

**A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA
III. KONGRESSZUSÁNAK
RÖVIDÍTETT JEGYZŐKÖNYVE**

SZIKRA

BUDAPEST 1954

Felolvasó kiadó a Szikra Könyvkiadó vezetőigazgatója

A Magyar Dolgozók Pártja 1954. május 24-től május 30-ig tartotta III. kongresszusát Budapesten, az Építő- és Faipari Dolgozók Szakszervezetének székházában. A kongresszuson 796 küldött vett részt szavazati joggal és 54 küldött tanácskozási joggal.

A magyar dolgozók százezrei, élükön a kommunistákkal, nagy lelkesedéssel, hatalmas munkalendülettel, munkafelajánlásokkal, kongresszusi munkaversennyel ünnepelték a pártkongresszust. Ebben a munkalelkesedésben az fejeződött ki, hogy dolgozó népünk forrón szereti a pártot, bízik benne, és szilárdan követi a szocializmus építésének útján, a magasabb élet-színvonalért, a szebb jövőért folyó küzdelemben.

A kongresszus a proletárinternacionalizmus nagyszerű megnyilvánulása volt. Harminc testvérpárt küldte el képviselőit. A kongresszus küldöttei nagy lelkesedéssel, szünni nem akaró tapssal köszöntötték a testvérpártok küldötteit, élükön a szovjet küldöttség vezetőjét, K. J. Vorosilov elvtársat.

A kongresszus hétnapos tanácskozásán megvizsgálta és megvitatta azokat a nagy eredményeket és gazdag tapasztalatokat, amelyeket a párt vezetésével hazánk közel tízéves fejlődése során dolgozó népünk elért. Megvitatta az elkövetkező évek tennivalóit és határozattá emelte a párt politikájának fő irányvonalát és a fő tennivalókat, amelyeket a Központi Vezetőség nevében Rákosi Mátyás és Nagy Imre elvtárs beszámolója kifejtett. A kongresszus elfogadta a párt új Szervezeti Szabályzatát is, amelynek tervezetét előzőleg a párttagság több hétig vitatta az alapszervezetekben és a sajtó hasábjain is.

A tanácskozások hetedik napján forró ünneplés közepette választotta meg a kongresszus az új Központi Vezetőséget és a párt Revíziós Bizottságát.

A kongresszus a párt szilárd és megbonthatatlan egységének seregszemléje volt. A beszámolókat, a határozatokat és az új Szervezeti Szabályzatot egyhangúlag, nagy lelkesedéssel

fogadták el a dolgozó népünket, a száz- és százezer kommunistát képviselő küldöttek. Ez az egység kifejezésre juttatta, hogy a kommunisták világosan látják a párt politikai célkitűzéseinek helyességét, és kifejezésre juttatta azt az eltökéltséget, hogy nem kímélik erejüket és tudásukat e határozatok végrehajtásáért folyó küzdelemben.

Az MDP III. kongresszusa új, nagy feladatokra szólította fel dolgozó népünket, a kommunistákat, olyan feladatokra, amelyeknek megvalósításával bizton haladhatunk előre a szocializmus építésének dicsőséges útján, újabb nagy győzelmek felé.

NAGY IMRE ELVTÁRS MEGNYITÓ BESZÉDE

Tisztelt Pártkongresszus! Kedves Elvtársak! Drága külföldi vendégeink!

Pártunk és országunk életében kimagasló eseményhez értünk el a mai nappal: megkezdí üdvös munkáját a Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusa. (*Nagy taps.*) Az a párt ült össze dolgozó népünk, szabad hazánk sorsdöntő kérdéseit megtárgyalni, amely immár több mint 35 esztendő s hős multjából negyedszázadot a népelnyomó, kizsákmányoló, reakciós, fasiszta rendszer elleni súlyos és áldozatos harcokban, embertelen üldözés közben töltött el, bízva-küzdvé a magyar munkásosztály és dolgozó népünk felszabadulásának magasztos ügyéért.

A hős mult áldozatos küzdelmei nem voltak hiábavalóak. Szeretett hazánk, egész dolgozó népünk szabadságát, jólétét, a szocializmus mind szebben kibontakozó eredményeit és biztosan eljövendő diadalát váltottuk meg velük. Az a párt kezdi meg országos tanácskozását, amely közel tíz esztendőn át nagyszerű munkásosztályunk élén, dolgozó népünk bizalmától övezve, a megbonthatatlan munkás-paraszt szövetségre támaszkodva megszilárdította a népi demokratikus rendszert, és a hatalom birtokában eredményesen rakja le a szocializmus alapjait országunkban. Annak a pártnak a kongresszusára gyűltünk egybe, amely legszebb, legnagyobb nemzeti törekvéseink megtestesítője, amelynek vezetésével országunk egy évtized alatt fejlődésének olyan útját tette meg, amire hiába keresünk példát a multban.

Az a párt kezdi meg ma tanácskozásait, amelynél többet politikai párt még nem tett ebben az országban a függetlenség, a nemzeti szuverenitás, a dolgozó nép jóléte, a haza felvirágzása érdekében. (*Hosszantartó taps.*) Magyarország ennek a pártnak, a mi pártunknak, a Magyar Dolgozók Pártjának vezetésével indult el és halad győzelmesen a biztos, a ragyogó jövő, a szocializmus felé. (*Taps.*)

Felemelő érzés e párt tagjának lenni, és büszkeség tölt el valamennyiönket, akiket a párttagság bizalma e nagy feladatokra hivatott kongresszusunk küldötteinek sorába emelt. Valamennyien nagy bizakodással tekintünk kongresszusunk munkája elé, amely felszámolva a hibákat, hiányosságokat, kiküszöbölve a gyengeségeket, pártunk további szervezeti és politikai megerősödésének nyitja meg az útját.

Erőnk növekedésének a legbiztosabb záloga pártunknak és vezetésének szilárd elvi-politikai egysége, amely a párt és az ország előtt álló nehéz és bonyolult kérdések elvi tisztázásán és a cselekvés egységén alapul. (Taps.) Nem kétséges, hogy kongresszusunk minden küldöttét az a felemelő gondolat és erős akarat vezérli, hogy pártunknak és vezetésének elvi egységét még acélosabbá kovácsoljuk, sorait még szilárdabbá forrasszuk. Pártunk elvi-politikai egysége az a gránitalapzat, amelyen dolgozó népünk, szép hazánk boldog, szocialista jövője épül. Ez az egység ad erőt mégolyan nehézségek leküzdésére, bármilyen ellenség szétzúzására.

Tanácskozásaink és határozataink elé egész népünk nagy várakozással tekint. Kongresszusunk, amely összegezi pártunk munkájának eredményeit a II. kongresszus óta eltelt több mint háromesztendő időszakra, útmutatást ad az élet minden fontos területére, ami vezérfonalul szolgál a cselekvéshez. Népünk bízik a pártban, hallgat a szavára. Az ország szeme ideszegződik most erre a teremre, és feszült figyelemmel kísér minden szót, hogy erőt merítsen, tájékozódást kapjon belőle.

Pártunk osztatlan szeretetnek és tekintélynek örvend a széles néprétegekben, és az ország elismert vezetőjének tekinti. Megfontolt szava, világos útmutatása, a nehézségek őszinte feltárása, kiegyensúlyozott, reális politikája mély bizalmat vált ki dolgozóinkból pártunk és vezetése iránt, amely a kormány és a nép szoros összefogásával népi demokratikus rendszerünk szilárd egységét biztosítja.

A kongresszus tiszteletére indított és hatalmas tömegeket átfogó szocialista munkaverseny lendülete, nagyszerű vállalásai, ragyogó eredményei, az a lelkesedés, amely a verseny lázában üzeinkben, s a termőföldeken tapasztalható — mutatják azokat az eltéphetetlen kötelekeket, amelyek a munkásosztályt élcsapatához, a Magyar Dolgozók Pártjához fűzik; azt a szoros egységet, amely a pártot, a kormányt és a népet összefűzi, és azt a mélyebb és igazabb hazafiságot, amely az ország építésében

és a béke védelmében egyaránt nagyszerű tettekre serkenti népünket.

Eltársak! Pártunk II. kongresszusa óta súlyos csapás érte a nemzetközi forradalmi munkásmozgalmat, az egész haladó emberiséget: meghalt Sztálin, a szovjet nép nagy fia, Lenin tanítványa és harcostársa, ügyének folytatója, Marx—Engels—Lenin tanításainak továbbfejlesztője. Sztálin meghalt, de tovább él köztünk halhatatlan tanításaiban. A nemzetközi forradalmi munkásmozgalom régi, kipróbált harcosát veszítettük el Klement Gottwald elvtársunknak, a csehszlovák nép, Csehszlovákia Kommunista Pártja hű fiának és vezetőjének elhunytával is. Egyperces néma felállással adózzunk emléküknék! *(Mindenki feláll.)*

Eltársak! Pártunk kongresszusa olyan nemzetközi helyzetben ült össze, amikor a béke és a háború erői között hatalmas küzdelem bontakozott ki. Pártunk fő célkitűzése: népünk minden erejével, hazánk minden erőforrásával hozzájárulni a béke ügyének diadalához, a vitás kérdések békés rendezéséhez, a nemzetközi feszültség enyhítéséhez; hozzájárulni annak a nagy és közös harcnak a győzelméhez, amelyet az imperialisták háborús törekvései ellen, az emberiség jövődjéért a Szovjetunió vezetésével a világ-béketábor, a népek százmilliói folytatnak.

Kongresszusunk munkájának eredményei hatékonyan hozzájárulnak majd népünk békeharcához. Pártunk kongresszusa a proletárinternacionalizmus felemelő megnyilvánulása. Itt vannak köztünk testvérpártjaink képviselői, szeretett vendégeink, akik dolgozó népük küldötteiként tesznek hitet közös ügyünk, a béke, a demokrácia, a szocializmus győzelme mellett. *(Hosszantartó taps.)* Megtestesítői ők azoknak a testvéri kapcsolatoknak, amelyek országaink népeit eltéphetetlen szálakkal fűzik egymáshoz és a szocializmus nagy országához, a népek reménységéhez, a Szovjetunióhoz. *(Hosszantartó, viharos, ütemes taps.)*

A földkerekség minden részéből 29 ország testvérpártjainak képviselői foglalnak helyet sorainkban. Engedjék meg, hogy kongresszusunk, egész pártunk, a dolgozó magyar nép nevében forró szeretettel, szívből köszöntsem a világ forradalmi kommunista és munkáspártjai példaképének, a Szovjetunió Kommunista Pártjának küldöttségét, annak vezetőjét, Kliment Jefremovics Vorosilov elvtársat *(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps, a küldöttek felállnak, s melegen ünneplik Vorosilov elvtársat)*, a Szovjetunió Kommunista Pártja elnökségének tagját, a Szovjet-

unió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnökét, Mark Boriszovics Mityin elvtársat, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának tagját (*Hosszantartó lelkes éljenzés és taps*) és Ivan Tyihonovics Vinogradov elvtársat. (*Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.*)

Nagy Imre elvtárs ezután a kongresszus résztvevőinek lelkes éljenzése közepette egyenként üdvözölte a testvérpártoknak a kongresszuson megjelent küldötteit, majd így folytatta:

Kedves Elvtársak! Ezzel a Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusát megnyitottnak nyilvánítom. (*Óriási taps, hurrázás, ütemes taps közben kiáltják a küldöttek: „Éljen a párt!”*)

A KONGRESSZUS NAPIRENDJE

1. A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének beszámolója és a Magyar Dolgozók Pártja feladatai.

Előadó: R á k o s i M á t y á s elvtárs.

2. Az államigazgatás és a tanácsok feladatai.

Előadó: N a g y I m r e elvtárs.

3. A Központi Ellenőrző Bizottság beszámolója.

Előadó: K i s s K á r o l y elvtárs.

4. A Magyar Dolgozók Pártja Szervezeti Szabályzatának módosítása.

Előadó: Á c s L a j o s elvtárs.

5. A Magyar Dolgozók Pártja vezető szerveinek megválasztása.

A NAPIREND 1. PONTJA

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA KÖZPONTI VEZETŐSÉGÉNEK BESZÁMOLÓJA ÉS A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA FELADATAI

RÁKOSI MÁTYÁS ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE

I.

A NÉPI DEMOKRÁCIA TÍZ ESZTENDEJE

Tisztelt Pártkongresszus! Elvtársak!

Ebben az évben lesz tíz esztendeje annak, hogy a dicsőséges Szovjet Hadsereg átlépte Magyarország határát, megkezdte hazánk felszabadítását. Tíz esztendeje lesz ebben az évben, hogy összeült az Ideiglenes Nemzetgyűlés és megalakult az Ideiglenes Nemzeti Kormány, s ezzel újjászületett a magyar államiság. Tíz esztendeje, hogy hazánk szabad!

Ha visszatekintünk a felszabadulás óta eltelt időre, megállapíthatjuk, hogy ezeréves történelmünk folyamán népünk még nem élt át olyan mélyreható gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális átalakulást, mint ez alatt az egyetlen évtized alatt.

Alig egy évtized folyamán gyökeresen megváltozott hazánk gazdasági rendje, alapjában változott meg gazdaságunk szerkezete, megváltozott országunkban a termelési mód, megváltoztak a termelési viszonyok. Az iparban, a közlekedésben, a kereskedelemben, a bankszervezetben egyeduralkodóvá lett a szocialista gazdaság rendje. Az ipari üzemek, a közlekedés szervei, a bankok köztulajdonba, a munkásosztály államának tulajdonába kerültek. Állami vagy szövetkezeti lett a kereskedelem zöme. A munkásosztály alapjában megvalósította a kisajátítók kisajátítását. Jelentős szocialista szektor keletkezett a mezőgazdaságban, amely az egész mezőgazdasági termelés egyharmadát öleli fel.

Alapjában változott meg országunk társadalmának szerkezete is. Megváltoztak maguk az osztályok, megváltozott az osztályok egymáshoz való viszonya. Megszűnt létezni a földes-

urak, a földbirtokosok osztálya. Mint osztály megszűnt az ipari burzsoázia. E kizsákmányoló osztályoknak a mai Magyarországon csak maradványai vannak. Az utolsó kizsákmányoló osztály, a falusi burzsoázia, a kulákok osztálya, szűk térre szorult vissza.

Számban, öntudatban, műveltségben, szervezettségben hatalmasan megnőtt, tapasztalatokban meggazdagodott társadalmunk vezető osztálya, a munkásosztály, a hatalom jelenlegi birtokosa. Mindenekelőtt a munkásosztályból emelkedett ki az a széles vezető réteg, amely jelenleg államunkat, népgazdaságunkat, társadalmunkat irányítja. A háború előttihez képest munkásosztályunk létszáma kereken félmillióval, azaz mintegy 50 százalékkal emelkedett. A munkásosztályon belül megszűnt az évtizedek óta tartó szakadás. Munkásosztályunk egységes, szervezett, politikailag egyetlen céltudatos erő által irányított nemzetvezető osztály lett.

Dolgozó parasztságunk megszűnt elnyomott, kiuzsorázott, a bankok, a földbirtokosok, a kulákság igáját nyögő osztály lenni. Többségében felemelkedett a középparasztok színvonalára. A dolgozó parasztság soraiban megszűnt a létbizonytalanság. A népi demokrácia megszüntette a nagyszámú, munka nélkül tengődő agrárproletariátust. A régi agrárproletárok túlnyomórészt kisparasztokká és középparasztokká váltak. 200 000 parasztcsalád rálépett az új útra, a termelőszövetkezeti gazdálkodás, a szocialista felemelkedés útjára.

Új, nagy erővé lett az értelmiség, amely zömében megszűnt burzsoá értelmiség lenni, mert megszűnt maga a burzsoázia, az az osztály, amelytől e fontos társadalmi réteg léte függött. Az értelmiség most már túlnyomó többségében őszintén szolgálja a népi demokráciát, a dolgozó népet, a nép államát. Az értelmiség súlya, jelentősége — a régié és az újé — nap mint nap növekszik a magyar népi demokráciában.

A legutóbbi évtized alatt gyökeresen megváltozott hazánkban a dolgozók anyagi helyzete, ellátottsága. 1954 első felében a gyári munkások egy keresőre jutó reálbére 57 százalékkal magasabb, mint 1938 hasonló időszakában volt. A dolgozó parasztok egy családra eső reáljövedelme 1954 első felében 50 százalékkal haladja meg az 1938-as év hasonló időszakáét: e számban a Horthy-idők hárommillió koldusának anyagi felemelkedése mutatkozik meg. Magyarországon megszűnt a munkanélküliség. A nők és a fiatalok egyenlő munkáért a férfiakkal és a felnőttekkel egyenlő bért kapnak. A fiatalság népi demokratikus államunk sokoldalú támogatását élvezi. Az egyetemi

hallgatók túlnyomó többsége, a középiskolai és szakiskolai tanulók nagyrésze állami ösztöndíjban részesül. A szakmunkásnak készülő ipari tanulókat, a volt „inasokat”, a régi társadalomnak ezeket a páriáit a mi új, népi demokratikus társadalmunkban teljes egészében az állam látja el. S jóllehet, az életszínvonal növekedésével még korántsem lehetünk megelégedve, mégis elmondhatjuk, hogy *a felszabadulás óta eltelt évtized a magyar nép anyagi felemelkedésének, a nyomorból és a nélkülözésből, a munkanélküliségből való kiemelkedésének évtizede volt.* (Hosszantartó taps.)

A felszabadulás óta eltelt közel egy évtized alatt hatalmas kulturális forradalom bontakozott ki hazánkban. Nagymértékben megnőtt a munkásosztály és a dolgozó parasztság tudása, szélesedett ismeretköre, látóhatára. Az egyszerű emberek száz-ezrei és milliói, akik azelőtt csak a saját, szűk értelemben vett egyéni gondjaikkal, bajaikkal törődtek, most az ország ügyeivel, gondjaival, kérdéseivel foglalkoznak. És bár még nagyon sok a tennivaló a kulturális forradalom további kifejlesztése terén, még sokat kell dolgoznunk, fáradnunk, hogy a kellő színvonalra emeljük iskolaügyünket, egészségügyünket, irodalmunkat, művészetünket, mégis elmondhatjuk, hogy a legutóbbi évtized folyamán a népforradalomban kibontakozott a kulturális forradalom. A kultúrforradalom behatolt és behatol a magyar gazdasági, társadalmi és politikai élet pórusaiba, áthatja egész szocialista építőmunkánkat, egész új, nagyszerű életünket.

Hazánk tehát a fináncsőke országából, a nagybirtok és a nagykapitalizmus, a kizsákmányolók és népelnyomók országából szocializmust építő népi demokratikus országgá lett! (Nagy taps.)

Egységes nép, erős ország, szilárdan megalapozott függetlenség

A legutóbbi évtized folyamán a magyar történelemben először valósult meg — a munkásosztály előrelátó, messzetelemtől, céltudatos vezetésével — társadalmunk két alapvető, nemzetfenntartó dolgozó osztályának, a munkásosztálynak és a parasztságnak tartós, szilárd szövetsége. Lenin mondotta: „A legfontosabb, sarkalatos kérdés: a munkásosztály viszonya a parasztsághoz, a munkásosztály és a parasztság szövetsége, a nagyüzemek hosszú, nehéz, de hálás iskoláját kijárt fejlett munkások képessége arra, hogy a maguk oldalára vonják a kapitalizmus és a földbirtokosok által elnyomott, régi, nyomorúságos, szegé-

nyes kis gazdaságuk által elgyötört parasztok tömegét s bebizonyítsák nekik, hogy a parasztság a földbirtokosok és a tőkések évszázados jármától csakis a munkásokkal szövetségben szabadulhat meg, bármilyen nehézségekkel kell is megküzdenie ezen az úton, — márpedig nehézség sok van, és mi nem húnyhatunk szemet felettük”*.

Lenin szakadatlanul aláhúzta a munkások és parasztok szövetségében a kölcsönhatást, azt, hogy a parasztságot csakis a proletariátus diktatúrája mentheti meg, és azt, hogy a munkáshatalmat csakis a parasztsággal való szövetség szilárdíthatja meg. Lenin azt tanítja, hogy a szocialista forradalomnak, a proletárdiktatúrának, a munkásosztály hatalmának legfőbb elve a munkásosztály és a parasztság szövetségének fenntartása és állandó szilárdítása, erősítése. Ez a feltétele annak, hogy a munkásosztály megtarthassa az államhatalmat, s ennek segítségével felépíthesse az új társadalmat. Ezt a bölcs lenini tanítást megértette a munkásosztály, megértette a magyar dolgozó parasztság. *Az elmúlt tíz esztendő legnagyobb vívmánya az, hogy a szilárd és tartós munkás-paraszt szövetség megvalósításával, mely az új államhatalom alapja, valóra vált hazánkban is Lenin lángeszű tanítása.*

A munkás-paraszt szövetség megvalósulásának és megszilárdulásának hazánkban az alapja az, hogy:

a) A parasztság a munkásosztály segítségével szabadult meg a földbirtokosok, a bankok, a szolgabírók, a csendőrök uralmától.

b) A dolgozó parasztság a munkásosztály segítségével szerezte meg és védte meg ősi történelmi jussát, a földet. A munkásosztály segítségével valósította meg a földreformot, a munkásosztály segítségével védte meg — „Földet vissza nem adunk!” jelszóval — a megszerzett földet.

c) A dolgozó parasztság a munkásosztály* segítségével volt képes helyreállítani a háborúban elpusztult gazdaságát és megművelni a földreform révén juttatott földet. A szocialista iparosítás révén vált lehetővé a háború s a fasiszta elnyomás és kizsákmányolás által szétzilált magyar mezőgazdaság helyreállítása, a termelőerők helyreállítása a mezőgazdaságban, új termelési eszközök juttatása a falunak, a mezőgazdaság megerősítésére hozott párt- és kormányhatározatok alapján a gépállomások hálózatának megteremtése stb.

* Lenin Művei. 33. köt. Szikra 1953. 143. old.

d) A munkásosztály szoros szövetségben a parasztsággal hódította meg és tartja meg a hatalmat. „A diktatúra legfőbb elve — mondotta Lenin — a proletariátus és a parasztság szövetségének fenntartása, hogy a proletariátus megtarthassa a vezető szerepet és az államhatalmat”*.

e) A dolgozó parasztság a munkásosztály vezetésével vívta és vívja küzdelmét a béke fenntartásáért, azért, hogy nyugodt termelő- és építőmunkáját külső imperialista agresszív erők meg ne zavarhassák.

f) A munkásosztállyal együtt a dolgozó parasztság döntően érdekelt abban, hogy a régi rend, az urak országa, a szinte állandó agrárválság, az értékesítési válság, a munkanélküliség, a szolgabíró-, a csendőrruralom, a jogtalanság és megalázottság ideje soha többé vissza ne térhessen; hogy kéz a kézben a munkásosztállyal és az ország minden dolgozó rétegével együtt, a parasztság is előrehaladjon a felemelkedés verőfényes útján.

Tíz év alatt a magyar nemzet újjászületett és egységesebb lett, mint valaha. Egységesebb lett nemzetünk azáltal, hogy felszámolta a hazafiatlan, a nemzeti széthúzásra és az idegen imperialista beavatkozásra számító földbirtokos osztályt és a városi burzsoáziát; felszámolta ezeket az osztályokat, amelyeknek létérdekük volt a nemzet megosztása és a megosztás révén a kisebbség uralma a többség felett; azokat a nemzetietlen osztályokat, amelyek évtizedeken át azzal gyarapították gazdaságukat, hogy a legtöbbet ígérő idegen hatalomnak adták el a nemzet függetlenségét. Egységesebb lett a magyar nemzet azért, mert megszűnt a szakadás a nemzet vezető osztályában, a munkásosztályban, mert egységes lett a magyar munkásosztály. A szakadás a munkásosztályon belül nemcsak a munkásosztályt gyengítette, hanem az egész dolgozó népet, mert akadályozta a munkás-paraszt szövetség megvalósítását és csökkentette a munkásosztály vonzóerejét valamennyi középrétegre. Egységesebbé vált a nemzet, mert az egységes munkásosztály és a parasztság szövetségének létrejötté szilárd alapot teremtett az új nemzeti egység kialakulásához. Egységesebb lett nemzetünk a mindinkább a népet szolgáló értelmiség átalakulása és létrejötté révén, s azáltal, hogy ez az értelmiség felzárkózott a munkás-paraszt szövetséghez és az egységessé váló nemzethez.

Nemzetünk nemcsak társadalmilag lett egységesebb, hanem céljaiban, törekvéseiben is. Abban, hogy felépítse az új, szabad,

* Lenin Művei. 32. köt. Szikra 1953. 526. old.

boldogabb Magyarországot, és megvédje eddigi nagy vívmányait. (Taps.)

Mindez azt jelenti, hogy a régi burzsoá nemzet helyén új nemzet van kialakulóban: az évről évre, hónapról hónapra, nappól napra mindjobban szocialistává váló magyar nemzet. Ez egyben azt is jelenti, hogy a nép mindinkább azonosul a nemzettel, a nép és nemzet mindinkább eggyé válnak. *Most lett ezeréves történelme folyamán először a magyar nép az ország igazi gazdája. (Taps.)*

Az utóbbi évtized folyamán végbement gazdasági, társadalmi és politikai változások eredményeként országunkban — az osztályharc mellett — megjelentek és mind nagyobb szerephez jutnak társadalmunk fejlődésének olyan hatalmas, új mozgatóerői, mint a munkás-paraszt szövetség, továbbá a kibontakozó szocialista hazafiság, valamint népünk fejlődő, növekvő, erősödő erkölcsi-politikai egysége. Ezekkel az új mozgatóerőkkel együtt lépett sorompóba és hat társadalmi fejlődésünkre egy másik, ugyancsak új és szinte felmérhetetlen jelentőségű mozgatóerő. az az erő, melyet a hatalmas 800 milliós szocialista táborhoz való tartozásunk jelent, s az a tudat, amit ehhez a táborhoz való tartozásunk munkásosztályunk, népünk számára jelent. Ezek az újtípusú mozgatóerők előreviszik és meggyorsítják épülő szocialista társadalmunk fejlődését és alkalmasak arra, hogy segítségükkel társadalmunkban — amely a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet gazdasága, társadalma — véglegesen felszámoljuk a belső ellenséges erőket, hogy teljessé tegyük népünk erkölcsi-politikai egységét, a magyar nemzeti egységet.

A hazánk felszabadulása óta eltelt évtized, az elmondottak mellett, a magyar függetlenség helyreállításának, kivívásának, megalapozásának, megszilárdításának és új, teljesebb tartalommal való megtöltésének évtizede is volt. Évszázados elnyomatás után hazánk újból visszanyerte függetlenségét. Ez a visszanyert függetlenség azonban más, hasonlíthatatlanul magasabbrendű, mint valaha is volt. Más azért, mert egységes munkásosztály, szilárd munkás-paraszt szövetség, egységes nép áll őrt hazánk függetlensége fölött. Más, tartalmasabb, magasabbrendű azért, mert nem elmaradott, gyenge gazdaságra, hanem fejlett, erős, egészséges gazdaságra, fejlett szocialista nagyiparra támaszkodik, amely képes az ország mezőgazdaságának gyors fejlesztésére. Ez a függetlenség nemcsak más, magasabbrendű, fejlettebb! Ez a függetlenség tartós és szilárd azért is, mert mérhetetlen erejé-

vel mellettünk áll, oldalunkon van az egész szocialista tábor, élén a hatalmas Szovjetunióval (*Lelkes taps.*); mert mellettünk van saját igazságunk, és a szabadságukért, függetlenségükért, a békéért küzdő népek igazsága!

Egységes nép, erős ország, szilárdan megalapozott függetlenség — ez lett Magyarország egy évtized leforgása alatt. (Taps.)

Nagy tanítónk, Lenin hirdette, hogy minden mélyreható társadalmi átalakulás, minden alapvető társadalmi változás, minden forradalom döntő kérdése a hatalom kérdése. Ez a kérdés volt az egy évtized alatt Magyarországon végbement alapvető társadalmi átalakulás központi kérdése is.

Az elmúlt tíz év alatt Magyarországon szocialista átalakulás ment végbe, melynek eredményeképpen a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály került hatalomra. Ez a mélyreható átalakulás, mely lényegében szocialista forradalom volt, nem egycsapásra valósult meg. A felszabadulást követő első években, egészen a fordulat évéig, Magyarországon a munkásosztály és a dolgozó parasztság demokratikus diktatúrája volt.

A demokratikus forradalom fő hajtóerői a munkásosztály és a dolgozó parasztság voltak. A forradalmi átalakulást azonban kezdettől fogva, az ország területeinek felszabadítása óta a munkásosztály vezette. A mi nagyszerű munkásosztályunk szervezte, irányította, kovácsolta harci szövetségbe a forradalmi és demokratikus erőket. A munkásosztály volt a vezére, hegemonja a forradalmi átalakulásnak az első órától fogva mindvégig, két forradalmon — a demokratikus és a szocialista forradalmon — keresztül, s az is maradt! (*Taps.*)

A munkásosztály és a parasztság demokratikus diktatúrája Magyarországon néhány sajátos vonást mutat fel. Mindenekelőtt azt, hogy a munkásosztály nemcsak a tömegmozgalmak segítségével befolyásolta döntően a forradalom menetét, fejlődését, nemcsak ily módon valósította meg a forradalom vezetőjének, hegemonjának szerepét, hanem kezdettől fogva maga is részese volt a hatalomnak, résztvevett a kormányban, és a harcot a forradalom továbbfejlesztéséért nemcsak alulról és kívülről, a tömegek segítségével, hanem belülről és felülről is folytatta. A munkásosztály és pártja értett ahhoz, hogy ezt az új lehetőséget a forradalom továbbvitelének, szocialista forradalomba való át-növésének, az egész népnek, az egész nemzetnek érdekében használja fel.

A munkásosztály a külső és belső viszonyok kedvező alakulása révén, és mert részese volt a hatalomnak, már a demokratikus diktatúra idején számos olyan feladatot valósított meg, amelyet másutt csak a proletárdiktatúra oldott meg. Például: még a fordulat előtt formailag állami kezelésbe, ténylegesen azonban állami tulajdonba kerültek a bányák és a nehézipar legfontosabb üzemei. Viszont a demokratikus diktatúra ugyanakkor nem valósított meg maradék nélkül minden olyan feladatot (például az állam és az egyház szétválasztását), amelynek megoldása a demokratikus diktatúra feladata lett volna. Ezért a demokratikus diktatúrának proletárdiktatúrába való átnövése után kellett még egyet-mást ezek közül a feladatok közül is megoldani. A demokratikus diktatúrának proletárdiktatúrába, a demokratikus forradalomnak szocialista forradalomba való átnövésében, az átnövés sikerében *döntő szerepet játszott a munkásosztály egységének megvalósítása*, az, hogy a munkásosztály, amely a kommunista párt vezetése alatt mind egységesebbé vált, elhódította a dolgozó tömegeket, köztük a paraszti tömegeket, a reakciós pártoktól, a burzsoázia különféle pártjaitól, a magukat demokratikusnak álcázó, forradalomellenes, népellenes, nemzetellenes pártoktól.

A népi demokrácia rendje, amely a felszabadulással kezdődött, s amelynek államhatalmi megnyilvánulása kezdetben az Ideiglenes Nemzetgyűlés volt, a városban és falun egyaránt a nép legszélesebb tömegeire támaszkodott. Hiszen a régi uralkodó osztályok, a városi burzsoázia és a földbirtokosok és ezek pártjai a háborúban, amelybe az országot beletaszították, csődbe jutottak, megbuktak, levitézlettek. Az a hatalom, amely a nemzeti összeomlásból kiemelkedve mint a magyar államiság újjászületése valósult meg, nemcsak a nép együttérzésére, hanem széles népi szervezetekre és mozgalomra, gyakorlatilag az egész népet egybefogó nemzeti bizottságok hálózatára támaszkodott. E hatalom kemény harcban ugyan, de nagyobb megrázkódtatások nélkül alakult át a dolgozó parasztsággal szövetséges szocialista munkásosztály államhatalmává, amely a népi demokráciát új tartalommal töltötte meg. Ez azt jelentette, hogy a szocialista forradalom, különlegesen kedvező körülmények összehatalálkozása révén, nem véres polgárháborúval győzött Magyarországon, hogy a munkásosztály a hatalmat demokratikus úton, a többség megnyerésével, a munkás-paraszt szövetség megszilárdításával szerezte meg.

A demokratikus diktatúra súlyos megrázkódtatások nélkül,

fokozatosan nőtt át proletárdiktatúrává, változott át a legszélesebb és legigazabb demokráciává. A bekövetkezett történelmi fordulat lényege az volt, hogy a munkás-paraszt szövetség a népi hatalom szilárd alapjává vált, a munkásosztály pedig az egész nép elismert vezetőjévé.

A fordulat kifejezésre jutott abban, hogy országunk népköztársasággá lett. A bekövetkezett történelmi változást rögzítette a Magyar Népköztársaság 1949. augusztus 20-án életbelépett új alkotmánya.

A régi nagytőkés-nagybirtokos Magyarországon egyrésről a hatalmon lévő osztályok, a kormány és kormányzó párt, másrésről pedig a nép között szakadék volt. Kérlelhetetlen, kibékíthetetlen ellenségként állottak egymással szemben. A hazánk felszabadulása óta eltelt egy évtized alatt e téren is alapvető változás következett be, mert megváltoztak országunkban az osztály- és társadalmi viszonyok, mert alapjában változott meg a hatalom jellege.

Szemben a multtal, jelenleg Magyarországon nép, kormány és párt egységes! És ma egységesebb, mint tegnap volt, és holnap még egységesebb lesz, mint amilyen ma! (Hosszantartó taps.)

Mi tette lehetővé ezt a szinte felmérhetetlen jelentőségű és szédületes, gyorsíramú fejlődést, ezt a sorsdöntő történelmi fordulatot hazánk, nemzetünk életében?

E fordulat kiindulópontja, alapvető feltétele az volt, hogy 1917-ben, a lángeszű Lenin s a Lenin alkotta kommunista párt vezetésével az oroszországi munkásosztály, szövetségben a parasztság tíz- és tízmilliós tömegeivel, áttörte az imperializmus frontját, megdöntötte nemcsak a cári önkényuralmat, hanem a burzsoázia uralmát is, és először a világtörténelemben, létrehozta a munkásosztály szilárd államhatalmát. Lehetővé tette az, hogy a Szovjetunióban a munkásosztálynak, szövetségben a parasztsággal, a kommunista párt vezetésével, sikerült megvédenie ezt az első munkáshatalmat mindenfajta ellenséggel, az egész világ imperialista hatalmainak dühödt támadásaival, háborújával, aknamunkájával szemben. Lehetővé tette, hogy a dolgozók állama a Szovjetunióban a második világháborút megelőző évtizedek alatt nemcsak politikailag szilárdult meg, hanem gyakorlatilag bebizonyította, hogy a munkásosztály a gazdaságot is jobban tudja vezetni, mint a burzsoázia, hogy a kultúra terén is magasán fölötte áll annak, amit a burzsoá társadalom valaha is elért; minden téren bebizonyította a szocialista rendszer magasabbrendűségét a kapitalista rendszer felett. Ezt

az átalakulást lehetővé tette az, hogy a dicsőséges Szovjet Hadsereg, melyet a kommunista párt lelkesített, szétzúzta a német fasiszta hadsereget, s vele együtt szétverte a magyar kizsákmányoló osztályok hadseregét és államgépezetének legdöntőbb részét is. Ezzel szabaddá tette az utat a népi demokrácia számára. Szabaddá tette az utat ahhoz, hogy a munkásosztály, amelyet azelőtt urai kizsákmányoltak és elnyomtak, a hatalom részesévé váljék. A Szovjet Hadsereg pusztája jelenléte megvédte a munkásosztályt, a dolgozó parasztságot, a népet a kapitalista restaurációtól, megakadályozta, hogy a belső ellenforradalmi és az idegen imperialista erők véres polgárháborúba döntsék az országot, mint ahogyan ezt megtették annakidején Oroszországban vagy Finnországban, majd később, a második világháború előtt Spanyolországban.

Ilymódon lett a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, a Szovjetunió világtörténelmi győzelme a fasizmus felett a második világháborúban — következményeiben magyar nemzeti ügyé, a magyar nemzet sorsát gyökeresen megváltoztató, történelmi átalakulását elindító erővé.

Ezért iktatta a magyar nép nemzeti ünnepei sorába november hetedikét. Ezért szent és örök minden magyar hazafi számára a szovjet-magyar barátság! (A küldöttek felállva, lelkesen tapsolva ünneplik a szovjet-magyar barátságot.)

A Szovjetunió azonban nemcsak fejlődésünk útját, tette szabaddá. Állandó gazdasági, politikai, műszaki, tudományos és minden egyéb segítséget megadott és megad ahhoz, hogy népünk képes legyen legyőzni a kezdeti nehézségeket és leküzdeni az útközben felmerülő akadályokat. A Szovjetunió segítsége és gazdag tapasztalata megkönnyítette és megkönnyíti építőmunkánkat. A Szovjetunió Kommunista Pártja, s ennek bölcs politikája, amelyet Marx—Engels—Lenin—Sztálin tanítása hat át, egész munkánk vezérlő csillaga.

Az új helyzet nyújtotta lehetőségek felhasználásának, amelyeket a felszabadítás hozott, volt azonban egy elengedhetetlen, alapvető feltétele. Ez a feltétel: olyan politikai erő, olyan párt léte, amely tudja hová, milyen feladatok megoldására kell harcba vinnie a munkásosztályt, milyen szövetségeseket kell megnyernie számára; amely pártnak világos elgondolása volt arról, hogy milyen úton, milyen eszközökkel lehet kivezetni a nemzetet az összeomlásból. Olyan párt, amely ismerte a magyar valóságot s egyben fel volt vértézve azzal az elmélettel — a marxizmus-leninizmus győzhetetlen elméletével —, amely

alkalmas volt arra, hogy ilyen történelmi kataklizmában a cselekvés biztos iránytűje legyen. Olyan politikai erőre, olyan pártra volt szüksége népünknek, amely képes volt arra, hogy élére álljon a harcnak, példát mutasson, s megszervezze a munkásosztály, a parasztság, a dolgozó tömegek harcát a nemzet felemelkedéséért, az új, szabad, független Magyarorszáért, a lerombolt népgazdaság újjáépítéséért, az emberibb életért, a szocializmusért.

A magyar nép szerencséjére volt ilyen politikai erő, ilyen, a harcok tüzeiben kikovácsolódott, megedződött párt Magyarországon: a Magyar Kommunista Párt! (*Hosszantartó taps.*) A munkásosztály egyesülése után ez a párt a Magyar Dolgozók Pártja lett! Ez a párt vezette a dolgozó nép harcát a felszabadulás előtt, biztosította és biztosítja az ország felszabadulása óta annak a történelmi, mélyreható, a magyar nép sorsát formáló átalakulásnak megvalósulását, amely új Magyarországot hozott létre, újjáalakította és újjáalakítja nemzetünket.

Ez a párt, a mi egységes pártunk, a legutóbbi évtized sorsdöntő, történelemformáló harcaiban nemcsak azt bizonyította be, hogy számára nem létezik más érdek, mint a nép szolgálata, hanem azt is, hogy alapjában elsajátította a zseniális leninista stratégia és taktika művészetét, és képes ezt eredményesen alkalmazni az osztályharc, a forradalom, a szocializmus építésének bonyolult viszonyai közepette. *Dicsőség a magyar munkásosztály, a magyar nép pártjának, a Magyar Dolgozók Pártjának! (Lelkes taps, a küldöttek felállva tapsolnak. Felkiáltások: „Éljen a párt!”)*

II.

A NEMZETKÖZI HELYZET

Rátérek most a nemzetközi helyzet kérdéseire.

A Magyar Dolgozók Pártja II. kongresszusa óta eltelt időben a nemzetközi helyzetet a kapitalista világrendszer további gyengülése és a Szovjetunió, valamint a népi demokratikus országok további megerősödése jellemzi. Ennek a megerősödésnek eredményeképpen az elmúlt esztendő folyamán a béke és a demokrácia táborra sikereket ért el a nemzetközi feszültség enyhítéséért, a békéért, az új világháború elhárításáért vívott harcban.

Az Amerikai Egyesült Államok imperialistáinak az a törekvése, hogy uralmukat az egész világra kiterjesszék, hogy akarataikat ráerőszakolják a többi országokra, egyre nagyobb akadályokba ütköznek. Ez a politika, amely az amerikai monopóliumok tőkéseinek hatalmát más népek leigázásával kívánja az egész földgömbön biztosítani, egyre inkább hajótörést szenved azoknak a népeknek az ellenállásán, amelyek szakadatlanul növekvő erővel törekednek nemzeti függetlenségük és önállóságuk kivívására, lakosságuk széles tömegei halaszthatatlan élet-szükségleteinek kielégítésére. Ázsiában, de világszerte a történelem napirendjére került a gyarmati népek felszabadításának kérdése, és nincs olyan imperialista erő, mely ezt a folyamatot fel tudná tartóztatni, mely visszafelé bírná forgatni a történelem kerekét.

Ezt tapasztalhatták az amerikai imperialisták Koreában. Az a tervük, hogy Korea elfoglalásával szilárdan megvessék lábukat az ázsiai kontinensen és utána megkezdjék Ázsia népeinek gyarmatosítását, kudarcba fulladt. A hősi koreai nép és a kínai önkéntesek vissza tudták verni ezt az imperialista próbálkozást, s példájukkal új erőt adtak a gyarmati és függőségben élő népek szabadságharcának. Az a döntő fordulat, amely 1917-ben Oroszországban a szocialista forradalommal végbement, s a Szovjetunió példája, amely egyszer és mindenkorra szakított a cári imperializmus politikájával és a népek szabadságát és függetlenségét tűzte zászlajára, lelkesíti azoknak a nemzeteknek harcát, melyek az imperialista elnyomás ellen küzdenek.

A koreai háború az első komoly háborús vereség, melyet az Egyesült Államok fennállása óta elszenvedett. Ehhez a kudarchoz újabb nehézségek járulnak, melyek az amerikai gazdasági életben jelentkeznek. A koreai háborút az amerikai monopoltőkések és szövetségeseik arra használták fel, hogy áttértek a hadigazdálkodásra. Így remélték megelőzni azt a gazdasági válságot, melynek jelei 1950-ben már megmutatkoztak. Ez ideig-óráig sikerült, de a múlt év közepe óta a gazdasági válság jelei újra mutatkoznak. Az Egyesült Államokban csökken a termelés, nő a munkanélküliség. A múlt év májusával szemben az ipari termelés 10 százalékkal esett, de az acélipar kapacitásának kihasználása ez idő alatt több mint 30 százalékkal csökkent. A teljes munkanélküliek száma csak ez év februárjában közel 600 000-rel emelkedett és most már meghaladja a 4 300 000-et. A tőkés országok tudják, hogy az amerikai gazda-

sági hanyatlás rájuk is kihat, hogy az amerikai tőkések igyekeznek a nehéz helyzetből az ő rovásukra kiutat találni: ez növeli az imperialista tábor belső ellentéteit, napvilágra hozza az Egyesült Államok és szövetségesei között folyó versengést, amely egymás piacainak, gyarmatainak elhódításáért folyik.

Egyre nő és erősödik a Szovjetunió jelentősége, befolyása, tekintélye

Az egymással marakodó kapitalista államok tömbjével szemben egyre nagyobb vonzóerőt gyakorol a gazdaságilag, politikailag, kulturálisan gyorsan erősödő, fejlődő szocialista világ példája, a Szovjetunió és a népi demokráciák harmonikus, egymás megbecsülésén és kölcsönös segítésén alapuló viszonya.

Ebben a helyzetben *egyre nő és erősödik a Szovjetuniónak, mint a világbéke örének és szilárd bástyájának jelentősége, befolyása, tekintélye*. Nemcsak a szocializmust építő százmilliók, de az egész haladó emberiség benne látja biztonságának, jobb jövőjének zálogát. A béke minden híve, a földkerekség minden becsületes embere hálás szeretettel és bizakodással támogatja a Szovjetunió harcát a békéért, és örömmel, rokonszenvvel üdvözli minden új sikerét, minden eredményét, melyből új erőt, új kitartást merít. És a köszönet, a hála őszinte érzése olyan mértékben fokozódik, ahogy újabb és újabb milliók győződnek meg a Szovjetunió világtörténelmi jelentőségű harcának helyességéről és igazságáról. Egyre többen értik meg, hogy a Szovjetunió ma erősebb, mint valaha, és erői szakadatlanul növekednek. (Taps.)

A Szovjetunió gyorsan kiheverte a második világháború sebeit, s szocialista gazdasága fokozódó ütemben biztosítja a szovjet nép anyagi jólétének állandó emelkedését, a szovjet honvédelem fejlesztését. Erőteljesen növekszik a szovjet gazdaság felvirágzásának és az ország védelmi képességének alapja, a nehézipar. 1953-ban a Szovjetunióban 38 millió tonna acélt termeltek, kétszer annyit, mint 1940-ben, 320 millió tonna szénét bányásztak, kétszer annyit, mint 1940-ben és 52 millió tonna kőolajat, 70 százalékkal többet, mint 1940-ben, 133 milliárd kilowattóra villamosenergiát állítottak elő, tehát 2,8-szer annyit, mint 1940-ben. Leggyorsabban nő és fejlődik a szovjet gépipar, mely 1953-ban 3,8-szer több gépet és berendezést gyártott, mint a háború előtti 1940-es évben. Jelentősen fejlődött a közlekedés és az építkezés. A nehézipar sikerei megteremtették a

feltételeket a közszükségleti cikkek termelésének gyors felforrósztatásához és a mezőgazdaság erőteljes fejlesztéséhez és technikai bázisának megszilárdításához. Ez a fejlődés lehetővé tette, hogy a Szovjetunió 1947 óta immár hetedszer szállítja le a közszükségleti cikkek és élelmiszerek árait. Ez a fejlődés teszi lehetővé, hogy most hozzáfoghattak a dolgozó tömegek anyagi helyzetének és kulturális színvonalának emelését szolgáló áruk termelésének gyors növeléséhez. És ez a fejlődés teremtette meg az előfeltételeit az olyan hatalmas, egész országrészekre kiterjedő vállalkozásnak a megvalósítására, mint amilyen a szűzföldek és parlagföldek megmunkálása, amelyen most nagy erővel és lelkesedéssel dolgozik a szovjet ifjúság, az egész szovjet nép. A Szovjetunió gazdasági életének általános fejlődése alapján állandóan emelkedik a dolgozó nép anyagi jóléte és kulturális színvonala.

A Szovjetunió, növekvő erejének tudatában, minden külpolitikai erőfeszítését arra irányítja, hogy megakadályozza az újabb háborút. Minden tette azt a célt szolgálja, hogy enyhüljön a nemzetközi feszültség, hogy az összes népeket a béke és barátság politikája hassa át. A szovjet kormány ismételten kinyilatkoztatta, hogy nincs olyan vitás nemzetközi kérdés, melyet ne lehetne békés úton megoldani. A szovjet kormány minden tőle telhetőt megtesz, hogy kiszélesítse gazdasági, kereskedelmi és kulturális kapcsolatait a külföldi országokkal, figyelembe véve a kölcsönös érdekeket, hogy ezzel is elősegítse a kölcsönös megértés és a béke szellemét. A békéért küzdő emberek százmilliói a Szovjetunióban látják szerte a világon azt az erőt, amely köré szorosan felzárkózva, ellen tudnak állni a háborús gyujtogatóknak.

A Szovjetunióval vállvetve, egymást kölcsönösen segítve és támogatva, testvéri egységben küzdenek a békéért Európában és Ázsiában a népi demokráciák országai, köztük a hatalmas erővé vált Kínai Népköztársaság.

A kínai dolgozó nép a felszabadulás óta eltelt öt esztendő folyamán nemcsak a polgárháború sebeit gyógyította be, de a kommunista párt vezetésével rátért a szocialista építés útjára. A Kínai Népköztársaság gazdasági és politikai sikerei, a kínai népi önkéntesek hősi harca az amerikai agresszorok ellen s nem utolsósorban az a következetes küzdelem, amelyet a népi Kína a Szovjetunió oldalán a békéért, az ázsiai népek békéjének, szabad fejlődésének megvédéséért folytat, az egész békétábor hatalmas erőgyarapodását jelentik. (Taps.) A lengyel,

a román, a csehszlovák, a bolgár, az albán népi demokratikus országok, a Német Demokratikus Köztársaság egészségesen, erőteljesen fejlődnek, évről évre nő gazdasági erejük. Ennek egyik mutatója, hogy 1952-höz viszonyítva 1953-ban az ipari termelés Lengyelországban 17,5 százalékkal, Romániában 14,4 százalékkal, Csehszlovákiában 10 százalékkal, Bulgáriában 12 százalékkal és Albániában 22 százalékkal nőtt. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság dolgozó népe, miután a kínai önkéntesekkel együtt hősi harcokban visszaverte az amerikai agresszorok támadásait, a Szovjetunió és a népi demokratikus országok önzetlen, baráti segítségével gyorsan takarítja el a háború romjait.

A népi demokratikus országok gazdasági és politikai megerősödése fontos békétényező is. Mindenki megérti, hogy ha a Szovjetunió egyedül, szocialista szövetségesek nélkül győzelmesen verte vissza az imperialisták minden támadását, akkor ma, mikor szövetséges, baráti népi demokráciák veszik körül, még erősebb, még legyőzhetetlenebb.

E népi demokráciák viszonya felszabadítójukhoz, a nagy Szovjetunióhoz, egyre szorosabb, egyre bensőségebb. Ez a testvéri barátság nemcsak hatalmas erőforrása a demokratikus tábornak, de a nemzetközi béke egyik legfontosabb támasza és biztosítója. (Taps.)

A Szovjetunió és a békétábor erősödésének, céltudatos harcának eredményeképpen a hidegháború hosszú esztendei után először érezhető a nemzetközi légkör valamelyes enyhülése. Hozzájárul ehhez a viszonylagos enyhüléshez az a tény, hogy a Szovjetunió is, tudósai munkájának eredményeképpen, rendelkezik atom- és hidrogénbombával, ami véget vet az atomzsarolásnak és megnehezíti az úgynevezett „erő politikáját”, melyet az amerikai imperialisták űznek. Ugyanakkor azonban a nemzetközi légkör javulásának legkisebb megnyilvánulására az amerikai agresszivitás fokozódása a válasz.

Bátran el lehet mondani, hogy *hatalmas, új erő jelentkezett a világpolitika porondján: a népek békeakarata, korunk százmilliókat mozgató, ellenállhatatlan mozgalma*. Mint Malenkov elvtárs mondta, a legutóbbi évek legfontosabb eseménye, korunk jellegzetessége, hogy a béke és a népek biztonsága védelmének ügyét a különböző társadalmi csoportokhoz tartozó, különböző politikai nézetű és vallású emberek milliói veszik kezükbe.

A változott viszonyok egyik mutatója, hogy tavaly júniusban Olaszországban a választásokon megbukott az amerikai barát De Gasperi. Az amerikai imperialisták minden nyomása dacára a francia hazafiaknak sikerült eddig megakadályozni, hogy a parlament elfogadja azt a támadó „európai védelmi szövetséget”, mely a német militarizmust akarja feltámasztani.

Nem kevésbé fontos a béke megszilárdítása és az amerikai imperializmus mesterkedéseinek megghiúsítása terén az ázsiai népek magatartása. Nehru indiai miniszterelnök elítélte azt a katonai segílyt, melyet az Egyesült Államok Pakisztánnak nyújtottak, s a parlamentben a képviselők lelkes tapsai között utasította el és leplezte le az Indiának felkínált amerikai katonai segílyt, mondván: „Indiának nem áll szándékában szabadságát alkudozás tárgyává tenni.”

Pakisztánban, amelynek kormánya az Egyesült Államokkal katonai szerződést kötött, a tömegek ellenzik ezt a szerződést. A 42 millió lakosú Kelet-Pakisztánban, ahol március végén választások voltak, a szerződést megkötő kormány megsemmisítő vereséget szenvedett.

A népek növekvő békeakarátának egyik legjelentősebb eredménye, hogy az Amerikai Egyesült Államok, Anglia és Franciaország hosszas vonakodás után kénytelenek voltak tárgyalásokat kezdeni a Szovjetunióval a vitás nemzetközi kérdések békés megoldására. A tárgyalásokon, melyeket a négy ország külügyminiszterei Berlinben ez év január 25-től február 18-ig folytattak, újra nyilvánvalóvá vált, hogy az Egyesült Államok változatlanul kitart az „erő politikája” és imperialista célkitűzései mellett, melyek középpontjában Nyugat-Németország felfegyverzése áll, és hogy az angol és a francia tőkésök követik őt. Ezért nem fogadták el a Szovjetunióknak az európai vitás kérdések békés, demokratikus rendezésére vonatkozó javaslatait. A tárgyalásokon azonban annyira nyilvánvaló volt a Szovjetunió békepolitikájának helyessége, hogy a berlini tanácskozások hozzájárultak a nemzetközi feszültség enyhüléséhez. Különösen mély hatást gyakorolt világszerte a Szovjetunióknak az a javaslata, hogy kössenek „összeurópai kollektív biztonsági szerződést”, mely lehetővé teszi, hogy valamennyi európai állam közös erőfeszítéssel biztosítsa az európai népek békéjét és biztonságát. Az a határozat, melynek alapján április 26-án Genfben új tanácskozás ült össze a koreai és a vietnami kérdés megtárgyalására, melyre meghívták a Kínai Népköztársaságot is, a Szovjetunió vezette béketábor újabb sikere volt.

A berlini tanácskozások után a Szovjetunió tovább folytatja a béke és biztonság megszilárdítására irányuló erőfeszítéseit. Március 26-án a Szovjetunió kormánya közölte, hogy a Német Demokratikus Köztársasággal ugyanolyan kapcsolatokat létesít, mint a többi szuverén állammal. E lépés újabb, jelentős hozzájárulás a német kérdés békés rendezéséhez. Ez év március 31-én a Szovjetunió kifejezte készségét arra, hogy az érdekelt kormányokkal együtt megvizsgálja az Északatlanti Szövetségben való részvételét. A Szovjetunió részvétele azonnal megszüntetné e szövetség támadó jellegét, s a szerződés ezzel valóban a béke erősödését szolgálná. A szovjet javaslatot világszerte helyesléssel fogadták a béke megszilárdításának hívei, s új erőt merítettek belőle további küzdelmeikhez.

A béke nagy ügyének erősödését jellemzi a genfi konferencia, amelyen mint az öt nagyhatalom egyike, résztvesz a Kínai Népköztársaság is. A konferencián kezdettől fogva két vonal jelentkezett. Az egyik az amerikai, amely nem akar számot vetni azokkal a történelmi eseményekkel, melyek megváltoztatták Ázsia erőviszonyait, s mindenáron fenn akarja tartani az imperialista gyarmatosítást. A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság ezzel szemben azt az álláspontot képviselte, hogy minden népnek joga van nemzeti függetlenségre és arra, hogy maga döntsön sorsa felett. Az amerikai imperialisták süketek és vakok a változásokkal szemben, melyek Ázsiában lefolynak, nem vonták le a tanulságokat Kórea és Vietnám népeinek hősi szabadságharcaiból. Az Egyesült Államok kormánya „nem ismeri el” a Kínai Népköztársaságot, egyszerűen nem akar tudomást venni erről a hatalmas országról, amely *egyre növekvő tényező a béke megőrzésében és az elnyomott népek szabadságharcában*. Az amerikai imperialisták szemet húnynak az olyan tények előtt, mint a másik hatalmas ázsiai ország, India megjelenése a világpolitika porondján, Indonézia és Burma fellépése a gyarmati politika ellen. Teljes joggal állapította meg a genfi konferencián Molotov elvtárs, hogy az amerikai agresszív politikának nincs semmiféle perspektívája, mert ellentétben áll Ázsia — és nemcsak Ázsia — egész történelmi fejlődésének menetével és a fő akadálya annak, hogy az időszerű ázsiai kérdéseket a népek szabadságának és nemzeti jogainak alapján rendezzék.

Ilyen viszonyok között eddig nem járt eredménnyel az amerikai imperialistáknak az a görcsös igyekezete, hogy kiszélesítsék a vietnami háborút. Amerika nem egy szövetségese megérti, hogy a közös beavatkozás a vietnami háborúba az amerikai

imperialisták gyarmatosító célját szolgálja s mozgósítaná ellenük Ázsia népeit, de saját országának békét követelő tömegeit is. Ezért a habozás Amerika követelésének teljesítésével szemben. E habozásban kétségkívül szerepet játszott az a súlyos vereség, melyet a vietnami köztársaság hős katonái Dien Bien Phunál a francia gyarmatosítókra mértek. *(Lelkes taps.)*

A háborús kalandorpolitika helytelensége, irreális volta kezd felderengeni az amerikai politikusok egy részének agyában is, de különösen magában az amerikai népben. A londoni *The Times* nem téved, mikor ez év május 10-i vezércikkében megállapítja: „Az amerikai közvélemény a hidegháború dacára... szilárdan békeszerető... Az amerikai nép szenvedélye továbbra is a béke marad.”

Az amerikai imperialisták a béke és a haladás erőinek elnyomulására kétségkívül a háborús hisztéria újabb felszításával, a javuló nemzetközi légkör újabb megmérgezésével igyekeznek válaszolni. Az Egyesült Államok agresszív körei, melyek már elégedetlenek voltak a berlini konferenciával és mindent megtettek, hogy a genfi értekezlet kudarcba fulladjon, folytatják fenyegetőzéseiket, tovább csörtetik kardjukat, újabb ázsiai katonai szövetség létrehozásán fáradoznak. Alig múlik el nap valamely vezető amerikai politikus harcias, fenyegetőző kijelentése nélkül. Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy az imperializmustól elválaszthatatlanok a gazdasági válságok, s hogy a válságokból az imperialisták háborús kalandokon át keresik a kiutat. Szakadatlanul szem előtt kell tartani, hogy a reakciós, imperialista erők nem változtatták meg régi célkitűzéseiket, tovább élezik és fokozni igyekezzenek a nemzetközi feszültséget és új világháborút próbálnak kirobbantani.

A béke híveinek ezért szakadatlanul éberren kell őrködniük, résen kell lenniük, hogy minden téren idejekorán szembeszálljanak az imperialista agresszióval, hogy visszaszorítsák és háborús tervei elodázására kényszerítsék.

Népköztársaságunk külpolitikája a béke és a nemzetek közötti megértés politikája

A mi népünk, saját jólfelfogott érdekében és a béketábor hű tagjaként, szilárdan követi a béke külpolitikáját, mert ez felel meg minden tekintetben létérdekeinek. Jövő fejlődésünk legfőbb biztosítéka a béke, és ezért mindent meg kell tennünk, hogy a magyar népi demokrácia külpolitikája is hozzájáruljon

a béke megszilárdításához, a nemzetközi feszültség enyhítéséhez, a népek közötti együttműködés kiszélesítéséhez. Országunk külpolitikája arra irányul, hogy minden más országgal az egyenjogúság és a kölcsönös érdekek tiszteletbentartása alapján együttműködjön. A Magyar Népköztársaságnak 34 országgal van diplomáciai kapcsolata, köztük 23 kapitalista országgal; 31 államban vannak külkereskedelmi képviselői. A magyar kereskedelmi vállalatok forgalma azonban az országoknak sokkal szélesebb körére terjed ki. Több mint 100 nemzetközi szervben vesznek részt a magyar népi demokrácia képviselői.

A magyar népi demokrácia külpolitikáját is az az elv vezérli, hogy nincs jelenleg olyan vitás vagy megoldatlan kérdés, amelyet ne lehetne békés úton megoldani az érdekelt országok közös megegyezése alapján. A magyar népi demokrácia kormánya ennek a szellemnek megfelelően arra törekszik, hogy a nemzetközi feszültség enyhítésére normális kapcsolatokat építsen ki más országokkal, tekintet nélkül arra, hogy az illető országokban milyen politikai rendszer van uralmon. Ezért tavaly augusztusban normalizáltuk diplomáciai viszonyunkat Jugoszláviával és egyezményt kötöttünk a határincidensek megelőzéséről és kivizsgálásáról. Nyugati szomszédunkkal, Ausztriával kapcsolataink fejlesztése érdekében 1953-ban megállapodást kötöttünk a Duna-hajózás kérdéseiről.

Egész külpolitikánk alapja a Szovjetunióval és a békétáborhoz tartozó többi országgal való szilárd barátság. A Szovjetunióval és a többi baráti országgal való együttműködés további elmélyítése, az ezekkel az országokkal létrejött politikai, gazdasági és kulturális megállapodások minél teljesebb megvalósítása és továbbfejlesztése külpolitikánk alapvető feladata.

Az utolsó évek folyamán hosszúlejáratú gazdasági és kereskedelmi megállapodásokat kötöttünk a Szovjetunióval, Lengyelországgal, a Német Demokratikus Köztársasággal, Romániával és Albániával. Az 1953-as év folyamán új műszaki-tudományos és kulturális együttműködési szerződés jött létre Kínával, gazdasági és műszaki segélynyújtási szerződést kötöttünk a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal. A legutóbbi hónapok során a megszilárdult barátság és fokozódó együttműködés jelképeként az európai népi demokráciákban és a Koreai Népköztársaságban működő követségeinket nagykövetségi rangra emeltük.

A magyar nép történelmi tapasztalatai azt mutatják, hogy a béke biztosításának a mi nemzetünk fejlődése szempontjából

különös jelentősége van. Hazánk a múlt századok során sokat szenvedett a pusztító háborúktól, amelyek aláásták függetlenségét és jelentősen visszavetették fejlődését. A béke fenntartása és megszilárdítása ma különösen fontos számunkra, mert csak ez teszi lehetségessé, hogy szocialista építőmunkánk folytatása során következetesen emeljük népünk jólétét, egyre magasabb fokon elégítsük ki a dolgozók anyagi és kulturális szükségleteit.

De hazánk történelmi tapasztalatai nemcsak a béke előnyeit bizonyítják, hanem azt is, hogy a magyar nép békés fejlődését csak akkor és csak úgy tudta biztosítani, ha elszántan sorompóba állt békéje és függetlensége védelmére a haladó nemzetközi erők oldalán. A szocializmus építésének feltételeit ma is csak úgy tudjuk biztosítani, ha cselekvően kivesszük részünket a béke és a háború erői között világméretekben folyó nagy mérkőzésből, ha a béketábor soraiban, a felszabadító Szovjetunió oldalán, mint független ország, saját aktív külpolitikával járunk hozzá a béke megszilárdításához, a nemzetközi feszültség enyhítéséhez, a népek közötti együttműködés minél szélesebb körű megvalósításához. *Ez az egyetlen lehetséges, valóban nemzeti külpolitika. (Taps.)*

A magyar nép érdekei, a béke megvédése mindenekeelőtt azt követelik meg, hogy ne támadjon fel a német militarizmus, a német imperializmus. Ezért a magyar nép a legnagyobb helyesléssel és rokonszenvvel kísérte a Szovjetunió minden lépését, melyet a német és az osztrák kérdés békés, demokratikus megoldása érdekében tett. Országunk minden módon erősítette és szorosabbra vonta kapcsolatait a Német Demokratikus Köztársasággal, melynek létrejöttét sokatígérő történelmi fordulatnak tekintette az egész német nép, és örömmel üdvözölte a Szovjetunió elhatározását, hogy a Német Demokratikus Köztársasággal, mint szuverén állammal rendezi kapcsolatait.

A Magyar Népköztársaság Kormánya ezért szükségesnek tartotta, hogy külön nyilatkozatban szögezze le, hogy helyesli és támogatja azt a javaslatot, melyet a Szovjetunió küldöttsége az „összeurópai kollektív biztonsági szerződés” megkötésére a berlini értekezleten tett. Ez a nyilatkozat kijelenti:

„A békeszerető magyar nép, amely négyszáz éven keresztül idegen elnyomók megszállása alatt élt, s amelyre a német imperializmus egy emberöltő alatt két ízben zúdította rá a háború borzalmait és pusztításait, Európa más népeivel együtt visszatartja a német militarizmus feltámasztását célzó terveket és kísérleteket, mert két világháború tapasztalatai alapján jól

tudja, hogy a német militarizmus feltámasztása súlyosan veszélyezteti a magyar nép békés építőmunkájának eredményeit”*. A német militarizmus feltámasztása elválaszthatatlan Ausztria erőszakos bekebelezésének, az új Anschlussnak tervétől, amelynek megvalósulása esetén — mint azt a magyar nép saját tapasztalataiból tudja — Magyarország függetlenségét és biztonságát a német militarista agresszorok részéről közvetlen veszély fenyegetné.

A mi országunk, melynek számára az Egyesült Államok és más nyugati országok, a békeszerződés ellenére, mindmáig nem tették lehetővé, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetében részt vegyen és álláspontját ott kifejtse, aktív részese akar lenni a nemzetközi feszültség enyhítésére és a tartós béke biztosítására irányuló erőfeszítéseknek. Ezért minden erőnkkel támogatjuk a Szovjetuniónak a berlini értekezleten, az európai kollektív biztonsági szerződés létrehozása tárgyában előterjesztett javaslatát, mely a Magyar Népköztársaság számára is lehetővé tenné, hogy valamennyi — nagy és kis — európai állammal együtt, mint egyenrangú fél, aktívan részt vegyen a nemzetközi együttműködés fokozott kiépítésében. A magyar nép helyesli a Szovjetunió javaslatát, mely reális biztosítékokat teremt a német militarizmus újjászületésével és bármilyen újabb agressziós kísérlettel szemben Európában.

A magyar népi demokrácia külpolitikája teljes erővel támogat minden olyan tervet, mely az egységes, demokratikus, békeszerető Németország megteremtését célozza, mert ebben látja az európai béke legbiztosabb zálogát. Végül a magyar nép szükségesnek tartja, hogy országát felvegyék az Egyesült Nemzetek Szervezetébe — amire a békeszerződés aláírásakor a nyugati nagyhatalmak is kötelezték magukat —, hogy ott is hallathassa szavát a béke biztosítása, a nemzetközi feszültség enyhítése, a tömegpusztító fegyverek eltiltása érdekében. *Népköztársaságunk külpolitikája a béke és a nemzetek közötti megértés politikája, s mindent megteszünk, ami erőnkéből telik, hogy e politika győzelmét biztosítsuk. (Lelkes taps.)*

III.

A MAGYAR NÉPGAZDASÁG FEJLŐDÉSE

Rátérek most a magyar népgazdaság fejlődésére. Pártunk II. kongresszusa óta népgazdaságunk erőteljesen továbbfejlő-

* Szabad Nép, 1954 március 21.

dött. Különösen gyors ütemben emelkedett az ipari termelés és ezen belül még inkább a nehézipar, illetve a termelési eszközöket előállító ipar termelése.

Iparunk eredményei

A párt II. kongresszusa óta eltelt három év alatt — az 1951—1953-as években — ipari termelésünk 73 százalékkal emelkedett. Az ipari termelés értékének emelkedése a három év leforgása alatt 37 milliárd forint volt. Ez az összeg — azonos árakon számítva — 22,5 százalékkal nagyobb, mint amekkora volt az egész magyarországi ipari termelés értéke 1938-ban.

Nehéziparunk termelése a II. kongresszus óta eltelt három év alatt — tehát ugyancsak 1951—1953-ban — 118,8 százalékkal, könnyűiparunké 40,7 százalékkal, élelmiszeriparunké pedig 63,2 százalékkal emelkedett. Ugyanezen idő alatt a munka termelékenysége gyáripárunkban 27 százalékkal nőtt meg (egy munkásra eső termelési érték, változatlan áron). A termelés önköltsége viszont csak 8 százalékkal csökkent. Emelkedett tehát a munka termelékenysége, viszont nem lehetünk megelégedve az önköltség csökkenésének mértékével. Másrészt azt is meg kell állapítani, hogy az iparosítás, különösen a nehézipar túlzott, gyors fejlesztése, mely nem számolt az ország reális helyzetével, erőforrásaival és a dolgozó nép életszükségleteivel, komoly hibákhoz vezetett. Az elmúlt három év alatt súlyos aránytalanság keletkezett egyrészt a nehézipar, illetve a termelési eszközöket előállító ipar, másrészt pedig a könnyű- és élelmiszeripar, illetve a fogyasztási iparágak termelése között. A túlzott iparosítás következtében elhanyagoltuk a mezőgazdaság fejlesztését, ami kedvezőtlenül hatott ki a lakosság ellátására.

Hasonló a kép, ha népgazdaságunk fejlődését nem a II. kongresszus óta eltelt három esztendő alatt, hanem a hároméves tervidőszakot követő ötéves tervünk időszakában vizsgáljuk.

Ismeretes, hogy az ötéves népgazdasági tervünk megvalósítását 1950-ben kezdtük el és az idén fejezzük be. Gyáripárunk termelése hároméves tervünk befejezésekor, ötéves népgazdasági tervünk elindításakor már 37,5 százalékkal volt magasabb, mint 1938-ban. Ha tekintetbe vesszük, hogy a fasiszta-imperialista háború következtében, amelybe a magyar kizsákmányoló osztályok taszították bele hazánkat, a gyáripár termelőképességének mintegy 50 százaléka tönkrement, hogy a gépek és a felszere-

lés jelentős részét a fasiszták nyugatra hurcolták, hogy vasutaink mozdonyparkjának csak 16 százaléka maradt épségben, hogy szarvasmarhaállományunk majdnem felére, sertésállományunk pedig alig egynegyedére csökkent stb. — úgy meg kell állapítanunk, hogy munkásosztályunk, dolgozó parasztságunk, értelmiségünk, egész népünk — pártunk vezetésével — a népgazdaság helyreállítása terén hatalmas győzelmet aratott. Ki ne emlékeznék rá, hogy a reakció hangadói a felszabadulás utáni időkben azt hajtogatták, hogy népgazdaságunk helyreállítása évtizedekig fog tartani, s hogy idegen — értsd amerikai — segítség nélkül egyáltalán nem is valósítható meg. Dolgozó népünk azonban dicső pártunk vezetésével és a Szovjetunió önzetlen, nagyarányú és sokoldalú támogatásával — önfeláldozó, lelkes munkájával nem egészen öt év alatt romjaiból felemelte az országot, helyreállította a népgazdaságot. (Taps.)

Az ország népgazdaságának helyreállításában szerzett tapasztalatokon s a hároméves terv megvalósítása során elért eredményeken épült az első ötéves tervünk.

Míg iparunk termelése a hároméves tervidőszak végére, mint említettem, 37,5 százalékkal volt magasabb, mint 1938-ban, addig az első ötéves tervidőszak végén Magyarország ipari termelése már háromszorosa lesz az 1938. évinek. Szocialista iparunk ez évben, az ötéves terv utolsó évében, mintegy 180 százalékkal termel többet, mint amennyit 1949-ben, a hároméves tervidőszak utolsó évében termelt. Bányászatunk termelése 109 százalékkal, kohászatunké 140 százalékkal, vegyiparunké kétszer 200 százalékkal, villamosenergia termelésünk közel 120 százalékkal haladja meg az 1949. évit. Könnyűiparunk ez évben közel 92 százalékkal termel többet, mint amennyit 1949-ben termelt. Élelmiszeriparunk termelése ez évben mintegy 160 százalékkal lesz magasabb az 1949. évi termelésnél.

Noha ez év végéig még több mint hat hónap van hátra, hozzávetőlegesen már meg lehet állapítani, hogy a legfontosabb ipari termékek termelése miként alakult az első ötéves tervidőszakban. Így a széntermelés az 1949. évi 11,24 millió tonnáról 1954-re 22,65 millió tonnára, a villamosenergia termelése megfelelően 2 520 millió kilowattóráról 5 100 millió kilowattórára, a nyersvas termelése 398 000 tonnáról 861 000 tonnára, az acéltermelés 860 000 tonnáról 1 678 000 tonnára, a hengereltacél termelése 471 000 tonnáról 891 000 tonnára, az ásványolaj termelése 497 000 tonnáról 1 118 000 tonnára, az alumínium terme-

lése 14 400 tonnáról 32 000 tonnára, a cement termelése 552 000 tonnáról 1 160 000 tonnára emelkedik.

A könnyű- és az élelmiszeripar főbb termékeinél a helyzet a következőképpen alakul: a pamutszövettermelés az 1949. évi 167 millió négyzetméterről 1954-ben 220 millió négyzetméterre, a nagyüzemi cipőtermelés megfelelően 4,6 millió párról 12,3 millió párra, a papírttermelés 71 000 tonnáról 105 000 tonnára, a cukortermelés 144 400 tonnáról 287 000 tonnára emelkedik.

Az ötéves terv első négy esztendejében (1950—1953) csaknem 700 000 kerékpárt, közel 50 000 motorkerékpárt, közel 600 000 rádióműsorvevőt, közel 100 000 varrógépet, mintegy 11 000 traktort, 2 000 arató-cséplőgépet, 3 000 autobuszt stb. termelt a magyar ipar.

Az ötéves tervidőszak előtt nem, vagy alig gyártottak hazánkban bányagépeket, szállító- és emelőgépeket, építőipari gépeket. Most ilyen gépeket gyártunk, sőt nemcsak belföldi használatra, hanem kivitelre is. Öt évvel ezelőtt nem, vagy alig volt tehergépkocsi-, dumper-, autobuszgyártásunk. Ebben az évben pedig már 1 500 autobuszt, sokezer tehergépkocsit és dumpert gyártunk részben saját használatunkra, részben pedig kivitelre. Öt évvel ezelőtt alig volt szerszámgépgyártásunk, ma pedig már jelentős szerszámgép-exportáló ország vagyunk. Öt évvel ezelőtt még nem gyártottunk arató-cséplőgépeket, 1954-ben pedig már mintegy 1 000 darabot gyártunk. Öt évvel ezelőtt nem gyártottak még antibiotikumokat és számos más nagyhatású gyógyszert. Jelenleg van új, korszerű penicillingyárunk, s gyógyszeriparunk elsajátította a sztreptomycin, a threomicin és más nagyhatásfokú gyógyszerek előállítását.

Öt év alatt 65 új nagyipari üzem létesült hazánkban, és 84 nagyobbarányú üzem bővítés, újjáalakítás került végrehajtásra. Emellett jóformán az ország valamennyi gyárában, üzemében volt kisebb-nagyobb beruházás, bővítés, korszerűsítés. Az ötéves tervidőszakban épült és lépett működő kohászati üzemeink sorába a Sztálin Vasmű első részlege. Megépült a diósgyőri Lenin Kohászati Művekben számos új részleg, a többi között az új 700 köbméteres nagyolvasztó, a Sztálin Vasműben megépített nagyolvasztó ikertestvére. Megépült a November 7 új erőmű és az új alumíniummű. Új, szocialista városok keletkeztek, mint Sztálinváros, Komló, Kazincbarcika, Oroszlány, Várpalota. Új, nagy, korszerű gyárak, üzemek létesültek olyan, azelőtt iparilag elmaradott helyeken, mint Békéscsaba, Kiskunfélegyháza, Debrecen, Gyöngyös, Szolnok, Jászberény, Hódmezővásárhely, Zala-

egerszeg, Nyíregyháza, Gödöllő, Veszprém, Szeged, Kaposvár, Sarkad, Mezőkeresztes stb.

A II. kongresszus óta eltelt három esztendő és az első öt-éves tervidőszak alatt országunk ipara olyan fejlődést tett meg, amely elképzelhetetlen lett volna a régi nagytőkés-nagybirtokos Magyarországon és általában megvalósíthatatlan kapitalista viszonyok között. Ilyen hatalmas gazdasági fejlődés, ilyen gyökeres átalakulás csakis olyan országban valósulhatott meg, ahol a termelési eszközök zöme a dolgozó nép tulajdonában van. Ez a fejlődés kézzelfoghatóan bizonyítja szabad, népi demokratikus rendünk fölényét az elnyomás és a kizsákmányolás tőkés rendszerével szemben. *Bizonyítja annak a hatalmas szocialista tábornak erejét, melynek vezetője a kommunizmust diadalmasan építő Szovjetunió, és amely táborhoz való tartozásunk saját belső rendszerünk mellett — sikeres szocialista építőmunkánk, felemelkedésünk alapja. (Taps.)*

Első ötéves tervünk eddigi eredményeként hazánk agráripari országból ipari orszaggá lett!

Amikor azonban rámutatunk arra, hogy milyen hatalmas eredményt ért el pártunk vezetésével a magyar dolgozó nép, ugyanakkor semmiképpen nem szabad elkendőznünk azokat a komoly hibákat és hiányosságokat, amelyek gazdasági építőmunkánkban megmutatkoztak. Nemcsak arról van szó, hogy az iparon belül aránytalanságok keletkeztek, hogy viszonylag elmaradt a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztése, és hogy a villamosenergiaipar, valamint az alapanyagtermelés fejlődésénél is mutatkozik viszonylagos elmaradás. A legsúlyosabb aránytalanság a népgazdaság fejlődésében az ipar és a mezőgazdaság viszonylatában jelentkezik. Ugyanis mialatt az ipari termelés gyorsan fejlődött, a mezőgazdaság termelése alig emelkedett. Ezáltal a már egyébként is fennálló aránytalanság az ipari és a mezőgazdasági termelés színvonala és egyben terjedelme között tovább növekedett. Ez természetesen gátolta a dolgozók életszínvonalának emelésére vonatkozó határozatok megvalósítását. E hibák taglalására még visszatérek.

Mezőgazdaságunk helyzete

Ha mezőgazdaságunk helyzetét, fejlődését vizsgáljuk, úgy kiderül, hogy mialatt iparunk termelése a háborút megelőzőhöz képest háromszorosára emelkedett, addig legfőbb növényeinknek 1 kat. holdra eső termelése alig 5—10 százalékkal, mindenesetre

nem lényegesen haladja meg a háború előtti átlagot. Sőt egyes növényeké, például a kukoricaé, a háború előtti átlag alatt marad, vagy mint a burgonya esetében, lényegében azonos szinten van. Növénytermelésünk tehát nagymértékben elmaradt nemcsak iparunk, hanem szükségleteink és reális termelési lehetőségeink mögött is.

Nem mutat kedvezőbb képet állattenyésztésünk alakulása sem. Szarvasmarhaállományunk, sertésállományunk, juhállományunk lényegében akkora, mint volt a második világháború előtt. Állatállományunk és állattenyésztésünk fejlődésének üteme tehát elmaradt terveinktől. Még kevésbé kielégítő az állatok hozamának alakulása, amely az állományi létszám alakulásához képest is elmaradást mutat.

Mi ennek az elmaradásnak az oka? Mi az oka annak, hogy népgazdaságunkban komoly aránytalanságok keletkeztek, és hogy különösen rendkívül jelentős mértékben elmaradt mezőgazdasági termelésünk ipari termelésünkhöz képest?

Pártunk Központi Vezetősége, mint ismeretes, múlt év júniusi, októberi és decemberi ülésein mélyrehatóan megvizsgálta ezt a kérdést, megállapította, hogy hatalmas eredményeink mellett gazdaságpolitikánkban komoly hibákat is elkövettünk. Kommunista nyíltsággal, őszinte önbírálattal ország-világ előtt feltárta az elkövetett hibákat, és megjelölte a hibák és hiányosságok gyors felszámolásának útját.

A népgazdaságban az aránytalanságok mindenekelőtt azért jöhettek létre és éleződhettek ki, mert az iparosításnak az az üteme, amelyet a felemelt ötéves terv állapított meg, túlzott volt.

1951-ben, amikor felemeltük az ötéves terv célkitűzéseit, túlbecsültük a népgazdaságban rejlő fejlődési lehetőségeket. Ebben nemcsak a tervgazdaságban való járatlanságunk, a kellő tapasztalat hiánya mutatkozott meg, s ez nem egyszerűen gyermekbetegség volt, hanem összpolitikánk hibájából folyt. A szocialista iparosítás ütemének túlfeszítése, mely e hibából következett, odavezetett, hogy — mint már említettem — komoly aránytalanságok keletkeztek a népgazdaságban. A mezőgazdaság nem kapta meg beruházásokban, termelési segítségben még azt sem, amit a felemelt ötéves terv szerint meg kellett volna kapnia. Kevesebb traktort, egyéb gépet, műtrágyát juttattunk a mezőgazdaságnak, mint amennyit a terv előírt. Pedig a mezőgazdaság számára előírányzott beruházások teljes megvalósításuk esetén is elégtelenek lettek volna. A túlzott ütemű iparosítás

tehát egyenesen a mezőgazdasági termelés elhanyagolásához vezetett, s ugyanekkor hátráltatta a lakásépítkezést és egyéb szociális jellegű beruházások megvalósítását, valamint a lakosság ellátását a szükséges élelmiszerekkel és iparcikkkel.

Ilyen viszonyok közt a lakosság ellátására, a föld megművelésére, a szükséges élelmiszer és mezőgazdasági nyersanyag begyűjtésére — előtérbe kerültek az adminisztratív módszerek a mezőgazdaságban, a begyűjtésben. Ez oda vezetett, hogy bár II. kongresszusunk aláhúzta a „nep”, az „új gazdaságpolitika” jelentőségét a mi viszonyaink között, aláhúzta a város és a falu, a szocialista ipar és a még túlnyomórészt kisárutermelő mezőgazdaság közötti áruforgalmi kapcsolatok kifejlesztésének szükségességét, valójában e kapcsolatok, a jegyrendszer 1951 decemberében történt eltörlését követő rövid átmenet kivételével, a mult év nyaráig nem szélesedtek, hanem szűkültek. Ilyen körülmények közt nem tudtuk kihasználni a munkásosztály, a parasztság, az egész nép érdekében azokat a jelentős termelési tartalékokat, amelyek a kisárutermelő paraszti gazdaságban rejtlettek és még rejlnek. Hiba volt, hogy a szocialista nagyüzemi mezőgazdaságra való túlgyors átmenetre vettünk irányt. Ez szinte automatikusan vezetett a termelőszövetkezeti mozgalom erőltetett ütemű fejlesztéséhez. E hibán nem sokat javított az, hogy a párt vezetése az elmúlt másfél-két évben ismételten leszögezte, hogy a termelőszövetkezeti mozgalomban a legközelebbi időben a meglévő termelőszövetkezetek gazdasági megszilárdítását s hozamuk, jövedelmezőségük és árutermelésük növelését tűzi ki célul.

E hibák rontották a párt és a munkásosztály viszonyát, laizították a munkás-paraszt szövetséget, megnehezítették a nép anyagi és kulturális színvonalának emelésének megvalósítását. Pártunk egész politikájában háttérbe szorultak a túlzott iparosítás és az erőltetett ütemű szövetkezeti fejlesztés mögött az alapvető feladatok, a munkás-paraszt szövetség megszilárdítása, a dolgozók életszínvonalának emelése. Másszóval háttérbe szorult a szocializmus építésének egyetlen lehetséges alapja.

Központi Vezetőségünk mult év júniusi, októberi és decemberi határozatai ezeket a hibákat kijavították és biztosítják, hogy gazdaságpolitikánk helyesen szolgálja és támassza alá pártunk általános politikáját, alapvető feladatait.

E határozatok csökkentik a szocialista iparosítás ütemét, csökkentik a felhalmozás, a beruházások mértékét, felemelik a nemzeti jövedelem elosztásánál a fogyasztás, mindenekelőtt a

dolgozók fogyasztásának arányát a felhalmozáshoz képest, előtérbe állítják az aránytalanságok megszüntetését a népgazdaságban és mindenekelőtt a mezőgazdasági termelés nagyarányú fejlesztését, továbbá a könnyűipar és élelmiszeripar fejlesztésének meggyorsítását, s mindezzel együtt a lakosság életszínvonalának állandó emelését.

A Központi Vezetőség múlt év júniusában hozott határozata, valamint az ezt kiegészítő további határozatok megszüntetik népi demokráciánk fejlődésében azokat az ellentmondásokat, amelyek pártvezetőségünk hibájából keletkeztek. E határozatok elhárítják az akadályokat fejlődésünk útjából. Júniusi, októberi és decemberi határozataival pártunk Központi Vezetősége az új helyzetnek megfelelően megalapozza gazdaságilag a munkás-paraszt szövetséget, megveti e szövetség megszilárdításának gazdasági alapját. *Ezzel pártunk Központi Vezetősége új szakaszt nyitott a szocializmus építésében Magyarországon.*

Az új szakasz jellegzetességei

Mennyiben, milyen értelemben beszélhetünk hazánkban a szocializmus építésének új szakaszáról? Mik az új szakasz jellegzetességei?

A szocializmus építésének új szakaszában egész politikánknak, és így gazdaságpolitikánknak is központi kérdése a munkásosztály államhatalmának, és e hatalom alapjának, a munkás-paraszt szövetségnek további, következetes megszilárdítása, a munkás-paraszt szövetség gazdasági bázisának kiszélesítése és megerősítése, és ennek megfelelően a népjólét állandó emelése, a mezőgazdasági termelés gyors fellendítése, és a fogyasztási javak termelésének fokozása.

A munkásosztály államhatalmának alapja a munkás-paraszt szövetség. De ez a hatalom e szövetségnél szélesebb népi összefogásra, az összes hazafias és békeszerető erők összefogására, a népfontra támaszkodik, melynek szerepe megnő az új szakaszban.

A munkásosztály államhatalma további megszilárdításának, a munkás-paraszt szövetség megszilárdításának, a széles nemzeti összefogásnak és általában a szocializmus építése új szakasza megvalósításának elengedhetetlen feltétele, hogy államunkat, népünket erős, egységes marxista-leninista párt vezesse. Ezért az új szakaszban döntő jelentőségű a párt politikai, szer-

vezeti és ideológiai egysége, valamint tömegkapcsolatainak megerősítése, továbbá a vezetés elvi alapokon nyugvó teljes egységének és kollektív jellegének biztosítása az egész pártban, de különösen a vezető pártszervekben!

A szocializmus építésének új szakaszát országunkban gazdasági szempontból főleg a következők jellemzik:

1. Nép gazdaságunkban a termelőerők fejlesztését a legszorosabban egybekapcsoljuk a munkásosztály, az egész nép életszínvonalának állandó emelésével, ami azt jelenti, hogy a szocializmus gazdasági alaptörvénye mind következetesebben és átfogóbban érvényesül társadalmunkban. Előtérbe kerül a lakosság növekvő ellátása élelmiszerrel, valamint a könnyű- és élelmiszeripar nyersanyagbázisának nagyméretű kiszélesítése, s a lakosság mind teljesebb ellátása iparcikkkel és kulturális, szociális szükségleteinek fokozott kielégítése. Az iparban viszonylag lassul az „A”-szektor, a termelési eszközök termelésének növekedése, viszonylag gyorsul a „B”-szektor, a fogyasztási javak termelésének fejlődése.

2. A keletkezett aránytalanságok kiküszöbölése, újak keletkezésének meggátlása. Következetesebben és átfogóbban érvényesül társadalmunkban a népgazdaság különféle ágai arányos fejlődésének törvénye is, amennyiben központi feladattá válik az elmaradt mezőgazdaság fokozott fejlesztése — elsősorban a szocialista szektoré, de emellett a kisárutermelő szektoré is.

3. A szocialista iparosítás politikája, mint országunkban a szocializmus építésének fő eszköze, s általában a szocialista gazdaság építése, fokozottabb mértékben támaszkodik a szocialista tábor országaival való gazdasági együttműködésre, és ezt az együttműködést magasabb síkon valósítja meg, különösen a magyar népgazdasági tervnek az európai népi demokratikus országok és a Szovjetunió népgazdasági terveivel való összehangolása révén. Ez lehetővé teszi az ország gazdasági erőforrásainak, sajátos nemzeti adottságainak, termelőberendezéseinek leggazdaságosabb hasznosítását, a káros párhuzamosságok kiküszöbölését, a termelés önköltségének csökkentését, a termelvények minőségének emelését.

4. A város és a falu között a termelési, az áruforgalmi és a kulturális kapcsolatoknak egyidőben történő, erőteljes kifejlesztése; a mezőgazdaságnak szakemberekkel, korszerű gépekkel, műtrágyával és egyéb termelési eszközökkel, valamint szállítóeszközökkel, és ugyanakkor fogyasztási iparcikkkel való ellá-

tásának olyan mértékű növelése, mely az előző szakaszhoz képest minőségi változást képez.

5. Mindezek alapján magasabb színvonalon valósul meg a munkásosztály szövetsége a dolgozó parasztsággal. Magasabb fokon valósul meg a munkásosztály vezetése a munkás-paraszt szövetségben. Megszilárdul a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály államhatalma.

A határozatok, melyekkel pártunk Központi Vezetősége népi demokráciánk fejlődésében új szakaszt nyitott, a szocializmus építésének egyedül helyes és célravezető politikáját jelölik meg. Azt a politikát, amely lehetővé teszi a pártnak és a munkásosztálynak, hogy a parasztság, az értelmiség, a városi és a falusi kisemberek legszélesebb rétegeire támaszkodják a szocializmus építésében, a szocialista társadalom alapjai lerakásának nagy és bonyolult munkájában. Ez az egyedül helyes útja annak, hogy úgy a városban, mint a falun előmozdítsuk a szocializmus építését. Olyan politika ez, amely szervesen egybekapcsolja a munkásosztálynak, mint a társadalom vezető osztályának magasabb céljait az egyes dolgozók, és a dolgozó milliók anyagi érdekeltiségével.

E határozatok és azok az intézkedések, amelyeket pártunk Központi Vezetősége és kormányunk e határozatok alapján hozott, egységes, szervesen összefüggő egészet alkotnak. E határozatokat lelkesen, örömmel üdvözölte pártunk, munkásosztályunk, dolgozó népünk. Az a politika, mely e határozatokban mint pártunk politikája öltött testet, és amely gazdasági téren a legközelebbi évekre alapvető kérdésként helyezi előtérbe a mezőgazdasági termelés fellendítését, és ezzel együtt a népgazdaságban meglévő legfőbb aránytalanság felszámolását — *nem „parasztpolitika”, mint ahogyan ezt egyesek helytelenül gondolják, hanem a munkásosztály politikája dolgozó népünk javára. hazánk felvirágoztatására! (Lelkes taps.)*

Az új szakasz első eredményei

Az alatt a jó tíz hónap alatt, amely Központi Vezetőségünk múlt év júniusi történelmi határozata óta eltelt, az intézkedések egész sora történt annak érdekében, hogy gazdaságpolitikánkban valóra váltsuk a Központi Vezetőség határozatait. Az első jelentős eredmények, bár még csak kezdeti eredmények, már itt vannak előttünk.

Mindenekelőtt lényegesen megjavult az egész lakosság, az

összes dolgozók, s nem utolsósorban a munkások és alkalmazottak anyagi helyzete. Az 1953. év második felében megvalósított két árleszállítás és a hús- és zsíráraknak ez év márciusában történt leszállítása következtében a lakosság egy évre számítva 2 100 millió forintot takarít meg. Ennek a hatalmas összegnek nagyobb része a munkások és alkalmazottak jövedelmét növeli. Új lendületet vett országunkban a lakásépítés, mely ez évben mintegy kétszerese a múltévinek. Erőteljesen megindult a lakóházak tatarozása is. Az iparban és más üzemekben fokozott gondot fordítanak a munkavédelemre, a balesetelhárításra, az üzemi egészségvédelemre. A Munka Törvénykönyvének reformja megnövelte a dolgozók jogait, emelte számos szociális szolgáltatás mértékét. A legnehezebb testi munkát végző dolgozók és a fizetésben legelmaradottabb rétegek, az összes munkásoknak és alkalmazottaknak közel fele, fizetésemelésben részesültek, illetve részesülnek az év folyamán. Emelkedett a munkásnyugdíjasok nagyrészenek nyugdíja is.

Az elmúlt egy-két évben 1953 nyaráig átmenetileg csökkent a dolgozók reálbére. De a múlt év júniusában és az ezután hozott párthatározatok és kormányintézkedések eredményeképpen újból lényegesen emelkedik a dolgozók s ezen belül a munkások és alkalmazottak reálbére és reáljövedelme. A Központi Statisztikai Hivatal számításai szerint egy gyári munkás reálbére 1954 első felében már újra valamivel magasabb, mint 1949 első felében volt.

1954 első felében a lakosság 3,6 milliárd forinttal több árut kap fogyasztásra és fog ténylegesen elfogyasztani, mint amennyit kapott és fogyasztott 1953 első felében. Ez azt jelenti, hogy hazánk minden lakosa, beleértve a csecsemőket is, 1954 első felében 375 forint értékkel több árut fogyaszthat, mint amennyit fogyasztott a múlt év első felében. Az emelkedés azonban ennél lényegesen nagyobb, mert figyelembe kell venni az időközben végrehajtott három árleszállítást, továbbá a piaci árak lemorzsolódását is számos fontos fogyasztási cikknél, valamint az őstermelő lakosság megnövekedett önfogyasztását is.

Érezhető a javulás a termelésben, a munkások, a műszaki értelmiség magatartásában, hangulatában is. Munkásosztályunk, műszaki értelmiségünk világos bizonyítékát adta annak, hogy szívvel-lélekkel támogatja pártunk, kormányunk politikáját, mikor az 1953—1954. évi rendkívül szigorú és szokatlanul hosszú tél viszonyai közepette, a nehézségekkel dacolva, biztosította az ipari termelés és a közlekedés folytonosságát. *Munkásosztályunk,*

és vele kéz a kézben műszaki értelmiségünk hitet tett pártunk, kormányunk helyes politikája, népi demokráciánk mellett, amikor ez év márciusában nagyszerű munkalendülettel behozta a januári és februári lemaradás jelentős részét, majd a kongresszusi verseny során újabb győzelmek sorozatát aratta a termelés frontján. (Taps.)

Munkásosztályunk és műszaki értelmiségünk patronázsmozgalma a gépállomások és a termelőszövetkezetek műszaki-gazdasági megsegítésére, amely mozgalom Központi Vezetőségünk már említett határozatai nyomán bontakozott ki, felemelő és egyben rendkívül hathatós megnyilvánulása a munkás-paraszt szövetségnek és e szövetségen belül a munkásosztály vezető szerepének. Munkásosztályunk megértette, hogy a mezőgazdasági nagy- és kisgépek gyártása, a fogyasztási cikkek előállítására jelenleg egész politikánk egyik központi kérdése és nagy lelkesedéssel teljesíti a tervet és a legtöbb esetben a terven felül vállalt kötelezettségeket is.

A munkatermelékenység növekedése és az önköltség csökkenése az életszínvonal emelésének feltétele

Ugyanakkor azonban azt is meg kell állapítanunk, hogy az ipari termelés terén még távolról sincs nálunk minden rendben. Pedig további előrehaladásunk, az anyagi és kulturális életszínvonal további emeléséhez az szükséges, hogy rendet teremtsünk ipari termelésünk több olyan területén, ahol jelenleg nem kielégítő a helyzet. Ez nemcsak ipari termelésünkre vonatkozik, hanem egész termelésünkre.

Az első és legfontosabb kérdés a munka termelékenysége, s ezzel együtt az önköltség alakulásának kérdése, mert e két kérdés a legszorosabban összefügg egymással. Már említettem, hogy a II. kongresszus óta eltelt három év alatt az iparban a munka termelékenysége 27 százalékkal emelkedett, ugyanakkor azonban a termelés önköltsége csupán 8 százalékkal csökkent. A termelékenység emelkedése azonban nem állandó, nem egyenletes, sőt az iparban a múlt év második felében s ez év elején nem emelkedett, hanem átmenetileg visszaesett. Március óta ugyan általában emelkedik a munka termelékenysége, azonban ezen a téren még nagyon sok mulasztást kell jóvátennünk.

Még rosszabbul áll a dolog a termelés önköltségével. Ennek csökkenése az elmúlt években nem volt kielégítő, az utóbbi időben pedig nem egy területen ahelyett, hogy csökkent volna

az önköltség, emelkedett. A dolgozók, elsősorban az ipari munkások anyagi életszínvonala emelésének legfontosabb eszköze a jövőben is az árleszállítás lesz. Az árakat azonban csak akkor lehet leszállítani, ha előzőleg nőtt a termelékenység és csökkent az önköltség. E kérdés tehát szorosan összefügg dolgozó népünk anyagi jólétének további emelésével.

A termelékenységgel és az önköltséggel kapcsolatos bajok oka mindenekelőtt bennünk van: a politikai és gazdasági vezetésben, a mi párt- és gazdasági, valamint szakszervezeti vezetőink és szerveink rossz munkájában, a gazdasági és politikai vezetés nem kielégítő színvonalában! Munkásosztályunk, műszaki értelmiségünk nem szavakban, hanem tettekkel támogatja politikánkat! Ezt nem egy esetben bebizonyította. Tőlünk, a mi helyes szervező, vezető munkánktól, politikai tömegmunkánktól, a gazdasági és a pártpolitikai munka, a vezetés színvonalának emelésétől függ, hogy ez a támogatás mihamarabb a munka termelékenységének lényeges emelkedésében és az önköltség csökkenésében jusson kifejezésre. Ez alapvető feltétele a dolgozók és mindenekelőtt a munkásosztály életszínvonala további emelésének!

A termelékenység elégtelen emelkedésének és az önköltség nem kielégítő alakulásának egyik legfőbb oka az, hogy vállalati igazgatóink, sőt minisztériumi vezetőink többsége még mindig csak a tervek mennyiségi teljesítésével törődik, de elhanyagolja a gazdaságosság kérdését, és hogy még mindig nem tudunk példás rendet és szigorú fegyelmet teremteni üzemünk nagy részében, pedig a dolgozók zöme ezt egyenesen követeli tőlünk. Laza, nagyon laza még nálunk a munka- és a bérfegyelem és ez azért van így, mert pártszervezeteink, pártfunkcionáriusaink, valamint szakszervezeti funkcionáriusaink és gazdasági vezetőink számos esetben nemcsak eltűrik a normák törvénytelen fellazítását, a bérfegyelem megszegését, a munkafegyelem semmibevevését, hanem maguk is támogatják azt. Nem tudunk eddig megfelelő eredményt elérni a termelékenység emelésében, mert sem vállalatunk, sem minisztériumaink nem törődtek eléggé a műszaki színvonal emelésével, a bevált újítások, jó termelési módszerek általános elterjesztésével. Ismételt figyelmeztetések, sőt törvényes rendelkezések ellenére elhanyagolják a gépek, a berendezés megfelelő karbantartását. *Ideje végetvetni e tűrhetetlen állapotnak, ideje, hogy a kommunisták és általában a gazdasági vezetők — nagyok és kicsinyek egyaránt — a dolgozók tömegére támaszkodva, szigorú rendet és fegyelmet te-*

remtsenek a termelésben. Növelni kell a gazdasági vezetők felelősségét, s ennek érdekében meg kell szigorítani a felelősségrevonást az elkövetett hibákért és mulasztásokért.

Az önköltség csökkentésének egyik legnagyobb akadálya az iparban és egyebütt a számunkra egyébként is nehezen biztosítható anyagok megengedhetetlen pocskékolása és a gyártási selejt magas mértéke. Az anyag pocskékolása már megkezdődik a tervezésnél, a szerkesztésnél, s folytatódik a gyártási folyamatnál, a raktározásnál, a rendelésnél stb. A nép vagyonával sokszor úgy bánnak, mint csáki szalmájával: nem ellenőrzik az anyagok, alkatrészek kiadását, bevételezését, felhasználását.

Az anyaggal való takarékoság, ami a gazdasági vezetők és a műszakiak, valamint az összes dolgozók legsajátabb érdeke, továbbá a gyártási selejt lényeges csökkentése alapvető feltétele annak, hogy következetesen megvalósítsuk pártunk politikáját, melynek legfőbb célja a dolgozó nép jólétének növelése. A rosszminőségű áruk és a selejt gyártása az anyagpocskékolásnak is legkárosabban ható formája. Az anyagtakarékoság és a selejtcsökkenés olyan hatalmas tartalékok számunkra, amelyek kihasználása nélkül nem lehet megvalósítani az előttünk álló feladatokat!

A következő években népgazdaságunk fejlődésének üteme attól is függ, hogy milyen mértékben tudjuk külkereskedelmi forgalmunkat növelni. Ehhez viszont az kell, hogy az exportcikk minőségét — amellyel kapcsolatban gyakran jogos kifogások merülnek fel — megjavítsák és pontosan betartsák a szerződésekben megállapított szállítási határidőket.

Egész népgazdaságunkat jellemzi a túlcentralizálás. Ez a túlcentralizálás csökkenti a közép- és alsófokú vezetők felelősségét, és lassítja fejlődésünket.

Népgazdaságunkban a dolgozók közvetlen anyagi érdekeltiségét még nem tudtuk fejlődésünk emelőjévé tenni. Lenin ismételten felhívta a figyelmet, hogy meg kell találnunk a módját a dolgozók anyagi érdekeltisége felhasználásának társadalmunk fejlesztésére. Nálunk azonban még előfordul, hogy a munkás gyakran többet keres, ha nagymennyiségű selejtet gyárt, mint ha kevesebb, de kitűnő minőségű árut termel. Az igazgató, sőt az üzem egész prémiumban részesülő személyzete gyakran jobban jár, ha a vállalat túlteljesíti tervét olyan áruból, amelyre a népgazdaságnak nincs szüksége, mint ha valamivel kisebb termelést tud csak elérni a népgazdaság számára fontos, vagy nélkülözhetetlen cikkekből. Előfordul, hogy a minőségi ellenőr anya-

gilag érdekelt abban, hogy átengedje a selejtet, az öntőde vezetői érdekeltek abban, hogy a szükségesnél nagyobb súlyú öntvényeket termeljenek és így tovább.

Végül, de nem utolsósorban, ipari termelésünknek egyik alapvető hiányossága, hogy az utóbbi években nem fordítottunk elég figyelmet a termékek minőségére. Az iparosítás túlzott üteme egymagában is a minőségromlás irányába vitt, s nem kis szerepet játszott abban, hogy nagyon magas nálunk a selejtszázalék, ami nagymértékben növeli az önköltséget. Most, amikor lényegesen csökkentettük a termelés emelkedésének ütemét, amikor megszűnt a terv túlfeszítettsége, elérkezett az ideje annak, hogy komolyan kézbe vegyük termékeink minősége megjavításának kérdését. Erre most megvan minden reális lehetőség. A termelés menete nyugodtabb, mint ezelőtt. Anyagellátásunk fokozatosan javul. Vannak kitűnő, szakképzett munkásaink, mestereink, művezetőink, mérnökeink, akik értik a maguk dolgát. *Tőlünk, csakis tőlünk, a felső és az alsó vezetéstől függ, hogy a termelést olyan magas színvonalon szervezzük meg, amely biztosítja, hogy a magyar ipar úgy belső használatra, a lakosság számára, mint kivitelre kiváló minőségű termékeket adjon!* (Taps.)

Nyíltan meg kell mondanunk, hogy bár a lakosság lényegesen több árut kap, mint tavaly, még nem tudjuk az összes igényeket kielégíteni. Hiány van sertéshúsban, és nem teljesen kielégítő a tejellátás. Kevés a lakosság rendelkezésére álló bútor, építőanyag, motorkerékpár, noha ezekből a cikkekből is lényegesen többet hozunk forgalomba, mint tavaly. A fogyasztási cikkek minőségének emelésére irányuló erőfeszítéseink eredményeivel sem lehetünk megelégedve. Lakásépítésünk, növekvő üteme ellenére, elmarad a szükséglettől. Nem javult kielégítően, különösen Budapesten, a dolgozók közlekedése. Mindent meg kell tennünk, hogy e hiányokat minél hamarabb kiküszöböljük.

Ami a mezőgazdaságot és a dolgozó parasztságot illeti, itt is komoly változások következtek be múlt év júniusa óta. Mindezekelőtt: a párt és a kormány politikájának hatására, a megvalósított határozatok és intézkedések eredményeképpen megnövekedett a parasztság jövedelme is. A párt határozatainak megfelelően a kormány mérsékelte és évekre előre megállapította a parasztság beadási kötelezettségét, és fokozott kedvezményeket biztosított a beadásnál a termelőszövetkezeteknek. A kormány megszüntette azokat az intézkedéseket, amelyek korlátozták a parasztságot abban, hogy fölös terményeit és ter-

mékeit szabadon értékesíthesse. Ugyancsak pártunk kezdeményezésére, a kormány felemelte a termelési szerződéssel termelt növények árát, megjavította a termelési szerződések feltételeit, biztosította a szerződéskötéseknél a teljes önkéntességet. Tekintettel az 1952. évi rendkívül aszályos esztendőre, a kormány nagymértékben elengedte a dolgozó parasztnak, és különösen a termelőszövetkezeteknek adó-, beadási és gépállomási díjtartozásait. A kormány gondoskodott a mezőgazdaság fokozott ellátásáról műtrágyával, növényvédőszerrel, kis- és nagygépekkel, nemesített vetőmaggal, szerszámokkal, építőanyaggal. A mezőgazdaság beruházásai, az előző évhez képest, 1954-ben mintegy 45 százalékkal emelkednek ugyanakkor, amikor az egész népgazdaságba beruházott összeg az előző évhez képest jelentékenyen csökken.

Mindezen rendszabályoknak és a párt s a kormány egész politikájának eredményeként, amelyet dolgozó parasztságunk igen kedvezően fogadott, megnőtt a parasztság termelési kedve. Az elhagyott tartalékföldek egész területét bérbevette a parasztság. Megélénkült a város és a falu között az áruforgalom. Hatalmasan emelkedett az állami és a szövetkezeti kereskedelem árueledése a falun, a parasztság részére, mégpedig nemcsak közvetlen fogyasztási cikkekben, hanem termelési eszközökben is. Ugyanekkor megnövekedett, bár még nem eléggé, a paraszti árufelhozatal a városi piacokra, ami számos fontos fogyasztási cikknél az árak lemorzsolódásához vezetett.

Pártunk parasztpolitikája

Pártunk helyes politikájának következményeként szilárdabb lett országunkban a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetsége. *Biztosabban, következetesebben érvényesül ezen osztályszövetségen belül a munkásosztály vezetése! Megnőtt pártunk és a munkásosztály tekintélye. Megszilárdult, erősebb lett népi demokráciánk. (Lelkes taps.)*

Mezőgazdasági termelésünk fellendítéséhez azonban eddig tulajdonképpen még csak a kezdeti feltételeket teremtettük meg, és ezeket sem teljes mértékben. Még igen nagy, sokoldalú, szívós, kemény munkát kell kifejteni annak érdekében, hogy a párt és a minisztertanács 1953. december 23-i határozata a mezőgazdasági termelés fellendítéséről megvalósuljon, és hogy mezőgazdaságunk termelése évről évre valóban gyors ütemben emelkedjék.

Amikor a mezőgazdasági termelés gyors fellendítésének kérdését vetjük fel, egyesek azt kérdik, hogy az a sok kedvezmény, amit a parasztság, s ezen belül az egyénileg gazdálkodó parasztság is kapott, nem fogja-e azt eredményezni, hogy a középparasztok közül sokan kulákká válnak?

Ami a kulákosodás veszélyét illeti, elvtársak, ez a veszély megvan, de ezt a veszélyt nem szabad eltúlozni. Természetesen a mi viszonyainkra változatlanul vonatkozik nagy tanítónknak, a halhatatlan Leninnek az a megállapítása, hogy az árutermelő kisüzem napról napra, óráról órára szüli a kapitalizmust. De Lenin és Sztálin nemcsak ezt tanították, hanem azt is, hogy amíg a mezőgazdaságban túlsúlyban van a kisárutermelő gazdaság, addig minden lehető el kell követni annak érdekében, hogy ez növelje termelését. Mi Lenin—Sztálin tanításának szellemében járunk el, amikor összekapcsolva a parasztság egyéni érdekelttségét, a parasztság anyagi érdekelttségét a munkásosztály, a szocializmus érdekével, igyekszünk a lehető legnagyobb termelést, és a lehető legnagyobb mértékű árutermelést kihozni a paraszti gazdaságból. Néhánytucat vagy néhány száz középparaszti gazdaság kulákgazdasággá válhat, és akkor velük szemben is hatálybalépnek a kulákok korlátozására vonatkozó intézkedések. De a középparaszti gazdaságok zöme biztosan nem válik azzá, nem lesz kizsákmányolóvá, hanem csak jómódúvá. Miért? Mert egyrészt jelenleg a középparasztok legtöbbszörének még komoly gondot jelent az, hogy teljes mértékben kihasználják az állam nyújtotta fokozott termelési és értékesítési lehetőségeket. Nálunk nincs fölös, korlátlanul kizsákmányolható munkaerő, a mi államunk hathatósan védi a magánszektorban dolgozó bérmunkások érdekeit. Nem kecsegtető perspektíva kulákká lenni azért, mert társadalmunkban a középparaszt megbecsült ember, de a kulákról ezt egyáltalán nem lehet elmondani.

Ami pártunk parasztpolitikáját illeti, az változatlanul Lenin ismert hármas jelszaván alapszik: szilárdan a szegény-parasztságra támaszkodva, szoros szövetséget valósítunk meg a középparasztsággal, s egy pillanatra sem szüntetjük meg a harcot a zsirosparasztság, a kulákság ellen. Természetesen a termelőszövetkezeti parasztokra — akár volt kisparasztokról, akár pedig volt középparasztokról van szó — egyaránt szilárdan támaszkodunk pártunk, munkásosztályunk!

A multban a lenini hármas jelszót nem mindig következetesen alkalmaztuk. Gyakran nem támogattuk eléggé a kispa-

rasztoakat, helytelen következtetést vontunk le abból a helytálló megállapításból, hogy a kisparaszt szilárd támasza a munkásosztálynak. Előfordult, hogy a kulák-korlátozás rendelkezéseit középparasztokra is kiterjesztették. A kulák korlátozásának helyes politikája nem egyszer kulák-likvidálásba csúszott át; tavaly június óta az ellenkező véglet tapasztalható: nem egy helyen alig folyik harc a kulák ellen, és a kulákat gyakran középparasztként kezelik.

A szegényparaszsággal való törődés az új szakasz egyik fontos feladata. A paraszti gazdaságok több mint fele öt holdnál kisebb szántóterülettel rendelkezik. E gazdaságok jelentékeny részének nincs lova, nincs tehene. Ahhoz, hogy a mezőgazdaság fejlesztéséből a kisparaszság is megfelelően részesedjék és hasznot húzzon, minden módon támogatni kell őt. Meg kell védeni különösen az igazsárával szemben olymódon, hogy a gépállomások, állami gazdaságok segítsék vontatóerővel. Az ilyen támogatás szorosabbra fűzi a szegényparaszság viszonyát a falu szocialista szektorához, erősíti a munkás-paraszt szövetséget.

A mezőgazdaság fejlesztésében, de a munkás-paraszt szövetség megerősítésében és ezzel a szocializmus építésében is rendkívül fontos az előttünk álló szakaszon a középparaszság szerepe. *Minden módon elő kell segíteni, hogy szövetségünk a középparaszsággal megszilárduljon.* Pártunk és kormányunk határozata szellemében gondoskodnunk kell arról, hogy a középparaszság élhessen a kapott lehetőségekkel, s hogy termelése emelésére irányuló szándékát, melynek az utolsó hónapokban annyi jelét adta, akadálytalanul meg is tudja valósítani. Meg kell követelni tőle, hogy az állampolgári fegyelmet tartsa be, hogy az adózást, a beadást pontosan teljesítse, de elő kell segíteni azt is, hogy a lehető legtöbbet termelhesse, hogy terményeit a beadás teljesítése után szabadon, könnyen értékesíthesse és így jövedelmét fokozza, hogy megkapja mindazt az árut, ami termeléséhez és fogyasztásához szükséges. Az elmúlt esztendőnk folyamán a középparasztok egy része a kulákok befolyása alá került. Ezt a befolyást most vissza lehet szorítani, mert a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos rendszabályok a középparaszságot megelégedéssel töltik el, és újra közelebb hozzák szövetségeséhez, a munkásosztályhoz. Nem kétséges, hogy a jó termelőszövetkezetek munkája, a szövetkezeti tagság fokozódó jövedelme és növekvő anyagi jóléte az eddiginél erőteljesebben fogja vonzani a középparasztokat is, akik nem a szűk-

ségtől hajtva, hanem annak felismerésében, hogy jómódjuk további emelkedésének a kollektív nagyüzemű gazdaság az útja, lépnek be a termelészövetkezetbe, s jutnak el a szocializmushoz.

A kulákok az utolsó években egyre inkább igyekeztek *megbújni a középparasztság soraiban*, ami részben sikerült is nekik, mert legtöbbször állandó munkást nem tartanak, hanem spekulálnak, uzsorával foglalkoznak. A középparasztnak álcázott kulákok ellen, akiknek zöme változatlanul népi demokráciánk ellensége, s az új szakasz óta felbátorodott, erőteljesen folytatni kell a harcot anélkül, hogy a velük szemben hozott intézkedések a középparasztot sujtánák. *A kulákkal szemben változatlanul folytatni kell a korlátozás politikáját.* Ha nem teljesíti a beadást, nem fizet adót, agitál a termelészövetkezet, a népi demokrácia ellen, erőteljesen fel kell lépni ellene: ezen a téren véget kell vetni annak a liberalizmusnak, mely helyenként párt- és állami szerveinknél lábra kapott, s amelynek káros hatása a falun már megmutatkozott.

A mezőgazdaság szocialista szektora

A mezőgazdaság szocialista szektorának fejlesztésénél figyelmünket *elsősorban a termelészövetkezetekre kell irányítani.* Egy pillanatra sem szabad szem elől tévesztenünk, *hogy a szocializmus építésének a falun ez az elkerülhetetlen fő útja, s hogy előbb vagy utóbb, de minden paraszt meggyőződik helyességéről s rátér erre az útra.* (Taps.) Végső fokon a szocializmus gazdasági alaptörvénye csak a nagyüzemű kollektív mezőgazdaság segítségével juthat teljesen érvényre népgazdaságunkban.

A termelészövetkezetek zöme megerősödött a múlt évi kilépések után, de kisebb része a kilépések miatt meggyengült s fokozott támogatásra szorul. A párt és a kormány feladata, hogy részletekbemenően, hosszú távra kidolgozza azokat a konkrét intézkedéseket, melyek eredményeképpen a termelészövetkezetek fölénye erőteljesen kibontakozhat, hogy a szocialista mezőgazdasági nagyüzem mintaképei, vonzó példái legyenek és számszerűleg is egészségesen továbbfejlődjenek. A számszerű növekedés előfeltételeit a szövetkezetek megerősödése és virágzása teremti meg. Az anyagi, főleg termelési segítségen kívül biztosítani kell a szövetkezeti demokráciát, a tagok és a szövetkezet minden jogának érvényesülését; ezt a tanácsok, a bankok, a termeltető vállalatok is tartsák szakadatlanul szem előtt.

El kell érni, hogy a szövetkezet tagjainak jövedelme meghaladja az átlagos középparaszti jövedelmet. Ezért gondoskodni kell róla, hogy a gépállomások, a földművesszövetkezetek, a tanácsok az eddiginél fokozottabb segítséget nyújtsanak nekik, hogy a legjobb agronómusok, a legjobb káderek álljanak rendelkezésükre, hogy az üzemek patronázsa minél szélesebben rájuk is kiterjedjen.

Külön ki kell dolgozni a termelőszövetkezeti vezető káderek eddiginél jobb, alaposabb képzésének kérdését. A termelőszövetkezetekben meg kell erősíteni a pártmunkát, szem előtt kell tartani, hogy a termelőszövetkezetek fejlesztését gyakran nem előzte meg politikai előkészítés, és ezt most, utólag kell pótolni. *A legfontosabb feladat most a meglévő termelőszövetkezetek megerősítése, gazdasági és politikai megszilárdítása, jövedelmük, hozamuk növelése.*

Nagy gondot kell fordítani arra, hogy az egyénileg dolgozó kis- és középparasztokat az ellenség ne tudja a termelőszövetkezet parasztságával szembeállítani. Mindent meg kell tenni azért, hogy az egyénileg dolgozó parasztok és a termelőszövetkezetek tagjai között egészséges, jó, baráti legyen a viszony. A falusi termelési bizottságokban és egyebütt a szövetkezeti tagok ápolják ezt a jó viszonyt. Ahol a szövetkezet erős, segítsen az egyénileg dolgozó parasztnak, hozza közelebb a termelőszövetkezethez, és bánjon vele úgy, mint a termelőszövetkezet jövődjével, aki előbb vagy utóbb, de feltétlenül meggyőződik a szocialista mezőgazdasági nagyüzem előnyéről s maga is rátér a szövetkezés útjára.

Bár termelőszövetkezeti mozgalmunk még fiatal, mégis van már többszáz olyan szövetkezetünk, amely helyes, gondos gazdálkodásával, magas jövedelmezőségével, fegyelmével és szorgalmával, a tagság jólétével példaképpül szolgálhat a többieknek. Az olyan termelőszövetkezetek, mint a barcsi „Vörös Csillag”, a szentesi „Felszabadulás”, a peresztegi „Szabadság” a balfi „Micsurin” országszerte ismert, vonzó példái a kollektív, nagyüzemi mezőgazdasági termelésnek. Néhány termelőszövetkezetünk, jó munkájának elismeréseként, kormánykitüntetésben részesült. Számos termelőszövetkezeti elnök, agronómus, brigádvezető vagy egyszerű tag kapott Kossuth-díjat, lett a Szocialista Munka Hőse, viseli büszkén a Magyar Népköztársaság kitüntetését.

Termelőszövetkezeteink az elmúlt ősszel kemény próbát állottak ki. Az osztályellenség dühödt támadásával szemben a

termelőszövetkezetek nagy többsége politikailag megszilárdult, jóllehet termelőszövetkezeteink területe és taglétszáma átmenetileg csökkent. Jelenleg a termelőszövetkezetek az ország szántóterületének 18 százalékát egyesítik, s egész szántóterületük ily módon meghaladja az 1,7 millió katasztrális holdat. A termelőszövetkezetekben 200 000 család egyesül, s a tagok száma meghaladja a negyedmilliót. A termelőszövetkezetekben jelenleg a tagoknak mintegy 30 százaléka középparaszt.

Termelőszövetkezeteink sikeres megvédése egyáltalán nem jelenti azt, hogy a továbbiakban nem kell résen lennünk. Fokozott éberségre van szükség, mert máris számos tünet mutatja, hogy a kulákság és egyéb ellenséges elemek aknamunkája termelőszövetkezeteink ellen, némileg megváltozott formában, de tovább folytatódik. Gondoskodni kell róla, hogy ezt az aknamunkát idejében leleplezzük és csírájában elfojtsuk mindenütt, ahol jelentkezik.

A termelőszövetkezetek gazdasági megerősítésének, termés-hozamuk emelésének, a falu szocialista átalakításának döntő eszközei a gépállomások. Persze, a gépállomásoknak kell segíteniük az egyénileg gazdálkodó parasztok termelését is. Fő feladatuk azonban a termelőszövetkezetek termelésének emelése, termés-hozamának növelése, a magasabb agrotechnikai és általában a mezőgazdasági kultúra elterjesztése a falun, különösen a termelőszövetkezetekben.

A párt és a kormány 1953. december 23-i határozata igen nagy figyelmet szentel a gépállomások munkája megjavításának. Gépállomásaink az elmúlt évben először teljesítették termelési tervüket. Nagymértékben emelkedett az egy traktoregységre jutó teljesítmény. Javult a munka minősége is, bár ez még sok kívánnivalót hagy maga után. A gépállomások, amelyek néhány évvel ezelőtt még ismeretlenek voltak nálunk, szilárd gyökeret eresztettek a magyar mezőgazdaságban, s náluk nélkül ma már a falu elképzelhetetlen lenne.

Nem egy gépállomás, mint a nagyigmándi, a túrkevei, az egyeki, jól dolgozik s országosan ismert, de gépállomásaink még távolról sem töltik be teljes mértékben hivatásukat, mint a mezőgazdasági termelés élenjáró szervezői és mint a jövedelmező, magashozamú termelőszövetkezeti gazdálkodás támaszai. Állami gépállomásaink jelenleg mintegy 12 000 traktorral és vontatóval rendelkeznek, s az ez évben még beállítandó 5 000 traktor jelentékeny részét is ők kapják. Elengedhetetlenül szükséges a gépállomások gépparkjának további gyorsütemű növe-

lése, s mindenekelőtt fokozott ellátása univerzális traktorokkal, kultivátorokkal és egyéb olyan munkagépekkel, amelyek a kapásnövények vetéséhez, ápolásához és betakarításához szükségesek. Ez a feltétele annak, hogy a gépállomások a termelőszövetkezeteknek hathatós segítséget tudjanak nyújtani a kapások terméshozamának emelésében és ezáltal állattenyésztésünk fejlesztésében s hozamának növelésében is.

A gépállomások az idén igen jelentős segítséget kaptak az ipari üzemektől a gyorsan elterjedt patronázs formájában, ami javított munkájukon, de még így is sok rájuk a panasz. A gépállomások munkájának gyökeres megjavítása, a munkafegyelem megszilárdítása a gépállomásokon, a végzett munka minőségének emelése — a mezőgazdaság fejlesztésének, a mezőgazdasági termelés mielőbbi fellendítésének és egyben a mezőgazdaságban a szocializmus építésének központi kérdése.

Állami gazdaságaink, amelyek jelenleg az ország szántóterületének 12,5 százalékán gazdálkodnak, többségükben még nem használják fel megfelelően a szocialista nagyüzemben rejlő hatalmas lehetőségeket. Bár vannak jól gazdálkodó állami gazdaságaink, mint például az örménykúti, surjáni, gorszai stb., de többségükben még veszteségesen gazdálkodnak. Ami a gabona-termelést illeti, állami gazdaságaink itt már túlszárnyalták az országos átlagot. Így 1953-ban az állami gazdaságok termés-átlaga búzából 1 mázsával, rozsból 1,7 mázsával, ősziárpából 1,8 mázsával volt magasabb az országos átlagnál. Az állam által 1953-ban begyűjtött búzának 22,5 százalékát, a rozsnak 20 százalékát, az élsertésnek 32,6 százalékát, a vágómarhának 21 százalékát, a tejnek 20 százalékát az állami gazdaságok szolgáltatták. Mindez azt jelenti, hogy állami gazdaságaink máris komoly szerepet játszanak az ország lakosságának ellátásában.

Ugyanakkor azonban meg kell állapítani, hogy állami gazdaságaink zöme még rosszul gazdálkodik. Állami gazdaságaink nagy részében túrhetetlenül rossz a munkafegyelem, elherdálják az állami vagyont, a nép tulajdonát. Állami gazdaságainkban különösen a kapások terméshozama rendkívül alacsony. Az állattenyésztés gépesítése is igen alacsony fokon áll.

Az állami gazdaságoknál a legsürgősebb, a központi feladat: a gazdálkodás megjavítása, a vezetés színvonalának emelése, a fegyelem megszilárdítása, a munkaerő állandósítása, az állami tulajdon hathatós védelme a tékozlással és herdálással szemben, szigorú rend megteremtése az állami gazdaságok egész

munkájában. Ez a feltétele annak, hogy a hozam, s vele együtt az árutermelés gyorsan növekedjék; csökkenjen az önköltség, emelkedjék a munka termelékenysége, megszűnjön a deficit, s az állami gazdaságok ne csak papíron legyenek mintagazdaságok, hanem valóban azokká váljanak. Ehhez az is szükséges, hogy az állami gazdaságokban is következetesen érvényesüljön a dolgozók anyagi érdekeltsége a termelési tervek teljesítésében és túlteljesítésében, a gazdaságosságban, az önköltség csökkentésében.

A párt és a kormány határozatainak megvalósításában, amelyek a dolgozó nép jólétének következetes emelését, s ennek érdekében a mezőgazdasági termelés gyors fellendítését tartják szem előtt, komoly szerep jut a kereskedelemnek, mégpedig úgy az állami, mint a szövetkezeti kereskedelemnek, valamint a paraszti áruértékesítésnek. Ez évben kiskereskedelmi áruforgalmunk 19 százalékkal lesz magasabb a múltévénél. Ez egy magában is hatalmas feladatot ró kereskedelmünkre. Pártszervezeteink, gazdasági vezetőszeerveink tartsák szem előtt, hogy *a mi viszonyaink között a kereskedelem a szocializmus építésének fontos láncszeme, a dolgozó nép életszínvonala emelésének nélkülözhetetlen eszköze.* Kereskedelmünk azonban csak abban az esetben töltheti be ezt a nagyon fontos szerepét, ha munkáját a dolgozó nép, a tömegek ellenőrzése alá helyezi, ha munkáját a fogyasztók bírálatának figyelembevételével, helyes kezdeményezéseik felkarolásával és hasznosításával végzi, ha gondosabban tanulmányozza a fogyasztók igényeit, biztosítja az áruk tervszerűbb, átgondoltabb elosztását, a fogyasztókat gondosabban szolgálja ki, egyszerűval új módon dolgozik.

Ami a falusi kereskedelmet illeti, ennek nemcsak a falusi lakosság áruellátásában és a falusi árufeleslegeknek a város számára való felvásárlásában van szerepe, hanem a mezőgazdaság fejlesztési tervének megvalósításában is. Különösen jelentős ebből a szempontból a földművesszövetkezetek hálózata. Ha a földművesszövetkezetek meg tudják valósítani, hogy mind teljesebb mértékben kielégítsék a növekvő paraszti szükségletet iparcikkekben és termelési eszközökben, s hogy részben ők bonyolítsák le a parasztgazdaságokban termelt áruk értékesítését is, ezzel elérik, hogy a parasztság mind teljesebb mértékben fogja saját szervének tekinteni a szövetkezetet. Ily módon a földművesszövetkezetek munkájukkal ösztönözni fogják a paraszti többtermelést, s egyben gyakorlatilag, a szövetkezés legelemibb, legkézenfekvőbb, legegyszerűbb formája révén, saját érdekeiken keresz-

tül hozzák közelebb a parasztság széles tömegeit a szövetkezéshez.

A földművesszövetkezetekre is vonatkozik Lenin megállapítása, hogy „a szövetkezet az új rendre való áttérésnek a lehető legegyszerűbb, legkönnyebb és a parasztok számára legérthetőbb útja”^{*}.

A gazdasági vezetőszervek munkájáról

Pártunk II. kongresszusa feladatul tűzte ki a gazdasági vezetés megjavítását, színvonalának emelését. Az elmúlt években vezető gazdasági szerveink fejlődtek, de a megnövekedett követelményeknek gyakran nem tudnak eleget tenni. Nem lehetünk teljesen megelégedve maguknak a minisztériumoknak a munkájával sem.

Földművelésügyi Minisztériumunk például túlméretezett szervezet, amelyet túlcentralizáltság és az ennek megfelelő bürokratikus ügyintézés jellemez. A megyei és a járási szervek vezetőinek, az egyes gazdaságok igazgatóinak sokszor a legkisebb kérdésekben is Budapestről kell utasítást kérniük. Budapestre hozták az összes területi igazgatóságot. A minisztérium vezetése még nem tartja eléggé kezében az 1953. december 23-i párt- és kormányhatározat megvalósítását.

Begyűjtési Minisztériumunk munkájában sok a rendszertelenség és a kapkodás. A kiadott rendeleteket gyakran változtatják. A begyűjtési rendszert késedelmesen dolgozták ki, a beadási kötelezettség megfelelő ütemezését elmulasztották. A minisztérium eltűrte, hogy a nemteljesítőkkel szemben semmiféle szankciót sem alkalmaztak.

Pénzügyminisztériumunk nem ellenőrzi kellőképpen minisztériumaink gazdálkodását, nem harcol következetesen a vállalatok gazdaságosabb működéséért, az államapparátus olcsóbításáért, eltűri az egyes szerveknél mutatkozó lazaságokat. Nem gondoskodott arról, hogy az adózók pontosan ismerjék kötelezettségüket és ellenőrizhessék tartozásukat. Felelősség terheli az adófizetési fegyelem meglazulásáért is.

Kohó- és Gépipari Minisztériumunk az elmúlt években komoly eredményeket ért el a termelés fejlesztésében, és egyes gyárak, mint a Wilhelm Pieck, Beloiannis, Ganz Vagon, Láng Gépgyár, Gheorghiu-Dej, MÁVAG szervezetségének megjavításában. A minisztérium azonban nem fektetett kellő súlyt a

^{*} Lenin Művei. 33. köt. 468. old.

gyártás korszerűsítésére, a minőség megjavítására, a selejt kiküszöbölésére és az önköltség csökkentésére. Az új szakasz feladataira való átállást, a mezőgazdasági kisgépek gyártását nagy késéssel szervezte meg, úgyhogy ezeknek a gépeknek többsége csak március második felében készült el. A minisztérium munkája nem kielégítő az export terén sem, ami nagy károkat okoz egész szocialista építésünknek. Elhanyagolta egyes közszükségleti cikkek és a mezőgazdasági nagygépek gyártását.

Nehézipari Minisztériumunk munkájában javulás tapasztalható. A vezetés színvonala emelkedett. A minisztérium azonban az energia megfelelő elosztási rendszerének bevezetésével több hónapot késelt. Nagy hibája a minisztériumnak, hogy elhanyagolta a termelés gazdaságosságának kérdéseit, és különösen a szénbányászatban súlyos felelősség terheli a bérfejelem elhanyagolásaért. De nem fektetett kellő súlyt a minisztérium a szénbányászat gépesítésére sem, és máig sem állapította meg ennek a gépesítésnek irányát.

Építésügyi Minisztériumunk az elmúlt években egyre fokozódó feladatokat oldott meg. Megengedhetetlen azonban az a közömbösség, amellyel a minisztérium vezetői közül sokan a határidők betartását kezelik. Nem kisebb hiba, hogy ez a minisztérium is elhanyagolja az önköltségcsökkentést. Számos építkezésen az előírt költségeket jelentősen túllépik. A lakások minősége nem elégíti ki a dolgozók igényeit, és az utóbbi időben sem javult. Elmaradt az Építésügyi Minisztérium az építőanyagok önköltségének csökkentésében is, és sok a jogos panasz az építőanyagok gyenge minőségére. Az építőanyagipar legmodernebbül berendezett új üzemei a többi üzem átlagánál drágábban termelnek, gyengébb minőségű építőanyagot adnak.

Van bizonyos javulás a népgazdasági tervezésben, az Országos Tervhivatal munkájában. Azonban kétségtelen, hogy a népgazdasági tervezés jelenleg is gazdasági és államépítő munkánk egyik leggyengébb területe. A gazdaságpolitika terén elkövetett hibáink gyökerei a tervezési munka hiányosságaira nyúlnak vissza. Tervezésünk nem nyugszik eléggé tudományos alapon, nem elég reális, nem tudja felmérni és összefogni fejlődésünk valamennyi tekintetbe jövő tényezőjét. Tervező munkánk lényeges megjavítása nélkül nincs biztosítékunk arra, hogy egész gazdasági vezetésünk megjavuljon. A tervezés munkájából többet kell átengedni a minisztériumoknak, és a Tervhivatal munkájának elsősorban a lényeges összefüggésekre, az arányok helyes kialakítására, lehetőségeink és szükségleteink pontos felméré-

sére, tartalékaink, termelési kapacitásaink, helyi lehetőségeink jobb feltárására és mozgósítására kell irányulnia. Nagy súlyt kell helyeznie a gazdaságosságra, különösen beruházásainknál.

A fordulat, amelyet pártunk gazdaságpolitikájában megvalósít, nem légüres térben megy végbe, s csakis kemény harc, küzdelem s mindenekelőtt a kommunisták odaadó munkája és példamutatása, nem egyszer áldozatok árán hozhat eredményeket. Az erők átcsoportosítása, az átállás az új feladatokra nem megy magától, ösztönös módon. Ellenkezőleg! Azt tapasztaltuk, hogy a szükségessé vált fordulattal szemben ellenállás mutatkozik, s ez a mai napig sem szűnt meg teljesen. Ez az ellenállás nem mindig tudatos. Nem egyszer azt a formát ölti, hogy azok, akiknek előrelátó, átgondolt, tervszerű munkával kellene idejében megtenni bizonyos intézkedéseket, ezekhez az intézkedésekhez Pató Pálok módjára, „Ejh, ráérünk arra még” alapon viszonylanak. Mások eltúlozzák az átállással, az erők átcsoportosításával járó nehézségeket, s a nehézségekre való hivatkozással lekésik, nem tartják be a különféle intézkedésekre megállapított határidőket. Szinte természetesnek veszik, hogy valamely üzem vagy üzembrész, amelynek mondjuk a mezőgazdaság számára valamely gépet vagy felszerelést, avagy műtrágyát kellene termelnie, a megállapított időpontnál későbben kezd termelni, vagy hogy valamely fontos szállítás nem az előírt időpontban történik.

Határozottan meg kell mondani, hogy az ilyen magatartás nem kommunista és nem felelős állami funkcionáriusokhoz méltó magatartás. Nem tolthet be felelős párt- vagy állami funkciót az, aki Pató Pál módjára, vagy kellestlenül, hidegen viszonylik azoknak a határozatoknak a végrehajtásához, amelyeknek célja munkásosztályunk, dolgozó népünk életszínvonalának emelése. (Taps.)

Akadnak olyanok is, szerencsére kis számban, akik szavakban egyetértenek pártunk és kormányunk politikájával, a gyakorlatban azonban ennek éppen az ellenkezőjét igyekeznek csinálni. Ezek a kétkulacosok vagy maguk ellenséges elemek, vagy az ellenség befolyása alatt állnak, akiket kíméletlenül felelősségre kell vonni. *Ilyen elemeknek nemcsak a pártban nem lehet helyük, de az államapparátusban sem! (Nagy taps.)*

Második ötéves tervünk irányelvei

Minthogy első ötéves tervünk 1954-ben befejeződik, joggal merül fel a kérdés, milyen következtetéseket kell levonnunk legközelebbi, második ötéves tervünkre vonatkozóan tervgazdál-

kodásunk eddigi tapasztalataiból, az eredményekből és a hibákból? Milyen következtetéseket kell levonnunk a Központi Vezetőség azon határozataiból, amelyek a fordulatot elindították, és abból a gyakorlati tapasztalatból, amelyet e határozatok alapján az elmúlt közel egy esztendő alatt szereztünk?

Második öt éves tervünk kidolgozásánál, legfőbb jellemzőinek és irányelveinek meghatározásánál ugyanis mindezt figyelembe kell vennünk. Ugyancsak figyelembe kell vennünk a szocializmus építése új szakaszának jellegzetességeit hazánkban. Biztosítanunk kell azoknak az aránytalanságoknak teljes vagy részleges felszámolását, amelyek népgazdaságunkban megvannak. Biztosítanunk kell, hogy ne ismétlődhessenek meg a túlzott iparosítás hibái. Biztosítanunk kell, hogy a népgazdaság fejlesztésének és a lakosság jólétének emelése közötti összhang a második öt éves terv időszakában állandóan és következetesen megvalósuljon.

Annak érdekében, hogy második öt éves tervünket az elsőnél alaposabban készíthessük elő, Központi Vezetőségünk azt javasolja a kongresszusnak, hogy az 1955-ös esztendőt az előkészítésre használjuk fel, s ilyen módon a második öt éves terv időszaka 1956—1960 legyen. Ez lehetővé tenné, hogy a második öt éves terv kidolgozásánál hasznosítsuk nemcsak általában azokat a tapasztalatokat, amelyeket az első öt éves terv megvalósítása során szereztünk, hanem azokat az újabb tapasztalatokat is, amelyekre a gazdaságpolitikánkban 1953—1954-ben megvalósított fordulat révén tettünk szert.

A második öt éves tervnek ilyen időszakra való megállapítása egyben azért is előnnyel jár, mert a Szovjetunióban és a többi népi demokratikus országban is, az új tervidőszak előreláthatóan ugyancsak 1956—1960-ra esik.

1. A második öt éves terv időszakában folytatni kell hazánkban — az előzőnél lényegesen lassúbb ütemben, s az elkövetett hibák tanulságainak gondos figyelembevételével — a szocialista iparosítást, amely a jelenlegi szakaszban is a szocializmus építésének fő eszköze országunkban. Tovább kell folytatni a szocializmus építését nemcsak a városban, hanem a falun, a mezőgazdaságban is. Fokozott mértékben kell biztosítani a magyar népgazdaságban a szocializmus gazdasági alaptörvényének és a népgazdaság tervszerű, arányos fejlődése törvényének érvényesülését.

Ennek megfelelően a második öt éves terv alapvető feladata: a magyar munkásosztály, a dolgozó parasztság, az értelmiség, az

egész nép jólétének és műveltségi színvonalának további emelése, a fogyasztásra kerülő áruk mennyiségének növelése, minőségének megjavítása, az áruválaszték bővítése, a lakosság szociális ellátottságának, egészségvédelmének, lakásszükségletének, kulturális igényeinek fokozott kielégítése útján. (Taps.)

2. A szocializmus gazdasági alaptörvénye fokozott érvényrejuttatása elősegítésére és a népgazdaság tervszerű, arányos fejlődése törvényének a magyar népgazdaságban való következetes érvényesülésének biztosítása céljából a második ötéves tervidőszakban mindenekelőtt biztosítani kell a mezőgazdasági termelés gyorsütemű fellendítését. A mezőgazdasági termelés nagymértékű és gyorsütemű fellendítése: a második ötéves terv kulcskérdése. A második ötéves tervidőszakban meg kell oldani hazánkban a gabonakérdést, s jelentékenyen növelni kell a lakosság ellátását hússal, zsiradékkal, tejjel, cukorral, zöldséggel, gyümölccsel, borral. Növelni kell a könnyűipar ellátását hazai nyersanyagokkal. A mezőgazdasági termelés nagymértékű, gyors fellendítésének alapvető feltétele a mezőgazdaság fokozott gépesítése, a mezőgazdaság felszerelése új, korszerű technikával, s — a gabonatermelés mellett — mindenekelőtt a kapásnövények termelésének nagyfokú gépesítése, valamint a gépesítés fokozott alkalmazása az állattenyésztésben; továbbá a mezőgazdaság jó ellátása mindenfajta egyéb termelési eszközzel, műtrágyával, védőszerekkel, szállítóeszközökkel, építőanyaggal stb. A kisárutermelő gazdaságok termelésének fellendítése mellett minden módon el kell érni a termelőszövetkezetek gazdaságának gyökeres megjavítását, termelési színvonalának lényeges emelését, árutermelésének nagymértékű fokozását, a tagok jövedelmének és életük kulturális színvonalának olyan mértékű emelkedését, hogy a termelőszövetkezeti élet a tagoknál általános megelégedettséget keltsen, az egyénileg gazdálkodó parasztok számára pedig rokonszenves, vonzó például szolgáljon. A termelőszövetkezeteket a második ötéves terv folyamán erőteljesen, számszerűen is tovább kell fejleszteni. Az állami gazdaságokat, területük további növelése nélkül, jövedelmező, sok és jóminőségű árut termelő, mintaszerű gazdaságokká kell fejleszteni.

3. A második ötéves tervben meg kell változtatni az iparban a termelési eszközöket gyártó „A” szektor és a fogyasztási javakat termelő „B” szektor fejlődésének arányát olymódon, hogy a népgazdaságban keletkezett aránytalanság felszámolása s a lakosság fokozott ellátása érdekében a „B” szektor fejlődése kezdetben meghaladja az „A” szektorét. Az első ötéves terv

időszakához képest lényegesen lassúbb ütemben, hazai erőforrásaink pontos számbavételével s nyersanyagbázisunk reális felmérése alapján kell fejleszteni az ipari termelést. Az „A” és a „B” szektor említett aránya révén, iparosításunk helyzetének gondos megvizsgálásával, továbbfejlesztve a termelési eszközök termelését, biztosítani kell, az első ötéves tervidőszakhoz képest, a könnyű- és élelmiszeripar termelésének meggyorsítását; gyorsabb ütemben és nagyobb mértékben kell fejleszteni a lakosság ellátását szolgáló fogyasztási cikkek gyártását nemcsak a könnyű- és élelmiszeriparban, hanem a nehéziparban is.

4. Az ipari termelésnek az első ötéves tervidőszakban megvalósítottnál lassúbb ütemű fejlődésével egyidejűen fokozott mértékben kell biztosítani a szocialista felhalmozás olyan alapvető forrásait, mint a munka termelékenységeinek emelése, a termelés, az építkezés, a szállítás, az áruforgalom önköltségének, illetve költségének, valamint az igazgatás költségeinek csökkentése, a pazarlás, a fölösleges kiadások megszüntetése, és különösen a legszigorúbb takarékoság nemcsak a népgazdaságban, hanem a népi demokrácia minden területén. Mindez az életszínvonal állandó és következetes emelésének elengedhetetlen feltétele.

5. A második ötéves terv időszakában az egész népgazdaságban jelentősen előre kell vinni a műszaki fejlődést, lényegesen fejleszteni kell az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés, az áruforgalom műszaki kultúráját. Korszerűsíteni kell az ipar számos gyártmányát, s számos új, korszerű gyártmány előállítását kell biztosítani. A második ötéves terv az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, az áruforgalomban a minőségi munka, a minőségi színvonal emelésének terve legyen. A második ötéves tervben a termelés, a szállítás terén és a termelt javak forgalombahozatalánál fokozott mértékben kell érvényesíteni a korszerű technika, tudomány és a gazdaságosság szempontjait.

6. A második ötéves terv időszakában meg kell változtatni, az első ötéves terv időszakához képest, a felhalmozás és a fogyasztás arányát, a fogyasztás, mindenekelőtt a dolgozók közvetlen fogyasztása javára. Ily módon is biztosítani kell, hogy a lakosság életszínvonalának emelése a tervben előírt mértékben megvalósuljon.

7. A második ötéves tervidőszakban a népgazdaság fejlesztését elsősorban nem nagyszámú új üzem létesítése, hanem főként a meglévő termelő- és szállítóapparátus fokozottabb és gazdaságosabb kihasználása s a közlekedési hálózat, mindenek-

előtt a vasút korszerűsítése révén kell megvalósítani. A termelés és a közlekedés szűk keresztmetszeteinek kitágítása útján el kell érni, hogy viszonylag kisebb ráfordítással viszonylag nagy mértékben növekedjék az ipar és a közlekedés teljesítőképessége. Ilymódon kell biztosítani a szükséges eszközöket új, korszerű üzemek létesítéséhez a népgazdaság azon ágaiban, ahol a fejlődés üteme (villamosenergia, a könnyű- és az élelmiszeripar egyes területein stb.), vagy a népgazdaság fejlesztésének adottságainknál és szükségleteinknél fogva indokolt új iránya (például a vegyipar) ezt múlhatatlanul megköveteli.

8. A második ötéves tervidőszakban biztosítani kell, hogy az iparunkhoz, különösen vaskohászatunkhoz és gépgyártásunkhoz szükséges legfontosabb nyersanyagok, a kokszt és a vasérc eddiginél nagyobb hányadát magunk termeljük. Kulcskérdésként kell kezelni és a termelés megfelelő fokozása révén véglegesen meg kell oldani a lakosság, a népgazdaság és az ipar zavartalan ellátását villamosenergiával, szénnel, folyékony üzemanyaggal.

9. A második ötéves tervben fokozott mértékben kell érvényesíteni a nemzetközi munkamegosztás, mindenekelőtt pedig a szocialista tábor országai közötti munkamegosztás követelményét — a kölcsönös érdekek és a viszonyosság alapján, a nemzetközi szolidaritás szellemében. Ezúton is növelni kell a népgazdaságban a gazdaságosságot, jelentős megtakarítást kell elérni a beruházásoknál a munkamegosztás kiterjesztése folytán feleslegessé váló beruházások mellőzése révén, biztosítani kell a termelés széles területein a sorozatgyártást, ami az önköltség csökkentésének, a termelékenység emelésének, a műszaki színvonal fejlesztésének és a minőség megjavításának egyik legfontosabb eszköze.

10. A második ötéves terv időszakában meg kell erősíteni és tovább kell fejleszteni — a reális szükségletnek és a népgazdaság teherbíró képességének megfelelően — honvédelmünket és államvédelmünket.

A második ötéves terv irányelveinek megállapításánál és a terv kidolgozásánál nagyobb mértékben kell számolni országunk sajátosságaival, természeti-gazdasági adottságaival, a népgazdaság különféle ágainak hagyományaival, a rendelkezésre álló szakképzett munkaerővel és műszaki káderekkel, mint ez az első ötéves tervnél történt. Mindenekelőtt a népgazdaság azon ágait kell fejleszteni, amelyeknek fejlesztéséhez országunk meg-

felelő alapokkal rendelkezik nyersanyagban, tapasztalatban, szakképzett munkaerőben, és amely termelési ágaknak a fejlesztése leginkább megfelel népünk életérdekeinek.

A második ötéves terv feladatait a rendelkezésre álló erőforrások pontos felmérésével olymódon kell megállapítani, hogy országunk felvirágzása, népünk felemelkedése érdekében kihasználjuk az összes lehetőségeket, ugyanakkor pedig elkerüljük a terv túlfeszítettségét. Megfelelő népgazdasági tartalékokat kell képezni, hogy esetlegességek ne zavarják a terv megvalósításának egyenletes ütemét.

A második ötéves terv megvalósításának eredményeként a jelenleg elmaradt mezőgazdaság felzárkózik a szocialista iparhoz, a népgazdaság egészében uralkodóvá válik a termelés szocialista rendje, általánosan érvényre jut népgazdaságunkban a szocializmus gazdasági alaptörvénye. Mindezzel lerakjuk a szocializmus alapjait országunkban. (Lelkes, hosszantartó taps.)

IV.

A NÉPI DEMOKRÁCIA TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMRENDJÉNEK TOVÁBBI MEGSZILÁRDULÁSA

Szocialista építésünk és népgazdaságunk növekedése természetesen kihatott társadalmunk fejlődésére is. Ezt a fejlődést az jellemzi, hogy gyorsan nő a dolgozók száma, ezen belül még gyorsabban nő az ipari munkásság és az értelmiség, viszont a szocialista iparosítás és a mezőgazdaság gépesítésének hatására csökken a parasztok száma.

Számszerűleg ez a fejlődés abban mutatkozik meg, hogy 1949 január 1-től 1954 január 1-ig az ország összes keresőinek száma 3 910 400 főről 4 400 000 főre nőtt, azaz 489 600 fővel, 12,5 százalékkal emelkedett. Ugyanezen időszak alatt az ipar és a kereskedelem államosítása, valamint a termelőszövetkezetek fejlődése következtében a szocialista szektor keresőinek száma 1 170 100 főről 2 946 400 főre nőtt, azaz 1 776 300 fővel, 151,8 százalékkal emelkedett. A parasztok száma ez idő alatt 230 000-rel, 11,7 százalékkal csökkent. E csökkenésben a túlzott iparosítás szívó hatása is mutatkozik. A bérből élő fizikai munkások száma ez öt év alatt 1 200 000 főről 1 660 000 főre nőtt, tehát 460 000-rel, több mint 38 százalékkal emelkedett.

Az értelmiség számszerű fejlődésére bizonyos támpontot ad

az a tény, hogy jelenleg ötször annyi az egyetemi és főiskolai hallgatók száma, mint 1938-ban volt. Nem kétséges, hogy társadalmunk leggyorsabban növvő rétege az értelmiség: ez a jelenség a szocialista fejlődés velejárója, s egyben mutatója egész népünk kulturális színvonalának emelkedésének.

Önálló kisiparos ez év januárjában nem egészen 60 000 volt. önálló kiskereskedő 4 600. Az egyénileg dolgozó parasztok, az önálló kisiparosok és kiskereskedők ez év január 1-én 17 000 munkást és alkalmazottat foglalkoztattak. Az önálló kisiparosok a nemzeti jövedelem 0,7 százalékát termelték, a kiskereskedők a kereskedelmi forgalom 1 százalékát bonyolították le.

A Központi Statisztikai Hivatal ez év januárjában megvizsgálta 18 ipari üzem, 3 megye és 8 minisztérium vezető funkcionáriusainak szociális származását. A 18 nagy iparvállalatnál — amelyek között szerepel a Csepeli RM Művek, a Lenin Kohászati Művek, a MÁVAG — az 1 448 vezető munkakörben dolgozó közül 843 volt munkásszármazású, 149 parasztszármazású. Három megye (Borsod, Győr és Békés) megyei és járási tanácsai 280 vezető dolgozójából 123 munkás-, 95 parasztszármazású. A megyei, járási tanácselnökök és elnökhelyettesek közül munkásszármazású 62,5 százalék, parasztszármazású 34,4 százalék. A megvizsgált 8 minisztériumban a 6 788 vezető munkakörben dolgozó közül 2 600 munkásszármazású, 739 parasztszármazású; ez az arány a legfelsőbb vezetésben még jobb a munkások és a parasztok javára. A honvédség tisztikarában 52,8 százalék a munkásszármazású, 25 százalék a parasztszármazású. Az RM Művekből az elmúlt öt év alatt 1 120 munkás került a gazdasági élet vezető posztjaira, politikai munkára, az államigazgatásba, a tisztikarba. A MÁVAG-ból 422 munkás, a Tatai Szénbányászati Trösztből 510 munkás került ez idő alatt hasonló beosztásba. Államunkat egyre inkább a munkások, a parasztok és a népi demokráciához hű értelmiségiek vezetik. *(Taps.)*

A felsorolt számok azt mutatják, hogy az utolsó öt év alatt tovább erősödött és növekedett a népi demokrácia szocialista alapja, tovább csökkentek a kapitalista maradványok, ami a magyar dolgozó nép egységének és összeforrottságának további megszilárdítását eredményezte. Ez az egység nyilvánult meg a múlt évi országgyűlési választásokon, ahol dolgozó népünk szinte egyemberként sorakozott fel a népi hatalom célkitűzései mögé.

Az elmúlt esztendő legfontosabb változása az ipari munkásság számának, súlyának és jelentőségének megnövekedése. Ezt a munkásosztályt egyre inkább a népi demokrácia, a szo-

cialista építés neveli és formálja. A munkásosztály fiai előtt ma szabad minden pálya. A magyar munkásosztály a szocialista iparosítás következtében megerősödött, koncentrálódott, vonzóereje meghatványozódott, s most már nemcsak történelmi szerepénél, de műveltségénél és számánál fogva is hivatott vezető, hegemon erő hazánkban. (Taps.)

A munkásosztály jelentőségét, befolyását és vonzóerejét növelik azok az új ipari városok, települések, gyárak és üzemek, amelyek szerte az országban — az azelőtt szinte kizárólag mezőgazdasági területen — létesültek. Minden új gyár, minden új üzem, mondotta Lenin, a munkásosztály új vára, amely erősíti a munkásállamot. Az ország iparosodása mellett az állami gép-állomások, az állami gazdaságok, a mezőgazdaság gépesítése, a szocializmus építése falun, az ipari munkások önkéntes átköltözése a mezőgazdaságba, közelebb hozták az ipari munkásságot a falu dolgozóihoz, megnövelték benne a munkás-paraszt szövetség jelentőségének tudatát, a vezetéssel járó fokozott felelősségérzetet.

Lenin annakidején a hatalmon lévő munkásosztály egyik fő feladatának azt jelölte meg, hogy megteremtse a városi munkások és a falu dolgozói közt a baráti viszonyt. „A kapitalizmus idején — mondotta Lenin — a város csupa olyasmit adott a falunak, ami azt politikailag, gazdaságilag, erkölcsileg, fizikailag stb. csak züllesztette. Nálunk a város magától is épp az ellenkezőjét kezdi adni a falunak”*.

Megváltozott a dolgozó parasztság is. Egy része a termelőszövetkezetek útján már megkezdte a szocializmus építését a falun, és az ipari munkássággal vállvetve erősíti népi demokráciánk alapjait s szorosabbra fűzi a munkás-paraszt szövetség szálait. Az egyénileg dolgozó parasztság is más, mint a felszabadulás előtt volt. Népi demokráciánk vívmányainak, nemzetünk gazdasági és kulturális eredményeinek a parasztság is egyenjogú részese és élvezője. Ennek megfelelően az egész dolgozó parasztság ma gazdagabb, politikusabb, műveltebb, igényesebb. Megnőtt szemhatára, és ma jobban értékeli, mint bármikor azelőtt, a munkás-paraszt szövetséget. Az új szakasz politikája, mely a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatban az egész dolgozó parasztságnak segítségére siet, meggyőzte az egyénileg dolgozó parasztokat arról, hogy a párt és a kormány felismeri, őszintén feltárja és kijavítja a hibákat, melyeket a gazdaság-

* Lenin Művei. 33. köt. 466. old.

politikában elkövetett és ezzel újra szorosabbra fűzi a munkás-paraszt szövetséget.

A mi viszonyainkra is áll az, amit Lenin az orosz parasztságról mondott: „A parasztság elégedetlen lehet hatáságaink munkájának egyik vagy másik részletével, lehetséges, hogy panaszkodik rá. Ez természetesen lehetséges és elkerülhetetlen, mert apparátusunk és állami gazdasági szervezetünk még túlságosan rossz ahhoz, hogy ennek elejét vegyük, de mindenesetre teljesen kizárt, hogy komolyan elégedetlen legyen velünk az egész parasztság”*.

A mi parasztságunk elégedetlensége is hasonló. Bosszantja, ha a tanács ridegen bánik vele, ha a bürokrácia zaklatja, ha a szövetkezetben nem tudja megvásárolni azt, amire szüksége van. De ha ez a parasztság a multa gondol, a Horthy-idők három-millió koldusára, az embervásárok megalázott népére, a csendőr, a szolgabíró és a nagybirtok uralmára, a kulák basáskodására, arra, hogy a paraszt előtt zárva volt a felemelkedés minden útja, hogy ő is, gyerekei is ki voltak rekesztve a kultúrából, a nemzet életéből, hogy maga a paraszti név is megvetést és elnyomottságot fejezett ki, és összehasonlítja mindezt a jelennel, úgy a választás nem kétséges: azok oldalán áll, akik az átkos multtól megszabadították. A parasztság túlnyomó többsége a népi demokráciát választja, mely szélesre tárta előtte és gyerekei előtt a szabad érvényesülés kapuját, mely megbecsüli őt és munkáját és bevonja minden területen az államépítés minden ágába. A parasztság saját tapasztalatából meggyőződött róla, hogy a tőkés diktatúránál sokkal jobb a népi demokrácia, a proletárdiktatúra, és a meggyőződése mellett szilárdan kitart. (*Hosszszantartó, lelkes taps.*)

Értelmiségünk zömének nincsenek már kételyei arra nézve, hogy megtalálja-e helyét a népi demokráciában, bár egy kis része még visszafelé tekint. A régi értelmiség túlnyomó többsége meggyőződött róla, hogy a népi demokrácia nagyra értékeli, megbecsüli a hazájához hű értelmiség munkáját, olyan lehetőségeket nyújt képességei kifejlesztéséhez, amiről a tőkés időben szó sem lehetett. Erre a régi értelmiségre mély benyomást gyakorolt a szocialista építés lendülete és nagyvonalúsága, a munkásnép őszinte hazaszeretete, igazi hazafisága s a népi demokráciának az a szívós, következetes törekvése, hogy elevenen tartsa, erősítse és továbbfejlessze minden téren nemzetünk ősi, haladó

* Ugyanott, 424. old.

hagyományait, hogy megőrizze és új életre keltse mindazt, amit a magyar nép a kultúra terén létrehozott.

A tőkés politika gondosan ügyelt arra, hogy éket verjen az értelmiség és a fizikai dolgozók közé, hogy elválassza őket egymástól. Nálunk a művelt munkás, a felszabadult paraszt és az értelmiségi egyre közelebb kerül egymáshoz. *Modern történelmünk folyamán először forr eggyé a dolgozó nép és értelmisége*, s hogy ez az összeolvadás milyen távlatokat nyit meg, azt a szovjet tudomány és kultúra fejlődése mutatja szemléltetően.

Az új szakasz politikája, mely célul tűzte ki a népi demokratikus erőknek az eddiginél szélesebb összefogását, nagy vonzóerőt gyakorol a középrétegekre, főleg az értelmiségiekre, s lehetővé teszi, hogy még eredményesebben kapcsolódjanak be a nemzetépítő munkába és még fontosabb tényezői legyenek a népi demokrácia társadalmának. Ezt tapasztalhattuk a mezőgazdaság fejlesztésénél, amikor az agronómusok, mérnökök, technikusok lelkesen vállalták a nagy munka rájuk eső részét.

A népi demokrácia jó munkájának hatására azoknak a polgári elemeknek jelentékeny része, mely kezdetben kritikusan, sőt ellenségesen nézte az új fejlődést, becsületesen beilleszkedett az építés munkájába.

Minél egységesebb és szilárdabb a népi demokrácia társadalmi és állami rendje, annál szűkebb területre szorulnak össze a megvert régi, tőkés rend olyan maradványai, melyek nem tanulnak a fejlődésből s változatlanul ellenséges magatartást tanúsítanak: volt gyárosok, bankárok, nagykereskedők, spekulánsok, kulákok, kártevők, a népvagyon meglopói, a szocialista építés szabotálói. Ezek az elemek itt nyüzsögnek köztünk, nem felejtették el a multat, nem tették le a fegyvert, nem adták fel a reményt, hogy külföldi segítséggel még visszanyerjék elvesztett hatalmukat. De a népi demokrácia növekvő ereje óvatosságra kényszeríti őket; sokan közülük már elhelyezkedtek a különböző intézményekben, vállalatoknál, az építkezéseken, az állami gazdaságokban, s onnan folytatják, most már mint „dolgozók” szívósan, alattomosan aknamunkájukat a népi demokrácia aláásására. Az osztályharc tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenség fokozódó elkeseredéssel védi még megmaradt területét, és így próbálja visszanyerni azt, amit elvesztett. Ebben a törekvésükben támogatják őket az imperialisták, akik százféle úton-módon sietnek szorongatott ügynökeik segítségére, bátorítják őket, megpróbálnak nyomást gyakorolni társadalmunkra,

hogy ezzel is könnyítsenek hazai cinkosaik helyzetén. Ezt tapasztalhattuk a múlt évben, amikor az ellenség az olyan helyes intézkedéseket, mint az amnesztia, az internálások megszüntetése, a begyűjtési és adóhátralékok elengedése, azonnal igyekezett félremagyarázni, a maga hasznára fordítani és úgy beállítani, hogy e rendszabályok a népi hatalom gyengeségének a jelei. A kulákok a falun rögtön aktivizálódtak, támadást kezdtek a termelőszövetkezetek ellen, arra biztatták a parasztságot, hogy ne teljesítse a beadást, ne fizessen adót s akkor az idén is el fogják engedni. A gyárakban megbúvó ellenség a tervteljesítés, a munka- és termelési fegyelem ellen agitált.

Az ellenség agitációját megkönnyítette, hogy pártszervezeteink, tanácsaink, állami szerveink megengedhetetlen liberalizmust tanúsítottak ebben a helyzetben, s nem léptek fel kellő eréllyel az ilyen jelenségekkel szemben. Az ilyen ellenséges támadások és kísérletek visszaverése nemcsak állami feladat, sőt gyakran az állam el sem tudja végezni, mert nem egyszer olyan álcázott formában jelentkezik, melynek leleplezését csak politikai eszközökkel, párttagjaink és pártszervezeteink, de a népi demokrácia minden hívének felvilágosító munkájával lehet elérni. Jó ideig azonban sajtónk és agitációnk túlságosan aláhúzta mindazt, amit a párt és a kormány intézkedései nyújtottak, de elhanyagolta annak kihangsúlyozását, hogy *a nép anyagi jólétének emelkedéséhez elválaszthatatlanul hozzátartozik az állampolgári fegyelem megszilárdítása, az állampolgári kötelességek teljesítése, valamint a kártevők, a rendbontók, a szabotálók leleplezése is.*

Némi javulás ezen a téren csak az utolsó időben mutatkozik, de közben az ellenséges aknamunka elég komoly károkat okozott népi demokráciánk politikai és gazdasági életében.

Pártszervezeteinknek, párttagjainknak, a népi demokrácia minden hívének résen kell lennie és éberén kell őrködni, hogy az osztályellenség bármilyen megnyilvánulását azonnal felismerje és visszaverje. Az ellenség, mely a nyílt ütközetben elvesztette a csatát, most meglapul, s nem kevesebb elszántsággal, de leplezetten, álcázva folytatja harcát, s ezért nehezebb tetten érni és ártalmatlanná tenni. Álcázását megkönnyíti a bürokratizmus, a hanyagság, az ellenőrzés hiánya, a fegyelmezetlenség, a selejtgyártás, a munkához való rossz viszony, a szocialista tulajdon elherdálása vagy meglopása: mind e jelenségeket nem egyszer maga az ellenség növeli meg, mert ez az a fedezék, amely mögül a legtöbb kárt okozhatja. Ebből viszont

következik, hogy a bürokratizmus, a fegyelmezetlenség, a hanyagság elleni harc, az ellenőrzés megjavítása a fokozott éberséggel párosulva a legjobb eszköz az osztályellenség leleplezésére. E harc sikerének előfeltétele, hogy a dolgozók tömegei szabadon és bátran bírálhassanak, felfedhessék a hibák okait, segítsenek az ellenőrzésben. Ezért minden módon elő kell segíteni az alulról jövő bírálatot és kezdeményezést, nem utolsósorban, mint az álcázott ellenség leleplezésének egyik legfontosabb fegyverét.

Az éberséget a népi demokrácia jelenlegi fejlődési szakaszán tehát fokozni kell. De ugyanakkor vigyázni kell arra, hogy ez az éberség ne öltse fel általános bizalmatlanság és gyanakvás formáját azokkal szemben, akik a felszabadulás előtt nem álltak a mi oldalunkon, vagy a Horthy-rendszer különböző szervezeteinek voltak tagjai. A felszabadulás óta eltelt évek eredményei — mint mondtuk — az ilyen emberek zömét meggyőzték a népi demokrácia igazáról. Közülük nagyon sokan a népi hatalom híveivé váltak s őszintén együttműködnek velünk a szocializmus építésén. Ugyanakkor gyakran tapasztalható, hogy azok az elvtársak, akik a párt vagy állam területén kádermunkával foglalkoznak, ezt a fontos tényt nem egyszer figyelmen kívül hagyják, s ezzel eltaszítják az átnevelődő, hozzánk fejlődő kádereket. Az éberséget nem egy elvtárs túlzott bizalmatlansággal, gyanakvással helyettesíti, s ilyen esetekben a káderekkel való foglalkozás szinte a kihallgatás vagy a nyomozás jellegét ölti fel s több kárt okoz, mint hasznot. Az éberség-eltorzulása mutatkozik az olyan káderes vagy személyzeti osztályvezető munkájában is, aki az új erők munkábaállításánál elsősorban a saját biztonságát tartja szem előtt, akit folyton gyötör a félelem, hogy hátha melléfog s akkor őt fogják felelősségre vonni; ezért annyira óvatos, hogy túlzott elővigyázatosságával visszaveti, hátráltatja az eléje kerülő káderek fejlődését. Ki kell küszöbölnünk az ilyen jelenségeket, melyek zavarják az annyira szükséges, helyes éberséget, s ugyanakkor megnehezítik, hogy a népi demokrácia minden polgárát oda tudjuk állítani, ahol a legeredményesebben dolgozhat a szocializmusért.

Népi demokráciánk fejlődése megköveteli, hogy felvessük az államigazgatás és a tanácsok kérdését. Pártunk II. kongresszusa is foglalkozott e kérdéssel, s feladatul tűzte ki a tanácsok munkájának megjavítását, a közigazgatás és valamennyi állami szerv demokratizálását, a bürokratizmus elleni harcot, a tömegek bírálatának és ellenőrzésének kibontakoztatását, a honvé-

delem fejlesztését, valamint az osztályellenség felfedésére és leküzdésére szolgáló állami szervek megerősítését.

Népi demokráciánk társadalmi és államrendjének további megszilárdulásával párhuzamosan erősödik honvédségünk is, hazánk függetlenségének, békés építőmunkánknek őre és biztosítója. Növekszik a honvédség egészséges harci szelleme, tudása, fegyelme, ütőképessége. A népi demokrácia egyik fontos feladata e fejlődés erőteljes támogatása: *az ifjúság hazafiságra nevelésénél ennek megfelelően ki kell emelni a honvédelem fontosságát és jelentőségét.* (Nagy taps.)

Központi Vezetőségünk múlt év júniusi ülése feltárta azokat a hibákat, melyek az államapparátusban, a helyi tanácsok, az igazságügyi és államvédelmi szervek munkájában s a törvényesség terén mutatkoztak. E hibák kijavítása és felszámolása folyamatban van. De még sok területen a jövő feladatai közé tartozik, hogy megvalósítsuk azokat az alapkövetelményeket, melyeket Lenin állított a szocialista államapparátus elé: a szoros kapcsolatot a széles népi tömegekkel, a gazdaságosságot, a dolgozók alkotó kezdeményezésének serkentését, a harcot a bürokratizmus minden megjelenési formájával szemben. Az államapparátus nagyon felduzzadt, költségessé vált, megnőtt benne a bürokratizmus, munkája számos esetben elszakadt az élettől és főleg határozatok, utasítások gyártásában merül ki, melyek gyakran papíron maradnak. Mindez parancsolóan megköveteli, hogy olyan rendszabályokat fogantossunk, melyek az államigazgatást egyszerűbbé, olcsóbbá teszik, közelebb hozzák a dolgozó tömegekhez, csökkentik a túlzott centralizációt és harcolnak a bürokratizmus minden formája ellen.

A helyi tanácsok létrejöttének és fennállásának pusztán ténye már magában véve hatalmas sikere pártunk s munkáosztályunk államszervező munkájának, jelentős lépés előre a népi hatalom kifejlesztésének s megerősítésének útján. A helyi tanácsok, bár új, fiatal szervek voltak, mégis alapján véve el látták az államigazgatásban rájuk háruló nehéz feladatokat, s az elmúlt három és fél év alatt megerősödtek, sok jó, új kádert neveltek, és megszerezték azokat az értékes tapasztalatokat, melyek továbbfejlesztésük alapját képezik. A helyi tanácsok munkájában azonban mind a mai napig nem sikerült elérni, hogy a tanácsok egyidejűleg az államhatalom jólműködő helyi szervei és a lakosság legszélesebb tömegszervezetei legyenek s betöltsék szerepüket: erősítsék kapcsolataikat a lakossággal, foglalkozzanak a lakosság mindennapi kérdéseivel, intézzék a községfejleszt-

tés és gazdálkodás ügyét s ugyanakkor biztosítsák a központi állami feladatok megvalósítását is. Akadályozza fejlődésüket első sorban az államigazgatás túlzott centralizációja, amely háttérbe szorítja a tanácsok szerepét és megnehezít minden önálló kezdeményezést, nagyra növeli a bürokratizmust. Helyi tanácsaink a munkás-paraszt szövetség legszélesebb tömegszervezetei, de eddigi gyenge munkájuk következtében leszűkül a munkás-paraszthatalom tömegbázisa, meglassul egész fejlődésünk. Pártunk vezetősége ezért elhatározta, hogy kongresszusunk napi-rendjére tűzi az államigazgatás és a tanácsok kérdését s kidolgozza azokat az intézkedéseket, melyek lehetővé teszik, hogy a tanácsok közelebb kerüljenek a dolgozó néphez, hogy megnövekedjen hatáskörük, önállóságuk, felelősségük, hogy bátran kezdeményezzenek alulról, a néptömegekre támaszkodva, a központi hatalom felé, s hogy megszűnjön a bürokratizmus, mely annyira akadályozza tanácsaink munkáját. Az államigazgatás és a tanácsok munkájának megjavítása csak úgy fog sikerülni, ha biztosítjuk a kritika és önkritika kifejlődését. Különösen fontos, hogy alulról, a dolgozó tömegek részéről szabadon nyilvánulhasson meg a kritika, mely felfedi a hiányosságokat s egyben kiküszöbölésük módjait is megmutatja. A tanácsok munkájának megjavítása a népi demokrácia államának nagy erősödését és a népi egység további megszilárdítását fogja eredményezni.

A népi egységnek, a munkásosztály és az összes dolgozó osztályok szövetségének kifejezője a népfront, mely magába foglalja a lakosság túlnyomó többségét. A Magyar Függetlenségi Népfront a munkásság, parasztság, értelmiség, dolgozó kisemberek, Magyarország minden hazafias, haladó elemének harcos, építő összefogását tűzte ki célul. A népfront azonban lassan háttérbe szorult, célkitűzései elhomályosultak, s nem töltötte be eddig azt a fontos szerepet, mely rá, mint a népi demokrácia legszélesebb, legnagyobb tömegeket átfogó szervére a népi hatalom alapjainak kiszélesítésében várt.

A nemzeti egység növekedése most megköveteli, hogy a népfront, ennek az egységnek szervezeti formája, az eddiginél aktívabb, nagyobb szerepet játsszon. Azok a párt- és kormányhatározatok, melyek a nép anyagi jólétének emelését és a mezőgazdaság fejlesztését tűzik ki célul, csak a széles tömegek, a város és falu dolgozóinak aktív részvételével és támogatásával oldhatók meg.

A népi demokrácia mostani fejlődési szakasza új tartalmat, új lehetőséget és új jelentőséget ad a népfrontnak. Ez év végén

lejár a helyi tanácsok négyéves mandátuma, és az új tanácsok megválasztása, csakúgy, mint a múlt évi országgyűlési választások és a kormány megalakítása, a népfront jegyében fog lefolyni. Ez a népfront, mely természetesen nem jelenti a régi pártkoalíció felújítását, pártunk vezetésével a szakszervezetektől a termelési bizottságokig a meglévő tömegszervezeteket fogja össze.

A népfront, mint a legszélesebb tömegeket átfogó társadalompolitikai szerv, jelentékeny mértékben elő fogja segíteni nemzetünk politikai és morális egységének további megszilárdítását és nagy lépést jelent előre a szocializmus építésének útján. (Lelkes taps.)

V.

A NÉPI DEMOKRÁCIA KULTURÁLIS FEJLŐDÉSE

Ami népi demokráciánk kulturális fejlődését illeti, általános fejlődésünk eredményei e területen is megmutatkoznak. Népi demokráciánk kulturális eredményei fokozatosan megváltoztatják népünk világnézetét, kiszélesítik műveltségét, emelik öntudatát, gazdagabbá, sokoldalúbbá teszik életét.

Néhány kiragadott számadat szemlélteti a fejlődést. 1938-ban 8 152 mű jelent meg nyomtatásban, 17 272 000 példányban, 1953-ban 18 767 mű, 51 079 000 példányban. A rádióelőfizetők száma 1938-ban 419 200 volt, jelenleg meghaladja az 1 100 000-et. A rádió különösen falun terjed. Már folynak a magyar televízió kísérleti adásai is.

Népünk műveltségének kiszélesedését legjobban a közoktatásügy fejlődése tükrözi. Jelenleg háromszor annyi tanuló szerzi meg az általános iskola 8. osztályának megfelelő képzettséget, mint a háború előtt. Ugyancsak háromszorosára emelkedett a középiskolások és ötszörösére az egyetemi és főiskolai hallgatók száma. A közép- és főiskolai diákok többsége munkás- és parasztszármazású: népi demokráciánk megteremti saját értelmiségét.

A lakosság növekvő kulturális igényei megkövetelik a közoktatásügy minőségi fejlesztését. Mindenekelőtt ki kell szélesíteni és meg kell szilárdítani az egész közoktatás alapját: az általános iskola rendszerét. Különösen a falusi és tanyai iskolák fejlesztésével kell meggyorsítanunk a szaktanerőkkel ellátott nyolcosztályos általános iskola teljes kiépítését az egész ország-

ban. A művelt, kultúrált, a városi lakossághoz hasonlóan széleslátókörű, öntudatos parasztság a falu szocialista fejlődésének elengedhetetlen feltétele.

Az alsófokú oktatás fejlesztése kapcsán nem egyszer találkozunk olyan véleményekkel, mintha most az általános iskolák mögött másodrendű kérdésként kívánnánk kezelni a felsőoktatás ügyét. Erről természetesen szó sincs. A szocializmust építő Magyarországnak a jövőben nem kisebb, hanem nagyobb mértékben lesz szüksége középiskolai és egyetemi képzettségű szakemberekre. Egy pillanatra sem tévesztjük szem elől, hogy az egyetemi hallgatóság munkás-paraszt többsége az oktatásügy demokratizálásának legalább oly nagy, vagy nagyobb diadala, mint az általánossá tett általános iskola. Az általános iskola nyolc osztálya nemcsak cél, hanem eszköz is: a legtehetségesebb fiatalok számára út a közép- és főiskolai műveltség megszerzése felé. Továbbra is teljes mértékben időszerű a magasabbfokú oktatás fejlesztése, de a jelen helyzetben nem a mennyiségen, hanem a minőségen van a hangsúly!

Néhány évvel ezelőtt a közép- és felsőoktatás területén a munkás-paraszt többség biztosítása és a szakkáderek minél tömegesebb, minél gyorsabb kiképzése volt a két legfontosabb feladat. E feladatokat ma lényegében megoldottaknak tekinthetjük. A főiskolai beiskolázásban most a szociális származás mellett egyre jobban előtérbe kell kerülnie a tehetség és a kiváló tanulmányi előmenetel követelményének. A szocializmust építő Magyarországnak nemcsak képzett, hanem kiválóan képzett szakemberekre van szüksége. A főiskolai oktatásban a valóban egyetemi, tudományos színvonalú szakmai képzést és a marxizmus-leninizmus elmélyültebb tanulmányozását kell biztosítani.

Az egyetemek minőségi fejlesztése hosszú folyamat s nem jelenti a tanulmányi követelmények átmenet nélküli, ugrásszerű emelését. Egyes főiskolákon azt tapasztaljuk, hogy a minőség emelésének jelszavát félreértik. Ahelyett, hogy fokoznák a pedagógiai segítséget, inkább magukra hagyják a gyenge előképzettségű, de egyébként szorgalmas és tehetséges diákokat. Az egyetemeken jelenleg még 7 800, főleg munkás- és parasztszármazású szakérettségis tanul. Megfeszített munkát várunk tőlük, de ugyanakkor teljes pedagógiai támogatást is kell számukra nyújtani, hogy le tudják küzdeni előképzettségük gyengéit.

Az oktató-nevelőmunka színvonalának emeléséhez elengedhetetlen, hogy közoktatásunk minden fokozatán kialakítsuk azt az összefüggő, egységes, tudományosan megalapozott szilárd

rendszer, amely végre szakít az időszakos átszervezésekkel, megszünteti a bizonytalanságot, a kísérleti jelleget oktatásügyünk minden területén. Fokozott gondot kell fordítanunk az alapos, tudományosan átgondolt tantervek, az állandó jellegű tankönyvek kidolgozására. Az oktatás ismeretközlő feladatai mellett előtérbe kell állítani az iskola nevelő feladatait. *Ahhoz, hogy pedagógusaink megfelelhessenek a fokozott követelményeknek, a család és a társadalom részéről nagyobb támogatásra és megbecsülésre van szükségük.*

Az oktatás tartalmát tekintve a tárgyi ismeretek szilárd kialakítása mellett nemzeti kultúránk értékeinek: a magyar nyelv, irodalom és történelem oktatásának elmélyítésére kell törekedni.

A népi demokrácia jó munkájának eredményei mutatkoznak meg a testnevelés, a sport fejlődésében, s azokban a sikerekben, melyeket a magyar sportolók a nemzetközi versenyeken elértek. Ezek a sikerek erősítik a népek békés együttélésének szellemét s növelik a rokonszenvet nemcsak a magyar népi demokrácia — de az egész béketábor iránt. *(Lelkes taps.)*

Ifjúságunk hazafias nevelését nemzeti művelődésünk és történelmünk gazdagabban feltárt örökségével kell megalapozni. Az iskolai oktatómunka helyesen hangoztatja, hogy büszkéek vagyunk Budai Nagy Antal, Dózsa György, Hunyadi János, Zrínyi Miklós, Thököly Imre, Rákóczi Ferenc, 1848 és 1919 hősi hagyományaira, amelyek mind egy-egy lépést jelentettek népünk évszázados felszabadító harcában.

A történelmi fejlődés azonban nemcsak forradalmi ugrásokból, hanem a forradalmat előkészítő békés fejlődés, a reformok szakaszaiból is áll, amelyeknek szintén megvannak a maguk hősei. Oktatómunkánk foglalkozzon ennek megfelelően Apáczai Cseri János, Tessedik Sámuel, Bolyai Farkas, Széchenyi István, Eötvös Loránd és a magyar társadalmi haladás, a magyar tudomány és technika más úttörőivel is.

Túl a közoktatás kérdésén, hadd szóljak ezzel kapcsolatban néhány szót népünk hazafias neveléséről. A szocialista hazaszeretet, népi demokratikus hazánk szeretete nálunk egyre szélesedik és mélyül, de még nem hatja át kivétel nélkül az egész dolgozó népet. Oktatásügyünk, tankönyveink előreszaladnak, ha ezzel nem számolnak. De annál inkább építhetünk az egész népben régtől élő demokratikus hazaszeretet hagyományaira és azokra a nagy eredményekre, amelyeket tíz év alatt e hazafias eszményekből máris valóra váltottunk. A szülőföld, a haza szeretete, felvirágzása és békéjének védelme kivétel nélkül min-

denkit mellénk állít, aki büszke arra, hogy a haza végre szabad, művelt és erős. (Nagy taps.) Ez vonatkozik szocialista építésünk és kultúránk minden területére.

Tudományos életünkről

Az a mélyreható változás, mely az utolsó években a népi demokrácia minden területén végbement, fejlesztően hatott a tudományos életre. *A tudományt soha olyan társadalmi megbecsülés nem vette körül, soha olyan támogatásban nem részesült, mint a dolgozók államában. Ennek eredményeképpen jelentékenyen fejlődött a tudományos munka, különösen a műszaki és természettudományok területén.*

Az eredményekben nem kis része van a Magyar Tudományos Akadémiának, mely 1949. évi újjászervezése óta jelentős munkát végzett szocializmust építő társadalmunk tudományos szükségleteinek kielégítése terén. A Magyar Tudományos Akadémia többszáz tudományos dolgozó részvételével elkészítette az első ötéves tudományos tervet, és jelenleg folyik a második ötéves tudományos terv kidolgozása. Az Akadémia műszaki és kémiai tudományok osztályainak szakmai bizottságaiban bizonyos fokig megvalósult a tudomány és a gyakorlat szakembereinek együttműködése. A tudósok lelkes, odaadó munkája a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló határozat előkészítésében megmutatta, milyen jelentős segítséget képes adni tudományos életünk a szocializmus építésében. Az erőteljesen fejlesztett műszaki kutatás mellett azonban fokozatosan fejleszteni kell a mezőgazdasági tudományokat és a társadalmi tudományokat.

Tudományos életünk fejlesztésében igen eredményesnek mutatkozik az újrendszerű tudományos minősítések bevezetése, ami emeli a tudományos munka tekintélyét és kutatóinkat magasabb eredmények elérésére ösztönzi. Megvalósult a tudományos káderek képzésének intézményes formája, az aspirantúra. Jelenleg körülbelül 700 aspiráns dolgozik itthon és 100 a Szovjetunióban.

A marxizmus világnézete és kutató módszere terjed tudósaink körében. A közvetlenül ideológiai vonatkozású természet-tudományi ágakban a szovjet tudományos eredmények alapján komoly munka indult meg. Egyes társadalomtudományokban (történelem, filozófia, közgazdaság, irodalomtudomány, jog) a múlt év végén lezajlott viták a tudományos élet ideológiai fejlődését tanúsítják. Ugyanakkor éles fényt vetnek e viták egyes

nagyjelentőségű társadalomtudományi ágak elmaradottságára és komoly belső problémáira. Vonatkozik ez elsősorban a közgazdaságtudományra és a filozófiára.

A politikai gazdaságtan az elmúlt évek során alig foglalkozott a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet gazdaságának kérdéseivel, különösen a mi szocialista építésünk alapvető sajátosságainak elemzésével, s ennek következtében alig nyújthatott segítséget a pártnak a tudományos gazdaságpolitika kidolgozásához. Közgazdászaink nem elemezték az objektív gazdasági törvények érvényesülését népgazdaságunkban.

Központi Vezetőségünk tavaly júniusi ülését követően már tapasztalható némi megélénkülés a közgazdaságtudományban. Közgazdászaink kezdik feltárni munkájuk eddigi hiányosságait és vitákat kezdeményeznek az új szakasz elméleti problémáiról. A pártnak teljesértékű segítséget kell nyújtania ehhez az erőfeszítéshez. Létre kell hozni a Közgazdaságtudományi Intézetet. Közgazdasági és elméleti folyóirataink tekintsék fő feladatuknak népgazdaságunk kérdéseit tudományos színvonalon tárgyaló elméleti cikkek közlését. Általában több nyilvánosságot kell biztosítani a tudományos közgazdasági munkáknak. Aktivabban be kell vonni a munkába a régi marxista közgazdászok mellett az egyre nagyobb számban jelentkező fiatal közgazdászokat is.

Egy másik terület, melynek jelenlegi állapota elmarad a fejlődés támasztotta követelményektől, a filozófia. Vezető filozófusainknak vannak számottérvó eredményeik, elsősorban a reakciós, nyugati filozófiai irányzatok bírálata terén. Munkájukban, különösen tanítványaik munkájában azonban túlteng a filozófiai történeti kutatás. Nekünk arra kell törekednünk, hogy fiatal kádereink már tanulmányaik során megismerkedjenek korunk élő társadalmi, világnézeti problémáival.

A reakciós filozófiai irányzatok mai magyarországi megjelenési formái elleni harc gyengeségét egyes filozófusok azzal igyekeznek szentesíteni és igazolni, hogy a reakciós, imperialista „filozófiának” hazai képviselői jelentéktelenek voltak. Ez önmagában igaz, de ez ne tévesszen meg minket. Amint a magyar filozófia haladó örökségét sem elsősorban a hivatásos filozófusok, hanem kiváló költők, írók, társadalmi kérdésekkel mélyen foglalkozó politikusok munkáiban találjuk meg, a reakciós világnézetek „legjelentősebb” képviselői — ugyancsak nem a hivatásos filozófusok, hanem írók, történetírók stb. voltak. Lehet-e azt állítani, hogy például a szellemtörténészek nézetei a mai magyar társadalomtudományban és az értelmiség gondolkozásában egy-

általán nem hatnak? A Horthy-rendszerben a marxista filozófusok ne ellenséges filozófusokat keressenek (bár ilyenek is vannak, ha még oly jelentéktelenek is), hanem ellenséges filozófiai áramlatokat — és azonnal bőven lesz tennivalójuk. A marxista filozófusok egyik fontos feladata, hogy a mult, de különösen a két világháború közötti ellenforradalmi korszak filozófiájának káros és jelenleg is ható örökségét leleplezzék és a népi demokráciánk jelen fejlődésében felmerülő kérdéseket elemezzék.

Az új magyar művészet és irodalom

A dolgozó népet szolgáló, a haladás eszméit hirdető új magyar irodalom és művészet jelentékeny fejlődésen ment át az utolsó évek folyamán. Számottevő sikereket ért el itthon és külföldön a magyar film, mely továbbfejlődött az új élet és a történelmi témák ábrázolásában. Fellendülőben van a színházi kultúra. A képzőművészeteknek nyújtott fokozottabb állami támogatás megkönnyíti az alkotómunka kibontakozását. A zenei előadóművészek újabb sikerei mellett mind több eredményt értek el a zeneszerzők is.

Különösen örvendetesek a felszabadult élet ábrázolása terén elért irodalmi sikerek. Gyors ütemben erősödik a népi demokrácia nevelte írók tábora, szaporodnak a szocialista realizmus szellemében fogant művek. Új irodalmunk nagy népszerűségnek örvend a népi demokráciák országaiban is, és különösen a Szovjetunióban, ahol klasszikusaink mellett egyre gyakrabban jelennek meg fordításban ma élő íróink művei. Az elmúlt évben a Szovjetunióban 25 magyar mű fordítása jelent meg, körülbelül 1 280 000 példányban.

A sikerek elismerése mellett is dolgozó népünk többet vár íróinktól és művészeinktől. Még sok öncélú alkotás lát napvilágot, mely elfordul népünk égető problémáitól. Pártunk politikája megkönnyíti, hogy minden népéhez hű író megtalálja a maga alkotói helyét a népi demokrácia táborában, beleértve azokat is, akik csak most kezdik felismerni művészi munkájuk népnevelő hivatását. Nagyobb szabadságot, több önállóságot biztosítunk az alkotásnak — íróink, művészeink válasza az legyen, hogy még nagyobb felelősségérzettel és hivatástudattal teljesítsék feladatukat. A nép gazdag, sokrétű, művészileg és eszmeileg magasrendű alkotásokat vár, és elsősorban azokat a művészeket zárja szívébe, akik bátran feltárják a mai élet konfliktusait, szenvedélyesen bírálják a mult visszahúzó maradványait és határo-

zottan állást foglalnak az új életet kialakító pozitív erők mellett. Szembe kell fordulni az öncélúság, a pesszimizmus, a dekadencia jelenségeivel csakúgy, mint a művészetek fejlődését gátló szektáriánus szűkkeblűséggel. Különös gonddal és szeretettel kell foglalkozni minden reménytkeltő törekvéssel, amely a mai élet művészi megjelenítésére irányul. Művészeink és íróink éljenek az új lehetőségekkel, lelkesítsék népünket új győzelmekre a jólét és a szocializmus útján.

Az irodalom új fejlődése és művészeti életünk egységének megszilárdítása érdekében tovább kell javítani e téren is a párt és az állam irányító tevékenységét. Fel kell számolni a bürokratikus, vagy túl közvetlen beavatkozást az alkotómunka folyamatába. Érvényt kell szerezni annak az elvnek, hogy az írói munka elsősorban az író dolga. Ugyanakkor az írói munka eredménye: maga a mű — a nép ügye. Akár a jelen, akár a történelem témáit dolgozza is fel, a nép pártján állva, a nép kérdéseire kell válaszolnia.

A párt segítsége e téren annyit jelent, mint megkönnyíteni a feladatot az írók és művészek számára. Megkönnyíti ezt a marxizmus-leninizmus alaposabb elsajátítása, mely korunkban az alkotóművész számára is a társadalom mozgásának, az élet mélyebb megismerésének legfontosabb fegyvere. Megkönnyíti ezt továbbá a párt politikájának, az ország helyzetének alaposabb és rendszeresebb ismerete.

Meg kell szüntetni a párt- és állami irányítás túlcentralizálását, és érvényesíteni kell azt az elvet, hogy az egyes területek elvi és gyakorlati problémáit *a párt segítségével maguk* a területen dolgozó művészek és kritikusok oldják meg. Azok a kommunista és pártonkívüli írók, művészek és kritikusok, akik a párt célkitűzéseit szívvel-lélekkel magukénak vallják, nyílt elvi vitákban küzdjék le a polgári ideológia és a szektás nézetek maradványait, alakítsák ki a pártos álláspontot a művészi alkotómunka elvi, politikai és szakmai kérdéseiben. Messzemenő hatáskörrel kell felruházni a kulturális életnek azokat a műhelyeit, amelyek helyileg az alkotómunka támogatására hivatottak. A művészeti szövetségektől, könyvkiadóktól, színház- és film-dramaturgiáktól, szerkesztőségektől a nagyobb felelősség és önállóság alapján több kezdeményezést várunk.

Nagyobb megbecsülésben és segítségben kell részesíteni az elvhű, következetes és éber kritikát. A szabadság és az önállóság kiterjesztése a kritikai munka színvonalának emelése nélkül eszmei és művészi visszafejlődéshez vezethet, míg a kritika egy-

idejű fellendülése mellett tehetséges író- és művészgárdánk könnyebben kibonthatja alkotói képességeit a népi demokrácia szocialista kultúrájának további felvirágoztatására. (Nagy taps.)

VI.

A PART

A mi nagy pártunk immár negyedik évtizede harcol népünk szabadságáért, a szocializmus ügyének győzelméért. Egy negyed századon át a föld alatt, az illegalitás nehéz viszonyai közepette küzdött a munkásosztály, a dolgozók életérdekeiért, és a reakció ellen vívott hősi, áldozatos harcával már akkor, a legnagyobb üldözések közepette megnyerte a nép legjobbjainak támogatását, szeretetét és elismerését. A felszabadulás óta eltelt majdnem tíz esztendő folyamán a Magyar Dolgozók Pártja az ország elismert vezető erejévé vált, és biztos kézzel irányította azt a fejlődést, melynek eredményeképpen hazánkban a munkásosztály vezetésével a dolgozó nép lett az ország gazdája. Ezt a fejlődést rögzíti le új szervezeti szabályzatunk tervezete, mikor megállapítja: „A párt vezetésével a magyar nép a hazánkat felszabadító hatalmas Szovjetunió segítségére támaszkodva megdöntötte a kizsákmányolók uralmát és megeremtette Magyarországon a népi demokratikus rendszert”*.

Pártunk küzdelmei hazánk megerősítéséért, népünk jólétének állandó emeléséért azért járnak sikerrel, mert *pártunk politikai és szervezeti összeforrottsága, ideológiai egysége szakadatlanul erősödik és mind szilárdabbá válik. Ebben az erősödő politikai, szervezeti egységében van a párt leggyőzhetetlen ereje!* (Lelkes taps.)

A Központi Vezetőség elmúlt év júniusában megtartott ülésének történelmi jelentőségű határozatai meghatározták pártunk erejét, növelték harci készségét, és továbbfejlesztették pártunk politikai és szervezeti szilárdságát, ideológiai egységét, s az azóta eltelt több mint tíz hónap tapasztalatai igazolják, hogy pártunk ma összeforrottabb és egységesebb, mint valaha. (Taps.) Egységesebb és összeforrottabb pártunk, mert a kommunisták százezrei érzik pártunk politikájának igazát és helyességét, saját tapasztalatuk alapján győződnek meg arról, hogy pár-

* Szabad Nép, 1954 március 14.

tunk politikája hűen tükrözi mindazt, amit népünk gondol és akar, hűen fejezi ki népünk törekvéseit, vágyait. Pártunk sorainak megbonthatatlanságát erősítették a pártunk vezetésében végbemenő elvi jelentőségű változások. A káros egyszemélyi vezetés módszerét — amelyből annyi hiba és kár származott — a kollektív vezetés lenini elve és gyakorlata váltotta fel. A párt egysége erősödött, és erősebb ma, mint valaha, mert erősödött a pártvezetés egysége is. A pártvezetés szigorú elvi egységen épül fel, amelynek fő követelménye: úgy vezetni a pártot és épülő szocialista társadalmunkat, hogy a párt mindenkor és minden helyzetben a legeredményesebben szolgálja népünk ügyét, és megvédje azt minden ellenséges támadással szemben. A pártvezetés elvi szilárdsága teremti meg a párt akarategységét és a fegyelemnek olyan fokát, amely alkalmassá teszi a pártot arra, hogy a legnehezebb helyzetben is marxista-leninista párthoz méltóan biztosítsa a szocializmus ügyének győzelmét. Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy *nagy pártunk megerősödve, megbonthatatlan egységbe forrva érkezett el Kongresszusunkhoz.* (Lelkes, ütemes taps.) *Ebben van — elvtársak — pártunk harcának és munkájának egyik legértékesebb eredménye.*

Pártunk ereje, befolyása annak köszönhető, hogy a dolgozó nép pártja, hogy összeforrva a dolgozó tömegekkel, azok célkitűzéseit valósítja meg. Pártunk a két kongresszus közti időben is betöltötte hivatását és szerepét: vezette, irányította a dolgozók államát, megszabta a fő politikai irányvonalat, megállapította a vele kapcsolatos legfontosabb feladatokat, mozgósította megvalósításukra a dolgozó tömegeket, s ellenőrizte végrehajtásukat. Pártunk az elmúlt évek folyamán újra bebizonyította, hogy minden helyzetben ki tudja munkálni népünk számára a legjobb rendszabályokat, hogy *nem fél nyíltan, bátran, önkritikusan feltárni az elkövetett hibákat, s hogy gyorsan, határozottan hajt végre fordulatot ott, ahol ezt népi demokráciánk érdekei megkövetelik.* Ezt tette Központi Vezetőségünk júniusi ülése is, ahol sorra vizsgálta pártunk és országunk kérdéseit, rámutatott a hibákra és kijavításuk módjaira. Pártunk e helyes politikájával kiszélesítette befolyását a dolgozó tömegekben, megerősítette töretlen ideológiai egységét, s felvértezte arra, hogy sikerrel fogjon hozzá a szocialista építés új szakaszának feladataihoz.

A Központi Vezetőség múlt év júniusi ülésén pártunk általános irányvonalának, gazdaságpolitikájának és gyakorlati munkájának megjavítása céljából egy sor határozatot hozott a párt-

vezetés módszerére, a párt belső helyzetére, káderpolitikájára és ideológiai munkájára vonatkozólag. E határozatok sok olyan hibára hívták fel a figyelmet, mely a párt vezetésében és egész munkájában komoly károkat okozott. A pártban nem érvényesült a kollektív vezetés: el volt terjedve a marxista-leninista pártban tűrhetetlen egyszemélyi vezetés, és a vele kapcsolatos, nem kevésbé tűrhetetlen személyi kultusz. Nem folyt megfelelő ideológiai munka. Meggyengült a pártdemokrácia, a kritika-önkritika szelleme, különösen háttérbe szorult az alulról jövő kritika. Pártunk funkcionáriusai rászoktak az adminisztratív módszerekre: meggyőzés helyett sokszor utasításokkal, a közigazgatás módszereivel dolgoztak. Elhanyagoltuk a párt szervezési és ideológiai munkáját. E bürokratikus módszerek és a kollektív vezetés háttérbeszorítása következtében átmenetileg csökkent a párttagok aktivitása és kezdeményezése, lazult a dolgozó tömegekkel a kapcsolat.

Pártunk Központi Vezetőségének a múlt év júniusában hozott határozata a párt belső életének, a vezetés módszereinek alapvető megjavításáról, lényeges eredményeket hozott. *Eredményesen számoljuk fel a pártban hosszú éveken át meghonosodott idealista, kispolgári nézetet a személyi kultuszról. A párt vezetésében mind erőteljesebben érvényesül a kollektív vezetés lenini elve, pártunkban bátrabban bontakozik ki a bírálat és önbírálat.* Közelebb kerültek a párt vezetőszervei a tagsághoz, s maga a párt a néphez. Mindennek eredményeképpen megnőtt pártunk ereje, a párttagok aktivitása, elevenebbé vált az élet pártunk minden területén. Gazdagabbá, tartalmasabbá vált a pártmunka, mert a vezetés nem egy-két vezetőre, vagy legjobb esetben a funkcionáriusok kis csoportjára támaszkodik, mint azelőtt, hanem mindinkább a pártaktív tagjainak tízezreire, az egész párttagságra.

Pártunk tagjainak erőteljesebben kibontakozó aktivitásában kifejezésre jut a kommunisták megnövekedett felelősségtudata és kezdeményezése is. Ezek a változások kedvezően befolyásolják a párt belső életét és a tömegekkel való kapcsolatát. Ezt tapasztalhattuk az idén tavasszal az alapszervi vezetőségek és a pártbizottságok választása alkalmával.

Központi Vezetőségünk júniusi határozata joggal húzta alá, hogy a két pártkongresszus között a párt legfőbb irányító szerve a Központi Vezetőség, mely kollektíven dolgozza ki a párt politikáját, és hogy ezért meg kell teremteni annak a feltételeit, hogy a Központi Vezetőség, mint a párt tényleges kollektív ve-

zetőszerve, ezt a szerepet maradéktalanul be is tudja tölteni. A Központi Vezetőség a pártvezetés egységesebbé tétele érdekében megszüntette a Titkárságot és a Szervező Bizottságot mint politikai szervet, csökkentette a Politikai Bizottság tagjainak és póttagjainak számát, valamint a Titkárság tagjainak számát is, és a Titkárságnak, mint a Politikai Bizottság alárendelt szervének feladatát elsősorban a határozatok végrehajtásának biztosításában szabta meg. E határozatok alapján a mult-hoz képest megnőtt a Központi Vezetőség irányító szerepe.

*A bírálat és önbírálat pártunk fejlődésének
egyik legfontosabb hajtóereje*

Habár minden kétséget kizáróan lényeges javulás állapítható meg a párt belső életében és a vezetés módszereiben, mégis le kell szögezni, hogy teljes fordulatot ezen a téren még nem sikerült elérnünk, sőt mi több, számos pártszervezet, sőt még egyes megyei bizottságok munkájában is megmaradt vagy viszsztatért a régi vezetési stílus, a vezetés nem kollektív, hanem egyszemélyi; meggyőzés helyett a parancsolgatás módszerét alkalmazták, és továbbra is lebecsülik a választott szervek jelentőségét. A javulás ellenére még nem kielégítően fejlődik az önbírálat, és a felső pártszervek nem eléggé bátorítják az alulról jövő bírálatot. Vannak olyan pártfunkcionáriusok, akik az alsóbb pártszervezetektől ugyan már megkövetelik az alapos önbírálatot, azonban azt már nem tartják szükségesnek, hogy a saját munkájukat megbírálják, és ha mégis jogos bírálat éri őket, akkor azt gyakran nem fogadják el.

Vannak olyan pártfunkcionáriusok is, akik a bírálatot „elfogadják”, sőt mi több, „önbírálatot” is gyakorolnak, de ezt inkább a pártmunka kicsit terhes velejárójának tekintik. Emiatt hibáikat, hiányosságaikat nem számolják fel, és mintha mi sem történt volna, megismétlik munkájukban a bírált hibákat. Az önbírálathoz való ilyen formális viszony ellen a párton belül küzdeni kell, mert ez a pártot, a pártmunkát csak hátráltatja, mert megnehezíti az elkövetett hibák kijavítását.

A bírálat és önbírálat pártunk fejlődésének egyik legfontosabb hajtóereje, és ezért pártunkban feltétlenül biztosítani kell, hogy a bírálatot és önbírálatot nyomon kövesse a hibák és hiányosságok gyors és maradéktalan felszámolása, a pártmunka megjavítása. Akkor egészséges minden pártszervezetben a pártélet, ha abban elevenen él és hat a kommunista bírálat és ön-

bírálat. Tudatában kell lennünk annak, hogy csak az őszinte kritika nyújt biztosítékot arra, hogy a párt funkcionáriusai és tagjai felismerik az elkövetett hibákat és nem ismétlik meg őket. A bátor, széles, szabadon alkalmazott kritika hívja fel a párt figyelmét a bajokra, a hibákra, a kezdődő veszélyekre, s teszi lehetővé, hogy idejekorán megtegyük velük kapcsolatban a szükséges intézkedéseket. Ahol a kritika szabadon érvényesül, ahol a párt meghallgatja és orvosolja a dolgozók panaszait, ott erősödik a pártdemokrácia, ott szorosabbá válik a párt és a széles tömegek kapcsolata, és megnövekszik a pártszervezetek tekintélye. Ahol viszont nem segítik elő a párton belül a kritikát, figyelmen kívül hagyják a kellemetlen jelzéseket, vagy éppen elfojtják, üldözik a bírálatot, ott gyengül a párt és a tömegek kapcsolata, mert a párt nem értesül idejekorán olyan jelenségekről, amelyek később komoly következményekkel járnak. A kritika gyakran a tömegek kezdeményezésének, alkotóvágyának megjelenési formája, és aki ezt elfojtja, mérhetetlen kárt okoz pártunknak.

Az építő bírálatot, különösen az alulróljövő bírálatot pártéletünk szerves, mindennapi részévé kell tenni. A bírálat párttagjainknak nemcsak joga, de kötelessége is. Ezért élesen fel kell lépni azok ellen, akik a hatalom birtokában vagy önelégültségből figyelmen kívül hagyják a tömegek hangját, véleményét, akik nem törődnek az ilyen bírálattal, vagy éppen üldözik azokat, akik bírálják. Olyan légkört kell teremteni a pártban, melyben az egyszerű tag félelem nélkül bírálhat, adhatja elő panaszát vagy bejelentéseit. Az új Szervezeti Szabályzat tervezete egy sor rendelkezéssel támasztja alá és fejleszti tovább a pártdemokráciát. A párton belüli demokrácia csakúgy, mint a kollektív vezetés kérdése, nem egyszeri, kampányszerű feladat, hanem a párt munkájának állandó, szerves része. *Ezért a pártban nem maradhat felelős munkahelyen olyan elvtárs, aki nem tud kollektíven dolgozni, aki elfojtja a kritikát, aki elzárja a párt elől a pártdemokrácia friss, éltető levegőjét. (Nagy taps.)* Ennek megfelelően a békésmegyei pártválasztmány leváltotta helyéről első titkárát, aki ismételt figyelmeztetés dacára is figyelmen kívül hagyta a jogos bírálatot, a kollektív munkamódszereket.

A bírálat és önbírálat alkalmazásával kapcsolatban helytelen nézetek is elterjedtek a pártban. Egyesek azt hiszik, hogy minden esetben, főleg a hibákról, vagy elsősorban a hiányosságokról kell beszélni, és csak mellékesen az eredményekről. Az eredmények lekicsinylése helytelen. Ne hallgassuk el se az

eredményeket, se a hibákat; értékeljük minden esetben pártszerűen, kommunista józansággal az elvégzett munkát, mert csak így tudjuk helyesen meghatározni további előrehaladásunk tennivalóit.

Biztosítani kell, hogy a kollektív vezetés elve maradéktalanul érvényesüljön a pártmunka minden területén. Nem szabad megengedni, hogy a választott pártszerveket bárhol is háttérbe szorítsák. Pártunk választott vezetőszerveiben a legjobb, legtapasztaltabb kommunisták tízezrei vannak. Hatalmas erő, nagy tudás és komoly tapasztalat összpontosul pártunk választott vezetőszerveiben. Ezt az erőt, tudást és tapasztalatot maradéktalanul hasznosítani kell a pártvezetés minden láncszemében. Ezért gondoskodni kell arról, hogy a választott szervek minden kérdést behatóan megtárgyaljanak, és azokban döntést is hozzanak. Biztosítani kell a választott vezetőszervek jó működését, az ülések rendszeres megtartását, választott vezetőszerveink tagjainak jó informálását. Gondoskodni kell arról, hogy a választott vezető pártszervek ülései ne legyenek formálisak, hogy a hozott határozatok valóban vita eredményeképpen jöjjenek létre. A bátor, elvi vita teszi lehetővé, hogy választott vezető pártszerveink helyesen irányítsák saját területükön a munkát. A hibák és hiányosságok elleni elvi kérlelhetetlenség, a pártszerűség feltétlen biztosítása szükséges ahhoz, hogy a vezetés ne csak formájában legyen kollektív, hanem elevenen éljen pártunkban, a pártmunka minden területén.

Különös jelentősége van a mi pártunkban a pártaktívának. A mi pártunk tömegpárt — hatalmas erőt képvisel. Ahhoz azonban, hogy pártunk e nagy ereje mind eredményesebben szolgálja a párt politikájának sikeres végrehajtását, az kell, hogy a párt vezetőszervei bátran támaszkodjanak a pártaktívára, a legtevékenyebb párttagok százezres tömegeire. A párt választott szervei főleg a pártaktíva segítségével és támogatásával képesek tevékenyen bevonni a tagság túlnyomó többségét a párt politikájának végrehajtásáért folyó harcba. Ezért szükség van arra, hogy a vezető pártszervek nagy gondot fordítsanak a pártaktíva fejlesztésére. Időről időre össze kell hívni a pártaktívát, és a pártaktíva ülésein meg kell tárgyalni a fontos elvi és gyakorlati kérdéseket, véleményüket ki kell kérni, és ennek alapján kell meghatározni a soronlévő legfontosabb feladatokat.

A pártdemokrácia ápolása és erősítése mellett nem szabad megfeledkezni arról, hogy pártunk a demokratikus centralizáció alapján épül fel, ami azt jelenti, hogy az alsó pártszervek alá

vannak rendelve a felsőbb pártszerveknek, és a felsőbb szervek határozatait a párt minden tagjára kötelezőek. A pártban vasfegyelemnek kell uralkodnia: ezért nem szabad tűrni a pártban semmiféle fegyelmezetlenséget, a párt- és kormányhatározatok megsértését, vagy figyelmen kívül hagyását.

*Pártunk helyes politikáját meg kell védeni
minden eltorzítással szemben*

Biztosítanunk kell az új szakasz politikájának egyöntetű, helyes értelmezését. Erre annál is inkább szükség van, mert pártunkban még elég erős a régihez való ragaszkodás. Példa erre a már említett békésmegyei pártbizottság munkája, ahol továbbra is „baloldali” szektáriánus szellemben vitték a párt parasztpolitikáját. A középparasztot nem tekintették a munkásosztály szövetségesének, és a párt politikáját eltorzítva, a szervezetkezeti parasztokat szembeállították a középparasztsággal. Hasonló „baloldali” hibákat követtek el más megyei pártbizottságok és pártszervezetek is. Csongrád megyében a Központi Vezetőség júniusi határozata után továbbra is megsértették a kollektív vezetés elvét. Mindez azt mutatja, hogy pártunkban a baloldali szektáriánizmusnak még elég erős maradványai élnek.

Másrészt, különösen az utóbbi időben, tapasztalható, hogy az új szakasz politikáját jobboldali, opportunista irányban torzítják el. Vannak, akik azt hiszik, hogy az új szakasz politikája lazább állami és munkafegyelmet jelent. A dolgozókról való gondoskodást egyesek úgy értelmezik, hogy a beralaptúllépés, a normák lazítása ellen már nem szabad olyan határozottan fellépni, mint a múlt év júniusa előtt, hogy a begyűjtés és adóbeszedés elhanyagolható, mert együttjár a parasztok „nyugtalanításával”, „zaklatásával”. Ezek a helytelen nézetek és az a tény, hogy nem folytattunk ellenük következetes harcot, nagyon komoly károkat okoztak már az államnak. Vannak olyan elvtársak is, akik az új szakasz politikáját úgy értelmezik, hogy már nincs kulákveszély. Ennek következtében a kulák aktivitása megnőtt, anélkül, hogy párt- és állami szerveink részéről komoly ellenállásba ütközött volna. E helytelen nézetek elterjedése következtében lazult a munkafegyelem, kedvezőtlenül alakult a munka termelékenysége, megnövekedett a beralaptúllépés, nem csökkent, hanem nőtt az önköltség, és a falun komoly nehézségek mutatkoztak a begyűjtésben és az adófize-

tésben. Mindezek a tények azt bizonyítják, hogy az új szakasz politikájának végrehajtásával kapcsolatban erősödött pártunkban a jobboldali veszély.

Pártunk helyes politikáját meg kell védeni mind a baloldali, mind a jobboldali veszéllyel és torzítással szemben! Feltétlenül biztosítani kell a párt- és kormányhatározatok helyes és egyöntetű értelmezését, pontos és maradéktalan gyakorlati végrehajtását. Mindenütt fel kell lépni a megengedhetetlen liberalizmus és elnézés szellemével szemben, amely pártunkban és állami szerveinknél nem egy helyen tapasztalható és mellyel különösen az új szakasz feladatainak végrehajtása kapcsán találkozunk. Tudatában kell lennünk annak, hogy a legjobb határozat sem valósul meg, ha azok, akik végrehajtják, lendület, lelkesedés vagy belső meggyőződés nélkül dolgoznak akkor, amikor pártunk nagyszerű politikája odaadást, lelkesedést, szívósságot, az erők teljes megfeszítését követeli meg. Nem statuáltunk példát az alattomos kétkulacsosság jelenségeivel szemben sem, amikor egyes párt- és állami funkcionáriusaink szavakban egyetértettek a párt és a kormány határozataival, de azokat nem hajtották végre. Az, hogy más a szó és más a tett, nem ritka jelenség a pártmunka, az államszervezet, a gazdasági élet egyes területein. *A pártot tehát az eddiginél erőteljesebben kell az éberség szellemében nevelni, gondoskodni kell arról, hogy a kommunista éberség ne csak az ellenséggel szemben, hanem a párt politikájának végrehajtásában megmutatkozó baloldali és jobboldali torzításokkal szemben is fokozódjék.*

Pártunk erősebb, egységesebb lett

Pártunk a II. kongresszus óta tovább erősödött, elmélyítette gyökereit, tapasztalatait, edzettebb, összekovácsoltabb és egységesebb lett. Ezt az egységet, mely a régi kizsákmányolókkal szemben vívott szakadatlan és következetes harcnak eredménye, még jobban összeforrasztja a marxi-lenini elmélet, a Szovjetunió Kommunista Pártja példájának és gyakorlati munkájának a magyar viszonyokra való alkalmazása és az elvek azonossága, mely pártunkat minden munkájában vezeti, melynek megerősítéséért, elmélyítéséért szakadatlanul küzdeni kell. *(Taps.)*

Azok a változások, melyek a II. kongresszus óta pártunk fejlődésével, dolgozó népünk politikai, erkölcsi egységének növekedésével jártak, s amelyek minden téren fokozzák a követel-

ményeket párttagjaink munkájával kapcsolatban, szükségessé tették, hogy új pártszervezeti szabályzatot terjesszünk a Kongresszus elé, amely leszögezi: „A Magyar Dolgozók Pártja a munkásosztály, a dolgozó nép pártja. Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit; a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait. A párt önkéntes harci szövetség; tevékenységét Marx—Engels—Lenin—Sztálin tanítása vezérli”*.

Pártunk fejlődése megnyilvánul abban is, hogy a II. kongresszus óta jelentékenyen megnövekedett alapszervezeteink száma. 1951 január 1-én 12 933 alapszervezet volt, 1954 január 1-re 21 551-re szaporodott az alapszervezetek száma. A mezőgazdaság szocialista szektorának alapszervezetei ez idő alatt 2 429-ről 4 250-re nőttek, benne a termelőszövetkezetek alapszervezetei 1 681-ről 3 122-re.

A párt taglétszáma jelenleg 864 607. Ebből párttag 810 227, tagjelölt 54 380. A taglétszám a II. kongresszus óta 2 493-mal növekedett. E lassú növekedés oka, hogy a két kongresszus között rendeződött a többéves tagjelöltek ügye és közülük majdnem 20 000-et eltávolítottak a pártból. A múlt évi tagkönyvcserénél csökkent azoknak a száma, akik két szervezetben voltak nyilvántartva és akik 1951-ben még emiatt kétszer szerepeltek a kimutatásban.

A párt növekedését lassította az is, hogy a 24 éven aluli fiatalokat lehetőleg nem vették fel a pártba azzal, hogy dolgozzanak a DISz-ben és erősítsék a fiatalok közt a munkát. Ami a párt összetételét illeti, a munkások száma 494 046-ról 521 251-re emelkedett, százalékban 56,9 százalékról 60,5 százalékra. Növekedett az értelmiségiek aránya és száma is: az 1951 január 1-i 34 503-ról 1954 január 1-ig 43 161-re. A parasztok száma három év alatt 1 százalékkal csökkent és jelenleg 124 976.

A tagjelöltek foglalkozás szerinti összetétele, ami bizonyos fokig a párt további növekedésének tendenciáját mutatja, a következő: a II. kongresszus óta a tagjelöltek közt a munkások aránya 56,1 százalékról 62,0 százalékra emelkedett. Nőtt a paraszti tagjelöltek aránya is. 1951 január 1-én a tagjelöltek között 14,1 százalék volt a parasztok aránya, 1954 január 1-én pedig 19,2 százalék. Ezen belül nőtt a tsz-tagok és az egyénileg gazdálkodó parasztok aránya is. Az értelmiségiek aránya 3,9 százalékról 4,2 százalékra emelkedett. Jelentősen visszaesett a

* Szabad Nép, 1954 március 14.

tagjelöltek között az alkalmazottak aránya: 17,4 százalékról 7,6 százalékra.

Ezek a számok azt mutatják, hogy pártunk fejlődése lassú, és pártszervezeteink nem helyeznek elég súlyt arra, hogy a szocialista termelésbe újonnan belépett sokszázvezres tömegből és a régi dolgozók közül a legjobbakat pártunk tagjai, illetve tagjelöltjei közé felvegyék. Ezer és ezer olyan pártszervezetünk van, mely évszámra egyetlen új tagot vagy tagjelöltet nem vesz fel. Ezen a helyzeten feltétlenül változtatni kell. A felvételnél azonban nem a számra vagy a mennyiség növelésére, hanem a minőségre kell törekedni. *Elsősorban a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség színe-javát vegye sorai közé a párt, akik bebizonyították eszmei hűségüket és odaadásukat pártunk és a népi demokrácia iránt, akik áldozatkészségükkel, példamutatásukkal kitűntek a szocialista építés folyamán.*

Külön figyelmet kell szentelnünk a mezőgazdaság fejlesztésével és a falu szocialista építésével kapcsolatban a termelőszövetkezeti pártszervezetekben a tagfelvételre. Bár az elmúlt hónapok alatt több mint 1 000 olyan tagot vettünk fel soronkívül, tagjelöltség nélkül a pártba, aki kitűnt a termelőszövetkezetek megvédésében és így megkönnyítettük az új pártszervezetek megalakítását, még mindig 1 000 körül jár azoknak a szövetkezeteknek a száma, melyekben nincsen pártszervezet. Márpedig a tapasztalat azt mutatja, hogy a pártszervezet nélküli szövetkezetek jobban ki vannak téve az ellenség támadásainak, és nem tudnak kellő mértékben megerősödni. Ez annyira nyilvánvaló, hogy nem egyszer a pártonkívüli szövetkezeti tagok maguk fordulnak a megyei vagy járási pártbizottságokhoz azzal a követeléssel, hogy alakítsanak náluk pártszervezetet. *Arra kell törekednünk, hogy ne legyen termelőszövetkezet jólműködő, erős pártszervezet nélkül!*

A tagjelöltek közé a népi demokrácia minden területéről fel kell venni azokat a legjobb dolgozókat, akiknek eszmei-politikai hűsége és tudása megfelel a követelményeknek, de külön figyelmet kell szentelni azon pártszervezetek megerősítésére is, melyeknek jelentőségét eddig nem húztuk alá, amelyeknek azonban az új szakasszal kapcsolatban fontos feladataik vannak, mint például az állami kereskedelem pártszervezeteinek.

Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy az értelmiségiek száma pártunkban még mindig kevés és elmarad az értelmiségiek növekedésének aránya mögött. Itt is változtatni kell úgy, hogy

az arra érdemes új és régi értelmiségiek legjobbjait nagyobb számban, bátrabban vegyék fel a pártba. Ugyanakkor gondosan kell őrködni azon, hogy a pártba ne kerüljenek be opporunisták, karrieristák, megalkuvók vagy éppen ellenséges elemek. Mindez hozzá fog járulni ahhoz, hogy pártunk egyre inkább lenini, valóban kommunista párt legyen.

Az ideológiai munkáról

A Központi Vezetőség mult év júniusi ülése rámutatott arra, hogy pártunkban elmaradás tapasztalható az ideológiai és az elméleti munka terén. Az új szakasz feladatai a dolgozó nép fokozott közreműködését és aktivitását követelik meg. Ezért rendkívül megnőtt a propaganda és az agitáció szerepe. Az ideológiai munka megerősítése és továbbfejlesztése viszont elengedhetetlen előfeltétele a propaganda- és agitációs munka megjavításának. Központi Vezetőségünk az elmúlt hónapokban napirendre tűzte a pártpropaganda, az agitáció, a köznevelés és az irodalom kérdéseit s kidolgozta az ezekkel kapcsolatos feladatokat. Központi Vezetőségünk e határozatai számottevő segítséget nyújtottak pártunk új politikájának megértéséhez és végrehajtásához. Pártunk központi lapja, a *Szabad Nép* és elméleti folyóirata, a *Társadalmi Szemle* munkája e téren javult, gyakrabban foglalkozik azokkal az elméleti és ideológiai kérdésekkel, melyek népi demokráciánk új fejlődési szakaszával kapcsolatosak. Mindez azonban csak szerény kezdet.

Központi Vezetőségünk határozatai megkövetelik, hogy lapjaink és folyóirataink rendszeresen vessenek fel ideológiai kérdéseket, bíráljanak nyíltan, bátran, nem általánosságban, hanem konkrétan magyar vonatkozásokban — személyekre való tekintet nélkül. Egészséges szellemű, a haladást szolgáló ideológiai vitákat kell indítani, illetve ilyen viták kibontakozását elő kell segítenünk az irodalom, a tudomány, a művészet legkülönbözőbb területein. Ezeknek a követelményeknek teljesítésében még csak a kezdet kezdetén állunk. Amit eddig e téren a határozatok után tettünk, csak első lépéseknek tekinthetők. Sokkal többre, sokkal szélesebb és mélyebb ideológiai munkára van szükség a mulasztottak pótlására.

A fordulat, melyre az ideológiai és elméleti munka terén feltétlenül szükség van, még nem történt meg. Ezért minden módon elő kell segíteni és bátorítani kell az ideológiai és elméleti munka kibontakozását,

Az előttünk álló nagy feladatok, a nép anyagi jólétének emelése, a mezőgazdaság erőteljes fejlesztése megkövetelik, hogy agitációnk és propagandánk a legszélesebb rétegekhez, köztük a falvak és tanyák dolgozóihoz forduljon. A hatalom megragadása, a fordulat után pártunk tagjai között lábrakapott az a nézet, hogy most, amikor már biztosan ülünk a nyeregben, csökkent az eleven, harcos propagandának és agitációnak jelentősége, melynek a felszabadulás óta pártunk annyi sikerét köszönhetette. Most ezen is változtatni kell. Új célkitűzéseink a nép legszélesebb tömegeinek aktivizálását, közreműködését követelik meg és ehhez eleven, bátor agitáció és propaganda kell. Olyan agitáció és propaganda, mely világos, érthető, népszerű nyelven ad választ minden felmerült kérdésre, mely mozgósítja a dolgozókat a nehézségek legyőzésére és ugyanakkor élesen, harcosan szembeszáll a nyílt vagy burkolt ellenséges propagandával.

Agitációnk legyen erőteljes, kapcsolódjék az aktuális, az égető feladatokhoz, a dolgozók életének problémáihoz, mutassa meg az egyszerű dolgozó munkájának és eredményeinek összefüggését az országos feladatokkal és így adjon szélesebb láthatárt, nagyobb perspektívát. Ebből a szempontból át kell vizsgálnunk és meg kell javítanunk nemcsak népnevelőink, de a sajtó, a rádió munkáját is.

Az osztályharc régi tapasztalata, hogy az ellenség befészkei magát arra a területre, melyet elhanyagolunk. Ez természetesen az ideológia területére is vonatkozik. A kapitalizmus anyagi bázisa erősen összeszűkült. De a kapitalista gondolkodás gazdasági bázisa nélkül is tovább él, és még hosszú esztendőig a legkülönbözőbb formákban igyekezni fog befolyását éreztetni népi demokráciánk minden területén. A tőkés ideológia hazai megmaradását minden eszközzel támogatja, továbbélteti az imperialista környezet is, mely módját ejti annak, hogy ideológiáját a legkülönbözőbb csatornákon át eljuttassa hozzánk. Az elmúlt hónapokban tapasztalhattuk, hogy a régi rend hívei nacionalista, sovinszta nézetek terjesztésével kísérleteztek, és megpróbálták életrekelteni az antiszemitizmust, a fasizmus aljas fegyverét. A reakció erőfeszítései különösen arra irányulnak, hogy politikai befolyása alá vonja a dolgozó parasztság tömegeit. Ilyen viszonyok között *fokozottabban szükséges, hogy a párt minden tagja feltétlenül megszerezze az eszmei, politikai felkészültségnek azt a fokát, mely munkaköre jó ellátásához szükséges, mely képessé teszi őt arra, hogy új kérdések felvetésénél gyorsan, helyesen tájékozódjék, s megfelelően tudjon határozni.*

Csak így fog megfelelően fellépni az olyan ingadozások, sőt ellenséges nézetek ellen, melyeket az elmúlt évben az új szakasz feladataival kapcsolatban tapasztalhattunk.

A pártélet aktivizálása a politikai vezetés színvonalának növelését követeli meg. A gyárakból, üzemekből tízezrével távoztak a kipróbált kommunisták és a parasztságból, kispolgárságból toborzott új munkások között az ellenség feltétlenül megkísérli a bomlasztás munkáját. Nem egyszer tapasztalható, hogy az ellenség aknamunkája demagóg, fegyelemrontó, a népi demokrácia teherbíróképességét meghaladó, indokolatlan követelések formájában jelentkezik, melyeket a szocialista építés gátlására vet fel. Ez a jelenség annál veszedelmesebb, mert egyébként is elég gyakran találkozunk olyan jószándékú tervekkel és javaslatokkal, melyek figyelmen kívül hagyják a népi demokrácia tényleges erőforrásait és anyagi helyzetét. *Az ilyen tervek elfogadása oda vezetett, hogy nem egy területen takarékoság helyett nagylábon élünk, tovább nyújtózkodunk, mint ameddig a takarónk ér, ami komoly károkat okoz népgazdaságunknak és gátolja a dolgozók életszínvonalának javítását.*

Nem is lehet teljes sikerrel megoldani a dolgozó nép anyagi jólétének emelését, ha nem fokozzuk pártunk elméleti felkészültségét, ha nem biztosítjuk az elméleti tudást, mely idejekorán felismeri és ártalmatlanná teszi minden területen az ellenséges ideológia nyílt, vagy álcázott támadásait. Véget kell tehát vetni az ideológiai és elméleti munka lebecsülésének. A megnövekedett elméleti tudás növeli a párttagság öntudatát, fokozza éberségét és megkönnyíti, hogy jól oldják meg azokat a feladatokat, melyeket a párt és az állam rájuk bízott. Szakadatlan harcot kell tehát vívni a párt eszmei és politikai színvonalának emeléséért. Az új Szervezeti Szabályzat joggal támaszt e téren fokozott követelményeket a párt tagjaival szemben.

A kádermunka

Az előttünk álló nagy feladatok sikeres végrehajtása jelentős mértékben a kádermunka területén megmutatkozó komoly hiányosságok gyors és alapos megszüntetésétől függ. Igaz, a Központi Vezetőség júniusi határozata óta ezen a területen is van némi javulás, de a párt kádermunkájában még mindig erősen érezhető a bürokratikus, sőt nem egyszer rideg magatartás. Még mindig gyakori eset, hogy az elvtársakkal, akiket munkába állítanak, az arra illetékesek nem is beszélnek, hanem egyszerűen

a káderyanyag alapján határoznak. A véleményezések, bejelentések, kérdőívek és régi önéletrajzok alapján történő döntések a káderek beállításáról, beosztásáról vagy előreviteléről sok kárt okoztak a pártnak és az államnak. Különösen vonatkozik ez az olyan terhelő, sőt nem egyszer rágalmozó bejelentésekre, melyek igazságáról vagy alaptalanságáról gyakran szinte lehetetlenség ma már meggyőződni. Persze, nem szabad figyelmen kívül hagyni az éberség követelményeit, a káderek multbeli hibáit, politikai botlásait, de megítélésüknél mindig tekintetbe kell venni a felszabadulás óta végzett munkájukat és a velük való közvetlen, személyes foglalkozás alapján kell dönteni. *Véget kell vetni a bürokratikus, csak kérdőívek és papírok alapján folyó kádermunkának. (Taps.)*

A fejlődés egyre inkább olyan kádereket követel, akik nemcsak a pártmunkában jártasak, de műveltek, s egyben valamely területen még komoly szaktudással is rendelkeznek, ami elméleti képzettséggel párosulva lehetővé teszi számukra, hogy bonyolult helyzetekben is tájékozódni tudjanak és helyesen intézkedjenek. A mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatban ezért a párt vidéki funkcionáriusaitól bizonyos mezőgazdasági szaktudást követelünk meg.

Az eddiginél fokozottabban kell bevonni a pártvezetés minden ágába a munkásokból és parasztokból lett értelmiségieket. Ugyancsak rá kell térni arra, hogy a párt funkcionárius gárdáját a párthoz hű, a gazdasági és kulturális élet, az államapparátus, a tömegszervezetek pártpolitikai tapasztalattal, nagy elméleti felkészültséggel és jó szaktudással rendelkező vezetőiből erősítsük meg.

A káderek kiválogatásánál a párttapasztalat, a szaktudás, a marxista és általános műveltség és fejlődőképesség mellett a legnagyobb mértékben figyelembe kell venni a bátor, gerinces, egyenes kommunista magatartást. *Olyan kommunistákra van szüksége a pártnak és az államnak, akiknek nemcsak a feje, hanem a szíve is a helyén van (Taps), akiknek helytállását a nehéz helyzetek csak szilárdabbá teszik, akik szívósan, engesztelhetetlenül és eredményesen harcolnak a bajok, a hibák ellen.* Éppen ezért a párt- és állami szerveinknek az új, fejlődőképes, fiatal elvtársak mellett jobban meg kell becsülniük a harcokban kipróbált, régi, illegális multtal rendelkező kádereket. Akadnak pártszervezeteink, melyeket nem felesleges figyelmeztetni erre az egyébként magátólértetődő követelményre.

A káderekkel való foglalkozás pártfunkcionáriusainknak

egyik legfontosabb feladata. A Központi Vezetőség két évvel ezelőtt megszüntette a káderosztályokat, hogy ezzel is aláhúzza, hogy a káderekkel a párt vezető szervei és a párt minden osztálya, minden szerve köteles foglalkozni.

Fontos szerep vár kádereink nevelésében, ideológiai színvonaluk emelésében pártiskoláinkra és a pártoktatásra. A fokozottabb követelményeknek megfelelően a hosszabb ideig tartó, magasabbfokú tanfolyamok fejlesztése került előtérbe. Az elmúlt három év alatt jelentékenyen megnőtt a magasabbfokú tanfolyamok hallgatóinak létszáma, és csökkent az alacsonyabbfokú pártiskolák tanulónak száma. Jelenleg kétéves és egyéves, öthónapos és háromhónapos pártiskoláink működnek. Az idén ősszel megkezdődik a hároméves pártfőiskolai oktatás is.

A kétéves pártfőiskolát 1951 januárjától ez év júniusáig 356 elvtárs végzi el, ezenkívül 1953 szeptembere óta 263 elvtárs tanul a kétéves pártfőiskolán mint levelező hallgató. Az egyéves pártiskolát a II. kongresszus óta ez év júniusáig 593 elvtárs végezte, illetve végzi el. Az öthónapos iskolát a II. kongresszus óta 4 988 elvtárs végezte el. A háromhónaposat 15 822. Jelenleg a különböző pártiskolákon 3 203 elvtárs tanul. Az iskolán kívüli pártoktatásban ezenkívül ez évben több mint 400 000 tanuló vesz részt, akiknek 15 százaléka pártonkívüli.

A pártiskolák és különféle tanfolyamok tananyagát a júniusi határozatok szellemében felülvizsgálták, kiküszöbölték belőlük az ideológiai hibákat, és mindazt, ami a párt történetét nem objektív alapon, nem a dolgozó tömegek történelemformáló szerepének kidomborításával, hanem a személyi kultusz alapján ismertette. A pártiskolák munkáját feltétlenül meg fogja javítani, hogy a Központi Vezetőség utasítására és ellenőrzése mellett elkészül a magyar munkásmozgalom történetének tankönyve. Nagy gondot kell fordítani arra, hogy a pártiskolákon a proletárinternacionalizmus szellemében tanítsanak.

Pártoktatásunk eredményes munkáját még mindig hátráltatja, hogy az illetékes pártszervek csak nehezen, fanyalogva küldik el a magasabb pártiskolákra az arra legmegfelelőbb elvtársakat. Ehhez a magatartáshoz bizonyos alapot nyújtott az a helytelen gyakorlat, hogy a pártiskolát végzett elvtársakat az iskola befejezésével a küldő szervek nem kapták vissza. Ezen a téren már van javulás. A fő hiba ott van, hogy elvtársaink jó része, aki az iskolára küldendő kiválogatásával foglalkozik, még mindig nincs tudatában, hogy a pártoktatás milyen jelentékeny tényezője annak, hogy megerősödjön pártunk összefor-

rotsága, ideológiai egysége, cselekvőképessége, harcossága, hogy pártunk sikerrel tudja vezetni és irányítani népünk szocializmust építő munkáját. Ezért feltétlenül meg kell javítani a pártiskolákra, különösen a magasabb pártiskolákra küldendő elvtársak kiválogatását, és gondoskodni kell róla, hogy az iskola elvégzése után túlnyomó többségük régi pártszervezetéhez kerüljön vissza.

Rá kell mutatni arra a helytelen gyakorlatra, mely a különböző tanfolyamok, kurzusok létrehozását nem annyira a párttagok nevelése, öntudatuk emelése szempontjából kezeli, hanem afféle „tervfeladatnak” tekinti, melynél a döntő a szervezetre megállapított tanulólétszám minden áron való beiskolázása. A számszerűségnek ez a hajhászása nem egyszer enyhe nyomással, s a tanulás önkéntességének megsértésével jár, s ez egyik oka annak, hogy az ilyen tanfolyamoknál gyakran rendkívül nagy a lemorzsolódás. A túl nagyra méretezett oktatáshoz sok helyütt nem tudnak kellő számban olyan előadókat biztosítani, akik megfelelő eszmei színvonalon, érdekesen, vonzóan és az élettel szoros kapcsolatban tudnák ismertetni pártunk politikáját és célkitűzéseit.

Propagandamunkánk fő formája a szervezett oktatás, illetve az oktatás kötött, szemináriumi iskolaszerű formája. Erre az oktatási formára elengedhetetlen szükség van, de látnunk kell, hogy ez nem mindenkit elégít ki. Ezért az eddiginél fokozottabban fel kell használni a propaganda egyéb formáit, melyek ugyancsak alkalmasak arra, hogy széles tömegekre hassanak és biztosítsák a dolgozók továbbfejlődését. A mi nevelőmunkánkban erősen háttérbe szorult az előadásos propaganda. Most ennek kifejlesztésére nagyobb figyelmet kell szentelnünk, s gondoskodnunk kell róla, hogy pártbizottságaink a legfejlettebb elvtársak bevonásával olyan előadógárdát hozzanak létre, mely biztosítani tudja a színvonalas, érdekes, a dolgozó tömegeket vonzó előadásokat, s ezzel is emelje pártunk befolyását.

A határozatok végrehajtásának ellenőrzéséről

Hatékonyabbá kell tennünk a határozatok végrehajtásának ellenőrzését. A párt- és államvezetés egyik gyengesége a megfelelő ellenőrzés hiánya és határozatlansága. Erre vezethető vissza, hogy fontos, egész népünk életére kiható határozatokat nagy késéssel vagy hiányosan hajtanak végre, ami nagy politikai és gazdasági károkat okoz. A termelőszövetkezetekkel kap-

csolatban az elmúlt ősszel kiderült, hogy szakadatlanul megismételt figyelmeztetéseink és határozataink dacára a párt- és állami funkcionáriusok sok esetben megsértették a belépésnél az önkéntesség elvét, s ezzel rengeteg kárt okoztak a népi demokráciának. Ugyanez megismétlődött a szövetkezetekből kilépettekkel kapcsolatban. Hasonlót tapasztaltunk az új szakasz feladatainak, az ipar átállításának végrehajtásánál is. A rengeteg határozat, rendelet, utasítás az érintett szervek számára gyakran nehezíti teszi a végrehajtást, a vezető szervek számára az ellenőrzést. Az ellenőrzés emiatt gyakran formális, lényegtelen részletekre terjed ki, de szemet hűny komoly károkat okozó szervezési vagy egyéb hibák és hiányosságok felett. Az ellenőrzés nem elég hatékony, a hibák feltárása gyakran nem vezet vagy csak késve vezet orvoslásukra.

Az ilyen és hasonló jelenségek azt mutatják, hogy a párt- és az állami határozatok végrehajtásának ellenőrzése elégtelen, gyakran teljesen hiányzik. Az ellenőrzést feltétlenül meg kell javítani, különben a legjobb határozatok is elsikkadnak a végrehajtás közben, vagy éppen ellenkezőjükre fordulnak. Meg kell javítani az ellenőrzést felülről, de feltétlenül ki kell egészíteni és össze kell kapcsolni a párt és a széles dolgozó tömegek alulról történő ellenőrzésének igénybevételével. *Csak a széles tömegek aktivizálásával lehet biztosítani, hogy a határozatok, melyek a dolgozó nép érdekében jöttek létre, meg is valósuljanak.*

Hátráltatja a párt fejlődését, de a népi demokrácia egész növekedését a bürokratizmus, a túlzott centralizáció, a rengeteg szervezés és megkötöttség, mely elfojtja a kezdeményezést, nem nevel önállóságra, elmosza az egyéni felelősséget. „A bürokratizmusban — mondotta Sztálin — a szervezeteinkre gyakorolt polgári befolyás nyilvánul meg”*.

Ahhoz, hogy a párt minden területen és mindenkor az élet követelményeinek megfelelően vezesse a pártszervezetek munkáját és helyesen tudja irányítani az államot — elengedhetetlenül szükséges a párt- és állami szervekben elhatalmasodott bürokratikus módszerek határozott felszámolása. Az íróasztal mellőli vezetés, az írásos jelentések alapján történő döntések, a határozatok tömkelegének gyártása, a végtelenségbe menő és egymást követő ülések és tanácskozások azt eredményezik, hogy a vezetés és a vezetők gyakran elszakadnak az élettől, és ezért határozataik, intézkedéseik gyakran papírszagúak. *Párt- és ál-*

* Sztálin Művei. 11. köt. Szikra 1950. 144. old.

lami funkcionáriusaink közül sokan abban a téves hitben élnek, hogy a papírral csodákat lehet művelni, hogy elegendő, ha meghozzák a határozatot és akkor már minden kérdés simán, magától meg is oldódik. Ezért gyártják olyan nagy buzgalommal és olyan nagy mennyiségben a határozatokat, nem nagyon törődve azzal, hogy közben munkatársaiknak néha idejük sincs arra, hogy azokat elolvassák és megértsék. Sajnos, az ilyen „vezetési stílus” gyakran a vezető párt- és állami szervektől indul ki. A vezetésnek azokat a módszereit kell a pártban is és állami téren is fejleszteni, amelyek kevesebb papírral, kevesebb ülésezéssel, kevesebb bizottsággal járnak, amelyek megszüntetik a papírtengert, és a szükséges minimumra csökkentik az ülésezésekkel eltöltött drága időt. (Taps.) Ne a papírból tanulmányozzák az életet, mert abból úgysem ismerik meg, hanem tartsanak eleven kapcsolatot az élettel! És akkor döntéseik, határozataik helyesebbek lesznek, a célba találnak és megvalósulnak!

A bürokrácia ikertestvére a túlzott centralizáció! A bürokrácia és a túlzott centralizáció kezd egész fejlődésünk akadályává válni. Káros következményei odavezettek, hogy a pártban, de különösen az állami téren komolyan csökkent a vezetők hatásköre, felelősségtudata és kezdeményezése. A túlzott centralizáció azt eredményezte, hogy egyre többen mindenre felülről várnak döntést, hogy egyedül nem mernek intézkedni, határozni, és minden kérdésben a felsőbb szervekhez fordulnak. Gyorsan változtatni kell ezen a tarthatatlan helyzeten. Centralizációra szükség van, de olyan centralizációra, amely bátran támaszkodik az apparátus és vezetőinek tudására, szakképzettségére, amely bízik a munkatársakban, megadja mindenki számára a szükséges hatáskört, amely növeli a vezetőség és a munkatársak felelősségtudatát és fejleszti kezdeményezésüket. Az e téren tapasztalható túlzásokat meg kell szüntetni, a felesleges szerveket fel kell számolni és mindenütt közelebb kell vinni a vezetést az éléhez, a néphez!

Meg kell szüntetni pártmunkánkban a befeléfordulást. A belső pártélet felélénkülése gyakran azzal jár, hogy a pártszervezetek nagy része nem egyezteteti össze megfelelően a belső pártmunkát és általában a politikai munkát a termelés feladataival, a gazdasági munkával, s nem kapcsolja szervesen össze munkáját az ipar és a mezőgazdaság aktuális kérdéseivel, vagy nem fordít figyelmet a begyűjtésre s egyéb feladatokra. Ez tapasztalható volt az idén, amikor a vezetőségek újraválasztása volt napirenden, és a pártszervezetek többsége heteken át szinte

kizárólag ezzel foglalkozott. A beszámolók zöme is főként a párt belső kérdéseit tárgyalta, s nem kötötte össze megfelelően a pártmunka feladatait az új szakasz kérdéseinek megoldásával. Ez károsan hatott, mert ahelyett, hogy a párt tömegeit mozgósította volna e problémák megoldására, elterelte róluk a figyelmet.

A tömegszervezetek

A befeléfordulás akadályozza a tömegszervezetekkel való foglalkozást. Pedig pártunknak a jövőben nagyobb gondot kell fordítania a tömegszervezetek erősítésére és tekintélyének növelésére, melyek jelentősége éppen az új szakasz feladataival kapcsolatban fokozódott. Meg kell szüntetni azt a helytelen nézetet és a belőle eredő káros gyakorlatot, hogy a proletárdiktatúra időszaka alatt, amikor már pártunk vezető és irányító szerepe biztosítva van, nem fontos a tömegszervezetek szerepe. Ez a „baloldali” szektáriánus nézet táplálta azt a gyakorlatot, hogy pártszervezeteink a tömegszervezetek erősítése és tevékenységének sokoldalú kifejlesztése helyett inkább maguk végezték el a tömegszervezetek feladatát, és így azokat gyakran háttérbe szorították.

Figyelembe véve a magyar proletárdiktatúra, a hatalom meghódításának sajátosságait, a tömegszervezetek szerepe a népi demokráciában is változatlanul fontos. A pártnak nemcsak arra kell vigyáznia, hogy a tömegszervezetek számszerűen erősödjének, de arra is, hogy *mind nagyobb politikai, kulturális, gazdasági és nevelő tevékenységet fejtsenek ki, hogy mindjobban kielégítsék a dolgozók igényeit.*

Tömegszervezeteink számszerűleg az utóbbi esztendőekben erősen megnöttek. A szakszervezeteknek most 1 913 000 tagja van. A Dolgozó Ifjúság Szövetségének 577 000, az MNDSz-nek 560 000, a földművesszövetkezeteknek 1 300 000. Az erős és tekintéllyel bíró tömegszervezetek növelik a párt befolyását, és erősítik irányító, vezető szerepét. Csak erős és jól dolgozó tömegszervezetek segítségével lehetséges alapvetően kiszélesíteni és megszilárdítani a párt és a népi demokrácia alapját, tömegbázisát.

Fokoznunk kell tehát a munkát a tömegszervezetekben, és meg kell javítanunk bennük a párt vezetését és irányítását. Vonatkozik ez mindenekelőtt a szakszervezetekre, melyek munkájában komoly javulás van, s amelyek nálunk is a szocializmus

iskolái, különösen, ha jól dolgozunk bennük. Ehhez elsősorban az kell, hogy elvtársaink és szervezeteink alaposan változtassák meg viszonyukat a szakszervezeti munkához, becsüljék meg jobban a szakszervezeti munkát. Tartsák szem előtt, hogy a szakszervezetekben nevelődnek a pártunkívüli munkások százezrei, akik újonnan kerültek az üzemekbe és a bányákba, s a szakszervezet az a hatalmas tartály, amelyből pártunk szakadatlanul új erőket merít. A legfontosabb áttétel, mely pártunkat a munkásosztályhoz kapcsolja, a szakszervezet.

Ezt azért kell így aláhúzni, mert pártunk munkája a szakszervezetekben még mindig nem kielégítő, pedig *az új szakasz feladatainak végrehajtásában fokozott szerep vár a szakszervezetekre*. Biztosítani kell, hogy a szakszervezetek a lehető legnagyobb mértékben részt vegyenek a dolgozók életszínvonalának megjavításában és a mezőgazdaság fejlesztésében. A szakszervezetben dolgozó elvtársak fejlesszék minden erővel egész szocialista építésünk egyik fontos motorját, a szocialista munkaversenyt, az újítómozgalmat, a dolgozók teremő kezdeményezésének minden formáját. *Az eddiginél hasonlíthatatlanul nagyobb erővel és nyomatékkal kell foglalkozni a munkaversennyel, mely egész szocialista termelésünk egyik legfontosabb lendítőkereke, mely, ha jól kifejlesztjük, minden területen előrevisz bennünket.* Ezért párttagjaink a szakszervezetekben, az üzemekben az eddiginél hatványozottabb erővel álljanak a munkaverseny élére, szervezzék, irányítsák jobban, mint eddig, és mutassanak mindenütt példát. A munkaversennyel kapcsolatban támogassák a termelékenység emelésére, az önköltség csökkentésére, a takarékoságra irányuló rendszabályokat, vezessék a szakszervezetek harcát a munkafegyelemért, a selejtgyártás ellen. *A mi munkásosztályunk a termelésben, a munkaversenyben csodákat tud művelni, ha lelkesítjük, támogatjuk kezdeményezéseit, találékonyágát, s megmutatjuk az összefüggést, mely mindennapi egyszerű munkája és a szocialista jövő nagy célkitűzései között fennáll.* (Taps.)

Ugyanakkor képviseljék következetesen a dolgozók jogos érdekeit, gondoskodjanak róla, hogy a dolgozók pontosan megkapják mindazt, amit a munkavédelem, egészségvédelem megkövetel, amit a Munka Törvénykönyve, a kollektív szerződés és a népi demokrácia állama számukra biztosít. Külön figyelmet fordítsanak azokra a területekre, ahol az új szakasz fontos feladatait kell megvalósítani: a szén és villamosenergia termelése mellett a könnyű- és élelmiszeriparra, a mezőgazdasági

gépeket, műtrágyát, növényvédőszeret gyártó üzemekre. A MEDOSz-on keresztül javítsák meg a gépállomások, az állami gazdaságok munkáját, és segítsenek még szorosabbra fűzni a munkás-paraszt szövetséget. Végül, de nem utolsósorban, küzdjenek elvtársaink a szakszervezeteken keresztül is a bürokratizmus ellen, s igyekezzenek minden dolgozót bevonni a szakszervezetbe.

Pártszerveink és pártszervezeteink még mindig nem támogatják eléggé a Dolgozó Ifjúság Szövetségének munkáját, és nem mindig látják világosan azt a fontos szerepet, melyet a DISz a szocializmus építésében, a népi demokrácia megerősítésében játszik. Pártszerveink és pártszervezeteink, bár tudják, hogy mindig számíthatnak a DISz lelkes áldozatkészségére, s lépten-nyomon tapasztalják, hogy az ifjúság mindenütt az első sorban áll, ahol nehéz feladatokat kell megoldani, mégis gyakran elhanyagolják, nem segítik eléggé, nem vonják be a munkába. Ezt még itt az ország szívében, Budapesten is tapasztaljuk.

Változtatni kell ezen. *A DISz, a dolgozó ifjúság e harcosszervezete a párt édes gyermeke, s minden módon kifejezésre kell juttatni, hogy a párt segíti, támogatja, gondját viseli, állandóan törődik vele.*

A DISz, melynek soraiban jövő párttagjaink tízezrei nevelődnek, s amely Sztálinvárosban, Komlón és egyebütt annyi szép példáját nyújtotta az önfeláldozó munkának, most erőinek jelentékeny részét összpontosítsa a falura is; a falusi dolgozó ifjúság megszervezése és mozgósítása olyan feladat, mellyel a DISz nemcsak elősegítheti a mezőgazdaság fejlesztési tervének végrehajtását, de egyben elmélyítheti gyökereit a falun. A DISz-nek, mint a párt fontos segítő csapatának nagy szerepe van az ifjúság szocialista nevelésében. Pártunk és államunk tegyen meg mindent, hogy a DISz e szerepének meg is tudjon felelni.

Az MNDSz további eredményes munkája a dolgozó nők nevelése és mozgósítása terén szükségessé teszi, hogy nagyobb megértésre és segítségre találjon mind a pártszervezetek, mind pedig az állami szervek részéről.

A párt szervezeteinek sokkal többet kell foglalkozniuk az olyan laza tömegszervezetekkel, amelyek az új szakasz feladatainak megvalósítása folyamán jöttek létre, mint a falusi termelési bizottságok. Ezek kibontakoztatják a falu dolgozóinak iniciatíváját a párt- és a kormányhatározatok megvalósítására. Bátran kell támogatni az egészséges népi kezdeményezést

a városban és falun egyaránt: ezzel lehet mozgósítani és hasznosítani a tömegekben rejlő mérhetetlen alkotóerőt, de gondoskodni kell arról is, hogy a termelési bizottságok vezetése szilárdan a népi demokrácia híveinek kezében legyen.

Pártszervezeteinknek az eddiginél hasonlíthatatlanul többet kell foglalkozniuk a földművesszövetkezetekkel. Gondoskodjanak arról, hogy a dolgozó parasztság sajátjának tekintse e szövetkezeteket, hogy bennük meg ne sértsék a szövetkezeti demokráciát, és tagjai anyagilag is érdekeltek legyenek a szövetkezetek fejlesztésében.

Végül a pártszervezetek fordítsanak fokozott figyelmet a legnagyobb tömegszervezet, a tanácsok munkájára. A pártszervezetek segítsék, vezessék politikailag jobban és ellenőrizzék alaposabban a helyi tanácsokat, ne hagyják őket magukra, de ne helyettesítsék őket és ne sajátítsák ki funkcióikat. Pártszervezeteinknek meg kell érteniök a párt- és az állami funkciók különbözőségét és azt, hogy a tanácsok feladatait a párt nem láthatja el. *Pártszervezeteink küzdjenek a tanácsokban elharpódzó bürokratizmus ellen, ne tűrjék, hogy a tanácsok érdesen, ridegen bánjanak a lakossággal.*

Különösen ügyeljenek a pártszervezetek arra, hogy a tanácsok tartsák be és tartassák be az állami fegyelmet, anélkül, hogy a lakosságot zaklatnák, vagy nyakra-főre adminisztratív rendszabályokat alkalmaznának. Küzdjenek a törvényesség betartásáért, s a törvénytelenések ellen mindenütt élesen lépjenek fel.

Pártmunkánk feladatai

A pártszervezetek politikai és szervezeti megerősítését elsősorban ott kell megoldani, ahol az új szakasz célkitűzései ezt megkövetelik. *Mindenekelőtt az ipar olyan kulcspozícióiban, mint a bányászat, a kohászat, a villamosenergiatermelés, és azokban az üzemekben, melyek a mezőgazdaság fejlesztésén dolgoznak, valamint a népgazdaság és a külkereskedelem olyan kulcsüzemeiben, mint a Csepeli RM Művek, MÁVAG, Lenin Kohászati Művek, Ózdi Kohászati Üzemek, Pápai Textilgyár, Szegedi Textilművek, Gheorghiu-Dej Hajógyár, Sztálin Vasmű, Klement Gottwald, Ganz Vagon, Láng Gépgyár, Egyesült Izzó, Beloiannis, Vörös Csillag, Gyapjúmosógyár stb.*

Ezekben a területeken biztosítani kell, hogy alapvetően megjavuljon a politikai tömegmunka. El kell érni, hogy a dolgozók

tudatában legyenek annak, hogy az új szakasz, a népjólét emelésének legfontosabb frontszakaszán dolgoznak. Az ő jó, fegyelmezett munkájuktól függ nagyrészt az új szakasz politikájának, népünk jobb, örömteljesebb életének biztosítása. El kell érünk, hogy ipari termelésünk e legfontosabb területeit újabb tehetséges és önfeláldozóan dolgozó, a párthoz hű káderekkel megerősítsük.

A pártmunka másik döntő területe a falu. Azzal kapcsolatban, hogy a szocializmus építésének kulcskérdése a legközelebbi években a mezőgazdaság fejlesztése, nagyarányú káderátcsoportosítás vált szükségessé. Erre annál is inkább szükség van, mert a falun vagyunk a leggyengébbek. Ezért a falusi párt- és állami munka lényeges megjavítására politikailag kiváló, nagy tapasztalatokkal és komoly mezőgazdasági szakismeretekkel rendelkező káderek ezreit kell küldeni. *Most mindenekelőtt a falusi pártmunkát kell alapvetően megjavítani, falusi és járási pártszervezeteinket kell lényegesen megerősíteni.*

Központi Vezetőségünk az elmúlt év december 23-i határozatában részletesen megjelölte a falusi pártmunka feladatait. E határozatok megkövetelik, hogy a falu, a járás, a gépállomások, a termelőszövetkezetek, az állami gazdaságok pártszervezeteinek megerősítésére, munkájuk, összetételük megjavítására 1 000 művelt, képzett, szaktudással, párttapasztalatokkal rendelkező elvtársat kell küldeni. Eddig több mint 800 elvtársat küldtünk ezen a vonalon falura, június végére pedig mind az 1 000 a falvakban fog dolgozni. Végrehajtottuk azt a határozatot is, hogy a járási pártbizottságok egyik titkára kizárólag a gépállomások munkájával foglalkozzék. *Ugyanakkor a járási pártbizottság első titkára és természetesen vele együtt az egész járási pártbizottság felel a járás mezőgazdasági fejlesztéséért.* Tisztában vagyunk vele, hogy ezek csak az első lépések, s az igazi munka a mezőgazdaság fejlesztéséért még csak most indul meg.

A falun 204 000 tagja van pártunknak. A termelőszövetkezeti csoportokban a dolgozók 25 százaléka, a gépállomásokon, az állami gazdaságokban pedig a dolgozók 22 százaléka párttag. Komoly erő ez. Ezt az erőt tovább kell növelni, és mindenekelőtt meg kell erősíteni a falun dolgozó kommunisták seregének a vezetését. Ezért határozta el Központi Vezetőségünk a járási pártbizottságoknak és tanácsoknak politikailag fejlett és nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező káderekkel való megerősítését. Járási párt- és tanácsszerveink jó munkájától függ nagy-

részt terveink sikeres megvalósítása. Ezek a párt- és államhatalmi szervek vannak legközelebb a faluhoz, nekik kell mindezekelőtt a párt- és kormányhatározatok eredményes végrehajtását biztosítani. Ezért fontos, hogy a párt- és állami vezetés e döntő helyein olyan párt- és állami funkcionáriusok dolgozzanak, akik kellő műveltséggel, szaktudással, párthűséggel és alapos politikai felkészültséggel rendelkeznek.

Ezek azok a feladatok, amelyeket pártunknak az előttünk álló időszakban meg kell oldani. Semmi kétség, hogy harcokban megedzett nagy pártunk az új szakasz feladatait is sikeresen megoldja. *Ennek biztosítéka pártunk helyes politikája, növekvő ereje és az az erősödő támogatás, amelyben népünk pártunkat részesíti. Pártunk, népünk segítségével, legyőz minden akadályt, és megoldja mindazokat a feladatokat, amelyek helyes politikájának sikeres végrehajtását biztosítják!* (Taps.)

Elvtársak!

Pártunk fő irányvonala: a szocializmus alapjainak lerakása országunkban, és ezzel együtt népünk anyagi és műveltségi színvonalának következetes emelése, valamint szakadatlan küzdelem azért, hogy szocialista építőmunkánkat békében folytathassuk.

Pártunk fő irányvonalának megvalósításához szükséges mindenekelőtt, hogy még jobban kiszélesítsük és megerősítsük pártunk kapcsolatát a dolgozó néppel, s még szorosabbra zárjuk pártunk sorait, hogy pártunk most egységesebb, összekovácsoltabb legyen, mint valaha volt, mert pártunk fő ereje — politikájának helyessége mellett — ideológiai, politikai és szervezeti egységében, a cselekvés egységében rejlik! *Ezért óvnunk kell pártunk egységét, mint a szemünk fényét, mint legdrágább kincsünket!* (Nagy taps.) *Biztosítani kell, hogy pártunkon az ellenség nem rést, de hajszálrepedést se találjon.* (Hosszan-tartó taps.)

Pártunk fő irányvonalának valóraváltása alapvetően attól függ, hogy társadalmi rendünk vezető ereje, a magyar munkásosztály minden eddiginél egységesebben, öntudatosabban, fegyelmezettebben sorakozzék fel pártunk mögé. Minden erőnkkel szilárdítanunk kell a párt és a munkásosztály kapcsolatát, és biztosítanunk kell az ipari munkásság vezetését a szocialista építés minden területén.

Pártunk fő irányvonalának sikeres megvalósításához elengedhetetlenül szükséges továbbá, hogy méginkább megerősítsük, megbonthatatlaná tegyük a munkás-paraszt szövetséget, népi demokratikus államunk alapját, eddigi nagy vívmányaink megtartásának és további új győzelmeinknek zálogát.

Pártunk fő irányvonalának eredményes megvalósítására ki kell szélesítenünk azt az alapot, amelyen pártunk politikája és népi államunk nyugszik: létre kell hoznunk, ki kell fejlesztenünk a Függetlenségi Népfrontot, mint az összes hazafias és békeszerető erők legszélesebb összefogását országunkban, mint valamennyi, hazája boldogulásáért és felemelkedéséért küzdeni kész, jóakarátú magyar ember egységes tömegmozgalmát!

Pártunk fő irányvonalának sikeres megvalósítása megköveteli tőlünk, hogy állandóan erősítsük munkás-paraszt államunkat, a népi demokrácia államát; hogy minél szélesebb tömegek vegyenek cselekvően részt az állam munkájában és az ellenőrzésben, *mert a népi demokrácia állama végső fokon maga az államot építő munkásosztály, a dolgozó parasztság, a népet szolgáló értelmiség, a kisemberek millióinak összessége!*

Pártunk fő irányvonalának győzelméhez múlhatatlanul szükséges, hogy elmélyítsük, tovább szilárdítsuk és még bensőségesebbé tegyük kapcsolatunkat, *népünk őszinte barátságát a kommunizmust építő Szovjetunióval, hazánk felszabadítójával, a világbékeharc zászlóvivőjével (Hosszantartó, lelkes taps)*, valamint a népi demokratikus országokkal, és közeledést hozzunk létre minden olyan országgal, amely az imperialista rablőháború ellen, saját függetlenségéért és a békéért folytat küzdelmet! (Taps.)

Eltársak! A múlt év júniusában Központi Vezetőségünk által kezdeményezett fordulat megszilárdította pártunk és a munkásosztály, pártunk és a dolgozó parasztság, a munkásosztály és a parasztság, pártunk és az egész dolgozó népünk kapcsolatait. A júniusi fordulat nyomán szinte újjászületett a munkás-paraszt szövetség. A júniusi fordulat új erőket szabadított fel a szocialista építés számára országunkban! Az út, amelyet a júniusi fordulat jelent, helyes út! Ezen az úton kell előrehaladnunk törhetetlenül! Ezen az úton követi pártunkat *munkásosztályunk, dolgozó parasztságunk, értelmiségünk, egész népünk!* (Taps.)

Ez az út a felemelkedésnek, a magyar nemzeti függetlenség megszilárdításának, az erős, virágzó Magyarországnak az útja! (Viharos taps.)

Éljen a mi harcokban megedzett, nagyszerű munkásosztályunk, népi demokráciánk vezető osztálya! (Hosszantartó, viharos taps. A kongresszus tagjai felállnak és Rákosi elvtárs beszámolójának befejezéséig állva maradnak.)

Éljen népi demokráciánk szilárd alapja, a megbonthatatlan munkás-paraszt szövetség! (Viharos taps.)

Éljen és erősödjék társadalmunk és államunk vezetője, az évtizedes hősi harcaiban egybekovácsolódott pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja! (Hosszantartó, viharos taps, percekig zúg az ütemes kiáltás: „Éljen a párt!”)

Éljen Lenin—Sztálin pártja, a hazánkat felszabadító Szovjetunió dicső Kommunista Pártja! (Szűnni nem akaró, viharos taps, hurrá-kiáltások, a kongresszus percekig ünnepli a Szovjetunió Kommunista Pártját.)

KLIMENT JEFREMOVICS VOROSILOV

a Szovjetunió Kommunista Pártja elnökségének tagja:

A NÉPEINK KÖZÖTTI BARÁTSÁG A PROLETÁRNEMZET- KÖZISÉG, AZ ÖSZINTE, KÖLCSÖNÖS SEGÍTENIAKARÁS ÉS A KÖZÖS GAZDASÁGI FELLENDÜLÉS ELVÉN ALAPSZIK

Kedves Elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam kongresszusuknak és az önök személyében a Magyar Dolgozók Pártjának és az egész magyar népnek a Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép forró testvéri üdvözlését! *(Hosszú taps.)*

A Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusa a szabad, népi demokratikus Magyarország fennállásának tizedik esztendeje kezdetén ült össze. A magyar nép az évek során a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével nagy sikereket ért el az ország arculatát gyökeresen megváltoztató, új, szabad élet építésében. *A magyar nép sikerei fényesen bizonyítják a népi demokratikus rendszer, a munkásosztály által vezetett dolgozó tömegek hatalmának nagyszerű életerejét.*

Ezzel kapcsolatban helyénvaló visszaemlékezni Magyarország közelmúltjára, az akkor leigázott, függőségben lévő és elmaradott félféudális országra. A magyar nép több mint 400 évig sinylődött az ország életerejét gúzsbakötő, idegen hódítók rabságában. A szabadságszerető magyar nép évszázados elkesere-

dett harcot vívott nemzeti felszabadulásáért, hazája szabadságáért és függetlenségéért. A magyar földet bőven öntözte legjobb fiainak, e szent felszabadító harc hőseinek vére. A nagy Petőfi mély lelki fájdalommal írta:

„Van-e egy marok föld a magyar hazában,
Amelyet magyar vér meg nem áztatott?”

Magyarország az első világháború után formálisan önálló állam lett. De ez nem hozta meg a magyar népnek az idegen függőség alól való felszabadítását. A magyar nép folytatta hősi harcát nemzeti és társadalmi felszabadulásáért. De Magyarország akkori urai, a bárók és a kapitalisták az idegen beavatkozók segítségével vérbefojtották az 1919-es proletárforradalmat. Magyarország az imperialista nagyhatalmak gazdasági rablásába került; ezeknek érdekei gyökeresen ellentétesek voltak a magyar nép érdekeivel. Az imperialista nagyhatalmak minden erejükkel igyekeztek feltartóztatni az ország gazdasági és kulturális fejlődését, s rabló céljaikért örökös elmaradottságra akarták kárhoztatni az országot.

A magyar nép sohasem felejtí el, hogy a magyar földesurak és kapitalisták, a külföldi imperialistákkal együtt, mily kegyetlenül elnyomták és kizsákmányolták a Horthy-rendszer sötét éveiben, a véres fasiszta rendszer éveiben. Magyarország ezekben az években hírhedt volt mint a munkanélküliség és a néptömegek elszegényedésének az országa, ahol a dolgozók százezrei éhezve és nyomorogva tengődtek.

A népellenes Horthy-klikk Magyarországot nemzeti érdekei ellenére, a magyar nép akarata és kívánsága ellenére a rabló hitleri blokkba kényszerítette, a Szovjetunió elleni bűnös háborúba taszította, és ezzel nemzeti katasztrófa szélére sodorta az országot. *Ettől a nemzeti katasztrófától mentette meg a magyar nemzetet a hős Szovjet Hadsereg. (Nagy taps.)*

A Szovjetunió fegyveres erői kemény harcokban megsemmisítették a Magyarországot megszállva tartó német fasiszta csapatokat, és 1945 április 4-re teljesen felszabadították a magyar földet a hitleri hódítóktól. Ez a nap lett a magyar nép igazi szabadságának születésnapja, történelmi sorsa gyökeres fordópontjának kezdete. *(Taps.)*

Sztálin elvtárs, Lenin ügyének nagy folytatója ezt mondotta a Szovjetunió népeinek a hitleri Németország és cinkostársai ellen vívott háborúja igazságos, felszabadító jellegéről:

„Nincsenek és nem is lehetnek olyan háborús céljaink, mint saját akaratumk és saját rendszerünk ráerőszakolása Európa szláv és egyéb leigázott népeire, akik segítséget várnak tőlünk. A mi célunk az, hogy segítsük ezeket a népeket a hitleri zsarnokság ellen irányuló felszabadító harcukban, azután rájuk bízunk, hogy teljesen szabadon rendezkedjenek be saját földjükön, ahogyan akarnak. Semmiféle beavatkozást más népek belső ügyeibe!”*

S valóban: *a magyar népnek a hitleri megszállóktól és csatlósaiktól való felszabadulása eredményeként, sokévszázados történelme során először nyílt lehetősége arra, hogy önállóan döntson sorsáról.* Megvalósultak a nemzeti függetlenségről, a szabad és boldog életről szőtt évszázados álmai. A földesurak és a kapitalisták gazdasági és politikai uralma, a külföldi tőke elnyomása alól teljesen felszabadult magyar nép előtt a gazdasági és a kulturális felemelkedés olyan távlatai nyíltak meg, mint történelme során még soha. A munkaszeretetről, állhatatosságáról és tehetségéről híres, dicsőséges magyar nép a népi hatalom idején hatalmas eredményeket ért el.

A Magyar Dolgozók Pártja, amely a nép legjobb fiait egye-síti Marx, Engels, Lenin és Sztálin zászlaja alatt, elvezette az országot az új társadalmi rend megteremtésének, a szocializmus építésének útjára.

Megszűnt a régi Magyarország, elnyomó és kizsákmányoló rendszerével, a munkanélküliség és az „embervásárok” rémségeivel együtt. Már a múlté az országutakon kóborló és munkát kereső „hárommillió koldus” Magyarországa. Mindez elmúlt, hogy soha többé ne térjen vissza.

E rövid történelmi időszak alatt Magyarország elmaradott agrárországból fejlett szocialista iparral és haladó kultúrával rendelkező országgá vált. Ma a fejlett iparral rendelkező népi demokratikus Magyarországon minden szükséges feltétel megvan ahhoz, hogy a dolgozók életszínvonala a lehető legrövidebb idő alatt mindinkább emelkedjék, minthogy a dolgozók állandóan növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek maximális ki-elégítéséről való gondoskodás a Magyar Dolgozók Pártjának leg-főbb törvénye, mint minden párté, amely népének igazi érde-kei fejézi ki.

A Magyar Dolgozók Pártja helyesen vallja, hogy ezt a fel-

* Sztálin. A Szovjetunió Nagy Honvédő Háborújáról. Szikra, 1949. 30. old.

adatot csak a mezőgazdaság rohamos fellendítésével lehet megoldani.

A nagy Lenin arra tanított bennünket, hogy minden pillanatban tudnunk kell, hogyan találjuk meg az események történelmi láncolatának azt a láncszemét, „amelyet minden erőnk-ből meg kell ragadnunk, hogy az egész láncot kezünkben tartsassuk és jól előkészíthessük az átmenetet a következő láncszemre...”** Magyarországi gazdasági fejlődésének ilyen döntő láncszeme jelenleg a lakosságot élelmiszerrel és a könnyűipart nyersanyaggal ellátó mezőgazdaság fejlesztése. E nagy és bonyolult feladat megoldása a magyar dolgozók minden rétegének létérdeke. Ez az egész nép ügye.*

A Magyar Dolgozók Pártja által megadott mezőgazdasági fejlesztési terv a következő évekre megszabja a mezőgazdasági termelészövetkezetek további szervezeti-gazdasági megerősítését és fejlesztését, mint a haladás alapját a népgazdaságnak ebben az ágában, s nem feledkezik meg arról sem, hogy a mezőgazdasági termelés növelése végett gondoskodni kell az egyénileg dolgozó parasztok szükségleteiről is. Mindez még jobban megerősíti a munkásosztály vezette munkás-paraszt szövetséget.

Mindnyájan tudjuk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjára váró új feladatok nem könnyűek. De kétségtelen, hogy az önök pártja le fog küzdeni minden nehézséget, mert tervezett intézkedései megfelelnek a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség létérdekeinek, s teljes támogatásukkal találkozunk.

A magyar nép a népgazdaság és a kultúra további fellendítéséért, a szocializmus alapjainak építéséért vívott harcában nincs egyedül. Mint eddig, ezután is részesülni fog a szocializmust építő valamennyi nép testvéri támogatásában, a Szovjetunió népeinek testvéri támogatásában és segítségében. (Hosszú taps.)

A Szovjetunió népei és a magyar nép történelmük folyamán sokszor támogatták egymást szabadságukért és függetlenségükért vívott harcukban.

Valamikor az oroszok és a magyarok Kelet-Európa más népeivel együtt verték vissza a mongol hordák támadásait. A XVIII. században a magyaroknak a Habsburgok gyarmatosító igája ellen irányult nemzeti felszabadító mozgalma idején Oroszország sok katonája és tiszte harcolt a fölkelt magyar nép oldalán.

Oroszország minden haladó fia forrón üdvözölte a magyar

* Lenin. Válogatott művek. 2. köt. Szikra 1954. 389. old.

népet, amely az 1848—1849-es dicső forradalomban Kossuth, Petőfi, Táncsics és más népi hősök vezetésével harcrakelt külföldi és hazai elnyomói ellen. I. Miklós orosz cár, a forradalmi mozgalom fejlődésétől halálosan megrettent „Európa zsandárja“ segítette az osztrák elnyomókat, hogy elfojtsák a magyar nép hősi felkelését. Az orosz nép igazi képviselői, a forradalmi demokráta, a kiváló orosz férfiak, mint Hercen, Csernisevskij, az akkori orosz társadalom haladó rétegének érzéseit fejezték ki, amikor fölháborodva megbélyegezték az orosz cárizmusnak a magyar néppel szemben elkövetett szégyenletes cselekedetét. A magyar nép szabadságharca együttérzést keltett a cári hadsereg néhány egységének katonái és tisztjei közt is. Mint ismeretes, egy csoport orosz katona és tiszt Guszev kapitány vezetésével megtagadta, hogy részt vegyen a magyar szabadságharc leverésében; ezért halálraítélték és kivégezték őket.

Oroszország és Magyarország népeinek barátsága különös erővel nyilvánult meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom éveiben. *A szovjet emberek sohasem felejtik el, hogy a magyarok ezrei harcoltak a Vörös Hadsereg soraiban és sokan életüket adták a világ első szovjetköztársaságának védelmében. (Taps.)*

A szovjet nép 1919-ben óriási lelkesedéssel és örömmel fogadta a magyar proletárforradalom győzelméről és a tanács hatalom kikiáltásáról szóló hírt. A nagy Lenin Szovjetország nevében ezt írta a magyar munkásoknak: „Az a háború, amelyet ti viseltek, az egyetlen jogos, igazságos, igazán forradalmi háború, az elnyomottak háborúja az elnyomók ellen, a dolgozók háborúja a kizsákmányolók ellen, háború a szocializmus győzelméért. Az egész világon a munkásosztály minden becsületes tagja a ti pártotokon áll“*.

A külföldi intervenciók és a magyar reakció egyesült erői akkor megfojtották a Magyar Tanácsköztársaságot. De nem tudták megtörni a szabadságszerető magyar népet, amely szilárdan hitte, hogy eljön a nap, amikor lerázhatja hazai és külföldi elnyomóit és országa gazdájává válik. S ez a nap eljött.

Az új népi Magyarország megszületése óta népeink barátsága új történelmi szakaszba lépett, új tartalommal telt meg. *Ez a barátság a proletárnemzetköziség, az őszinte, kölcsönös segíteniakarás és a közös gazdasági fellendülés elvén alapszik.*

A Szovjetunió a második világháború befejezése után — híven a népek jogai tiszteletbentartásának politikájához — első-

* Lenin. Válogatott művek. 2. köt. 560—561. old.

ként létesített diplomáciai kapcsolatokat Magyarországgal, s határozottan kiállt Magyarország függetlensége és állami szuverenitása megvédéséért az imperialista blokkal szemben, amely megkísérelte, hogy beavatkozzék Magyarország belügyeibe s igazságtalan békét kényszerítsen rá az országra.

Az állami függetlenség és a nemzeti szuverenitás elveinek kölcsönös tiszteletbentartásán alapuló, s a béke és a népek biztonságának ügyét szolgáló barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés megkötése 1948 februárjában megerősítette Magyarország és a Szovjetunió baráti kapcsolatait. A szerződés aláírása óta eltelt hat esztendő alatt a testvéri barátság és szövetség országaink közt még jobban megszilárdult, az együttműködés Magyarország és a Szovjetunió közt még szorosabbá vált. (*Nagy taps.*)

A gazdasági kapcsolatok országaink közt évről évre fejlődnek. A Szovjetunió és Magyarország közt kötött gazdasági, együttműködési és árucsereforgalmi egyezmények, mint ismeretes, a kölcsönös előny elvén alapulnak, s jótékonyan hatnak országaink gazdasági fejlődésére. A szovjet emberek nagyra értékelik a magyar iparnak a Szovjetunióba érkező készítményeit: a folyam- és tengerjáró hajókat, a mozdonyokat, a gőzgépeket és számos közszükségleti cikket. Évről évre nő az épülő magyar gyáraknak szállított szovjet gépek és berendezések mennyisége, s több lesz a fejlődő magyar ipar számára szállított nyersanyag. Az áruforgalom Magyarország és a Szovjetunió közt 1953-ban az 1946. évihez képest 14-szeresre emelkedett.

A szovjet-magyar gazdasági kapcsolatok további megerősítését szolgálja az 1952-ben a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság közt kötött, kölcsönös áruszállításról szóló, hosszúlejáratú kereskedelmi szerződés, valamint a komplexvállalatok számára történő felszerelések szállítására és a Magyarországnak az 1952—1955. években nyújtandó műszaki segítségre vonatkozó egyezmény.

A Szovjetunió és a népi demokratikus országok közti gazdasági együttműködés fejlődése lehetővé teszi, hogy az egyeztetett gazdasági tervek alapján észszerűbben és hatékonyabban használhassák ki valamennyi fél érdekében az egyes országok természetes gazdagságát és anyagi erőforrásait, valamint a Szovjetunió műszaki eredményeit és a szocializmus építésében szerzett tapasztalatait a szocializmus alapjainak a népi demokratikus országokban, köztük a Magyar Népköztársaságban való sikeres lerakása végett.

A háború után a Szovjetunió és Magyarország közt a kultúra területén is megerősödtek a baráti kapcsolatok. A Szovjetunióban nagyra értékelik és jól ismerik Liszt Ferenc, Petőfi Sándor, Munkácsy Mihály és a magyar nép más nagy fiainak zseniális műveit. A magyar klasszikusok és a jelenkori írók könyveit a Szovjetunióban hatalmas példányszámban, a Szovjetunió különböző népeinek nyelvén adják ki. A magyar művészet alkotásai széles körben ismertek, s megérdemelt népszerűségnek örvendenek hazánkban. *(Taps.)* Aczél Tamás és Nagy Sándor tehetséges magyar írók műveit Sztálin-díjjal tüntették ki. *(Taps.)*

A magyar nép a hazája javára végzett alkotómunkával hozzájárul a béketábor, a demokrácia és a szocializmus megerősítésének ügyéhez. Az önök sikerei és eredményei, amelyek szemléltetőn bizonyítják a népi demokratikus rendszer fölényét a kapitalizmussal szemben, őszinte örömmel töltik el pártunkat, a Szovjetunió dolgozóit és a magyar nép minden őszinte barátját. Ez teljesen érthető. A Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és a népi demokratikus országok viszonya a testvéri barátság, a kölcsönös tiszteletbentartás, a bizalom és az állandó kölcsönös segítség viszonya. *(Hosszú taps.)* E viszony alapja a nagy és a kis népek egyenjogúságának elve, amely gyökeresen különbözik a gyöngéeknek az erősek által való leigázása kapitalista elvétől.

A béke, a demokrácia és a szocializmus nagy táborának minden népe jogosan büszke testvéreinek sikereire és eredményeire, jogosan tekinti ezeket saját sikereinek és eredményeinek. Az emberiség történelmében ez az államok közt teljesen ismeretlen, új típusú viszony biztosítja a béke, a demokrácia és a szocializmus tábor országainak a kapitalista világtól való politikai, technikai és gazdasági függetlenségét, s biztos záloga a baráti népek mindegyike sikeres haladásának. A demokratikus tábor népeinek mindinkább erősödő barátsága e tábor erejének és legyőzhetetlenségének kiapadhatatlan forrása.

A demokrácia és a szocializmus országai a hatalmas béketáborba egyesülve folytatják Lenin és Sztálin békepolitikáját, amely a földkerekség minden népének legforróbb rokonszenvével és támogatásával találkozik. Ez a békepolitika a szocialista és a kapitalista rendszer hosszú együttélésén és minden ország normális viszonyán és kereskedelmi kapcsolatainak megteremtésén alapul.

E politika, amely elnyerte valamennyi békeszerető nép bizalmát, a Szovjetuniónak a kollektív biztonságról tett javaslatában, valamint a genfi értekezleten a Kínai Népköztársaság kül-

döttsége által az ázsiai népeknek a béke megőrzésében való részvételéről szóló javaslatában ragyogóan fejeződött ki.

Az imperialista reakció erői, az új világháború kirobbantásának megszállottjai mindenképpen igyekeznek, hogy megakadályozzák a nemzetközi feszültség csökkenését, katonai tömböket létesítenek, folytatják a fegyverkezési hajszát, fokozzák Nyugat-Németország és Japán újrafelfegyverzését, hogy ugródeszkának használják fel ezeket az országokat Európa és Ázsia békeszerető népei elleni háborús készülődéseik során.

Az agresszív körök a nemzetközi kapcsolatokban az „erő politikáját“, a durva nyomás és megfélemlítés politikáját állítják szembe a Szovjetuniónak és a béketábor országainak békeszerető politikájával. *De ezeknek az uraknak előbb-utóbb meg kell érteniük, hogy a szabad népek megfélemlítésére irányuló erőfeszítéseik teljesen reménytelenek és nevetségesek.*

Az Egyesült Államok imperialista monopóliumainak világhatalmi törekvései jogosan felháborítják a néptömegeket a földkerekség minden részén. A világ népei nem akarnak háborút. Mind erősebben és határozottabban kibontakozik a népek harca a békéért.

A legutóbbi időben a nemzetközi feszültség bizonyos enyhülése következett be. De nem szabad túlbecsülnünk ezeknek az eredményeknek a jelentőségét. A béke ellenségei nem nyugszanak, nem mondtak le szándékaikról, nyíltan fenyegetik a világot a hidrogénbombákkal, kiterjesztik katonai támaszpontjaik hálózatát s növelik a tömegpusztító fegyverek készleteit.

Ezért az összes békeszerető erők kötelessége, hogy fáradhatatlanul leleplezzék a háborús gyújtogatók mesterkedéseit és bűnös terveit, növeljék éberségüket és szervezettségüket a béke ellenségei mindenféle háborús provokációjának megakadályozása céljából.

Elvtársak! A Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusa a párt és a nép egész életének fontos kérdéseiről határoz, megjelöli az ország gazdasági fejlődésének, a mezőgazdaság fejlődésének, a munkás-paraszt szövetség megszilárdításának és a dolgozók életszínvonala növelésének további feladatait.

Az új Magyarország életében jelentős helyet foglalnak el a szakszervezetek, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége és más tömegszervezetek, amelyek a Magyar Dolgozók Pártjának vezetésével aktív működést fejtenek ki. Külön szeretnék szólni a magyar nők szerepéről. A népi demokratikus rendszerben megnyílt előttük minden lehetőség, hogy kibontakoztassák képességeiket és

tehetségüket. A szabad Magyarország asszonyai és lányai, akár csak a Szovjetunióban, Kínában és valamennyi népi demokratikus országban élő nővéreik, hatalmas alkotó- és kulturális erőt képviselnek. Most az a feladat, hogy Magyarországon még inkább fokozódjék a nők szerepe az ország gazdasági, politikai és társadalmi életében, bátrabban emeljék őket vezető állásokba, s bevonják őket a nép létfontosságú kérdéseinek megoldásába. (Taps.)

A Magyar Népköztársaság gazdasági és kulturális fejlődésének sikerei meggyőzően bizonyítják, hogy a magyar nép egységesen tömörül a Magyar Dolgozók Pártja köré, állandóan növekvő bizalommal tekint a pártra, e valóban népi pártra, amelynek politikája megfelel a dolgozók léteérdekeinek. A nép további fölzárkózása a párt köré, a párt és a tömegek kapcsolatainak kiterjesztése és megszilárdítása még inkább megsokszorozza a párt és a nép erejét e kongresszus határozatainak megvalósításáért vívott sikeres harcban.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának több mint félszázados tapasztalatai, akárcsak a többi testvérpárt tapasztalatai, arra tanítanak, hogy *a párt és a nép összeforrottsága, a párt sorainak megdönthetetlen egysége és szilárdsága a párt erejének és legyőzhetetlenségének alapja*. A szocialista építésnek a Magyar Dolgozók Pártjára váró jelenlegi feladatai megkövetelik, hogy valamennyi pártszervezet és minden párttag tovább növelje aktivitását és harckészségét a pártépítésnek és a pártélet szabályainak a Lenin által kidolgozott és a nagy Sztálin vezette Szovjetunió Kommunista Pártja által továbbfejlesztett elvei következetes megvalósítása alapján.

A leninizmus arra tanít, hogy a pártvezetés legfőbb elve a vezetés kollektivitása valamennyi pártszervezetben, a legalsóbbtól a legfelsőbbig. Csak a kollektív vezetés, csak a bírálat és az önbírálat széleskörű kifejtése óvja meg a pártot a tespedéstől, az önelégültségtől, a véletlen szeszélyeitől és egyoldalú határozatok meghozatalától. A bírálat és az önbírálat csak akkor éri el célját, ha konkrét és hatékony, ha a párt tagjai személyekre való tekintet nélkül bátran feltárják a fogyatékosságokat, s részt vesznek e fogyatékosságok kiküszöbölésében. Ez biztosítja a pártkáderek széleskörű kezdeményezését, elősegíti a párt sorainak erősítését és tömörítését, valamint a párt feladatainak sikeres végrehajtását.

Meggyőződésünk, hogy e kongresszus határozatai még inkább megerősítik a Magyar Dolgozók Pártjának sorait, fokoz-

zák harckészségét, ezzel biztosítják a kongresszus által a népi demokratikus Magyarország gazdasága és kultúrája minden ágának újabb felvirágzásáért kitűzött harci program megvalósítását. Teljes szívünkben kívánunk kongresszusuknak sikeres munkát, népük javára! *(Viharos, hosszú taps.)*

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága megbízta küldöttségünket, hogy adjuk át a Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusának a következő üdvözetet:

„A Magyar Dolgozók Pártja III. Kongresszusának

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága testvéri üdvözetét küldi a Magyar Dolgozók Pártja III. Kongresszusának. *(Viharos taps, mindenki feláll.)*

A Magyar Dolgozók Pártja vezetésével a magyar nép nagy eredményeket ért el a népi demokratikus rendszer megszilárdításában, és biztos léptekkel halad a szocializmushoz vezető úton.

Szívből kívánunk a Magyar Dolgozók Pártjának újabb sikereket a szocializmus alapjainak lerakásáért, a mezőgazdaság fejlesztéséért és a munkás-paraszt szövetség megszilárdításáért, a dolgozók anyagi és kulturális életszínvonalának szakadatlan emeléséért vívott harcában.

Éljen a Magyar Dolgozók Pártja, Magyarország munkáosztályának és minden dolgozójának szervezője és vezetője! *(Viharos, hosszú taps, mindenki feláll.)*

Éljen Magyarország és a Szovjetunió népeinek megbonthatatlan barátsága!

*A Szovjetunió Kommunista Pártjának
Központi Bizottsága“*

(Viharos, hosszú taps, felkiáltások: „Hurrá“, „Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!“, „Éljen a szovjet és a magyar nép barátsága!”)

KISS ÁRPÁD

kőnyűipari miniszter:

Az új kormányprogram nyomán az a feladat hárul a közszükségleti cikkeket termelő iparágak dolgozóira, hogy a dolgozó nép életszínvonalának emelése érdekében termeljenek egyre több jóminőségű fogyasztási cikket, bő választékban és

egyre olcsóbban, s ezzel teremtsék meg a további árleszállítások anyagi előfeltételeit.

Hogyan tettek eleget a könnyűipar dolgozói ezeknek a feladatoknak? Az *ipar valamennyi ágában jelentősen növekedett a közszükségleti cikkek termelése, a könnyűipar valamennyi fontos gyártmányban fokozta a lakosság számára való termelést.* Az 1954. évi terv több fontos fogyasztási cikk termelésének jelentős növelését írja elő.

1954-ben a könnyűipar a lakosságnak 7,5 százalékkal több pamutszövetet, 35 százalékkal több gyapjuszövetet, 43 százalékkal több pamutharisnyát, 74,5 százalékkal több férfiöltönyt és 54 százalékkal több férfiinget gyárt, mint 1953-ban.

A lakosságnak juttatott fogyasztási cikkek mennyiségének emelése mellett ma már rátértünk arra az útra, hogy nagyobb választékban elégítsük ki az igényeket, mint azelőtt. A parasztság ruházati igényeinek fokozott kielégítésére is történtek intézkedések. 1953 második felében megindult a boxcsizmák gyártása, és 1954-ben már 153 000 pár boxcsizmát gyártunk. Hiba azonban, hogy az ipar nem elég gyorsan reagált a parasztság egyre növekvő igényeire, speciális paraszti cikkek gyártásához csak későn látott hozzá.

A helyi ipar egészséges fejlődési folyamatát is az 1953. évi júniusi párt- és kormányhatározat indította meg. Ennek a folyamatnak legszembevetőbb eredményei a faluban mutatkoznak. Míg 1953 közepén közel 2 000 községben nem működött bognár, kovács, cipész, borbély és szabó, ma már a falusi lakosság ellátása ezekkel a szolgáltatásokkal nagyrészt megoldódott és még ebben az évben teljes megoldást nyer.

A fogyasztási cikkek mennyiségének növelése mellett üzemink és a minisztérium dolgozói azzal is szolgálják a fogyasztók érdekeit, hogy egyre nagyobb erőfeszítéseket tesznek a termékek minőségének megjavításáért. *A minőség javításában és a választék bővítésében elért eredményekkel azonban nem lehetünk elégedettek, ezeket csak kezdeti eredményeknek tekint-
hetjük.*

A szélesebb választék hiányának oka, a kétségkívül meglévő hiányos anyagi feltételek mellett az is, hogy az ipari üzemek elzárkóznak a több munkát igénylő, nehezebben gyártható cikkek termelése elől. Még mindig visszatér a *globális tervteljesítésre való törekvés a könnyűiparban.* A termelékenység növelését, az önköltség csökkentését az ipari üzemek sokszor a

fogyasztási cikkek választékának és minőségének rovására oldják meg.

A hibák és eredmények összevetéséből megállapítható, hogy valamit előrehaladtunk a minőség javításában és a választék bővítésében.

Meg kell azonban mondanom, hogy eközben háttérbe szorult egy másik döntő feladatunk, a termelékenység emelése. A minőségjavítás és választékbővítés terén elért eredmények *egy részét is* azon az áron értük el, hogy ezen időszak alatt a könnyűiparban *a termelékenység* csökkent.

Sokan vannak olyan felső-, közép- és vállalati vezetők, akik azt gondolják, hogy a minőség javítása, a választék bővítése nem hajtható végre a termelékenység emelésével, az önköltség csökkentésével *egyidejűleg*.

Mindezen feladatoknak egyidőben *meg lehet* felelni, ha helyesen alkalmazzuk a sztálini tanítást, alkalmazzuk azt a legfőbb eszközt, amelyet a szocializmus gazdasági alaptörvénye meghatároz, ha a termelést a legfejlettebb technika alapján, a műszaki és technikai színvonal állandó emelésével szervezzük meg.

A berendezések korszerűsítésénél tág tere van műszaki dolgozóink alkotókészségének. Követnünk kell a Szovjetunió üzemének előremutató példáját. A Szovjetunióban járt magyar könnyűipari delegáció tapasztalata megmutatta, hogy a szovjet könnyűipari üzemek fel vannak szerelve a saját műszaki dolgozóik által szerkesztett s házilag előállított automatikák és segédberendezések tömegével, és ezek a szovjet üzemek valóságos újítókiállítás benyomását keltik. A mi mérnökeinknek meg kell szívlelniök ezt a példát.

Fontos, hogy üzemünk műszaki vezetői, mérnökei, technikusai szakáguk fejlesztésének kérdésével üzemük közvetlen termelési feladatain túlmenően is foglalkozzanak. Műszaki dolgozóink a tudomány fejlesztését nem tekinthetik egyedül a kutatóintézeti dolgozók feladatának.

Az üzemi pártszervezetek és vállalati igazgatók támaszkodjanak műszaki értelmiségünkre, amely már számtalanszor megmutatta pártunkhoz, népi demokráciánkhoz való hűségét. Emellett a vállalatok igazgatói, de a minisztériumok is tehermentesítsék a műszaki dolgozókat az adminisztratív munkától.

Gyártmányaink minőségének javítása, a termelékenység növelése, egész termelési kultúránk emelése szükségessé teszi a könnyűiparban dolgozók képzését és továbbképzését. Ezért

jelentősen ki kell terjesztetni a szovjet példa alapján bevezetésre került *munkaszervezési szabályzatok* kidolgozását és alkalmazását.

A kongresszus előtt ígérem, hogy pártunk vezetésével, útmutatásainak megfelelően, teljesíteni fogjuk feladatainkat, helyt fogunk állani a nép jólétének fokozásáért, az életszínvonal emeléséért folytatott harcban. *(Lelkes taps.)*

TÖRÖK LÁSZLÓ

a szentesi járási pártbizottság első titkára:

Szeptemberben, októberben a mi járásunkban is forrt a falu. A harc azok javára dőlt el, akik az új utat választották. *41 termelőszövetkezetünk*ből és *termelőcsoportunk*ből *egyetlenegy oszlott fel 23 taggal*. A pártszervezetek jó munkája eredményeképpen — annak eredményeképpen, hogy szeptemberben, októberben, novemberben maguk a pártfunkcionáriusok kint éltek a tömegek között — *a 350 kilépő helyébe 519 dolgozó paraszt lépett. (Taps.) A 113 kilépett középparaszt helyébe pedig 181 középparaszt.*

A helyi politika kialakítása ott kezdődik, hogy ha sántít valahol a feladatok megoldása, megtaláljuk annak okát, ismerjük ezzel kapcsolatban a dolgozók állásfoglalását, nézeteit. Feltétlenül ismernünk kell az ellenség tevékenységét is. Csak így képes a járási pártbizottság olyan irányba vinni a politikai nevelőmunkát, hogy a párt előtt álló feladatok végrehajtására a leghatékonyabban mozgósítsa az egész járás dolgozóit.

A járásban meglazult az állampolgári fegyelem, és súlyos problémák vannak mind az adózásban, mind a begyűjtésben. A beadás teljesítésének és az adó befizetésének is megvan a reális lehetősége, hiszen a szabadpiacon nagy forgalmat bonyolítanak le a dolgozó parasztok gabonából, tejből, tojásból, baromfiból. Szentes városában csak a kiskereskedelmi vállalatok forgalma az elmúlt másfél hónap alatt 9 millió forintot tett ki; a járás községeiben a földművelőszövetkezeti boltok havi forgalma 500—600—800 000 forint, és minden egyes községben 100 000 forinton felül van az italboltok havi forgalma. A lehetőség tehát meglett volna, csak nem volt meg a fizetési készség.

Hol a hiba? Elsősorban ott, hogy pártszervezeteink — elsősorban a járási pártbizottság — és aktivistáink az új sza-

kasz politikájának csak azt az oldalát magyarázták, amelynek örültek az emberek. Nem magyarázták, hogy az új program megvalósításának elválaszthatatlan része az állampolgári kötelezettségek teljesítése. Nem magyarázták, hogy az állampolgári kötelezettség teljesítése nemcsak az állam érdeke, hanem személyes érdeke minden dolgozónak.

Feltétlenül helyes és nagyon fontos volt, hogy a szabadpiacot megteremtjük, de a szabadpiacot meg is kell védenünk. A kupecsek siserahada előzőnli a szabadpiacokat és felvásárolja a sertést. Mi a törvényesség eszközét alkalmaztuk és alkalmazni is fogjuk ennek megakadályozására. Egész tucat kupecet fogott le a rendőrség nálunk, akik 50—60 sertéssel spekuláltak.

A Központi Vezetőség beszámolója hosszú időre megszabta pártmunkánk feladatát.

Amit hiányolok az, hogy a beszámoló foglalkozott ugyan a bírálat kérdésével, azzal, hogy személyekre való tekintet nélkül bátran bíráljunk — a Központi Vezetőség beszámolója azonban igen szűkmarkú volt ebben a kérdésben. Felvetette, hogy milyen problémák vannak az állami gazdaságokban, egyéb szervezetekben, hogy ellenséges elemek özönlöttek oda és végzik aknamunkájukat, de nem vetette fel a beszámoló azt, hogy milyen felelősségrevonást alkalmazott a Központi Vezetőség azokkal szemben, akiknek révén oda bejutottak.

A szentesi járásban a párt politikájának, a párt célkitűzései megvalósításának minden reális feltétele megvan. Ha párttagságunkat, munkásainkat, értelmes dolgozó parasztjainkat megfelelően mozgósítjuk, ha őszintén feltárjuk előttük a problémákat — a legnehezebb feladatok megoldására is képesek lesznek, és meg is oldjuk ezeket a feladatokat. *(Hosszantartó taps.)*

FARKAS MIHÁLY

a Politikai Bizottság tagja:

BIZTOSÍTSUK A TÖMEGEK ALKOTÓEREJÉNEK ÉS KEZDEMÉNYEZÉSÉNEK KIBONTAKOZÁSÁT A SZOCIALIZMUS ÉPÍTÉSÉNEK MINDEN TERÜLETÉN

Tisztelt Pártkongresszus! Kedves Elvtársak!

Pártunk III. kongresszusára egész sor komoly feladat megoldása vár. Ezek közül az egyik legfontosabb, hogy pártunk politikáját úgy határozza meg, hogy az maximálisan lehetővé

tegye dicső munkásosztályunk vezetésével egész népünk mind tevékenyebb részvételét a szocializmus építésében, hogy népünk alkotóereje, kezdeményezése és tudása hatalmas erővel fejlődjék tovább. *A nép támogatása és fokozódó kezdeményezése az a kiapadhatatlan forrás, amely éltető erőt ad pártunknak ahhoz, hogy minden helyzetben helyesen irányítsa és vezesse népünk új életének építését.*

Az a hatalmas fejlődés, amelyet hazánk a felszabadulás óta eltelt rövid 9 év alatt elért, azt igazolja, hogy népünk, pártunk vezetésével, *saját történelme tudatos alakításának útjára lépett.* Ezzel magyarázható nagyrészt, hogy történelmileg ily rövid idő alatt népünk szorgalmával, alkotómunkájával, tudásával, kezdeményezőerejével kiemelte hazánkat a szegénységből, a kultúrátlanságból, az elmaradottságból, és az élenjáró, haladó országok sorába emelte. A mi népünk fejlődése is igazolja, hogy a munkásosztály hatalomrajutása új korszakot nyit meg a tömegek, a népek történelemalkotásában.

Lenin — akinél senki jobban nem értette meg a népek történelmet formáló szerepét — 1918-ban „Hogyan szervezzük meg a versenyt?” című cikkében erről többek között a következőket írja:

„A szocializmus... először teremti meg annak lehetőségét... hogy valóban a dolgozók többségét vonják be az olyan munkába, ahol megmutathatják, hogy mit tudnak, ahol kifejleszthetik képességeiket, ahol megnyilvánulhatnak azok a tehetségek, amelyek a népben, e frissen buzogó forrásban megvannak, s amelyeket a kapitalizmus ezer meg ezer, millió meg millió esetben eltiport, elnyomott és elfojtott“*.

Nálunk is, miután a dicső Szovjet Hadsereg leverte népünk kezéről az elnyomatás bilincseit, megszűntek azok az erők, amelyek e forrás nyílásait betömtek. A felszabadulás eredményeként e buzogó forrás áttörte betömött nyílásait és ezért most szabadon bontakozik ki népünk nagy tehetsége és alkotóereje. Erről tanúskodnak a szabadság több mint 9 évének hatalmas eredményei, népünk erejének, tudásának nagy alkotásai.

Népi demokratikus rendszerünk nagy ereje éppen abban van, hogy százával és ezrével hozza napvilágra népünk mélyéből azokat a szervező tehetségeket, a munka nagyszerű hőseit és új vezetőket, akik a mult rendszerben arra voltak ítélve, hogy egész életükben az egyhangú robot, a kenyérgond és a minden-

* *Lenin Művei.* 26. köt. Szikra 1952. 418. old.

napi létért való küzdelem embertelen körülményei között őrlődjenek fel. Ma ezek az egyszerű emberek teljes egészében kibontakoztathatják tehetségüket, kezdeményező készségüket, merészen szembeszállhatnak a maradisággal, a rutinnal, az előítéletekkel, és sikeresen ostromolhatják és ostromolják is a tudás, a kultúra várát. Bátran mondhatjuk, hogy egész szocialista építésünk, a nép jólétéért és felemelkedéséért folyó harcunk egyik sziklaszilárd támaszát, biztos zálogát ezek a mind nagyobb számban felbukkanó s kinevelődő népi tehetségek alkotják.

Vegyünk példának okáért egy egyszerű lakatost, Bihari Andort, akit 1948-ban népi államunk bizalma egy fontos gyár élére állított. Mint a gyár igazgatója, szívós munkával felemelkedett az új népi értelmiség soraiba. Tehetsége és rátermettsége megmutatkozott számos újításban, amelyekkel 7—8 millió forintot takarított meg a nép számára. Vagy ott van Horváth Ede, a Győri Szerszámgépgyár igazgatója, aki még esztergályos korában megkapta a Kossuth-díjat. Mindketten elnyerték a legnagyobb kitüntetést: a Szocialista Munka Hősei lettek. (*Nagy taps.*)

Erősödő szövetkezeti mezőgazdaságunknak is megvannak már a maga hősei. Szerte az országban ismert Losonczy Pál elvtárs neve, aki a barcsi „Vörös Csillag” termelőszövetkezetnek az elnöke. Vezetésével 1953-ban a termelőszövetkezet őszi bűzából 14,2 métermázsa, kukoricából 48 métermázsa, cukorrépából 148 métermázsa, burgonyából 122 métermázsa átlagtermést ért el. A gépállomások traktorosai közül elsőnek Tóth László elvtárs mellé került fel a Szocialista Munka Hőse aranycsillaga. Tóth László elvtárs az elmúlt évben óragrafikonos módszerével tervét 425 százalékra teljesítette.

De ki ne ismerné a Loy Árpádok, Pruzsina Mihályok, Pióker Ignácok, Komáromi Lajosok, Porubszky Lajosok, Zsédely Józsefek vagy az Andrikó Istvánok, Balla Jánosok, Gazda Gézák, Kiss Istvánok, Hegedüs Sándorok, Péti Jánosok népes seregét, a népi tehetség, a rátermettség, leleményesség, az újító szellem e bátor úttörőit. Ezek a tehetségek a régi tőkés rendszer embertelen, népellenes világában elpusztultak volna. Ma ezek az emberek és még számos társuk, az egész nép csinálja a történelmet, viszi előre az országot, építi az új életet, a szocializmust. (*Taps.*)

Súlyos tévedés lenne azonban azt hinni, hogy népünk alkotóerejének, a szocializmus építésében való aktív részvételének kibontakozása automatikusan, úgyszólván önmagától történik.

A hatalom meghódításához, de nem kevésbé a szocializmus felépítéséhez is biztosítania kell a pártnak a tömegek támogatását, újra és újra való megnyerését.

Ha a párt nem vigyáz, és politikájában komoly hibákat követ el, akkor a szocializmus építésének időszakában is előfordulhat — mint ahogy nálunk elő is fordult —, *hogy a népi tömegek alkotó-, kezdeményezőereje alábbhagy*, ami a párt és a tömegek közötti kapcsolatok lazulásában is kifejezésre jut.

Ilyen helyzet alakult ki nálunk 1952-ben és 1953 első felében mindaddig, amíg pártunk a múlt év júniusában megtartott Központi Vezetőségi ülésen fel nem tárta a pártunk politikájában jelentkező hibákat.

A Központi Vezetőség munkájáról szóló kongresszusi beszámolóban Rákosi elvtárs helyes elemzését adta azoknak az okoknak, amelyekre visszavezethetők a párt politikájában megmutatkozott hibák. *A hibák elkövetéséhez nem kis mértékben hozzájárult népünk történelmet alkotó szerepének meg nem értése és részbeni lebecsülése is.* A tömegek szerepének meg nem értése és részben lebecsülése a hatalom meghódítása után kezdett elharapódzni pártunkban. Ezt táplálta az az elbizakodottság, amely az elért sikerek következtében pártunkban és a párt vezetésében is megmutatkozott, és nem utolsó sorban az a történelmi körülmény, hogy a munkásosztály hazánkban a hatalmat nem fegyveres felkelés útján, hanem viszonylag békés úton hódította meg. Forradalmunk e sajátosságából a hatalom meghódítása után nem vontuk le a kellő és szükséges tanulságokat.

Milyen tanulságokról lehet itt beszélni?

Mindenekelőtt arról, hogy mivel népünk nem esett át a nyílt, forradalmi felkelés tűzpróbáján, ezért nem rendelkezett magasfokú forradalmi tapasztalattal és kellő politikai szilárdsággal, ami a párt kötelességévé tette, hogy a hatalom meghódítása után fokozottabb gondot fordítson népünk, de mindenekelőtt munkásosztályunk nevelésére, szocialista tudatának kialakítására, népünk mind szélesebb rétegének a szocializmus építésébe való aktív bevonására.

Továbbá, nem vettük kellően figyelembe azt a leninista tanítást, hogy a szocialista forradalom a hatalom meghódításával nem ér véget; ellenkezőleg, az lényegében a hatalom meghódításával kezdődik, mert maga a hatalom sem öncél, hanem csak eszköz a munkásosztály kezében arra, hogy felépítse az új, szocialista társadalmat. Politikánk meghatározásánál nem

vettük eléggé számításba, hogy a szocialista társadalom felépítése csak a kapitalista elnyomástól felszabadult nép alkotása lehet.

A dolgozó tömegek, a nép szerepe nem csökken, hanem hatalmas mértékben megnő a hatalom meghódítása után. A párt feladata, hogy a tömegek alkotóereje és kezdeményezése kibontakozásának a szocialista építés minden területén szabad fejlődési lehetőséget biztosítson. A hatalom meghódítása után új szerep, új feladatok elvégzése vár a népre; a szocializmus építésének feladatai, amit csak akkor tud népünk helyesen betölteni és megoldani, ha a párt maximálisan gondoskodik a népi erők kezdeményezésének támogatásáról, ha megtesz mindent első sorban a munkásosztály szocialista tudatának elmélyítésére.

Sajnos, elvtársak, nem minden esetben tartottuk magunkat ezekhez a fontos lenini követelményekhez. Ezért fordulhatott elő, hogy különösen gazdaságpolitikánk meghatározásánál nem érvényesült minden esetben a szocialista iparosítás céljának maradéktalan biztosítása: az ugyanis, hogy az népünk jóléte növelését szolgálja, hogy erősítse, fejlessze a munkás-paraszt szövetség gazdasági alapját, politikai szilárdságát. Mindezeknek a hibáknak következtében pártunkban hamis nézetek és helytelen módszerek terjedtek el. Sokan azt hitték, hogy mivel népünk, a párt helyes politikájának eredményeként oly lelkesen követte és támogatta a pártot a hatalom meghódításáért folyó harcban, ez a támogatás és lelkesedés már örökérvényű és fennmarad, tekintet nélkül arra, hogy hogyan alakul a párt politikája. Voltak, akik azt gondolták, hogy ha már egyszer magunk mögé állítottuk a népet, akkor már nem kell további komoly erőfeszítéseket tennünk, hogy megőrizzük, továbbfejlesszük és elmélyítsük népünk bizalmát a párt iránt. Ezek a helytelen nézetek helytelen módszereket szültek, a parancsolgatás és az adminisztratív intézkedések nagymérvű alkalmazásához vezettek.

A tapasztalatok azt bizonyítják, elvtársak, hogy mi már megértettük a párt vezető szerepéről szóló lenini-sztálini tanításnak azt a részét, hogy a párt társadalmunk vezető- és irányító ereje, de mégis, azt hiszem, hogy gyakran figyelmen kívül hagyjuk munkánkban a marxizmus-leninizmus tanításának azt a követelményét, hogy *a párt vezető szerepét akkor tudja helyesen betölteni, ha szakadatlanul tanul népünktől. Anélkül, hogy a párt a néptől tanulna, nem tud helyesen vezetni. S van mit tanulni a néptől, elvtársak! Nem szabad elfelejteni, hogy népünk hatalmas élet- és gyakorlati tapasztalattal rendelkezik,*

hogy népünkben mély bölcsesség és tudás rejlik. Népünk tudása, gyakorlati tapasztalata szakadatlanul fejlődik, gazdagodik. Nélkülözheti-e a párt politikájának meghatározásánál népünk bölcsességét, tapasztalatát, tudását? Nem, nem nélkülözheti! A párt politikája akkor fejezi ki igazán népünk akaratát, óhaját, törekvéseit, *ha népünk növekvő tudása, bölcsessége, tapasztalata feloldódik, hűen tükröződik pártunk politikájában.*

Pártunk politikájának egyik lényeges, állandó feladata, hogy népünk harcának, munkájának, anyagi és szellemi alkotásának tapasztalatait a marxizmus-leninizmus szellemében feldolgozza és általánosítsa. *Így válik pártunk politikája a nép politikájává, így kovácsolódik ki a párt és a nép szilárd egysége. (Taps.)*

A múlt év júniusában megtartott Központi Vezetőségi ülés nagyjelentőségű határozata után, amely kommunista párthoz méltó módon feltárta a párt politikájában elkövetett hibákat, akadtak pártunkban olyan elvtársak, akik kételkedtek annak helyességében, hogy a párt oly bátor nyíltsággal és őszinteséggel nevén nevezte a gyereket, és megmondta, hol történtek a hibák és hogyan kell azokat kijavítani.

Ezek az elvtársak abból a helytelen nézetből indultak ki, hogy ha már hibák csúsztak be pártunk politikájába, akkor legcélszerűbb azokat csendesen, nagyobb önbírálat nélkül kijavítani, mert csak így lehet a párt tekintélyét megóvni. Ezek az elvtársak nem vették figyelembe, hogy az elkövetett hibák nem légüres térben hatottak, azok káros következményeit maga a nép is érezte, mindennapi életében nem kis szerepet játszottak. Sőt mi több, a munkásosztály és a dolgozó parasztság, valamint az értelmiség soraiból hangzottak is el bíráló szavak, amelyek kifogásolták például a túlzott iparosításból származó helytelen intézkedéseket. Sajnos, a tömegek részéről elhangzott bíráló szavakat nem minden esetben szívleltük meg és vettük figyelembe. *Ha többet hallgattunk volna népünk véleményére, kevesebb — sokkal kevesebb — hibát követtünk volna el.*

A június óta eltelt 11 hónap nem azokat igazolta, akik féltették pártunk tekintélyét a bátor, kommunista önbírálattól. A tapasztalatok azt igazolják, hogy pártunk Központi Vezetőségének júniusi önbírálata *nem csökkentette, hanem növelte pártunk tekintélyét és erejét. (Nagy taps.)* Ha már hiba történik, elvtársak, akkor azokat nem az elkenés, hanem a nyílt, őszinte feltárás módszerével lehet és kell kijavítani. Kommunista párt

csak ezt az utat járhatja, mert így nyílik lehetőség arra, hogy a tagság és népünk támogatásával, tehát milliók segítségével gyorsan felszámoljuk a hibákat és megszüntessük azok káros következményeit.

A tanulság, amit ebből le kell vonnunk az, hogy minden esetben, a hibák kijavításánál is, bátran a tömegekre kell a pártnak támaszkodnia. Ehhez azonban az szükséges, hogy a párt mindenkor őszintén felárja a tömegek előtt a való helyzetet. A nép a pártot tűzön-vízen át követi, ha érzi politikájában az őszinteséget és azt, hogy a tömegek erejére épít és támogatásukat kéri. (Taps.)

Lenin azt tanítja, hogy „az állam akkor erős, ha a tömegek mindent tudnak, mindenről véleményt tudnak alkotni és mindent tudatosan tesznek“*.

Azt hiszem elvtársak, hogy ez a lenini tanítás nemcsak a népi államra, hanem a nép igazi pártjára, a kommunista pártra, a mi pártunkra is érvényes.

Pártunk Központi Vezetősége júniusi önbírálatának nagy pozitív szerepe van abban, hogy a tömegek hatalmas, új kezdeményezésének forrásává vált.

Ennek az önbírálatnak eredményeként nemcsak pártunk, hanem népünk is politikailag érettebbé, kritikusabbá, megfontoltabbá vált. Pártunk tagjainak százezrei minden eddiginél jobban érzik és tudják, hogy nemcsak a vezetők, hanem a tagság is felelős a párt minden tetteért és politikájáért. Ennek a felelősségtudatnak elmélyülése serkenti ma pártunk tagjait mind határozottabb cselekvésre.

Ami azonban a legfontosabb, a júniusi önbírálat tette lehetővé az új szakasz politikájának kidolgozását, amely egyöntetű, lelkes visszhangra talált dolgozó népünk minden rétegében.

Ez érthető is, mert ez a politika annak a valóráváltását jelenti, amit népünk akar. Népünk akarata pedig az, hogy a szocializmus építése során folyamatosan és mind növekvő mértékben jobb és szebb legyen az élete, hogy gondjai csökkenjenek és örömei sokasodjanak. Pártunk politikájának legyőzhetetlensége éppen abban van, hogy népünknek ezt az akarát fejezi ki, és ezért, a kommunistákkal az élen, a dolgozók milliói harcolnak ma már e helyes politika valóráváltásáért.

Múlt év júniusa óta 11 hónap múlt csak el és mégis pártunk új politikája már mélyen behatolt népünk szívébe és

* Lenin Művei. 26. köt. 255. old.

gondolkodásába. Ez a politika megsokszorozza népünk erejét, cselekvési készségét és növeli kezdeményezését. Ennek a politikának már nagyszerű eredményei vannak. A legértékesebb eredmények egyike, hogy új népi tömegeket von be a szocializmus építésébe.

Mindenekelőtt: az új szakasz politikája nagy mértékben megnövelte dicső munkásosztályunk alkotóerejét. Nyílt titok — elvtársak —, hogy az idei zord tél, az áramellátás, az anyagellátás területén megmutatkozó hiányosságok és bajok komoly nehézségek elé állították elsősorban munkásosztályunkat. Azt hiszem, nem túlzás, ha megállapítjuk, hogy munkásosztályunk hőshöz méltó módon gyűrte le ezeket a nehézségeket. (*Nagy taps.*) Munkásosztályunk nem torpant meg a sokasodó nehézségek előtt, ellenkezőleg: erejét nem kímélve, hidegben és fagyban, éjjel és nappal előrevitte a termelést.

Az a széleskörű és lelkes munkaverseny, amely pártunk III. kongresszusának tiszteletére a termelés frontján kibontakozott, szintén munkásosztályunk növekvő munkakedvét igazolja. Értékes, új jelenségnek kell tekinteni, hogy pártunk júniusi határozata óta a munkások részéről komolyan megnőtt az újtási javaslatok száma. Mindez azt mutatja, hogy munkásosztályunk tudatában továbbmélyül az a felismerés, hogy a szocializmus felépítésének döntő feltétele: a munkához való új viszony.

A falun is megváltozott a helyzet múlt év júniusa óta. Nemcsak a termelőszövetkezeti, hanem a kisárutermelő parasztság tömegeiben is az új az, hogy jelentősen fellendült a munkakedv.

Június előtt számos dolgozó paraszt elhagyta a földet. Június után megnőtt a föld becsülete és értéke. A dolgozó parasztszék termelési bizottságainak ezrei alakultak meg a falun. Mintegy 90 000 legjobb gazda tömörült ezekben a parasztság által létrehozott bizottságokban, amelyek mind nagyobb kedvvel és aktivitással azon dolgoznak, hogy jobban és eredményesebben műveljék meg a földet, hogy a magyar föld dúsabb termést adjon és gazdagabban lássa el a város és a falu dolgozóit.

A falu élete is mutatja, hogy friss erők jelentkeznek új életünk építésének frontján. Ez mind kifejezésre juttatja, hogy pártunk politikája helyes és olyan vonzóerővel bír, hogy a jólétért folyó nagy küzdelembe mindinkább bekapcsolja munkásosztályunk oldalán az egész dolgozó parasztságot.

Hasonló fejlődés mérhető le az értelmiség soraiban, tekintet nélkül arra, hogy régi vagy új értelmiségről van-e szó. Az az

értékes munka, amelyet a mezőgazdasági tudomány kimagasló tudósai mezőgazdaságunk hároméves fejlesztési tervének kidolgozása kapcsán végeztek, értelmiségünk növekvő alkotókészségét mutatja pártunk új politikájának sikere érdekében. De nemcsak a mezőgazdasági tudomány területén tapasztalható ez az öröndetes fellendülés. Tudósaink, mérnökeink nagy segítséget nyújtanak az ipar átállításánál és komoly mértékben járulnak hozzá ahhoz, hogy több gépet adjunk a mezőgazdaságnak és több, jobb közszükségleti cikkel lássuk el népünket.

Amint látjuk, elvtársak, pártunk politikája öröndetesesen bontakoztatja ki a tömegek alkotó- és kezdeményezőerejét és új, széttephetetlen szálakkal erősíti meg a párt, a kormány és a nép egységét.

Ahhoz, hogy ez az egység tovább erősödjék, különösen nagy súlyt kell helyezni népünk nevelésénél a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségének elmélyítésére. Népünket a munkásosztály és a dolgozó parasztság, e két alapvető osztály egymás iránti hűségének szellemében kell nevelni. Épülő új társadalmunk e két alapvető osztály szövetségén, testvéri összefogásán nyugszik, és ezért annak szilárdságától és megbonthatatlanágától függ hazánk további erősödése, népünk jólétének további növekedése. E két testvéri osztály törhetetlen szövetségének történelmi küldetését kell nevelőmunkánkkel tudatosítani; azt, hogy sem a munkásosztály, sem a dolgozó parasztság egyedül nem tudja hazánkat a felemelkedés, a jólét útján előrevinni, hogy *csakis e két alapvető osztály testvéri összefogása, őszinte szövetsége képezi azt az erőt, amely — pártunk vezetésével — maga köré tudja gyűjteni egész dolgozó népünket és sikeresen meg tudja oldani új életünk építésének minden feladatát.*

Ezért ezt a szövetséget ápolni, erősíteni, bensőségesebbé fejleszteni, minden ellenséges támadással szemben megvédeni — ez népünk nevelésének is egyik alapvető feladata.

A marxizmus-leninizmus arra tanít, hogy a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségében a vezető erő a munkásosztály. A marxizmus-leninizmus e tanításának helyességét a történelem teljes mértékben igazolta. Egyesek azonban pártunkban még mindmáig nem értelmezik helyesen a munkásosztály vezető szerepét és összetévesztik azt a parancsolgatással. A munkásosztály a dolgozó parasztsággal való szövetségen belül a vezetést nem parancsolgatással, hanem fokozott politikai és gazdasági támogatással, gazdag harci tapasztalatainak átadásá-

val gyakorolja. Éppen most, az új szakasz politikájának következtében mind erőteljesebben mutatkozik meg népi demokratikus államunk vezető erejének, a munkásosztálynak politikai, gazdasági és kulturális támogatása a falu felé. A dolgozó parasztság saját helyzetének javulásán érzi a munkásosztály támogatását, ami erősíti szövetségét a munkásosztállyal, növeli a munkásosztály szerepét, tekintélyét a dolgozó parasztság tömegeiben.

A munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetsége politikai és gazdasági érdekszövetség, amely mindkét osztály alapvető céljainak azonosságán: a kizsákmányolás megszüntetésén, a szocializmus felépítésén épül fel. A párt politikájában a munkás-paraszt szövetség állandó megerősödését fejlődésünk minden szakaszán úgy kell meghatározni, hogy e két osztály alapvető érdekeinek azonossága mellett e szövetségen belüli ellentmondások és súrlódások fokozatosan csökkenjenek, és végső soron majd megszűnjenek.

Mi helyesen húzzuk alá a munkásosztály vezető szerepét és kötelességeit a munkás-paraszt szövetségben, de különösen az utóbbi időben elhanyagoljuk annak aláhúzását, hogy a dolgozó parasztságnak is megvannak e szövetségen belül a maga nagyon komoly kötelességei a munkásosztály, a város iránt. Tudatosítani kell dolgozó parasztságunkban, hogy amilyen fegyelmezetten és lelkesen dolgozik munkásosztályunk a termelés frontján, ugyanolyan lelkesen és fegyelmezetten keljen versenyre dolgozó parasztságunk is a mezőgazdaságban és biztosítsa a föld olyan megművelését, hogy az mind magasabb terméshozamot adjon, hogy az állattenyésztés terén végzett munka mind több húst, zsírt juttasson dolgozó népünknek, mert a gabona, hús, zsír stb. mennyiségétől függ a ruha, a cipő, a rádió, a kerékpár, a csizma, az építkezési anyagok stb. mennyisége, a falu anyagi és kulturális életének további fejlődése. Tudatosítani kell dolgozó parasztságunkban, hogy beszolgáltatási kötelességének és az adófizetésnek maradéktalanul eleget kell tennie. Ezeknek a kötelességeknek pontos, maradéktalan teljesítésével járul hozzá a dolgozó parasztság népi államunk gazdasági és politikai megerősödéséhez, a munkás-paraszt szövetség megszilárdításához. Mindez, elvtársak, a parasztság saját érdeke is. Csak a kölcsönös segítség, csak a testvéri támogatás alapján fejlődhet és erősödhet társadalmunk e két alapvető osztályának a szövetsége. Ezt nevelőmunkánkban feltétlenül jobban figyelembe kell vennünk, mint eddig tettük.

E szövetség jellegének, annak, hogy itt két testvéri osztály szövetségéről van szó, kell hogy megfeleljen az a hang, amellyel párt- és állami szerveink a dolgozó parasztsághoz fordulnak. Ezen a téren bajok vannak még, elvtársak. Ez a hang gyakran érdes, utasítgató, ami nem szolgálja a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségének erősítését. A dolgozó parasztsággal *a szövetséges társ hangján* kell beszélni. Ahogyan a dolgozó parasztsághoz szólunk, abból a barát, a szövetséges hangjának, a segítségi szándéknak kell kicsendülnie akkor is, amikor a dolgozó parasztság feladatairól, sőt kötelességeinek teljesítéséről beszélünk. Ha a dolgozó parasztság érzi, hogy szövetséges társként kezeljük, hogy az ő véleményét, tudását és tapasztalatát is figyelembe vesszük és hasznosítjuk, ha érzi, hogy a párt és a kormány az ő szavára és véleményére is ad, ha meghallgatjuk, akkor ennek következtében alapvetően meg fog változni viszonya pártunkhoz, kormányunkhoz és mind tevékenyebben fog bekapcsolódni a szocializmus építésébe. (Taps.)

A munkás-paraszt szövetség elmélyülése az a szilárd alap, amelyen tovább erősödik és fejlődik a párt és a tömegek kapcsolata. Pártunk történelmi jelentőségű júniusi határozata joggal húzza alá a párt és a tömegek közötti kapcsolat erősítésének döntő jelentőségét. Az azóta eltelt időszak alatt ezen a téren kétségtelen van javulás. Azonban a tapasztalatok azt is igazolják, hogy vannak olyan elvtársak, akik nem helyesen értelmezik a párt és a tömegek közötti kapcsolatok elmélyítését. Azt hiszik ugyanis, hogy akkor nem szakadnak el a tömegektől, ha támogatják a tömegek maradi, fejlődésünket visszahúzó nézeteit is. Ezért ezek ellen nem mernek fellépni, „nehogy meglazuljon kapcsolatuk a tömegekkel”. Ezek az elvtársak megfélemedeznek arról az alapvető lenini igazságról, hogy a párt ereje a nép támogatásában van, de ugyanakkor népünk ereje a párt vezetésében van. *Vezetni — és még hozzá kommunista módra vezetni — nem azt jelenti, hogy a kommunisták támogatják azt, ami népünk gondolkodásában, magatartásában maradi, kispolgári, hanem ellenkezőleg, helyesen vezetni éppen ezeknek a leküzdését jelenti és egyben mindannak a támogatását, erősítését, ami népünk gondolkodásában haladó, új, ami előreviszi hazánkat a szocializmus építésének útján.* (Lelkes taps.)

Nagy tanítómesterünk, Lenin nem egyszer hangoztatta, hogy a munkás-paraszt államban, a szocializmus építése során, hosszantartó harcban magukat a munkásokat is, de az egész dolgozó népet is át kell nevelnünk, mert hiszen egycsapásra, isten

akarataból nem tud a nép kispolgári nézeteitől megszabadulni. A munkásosztály s általában a dolgozó tömegek csak a kispolgári, burzsoá befolyás ellen folytatott hosszú, erélyes harcban, a szocializmus építéséért folytatott küzdelemben, a szocializmus építése során alakul át, csak itt változtatja meg természetét és csak itt szabadul meg a régi rendszer anyajegyétől. Sajnos, újabban erről a lenini tanításról a gyakorlati munka közben sokan megfeledkeznek.

Csak ezzel lehet magyarázni, hogy számos gazdasági vezetőnk fél a beralaptúllépés rendezéséhez nyúlni, hogy megengedi a normalizitást, hogy nem követeli meg a szigorú munkafegyelmet és rendet az üzemben, hogy nem harcol teljes eréllyel a termelékenység emeléséért, az önköltség csökkentéséért. Határozottan és sürgősen fel kell számolni ezeket a helytelen, nem marxista, lényegében kispolgári nézeteket, mert ezek, ha elburjánzanának, komolyan veszélyeztetnék népünk érdekeit, mivel népünk életszínvonala emelkedésének már ma döntő fékjévé váltak.

A párt tanítja, neveli a tömegeket, de ezt a feladatot megoldani csak úgy tudja, ha egyben határozottan fellép az emberek gondolkodásában még elég mélyen gyökerező kispolgári nézetek ellen. Az a törekvés, hogy normalizitással „többet keressenek“, vagy selejtes árut elsőosztályúnak minősítsenek, továbbá az a nézet, hogy az önköltség magassága, a termelékenység színvonala nem számít, hogy döntő a terv globális mennyiségi teljesítése — mindez, elvtársak, nagyon ártalmas népi demokratikus államunkra, mert nem növeli, hanem csökkenti a szocialista felhalmozást, amely népünk jólétének fejlődését szolgálja. Vannak még nálunk olyan emberek, akik hazájukkal szemben haszonlesők, akik igyekeznek minél kevesebbet adni a hazának, de minél többet kapni tőle.

A párt nevelőmunkájában határozott harcot kell folytatni a helytelen nézetek ellen. Ez a harc nem szigeteli el a pártot a tömegektől. Ellenkezőleg, ezt a harcot népünk túlnyomó többsége csak helyesli, mert tudja, hogy amikor a párt helytelen nézetek ellen küzd, a nép egyetemes érdekét védi.

De nemcsak a városi, üzemi pártszervezetekben vannak helytelen nézetek a párt és a tömegek közötti kapcsolat helyes építésének kérdésében. Találkozunk ilyenekkel nem kisebb mértékben a falun is. Párt- és különösen állami szerveink egy része nem utolsósorban azért vette le a napirendről a begyűj-

téssel és az adófizetéssel való foglalkozást, mert abban — helytelenül — a parasztság olyan zaklatását látja, ami a párt, az állam és a paraszti tömegek kapcsolatának lazulásához vezet.

Különös nézetek ezek, elvtársak! Azok a párt- és állami funkcionáriusok, akik a parasztság kötelezettségeinek teljesítésétől féltik a párt, az állam és a tömegek közötti kapcsolatot, elfelejtik, hogy éppen a kulákok és egyéb ellenséges elemek uszítanak a beadás, az adófizetés ellen, és hogy a becsületes dolgozó parasztnak maguk is követelik a notórius köteleltségmulasztók elleni keményebb fellépést, mert látják, hogy csak a kötelelések maradéktalan és időbeni teljesítésével segíthetik elő a párt és a kormány új politikájának megvalósítását, amelyet egész népünk helyesel. Ezek az elvtársak nem veszik észre, hogy *az állampolgári fegyelem lazulása a falun nem a munkásosztály és a parasztság szövetségének, nem pártunk tömegkapcsolatainak erősödését segíti, hanem ellenkezőleg, lazítja a munkás-paraszt szövetséget és a kulákság befolyását erősíti a dolgozó parasztság egy részében.*

Ugyanígy munkásosztályunk öntudatos többsége is megelégtelt már a beralaptúllépést, a szervezetlenséget, az anyagpocskolást, a minőség romlását és erélyesen követeli gazdasági vezetőinktől, hogy hatékony intézkedésekkel szüntessék meg ezeket a bajokat. Ugyanakkor munkásosztályunk, amely hősi erőfeszítéseket tesz, hogy az összes nehézségek ellenére minél nagyobb segítséget nyújtson szövetségeseinek, a dolgozó parasztságnak, elvárja tőle, hogy kötelezettségei pontos teljesítésével ő is jobban szolgálja az egész nép jólétének és felemelkedésének ügyét.

Pártunk tömegkapcsolatai június óta jelentős mértékben megerősödtek és egészséges irányban fejlődnek. Fejlődésünknek ezt az öröndetes irányát bizonyítja maga a kongresszus is, amely újabb erőt és lendületet ad pártunk és népünk harcának. Tekintsük ezért legfőbb feladatunknak, hogy tovább növeljük ezt az erőt és lendületet, hogy tovább erősítsük a munkás-paraszt szövetséget. Mert ha ezután is következetesen és szilárdan dolgozunk azon, hogy erősödjék népünk bizalma és szeretete pártunk iránt, ha keményen és ingadozás nélkül fellépünk azok ellen a nézetek ellen, amelyek akadályozzák népünk alkotóerejének kibontakozását, pártunk, államunk és népünk kapcsolatainak megszilárdítását, akkor olyan széttephetetlen összeforrottság és egység alakul ki dicső pártunk és nagyszerű

népünk között, amely meghatványozza mind pártunk, mind népünk erejét. *A párt és a nép összeforrottságából nő ki az a hatalmas erő, amely legyűr minden akadályt*, és újabb, mind nagyobb sikerek elérésével viszi közelebb népünket a szocializmus teljes diadalához. (*Hosszantartó, nagy taps.*)

BATA ISTVÁN

a Politikai Bizottság póttagja, honvédelmi miniszter:

**A MI HADSEREGÜNK FŐ EREJE
AZ IGAZ ÜGY IRÁNTI HITBEN
ÉS NÉPÜNK TÁMOGATÁSÁBAN VAN**

A Központi Vezetőség beszámolójában Rákosi elvtárs helyesen értékelte azt a történelmi jelentőségű, mélyreható változást, amely hazánk és népünk fejlődésében közel tíz esztendő alatt végbement. E rövid tíz esztendő népünk évszázados óhajait, vágyait váltotta valóra. Népünk szabadságának, boldog életének még csak a hajnalát éli, hiszen még csak a szocialista társadalom alapjainak lerakásánál tartunk és mégis mennyire más már népünk élete, mint amit a letűnt, úri Magyarországon élt. Népünk most már magának épít.

Munkásosztályunk, a dolgozó parasztság és az értelmiség munkájának eredményei nem egy kis élősdű csoport érdekeit szolgálják többé, hanem népünk életét, jólétét növelik, emelik egyre magasabb színvonalra. Mindez a nagy történelmi átalakulás, amely népünket a haza gazdájává tette, azért vált valóra ilyen rövid idő alatt, mert ott állt és ott áll oldalunkon, oltalmaz és segít bennünket a hatalmas szocialista Szovjetunió (*Viha-ros taps*), mert népünk harcát az új szocialista életért a mi nagy pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja vezeti. (*Óriási taps.*) Népünk szereti pártunkat, mert tudja, hogy hús a húsból, vér a vérből, mert tudja, hogy pártunk politikája és tettei mindenkor és mindenben a nép ügyét szolgálja. Az elért eredmények és az új nagyszerű feladatok meggyőző bizonyítékai annak, hogy pártunk méltán élvezi dolgozó népünk határtalan megbecsülését és szeretetét. Népünk joggal látja pártunkban ki-próbált vezetőjét, nemzetünk eszét, becsületét és lelkiismeretét. Évszázados történelmünk nem ismer egyetlen más pártot sem, amely oly szorosra fűzte volna sorsát a néppel, annyira bízott volna a nép éltető forradalmi erejében, annyit áldozott volna a nép igaz ügyéért, mint a mi szeretett pártunk.

Pártunk vezetése alatt népünk megteremtette és szüntelenül erősíti szabad és boldog életünk védelmezőjét, a Magyar Néphadsereget. Népünk, pártunk és kormányunk szerető gondoskodásának köszönhető, hogy korszerű hadsereggel rendelkezünk, amely képes arra, hogy megvédje hazánk függetlenségét, határaink sérthetetlenségét.

Mindenki tudja, elvtársak, hogy *a mi népünk békét akar. Kormányunk minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a Szovjetunió vezette béketábor harca a népek békéjéért és biztonságáért győzelemre jusson.*

Mi örömmel üdvözlünk minden olyanényt, amely azt bizonyítja, hogy nőnek a béke hatalmas erői, és hűen ott állunk pártunknak és kormányunknak a béke megszilárdítását szolgáló politikája mögött. Mi ott állunk a hatalmas Szovjetunió oldalán a többi népi demokratikus országokkal együtt, s harcolunk azért, hogy tovább erősödjenek, hatalmasodjanak a béke erői szerte a világon.

Kétségtelen, hogy ennek a harcnak vannak eredményei. Ennek köszönhető, hogy a nemzetközi helyzetben bizonyos enyhülés következett be. De az is igaz, elvtársak, hogy amíg imperializmus van a világon, szüntelenül gondolnunk kell a honvédelem erősítésére. Igaz az is, hogy a nemzetközi feszültségben bizonyos enyhülés állapítható meg. Ugyanakkor megcáfolhatatlan tények igazolják, hogy az imperializmus agresszív erői a német militarizmus feltámasztásán fáradoznak, amely a magyar népet kétízben döntötte a világháború romlásába; hogy az imperialisták agresszív katonai blokkok létrehozását szorgalmazták, egy, a békeszerető népek ellen irányuló új háború felidézését tűzték ki célul maguk elé.

Pártunk politikájának meghatározásánál figyelembe kell venni a nemzetközi helyzetnek ezt az oldalát is. Pártunk politikája ezt figyelembe is veszi.

A Központi Vezetőség beszámolójában Rákosi elvtárs a honvédelem további erősítéséről a következőket mondotta: „A második öt éves terv időszakában meg kell erősíteni és tovább kell fejleszteni — a reális szükségletnek és a népgazdaság teherbíróképességének megfelelően — honvédelmünket és államvédelmünket”*.

Elvtársak! A Magyar Néphadsereg egész személyi álló-

* Rákosi Máttyás. Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. Szikra 1954. 53. old.

mánya tudatában van annak a nagy és megtisztelő feladatnak, amely népünk békés életének és alkotómunkájának a megvédése terén reá hárul, úgy ahogy azt Rákosi elvtárs mondotta: A mi néphadseregünk harci értéke egyre magasabb színvonalra emelkedik. Emelkedik azért is, mert kiképzése a legfejlettebb haditudomány, a szovjet haditudomány alapján áll. Példaképünk, a dicső harcokban edzett Szovjet Hadsereg nemcsak a szabadságot hozta meg számunkra, hanem megajándékozott bennünket a győztes harcokban kikvácsolt katonai elméletével, a szocialista haza fegyveres védelmének tudományával is.

Tiszti állományunk katonai és politikai tudása a párt II. kongresszusa óta a tisztek rendszeres továbbképzése eredményeképpen jelentősen növekedett. Ma már tisztjeink katonai és katonapolitikai akadémiákon, továbbképző tanfolyamokon, a marxizmus-leninizmus esti egyetemlein ismerkednek meg a korszerű harcászati művészettel és a kommunista elmélettel. A tisztképzés ma már hároméves tiszti iskolán folyik és a hallgatók többségükben érettségizett fiatalokból kerülnek ki. Mindez azt jelenti, hogy tisztikarunk zöme már a képzett értelmiséghez tartozik. Kormányunk támogatásával létrehoztuk és ez évben továbbfejlesztjük a II. Rákóczi Ferencről elnevezett katonai középiskolát, amely a tisztiiskolák számára készíti elő a növendékeket.

A tisztikar katonai és politikai tudásának emelkedése lehetővé tette, hogy kormányunk múlt évi rendelete alapján bevezessük a hadseregben az egyszemélyi parancsnoki rendszert. Ezzel tovább növeljük a parancsnokok felelősségtudatát, ugyanakkor biztosítjuk a csapatnál az egységes vezetés, a parancsnok akaratának teljes érvényesülését. Az egyszemélyi vezetés megszilárdításában a parancsnokok legfőbb támaszai a politikai szervek és a pártszervezetek, amelyek biztosítják a csapatok politikai és katonás nevelését és motorjai a kiképzésnek.

Fáradhatatlanul fokozzuk a személyi állomány technikai kultúráját. Arra törekszünk, hogy minden katona pontosan végrehajtsa a szabályzatokat a haditechnika állandó karbantartása terén és mesterévé váljék fegyverének. Ennek alapján harcosaink, tiszthelyetteseink és tisztjeink egyre tökéletesebben sajátítják el a modern haditechnika kezelését.

De a mi néphadseregünk ereje nemcsak a korszerű fegyverzetben van. A korszerű fegyverzet, elvtársak, nagyon fontos tényező, nélkül a mai idők követelményeinek megfelelő hadsereg el sem képzelhető. De egymagában a korszerű fegy-

verzet nem elég, szeretett hazánk megvédéséhez több kell. A haza biztos védelméhez szükség van arra is, hogy a korszerű fegyverzetet olyan katonák kezeljék, akik meg vannak győződve arról, hogy igaz ügyet, a nép szabadságának ügyét védik. A mi hadseregünk fő ereje ebben az igaz ügy iránti hitben van és abban, hogy ott áll mögötte egész népünk. (Lelkes taps.)

Néphadseregünk katonáját lángoló hazaszeretet hatja át, ő a magyar nép évszázados szabadságharcokban kialakult katonaeurópai méltó örököse. Hunyadi és Zrínyi törökverő vitézeinek, a Rákóczi vezette szabadságharc kurucainak, 1848 vörössipkás honvédeinek, 1919 hős vöröskatonáinak izzó szabadságszeretete, vitézsége, bátorsága, állhatatossága, az elnyomók elleni gyűlölete testesül meg benne. Parancsnokaink, politikai helyetteseink, párt- és DISz-szervezeteink a haladó nemzeti és katonai hagyományaink ápolására és követésére tanítják harcosainkat. Fontos feladatuknak tekintik, hogy a hadseregben népünk fiait, a magyar ifjúságot nagy elődeink példáján áldozatos hazafiságra neveljék. A néphadsereg katonájának izzó hazaszeretete párosul a proletárnemzetköziség érzésével.

A magyar nép egysége, a párt és a kormány iránti bizalma és szeretete, egyre erősödő hazafias érzése és honvédelmi készsége nagy mértékben elősegíti a hadsereg személyi állományának hazafias nevelését. A mi hadseregünket, elvtársak, ezer és ezer szál fűzi szülőanyjához, a dolgozó néphez. Hiszen harcosai, tisztjei, tábornokai egyaránt a dolgozó nép fiai, akik számára megingathatatlan törvény a nép iránti hűség, a nép ügyének minden áldozat árán való megvédelmezése.

Hadd említsek néhány számadatot arról, elvtársak, milyen a Magyar Néphadsereg tisztikarának szociális és politikai összetétele. Mint ahogy Rákosi elvtárs már mondotta, tisztikarunk 52,8 százaléka munkás-, 25 százaléka parasztszármazású. Az ezen felüli 22,2 százalék nagy része is származás szerint értelmiségi és más dolgozó rétegekből tevődik össze. Tábornokaink 52 százaléka munkás- és 21 százaléka parasztszármazású. A tábornokok 70 százaléka a felszabadulás előtt is aktívan részt vett a munkásmozgalomban. A tisztiek 74 százaléka tagja pártunknak és 92 százaléka pedig párt- vagy DISz-tag.

Népünk és hadseregünk összeforrottságát és kölcsönös szeretetét ezer és ezer tény bizonyítja, köztük számtalan levél, amelyet dolgozóink és a hadseregben szolgáló fiaik váltanak egymással. A hadsereg és parancsnokai iránti bizalom csendül ki például özv. Boros Kálmánné egri lakos leveléből, melyet

fia parancsnokához írt. A levél így hangzik: „Fiam, Boros László tiszthelyettesé avatása alkalmával hozzám intézett üdvözlő sorait megkaptam. Nagyon jól esett olvasnom — írja Borosné —, hogy fiam a néphadsereg kötelékében kiválóan megállja a helyét. Én özvegyi sorban neveltem fel három gyermekemet, mert férjemet a német fasiszták 1944-ben szolgálat közben megölték. Nehéz évek vannak mögöttem. Bizony nehezemre esett, amikor fiam bevonult, mert idősebb asszony létemre állásba kellett mennem, és nehéz éjjeli beosztásban is dolgozom. De tudtam, hogy jó helyre ment a fiam, ahol az én nevelésemet kiegészítik, és így is lett. A néphadsereg kemény, de jó iskola, ahol a fiatalokat hazaszerető és bátor emberekké nevelik. Köszönöm ezt az elvtársaknak, kérem, továbbra is neveljék fiamat, hogy szeretett hazánk hasznára, saját maga javára derék, bátor katonája legyen néphadseregünknek.“ A néphadsereg harcosai, tiszthelyettesei és tisztjei nap mint nap érzik a nép szeretetét, anyagi gondoskodását, azt, amellyel az egész néphadseregünket körül vesszük. Jól tudják, hogy a nép még nagy áldozatok árán sem tagad meg fegyveres erőitől semmit, amire eredményes munkájához, a haza védelméhez szüksége van. Ez még jobban elmélyíti a hálaérzetet és fokozza a kötelességtudatot hadseregünk személyi állományában a nép és a haza iránt.

Néphadseregünk másik hatalmas erőforrását képezik azok a szét téphetetlen baráti szálak, amelyek felszabadítónkhoz, a dicső Szovjet Hadsereghez fűzik és amelyek szorosan összekapcsolják a többi népi demokratikus állam hadseregeivel. A Magyar Néphadsereg harcosai, tiszthelyettesei, tisztjei és tábornokai átérzik, hogy szeretett hazánk függetlenségének, szabadságának és szocialista jövőjének ez egyik legfőbb záloga.

A haza és a nép iránti forró szeretet és hűség, a proletárnemzetköziség kiolthatatlan tüze, a felszabadító Szovjetunió iránti törhetetlen barátság azok a tényezők, amelyek a mi néphadseregünk politikai szilárdságát, megbonthatatlan egységét, magasfokú erkölcsi és harci értékét alkotják.

Ezek olyan értékek, elvtársak, amelyekkel csak a legyőzhetetlen Szovjet Hadsereg és a népi demokratikus országok hadseregei rendelkeznek. A legyőzhetetlenségnek ezekkel az értékeivel egyetlen, a kizsákmányolást, a népelnyomást, az imperialista rablőhódítást szolgáló kapitalista hadsereg nem rendelkezhet. A Magyar Néphadsereg harcosai, tiszthelyettesei és tisztjei mind egy szálig megingathatatlan hű harcosai pártunk

és kormányunk politikájának, megbonthatatlan egységben, egy emberként tömörülnek népünk vezető ereje, győzelmei szervezője, a Magyar Dolgozók Pártja és népköztársaságunk kormánya köré. Lelkesedéssel támogatják pártunknak és kormányunknak a lakosság életszínvonalra állandó emelésére, a munkás-paraszt szövetség megszilárdítására, a honvédelem erősítésére, a haza további felvirágoztatására irányuló harcát. A hadseregben dolgozó kommunisták tisztában vannak azzal, hogy fejlődésünk új szakasza fokozott felelősségérzetet, a nehézségek bátor leküzdését, az állami és katonai fegyelem fokozását és nagyobb áldozatvállalást követel minden kommunisztól, minden harcostól, tiszthelyettestől, tiszttól és tábornoktól egyaránt, hogy ma már kevésbé lehet lazaságot eltűrni a katonás rend, fegyelem és szervezettség terén, mint bármikor korábban. Hadseregünk személyi állománya a dolgozó néppel válllvetve harcol a jobb eredményekért. Erre példa, hogy ahhoz a hatalmas hazafias megmozduláshoz, amely az utóbbi hetekben a párt III. kongresszusára való felkészülés időszakában a munkások, parasztok és értelmiségiek körében kibontakozott, a néphadsereg személyi állománya is tömegesen csatlakozott. Ez abban nyilvánult meg, hogy a csapatainknál széleskörű mozgalom indult meg a harci kiképzés kiváló eredményeiért, a „kiváló szakasz“ és „kiváló alegység“ cím elnyeréséért.

A párt határozatainak és a kormány programjának megfelelően, a hadseregben is fokozottan érvényre jut az emberek-ről való gondoskodás. Súlyt helyezünk arra, hogy a harcos érezze, hogy a parancsnok számára törvény, hogy beosztottjairól legjobb tudása szerint, a legmesszebbmenőkig gondoskodjék.

Népünk öntudatának, jólétének, műveltségének emelkedése kedvezően érezteti hatását néphadseregünkben. Ez megmutatkozik abban is, hogy hadseregünk sorait évről évre öntudatosabb, nagyobb szocialista és általános műveltséggel rendelkező, fizikailag és szellemileg fejlettebb fiatalok töltik fel. Hadseregünk a magyar fiatalság legjobbrait egyesíti soraiban. (Taps.)

Nincs, elvtársak, népi demokráciánk életének egyetlen más területe sem, ahol a fiatalság ilyen nagy számban és ilyen erős, szervezett kollektívában élne együtt, mint a hadseregben. Hadseregünkben éppen ezért nagy szerep hárul a Dolgozó Ifjúság Szövetségére a katonai szolgálatot teljesítő fiatalok nevelésében. Az elmúlt időszak alatt a DISz a párt irányításával egyre jobban teljesíti ezt a feladatát, egyre szilárdabb támaszává válik parancsnokainknak.

Mint mindenki tudja, elvtársak, a hadseregben szolgáló sor-katonák a katonai ismeretek elsajátításával egyidőben politikai és általános műveltségre is tesznek szert, kulturált, különböző technikai ismeretekkel rendelkező emberekké formálódnak. Ez azt eredményezi, hogy leszerelésük után, tekintet nélkül arra, hogy munkás, paraszt, vagy értelmiségi foglalkozásúak-e, rendszerint példamutatóan megállják helyüket a civil életben.

A magyar népi demokrácia feltételei új magyar katonatípust teremtettek hazánkban, olyan katonatípust, amely büszke nemzeti haladó kuitúrájára, a haladó magyar katonai hagyományokra, népünk szabadságára és függetlenségére. Idegen tőle más népek gyűlölete, egész gondolkodását a haza iránti forró szeretet, a proletárinternacionalizmus szelleme hatja át. Büszke arra, hogy harcosa annak a hatalmas, legyőzhetetlen béketábornak, amely a népek békéjéért folytatott fáradhatatlan és eredményes harcával kivívta a világ minden becsületes dolgozójának bizalmát és támogatását. Ez az új katonatípus megtisztelő kötelességének tartja a katonai szolgálat hű ellátását, a katonai eskü feltétlen betartását, szereti és tűzön-vízen át követi parancsnokait, azokban nemcsak a parancsnokot, hanem elvtársat, tapasztaltabb testvért is lát, aki előtt őszintén feltárhatja minden gondját.

Hadseregünkben ennek az új katonatípusnak a kiformálását a párt végzi. A párt segítségével érik el parancsnokaink egységeik jó és kiváló eredményeit. A párt munkája kovácsolja igazi hazafiakká, a békekiképzés hőseivé hadseregünk sokszáz és -ezer katonáját. Tudjuk, mert a történelem példája bebizonyította, hogy legyőzhetetlen az a hadsereg, amelynek katonáit a párt neveli és kovácsolja egységbe. *(Taps.) Ezért néphadseregünk minden harcosa és parancsnoka szeretettel óvja és erősíti a hadsereg pártszervezeteit, erőnk és legyőzhetetlenségünk kiapadhatatlan forrását.*

Eltársak! Néphadseregünk egészségesen fejlődik és napról napra erősödik. Politikailag és erkölcsileg szilárd. Ezért népünk békében és nyugalomban folytathatja munkáját a párt és a kormány új politikájának győzelméért, épülő szocialista hazánk felvirágoztatásáért.

Biztosítjuk népünket, a pártot és a kormányt, hogy a Magyar Néphadsereg továbbra is éberén őrködik a haza függetlensége és szabadsága, a magyar nép békés építőmunkája, a béke arcvonalanak reá eső szakasza felett. (Taps.)

Harcosaink, tiszthelyetteseink, tisztjeink és tábornokaink mindenkor készen állnak esküvel fogadott szent kötelességük teljesítésére, drága hazánk megvédésére. (*Hosszantartó, lelkes, ütemes taps.*)

NAGY KÁLMÁN

a komárommegyei pártbizottság első titkára:

Pártunk új politikáját dolgozó népünk helyesli, magáénak tartja. Komárom megyében is az a tapasztalat, hogy a Központi Vezetőség határozatainak után növekedett a párt tekintélye, befolyása a dolgozók minden rétegében.

Nem véletlen, hogy Tatabánya és Oroszlány bányászai és vezetői között a Központi Vezetőség határozatainak után született meg az a jelszó, hogy „Teljesítsük túl rendszeresen tervünket, így válaszoljunk pártunk gondoskodására!” Amikor ez a jelszó megszületett, a vezetők egy része nem bízott abban, hogy ez valóra is válik. Sokan hivatkoztak közülünk arra, hogy a bányák állapota rossz, nem lehet most olyan célt kitűzni, hogy a bányák között az élenjárók közé kerüljünk. A tények azonban bebizonyították, hogy a bányászok és a műszaki vezetők lelkesedése leküzdötte a nehézségeket és a Tatabányai Szénbányászati Tröszt dolgozói rendszeresen túlteljesítették a tervet. Ezért kormányunk a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntette ki a trösztöt. A tröszt a múlt félévi jó munkája eredményéért elnyerte a Minisztertanács és a SzOT vándorzászlaját. (*Taps.*) A dolgozók lelkesedése a kongresszusi versenyben tovább fokozódott és ehavi esedékes tervüket Tatabányán 106,8 százalékra teljesítették.

De nemcsak a bányában figyelhető meg, hogy a dolgozók tettekkel válaszolnak pártunk politikájára, hanem a megye többi üzemében és falujában is. Elég arra utalnom, hogy az első negyedévben, amikor igen sok nehézség volt az időjárás, az áramkorlátozás, a szénhiány miatt, négy külüzemünk lett élüzem. A Központi Vezetőség határozata után megyénkben szinte minden paraszti községben kevésnek bizonyult a tartalékföld, és ma már jól meg is művelték. A legjobban bizonyítja talán az a tény, hogy míg tavaly szinte egyetlen holdon nem alkalmaztak fejtrágyázást, addig ez évben csak az egyéni parasztok 21 800 katasztrális holdon fejtrágyáztak.

A beszámoló helyesen mutatott rá, hogy pártunk politikájának végrehajtásánál igen sok hiba van. Ez megmutatkozik a mi megyebizottságunk és a mi pártszervezeteink munkájában is.

Keveset foglalkozunk azzal, hogyan lehetne túlteljesíteni még jobban a tervet, és egyben olcsóbban és jobban termelni. Pedig az önköltség, a minőség terén elég sok nálunk is a hiba. Az Esztergomi Szerszámgépgyár például hónapok óta nem teljesíti exporttervét, mert rendkívül magas a selejtszázalék. De még olyan élenjáró üzem, mint a Tatabányai Szénbányászati Tröszt, a Központi Vezetőség határozata után is, a termelési terv teljesítése mellett csak áprilisban teljesítette a minőségi tervét. Ugyanilyen lazaság volt a bérfegyelem terén, szinte valamennyi üzemünkben. A megyében lévő minisztériumi vállalatok például 1954 első negyedében 12,8 millió forinttal lépték túl a relatív beralapot. És amikor a Központi Vezetőség figyelmeztetésére felléptünk ez ellen, mint súlyos hiba ellen, akkor egyes párt- és tömegszervezeti funkcionáriusok, de a legtöbb esetben a gazdasági vezetők ellenállásába ütköztünk.

Hibák vannak az anyag gazdaságos és észszerű felhasználásánál. Tatabányán ez év első negyedében 16,4 százalékkal volt magasabb a fajlagos bányafelhasználás, mint a múlt év első negyedében. Ehhez nem kis köze van a minisztériumnak is, mert soha nincs a bányákban olyan méretű fa, amilyen kellene. Eből az következik, hogy eldarabolják a fákat, másrészt a frontfejtésnél beácsolnak olyan fát, ami a folyósóra kellene.

Itt nem filléreskedésről van szó. Egyes aknáink Dorogon és Tatabányán is 100—200 000 forinttal lépték túl az anyagfelhasználási tervüket. Ez azért van, mert mi hozzászoktunk ahhoz, hogy nemcsak a forintokkal, de a milliókkal sem takarékoskodunk. Volt olyan helytelen nézet gazdasági vezetőinknél, és sajnos, egyes pártszervezeteinknél is — és mi nem léptünk fel ellene megfelelően —, hogy nem számít a pénz, az a fontos, hogy a terveket teljesítsük. Ez a helytelen nézet eredményezte azután azt, hogy lazították a normákat stb.

Ezeket a milliókat eddig nem vettük észre, mert a vezetés nem állt megfelelő színvonalon, a párt helyes politikáját félreértettük és félremagyaráztuk. A gazdasági vezetést és a pártszervezet vezetését is az jellemezte, hogy csak a termelést, a túltermelést néztük, de nem figyeltünk a gazdálkodás többi mu-

tatóira. Azt a hibát is gyakran elkövettük, hogy nem azt vizsgáltuk meg a termelés fokozása érdekében, hogy helyileg milyen lehetőségek vannak, hanem a mi gazdasági vezetőink két úton akarták megoldani a termelési problémákat: vagy a létszám túlzott felduzzasztásával, vagypedig indokolatlan beruházásokkal. Ebből az következett, hogy arra már nem is gondoltak, hogy a saját üzemükben elfekvő újításokat, a dolgozók javaslatait figyelembe vegyék. Itt a megyei pártbizottság is komoly hibát követett el, mert ha észre is vettük ezeket a hiányosságokat, figyelmeztettük is rájuk az elvtársakat, de nem léptünk fel elég keményen. Pedig, ha pártszervezeteink nem tűrik el és mi magunk fellépünk ez ellen a lazaság ellen, már mostanáig lényeges javulást tudtunk volna elérni, hiszen a dolgozók, elsősorban a párttagok csak helyeselték volna, ha élesen rámutattunk a hibákra. *Meg kell követelnünk, az öntudatos dolgozókkal összefogva, hogy a szocialista tulajdont mindenki védje és hogy szentnek és sérthetetlennek ismerje el. (Taps.)*

Az ország vezetői munkásokból, dolgozó parasztokból, a néphez hű értelmiségiekből tevődnek össze. Ezek a vezetők a nép legjobb fiai, legfontosabb feladatuk a nép ügyét jól szolgálni. De hogy ezt tehessék, ahhoz szükség van arra, hogy az egyszerű dolgozók is, akiknek érdekében dolgoznak, jobb munkával, a kötelezettségek teljesítésével, a hibák bátor feltárásával támogassák vezetőiket. Meg kell mondani, nem is a dolgozóban van a hiba.

A dolgozók ezt szívesen teszik, hiszen már eddig is számtalanszor bizonyították be, hogy a párt szavára hallgatnak, vezetőiket támogatják, ha kikéri véleményüket. Vezetőiktől azonban joggal elvárják, hogy távolabb lássanak, hogy mutassák meg a helyes irányt és erre mozgósítsák a dolgozókat, magyarázzák meg a párt politikáját.

Ha mi ezt megteesszük, dolgozóink lelkesedése, alkotó kezdeményezése minden nehézséget elsöpör.

Tatabányán és Dorogon például összehívtuk a bányászokat, a bányák legjobb dolgozóit. Elmondottuk, hogy milyen problémák vannak a munkafegyelem, a minőség és az anyagfelhasználás terén. Nagyon sok javaslatot tettek a bányászok és mindjárt azt is elmondották, hogy ők mit fognak csinálni, hogyan fognak segíteni. De javasolták egyben azt is — és ez igen figyelemreméltó —, hogy gyakrabban tárgyaljuk meg velük az ilyen kérdéseket és ne várjuk meg, amíg súlyos lesz a hiba. E tapaszt-

talatok alapján a többi üzemben is megtartjuk ezeket a megbeszéléseket, és elmondhatjuk, hogy az eredmény, ha kezdeti is, már mutatkozik. Áprilisban például a minisztériumi ipar meggyénkben már 300 000 forint beralapmegtakarítást ért el. Ugyanakkor több üzemben csökkent az önköltség, mint például a Tatabányai Szénbányászati Trösztnél, ahol a tonnánkénti előirányzott önköltség 2,06 forinttal csökkent.

Eltársak! A párt helyes politikája lehetővé teszi, hogy a dolgozó tömegekre támaszkodva megvalósítsuk a Központi Vezetőség által itt előterjesztett javaslatokat, határozatokat. Engedjék meg, hogy kijelentsem: a komárommegyei pártbizottság ki fogja javítani a hibáit, és a kongresszus útmutatásaival, határozataival felfegyverkezve, erőnket nem kímélve fogunk harcolni a kongresszus által elfogadott politika teljes győzelméért. *(Lelkes taps.)*

OLT KÁROLY

a Központi Vezetőség tagja, pénzügyminiszter:

Anyaggazdálkodásunkban, beralapgazdálkodásunkban, általában a takarékoság érvényesítésénél nem egy területen túrhettelen lazaságok vannak.

E lazaságok felszámolásánál komoly szerep jut a pénzügyi ellenőrzésnek. A Pénzügyminisztériumot és a pénzügyi szervezet joggal érte kritika, hogy nem éltek eléggé a pénzügyi ellenőrzés lehetőségeivel, a forinton keresztül történő ellenőrzést nem alkalmazták megfelelő eréllyel, nem követelték meg a felelősségrevonást a minisztériumok, igazgatóságok és vállalatok laza gazdálkodásáért. Elérkezett a legfőbb ideje annak, hogy gátat vessünk minden olyan törekvésnek, amely a termelési tervek mennyiségi teljesítése mellett a gazdaságosság szempontjait sutbadobja.

A vállalati gazdálkodás forintellenőrzésének legnagyobb fogyatékosága az, hogy nálunk nem épült ki az önálló elszámolás szilárd rendszere. A Pénzügyminisztérium egyik legközelebbi feladata, hogy az önálló elszámolás rendszerét, mint a szocialista gazdálkodás alapvető követelményét népgazdaságunk egész területén kiépítse, illetve kiépítését a gazdálkodó minisztériumoktól megkövetelje.

Gépipari vállalataink vezetőinek meg kell érteniök, hogy a mezőgazdaság fellendítése és a lakosság számára előállított ipar-

cikkek gyártása nem ideiglenes, nem átmeneti programm, amire ideiglenes módszerekkel kell felkészülni. Ha megszüntetik a gyártás provizórikus jellegét, ha elkészítetik a nagyüzemi gyártáshoz elengedhetetlen szerszámokat, ha a dolgozók elsajátítják a nagyüzemi termelés módszereit, akkor biztos, hogy komoly sikereket fognak elérni az önköltségcsökkentés területén is.

A forgóeszközcsökkentés során az ipar területén mintegy 800 millió forint értékű feleslegesen lekötött anyag került 1953-ban felszabadításra; és ha az eredetileg kitűzött feladatot nem is sikerült teljesíteni, mégis jelentősek az eredmények, mert sok-százmillió forint értékű alapanyag — közte mintegy 60 000 tonna hengerelt áru — került rendeltetési helyére.

Az a munka, amely 1953-ban elsősorban az elfekvő termelési készletek megmozgatására irányult, ez év elején új irányba terelődött: a feleslegesen lekötött fogyasztási készletek felszabadítására. A készletfeltárási munka során megállapítást nyert, hogy egyes vállalatok gyakran szereztek be olyan cikkeket, amire semmi szükségük nem volt. Így például a Finomszerelvénnygyár 2 000 darab férfiinget, 1 500 méter vásznat, 74 méter függönyt, 650 darab lepedőt, 9 100 darab orvosi gumikesztyűt tárolt. *(Élénkség.)* Világos, hogy az ilyen természetű készleteknek nem üzemeinkben, hanem kereskedelmi hálózatunkban van a helye. De bármennyire világos ez, a tapasztalat azt mutatja, hogy a felesleges készletek átadását a kereskedelem részére sok esetben a vállalatok és minisztériumok nem támogatták. Így például a Kohó- és Gépipari Minisztérium Értékesítési Igazgatósága megdorgálta a Szerszámkészítő és Értékesítő Vállalatot, mert felesleges készleteit eladásra felajánlotta.

Állami intézményeink jelentős részében még sok a bürokratikus elem. Minisztériumainkkal, vállalatainkkal még nem sikerült kellőképpen megértetni, hogy minden egyes felesleges igazgatási és adminisztratív láncszem a termelés frontjáról von el munkaerőt, és akadályozza a helyes vezetés és az egyszemélyi felelősség érvényesítését.

Az elburjánzott bürokratikus intézmények közül hadd említsem meg példaképpen az anyaggazdálkodás rendszerét. Egyes területeken ma már többen foglalkoznak papirosok kitöltésével, mint az anyagok tényleges mozgatásával. A minisztériumoknál 2 000 fő az anyaggazdálkodás irányításával foglalkozók száma. A készletező és értékesítő szerveknél 23 000 fő az adminisztratív és 12 000 fő a munkáslétszám.

Bőven akad bürokrácia és túlzott centralizmus a pénzügyi szervezetben is. *Különösen érezhető ez a túlzott megkötöttség helyi tanácsaink pénzgazdálkodásánál.* Ezen a területen nemcsak a megkötöttséget kell sürgősen feloldani, hanem a gazdálkodás decentralizálásával és önállósításával egyidejűleg egyszerűsíteni kell a számvitelt, és jólképzett szakkadereket kell tanácsaink rendelkezésére bocsátani. *(Taps.)*

Az adózás kérdésénél mind az állami fegyelem, mind az állampolgári fegyelem meglazulásáért súlyos felelősség terheli a Pénzügyminisztériumot. A Pénzügyminisztérium nem számolta fel adórendszerünk fogyatékoságait, ami forrásává vált a bizonytalanságnak és bizalmatlanságnak, és egyik okozója lett az állampolgári fegyelem meglazulásának. Jelenthetem a kongresszusnak, hogy a hibák kiküszöbölésére intézkedéseket tettünk, *gondoskodtunk arról, hogy az adózók községi adónyilvántartási könyvek bevezetésével mindenkor közvetlen felvilágosítást kaphassanak állampolgári kötelezettségeik teljesítésének állásáról.*

Az adóapparat állami fegyelmeinek helyreállítása, a tanácsok mozgósító munkájának eredményeként az adófizetés terén javulás állott be. Ez a javulás még nem általános, és korántsem jelenti az állampolgári fegyelem teljes megszilárdulását. Az adóügyi apparátusnak és a tanácsoknak úgy kell dolgozniuk, hogy az adózók egyre szélesebb rétegeit világosítsák fel az állampolgári kötelezettségek teljesítésének jelentőségéről, arról, hogy az adó pontos megfizetése biztosítja azokat az eszközöket, amelyek népünk életszínvonalának emelését hathatósan segítik elő. *(Nagy taps.)*

CSATÓ LÁSZLÓ

a Gamma-gyár igazgatója:

Az önköltség csökkentésének rendkívül nagy jelentősége van az életszínvonal emelése szempontjából. Különböző eszközöket kellett igénybe venni annak érdekében, hogy minőségileg jobbat, olcsóbbat és mennyiségileg többet termelhessünk. Őszintén meg kell mondani, hogy az első időben én magam is mindenféle mentséget próbáltam találni arra, hogy mi nem tudunk olcsóbban termelni, az önköltséget nem tudjuk csökkenteni, hogy közszükségleti cikkeket nálunk a gyárban nem lehet előállítani — és így tovább. Ez igen súlyos hiba volt és károkat okozott, mivel

az én véleményemet átvették a gyár felelős műszaki vezetői is. Ezzel hátráltattuk a kormányprogrammi mielőbbi sikeres megvalósítását.

Azóta rájöttünk, hogy helytelen álláspontot foglaltunk el ebben a kérdésben. Magamat is és a gyárunkban dolgozó többi kommunista vezetőt is a dolgozók győzték meg arról, hogy a mi álláspontunk nem helyes. A dolgozók több javaslatot tettek, amelyekkel arra szorítottak bennünket — párt- és gazdasági vezetőket —, hogy mi is komolyan, kommunista módra nyúljunk e kérdéshez. Hozáfogtunk tehát a feladatok végrehajtásához.

Rákosi elvtárs beszéde, pártunk határozata mutatta meg számunkra a járható utat, s ennek hatása alatt kezdtük el a közszükségleti cikkek minél gazdaságosabb gyártásával való foglalkozást. Dolgozóink bőségesen adtak javaslatokat különféle közszükségleti cikkek gyártására, s a későbbiek folyamán éberren vigyáztak a gazdaságos gyártás követelményeire is.

Új területre bukkantunk a kooperációs termékek árának felülvizsgálatánál. Ezideig nem is gondoltunk arra, hogy egy állami vállalat által szállított félkésztermék árát elemezzük, amikor azonban egy egyszerű fafogantyúért az egyik állami vállalat 6 forint 20 fillért kért, ezt magunk is megsokaltuk és több helyről is kértünk árajánlatot. Kiderült, hogy ugyanez a termék 3 forint 20 fillérért is beszerezhető. Ebből az esetből jöttünk rá, hogy eddig milyen mulasztást követtünk el azzal, hogy a kooperációs vállalatok árajánlatait kritika nélkül elfogadtuk és automatikusan beépítettük gyártmányaink árába.

Végigmenve az összes költségtényezőkön, beigazolódott, hogy még a mi, aránylag magas költséggel dolgozó finommechanikai vállalatunk is tud a piaci áraknak megfelelő, jóminőségű közszükségleti cikkeket előállítani.

Az önköltségcsökkentés gyakorlatban történő megvalósítása nagy mértékben függ a közép- és alsókáderek politikai nevelésétől. Ez azonban semmiesetre sem jelenti azt, hogy tervezett, központi irányításra nincs szükség. A felső vezetésnek napról napra messzemenően foglalkoznia kell az önköltségcsökkentés kérdésével, és meg kell jelölnie azokat a területeket, melyeken a gazdasági elemzés azt mutatja, hogy ott még komoly rejtett tartalékok vannak.

A régóta várt Gamma-öngyújtók 64 forintos áron való megjelenése például arra hívta fel a figyelmünket, hogy a 46 forin-

tos termelői ár mellett megvizsgáljuk: mit tudunk tenni az ár csökkentése érdekében. Megállapítottuk, hogy lényegtelen átszervezéssel, pusztán csak a szállítási utak lerövidítésével darabonként egy forinttal csökkenthetjük az önköltséget, mely ennél az egy cikknél ebben az évben közel 100 000 forint megtakarítást fog eredményezni.

Kicsinységnek látszik, hogy ilyen egyforintos önköltségcsökkentésről számolok be a kongresszus előtt. Ha azonban a termelés minden terén hasonló, egymagában jelentéktelennek tűnő megtakarításokat fognak elérni, az országos viszonylatban százmilliókkal növeli a lakosság vásárlóerejét!

És hogy eddigi intézkedéseink után még mi is milyen hatalmas tartalékokkal és lehetőségekkel rendelkezünk az önköltségcsökkentés területén, azt jól mutatja a közelmúltban megtartott aktívaértekezletünk eredménye. Ezen az értekezleten megvizsgáltuk a termelésnek csaknem minden lényeges területét, és részletes intézkedési tervet dolgoztunk ki, amelynek megvalósításával ez év végéig további, közel egymillió forint önköltségcsökkentést fogunk elérni.

Azt kérjük vezetőinktől, jöjjenek többet a nép közé, beszélgessenek el többet közvetlenül a dolgozókkal és egészen biztos, hogy a hiba kevesebb lesz.

A Gamma-gyár kommunistái mindent megtesznek annak érdekében, hogy biztosan haladjunk a megkezdett úton. (Taps.)

LOSONCZI PÁL

a barcsi „Vörös Csillag” tsz elnöke, a Szocialista Munka Hőse:

Farkas elvtárs is, Rákosi elvtárs is megemlítette, hogy a mi szövetkezetünket általában jónak tartják. Hatodik esztendeje, hogy szövetkezetben vagyunk. Sok növénynél dupláját termeljük, mint 1949-ben — az első évben. A terméseredmények növekedése folytán a munkaegységre eső részesedés is nagyobb. Míg 1949-ben 15 forint volt egy munkaegység értéke, tavaly már 50 forint 70 fillér jutott egy-egy munkaegységre. De gazdasági sikereink mellett a legszebb eredményünk, hogy termelőszövetkezetünkben kialakulóban van az új embertípus.

Olyan parasztok, akik azelőtt csak a maguk dolgaival törődtek, ma már a közösség dolgait elsődlegesnek tartják az egyén érdekeivel szemben. Az a mi egyik legszebb eredményünk, hogy

a tagság zöme ilyen. Így könnyebb a vezetés is a szövetkezetben. Sokan segítenek a vezetőségnek a problémák megoldásában. A mi szövetkezetünk viszonya az egyéniekhez jelenleg nem rossz. *Az első évek tapasztalatai meggyőzték bennünket arról, hogy ha egészségesen akarunk fejlődni és ha az egyéni parasztokat úgy akarjuk behozni a szövetkezetbe, mint jóbarátokat, akkor a viszonyt meg kell javítani.*

Az idei esztendőben már sok egyéni parasztnak vetőmagot kölcsönöztünk és cseréltünk, s ugyanígy kisgépeket is adtunk nekik kölcsön. A mi termelőszövetkezetünk vállalta, hogy négy termelőszövetkezetet fog patronálni. Egy-egy növénytermesztőbrigádunk, valamint egy kertészeti vagy állattenyésztőbrigád patronál egy-egy termelőszövetkezetet. A szövetkezetekbe kéthetenként kilátogatunk — nem azért, hogy kapáljuk a földjüket vagy elvégezzük azt a munkát, amit önekik kell elvégezniök, hanem, hogy olyan szervezési és politikai kérdéseket ismertessünk meg velük, amelyek ismeretének hiánya eddig gátolta az ő munkájukat.

Nem tudom, helyes-e az, hogy a nőknek megszabjuk a feltétlenül elérendő munkaegység mennyiségét. Az asszonyok ugyanis általában attól riadnak vissza, hogy 80 vagy 120 munkaegység — sok. Egy nőnek, aki a téli és a tavaszi hónapokban nehezen tud munkaegységet elérni, nyáron — annak ellenére, hogy otthon is van munkája — legalább 150—200 munkanapot kell ledolgoznia, hogy 120 munkaegységet elérjen. Ettől félnek azok az asszonyok, akik nem akarnak a termelőszövetkezetben dolgozni.

Én azt a módszert javasolnám másnak is, amit mi csinálunk már jó ideje. Mi nem szabtuk meg külön, hogy „köteles 120 vagy 80 munkaegységet teljesíteni“, hanem külön-külön megbeszéltük az asszonyokkal, hogy az egyik vállal egy hold kukoricát, fél hold cukorrépát, fél hold napraforgót, és így tovább a többiekkel is. A válasz az volt: „ezt szívesen vállalom“. Lelkesen is dolgoznak, mert konkrétan látják, mit kell elvégezniök az év folyamán.

Rákosi elvtárs közbeszól: És hogyan számolják el nekik?

Losonczi elvtárs: Munkaegységben. A különbség csak az, hogy mi nem ragaszkodunk mereven a 120 munkaegységhez.

Rákosi Mátyás: Helyes.

Losonczi elvtárs: Ahol ilyenformán vonták be az asszonyokat a közös munkába, ott nem is volt semmi ellenállás. Ahol viszont mereven ragaszkodtak a 120 munkaegységhez, ott az

asszonyok féltek, hogy családi otthonuk nem lesz gondozva — ez pedig gátolja őket a munkábaállásban.

A háztáji gazdaságok kialakításánál is sok helyen hibáztak. Abba a tévedésbe estek, hogy az augusztus 2-i határozat, amely felemelte a háztáji gazdaságok mértékét egy holdig, azt jelenti, hogy most már a végtelenségig emelhetjük a háztáji gazdaságok területét. A kaposvári járási termelőszövetkezeti elnökök egyik csoportjának például azt a kérdést tettem fel, hogy mennyi a háztáji gazdaságok területe náluk. Azt mondták: „Hát egy hold.“ Közben kiderült, hogy olyan helyeken is egy holdat adtak a közből, ahol a tagnak egy-két hold volt még az úgynevezett „hostélyába“, is, vagy pedig szőlője is volt. Megkérdeztem őket, hogy hát az alapszabály mit ír elő? Erre azt mondták: „A tagság így határozott és mi a szövetkezeti demokráciát nem akarjuk megsérteni.“ (*Derültség.*) Erre feltettem a kérdést: „És nektek mennyi van, elnök elvtársak?“ — „Hát — válaszolták — mi nem szakadhatunk el a tagságtól, nekünk is annyi van, mint nekik.“ (*Nagy derültség.*)

Nem ártana, ha tanácssszerveink és a pártbizottságok ezt a kérdést alaposan megnéznék.

A hozzászólásomban elmondott hibák — véleményem szerint — a legtöbbször fordultak elő szövetkezeteinkben. Mi többek között e hibák kijavításában segítünk azoknak a szövetkezeti elnököknek, akik hozzánk jönnek. Mi érezzük és tudjuk, hogy a mi szövetkezetünk sem fejlődhet, nem lehet erős, ha egymaga lenne erős azon a környéken, ha a körülöttünk lévő szövetkezetek nem erősödnek. (*Hosszantartó, lelkes taps.*)

NÉMETI JÓZSEF

a bács-kiskunmegyei pártbizottság első titkára:

A kezdeti eredmények ellenére megyénkben komoly torzítások, félreértések mutatkoznak pártunk politikájában. Egyesek az egyéni gazdaságok fokozottabb segítségét úgy értelmezik, hogy a termelőszövetkezetekre a mezőgazdasági termelés fellendítésében csak amolyan másodrendű feladat hárul.

Pártértekezletünk elítélte e helytelen és súlyos következményekkel járó nézetet, s erőfeszítéseket teszünk annak tudatosítására, hogy szövetkezeteink megerősítése, jövedelmezőségének fokozása eljövendő szocialista mezőgazdaságunk záloga.

Számos csoportunkban gyakori még a parancsolgatás, a kis-

királykodás, az egyszerű szövetkezeti tagok véleményének figyelmen kívül hagyása, bírálatának elfojtása. Emellett azonban több elvtársunk azt képzei, hogy a szövetkezeti demokrácia szigorú semlegességet követel párt- és állami szerveinktől, s el lehet tűnni, hogy felüsse fejét a maradiság, a munkafegyelem lazítása, a gépek, az előnyös szerződések elutasítása, a lopás és a korrupció. Nem engedhetjük, hogy egyes maradi vagy ellenséges elemek a szövetkezeti mozgalom erősítésének éles fegyverét annak aláásására használják fel. Ezért is feltétlenül javítanunk kell a tagság körében végzett politikai tömegmunkát.

A csoportok állatállománya nagyon gyenge. Jellemző, hogy a gazdag bácskai területek jószágállománya ma alig van valamivel fölötte a futóhomokos kiskunsági járásek állatsűrűségének, holott minden tapasztalat azt igazolja, hogy magas jövedelmet csakis fejlett állattenyésztéssel biztosíthatunk. A jól dolgozó, állattenyésztéssel foglalkozó csoportok egy holdra eső bevétele háromszorosa, négyszerese a csak növénytermesztéssel foglalkozó csoportok bevételeinek. A kapások alacsony termésátlagának fő oka a többszöri kapálás elmulasztása és a fejlett eljárások nagyon lassú, vontatott elterjedése.

Szövetkezeteink jelenlegi helyzete és feladataink halaszthatatlanul megkövetelik különösen járási párt- és állami szerveink irányító tevékenységének és a helyszínen végzett segítő, ellenőrző munkájuk színvonalának lényeges emelését. A Központi Vezetőség ismert határozatai alapján a járási pártbizottságok átszervezését, megerősítését nagyjából végrehajtottuk. A vezetés stílusa, módszere azonban a régi maradt. Épp ezért távolról sem felel meg a követelményeknek.

A felszínes, hiányos, futó látogatások, a papírintézkedések és utasítgatások, amelyek manapság még erősen észlelhetők, nem teszik lehetővé az alapos, konkrét, hatékony munkát. Nem tudjuk megfelelően hozzásegíteni elvtársainkat a helyi lehetőségek maximális felhasználásához.

Sajnos, e régi vezetési stílus kijavításához nem kaptunk elég segítséget a Központi Vezetőségtől sem. Nem nyújtottak elég segítséget a határozatok megvalósításához a helyi erők és lehetőségek maximális felhasználása érdekében. A Központi Vezetőség egyetlen tagja sem vett részt például megyei pártértekezletünkön. Nagyon hiányoljuk, hogy a párt vezetői mostanában — nem úgy, mint a fordulat éve előtt — gyűléseken és sajtóban keveset szólnak közvetlenül a pártaktivistákhoz és a dolgozókhöz.

Mindez nem menti megyei pártbizottságunkat; hozzá kell látnunk, hogy rövid időn belül gyökeres intézkedésekkel biztosítsuk a párt és a kormány határozatainak tudatosítását, az eleven politikai tömegmunkát. Minden erővel elő kell és elő is fogjuk segíteni, hogy termelőszövetkezeteinkben pártszervezeteink a termelést elsőrendű pártüggyként kezeljék, hogy a kommunisták küzdjenek a termésátlag, a terméshozam emeléséért, a tagság jólétéért. (Nagy taps.)

HIDAS ISTVÁN

a Politikai Bizottság tagja:

A NEHÉZIPAR FŐ FELADATAI A SZOCIALIZMUS ÉPÍTÉSÉNEK ÚJ SZAKASZÁBAN

Tisztelt Kongresszus! Tisztelt Elvtársak és Elvtársnők!

Pártunk Központi Vezetősége beszámolójában Rákosi elvtárs rámutatott azokra a jelentős eredményekre, amelyeket pártunk II. kongresszusa óta népgazdaságunk fejlesztése terén elértünk. *Eredményeinket azért érhattük el, mert a dolgozó magyar nép és elsősorban hős munkásosztályunk szereti és követi pártunkat, s lankadatlanul munkálkodik a szocializmus alapjainak lerakásán.*

A Központi Vezetőség beszámolója ugyanakkor rámutatott a II. kongresszus óta elkövetett hibáinkra is, amelyeket pártunk Központi Vezetőségének júniusi, októberi és decemberi ülései feltártak. A beszámoló megmutatta az elkövetett hibák kiküszöbölésének módját is.

Ma már megállapítható, hogy az elkövetett hibák bátor feltárása és az ennek alapján elért eredmények nagy mértékben megszilárdították a párt és a tömegek közötti kapcsolatot. Az új szakasz politikája kedvező visszhangra talált a tömegekben: dolgozóink helyeslik, és lelkesen munkálkodnak annak minél teljesebb megvalósításán. Az új szakasz politikájának eddigi eredményei még jobban megerősítették népi demokratikus államunk szilárd bázisát: a munkás-paraszt szövetséget, és megszilárdították a dolgozó nép egységét.

Ezt a programot, amelyet pártunk zászlajára tűzött, dolgozó népünk egyhangúlag helyesli. Mindnyájunk előtt világos azonban, hogy az új szakasz célkitűzései nem valósulnak meg maguktól, a régi és az új közötti szakadatlan harcban jönnek létre, s ha nehezen is, ha lépésről lépésre is, de előre jutnak.

Nagyszerű céljainkat a párt vezetésével, egész dolgozó népünk részvételével megvalósítjuk.

Népgazdaságunknak az új szakasz politikájára való áttérését — mint ahogy a Központi Vezetőség októberi határozata megállapította — igen sok területen megneemtés, sőt ellenállás akadályozta. A Központi Vezetőség *e tekintetben különösen az Országos Tervhivatalt, a Kohó- és Gépipari Minisztériumot, a Nehézipari Minisztériumot, valamint a Központi Vezetőség terv- és pénzügyi osztályát bírálta. Ez a bíráló helyes és igazságos volt.* Felmerül a kérdés: milyen tényezők okozták a megneemtést, az akadékoskodást, egyes esetekben az ellenállást a párt határozatával, az új szakasz gazdaságpolitikájával kapcsolatban? Ezzel a kérdéssel már csak azért is foglalkozni kell, mert véleményem szerint a megneemtésnek, a huzavonának olyan okai is voltak — és részben vannak még ma is —, amelyek nem magyarázhatók meg egyes intézmények vagy vállalatok, illetve azok vezetőinek ellenállásával.

Ahhoz, hogy további sikereket érjünk el, ezeket a hibákat haladéktalanul fel kell számolnunk. A hibák kijavítására pártunk útmutatásával megvan minden lehetőségünk, és mi erőnket nem kímélve fogunk harcolni célkitűzéseink maradéktalan megvalósításáért. Ehhez a munkához pártunk III. kongresszusa biztos útmutatást és segítséget nyújt.

Vizsgáljuk meg az új szakaszra való áttéréssel kapcsolatos feladatokat és nehézségeket az ipar területén.

A hibák egyik alapvető oka kétségtelenül a Kohó- és Gépipari, valamint a Nehézipari Minisztérium egyes vezetőinek az évek folyamán kialakult szemléletében gyökerezik. Ez a szemlélet, a megszokott és természetesnek vett gyors fejlődés eredményeképpen úgy nyilvánult meg, hogy a nehézipar fejlesztési ütemének lassítását és ennek konkrét beruházási következményeit nem magukra, hanem csak a másik félre tartották szükségesnek. Ez a megállapítás a Központi Vezetőség bírálatában érintett ipari szervek vezetőire egyaránt vonatkozik. Ipari vezetőink téves nézeteit pártunk bírálata és útmutatása jórészt eloszlatta, amit az átcsoportosítás eddigi eredményei is igazolnak.

Az új szakasz gazdaságpolitikájára való áttéréssel kapcsolatos nehézségek másik oka kétségtelenül az volt, hogy a párt határozatát megelőző években a nehézipar nagyarányú mennyiségi fejlesztése sok tekintetben háttérbe szorította az ipar úgynevezett gazdaságossági mutatóival való gondos foglalkozást: nem törődtünk eléggé a termelékenységgel, az önköltség csök-

kentésével és a minőség megjavításával. Nem tartottuk eléggé szem előtt Leninnek azt a megállapítását, hogy: „Miután a proletariátus megoldotta a hatalom kivívásának feladatát... szükségszerűen előtérbe nyomul a kapitalizmusnál magasabbrendű társadalmi alakulat megteremtésének alapvető feladata, vagyis: a munka termelékenységének emelése, ezzel kapcsolatban pedig (és ennek érdekében) a munkának magasabb színvonalú megszervezése“*.

A tervhivatali, minisztériumi és vállalati vezető elvtársak a párt Központi Vezetőségének jónéhány határozata ellenére is, sikernek tekintették a terveknek csupán mennyiségi teljesítését és túlteljesítését. A termelékenység növelését *csak* munkaügyi problémának, az önköltség csökkentését *csak* főkönyvelési problémának, a minőség megjavítását *csak* minőségellenőrzési problémának tekintették. Műszaki gárdánk — beleértve a kutatóintézetek dolgozóit is — e „kényelmetlen“ kérdések megoldásával nem foglalkozott, és nem is tartotta saját problémájának. A felsőbb vezetők pedig a legtöbb esetben ezen a területen beletörődtek a sikertelenségbe. Annak azonban, hogy az új szakasz gazdaságpolitikájára való áttérést lényegében is megvalósíthassuk, alapvető feltétele, hogy az ipar gazdaságosságának kérdései az ipar vezetőinek, az egész műszaki apparátusnak központi feladatává váljanak. Ez a folyamat napjainkban bontakozik ki teljes egészében és már a közeljövőben bizonyára igen erősen érezteti hatását. Iparunk alsóbb parancsnoki kara is egyre világosabban látja az összefüggést az ipar gazdaságos termelése és dolgozó népünk életszínvonalának emelkedése között.

Az új szakasz gazdaságpolitikájára való áttéréssel kapcsolatos nehézségek további oka az is, hogy az utóbbi években az iparvezetés — de sok vonatkozásban az államvezetés is — egészségtelen módon centralizálódott. Ez a nagyfokú központosítás oda vezetett, hogy a naponként jelentkező problémákat nem azon a szinten oldották meg, ahol a gazdasági, politikai és műszaki feltételek biztosítva voltak, hanem rendszerint egy-két lépcsőfokkal feljebb. A vezetésnek ilyen „módszere“ azt eredményezte, hogy vállalati igazgatóink zömét szinte leszoktattuk az önállóságról. Emellett azt is magával hozta, hogy a vezetőszervek létszámát a mesterségesen központosított problémák megoldására erősen fel kellett duzzasztani. Nagy részben ez okozta a minisztériumok és az országos hivatalok nagyarányú

* *Lenin* Művei. 27. köt. Szikra 1952. 251—252. old

létszámnövekedését, és az ebből adódó, sokszor túrhetetlen bürokráciát.

A centralizáció következtében szinte évről évre szűkült a minisztériumok és a vállalatok igazgatóinak hatásköre. Az üzemigazgatásnak szinte minden területe meg van kötve a rendeletek tömegével, és ez valósággal megbénítja az üzemek vezetőit, teljesen háttérbe szorítja az egyéni felelősséget és az egyéni kezdeményezés lehetőségét. A túlzott centralizáltságot mutatja az is, hogy például a Nehézipari Minisztérium területéről 1954-ben mintegy 150 beruházási programot és tervfeladatot kell a Minisztertanács elé vinni, mert a vonatkozó rendeletek szerint ezekben a viszonylag kisebb jelentőségű kérdésekben is a Minisztertanács határozata szükséges.

Ez a nagyfokú központosítás nem kis mértékben oka annak is, hogy a munkásosztály ellenőrző szerepe az iparban nem érvényesülhetett kellő mértékben, hiszen sokszor a legegyszerűbb kérdéseket sem a vállalatoknál, hanem valamelyik felsőbb szervnél döntik el. Amikor pedig arról volt szó, hogy a párt júniusi határozata után az új szakasz gazdaságpolitikájára kellett vállalataink ezreinek áttérniök, éppen önállótlanáguk folytán a minisztériumtól, a minisztérium pedig a kormánytól várta a jelentéktelenebb kérdésekben is az intézkedéseket. Ezek a tények nem kis mértékben járultak hozzá a megnemértéshez, a huzavonához, sőt egyes helyeken az ellenálláshoz.

Az egészséges fejlődés megköveteli, hogy az államapparátus munkájának megjavításával a kérdések eldöntése a megfelelő szinten történjék meg.

Az új szakasz gazdaságpolitikájának megvalósítása terén nehézséget jelent az a tény is, hogy bérezési rendszerünk — bár alapjában szocialista bérezés — módszereiben az új szakasz politikájának nem minden vonatkozásban felel meg. Bérezési és premizálási rendszerünk ma még nem eléggé segíti elő a termelékenység növekedését, az önköltség csökkentését, az anyaggal való takarékoskodást, a termékek minőségének megjavítását, hanem inkább a termelés mennyiségi teljesítését szolgálja. Egyes fontos területeken — részletkérdésekben — a minisztériumok saját kezdeményezésük alapján már változtattak is bérezési és premizálási rendszerükön. Ez azonban csak részlet-eredményeket hozhatott. *A feladat az, hogy a kormányzat az elkövetkezendő időben, az új szakasz gazdaságpolitikájának megfelelően, tovább javítsa bérezési és premizálási rendszerünket,*

hogy ezzel is elősegítsük iparunk átállásának további egészséges kibontakozását, elsősorban a gazdaságosság vonalán.

Az új szakasz gazdaságpolitikájában fontos feladattá kell tenni, hogy az ipar vezetői és műszaki dolgozói ne *leszűkítve* értelmezzék a termelékenység növelésének problémáját. A probléma lényegét ugyanis a termelés mennyiségi növekedése és a létszámalakulás arányában látják. Kétségtelen, hogy a termelékenység növekedésének nem elhanyagolható tényezője a munka jobb megszervezése, a kapacitás minél helyesebb és teljesebb kihasználása. Ez azonban az éremnek csak egyik oldala. Az érem másik oldala, Sztálin megfogalmazása szerint: „... a szocialista termelésnek a legfejlettebb technika alapján történő szakadatlan növekedése és tökéletesedése...”^{*} *A termelékenységnek ilyen módon való növeléséhez a mechanizálás, automatizálás, a villamosítás, a vegyi eljárások fokozottabb alkalmazása szükséges.* Azt hiszem azonban, hogy egyes gyárak rekonstrukciójánál nem eléggé vettük figyelembe a technika fejlesztésének ezeket az elveit és emiatt nem bontakozik ki eléggé a termelékenység nagyobb arányú növekedése. A munkatermelékenység fenti módszerek szerinti növelését figyelembe kell venni iparunk műszaki fejlesztésénél. Az újító- és sztahanovista-mozgalom lényegében ezeknek az elemeknek alkalmazásával növeli a munka termelékenységét.

Az új szakasz gazdaságpolitikájának sikeres megvalósítását nagy mértékben elő fogja segíteni a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának keretében a baráti államokkal való még szélesebb gazdasági együttműködés. A nemzetközi együttműködés lehetővé teszi az iparfejlesztés terén a gazdaságosság fokozottabb figyelembevételét, és helyesebb módon határozza meg az ipar egyes szektorainak a népgazdaságban elfoglalt szerepét.

Utoljára, de nem utolsó sorban foglalkozni kívánok az új szakasz gazdaságpolitikájára való áttéréssel kapcsolatos akadályok egyik döntő okával: a népgazdasági tervezésünkben mutatkozó hiányosságokkal.

Népgazdasági terveink nem vették figyelembe a tervszerű, arányos fejlődés objektív törvényét. Ennek következtében aránytalanságok jelentkeztek nemcsak az ipar és a mezőgazdaság között, hanem az iparon belül is. Terveink nem kellő megalapozottságát mutatja az, hogy a tervezési mérlegek egyen-

^{*} Sztálin. A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban. (A marxizmus-leninizmus kis könyvtára. 85—86. szám.) Szikra 1953. 41. old.

súlyában több helyen hiányok vannak. Például *a fejlesztési tervekben jóváhagyott beruházások kivitelezői kapacitása nem volt minden esetben biztosítva*. Ennek következtében a beruházások kivitelezése elhúzódott, és jelentősen növekedett a befejezetlen beruházások értéke. A népgazdasági mérlegek egyensúlyának hiánya, valamint a tervezési tartalékok hiánya mutatkozik meg a többi tervekben is. A tervekben jóváhagyott termeléshez nem mindig áll rendelkezésre a szükséges anyagemennyiség.

Népgazdasági tervezésünk megjavítását gátolja az a körülmény, hogy az Országos Tervhivatal a tervek legfontosabb összefüggéseinek és mutatóinak alapos, körültekintő kidolgozása helyett *minden legapróbb részletre is kiterjedő tervezést vezetett be*. Nem érvényesül a tervező szerveknél — és így a minisztériumokban sem — a tervezésért való felelősség, mert az úgynevezett párhuzamos tervezés hibás alkalmazása, a tervező szervek közötti „munkakapcsolat” elmosza a felelősséget. A tervjavaslatokat az Országos Tervhivatal és a minisztériumok rendszerint együtt készítik el, s utólag nem lehet megállapítani, hogy kit terhel a felelősség a hibás tervekért. Ahhoz, hogy a tervezési munkát megjavítsuk, az szükséges, hogy az Országos Tervhivatal a népgazdaság tervszerű, arányos fejlődése törvényének figyelembevételével a népgazdasági tervek döntő összefüggéseit, arányait dolgozza ki és ellenőrizze. Ezen túlmenően, a részletes tervezéssel, illetve jóváhagyással a minisztériumok foglalkozzanak. E módszerek bevezetése nélkül ugyanis a párt- és kormányzati szervek sok kérdésben nem láthatnak eléggé tisztán, a minisztériumok pedig — éppen az egész népgazdaságra kiterjedő összefüggések szemléletének hiánya miatt — az iparfejlesztés terén beleeshetnek a sovíniszta szemléletből adódó hibákba.

Az új szakasz gazdaságpolitikájára való áttérés nem könnyű feladat. Az előítéletek tömegétől kell megszabadulnia az ipar gazdasági és műszaki vezetőinek. A nehézségek feltárásával nem a felelősséget kívánom valakire vagy valakikre áthárítani, nem a hibákat akartam ezzel csökkenteni. Ezt a kérdést azért tartottam szükségesnek a párt legfelsőbb fóruma: a kongresszus előtt elmondani, hogy a pártunk, kormányunk gazdaságpolitikájának megvalósítása előtt álló kisebb-nagyobb akadályokat megfelelő határozatok hozatalával megszüntessük, s ezzel dolgozó népünk anyagi és kulturális szükségleteinek évről évre fokozódó mértékű kielégítését biztosíthassuk.

Iparunk vezetői a Központi Vezetőség határozatai nyomán igyekeztek a felsorolt hibákat saját területükön kijavítani. Ami a nehézipar vezetőit illeti, komoly erőfeszítéseket tesznek a párt helyes politikájának maradéktalan megvalósítására. A kezdeti eredmények, amelyeket 1954 első négy hónapjában elértünk, elsősorban ennek tudhatók be.

Az eredmények kivívásában hatalmas segítséget jelentett a pártunk III. kongresszusára indított munkaverseny lendülete. Munkások és műszaki dolgozók hősi munkával, ragyogó munkasikerekkel köszöntötték a kongresszust. Szénbányászatunk szombaton, május 22-én — a kongresszus előestéjén — fennállása óta a leghatalmasabb teljesítményt érte el és 133,3 százalékra teljesítette napi tervét. (Taps.) Külön ki kell emelni a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett Tatabányai Szénbányászati Tröszt ragyogó teljesítményét, ahol hős bányászaink 154 százalékra teljesítették napi tervüket. (Hosszantartó taps.)

A Központi Vezetőség beszámolójában Rákosi elvtárs rámutatott, hogy a II. kongresszus óta nehéziparunk milyen nagy lépésekkel haladt előre.

A Szovjetunió baráti segítségével, a párt vezetésével, a munkások és a mérnökök hősi erőfeszítésével a nehézipar terén figyelemreméltó eredményeket értünk el. Így széntermelésünk 1954-ben, 1949-hez képest, 11,84 millió tonnáról 22,65 millió tonnára emelkedik.

Az elmúlt évek során bányáink jelentékeny részét újjáépítettük, és hozzáfogtunk a kezdetleges módszerekkel dolgozó szénbányászat modernizálásához. Így például a munkahelyen belüli szállítás 50,5 százaléka gépesítve van. Jelenleg a bányák-ból kikerülő szén 39 százalékat frontfejtéssel termelik. 1954-ben közel 100 százalékkal több fűrőlyukat mélyítettünk le, mint 1949-ben.

Pártunk és kormányunk nagy figyelmet fordít munkásaink és műszaki kádereink életkörülményeire is. Az ötéves terv során csak bányászaink és családjuk számára 6 102 lakást építettünk. A bányászok megbecsülését mutatja, hogy 1953-ban 67,5 millió forint hűségjutalmat adott kormányunk, és 1 692 bányász kapott kormánykitüntést.

A Nehézipari Minisztériumhoz tartozó egyéb iparágakban is van előrehaladás. 1949 és 1954 között a villamosenergiatermelés 2 520 millió kilowattóráról 5 100 millió kilowattóra

emelkedett. Ugyanezen idő alatt vegyiparunk termelése kerekben 200 százalékkal, ezen belül a foszforműtrágyagyártás több mint kétszeresére növekedett. Az ásványolajtermelés kerek félmillió tonnáról 1 millió 118 ezer tonnára, az alumíniumtermelés 14,4 ezer tonnáról 32 ezer tonnára emelkedett.

A pártunk II. kongresszusa óta eltelt 3 esztendő alatt a nehézipar olyan fejlődést ért el, amely kapitalista országban elképzelhetetlen. Ilyen fejlődést csak szabad ország szabad dolgozói tudnak megvalósítani. A nehézipar fejlődésének számai a nehézipar dolgozóinak hősi, kemény munkáját szemléltetik.

A párt csatasorba szólította hős bányászainkat, a nehézipar dolgozóit, és ők a hívó szóra tettekkel, terveik teljesítésével és túlszárnyalásával válaszoltak. A nehézipar dolgozói is teljes szívvel és akarattal támogatják az új szakasz politikáját és azt magukénak tartják.

Ezt bizonyítja az a tény, hogy a Nehézipari Minisztériumhoz tartozó vállalatok 1953. évi teljes termelési tervüket 102,5 százalékra teljesítették. A téli nehézségek miatt előállott első negyedévi lemaradást április hónapban a kongresszusi munkaverseny hatalmas lendületével nemcsak behozták, hanem április 30-ig a Nehézipari Minisztérium üzemei 15 millió forint értékű árut adtak terven felül dolgozó népünknek.

Így teljesítik, elvtársak, a nehézipar dolgozói a pártnak adott szavukat. Így harcolnak vállvetve a munkások és műszakiak a kongresszusi zászló elnyeréséért.

A Nehézipari Minisztériumra az új szakasz politikájának megvalósítása terén igen nagy feladatok hárulnak. Ezek közül csak egynehányra kívánok rámutatni. A nehézipar feladata, hogy az ipart, a lakosságot, a vasutat elegendő mennyiségű és jóminőségű szénrel ellássa, biztosítsa az ország szükségletét villamosenergiából és folyékony tüzelőanyagból. A mezőgazdaság-fejlesztési program megvalósításához, a falu és a város kapcsolatainak további megszilárdításához, a termés hozamok növeléséhez lássa el a parasztságot műtrágyával és növényvédőszerekkel.

Ebből a vázlatos felsorolásból is látható, hogy *a nehéziparnak az új szakasz politikájának megvalósításában döntő feladatai vannak.* Most kell megmutatnunk, hogy az a sok áldozat, amelyet népünk hozott a nehézipar fejlesztéséért, nem volt hiábavaló. További erőfeszítésekkel az ország várakozásának eleget tudunk tenni.

A nehézipar felsorolt eredményei nem homályosíthatják el a meglévő hibákat. A nehézipar még nagyobb eredményeket is elérhetett volna, ha nem követünk el számos komoly hibát. Ma még a nehézipar nem tudja az ország szükségletét jóminőségű szénnel, elegendő villamosenergiával biztonságosan ellátni. Hibák vannak a minisztérium irányító munkájában is. Még nem tudtuk megteremteni az egyenletes munkát, nem kielégítő a dolgozókkal való törődés, különösen a szénbányászatban még rendszeres a hóvégi rohammunka. Laza a beralapgazdálkodás, a termelékenység nem emelkedik kielégítő mértékben, az önköltség nem csökken, hanem növekszik. A geológiai kutatómunka elmaradt, a szénbányászat nem kapja meg a tervében szereplő valamennyi anyagot és gépet.

A szénbányászat 1953. évi tervét nem teljesítette és 203 000 tonna szénnel maradt adósa az országnak. Ez a körülmény az elmúlt télen igen sok nehézséget okozott az ipar, a vasút és a lakosság szénellátásában. Nem kielégítő a meglévő gépek kihasználása sem. Például a jövesztő- és rakodógépeket a trösztöknél csak 10—30 százalék között használják ki. Emellett nincsenek kidolgozva a szénbányászat gépesítésének irányelvei sem.

A szénbányászat számos területén gyenge a szervezés és a műszaki vezetés. Nem teszik meg a szükséges intézkedéseket és nem harcolnak kielégítően a szén minőségének megjavításáért.

A szénbányászat a laza bérfegyelem miatt csak 1954-ben 33 millió forinttal lépte túl a beralapját. A dolgozók szociális, kulturális igényeinek nem megfelelő kielégítése és a rossz lakásviszonyok következtében nagy a munkaerővándorlás.

Az elmondottak mutatják, hogy a szénbányászat ma iparunk egyik legelmaradottabb területe. *Az elkövetkezendő évek során igen nagy figyelmet kell fordítani a szénbányászat fejlesztésére, hogy az ország szénszükségletét kellő biztonsággal ki tudjuk elégíteni.* E feladat megvalósításához emelni kell a termelékenységet az egy főre eső teljesítmény növelésével. Meg kell javítani a minőséget a kalóriaérték növelésével, s csökkenteni kell az önköltséget.

Elvtársak! A villamosenergiaipar hatalmas fejlődése ellenére sem tudja kielégíteni az ország villamosenergiaszükségletét. Ismeretes, hogy az elmúlt télen jelentős áramfogyasztáskorlátozásra került sor, amely komoly kárt okozott népgazdaságunknak.

A korlátozásokat döntően két tényező idézte elő:

1. A villamosenergiaipar fejlesztése elmaradt az ipar egyéb területének fejlesztése mögött, és így nincs meg a kellő összhang a termelés és a fogyasztás között.

2. A villamosenergiaipar munkájában számos hiány mutatkozott: így alacsony volt a műszaki színvonal, hiányzott az előrelátás, elhanyagolták a karbantartást. Mindezek következtében megszorodtak a meghibásodások.

Nem kielégítő erőműveink műszerekkel való ellátottsága. Fokozta nehézségeinket az energetikus-hálózat nem kielégítő működése is. Ennek következtében az üzemekben a villamosenergiával nem gazdálkodtak helyesen. Nem voltak kidolgozott fogyasztási normák, s így hiányzott a fogyasztás ellenőrzésének alapvető feltétele. A tervszerű villamosenergiagazdálkodás sokat javított a helyzeten, de ez nem jelenti az ezzel kapcsolatos problémák végleges megoldását.

A villamosenergiaiparra az a feladat hárul, hogy az ország villamosenergiaszükségletét biztonsággal ellássa, s a rendszeres fogyasztási korlátozásoknak elejét vegye.

Jelentős feladatokat kell megoldania vegyiparunknak a műtrágya- és növényvédőszergyártás biztosításán felül a szerves- és a műanyagipar területén is. A szerves alapanyagipar megteremtésével kell megerősíteni gyógyszeriparunk nyersanyagbázisát és biztosítani műanyaggyártásunk fejlesztését.

Műanyagiparunknak különösen nagyok a feladatai a színesfém pótlása, az elektromos készülékekhez szükséges alkatrészek előállítása mellett a közszükségleti cikkek biztosítása terén, elsősorban a textiliparban.

A mezőgazdaság gépesítésének jelentős fokozása kőolajiparunktól azt követeli meg, hogy elsősorban a jelenleg ismert nyersolajkincsünkre támaszkodva növelje a feldolgozó kapacitást, és alkalmassá tegye a nagylengyeli nyersolaj nagyfokú hasznosítására is.

Hazai bauxitkincsünk észszerű és gazdaságos hasznosítása megköveteli, hogy a timföldgyártás fejlesztéséhez szükséges szódaipar megteremtésével timföldkivitelünket egyre gazdaságosabbá és egyre szélesebb méretűvé tegyünk. Ugyancsak fontos feladatunk, hogy a jelenlegi kísérleti méretekben gyártott 99,99 százalékos alumínium termelésének fokozásával hozzásegítsük gépiparunkat fontos árucikkek e nyersanyagához.

Igen jelentősek a vegyipar feladatai — a hazai szükségle-

tek biztosításán kívül — a kivitel területén is. A termelés gazdaságosabbá tételével, a technológiai fegyelem megszilárdításával, a minőség megjavításával a vegyiparnak — elsősorban gyógyszeriparunknak — egyre nagyobb részt kell vállalnia az ország importszükségletének fedezését szolgáló ellenérték kitermelésében.

A párt Központi Vezetőségének beszámolója rámutat a szén- és a villamosenergiaipar fejlesztésénél elkövetett hibákra, és megjelöli a teendőket is. Én ezekkel egyetértek és minden erőmmel törekedni fogok ezek maradéktalan megvalósítására.

Eltársak! Ahhoz, hogy pártunk politikáját megvalósítsuk, termelési terveink minden mutatójának teljesítése feltétlenül szükséges. A termelés parancsnokai mi vagyunk. A tervek mennyiségi teljesítése során gyakran szem elől tévesztjük a termelékenységi és önköltségi mutatókat. Elfelejtjük, hogy nem mindegy az országnak, a népnek: a termékeket olcsóbban vagy drágábban, jobb vagy rosszabb minőségben állítjuk-e elő. *Az életszínvonal fokozott emelésének biztos aranyalapja: a munka termelékenységének állandó emelése, az önköltség fokozott csökkentése. E feladatok megoldása nélkül lehetetlen az új szakasz programját megvalósítani.*

A Központi Vezetőség beszámolója rámutatott arra, hogy az ipar 1953-ban sem a termelékenységi, sem az önköltségi tervét nem teljesítette. A rendelkezésre álló adatok arra utalnak, hogy a helyzet 1954 első negyedében sem változott lényegesen. Például a Nehézipari Minisztérium az egy munkásra eső forint termelési előirányzatát csak 98,8 százalékban, és a 100 forint teljes beralapra eső tervét csak 92,1 százalékban teljesítette. E téren kemény rendszabályokra van szükség. Az eredményeket elsősorban a dolgozók politikai mozgósításával értük el. Eredményeink azonban e téren is jelentősebbek lennének, ha a tömegek politikai mozgósításával egyidejűleg a termelékenység emelését, az önköltség csökkentését műszakilag is alátámasztottuk volna.

Ha mérnökeink, műszaki embereink kidolgozzák és megvalósítják a termelékenység emeléséhez és az önköltség csökkentéséhez szükséges műszaki előfeltételeket, s ha a pártszervezetek, a szakszervezetek felvilágosító, mozgósító munkája ezzel párosul, az eredmény az eddiginél lényegesen nagyobb lesz. Ma még számos helyen nem a leggazdaságosabb technológiával dolgoznak. elfektetik a használható újítási javaslato-

kat, a munkásokat nem látják el folyamatosan munkával, számmal, anyaggal. Ismeretes, hogy például a szénbányászat egyes bányáiban a vágárok csupán hat, hat és fél órát dolgoznak a nyolcórás munkaidőből csillehiány és egyéb okok miatt. A termelékenység emelésének, az önköltség csökkentésének lényeges előfeltétele a megfelelő anyag-, szerszám-, alkatrész-tartalék. E téren a mi üzeink jelentős részénél komoly hibák vannak. Mindennapos jelenség az, hogy a munkások órákat várnak anyagra, alkatrészre, szerszámmra, hogy az esztergályos 20—30 mm-t esztergál le az anyagból, hogy a kovácsok a kovácsolásnál 4—5 mm helyett 40—50 mm-t hagynak rá.

A felsorolt tényezők igen komoly mértékben befolyásolják a termelékenység emelését, az önköltség csökkentését. Az elmondott hibákat jó szervezéssel ki lehet javítani. Igazgatóink, mérnökeink, műszaki embereink álljanak az élre a termelékenység emeléséért, az önköltségcsökkentés műszaki előfeltételeinek biztosításáért vívott harcban. Emeljék magasabb színvonalra a vezetésük alatt álló terület munkáját. Párt- és szakszervezeti szerveink nyújtsanak ehhez segítséget. Úgy gondolom, hogy az eredmény nem fog elmaradni. Biztosítjuk az életszínvonal folyamatos emelésének feltételeit, a termelékenység emelését, az önköltség csökkentését.

Pártunk III. kongresszusa új lendületet ad munkánkhoz. Dolgozó népünk még jobb munkával viszi győzelemre az új szakasz célkitűzéseit, mert világosan látja, hogy azok a még jobb, még boldogabb életet segítik elő. Ez az alapja pártunk és népünk egybeforrottságának, ezért sorakozik fel dolgozó népünk szilárd egységben pártunk mögé, ezért harcol a munka frontján a párt- és kormányprogram teljesítéséért. (Nagy taps.)

GERŐ ERNŐ

a Politikai Bizottság tagja:

**MAGASABB TERMELEKENYSÉGGEL,
ALACSONYABB ÖNKÖLTSÉGGEL A NÉPJÓLÉTÉRT**

Tisztelt Kongresszus! Kedves Elvtársak!

A Központi Vezetőség beszámolójában Rákosi elvtárs teljes szélességben és mélységben elemezte pártunk politikáját, s ezzel együtt népgazdaságunk fejlődését a II. kongresszus óta, valamint

egész országunk fejlődését a felszabadulás óta eltelt közel 10 esztendő folyamán. Összegezte pártunk, munkásosztályunk, népünk, államunk munkájának eddigi nagy eredményeit s feltárta a munkánkban elkövetett komoly hibákat és hiányosságokat. Ugyanekkor megjelölte a Központi Vezetőség beszámolója azokat a feladatokat is, amelyeket meg kell oldanunk annak érdekében, hogy megvalósítsuk pártunk fő irányvonalát.

A Központi Vezetőség beszámolója, támaszkodva a múlt év júniusában, októberében és decemberében hozott határozatokra, megállapítja, hogy *a legközelebbi években a fő feladat, amelyet meg kell oldanunk, mezőgazdaságunk termelésének erőteljes növelése, úgy a növénytermelés, mint az állattenyésztés hozamának igen jelentős emelése, s ezáltal a gabonakérdés megoldása, népünk fokozott ellátása hússal, zsírral, főzelékkel, gyümölccsel, borral s egyéb élelmiszerekkel.*

Nem felesleges talán emlékeztetni arra, hogy Központi Vezetőségünk határozatai s a Központi Vezetőségnek a kongresszus elé terjesztett beszámolója ezt, éppen ezt jelöli meg fő feladatként. Nem felesleges talán felhívni a figyelmet erre mindekelőtt azért, mert úgy látom, hogy eddigi vitánk, bár érintette a termelészövetkezetek és az állami gazdaságok kérdését, szinte elment a decemberi határozat mellett, mintha ennek megvalósítása már a zsebünkben lenne.

Annál inkább szükséges emlékezetbe idézni, hogy pártunk a legközelebbi évekre s a Központi Vezetőség beszámolója értelmében — amennyiben a kongresszus a Központi Vezetőség beszámolóját jóváhagyja — legalább is a második ötéves tervidőszakra, 1960-ig fő feladatként a mezőgazdasági termelés felforrósítását jelöli meg, mert ezzel a feladattal, a múlt év decemberi határozat végrehajtásával elmaradtunk, mert e határozat végrehajtása egyelőre nem halad kielégítően. Lassan, vontatottan és nem elég tervszerűen fogtunk hozzá a mezőgazdasági gépek fokozott gyártásához, s e téren, a mezőgazdasági géptípusok meghatározása, kidolgozása terén még mindig sok a bizonytalanság. Nagy késedelem mutatkozik a mezőgazdasági építkezések és beruházások megvalósításánál. Lassan, vontatottan történik egész mezőgazdasági gépezetünk átállítása az új feladatokra, a túlzott centralizáció megszüntetése és a káderek átcsoportosítása; bár a párt és a kormány nem keveset tett eddig a decemberi határozat megvalósítására, mégis világosan kell látni, hogy erre a feladatra az eddiginél sokkal, de sokkal nagyobb erőket

kell összpontosítanunk, ha azt akarjuk, hogy munkánk megfelelő eredménnyel járjon.

Propagandánk és agitációnk is elégtelen még ebben a tekintetben. Sőt meg kell állapítani, hogy az első nekibuzdulás után propagandánk és agitációnk a decemberi párt- és kormányhatározat megvalósítására bizonyos mértékig ellanyhult. Mindezen határozottan változtatnunk kell.

Az erőknék igen komoly átcsoportosítása nélkül lehetetlen a mezőgazdasági termelés gyorsütemű, nagymértékű emelése, és már most el kell kezdenünk a következő mezőgazdasági év alapos előkészítését. Nem szabad vesztegetnünk a drága időt, s ennek az előkészítésnek folytnia kell úgy a központi szervekben, párt- és állami szervekben, mint a középszervekben és lent a járásokban és a falvakban, a termelőszövetkezetekben, az egyéni gazdaságokban, az állami gazdaságokban, de az üzemekben és a gépállomásokon is. Csakis ilyen módon leszünk képesek a decemberi határozatot a gyakorlatba átültetni, s ezzel biztosítani a fő aránytalanság megszüntetését népgazdaságunkban, biztosítani népünk jobb ellátását hússal — disznóhússal is —, zsírral s minden egyéb szükséges mezőgazdasági termékkel.

Pártunk azt mondja, hogy a legközelebbi évre politikánk kulcskérdése a mezőgazdasági termelés fellendítése. Nyilvánvalóan következik ebből tehát, hogy e feladat megvalósításának kell áthatnia egész munkánkat, ezzel kell a legszorosabban összekapcsolnunk egyéb fontos feladatokat, amelyekről itt a kongresszuson már több felszólalásban esett szó.

Itt mindenekelőtt olyan kérdésekre gondolok, mint a munka termelékenységének emelése, az önköltség csökkentése, a minőség megjavítása, a takarékoság kérdése. Nyilvánvaló, hogy mindezeknek a feladatoknak a megoldását teljesen helytelen volna elszakítani a fő feladattól, amely egész munkánknak kulcskérdése: a mezőgazdasági termelés emelésétől.

AZ ÉLETSZÍNVONAL NÖVELESE ÉRDEKÉBEN — FORDULATOT A MUNKA TERMELÉKENYSÉGÉNEK EMELÉSÉBEN

A Központi Vezetőség beszámolója aláhúzza, hogy munkáosztályunk, dolgozó népünk életszínvonalának következetes, állandó, rendszeres emelése csakis abban az esetben lehetséges, ha a jelenlegihez képest fordulatot érünk el a munka termelékenységének emelése, az önköltség csökkentése, a minőség megjaví-

tása és a takarékoság terén. Ilyen fordulat nélkül, elvtársak, nemcsak a dolgozók életszínvonalának állandó, következetes emeléséről nem lehet szó, de enélkül még a jelenlegi életszínvonalat sem lehetne állandósítani! Azt hiszem, ez nyílt, világos, őszinte beszéd.

Mi, kommunisták azonban megszoktuk, hogy hibáinkról, hiányosságainkról, bajainkról ne félhangon, hanem teljes hangon beszéljünk; nyíltan, teljes őszinteséggel feltárjuk a helyzetet, az előttünk álló nehéz, bonyolult feladatokat, amelyeknek megoldásától egész politikánk sorsa, munkásosztályunk, népünk boldogulása függ.

Ami a munka termelékenységét illeti, ez a felszabadulás óta a gyáriparban hatalmasan emelkedett. Sokkal-sokkal kisebb mértékű volt az emelkedés a mezőgazdaságban. Az egész magyar gyáriparban az egy főre eső termelés értéke, összehasonlítható árakon számítva, 1953-ban 73 százalékkal volt magasabb, mint 1938-ban. A hároméves tervidőszak befejezése óta pedig, vagyis 1949-től 1953-ig gyáriparunkban a munka termelékenysége 54 százalékkal emelkedett.

Kétségtelen, hogy semmiféle kapitalista országban nem emelkedett ilyen rövid idő alatt ilyen ugrásszerűen a munka termelékenysége. Az a tény, hogy négy év alatt a munka termelékenységét több mint másfélszeresére sikerült emelnünk, nemcsak népi demokratikus rendszerünk magasabbrendűségét bizonyítja a kapitalista rendszerrel szemben, hanem egyben megmutatja azokat a hatalmas lehetőségeket is, amelyek a továbbiakban e téren rendelkezésünkre állanak.

Egészeben véve tehát a munka termelékenységének emelkedésével az utóbbi évek folyamán nem lehetünk elégedetlenek. A munka termelékenysége azonban gyáriparunkban a legutóbbi évben, 1953-ban alig nőtt, sőt a könnyűiparban és az élelmiszeriparban valamelyest csökkent, 1954 első negyedében pedig a munka termelékenysége, azaz az egy munkaóra jutó termelési érték gyáriparunkban nemcsak az előző év negyedik negyedéhez képest csökkent — ami hiba, de ami más esztendőkből is elő szokott fordulni —, hanem 1953 első negyedéhez képest is.

Mindez azt mutatja, hogy az utóbbi időben a munka termelékenységének fejlődése terén nálunk megtorpanás mutatkozik. Olyan jelenség ez, amelyre igen komolyan kell figyelniünk, s meg kell tennünk mindent annak érdekében, hogy a munka ter-

melékenysége iparunkban is, de egész népgazdaságunkban is egyenletesen, tervszerűen, következetesen emelkedjék.

Annál inkább fel kell figyelnünk erre a jelenségre, mert ugyanakkor, amikor a termelékenység emelkedésében az említett megtorpanással találkozunk, azt is tapasztaljuk, hogy a dolgozók átlagkeresetének emelkedése túlhaladta a termelékenység emelkedését. Így az iparban az egy munkaóra jutó termelés értéke 1953-ban 4,4 százalékkal emelkedett 1952-höz képest, a munkások átlagórabére pedig ugyanezen idő alatt 8,6 százalékkal nőtt meg. 1954 első negyedében az egy főre jutó termelés értéke 6,6 százalékkal alacsonyabb volt, mint 1953 megfelelő időszakában, viszont az egy főre jutó átlagkereset 15,6 százalékkal magasabb volt.

Mi az oka annak, hogy a munka termelékenysége, amely iparunkban a hároméves tervidőszakban is és az első ötéves terv idején is évről évre igen jelentékenyen emelkedett, a múlt évben már csak kis mértékben nőtt, s hogy ezen a téren nálunk az utóbbi időben — mint említettem — megtorpanás észlelhető?

Vannak, akik objektív körülményekre hivatkoznak. Objektív körülmények kétségtelenül vannak. A népgazdaság erőinek átcsoportosítása a múlt év második felében és ez év elején magábanvéve is komoly nehézségekkel járt, és ezek átmenetileg kedvezőtlenül hatottak a termelékenységre. Ugyancsak komoly nehézséget jelentett az 1953—1954. évi szokatlanul szigorú, hosszantartó tél és az áramkorlátozások. Vannak, akik azt állítják, hogy a termelékenységgel tulajdonképpen nincs is komoly baj, mert március óta jelentős javulás tapasztalható ezen a téren, s ha a dolog így folytatódik, akkor ismét egyenesbe jövünk. Igaz, március óta javult a helyzet az iparban a termelékenység tekintetében — bár a javulás nem egyenletes. Májusban a kongresszusi munkaverseny nagyszerű lendülete nyilván újabb javulást jelent ezen a téren, azonban a javulás ellenére sem nyugodhatunk meg, mondván, hogy a dolog kezd egyenesbe jönni. *Nem elegendő nekünk, ha néhány hónapon át újból emelkedik a munka termelékenysége. El kell érniünk és el fogjuk érni, hogy a munka termelékenysége állandóan, rendszeresen, folyton-folyvást, visszaesés nélkül emelkedjék. (Nagy taps.)* Ez mindenekelőtt a vezetésen múlik. De ugyanakkor múlik a dolgozók összességén is. A termelékenység abban az esetben fog következetesen emelkedni, ha a gazdasági vezetők ezt megszervezik, ha a munkát helyesen irányítják, ha gondoskodnak a rendszeres és helyes

anyagellátásról, energiaellátásról stb., és persze, a feladat megvalósításához elengedhetetlenül szükséges az is, hogy pártunk, pártszervezeteink rajta tartsák szemüket a termelékenység kérdésén, irányítsák ezt a munkát, hogy párt- és tömegszervezeteink, elsősorban szakszervezeteink, a dolgozók közötti felvilágosító munkájukkal biztosítsák a termelékenység állandó emelkedését, mint az életszínvonal emelésének elengedhetetlen feltételét.

Ismeretes, milyen döntő jelentőséget tulajdonított nagy tanítónk, Vlagyimir Iljics Lenin a dolgozó tömegek lelkesedésének, öntudatosságának, áldozatkészségének a munka termelékenységének emelésében. Ismeretes, milyen kitörő örömmel üdvözölte az első kommunista szombatokat, amelyek abban az időben a legkézzelfoghatóbb bizonyítékai voltak annak, hogy a munkássz-tály lelkesedése, öntudatos, szervezett munkája hegyeket képes megmozgatni.

Sztálin elvtárs is arra tanít bennünket, hogy „...csakis a milliós tömegek munkalendülete és munkalelkesedése biztosíthatja a munka termelékenységének folytonos növekedését, mely nélkül országunkban a szocializmus végső győzelme a kapitalizmus fölött elképzelhetetlen”*.

Lenin, Sztálin e nagyfontosságú tanítását teljes mértékben figyelembe kell vennünk, ha meg akarjuk oldani a termelékenység állandó, rendszeres emelésének kérdését.

A termelékenység nem megfelelő alakulásának az utóbbi időben a döntő oka bennünk, a politikai és gazdasági vezetés hiányos munkájában, a felső vezetés és a minisztériumok és üzemek vezetésének hiányosságaiban rejlik.

Munkássz-tályunk, műszaki-gazdasági értelmiségünk teljes mértékben helyesli és magáénak vallja pártunk és kormányunk politikáját. Lehet-e kételkedni ebben, azok után, amit a kongresszusi verseny, a kongresszusi hét hatalmas munkalendülete, kiváló teljesítményei hoztak?

A hiba, elvtársak, ott történt, hogy népgazdaságunkban az erők átcsoportosítását nem eléggé átgondoltan, nem elegendő gondossággal készítettük elő. Maga az átcsoportosítás túlságosan vontatottan haladt, amire Központi Vezetőségünk októberi teljes ülése már rámutatott. Emellett nem tettük meg idejében és

* Sztálin Művei. 12. köt. Szikra 1950. 131. old.

kellő előrelátással mindazokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy iparunk és általában népgazdaságunk termelőberendezéseit, amelyekben még hatalmas tartalékok rejlenek, az új szakasz politikájának megfelelően, zökkenőmentesen s az előző időszakénál fokozottabb mértékben állítsuk a nép élet-színvonala emelésének szolgálatába, ami a párt fő célkitűzése.

Bízva a jószerencsében, népgazdaságunkat nem készítettük fel megfelelően egy szokatlanul szigorú és hosszantartó tél nehézségeinek legyőzésére. Ez növelte az elmúlt télen a villamos-energia- és szénellátásban enélkül is meglévő feszültséget, gátolta a termelőapparátus kihasználását, ami természetesen kedvezőtlenül hatott a termelékenység alakulására. Mindehhez járult, hogy nem láttuk előre, s ezért nem figyelmeztettünk előre arra, hogy az új szakasz politikájának megvalósítása során milyen kisiklások és félreecsúszások várhatók, hogy ezt a politikát egyes elmaradott vagy kevésbé öntudatos elemek hol érthetik félre, vagy hogy a népi demokráciával szemben ellenséges elemek hol és hogyan fogják ezt a helyes politikát szándékosan félremagyarázni.

Mindez, elvtársak, együttréve odavezetett, hogy 1953 második felében és 1954 első negyedében komoly lazulás következett be a munkafegyelemben s a bérfegyelemben. Elegendő megemlíteni, hogy 1953 második felében és 1954 első negyedében, tehát 9 hónap alatt, a terven felüli beralapfelhasználás meghaladja a 830 millió forintot. A termelés, a munka jobb, magasabb színvonalú megszervezése és vezetése helyett, ami növelte volna a munka termelékenységét, tehát az ország jövedelmét, s egyben ugyanakkor a dolgozók keresetét is, gazdasági vezetőink számos esetben elkezdték liberálisan kezelni a normákat, a munkakiadás és munkaátvétel ügyét, a prémium kérdését. Ismeretes, hogy nem egy üzemünkben egyenesen az igazgató adott utasítást a normák lazítására, vagy olyan bérösszegek törvénytelen folyósítására, amelyek mögött nem állott termelés. A párt- és szakszervezeti vezetők pedig, ahelyett, hogy határozottan felhívták volna a gazdasági vezetés figyelmét az ilyen eljárás helytelenségére, nem egy esetben maguk követelték a gazdasági vezetőktől a normalizálást, a prémium törvénytelen kifizetését. Rossz példával gyakran maguk a minisztériumok jártak elől. Így 1953 negyedik negyedében, az előírt prémiumfeltételek nemteljesítése ellenére, a Kohó- és Gépipari Minisztérium 192 vállalat

részére, a Könnyűipari Minisztérium 105 vállalat részére 240 esetben, az Élelmiszeripari Minisztérium 49 vállalat részére 61 esetben engedélyezett prémiumkifizetést. Hasonló jelenségek kisebb-nagyobb mértékben más minisztériumoknál is előfordultak.

Pártunk vezetése és kormányunk az utóbbi időben számos fontos intézkedést hozott a termelékenység emelésére, a bér- és normafegyelem megszilárdítására, a termelőberendezés jobb kihasználására. *Pártunk vezetése és kormányunk határozottan ráirányította pártszervezeteink és gazdasági vezetőink figyelmét e kérdés, a termelékenység kérdésének alapvető fontosságára.*

Pártszerveink és pártszervezeteink, szakszervezeteink és gazdasági vezetőink kezdenek komolyan foglalkozni ezzel a kérdéssel, de az eredmények, amelyeket eddig elértünk, még csak a kezdet kezdetét jelentik.

Hogy szocialista termelési viszonyaink közepette milyen hatalmas tartalékok vannak a munka termelékenységének emelésében, erre nézve jellemző a Szovjetunió példája. A Szovjetunióban a jelenleg megvalósítás stádiumában lévő ötödik ötéves terv keretében a terv által előírányzott igen nagymértékű ipari termelésemelkedésnek mintegy háromnegyedét a munka termelékenységének emelése útján érik el. Nálunk is a munkásosztály, a nép életszínvonala emelésének, a szocialista felhalmozásnak döntő eszköze a munka termelékenységének növelése. „Nem tudjuk fejleszteni iparunkat, nem tudjuk emelni a munkabért — mondotta Sztálin elvtárs —, ha nem szűnnek meg a lógások, ha a munka termelékenysége egy szinten megreked. Meg kell magyaráznunk a munkásoknak, különösen azoknak, akik nem régen kerültek be a gyárakba, hogy ha mulasztanak és nem emelik a munka termelékenységét, a közügy rovására, az egész munkásosztály rovására, iparunk rovására cselekszenek”*.

És amikor a munka termelékenységének kérdését vetjük fel, újból és újból emlékeztetnünk kell a nagy Lenin tanítására arról, hogy „a munka termelékenysége, ez végeredményben a legfontosabb, a legfőbb az új társadalmi rend győzelme szempontjából”**. A munka termelékenységének állandó, következetes emelése, a nagy Lenin erre vonatkozó tanításának a gyakorlatban való megvalósítása pártunk politikájának sarkköve.

* Sztálin Művei. 8. köt. Szikra 1952. 146. old.

** Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953. 435. old.

AZ ÉLETSZÍNVONAL EMELÉSENEK MÁSIK FONTOS FORRÁSA:
AZ ÖNKÖLTSÉG CSÖKKENTÉSE

Eltársak! A munka termelékenysége mellett *a szocialista felhalmozás másik döntő forrása, s egyben pártunk politikája megvalósításának alapfeltétele, az életszínvonal emelésének alapfeltétele: a termékek önköltségének állandó csökkentése az iparban és a mezőgazdaságban, minőségük megjavítása, valamint a forgalmi, szállítási és igazgatási költségek csökkentése.*

Őszintén meg kell mondanunk, hogy ami az önköltségcsökkentést illeti, e téren a helyzet sokkal rosszabb, mint a termelékenységnél. A Központi Vezetőség beszámolójában már szó volt arról, hogy a II. kongresszus óta eltelt három év alatt az ipari termelés önköltsége mindössze 8 százalékkal csökkent, 1953 II. felében és 1954 I. negyedében pedig az iparban az önköltség nem csökkent, hanem emelkedett.

Annak alapvető oka, hogy a legutóbbi években az ipari termelés önköltsége csak kis mértékben csökkent, mindenekelőtt a túlzott ütemű iparosításban keresendő. A túlzott ütemű iparosítás a tervek mennyiségi teljesítésére irányította gazdasági szerveink és párt- valamint tömegszervezeteink figyelmét. Annak érdekében, hogy teljesítsük a túlfeszített terveket, rendszeresen elhanyagoltuk az önköltség, a gazdaságosság és a minőség kérdését. Tehát a magas önköltség és a minőség sokszor nem kielégítő volta alapján véve politikánkkal, az ebben elkövetett hibákkal függ össze. És összefügg azzal, ami ugyancsak az iparosítás túlzott ütemének volt következménye, hogy bér- és prémiumrendszerünk általában a terv mennyiségi teljesítését tartja szem előtt, erre ösztönöz, nem pedig az önköltség csökkentésére, a minőségi munkára, a minőség megjavítására. E téren csupán az utóbbi időben történt némi változás. Egyes területeken, például a vaskohászatban, a nagyolvasztóknál, a múlt évben minőségi bérezést vezettünk be, s ennek máris kedvező kihatása tapasztalható a minőségre és az önköltségre. A Minisztertanács pedig határozatot hozott arról, hogy a jövőben az önköltségi terv teljesítése a prémium kifizetésének feltétele legyen.

A túlzott ütemű iparosítás mellett azonban számos olyan körülmény hatott kedvezőtlenül az önköltség alakulására, amelyre itt rá kell mutatnunk annál is inkább, mert ezek a tényezők tovább hatnak. Ilyenek: a tervezés hiányosságai, a ter-

melés alacsonyfokú szervezettsége, a viszonylag alacsony műszaki kultúra, az anyagfelhasználás növekedése, az üzemeken belüli és az üzemek, vállalatok közötti együttműködés nem kielégítő volta, az ellenőrzés gyengesége és alacsony színvonala.

Mindezt azért kell erőteljesen aláhúzni, mert vannak, akik azt hiszik, hogy az új, kedvezőbb feltételek, az iparosítás túlzott ütemének folyamatban lévő felszámolása és egyéb körülmények, amelyek *lehetővé* teszik, hogy a továbbiakban tervszerűen, állandóan és jelentős mértékben csökkentsük a termékek önköltségét, maguktól érvényesülnek. Határozottan szembe kell szállni a spontaneitásnak ezzel a — tisztesség ne essék szólván — elméletével. Világosan kell látnunk, hogy az önköltség csökkentése az új szakaszban, az új feltételek közepette is igen nehéz és bonyolult feladat, amelyet csak a rendelkezésre álló erők komoly megfeszítésével oldhatunk meg sikeresen.

Az önköltség csökkentésének megoldásánál a legdöntőbb a tervszerűség fokozása, a gazdasági-műszaki vezetés színvonalának megjavítása, a vezetés módszereinek tökéletesítése, a vezetés módszereiben és formáinál a bürokratizmus következetes leküzdése. A gazdasági vezetés és tervezés gyökeres megjavítása nélkül nem leszünk képesek kihasználni az önköltségcsökkentés érdekében az új szakasz, az új helyzet nyújtotta lehetőségeket, nem leszünk képesek ezeket a lehetőségeket valósággá átváltoztatni. Vonatkozik ez mindenekelőtt a minisztériumokra és az Országos Tervhivatalra, de ezen túlmenően egész gazdasági vezetésünkre.

Hozzá tartozik ehhez az is — s erről itt már esett szó röviden —, hogy üzemeink igazgatói valóban igazgatók legyenek, az üzem egyszemélyben felelős vezetői, mert jelenleg az a helyzet, hogy van nekünk sok nagyon kiváló igazgatónk, de az igazgatók kezét ezerféleképpen megkötöttük, s ezzel erősen fékezzük a helyi kezdeményezést, a helyi lehetőségek fokozott kihasználását az önköltség csökkentése, a gazdaságosabb termelés érdekében. *Olyan helyzetet kell teremtenünk, amikor az üzem, a vállalat igazgatója számára az állam, a minisztérium, a felsőbb szerv megszab néhány alapvető feltételt, amelyet minden körülmények között teljesítenie kell, de amelyeken túl az üzemben, a vállalatnál az igazgatónak szabad keze van.* (Nagy taps.)

A Minisztertanács nemrég határozatot hozott arról, hogy a Beruházási Bank az üzemeknek — saját hatáskörében, terven felül meghatározott keretben — beruházási hitelt bocsáthat

rendelkezésre, olyan esetekben, amikor kisebb és gyorsan megvalósítható beruházás révén az önköltséget jelentősen lehet csökkenteni, s amikor a befektetés gyorsan megtérül. Szükséges, hogy üzemünk igazgatói éljenek ezzel a lehetőséggel, s hogy pártszervezeteink is törődjenek ezzel a lehetőséggel. Meg kell szüntetni a felesleges gyámkodást az üzemek igazgatói, vezetői felett, ugyanakkor azonban gondoskodni kell arról, hogy ebből újabb „elcsúszás” ne következzen be, mint ez nem egy helyes intézkedésünk megvalósításánál már megtörtént.

Elvtársak!

Az önköltség csökkentésének nálunk legfontosabb eszköze az anyaggal való takarékoskodás — a pazarlás megszüntetése. Erről is esett itt már szó, szeretném azonban ezt a kérdést kicsit szélesebben felvetni. Ennek a kérdésnek a jelentőségét világosan érzékelhetjük, ha tudjuk, hogy jelenleg iparunkban az összes termelési költségeknek közel 70 százaléka anyagköltség. 1952-ről 1953-ra — annak ellenére, hogy ugyanezen idő alatt a bérek szintje lényegesen emelkedett, tehát az anyaghányadnak viszonylag a termelési költségben csökkennie kellett volna — az összes termelési értéken belül az anyagköltség 66,8 százalékról 68 százalékra, azaz 1,2 százalékkal emelkedett. Azt mondhatná valaki, mit jelent ez az 1,2 százalék? Majd meglátjuk mindjárt a továbbiakban. Az anyagtakarékosság rendkívüli jelentőségét mutatja, hogy 1953-ban — előzetes számítások szerint — Magyarországon az anyagi termelés ágában 66,6 milliárd forint értékű anyagot használtak fel. Vagyis egyetlen ezrelék csökkenés az anyagfelhasználásnál, majdnem 70 millió forint megtakarítást eredményezne. Egyetlen százalék megtakarítás pedig akkora összeget, amelyből 7 500 kétszobás, összkomfortos lakást lehet építeni. Azzal tehát, hogy *termelésünkben az anyaghányad 1953-ban 1952-höz képest 1,2 százalékkal emelkedett, mintegy 8 000 kétszobás, összkomfortos lakást dobtunk ki az ablakon.*

Ha az emelkedés helyett az anyaghányad csak ugyanennyivel — 1,2 százalékkal — csökkent volna — ez annyit jelentett volna, hogy 15 000—16 000 lakással többet építhettünk volna a munkásosztály számára. Ime, elvtársak, ilyen módon függ össze pártunk általános politikája az önköltségcsökkentés, az anyagtakarékosság kérdésével.

Az anyaggal való takarékosság rendkívül fontos minden or-

szág, a szocializmust építő országok számára is. Különösen fontos azonban a mi országunk számára, mert a mi népgazdaságunkban felhasznált anyagok igen jelentős részét külföldről hozzuk be, ami legtöbbször, minden egyéb nehézségtől eltekintve, igen magas szállítási költségekkel is jár. Mi egyelőre külföldről hozzuk be a népgazdaságunk számára szükséges kohó- és öntödei koksznak mintegy 80 százalékát, a gyapot 95 százalékát, a gyapjú 70 százalékát, a nyersbőr 60—65 százalékát, a fenyőfűrész-áru 75 százalékát, a nyersgumit teljes egészében, az alumínium kivételével a színesfémeket szinte teljes egészében. Ilyen körülmények között a legnagyobb gondot kellene és kell fordítanunk arra, hogy évről évre kevesebb anyagot használjunk fel azonos termelési feladat megvalósításához. Egyes területeken az elmúlt években értünk is el eredményeket ezen a téren. Például a magas- és mélyépítőiparban — új módszerek bevezetésével — jelentős mennyiségű faanyagot takarítottunk meg, ugyanakkor persze ugyanezekben az iparágakban tovább folyik más területeken a faanyag pocsékolása. Egészében még nem ment át vérünkbe az anyaggal való takarékosság követelménye, gazdasági vezetőink, pártszervezeteink, szakszervezeteink és DISz-szervezeteink számára ez még nem alapvető kérdés. Például a faipari vállalatok gyakran igen sok bútor, vagy egyéb készítmények gyártására használható faanyagot kazánfűtésre pocsékolnak el. A Furnir- és Lemezgyár 1953-ban 10 000 köbméter faanyagot és hasznos hulladékot tüzelt el. Olyan mennyiség ez, amellyel a vállalat egész évi szénszükségletét fedezni lehetne.

Eddigi prémiumrendszerünk egyenesen ösztönöz arra, hogy minél több és értékesebb anyagot használjanak fel a termelésben, mert ez — bár népgazdaságilag káros, de növeli a termelési értéket, tehát forma szerint „javítja“ a tervteljesítést. Például nem érdemes nálunk réz helyett vasat felhasználni, azért, mert a réz drágább és nagyobb termelési értéket képvisel. Az egyik építési vállalatunknál egy elvtársnő — egy mérnök — észrevette azt, hogy a munkásokat az egyik építési munkahelyre két TEFU teherautó szállítja — holott egy teherautóra kényelmesen ráférnének, és erre lerendelte az egyik teherautót. Ezért szigorú feddést kapott a vállalat igazgatójától, mert az egy teherautó lerendelésével 40 000 forinttal rontotta a vállalat termelési tervének a teljesítését. Ez persze arra mutat, hogy komoly hiányosságok vannak ellenőrzési rendszerünkben. Mindezt

számtalan más példával is lehetne bizonyítani. Például az RM Csőgyár 1953 harmadik negyedében a gyárból kiszállított csőmennyiségnél közel 3 000 tonnával lépte túl az előírt normalsúlyt, vagyis a csövekbe mintegy 3 000 tonnával több anyagot dolgozott be, mint kellett volna. Ez hozzávetőlegesen egy átlagos Tisza-híd vasszerkezeti súlyának felel meg. A gyár ennyivel károsította meg az államot. Ez azonban a tervteljesítésnél oly módon jelentkezett, hogy a gyár a 3 000 tonnás anyaggazdálkodás következtében tervét nem 90,7 százalékra teljesítette — mint ahogy ez valóban történt —, hanem 95,8 százalékra, vagyis a 3 000 tonna elpazarolt anyagot, mint kedvező körülményt, mint a terv jobb teljesítését számították be.

Az ellenőrzés hiányossága és nem megfelelő rendszabályaink lehetővé teszik, hogy a vállalatok túlzott és indokolatlan kooperáció révén teljesítsék és túlteljesítsék mennyiségi tervüket, arra számítva — s eddig ezzel joggal számoltak, mert ez így volt, becsületesen meg kell mondani —, hogy az önköltséggel úgy sem törődik senki komolyan. És ilyen esetek nemcsak a rosszul dolgozó, hanem a viszonylag jól dolgozó vállalatoknál is elég gyakoriak. A vállalatok nagyon sok munkát kiadnak más vállalatoknak vagy kisipari szövetkezeteknek azért, hogy mesterségesen felduzzassák a tervteljesítést, ugyanakkor ezzel nagy kárt okoznak a népgazdaságnak. Egyáltalán nálunk túlzásba viszik a kooperációt. Például a Csepel Autógyár több mint 200 vállalattal kooperál. Ezt a nagymérvű kooperációt megfelelő helyes intézkedésekkel mintegy felére lehetne csökkenteni.

A túlzott kooperáció egymagában véve is káros, mert megnehezíti a termelési folyamatok pontos egybehangolását. Ezért iparunkban a kooperáció mértékét általában szűkíteni kell. Különösen káros azonban a túlzott kooperáció akkor, ha ez nem a termelés szükségletéből folyik, vagy ha ez lényegileg az állam, a dolgozó nép becsapását szolgálja. Ezt a bűnös gyakorlatot kíméletlenül fel kell számolnunk népgazdaságunkban.

Rendkívül nagymértékű nálunk a tüzelőanyagpazarlás, bár ezen a téren — a tüzelőanyag helyes felhasználása terén — az elmúlt egy-két évben értünk el bizonyos eredményeket. Azonban — elvtársak — még mindig az a helyzet, hogy nálunk évente helytelen, gondatlan tárolás miatt több mint 200 000 tonna szén „ég” el anélkül, hogy egyáltalán kazánba, kályhába vagy tüzelőberendezésbe kerülne ez a szénmennyiség. Kétféle-

lió métermázsa szén! Ugyanakkor nem ritka eset, hogy tüzelőberendezéseinkből a szén 20—25 százaléka kikerül a salakhányóra. Vannak nálunk kitűnő kezdeményezések szén- és egyéb tüzelőanyagmegtakarításra. Vannak kitűnő újítóink és nagyszerű újításaink, amelyek beváltak. A baj az, hogy ezeket a módszereket és újításokat még nem terjesztettük el eléggé, nem tettük őket általánossá.

Nagymértékű visszaesés mutatkozik az anyagfelhasználásnál, s általában az önköltségnél a szénbányászatban. Itt 1952-től 1954 első negyedéig a bányafelhasználás 10 százalékkal emelkedett. A bányafát nehezen szerezzük be, túlnyomórészt külföldről. Itt panaszkodott — azt hiszem — Nagy Kálmán elvtárs, hogy nagyon rossz méretben kapják és szidta érte a Nehézipari Minisztériumot. Meg kell mondani, hogy ezért elsősorban nem a Nehézipari Minisztérium a felelős. Ugyancsak igen jelentős mértékben, sokkal nagyobb mértékben, mint ezt az objektív körülmények indokolnák, emelkedett a robbanóanyagfelhasználás is. Egyidejűleg romlott a kitermelt szén minősége, kalóriaértéke. Természetesen mindez növeli az önköltséget. Feleslegesen nagyobb súlyt kell szállítani, a tüzelőberendezésekben pedig a gyengébb szén nem adja ki azt a hatásfokot, amelyet a számukra meghatározott, magasabb kalóriájú szén adna ki.

Igen kedvezőtlenül befolyásolta és befolyásolja a termelés önköltségét a vas- és fémiparban az a mód, ahogyan ezeket az üzemeket fokozottabb mértékben bevontuk közszükségleti cikkek és mezőgazdasági gépek gyártásába. Magábanvéve feltétlenül helyes, hogy ilyen üzemek is gyártsanak közszükségleti cikkeket, s ha kell, mezőgazdasági gépeket és felszerelést is. Azonban előzetesen nem vizsgáltuk meg, hogy az adott cikk termelése melyik üzemben a legcélszerűbb és a leggazdaságosabb. A profilozásnál nem voltak tekintettel az adott üzem felszerelésére, szakképzett kádereire, tapasztalataira. Sokszor felszerszámozás nélkül, kézműves módszerekkel, magasan kvalifikált üzemekben kezdtek gyártani ilyen cikkeket. Az sem volt helyes, hogy azokban az üzemekben, amelyek most először kezdtek foglalkozni közfogyasztási cikkek vagy mezőgazdasági felszerelések előállításával, nem specializáltak egy műhelyt vagy kettőt csak erre, hanem olyan üzemrészekben, amelyek a belső használatra vagy exportra termelnek igen bonyolult műszertermékeket, esztergapadokat, marógépeket, fűrógépeket stb., kezdtek el közfogyasztási cikkeket gyártani. Ilymódon szá-

mos cikket ezek az üzemek, sokszor nem is saját hibájukból, rendkívül drágán termelnek.

Vegyünk egy olyan egyszerű terméket, ami minden magyar háztartásban ott van: a legegyszerűbb palacsintasütőt. Ennek az átlagos termelési költsége iparunkban 3 forint 71 fillér. Ugyanezt a palacsintasütőt az RM Motorkerékpárgyár 7 forint 80-ért állítja elő, vagyis több mint kétszeres önköltséggel. Vagy vegyünk egy olyan egyszerű mezőgazdasági gépet, mint a kézi dobrépavágó. Iparunkban ezt a gépet általában 238 forint 80 filléres költséggel állítják elő. A Kisalföldi Gépgyár önköltsége ugyanennél a gépnél 342 forint, vagyis közel másfélszerese az ipari átlagnak, s ugyanezt a répavágót a Ganz Vagongyár, egy olyan kiváló üzemünk, amely hatalmasan felfejlődött az utóbbi időben, 540 forint önköltséggel termeli, azaz 130 százalékkal drágábban, mint az országos átlag.

De a helytelen profilozás és a megfelelően elő nem készített termelés nemcsak az átállításnál okozott számos esetben igen jelentős önköltségnövekedést, fokozott anyag- és munkabéralapfelhasználást, hanem más esetben is. Például az egyik csúcstesztergapadunk termelésénél az önköltség 1952-ről 1953-ra több mint 20 százalékkal emelkedett. Azért emelkedett, mert ezt a csúcstesztergapadot azelőtt 95 százaléokban a Kőbányai Szerszámgépgyár termelte, jól termelte, begyakorolta magát ezen, azután a termelés egy jelentős részét áttették Esztergomba egy gyárhoz, amely erre nem volt felkészülve, s ennek következtében az esztergomi gyárban a termelés önköltsége csaknem 60 százalékkal emelkedett. Így jön ki az országos átlagban a több mint 20 százalékos emelkedés. Hasonló eseteket tucatjával lehetne felsorolni.

Az önköltséget s ezen belül az anyagfelhasználást igen hátrányosan befolyásolja a selejt magas mértéke. Ennek jelentőségét mutatja az, hogy egyedül a Kohó- és Gépipari Minisztériumnál 1953-ban a selejtveszteség több mint 400 millió forint volt. De nem képeznek kivételt ebben a tekintetben a többi minisztériumok sem, mert mit jelent az, ha — mondjuk — a szénnek a minősége, a kalóriaértéke romlik? Hát nő a selejt! Világos! De ugyanez megvan a könnyűiparban is, és megvan más iparágakban is. A selejtkár magas volta viszont a termelés szerveztségének alacsony színvonalával és főként a hiányos technológiai fegyelemmel függ össze.

GONDOSAN KEZELJÉK ÜZEMEINK AZ ÁLLAM RÁJUK BÍZOTT ÉRTÉKEIT !

Az anyagtakarékosságra s ezzel együtt az önköltség csökkentésére kedvezőtlenül hat ki az is, hogy az utóbbi években, éppen a túlzott iparosítás következményeként, számos esetben elhanyagoltuk termelőberendezéseinket és szállítóeszközeink felújítását. Ugyanilyen irányban hat, hogy bár viszonylag sok raktárt építettünk az elmúlt évek folyamán, mégis raktárállományunk s a raktározás rendje nem felel meg azoknak a követelményeknek, amelyeket az anyaggazdálkodás és anyagtakarékosság, s általában a magas színvonalon szervezett termelés megkövetel. Óriási értékek mennek évente veszendőbe népgazdaságunkban azért, mert nem áll rendelkezésre elegendő raktártér, vagy mert a meglévő raktárak felhasználása nincs megfelelően megszervezve. Így például 1953-ban a nedves, kellően nem szellőztethető raktárak és az ömlesztett tárolás miatt a nyíregyházi, kecskeméti, kaposvári, egri textilnagykereskedelmi, a győri és budapesti cipőnagykereskedelmi vállalatok raktáraiban több mint 200 ezer pár cipő penészedett meg. Ez nem azt jelenti persze, hogy ezek a cipők teljesen tönkrementek, de minőségük csökkent, értékük csökkent, és ezzel természetesen a munkásosztály, a dolgozók szenvedtek kárt. Ezen a téren is komoly változásra van szükség. *Inkább kevesebbet ruházzunk be termelőberendezésekre, legyen lassúbb a termelőberendezések beruházásainak üteme, de biztosítanunk kell az üzemek és vállalatok számára, hogy megfelelő raktárakkal rendelkezzenek, gazdaságosan kezeljék az állam rájuk bízott értékeit, s ily módon komoly megtakarítást érjenek el az anyagköltségeknél.*

Az anyaghányad növekedésének s ennek révén az önköltség kedvezőtlen alakulásának fő oka a laza anyaggazdálkodás, amelynek csupán egyik oldala a raktárak elégtelensége és nem helyes felhasználása. Bár ez rendkívül fontos, de ennél is súlyosabban esik latba az, hogy legtöbb vállalatunknál, ha vannak is anyagnormák, ezeket nem tartják be, nem használják. Az anyagok rendelése, kiadása, felhasználása nem előírt normák szerint történik. Egyrészről vannak az anyagnormák, másrészről folyik az egész tervezés, termelés, szinte az anyagnormák nélkül. Legalábbis nagyon számos esetben ez így van! Annak ellenére, hogy ezt a kérdést évek során ismételten felvetettük, sokat nem jutottunk még előre.

Hogy hová vezethet ez a felelőtlen tervezés az anyagfel-

használásnál, ezt szeretném a Lenin Kohászati Művek esetével bizonyítani. Előrebocsátom: nem a Lenin Kohászati Művek felelősségéről van szó! A Kohó- és Gépipari Minisztérium megfelelő szervei az üzem részére az 1953-ra alkalmazott átlagos 130 százalékos fajlagos anyagfelhasználás helyett a kovácsoltacél előállításánál 1954-ben 156 százalékos fajlagos anyagfelhasználást terveztek. Ha ezt elfogadták volna, úgy ez ennél az egyetlen üzemnél azt jelentette volna, hogy 1954-ben csak ennél a munkafolyamatnál 1953-hoz képest 10 000 tonnával több hengereltacélt használtak volna fel.

Vagy vegyünk egy másik jellegzetes példát. A Nehézipari Minisztériumhoz tartozó négy bányagépgyártó vállalat anyagtervét az Országos Tervhivatal utólagosan felülvizsgálta. A vizsgálat megállapította, hogy a minisztérium a négy vállalat részére csaknem 2 500 tonnával több hengereltacélt biztosított, mint amennyi az érvényben lévő anyagnormák szerint járt volna. Ha tehát arról beszélünk, hogy kevés az anyag, azért szükséges az is, hogy nézzünk körül jobban a saját portánkon a tervezésnél, az anyagnormák felhasználásával, jobban ügyeljünk arra, hogy a drága, sokszor külföldről behozott anyaggal hogyan bánunk!

A legtöbb vas- és gépgyárunknál igen kedvezőtlenül alakul a fajlagos anyagfelhasználás. Ismeretes, hogy túlságosan nagy nálunk a ráhagyás. Ez a megmunkálásnál többletköltséget okoz. De ugyanakkor ez a ráhagyás megint csak növeli a tervteljesítést, persze csak forma szerint növeli és nem ténylegesen! Ez is azért lehetséges, mert ellenőrzési rendszerünk és a tervteljesítés mérésének módszerei még komoly hiányosságokat és helytelen intézkedéseket tartalmaznak. Például az RM Művek Szerszámgépgyárának az RM Művek Vas- és Acélöntödéje 1954 első negyedében mintegy 1 000 tonna nagyöntvényt szállított. Ennek a tényleges súlya 135 tonnával, csaknem 14 százalékkal haladta meg az öntvények szükséges súlyát. A fölös ráhagyással szállított öntvények leforgácsolásához csak ennél az üzemrészlegnél 17 000 normaórával több kellett. Vagyis az egész munkaidőnek közel 10 százalékaival többet fordítottak a megmunkálásra, mint amennyit normális körülmények között fordítani kellett volna.

Az anyagnormák hiánya, vagy ezeknek a gyakorlatban való fel nem használása komoly hibája tervezésünknek és minisztériumaink munkájának. *Megalapozott anyagnormák és ezek következetes, szigorú alkalmazása az egyik legfontosabb feltétele*

annak, hogy végetvethessünk az anyagpocsékolásnak, s komolyan előre jussunk az anyagtakarékosság és ezzel együtt az önköltségcsökkentés terén. Persze, igazuk van azoknak az elvtársaknak, akik szerint az anyaggal való takarékosághoz szükség van arra is, hogy megszüntessük az anyaggazdálkodásban a márról holnapra élést, hogy az anyag terv szerint, normák szerint, megfelelő választékban, időben és bizonyos tartalékkal álljon rendelkezésre. De hogy ezt megtehessek, takarékoskodni kell az anyaggal, mert elvtársak, a semmiből nem lesz valami.

Kedvezőtlenül hatnak ki az önköltség alakulására a rendkívül gyakori tervmódosítások. Ezt nem kell különösképpen bizonyítani azoknak, akik az üzemekben ezeket a módosításokat elszenvedik. Egy példa a sok közül. A Kelenföldi Textilművekben 1953-ban 10 alkalommal módosították a tervet és emiatt a gyártási programot 20 alkalommal kellett módosítani. Szigorú rendszert kell bevezetni ebben a tekintetben is. A tervezés megjavításával, a tervek időben való jóváhagyásával el kell érni, hogy tervmódosításra csak kivételes esetekben, a legritkábban, a legindokoltabb körülmények között kerüljön sor.

A vállalatok, üzemek, műhelyek jelentős részénél az elmúlt évek folyamán létrehoztuk az önálló elszámolás rendszerét. Meg kell azonban mondani, hogy ez az önálló elszámolási rendszer jelentős mértékben csak formailag, papíron létezik. A feladat most az, hogy a formát megtöltsük tartalommal, léttel, hogy az ipar újabb területein létrehozzuk az önálló elszámolás rendszerét és ezt az iparvezetés szerves részévé tegyük, sőt nemcsak az iparvezetésnél, hanem általában az egész népgazdaságban.

Az önköltség csökkentésével eddig túlnyomórészt nálunk a főkönyvelőségek, általában a pénzügyi emberek foglalkoztak. Persze a pénzügyi embereknek, a főkönyvelőségeknek ezek után is, a továbbiakban is igen alaposan kell törődniük az önköltség alakulásával, de az önköltség csökkentése, elvtársak, elsősorban nem a könyveléstől függ, hanem a termelés helyes, gazdaságos, tervszerű megszervezésétől és vezetésétől. Függ attól, hogy hogyan tudjuk megszervezni az önköltségcsökkentés érdekében a dolgozók, a tömegek lelkesedését. Ezért az önköltségcsökkentés, az anyaggal, energiával való takarékoság mindenekelőtt az üzem igazgatójának, főmérnökének, főtechnológusának, főenergetikusának és ezen túlmenően az egész alsó, középső és felső gazdasági és műszaki vezetésnek az ügye, és ezzel együtt ügye pártszervezeteinknek, szakszervezeteinknek, a DISz-nek, mert a

párt és a kormány politikájának meggyőző megmagyarázása és a tömegeknek, a dolgozóknak az önköltségcsökkentés, az anyaggal való takarékoság feladataira való mozgósítása nélkül nem érhetünk el fordulatot az önköltségcsökkentés terén.

Üzemi pártszervezeteink a legközelebbi időben nem utolsó sorban azzal fognak vizsgázni, hogy mennyire értették meg és mennyire képesek a gyakorlatba átvinni pártunk helyes politikáját, hogy miként alakul üzemükben a termelékenység, az anyagtakarékosság, az önköltség ügye. Üzemi pártszervezeteink jól vizsgáztak abban, hogy biztosítsák a termelési tervek mennyiségi teljesítését. *Most a mennyiségi terv teljesítése mellett, amit nem szabad elhanyagolni, a feladat az, hogy nőjön állandóan a termelékenység, csökkenjen az anyaghányad, csökkenjen a termelés önköltsége. (Lelkes taps.)*

Eltársak! Eddig főként az iparral kapcsolatban volt szó az önköltség csökkentésének feladatáról. A mezőgazdaságban azonban az önköltség kérdése még sokkal, de sokkal elhanyagoltabb, mint az iparban. Ez érthető is, hiszen a mezőgazdaság szervezettségi foka alacsonyabb szinten van, de mi nem békélhetünk meg ezzel, nem nyugodhatunk bele ebbe. Például rendkívül magas az állami gazdaságok önköltsége. Emellett igen nagy a különbség az egyes állami gazdaságok önköltsége között, egyébként alig eltérő termelési feltételek mellett. Így mialatt az őszi kalászosok termelési költsége az állami gazdaságok átlagában 1953-ban 112,52 Ft volt, addig az abódi állami gazdaságnál 244,66 Ft. Viszont a meggyespusztai állami gazdaságnál csak 43,47 Ft. A kukorica métermázsájának termelési költsége az állami gazdaságoknál ugyancsak 1953-ban átlagosan 206 Ft volt, ami szörnyű magas önköltség, ugyanakkor a palotási állami gazdaságnál egy métermázsra kukorica termelése több mint 2000 Ft-ba került. *(Élénk mozgás.)* Viszont az uraiújfalusi állami gazdaság átlagos önköltsége a kukoricánál csak 45,76 Ft volt.

Az önköltség nem magától emelkedik vagy csökken. A valóság az, hogy a rossz gazdálkodás, a rossz vezetés, a rossz gazdasági és politikai munka növeli az önköltséget, a helyes, körültekintő, gondos gazdálkodás és a jó politikai felvilágosító munka pedig csökkenti az önköltséget és ezzel együtt elősegíti pártunk fő célkitűzéseinek megvalósítását, népünk életszínvonalának emelését. Nekünk úgy kell dolgoznunk, hogy az önköltség állandóan csökkenjen és ne emelkedjék. *(Nagy taps.)*

Eltársak! Amikor pártunk ilyen határozottsággal veti fel

a termelékenység emelésének, az önköltség csökkentésének, az anyagtakarékosságnak és általában a takarékságnak a kérdését, egyben arra is figyelmeztet bennünket, hogy fokozottan ügyeljünk a termékek minőségére, a minőség megjavítására, mert ha erre nem ügyelünk, akkor megtörténhetik, és biztosan meg fog történni, ha nem ügyelünk rá, hogy mialatt a termelékenység emelése és az önköltség csökkentése terén eredményeket érünk el, ugyanakkor romlik a minőség.

Eltársak! Nekünk nem kell olyan önköltségcsökkentés, amely abban nyilvánul meg, hogy a kabát ujjá a könyékig ér! *(Derűltség.)* Nekünk nem kell olyan önköltségcsökkentés, amely abban nyilvánul meg, hogy a kabát az ember derekáig ér. *Nekünk olyan önköltségcsökkentésre van szükségünk, amely nemcsak változatlan, hanem javuló minőség mellett valósul meg. (Nagy taps.)* Azért kell erre felhívni a figyelmet, mert máskor is előfordult már nálunk, hogy amikor egy-egy fontos feladat megoldására összpontosítottuk a figyelmet, elhanyagoltunk, háttérbe szorítottunk más fontos feladatokat. No meg azért is, mert bizony a minőség terén sok, nagyon sok javítani való van még nálunk, nemcsak a mezőgazdasági gépeknél, amelyekre sok a jogos panasz, hanem a közvetlen fogyasztási cikkeknel és a nehézipari termékeknel is.

Legyen a magyar ipar minden terméke szebb, jobb, tartósabb, olcsóbb, mint valaha is volt!

Eltársak! A magyar ipar számos terméke régebben is messze földön híres volt kiváló minőségéről. Híresek voltak sok országban a magyar esztergályosok, a magyar géplakatosok, bútorasztalosok és különféle más szakemberek. Most is van iparunknak sok olyan kiváló terméke, amelyet itthon is, külföldön is magasra értékelnek. Népi demokráciánk iparában ezzel nem elégedhet meg. *El kell érünk, hogy iparunk valamennyi terméke szebb, jobb, tartósabb, olcsóbb legyen, mint a tőkés Magyarország által előállított termékek voltak! (Nagy taps.)* Ugyanezt el kell érünk mezőgazdasági termékeinknél is. Mi ezt megvalósítjuk, mert erre megvan minden tárgyi feltételünk, minden objektív lehetőségünk. Megvalósítjuk, mert kongresszusunk ezt a feladatot állítja előtérbe, és mert tudatában vagyunk, hogy ez döntő feltétele annak, hogy diadalra vigyük pártunk fő irányvonalát.

Eltársak! Pártunk fő irányvonala és egész politikája helyes. Munkásosztályunk, dolgozó parasztságunk, értelmiségünk, népünk milliói magukénak vallják ezt a politikát és követik pár-

tunkat, a Magyar Dolgozók Pártját. *(Nagy taps.)* Mi sokat beszélünk a hibáinkról és a hiányosságainkról. De éppen azért, mert mi ilyen nyíltan beszélünk ezekről a dolgokról, és mert pártunk politikája helyes, munkásosztályunk, népünk bízik pártunkban. A dolgozók bíznak benne, hogy mint az elmúlt évtizedek folyamán, most is a helyes utat mutatja. Ez az út a dolgozó nép anyagi és kulturális színvonalának következetes emelése, a szocializmus alapjainak lerakása, a szocializmus építésének útja.

Mindannyian szilárdan meg vagyunk győződve arról, hogy pártunk valóra váltja munkásosztályunk, népünk reményeit, és biztos kézzel fogja irányítani küzdelmét a jobb és szebb életért, amely egész munkánk célja. A mezőgazdasági termelés nagymértékű emelése, a munka termelékenységének emelése, az önköltség csökkentése és a termékek minőségének megjavítása érdekében kifejtett nagy erőfeszítéseink ugyanezt a magasztos célt szolgálják. *(Hosszantartó, lelkes, ütemes taps.)*

KRISTÓF ISTVÁN

a Központi Vezetőség tagja, a SzOT elnöke:

Központi Vezetőségünk júniusi határozatának meghozatala óta pártunk és kormányunk igen sok nagyjelentőségű intézkedést foganatosított az új szakasz feladatainak megvalósítása érdekében. Megállapíthatjuk, hogy ezeket az intézkedéseket egész dolgozó népünk helyesléssel és lelkesedéssel fogadta. Számtalan jelét adta annak, hogy bízik pártunkban, mert most is, mint anynyiszor, meggyőződött róla, hogy amit a párt vállalt, azt meg is tartotta. *(Taps.)* Az előttünk álló nagy feladatok végrehajtásához szüntelenül erősíteni kell a párt vezetését, fokozni kell a kommunisták aktivitását az élet minden területén. Az új szakasz politikája megköveteli, nélkülözhetetlenné teszi a tömegszervezetek aktivitását és különösképpen megnöveli a szakszervezetek szerepét. A Központi Vezetőség beszámolójában Rákosi elvtárs is hangsúlyozta e kérdés fontosságát. *A dolgozók anyagi, szociális és kulturális felemelkedésének megvalósításához nélkülözhetetlenül fontos a legszélesebb tömegek aktív közreműködése. Ehhez pedig feltétlenül szükséges a szakszervezetek harcok munkája.*

Az új szakasz célkitűzései azt a feladatot róják a szakszervezetekre, hogy mozgósítsák tagságukat, hathatós segítséget nyújtsanak népgazdasági tervünk megvalósításához, szervezzék

a szocialista munkaversenyt, a Sztahanov-mozgalmat, az ujitó- és észszerűsítő mozgalmat, segítség kibontakoztatni munkáosztályunk nagyszerű alkotókészségét.

Az elmúlt évek sok-sok munkahőstette bizonyítja, hogy ki-meríthetetlen az a tartalék, amely dolgozóink lelkesedésében, akaraterejében, kezdeményezésében rejlik. Nekünk ezt az új szakasz célkitűzéseinek szolgálatába kell állítanunk. A Loy Árpádokat, a Tajkov Andrásokat, a Porubszky Lajosokat, munkáosztályunk száz- és százezer hős fiát kell felsorakoztatnunk e nagyszerű célok megvalósítására! (Taps.)

Szakszervezeteink — különösen a fordulat éve után — sokat fejlődtek, erősödtek. Lényegében minden munkahelyen megalakultak a szervezetek és több mint 12 000 alapszervezetben majdnem félmillió aktivistára támaszkodva a munkások és alkalmazottak többségét, közel kétmillió tagot tömörítenek soraikban.

A szocialista munkaverseny rövid néhány év alatt tömegmozgalommá fejlődött hazánkban. Az 1950-ben elindult Sztahanov-mozgalom ma már a sztahanovisták tízezreit foglalja magában. *A munkaverseny és a Sztahanov-mozgalom kétségtelen tényként bizonyítja a munkáosztály megváltozott viszonyát a munkához, bizonyítja azt, hogy nálunk a munka becsület, dicsőség, hősiesség üggye lett.* (Taps.)

A termelési tervek teljesítésével párhuzamosan eredményeket értünk el az emberről való fokozottabb gondoskodásban, a munkavédelem, az egészségvédelem fejlesztésében is.

Az ország lakosságának mintegy 60 százaléka kiterjedő társadalombiztosítást is a szakszervezetek irányítják. Szakszervezeteink állami támogatással közel 200 000 dolgozónak biztosítanak az ország legszebb üdülőiben, szanatóriumaiban pihenést, gyógyulást, közel 40 000 üdülő gyermek, anya és csecsemő élvezi államunk és a szakszervezetek gondoskodását.

A magyar szakszervezetek széleskörű kulturális nevelőmunkát végeznek.

A szakszervezetek irányításával működő négyszáznál több kultúrotthon és mintegy 125 000 társadalmi munkás szervezi a dolgozók kulturális nevelését és szórakozását. Dolgozóink művelődését, kulturális színvonalának felemelkedését szolgálja a 650 szakszervezeti könyvtár több mint 4 és félmillió kötetnyi könyvvvel. A magyar sport nagy eredményeiben, a sportolók világhírű győzelmeiben része van szakszervezeteinknek is, hiszen a sportélet mintegy háromnegyed részét közvetlenül irányítják.

A magyar szakszervezetek büszkék arra, hogy tevékeny harcosai a Szovjetunió vezetete 800 milliós béketábor küzdelmeinek. Az elmúlt években részt vettünk minden olyan nemzetközi megnyilvánuláson, ahol szavunkat hallathattuk munkásosztályunk, dolgozó népünk, a béke érdekében.

A szakszervezetek a pártnak köszönhetik eredményeiket és sikereiket.

A szakszervezetek ereje a párt vezetésében rejlik. Ezért szakszervezeteink teljes erejükkel, a legnagyobb odaadással támogatják a párt és a kormány programját.

Az új szakasz politikája megköveteli a szakszervezetektől, hogy új módon, de sokkal bátrabban, sokkal határozottabban kezdeményezzenek.

Az új szakasz politikája ugyanakkor azt is megköveteli a szakszervezetektől, hogy mozgósítsák a dolgozókat kötelességeik teljesítésére. Komoly hiba volt, hogy sem az állami szervek, sem a szakszervezetek az elmúlt időkben nem tanulmányozták eléggé a dolgozókat érintő törvények, rendeletek végrehajtását.

Nem ismertük eléggé a termelés, az élet problémáit sem. Emiatt nem jelezhattük kellő következetességgel és alapossággal a pártnak és a kormánynak azokat a problémákat, amelyeket a dolgozók felvetettek, és amelyek foglalkoztatták őket.

A szakszervezeti tagság joggal bírálta a szakszervezetek vezetését azért, hogy nem harcol következetesen a kollektív szerződések vállalásainak teljesítéséért, a törvényes rendelkezések megtartásáért.

Szakszervezeteinknek döntő feladata harcolni azért, hogy a kétoldalú kötelezettségvállalás végrehajtását biztosítsák. Az új szakasz politikájának megvalósítása megköveteli, hogy az igazgatók teljesítsék kötelezettségeiket a dolgozókkal szemben, de ugyanakkor a dolgozók is teljesítsék az állammal szembeni kötelezettségüket.

Egyes helyeken az ellenség tudatosan törekedett arra, hogy túlhajtsa azokat a jogokat, amelyeket a Munka Törvénykönyve biztosít és demagóg módon indokolatlan követeléseket állítson fel. Ugyanakkor, amikor következetes harcot indítunk a Munka Törvénykönyve betartásáért, harcot kell folytatnunk azért is, hogy a Munka Törvénykönyvét le ne járathassák.

Népi demokratikus rendszerünkben a munkásosztály, a dolgozó nép van hatalmon. Az életszínvonal emeléséért folyó harc tehát nem választható el attól a küzdelemtől, amelyet dolgo-

zóink a termelési tervek teljesítéséért vívnak. Ezért a szakszervezeteknek ugyanolyan következetességgel kell harcolniuk a termelésben mutatkozó hibák ellen, mint a szociális vagy a kulturális gondoskodás tekintetében észlelt hiányosságok ellen. Az élet is azt igazolja: ahol rend van szociális és kulturális téren, ott rend van a termelés terén is.

Sokkal következetesebb harcot kell folytatni a szocialista verseny öncélúsága, elsekélyesítése ellen. Még igen szép számmal akadnak a bürokraták fajtájából olyanok, akik elegendőnek vélik a felajánlások megszervezését és azután azt mondják: gverünk, elvtársak, nyomjuk meg egy kicsit, majd csak kijön belőle valami. Az ilyen bürokratákat minél sürgősebben el kell távolítani a szocialista munkaverseny szervezésétől.

A legjobb szervezés sem vezethet azonban eredményre, ha nem tudjuk megnevelni az üzem parancsnoki karát, a mérnököket, a technikusokat és a mestereket. Sajnos a szakszervezeti munka igen kezdetleges még az értelmiség, elsősorban a műszaki értelmiség soraiban.

A szocialista munkaversennyel kapcsolatban fel akarok vetni még egy rendkívül fontos kérdést, a Sztahanov-mozgalom kérdését. Egészen a legutóbbi időkig nem tudott szélesen kibontakozni, és imitt-amott olyan helytelen gyakorlat is felütötte fejét, hogy a sztahanovista követelményeket nagyon megszigorították, néhol elérhetetlenné tették. Nem véletlen, hogy a kohászatban és a bányászatban volt a legalacsonyabb a sztahanovisták aránya. Annak ellenére, hogy a Minisztertanács és a SzOT közös határozata részletesen megszabta azokat a tennivalókat, amelyek a Sztahanov-mozgalom továbbfejlesztésével kapcsolatban most előttünk állnak, néhány minisztériumban és szakszervezetben is azt tapasztaljuk, hogy ezt a rendkívül fontos kérdést elhanyagolták, vagy harmadrangú kérdésként kezelték. Így például, bár a mezőgazdasági termelés fejlesztése egész politikánk homlokterébe került, mégis a Földművelésügyi Minisztérium és a MEDOSz adta ki legkésőbb a Sztahanov-mozgalomra vonatkozó végrehajtási utasítást.

A pártunk III. kongresszusára szervezett szocialista verseny-mozgalom munkásosztályunk, dolgozó népünk pártunk iránti ragaszkodásának tanúbizonysága volt. A dolgozók új és új munkahőstetteikkel nyilvánították hűségüket, szeretetüket, és a munka új hősei gazdag tapasztalatokat adtak szocialista versenymozgal-

munka továbbfejlesztéséhez. Mindent meg kell tennünk, hogy a kongresszusi verseny után, a kongresszusi határozat szellemében ezeket a tapasztalatokat fel is használjuk termelési terveink megvalósítása érdekében.

A szén, az energia, a közszükségleti cikkek, a mezőgazdaság terén kell elsősorban ezt hasznosítani. A munkásosztály nagyfokú aktivitását kell kiváltani az önköltség csökkentése, a fegyelmezetlenség megszüntetése és a rend megteremtése érdekében.

Az a vetélkedés, amely a kongresszusi versenyben kialakult az üzemek között, újabb bizonyítéka volt annak, hogy pártunk bizton támaszkodhat egész munkásosztályunkra az előttünk álló nagy feladatok végrehajtásában. (Nagy taps.) Ugyanakkor azonban, amikor munkásosztályunk nagy többsége ilyen becsülettel helytáll, vannak olyanok, akik ezek rovására, kárára fegyelmezetlenül viselkednek, rontják a fegyelmet, lazítják a normát, vándorolnak egyik üzemből a másikba. Ez ellen a leghatározottabban fel kell lépni. Megengedhetetlen, hogy pártunk nagy-szerű célkitűzéseit bárki veszélyeztethesse vagy hátráltathassa.

Ez azonban nem kis mértékben attól függ, hogy pártszervezeteink mennyire állnak e feladatok megoldásáért indított harc élére és nem kis mértékben attól is, hogy a szakszervezetekben dolgozó kommunisták hogyan érvényesítik munkájukban a párt határozatait. A pártszervezetek egy része elhanyagolta a szakszervezetek segítségét. A szakszervezetekben végzett munkát nem tekintették igen fontos pártfeladatnak, miként ezt Rákosi elvtárs is mondotta, nem egy helyen lebecsülték a szakszervezetek tevékenységét, és igen nagy számmal akadtak olyan pártfunkcionáriusok, akik úgy vélték, hogy most már nincs is szükség erős tömegszervezetekre, mert a párt közvetlenül is meg tudja oldani a feladatokat. Ezzel az alapjában helytelen nézettel a legsürgősebben szakítani kell. Pártunknak erősítenie kell a szakszervezeteket és minden olyan tevékenységet, amely elősegíti a szakszervezetek munkájának megjavítását, mert ez egyik legfontosabb feltétele annak, hogy a párt munkája a tömegek között javuljon.

A szakszervezetekben végzett munka feltétlenül hozzájárul ahhoz, hogy munkásosztályunk, dolgozó népünk még egységebben, még szorosabban zárkózzék fel nagy pártunk mögé. (Nagy taps.)

VASS ISTVÁNNÉ

az MNDSz főtitkara:

Az elmúlt években emelkedett a nők politikai és kulturális színvonala. Ez a növekedés a gazdasági és politikai élet minden területén egyaránt érezteti hatását. Dolgozó népünk nagyszerű eredményeinek elérésében részt vettek a magyar nők is, akik ebben a nagy munkában kifejtették tudásukat, tehetségüket, alkotnívágységüket. Ezekben az esztendőekben tovább mélyült a nők szeretete, bizalma pártunk és kormányunk iránt. Megnőtt felelősségérzetük a dolgozó nép ügye iránt. Ez a bizalom és felelősségérzet hatotta át tevékenységüket, amellyel a Központi Vezetőség 1953 júniusi határozatának végrehajtásában részt vettek.

Az új szakasz politikájának megvalósításában, a párt és a tömegek közötti kapcsolat erősítésében megnőtt a nők közötti munka jelentősége s megnőttek az MNDSz feladatai is. Népi demokráciánk fejlődésének új szakasza az MNDSz munkájában is új szakaszt nyitott meg. Az elmúlt években az MNDSz ért el eredményeket munkája során. Igyekeztünk a párt politikáját eljuttatni a nők különböző rétegeihez. De nem tudtuk megfelelően betölteni tömegszervezeti feladatunkat, mert munkánkban nem sikerült kialakítani azokat a politikai és szervezeti formákat, amelyeknek segítségével a nők legszélesebb rétegeivel kapcsolatot tarthattunk volna. Gyakran nem úgy alkalmaztuk a párt politikáját, hogy ezzel a nők minden rétegét mozgósítani tudtuk volna.

A Központi Vezetőségnek a nők közötti politikai munkáról szóló határozata hozzásegítette az MNDSz-t ahhoz, hogy kilépve az eddigi szervezeti zártságából, megtalálja sajátos tömegszervezeti módszereit és egyre inkább a magyar nők tömegmozgalmává váljék, és a nők valamennyi rétegét segítse a népi demokrácia szellemében nevelni.

A határozat végrehajtásának kezdeti eredményei már éreztetik hatásukat. Az első eredmények a falusi munkában jelentkeznek, ahol határozott javulás állt be az egyénileg dolgozó parasztasszonyokkal, de különösen a középparasztasszonyokkal való kapcsolat erősödésében.

Az MNDSz-szervezetek kezdeményező és szervező munkája eredményeként eddig körülbelül 16 000 nő kapcsolódott be a 120-, illetve a 200-as munkaegységmozgalmába, és ad segítséget a közös munkában való részvételhez azzal, hogy segíti a bölcső-

dék, napközi otthonok szervezését, társadalmi munkával támogatja azokat.

A határozat értelmében hozzákezdünk az üzemi szervezetek létrehozásához is, és eddig körülbelül 400 üzemben, 140 hivatalban és 60 állami gazdaságban alakultak meg az MNDSz-szervezetek. A megalakult szervezetek segítséget adnak a pártnak és a szakszervezeteknek a termelés emeléséért folytatott harcban.

Az MNDSz a párt útmutatásai alapján elindult azon az úton, amelyet a szocializmus építésének új szakasza ír elő a magyar nőmozgalomnak. Minden lehetőség megvan arra, hogy a nők között végzett politikai nevelőmunka eredményeit megsokszorozzuk.

Pártunk és kormányunk különös gonddal törődik a nők munkájának megkönnyítésével. Ebben az esztendőben 23 százalékkal többet fordít a falusi idénybölcsődék és napközik létrehozására. Párt- és tanácssszerveink azonban nem értik meg mindenütt ennek jelentőségét és elhanyagolják a falu nődolgozói számára oly nélkülözhetetlen bölcsődék, napközik létrehozását, pedig ez a nők bevonását a mezőgazdasági munkába igen komoly mértékben megkönnyíti.

Ezeknek a hibáknak kijavítását az MNDSz egymaga nem képes megoldani. Ez csakis a párt segítségével, a funkcionáriusok és kommunisták példamutatásával lehetséges. A nők munka- és életkörülményeinek megjavítására vonatkozó különböző párt- és kormányhatározatok végrehajtásának elhanyagolása akadályozza a párt egész politikájának végrehajtását, mert a nők tevékeny részvétele nélkül a szocializmust felépíteni nem lehet.

Soha még így nem gondoskodtak a magyar nőkről, családokról, mint most, a népi demokratikus Magyarországon. Ígérjük, hogy minden erőnkkal, lelkesedésünkkel segítjük egész népünk anyagi és kulturális színvonalának emelését. *(Nagy taps)*

KOMÓCSIN MIHÁLY

a hevesmegyei pártbizottság első titkára:

Parasztságunk termelési kedvének növekedését bizonyítja — a földek jobb megművelése mellett, hogy ezideig a megye területén körülbelül 350 katasztrális hold szőlőt és körülbelül 100 katasztrális hold gyümölcsöst telepítettek. A gépállomások nagyteljesítményű gépeit, amelyek szőlő alá készítik elő a talajt, már évekre előre lekötötték.

A termelőszövetkezetek megszilárdítása, jövedelmének növelése megyénkben különösen előtérbe állítja a belterjes gazdálkodást. A nagy számban szőlő, gyümölcs, zöldség és kőbakkos növények termesztésével foglalkozó parasztság előtt a szocialista mezőgazdaság fölényét bebizonyítani csak úgy tudjuk, ha termelőszövetkezeteink túlszárnyalják a belterjesen gazdálkodó egyéni parasztok eléggé magas jövedelmét is. Termelőszövetkezeteink figyelmét fokozottabban a belterjes gazdálkodás felé kell irányítanunk, mert jelenleg a termelőszövetkezetek belterjes gazdálkodása megyénkben elmarad az egyénileg gazdálkodóké mögött. Termelőszövetkezeteink feladata, hogy a Központi Vezetőség decemberi határozatában Heves megyére megjelölt feladatok végrehajtása érdekében továbbfejlesszék a híres heves-megyei zöldség-, tök-, dinnye-, paradicsom-, gyümölcs- és borkörmelést. Megyénkben, ha csak a körülbelül 20 százalékos szőlő-tőkehiányt pótoljuk — anélkül, hogy más növény területéből egy holdat is elvennénk — néhány év múlva körülbelül 7 és fél-millió literrel több bort tudunk a magyar dolgozók asztalára és exportterveink teljesítéséhez biztosítani.

A szőlőtermelő termelőszövetkezeteknek és parasztságnak körülbelül 75 millió forint többletjövedelmet jelent ez. Ebből az összegből körülbelül 1500 családiházat tudnánk építeni megyénkben.

Ezeknek a feladatoknak a végrehajtásához mulhatatlanul szükséges a termelőszövetkezetek pártszervezeteinek megerősítése. Jelenleg termelőszövetkezeteink egyharmadában nincs pártszervezet. A pártszervezetek létrehozását akadályozza az alacsony taglétszám. Most mutatkozik meg élesen a paraszti párttagok elhanyagolásának következménye. Felelősek vagyunk azért, hogy az elmúlt években indokolatlanul kizárt vagy törölt többszáz paraszti párttag ügyét nem vizsgáltuk még felül, de azért is, hogy a Központi Vezetőség által biztosított lehetőséget — a tsz-tagok közvetlen tagfelvételét — nem szorgalmaztuk. Ha csak e két feladat végrehajtásához hozzákezdünk, máris számos helyen hozhatunk létre pártszervezetet.

A megyei pártbizottság tagjai, a megyei és járási vezető funkcionáriusok a legjelentősebb községekben aktíva-, népnevelő- és egyéb értekezleteken, valamint kisgyűléseken vettek részt. Egy-egy községben megtartott értekezleten többet tudtunk meg a valóságos helyzetről és határozataink realitásáról, mint az írásos jelentések tömegéből. Az életből vett közvetlen tapaszt-

talatok is arra tanítanak bennünket, hogy egyszerű, közvetlenhangú agitációt kell folytatnunk. Választ kell adnunk azokra a mindennapi kérdésekre, amelyek a parasztságot foglalkoztatják. Az életből vett konkrét példákkal kell érvelnünk. Ilyen példa, hogy a szőlőtelepítéseknel a gépállomások a legnehezebb fizikai munkától, a földforgatástól kímélik meg a dolgozó parasztságot. Államunknak ez a segítsége katasztrális holdanként 8—12 ezer forint megtakarítást jelent a szőlőtelepítő dolgozó parasztságunknak. Ezeknek az érveknek a hatása alatt történt, hogy megyénkben a gépállomások gépeit a szőlőtelepítéshez már évekre előre lekötötték.

El kell intéznünk a dolgozó parasztok jogos, többnyire ott a községben megoldható problémáit. Ki kell kérni a dolgozó parasztok véleményét az egyes kormányintézkedések végrehajtásával kapcsolatban, és bevonni őket azok végrehajtásába.

Az étellel való közvetlen kapcsolat fontosságát, úgy gondoljuk, helyes a Központi Vezetőség munkájával kapcsolatban is hangsúlyozni. A határozatok végrehajtásának nem kielégítő ellenőrzése nem kis részben felülről indul el. Munkánkat nem kis mértékben zavarja az a körülmény is, hogy a párthatározatokban lefektetett elvek alkalmazását nem egy esetben vezető párt- vagy állami funkcióban levő elvtársak részéről sem tapasztaljuk. A hevesmegyei pártbizottság körülbelül egy éve, szakemberek bevonásával, többhónapi munka árán kidolgozta a megye öntözési tervét. Az öntözési tervvel megismerkedett számos vezető elvtárs — így többek között Hegedüs elvtárs is — de mindmáig sem a Központi Vezetőség mezőgazdasági osztálya, sem a Földművelésügyi Minisztérium részéről sem konkrét intézkedés, sem segítség nem született a terv végrehajtására. Megyénkben kis költséggel öntözésre lehetne felhasználni a megyét áthálózó számos patakot. Ez óriási lehetőségeket tárna fel és elősegítené mezőgazdaságunk fejlődését, a belterjes gazdálkodás kiterjesztését.

Tisztelt Pártkongresszus! A Központi Vezetőség Rákosi elvtárs által ismertetett beszámolójában foglalt alapelvek, a kongresszus határozatainak végrehajtását, népünk életszínvonalának emelését Heves megye kommunistái a pártszervezetek, pártszervek munkájának további javításával, még több szénnel, villanyárammal, cementtel, cukorral és egyéb ipari termékkel, valamint több zöldséggel, gyümölccsel és még több borral fogják elősegíteni. (Taps.)

HORVÁTH MÁRTON

a Központi Vezetőség tagja:

Tisztelt Kongresszus! Kedves Elvtársak!

A Központi Vezetőség beszámolója megállapított bizonyos eredményeket az ideológiai munkában, de ugyanakkor helyesen azt is leszögezte, hogy mindez csak kezdetnek tekinthető. Senki sem gondolhatja, hogy az új szakasz nyújtotta lehetőségek az ideológia frontján automatikusan, harc nélkül fognak érvényesülni. Különösen fel kell figyelnünk arra, hogy a politikai élet-hoz hasonlóan az ideológia különböző frontszakaszain is tapasztalhatók az utóbbi időben bizonyos jobboldali jelenségek.

Horváth elvtárs ezután néhány példával illusztrálta ezt, majd így folytatta:

Semmi sem volna helytelenebb, mintha a felsorolt jelenségekből valami új narodnyik-vita anyagát kovácsolnánk. Főleg azért nem, mert összfejlődésünk jelenleg nem a paraszti értelmiség elkülönülésének, hanem ellenkezőleg, a közeledésének kedvez. Mai helyes politikánk mellett a parasztság bizalma és hűsége erősödik, nyugodtan mondhatjuk, hogy ugrásszerűen erősödik a népi demokráciához és a munkásosztályhoz. Nem kétséges, hogy a közeledés irányzata fog felülkerekedni a dolgozó parasztságban és az értelmiségben. Ezért volna helytelen túlbecsülni a jobboldali veszélyt, ezért van mindenekelőtt türelmes, baráti meggyőzésre szükség. A munkás-paraszt szövetség erősödése, a nemzeti összefogás megszilárdulása jótékonyan érezteti hatását az ideológia minden területén, az irodalom területén is. Nem kétséges, hogy valósággal szárnyakat ad íróink nagy részének a párt helyes politikája, és elősegíti, hogy az írói derékhad képességben, tehetségben, a párt és a nép iránti odaadásában tovább erősödjék. (*Taps.*)

Most azonban a régebbi írógenerációhoz tartozó kiváló írókról szeretnék néhány szót szólni. Ha csak a politikai nézeteltéréseink alapján akarnánk megítélni Illyést, Verest, Szabó Pált — de folytathatnám a sort Déryvel és másokkal — akkor békaperspektívából néznénk ezeket az írókat, és szemet hűnynánk az előtt, ami a leglényegesebb. Legkiválóbb íróinkkal, művészeinkkel is előfordul, hogy elmaradott rétegek nézeteit tolmácsolják politikai állásfoglalásaikban, sőt néhány művükben is. A döntő azonban nem az, ami elválaszt, hanem ami összekovácsol velük. Alkotómunkájukra az a jellemző, hogy az elmúlt tíz

év harcaiban, népünk fejlődése nyomán, óriásit fejlődtek ők maguk is, méghozzá nemcsak íróilag, hanem — ha különböző mértékben is, de politikailag is. Mindenképpen helyeselni kell, hogy nyíltan megmondják véleményüket. Bizalomra bizalom, nyíltságra nyíltság legyen a válasz! Amilyen őszintén, kertelés nélkül megmondjuk, hogy mivel nem értünk egyet politikai vagy művészeti nézeteiket illetően, olyan nyíltan és elismerően kell beszélnünk fejlődésükről, alkotói tetteikről is.

Déry kivételével nem fukarkodunk irányukban társadalmi elismeréssel. Amit nem nyújtunk számukra — megint csak Déry kivételével — az, ami írónak és olvasónak a legfontosabb: alkotómunkájuk alapos, beható értékelése.

Szenvedélyes vita folyik Illyés „pesszimista” verseiről. Évek óta szinte tetemre hívjuk a „Puszták népe”, a „Petőfi” íróját és szemrehányóan szembesítjük saját multjával. Illyésen rajta van ez a bélyeg, amitől nem tud szabadulni. Ha — képletesen szólva — egy-egy kritikus bevetődik véletlenül a költő alkotóműhelyébe, feltétlenül belebotlik azokba a négysoros, elszórt költői forgácsokba, amelyekről annyi szó esik, de nem veszi észre, hogy Illyés néhány év alatt a nemzet nagy drámaírójává nőtt. Véleményem szerint Illyésben megvan az erő és az ígéret ahhoz, hogy az annyira elhanyagolt és csak lassan éledő magyar drámai költészetet magas fokra emelje. Művei ideológiailag nem mindig hibátlanok, de nem érzem egészen igazságosnak az időszerűtlenség vádját történelmi drámaival kapcsolatban. A történelmi témán át is a mi korunkhoz szólva mutatja meg az „Ozorai példá”-ban a nép találkozását a hazaszeretet eszméjével, és a „Fáklyaláng”-ban Kossuth száján keresztül azt, hogy csak a nép honszeretete lett volna képes sírjából is feltámasztani és győzelemre vinni még az elbukó forradalmat is. A felszabadulás óta költő nem fejezte még ki oly megrázóan a hazaszeretet szenvedélyét, az osztályszabadság és a nemzeti szabadság elválaszthatatlanságát, mint Illyés Dózsa-drámájának most megjelent első felvonásában. Illyéssel sokat vitáztunk és fogunk még vitázni, de az igazi hazaszeretet nyelven mindig meg fogjuk érteni egymást. (*Taps.*)

Déryvel más a helyzet. Ő beható és elemző bírálatot bőven kapott. Ez a bírálat — véleményem szerint — ma is helytálló. Adósak maradtunk azonban annak a nagyjelentőségű ténynek az elismerésével, hogy hibáival együtt is Déry jutott a legmeszszebbre a Horthy-korszak társadalmának és különösen az elnyo-

mott és hőiesen harcoló munkásosztálynak az ábrázolásában. Nem vettük eléggé figyelembe azt a számottevő politikai és ideológiai fejlődést, amit az utolsó év során írt filmforgatókönyvei mutattak.

Szabó Pálnak része van minden elismerésben, de őrá is vonatkozik, hogy alkotómunkája komoly, átfogó, alapos értékelést mindeddig nem kapott, annak ellenére, hogy egyike azoknak, akik legtöbbet tettek az új falu, a termelőszövetkezeti mozgalom ábrázolásáért. Meg kell őt védeni az olyan otromba és gyalázkodó támadással szemben, mint amilyent az *Esti Budapest* intézett a „Darázsfészek” című kitűnő, nevelőerejű darabja ellen.

Nézzük meg Veres Péternél is röviden az érem fontosabb oldalát. Nemrégiben jelent meg a „Rossz asszony” című kisregénye, mely széles vitát váltott ki és nemcsak irodalmárok, hanem olvasók tömeges hozzászólását is eredményezte. Mi az oka ennek a nagy érdeklődésnek? A témáját, hogy egyik házastárs elmarad a másik mögött öntudatban és fejlődésben — feldolgozták már filmek és novellák. Azért váltott ki Veres műve ily nagy érdeklődést és azért van bizonyos értelemben úttörő jelentősége, mert a téma feldolgozásában mélyre nyúlt: kétfajta életmód, két morális magatartás összeütközését mutatja be, s ezzel a mai ember magánéletének legáltalánosabb, legtipikusabb konfliktusát veti fel — az új erkölcs harcát a régivel.

A felsorolt íróknál — de nemcsak náluk — a következő egyszerű tényeket nem szabad figyelmen kívül hagyni:

Először: hogy egyetértenek a párt irodalmi platformjával és a leglényegesebb kérdésekben a párt politikájával. Ezt egyébként nem a szavak, hanem a tettek döntik el, s ha tettnek tekintjük az újabb irodalmi munkásságukat, az véleményem szerint, lényegében ezt fejezi ki.

Másodszor: becsüljük meg az ország e kiváló íróinak alkotómunkáját azzal, hogy őszintén megmondjuk véleményünket, ha kell, vitába szállunk velük, küzdünk helytelen nézeteik ellen. Ugyanakkor elismerjük és minden erőnkkel támogatjuk azt a pótolhatatlan művészi nevelőmunkát, melyet népünkért és a magyar kultúra felvirágzásáért folytatnak.

Harmadszor: el kell oszlatni minden félreértést azzal kapcsolatban, hogy a párt az íróknak erre vagy arra a csoportjára támaszkodik. A párthoz legközelebb természetesen az öntudatos

kommunista írók állanak, de minden íróra támaszkodik a párt, aki a nép ügyéért dolgozik és minden író támaszkodhat a pártra, aki alkotómunkáját a népnek szenteli! (Nagy taps.)

FÖLDES LÁSZLÓ

a sztálinvárosi pártbizottság első titkára:

Azok az erőfeszítések, amelyeket népünk, kormányunk a Sztálin Vasmű és Sztálinváros építéséért tett, kezdenek visszatérülni. A Sztálin Vasmű I. számú nagyolvasztója február 28. óta hozzájárul az ország nyersvasellátásához. Egynapi nyersvastermelése mintegy 120 traktorhoz szükséges vasat biztosít.

A Sztálin Vasmű erőműve annyi energiát termel, amennyi biztosítja a magyar könnyűipar áramszükségletének mintegy kétharmadát.

A Tűzállótéglagyár a magyar tűzállótéglaipar termelését több mint 12 százalékkal emelte. Néhány hét múlva pedig megkezdí a termelést az első, majd nemsokkal utána a második 125 tonnás martinkemence is. Ez évben ezenkívül üzembe kell helyezni az első nagyteljesítményű kokszolóblokkot, amely először fog magyar szénből kohókokszot előállítani. Áll a város, melyben 4 000 világos, kényelmes lakás ad otthont a Vasmű, a város dolgozóinak. (Taps.)

A fejlődés nem ment magától. A fejlődés motorjai a párt-szervezetek, a kommunisták voltak. Évenként mintegy ezerrel nőtt a párttagok száma. A kommunisták mindig ott voltak, ahol legnagyobb volt a nehézség, és mindig legyőzték azokat.

Pártszervezeteink döntő szerepet vittek a különböző üzemekből, falvakból kikerült dolgozók egységes kollektívává való összeforrasztásában is. Így jött létre például az I. számú nagyolvasztó nagyszerű kollektívája, amely az olvasztó megindulása óta mindennap túlteljesítette a tervét, és eddig majdnem 6 000 tonna nyersvasat adott a hazának terven felül. (Taps.)

A sztálinvárosi pártszervezetek egyszerű falusi dolgozókból a munka hőseinek százait nevelték ki. A párt nevelte Jeszenovics Gyulát, a Szocialista Munka Hősét, Buti Gyula Kossuth-díjas kőművest, L. Szász Antalt, a volt cselédet, kubikost, jelenlegi olvasztárt és sok-sok más munkást, mérnököt és technikust harcos, öntudatos kommunistává.

A Központi Vezetőség júniusi ülése és az ott hozott határozat nagy lökést adott párttagságunk fejlődésének. Megnőtt a pártvezetés iránti igény. Meg kell mondanunk, hogy *ennek ellenére sem tudtuk a pártmunkát olyan színvonalra emelni, mint amilyent párttagjaink várnak és mint amilyenre valójában szükség van.*

Az elégedetlenség jutott kifejezésre a párttagok részéről például abban is, hogy a vezetőségválasztások során a vezetőségi tagok majd felét leváltották, nem azért, mintha többségük nem lenne rendes elvtárs, hanem azért, mert a párttagok tőlük mint pártszervezeti vezetőktől nem kapták meg azt, amit vártak. Még a vezetőségválasztó taggyűléseken is, amelyek pedig igen aktívak voltak, s amelyeken párttagságunk egyharmada felszólalt, bizonyos kettősség mutatkozott: míg a termeléssel a beszámolók csupán általánosságban foglalkoztak, addig a párttagok nagyon is konkrétan.

A mi pártéletünkre az a jellemző, hogy a párttagok a pártéleten belül nem kapnak választ azokra a problémákra, amelyek őket állandóan foglalkoztatják; nem kapnak megfelelő segítséget ahhoz a harchoz, amelyet ők a műhelyekben, a munkahelyeken naponta vívnak. Ennek legfőbb oka az, hogy a gyűléseken az előterjesztés, a beszámoló nem elég konkrét, nem elég kritikus. Mindig sokat akarunk markolni és — mint ilyenkor lenni szokott — keveset fogunk. Ezt bizonyítja az is, hogy amíg a beszámoló feletti vita sokszor igen vontatott, addig az utána következő fegyelmi ügynél vagy tag- és tagjelöltfelvételi vitánál már igen harcos, tanulságos, sokszor elvi jelentőségű vita alakul ki azért, mert ez a rész kézzelfoghatóbb, közelebb áll a párttagokhoz. Alig fordul elő, hogy egy-egy pártösszejövetelen egy vagy néhány párttag munkáját megtárgyalnánk, hogy egy vagy néhány párttagot, akik nem mutatnak példát a munkafegyelemben vagy selejtet gyártanak — a párttagság előtt felelősségre vonnánk, megmutatva, hogy milyen károk származnak az ilyen magatartásból. A taggyűlésektől, pártcsoportmegbeszélésektől, aktívaülésektől, pártválasztmányi ülésektől többet várnak párttagjaink.

A pártbizottsági, pártvezetőségi ülések a multhoz képest jobban vannak előkészítve, a gyakorlat azonban még most is az, hogy egy-egy ülés inkább befejezése, mint kezdete a munkának. Azt kell elérnünk, hogy ha egy választott szerv megtárgyal valamilyen kérdést, akkor azonnal induljon meg a munka, s mindenki tudja, hogy mit, mikorra kell elvégezni. Ha ezt jól meg-

oldjuk, nagy mértékben előrelendítjük a termelést. Ehhez viszont több segítségre van szükségünk mind a megyei pártbizottság, mind a Központi Vezetőség részéről.

Mi például hibás módszernek tartjuk azt, hogy a Központi Vezetőség ipari-közlekedési osztálya a gazdasági vezetést nem a helyi pártszerveknek nyújtott segítség útján akarja megjavítani, hanem közvetlenül. A legutóbbi néhány hetet kivéve ugyanis, amikor ez már másképpen történt, rendszerint csak utólag szereztünk tudomást arról, hogy lent jártak a városban és fontos megbeszéléseket folytattak.

Végül szeretnék egy megjegyzést tenni a Központi Vezetőség kongresszusi beszámolójának egyik részletével kapcsolatban. Idézem: „... az új, fejlődőképes, fiatal elvtársak mellett jobban meg kell becsülnünk a harcokban kipróbált, régi, illegális multtal rendelkező kádereket. Akadnak pártszervezeteink, melyeket nem felesleges figyelmeztetni erre az egyébként magától értetődő követelményre”*. Ez az utolsó mondat azt a benyomást kelti, mintha alul nem becsülnék, de felül becsülik ezeket az elvtársakat. Véleményem szerint ez nem így van, hanem fordítva. Nem alulról, hanem a Központi Vezetőség szerveiből indult ki ez az álláspont, talán annak alapján, hogy a régi, illegális mult senki számára nem jelenthet menlevelet. Ennek alapján azonban gyakran olyan követelményeket támasztottak velük szemben, hogy az gyakorlatilag sok régi elvtárs félreállítását eredményezte.

Kedves Elvtársak! A sztálinvárosi küldöttek már a kongresszus eddigi tanácskozása során is megerősödtek, a kongresszus már eddig is új harcokra, új győzelmekre lelkesített bennünket. Igérjük, hogy ki fogjuk javítani hibáinkat és teljesítjük a párt által ránk bízott feladatokat. *(Nagy taps.)*

NAGY ISTVÁN

a Ganz Vagon- és Gépgyár igazgatója:

Ahogy közeledett pártunk III. kongresszusának ideje, mind jobban megmutatkozott a Ganz Vagon- és Gépgyár munkásainak és értelmiségi dolgozóinak szeretete pártunk iránt. Ez kimagasló termelési eredményekben fejeződött ki. Üzemünk kommunistái és pártonkívüli dolgozói a kongresszus tiszteletére indított munkaversenyben teljesítették felajánlásaikat. Április

* Rákosi Mátyás: Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. 82—83. old.

hónapban a befejezett termelési tervet 121 százalékra, teljes termelési tervünket 112 százalékra teljesítettük, és exporttervünknek 106 százalékban tettünk eleget.

A mezőgazdaság segítésére vállaltuk, hogy a kongresszus napjáig 750 répavágót készítünk el. Dolgozóink ezt a felajánlásukat is túlteljesítették és lelkes munkával a kongresszus napjáig 1003 darabot készítettek el és küldtek dolgozó parasztságnak munkájának megsegítésére.

Az év első két hónapjában elmaradtunk az acélöntvénygyártásban. Kohászaink azt vállalták, hogy a kongresszus napjáig 100 tonnát törlesztenek adósságukból. Vállalásukat túlteljesítették és 127 tonna acélt törlesztettek a kongresszus napjáig. Exporttervünk túlteljesítésére gyárunk dolgozói azt vállalták, hogy május hó végéig kilenc darab lengyel motoroskocsit szállítanak ki. Ebből eddig nyolc darab elkészült, a kilencedik motoroskocsi ma megy átadási próbára, és a hónap végéig elhagyja gyárunkat. Számos kiváló egyéni eredmény is született.

Önköltségi tervünket teljesítettük, ugyanakkor azonban az önköltség bérhányada növekedést mutat, vagyis a tervezettnél több bért fizettünk ki. Ugyanerre a hibára mutat az a tény is, hogy az év első két hónapjában túlléptük a beralapot, és március, április hónapban ennek a túllépésnek csak kis részét tudtuk megtakarítani. Igaz, hogy üzemünkben a munka termelékenysége 6 százalékkal nőtt az 1953. évhez viszonyítva, de a kifizetett bérek ennél nagyobb százalékkal emelkedtek, pedig éppen fordítva kellett volna lenni.

A gazdaságos termelés ügyét, a veszteségek elleni harcot, amelyet Tóth elvtárs, gépgyártásunk üzemvezetője kezdeményezett, a pártaktíva, a szakszervezet és a DISz segítségével úgy magyarázzuk meg és segítjük, hogy műszaki dolgozóink is nagy számban vegyenek részt benne, és munkásaink a szocialista versenyben eredményesen segítsék a gazdaságos termelés megvalósítását.

Gyárunk gyártmányai megkövetelik tőlünk, hogy a minőség javítására sokkal nagyobb gondot fordítsunk, mint eddig. Azt akarjuk elérni, hogy gyárunk kiváló termékeket gyártó vállallattá váljék, és hirdesse a magyar munkások és mérnökök alkotómunkáját mind a négy világrészben, ahová termékeinket exportáljuk.

A Ganz Vagon- és Gépgyár dolgozóit harcbavisszük, hogy minél hamarabb és minél nagyobb mértékben tudja pártunk valóra váltani dolgozó népünknek tett ígéreteit. Azt akarjuk,

hogy a mi gyárunk méltóan kivegye részét ebből a munkából. Vállaljuk ezért, hogy 1954. évi befejezett termelési és exporttervünket maradéktalanul teljesítjük, és a tervben meghatározott anyagmennyiségből az év végéig 2 százalékot takarítunk meg.

Vállaljuk továbbá azt, hogy az 1955. évben, olyan gyártmányösszetétel mellett, mint 1954-ben, ugyanannyi anyagból, mint amennyit az 1954-es tervben előírtak a részünkre, 1955-ben 6 százalékkal többet termelünk.

Az anyaggal való takarékoság, a felhasználás jobb ellenőrzése révén, dolgozóink szocialista munkaversenyét erre irányítva, az 1954. év végéig 8 millió forinttal csökkentjük készleteinket.

A műszaki fejlesztés legfontosabb munkáit határidő előtt megvalósítjuk, és korszerűbb gyártástechnológiával, valamint egyéb intézkedésekkel a gyár dolgozóit úgy segítjük munkájukban, hogy az 1954-ben tervezett termelékenységi mutatónkat 8 százalékkal túlteljesítjük.

Az év első két hónapjában beralapunkat túlléptük. Ugy fogunk dolgozni, hogy az év végéig az év elején mutatkozó túllépésünket letörlesszük.

Az önköltségcsökkentési tervünket 3 éven keresztül nem teljesítettük. Most úgy akarunk dolgozni, hogy a részünkre előírt önköltségcsökkentési tervet 1954-ben teljesítve — 1953-hoz viszonyítva —, 7,5 százalékos önköltségcsökkentést érjünk el. Ez csaknem 30 millió forint megtakarítást jelent a múlt évhez viszonyítva, mely az általunk a mezőgazdaságnak gyártott repavágókban kifejezve több mint 12 ezer darabot jelent.

Igérjük, hogy gyárunk dolgozói egy emberként fognak harcolni azért, hogy a magunk területén valóra váltsuk ígéreteinket. (Nagy taps.)

ANDICS ERZSÉBET

a Központi Vezetőség tagja, az Országos Béketanács elnöke:

Az elmúlt öt esztendő folyamán a békemozgalom népünk nagy, hazafias mozgalmává nőtte ki magát, olyan erővé vált, amely egyre önfeláldozóbb munkára sorakoztatja fel a magyar nép legszélesebb rétegeit. Ez a mozgalom a magyar nép lelkéből lelkedzett, a magyar nép törekvéseinek, vágyainak hű kifejezője.

Népünk a békéért való harcot legközvetlenebb, legszentebb ügyének tekinti. Munkásainknak és parasztjainknak, tudósainknak és mérnökeinknek, művészeinknek és sportolóinknak egy-

aránt szárnyakat ad az a tudat, hogy eredményeikkel nemcsak saját országuk felvirágoztatását biztosítják, hanem a béke egyetemes, nagy ügyét, az egész emberiség ügyét is előreviszik.

A magyar nép magáévá tette a nemzetközi békemozgalom nagy alapelveit. Igenis, lehetséges a különböző rendszerek békés együttélése. Igenis, lehetséges az egyes országok között felmerülő bármely nézeteltérés békés tárgyalások útján való rendezése.

A Szovjetunió őszinte, bölcs és határozott békepolitikája, a világ békemozgalma új nemzetközi erőviszonyokat teremtett. Szinte törvényszerű jelenségnek tekinthetjük, hogy a háborús politikát folytató, vagy az ilyen politikának magukat odaadó kormányok egyre inkább szembekerülnek saját népükkel, másrészt egyre inkább kiéleződnek ellentéteik a kapitalista táboron belüli szövetségeseikkel is. A hatalmas békeharc eredményének tekinthetjük, hogy az imperialistáknak egyre kevésbbé sikerül megfélemlíteniök a népeket. Ellenkezőleg! A háborús gyújtogatók újabb és újabb gázettei mindinkább cselekvésre készítetik azokat is, akik eddig passzív szemlélői voltak az eseményeknek. Ezt jól példázza az amerikai imperialisták azon kísérleteinek csődje, hogy a hidrogénbombával pánikot keltsenek. Nem megbénító, páni félelmet, hanem hatalmas felháborodást váltottak ki az egész világon.

Mindennek ellenére tisztán kell látnunk, hogy egy újabb háború veszélye távolról sem került le a napirendről. Nagyobb éberségre, hatalmasabb erőfeszítésekre van szükség, mint valaha. Ezért az egész magyar nép üdvözli a Béke-Világtanács berlini rendkívüli ülését, és helyesli, hogy az a tömegpusztító fegyverek eltiltását és a gyarmati népek függetlenségi harcának támogatását helyezi tárgyalásainak középpontjába.

A magyar békemozgalom pártunk segítségével eredményesen kezdi kialakítani a maga sajátos módszereit. Persze, voltak és vannak komoly hibák még ezen a téren. A békemozgalmat sokáig pusztá eszközként tekintettük a jobb munkára, az állami kötelességek jobb teljesítésére való közvetlen agitáció érdekében. Természetes, hogy a béke igazi híve az, aki nemcsak szavakkal, hanem tettekkel segíti elő a béke nagy ügyét. De a békemozgalomban nem uralkodhat el a közvetlen termelési agitáció, amely mellett a békemozgalom sajátos jellege elhalványul. Összejöveteleink nem foglalkoztak eleget magának a nemzetközi békemozgalomnak a kérdéseivel, éppen ezért nem tudtak elég széles rétegeket felölelni. Ehhez járultak még olyan nézetek, mint

például az, hogy népi demokratikus országunkban csak a szocialista békemozgalomnak van létjogosultsága.

Békemozgalmunk az utóbbi időben egyre jobban törekszik arra, hogy valóban a legszélesebb tömegek mozgalmává váljék, maga köré gyülekeztesse mindazokat, akik ilyen vagy olyan megfontolásból, tudatosan vagy kevésbé tudatosan, de meg akarják akadályozni egy újabb háború kitörését, s arra, hogy felölelje azokat a rétegeket is, amelyek a tömegszervezetekben még nem találják meg a helyüket.

Elmondhatjuk-e mindezek alapján, hogy békemozgalmunk megfelel mindazoknak a követelményeknek, amelyeket joggal támaszthatunk vele szemben, mindazoknak az erőfeszítéseknek, amelyekre szükség van? Nem! Ezt egyáltalán nem mondhatjuk el! Egyrészt a béke megvédése olyan hatalmas és nehéz feladat, amely minden eddiginél nagyobb erőfeszítéseket kíván, másrészt a békemozgalomnak még hatalmas, kiaknázatlan tartalékai vannak. Még távolról sem öleli fel a magyar békemozgalom mindazokat, akiket meg tudna nyerni és akiket meg kellene nyernie. *Ne legyen hazánkban senki — mondja az Országos Béketanács kiáltványa —, aki nem ismeri meg az igazságot a háború és a béke mostani nagy küzdelmében.*

Legyen a békemozgalom népünk legszélesebb rétegeinek hatalmas iskolája. Mélyítse el népünk szeretetét, tiszteletét, hűségét a szovjet népek iránt, akik a békemozgalom zászlaját magasra tartják, akik példájukkal az emberiséget erejének tudatára ébresztették, akik magukra vették a nagy történelmi úttörés minden áldozatát, akiknek segítő keze mindenütt ott van, ahol a népek szabadságát, boldogságát, békéjét védelmezni kell. (Taps.)

Váljék a békemozgalom még hatalmasabb eszközévé az igaz internacionalizmusnak. Fokozza még inkább azt az érdeklődést, rokonszenvet, testvéri együttérzést, amely népünket más népek iránt egyre jobban áthatja. Neveljen az eddiginél fokozottabb mértékben igaz, tevékeny hazaszeretetre, annak tudatára, hogy a szavaknak tettek adnak erőt, hogy országunk erősítésével a béketábor erkölcsi és anyagi erejét növeljük, hogy a béketábor és hazánk érdekei egy és ugyanazok. Az eddiginél nagyobb mértékben segítse elő a békemozgalom az imperialista háborús gyűjtogatók mesterkedéseinek sokoldalú leleplezésével a dolgozó magyar nép szilárd nemzeti egységének kialakulását, szilárdítsa a magyar nép nemzeti egységét az imperialista háborús uszítók és azok minden rendű és rangú csatlósai elleni felsorakozás jegyében. (Taps.)

PIÓKER IGNÁC

Kossuth-díjas sztahanovista, a Szocialista Munka Hőse:

Hazánkban a szocialista munkaverseny, a Sztahanov-mozgalom erőteljesen fejlődött és széles tömegeket átfogó tömegmozgalommá vált. Ezt alátámasztja az a tény, hogy hazánkban jelenleg mintegy 80 000 azoknak a száma, akik lelkes, odaadó munkájuk eredményeképpen elnyerték a büszke sztahanovista címet. Az Egyesült Izzóban, ahol én dolgozom, 1951-ben a sztahanovisták száma 40 volt, ma már 907. A most folyó kongresszusi műszakban a dolgozók kimagasló eredményeket érnek el. A kongresszus tiszteletére tett vállalásaiknak becsülettel tesznek eleget. A kongresszusi munkaverseny újabb lendületet adott a Sztahanov-mozgalomnak. Ismét tömegesen nőnek ki az új sztahanovisták. Éppen ezért joggal állapítja meg a Központi Vezetőség, hogy munkásosztályunk a termelésben, a munkaversenyben csodákat tud művelni, ha lelkesítjük, ha támogatjuk kezdeményezéseit, találékonyságát, és megmutatjuk az összefüggést, amely mindennapi egyszerű munkája és a szocialista jövő nagy célkitűzései között fennáll.

Ugyanakkor, amikor hangsúlyozom a fejlődést, rá kell mutatnom a fennálló hiányosságokra is. A mi üzemünk pártbizottsága és szakszervezeti bizottsága — a korábbi időkhöz viszonyítva — a kongresszusi verseny időszakában többet foglalkozott a munkaversennyel. Ez helyes! De az már nem helyes, hogy az utóbbi időben nem foglalkoznak kielégítően a sztahanovistákkal.

Ez nemcsak üzemünk pártbizottságának és szakszervezeti bizottságának hibája, hanem a felsőbb párt- és szakszervezeti szerveknek is. Itt elsősorban a budapesti pártbizottságra, a kerületi párt- és szakszervezeti bizottságokra gondolok. Pedig mindenki előtt világos: a termelés élenjáróira, a sztahanovistákra az új szakaszban fontos feladat hárul.

Viszont mi a helyzet az Egyesült Izzóban, de országosan is? Az üzemi pártbizottság, a szakszervezeti bizottság, a vállalatvezetés a sztahanovistákkal való foglalkozás terén nem tesz eleget a legegyszerűbb követelményeknek. Például hónapok telnek el, és nem hívják össze tanácskozásra a sztahanovistákat, nem kéri ki véleményüket a termelési problémák megoldása érdekében. A kongresszusi munkaverseny és a kongresszusi műszak megindulása előtt sem hívták össze a sztahanovistákat. Pedig helyes lett volna. Egy-két tanácskozás minden bizonnyal jelentősen, még jobban növelte volna a kongresszusi verseny lendületét.

Egyénileg sem foglalkoznak a sztahanovistákkal. A párt- és gazdasági vezetők nem érdeklődnek munkájuk és egyéb problémáik iránt. Elhanyagolják a sztahanovisták politikai, szakmai nevelését is. Gyárunkban ugyan indult sztahanovista-iskola, de nem törődik vele senki, nem gondoskodnak arról, hogy ezt tovább folytassák.

1949-ben, amikor hazánkban megindult a Sztahanov-mozgalom, a Szovjetunió elküldte legjobb tudósait, sztahanovistáit, hogy nálunk is elősegítsék a szocialista munkaverseny kibontakozását. 1949—1950-ben a Sztahanov-mozgalom nagy lendületet is vett hazánkban: megdöntöttük a régi normákat. A sztahanovisták és a kiváló dolgozók bebizonyították, hogy nem félnek az újtól, és bátran kezdeményeztek. Egészen kiváló eredmények is születtek. Hiba azonban, hogy a sztahanovistákat politikailag nem nevelték, s egyes sztahanovistáknak a fejükbe szállt a dicsőség. Egyes kiváló sztahanovisták gyakran nem akarják a nagyobb szakmai tudást igénylő darabos munkát végezni, szériamunkán akarnak dolgozni. Ebben a bérezés hibái is közrejátszanak, amin javítani kellene. Ugyanis azok a dolgozók, akik egészen kiváló munkát végeznek a hetes, nyolcas kategóriában, nem tudnak többet keresni, mint 1000—1200 Ft-ot, viszont akik csak szériamunkát végeznek, játszi könnyedséggel a kétszeresét keresik. Ez pedig nem serkenti a minőség javítását, a szakmai tudás növelését.

Amikor 1949-ben, a Sztahanov-mozgalom megindulása idején a párttitkárunk említette, hogy vegyek részt a szocialista munkaversenyben, még azt mondtam: „Elvtársak! Mit akarnak, mennyiséget vagy minőséget? Mert a kettő együtt nem fér meg.” Őszintén megmondom, tévedtem. Magam bizonyítottam be, hogy megfér együtt a kettő. (Taps.) Szeretném elmondani azt, hogy amióta részt veszek a munkaversenyben, egyetlen selejtet nem gyártottam. (Taps.) Viszont nem elég, ha magam érek csak el ilyen eredményeket. Kiváló munkások tömegeit kell nevelnünk. A jelenlegi bérezés viszont a szériamunka felé taszítja a munkásokat a nagyobb kereset miatt. Ezért kérem a kongresszust és a pártvezetőséget, hogy próbálják a mi szocialista bérezésünket felülvizsgálni, és azokat a dolgozókat, akik kiváló minőségi munkát végeznek, valahogy másképpen bérezzék. Fontos feladatunk az önköltség csökkentése. De ezt nem segítik elő az olyan öntők és hengereszek, akiknek „újításai” eredményeként olyan kemény lesz az öntés, hogy háromszoros időt kell fordítanom a megmunkálására.

De nem segíti az önköltségcsökkentést az sem, hogy egyes hengerészek hidegen hengerelnek, gyűrött az anyag és — képletesen mondva — szétszedhető, mint a levelestészta. Így azután 1 mm helyett 7—8 mm-t kell legyalulnom belőle. Ilymódon nem csökken, hanem növekszik az önköltség.

Ezúton kérem a budapesti pártbizottságot, a szakszervezeteket: segítsenek bennünket abban, hogy több eredménnyel dolgozhassunk pártunk és kormányunk új feladatainak megvalósításaért. Bírálják is a sztahanovistákat, de ne csak akkor, amikor már súlyos hibákat követtek el — amiért aztán lebunkózzák őket — hanem akkor, amikor a hibák még könnyen kijavíthatók.

Mi vállaljuk azt, hogy elvégezzük a ránk eső feladatot a minőség javítása, az önköltség csökkentése terén. Mindent el fogunk követni, hogy méltók legyünk a sztahanovista címre. (Taps.)

SZABÓ FERENC

Kossuth-díjas zeneszerző:

A francia zeneművészet egyik legismertebb polgári képviselője, Honegger nemrégiben azt mondta, hogy a zeneszerző a mai társadalomban hivatlan vendég, akivel állandóan éreztetik, hogy senki sem kíváncsi rá, és jelenléte mindenkit zavar és feszélyez. A felszabadulás előtt, mint minden kapitalista társadalomban, ilyen hivatlan vendég volt a magyar zeneművészek többsége is. Még világgraszoló legnagyobb zenei tehetségeinket is csak akkor kezdték itthon komolyan venni, ha külföldön átütő sikert értek el.

A magyar zenész az új Magyarországon már nem „hivatlan vendég”. A biztos megélhetést és a szabad alkotómunka lehetőségét teremtette meg számára pártunk gondoskodása. A múltban mellőzött tehetségek előtt megnyíltak a hangversenytermek dobogói, fővárosunkban és vidéken sok új szimfonikus zenekar és zenei együttes alakult. Operaházunk a felszabadult dolgozók egyik legnépszerűbb, leglátogatottabb színháza lett. Évek óta zsúfolt házak előtt játszik. Az Operaház ma már három színházból áll, az Erkel Színházzal és a Gördülő Operával bővült. Ma már Miskolc, Debrecen, Szeged színházainak is külön operatársulata van. De még ez sem tudja kielégíteni az operaművészetre éhes dolgozóink minden igényét. Felszabadulás óta rendeződött

és rendkívül módon kiszélesült a zenetanítás. Soha annyian nem tanultak zenét, mint most.

Új színnel gazdagították zeneművészetünket a hivatásos népi együttesek. A felszabadulás után jóval több magyar vonatkozású zenetudományos mű látott napvilágot nyomtatásban, mint a felszabadulás előtti évszázadok alatt összesen.

Zenei fejlődésünk azonban nem egyenletes. Vannak területek, ahol elmaradás tapasztalható. Legélesebben érződik ez — előadói és zeneszerzői szempontból egyaránt — a tömegzene területén. Kevés sikerült, népszerű dalt írtunk az utóbbi időben. Népünk mindennapi életének meghitt ábrázolása még csak ritkán jut szóhoz művészetünkben.

A következőkben kell kérnünk pártunk segítségét.

1. Több és mélyebb kapcsolatra lenne szükség a zene képviselői, valamint a párt és a kormány megfelelő szervei között.

2. Sok fiatal és figyelemreméltó előadóművésznünk egészséges művészi fejlődését és előmenetelét veszélyezteti egy bizonyos sztárkultusz. Fiatal művészeink keveset és nem a megfelelő alkalmakkor jutnak csak szóhoz. Arról van szó, hogy amíg nem népszerűek, nem szerepelhetnek. De ha nem szerepelhetnek, sohasem válhatnak népszerű művészekké. (*Derűltség.*)

3. A tömegek lebecsülése mutatkozik meg abban, amikor a kormányprogramra hivatkozva, a régi, lomtárba került, bárgyú kuplék és az 1900-as évek Ferenc József-korának hazugul hamis, émelyítően szirupos termékeivel árasztották el a rádió és az esztrádszínpadok műsorát. Egyesek úgy értelmezték a kormányprogramot, hogy az az amerikai tánczenének nyaklónélküli reneszanszát jelenti. Egyre-másra halljuk a híreket arról, hogy a vidéki cigányzenekarokat szélnek eresztik, vagy ahogy diplomatikusan mondják, a cigányzenészeket „termelőmunkára irányítják”. (*Derűltség.*) Főleg a szórakoztatóipar vendéglőiben, jazz-jampekben foglalják el helyüket.

4. A kultúrforradalomnak a zene területén talán mindennél fontosabb két tényezője: a jó és kiterjedt iskolai énektanítás, valamint az üzemi kórusok jól irányított zenei tömegnevelő munkája.

E két területen szomorúan és aggódva kell tapasztalni az egyhelybentopogás jeleit. Az iskolai énekoktatás ügyét az Oktatásügyi Minisztérium vezetői, de sok iskolaigazgató is, mint valami nagyon mellékeset, mint valami bátran elhanyagolható kezeli. A szakszervezetek kulturális munkája sok jogos kritikára

ad alkalmat. A hibák közül a legnagyobb talán az, hogy nem vezetik, sorsára hagyják az üzemi kórusmozgalmat.

Nagyon kérjük az új Központi Vezetőséget, hasson oda, hogy az illetékesek több lelkiismerettel és nagyobb gonddal tördjenek a rájuk bízott, döntő fontosságú zenei nevelő feladataik becsületes, lelkiismeretes végrehajtásával. (Nagy taps.)

FEKETE BERTALAN

a sóstóhegyi „Vörös Csillag” termelőszövetkezet párttitkára:

A mi termelőszövetkezetünk is elég sok problémával küzdött, különösen az 1952-es és 1953-as gazdasági évben, mert az aszály és a fagy a szőlőben és gyümölcsöseinkben igen komoly károkat okozott. A tagság nagyobb része úgy gondolta, hogy nehéz lesz a szövetkezetben élni. Pártszervezetünknek komoly politikai munkát kellett végeznie a termelőszövetkezeti tagság körében, hogy megmagyarázza, nem lesz mindig aszályos esztendő, és bebizonyítsa a termelőszövetkezet előnyét. Például az egyik termelőszövetkezeti asszony, Mányikné — kilencgyermekes családanya — nem egyszer szidta a termelőszövetkezetet és vezetőit. Egyik alkalommal, amikor beszélgettem vele, azt mondom, hogy nekem sem hisz. De a zárszámadáskor, amikor családja 2 000 munkaegységre 106 000 forint értéket kapott, megváltozott a véleménye. (Derűtség, nagy taps.) Bocsánatot kért, amiért szidta a szövetkezetet és vezetését, s megköszönte a pártnak, hogy a nehéz helyzetben megmutatta neki a helyes utat.

De nemcsak Mányiknének, hanem szövetkezetünk minden tagjának megváltozott a véleménye, mert megváltozott az élete is. Zárszámadáskor az elmúlt esztendőben egy munkaegységre eső pénzbeli és természetbeni részesedés forintban átszámolva 53 forintot tett ki.

Pártszervezetünk politikai munkájának eredménye az is, hogy a Központi Vezetőség 1953 június 27—28-i határozata után a mi szövetkezetünkben egyetlen tag sem lépett ki. (Lelkes taps.) Ez azért volt így, mert minden esetben szem előtt tartottuk az önkéntesség elvét, és azért, mert termelőszövetkezetünk tagsága megtalálta a számítását. Nemhogy kilépő lett volna, hanem ez év tavaszán 21 új belépő volt a termelőszövetkezetünkben. (Taps.)

A mi pártszervezetünk úgy dolgozik, hogy a munkát állandóan a bírálat és az önbírálat elve alapján értékeli. A pártveze-

tősegi ülésen kéthetenként, taggyűlésen pedig havonta rendszeresen napirendre tűzzük a termelőszövetkezet igazgatóságának munkáját. Beszámoltatjuk őket, felhívjuk figyelmüket a munkájuk közben elkövetett hibákra és a hiányosságokra, javaslatainkkal segítséget adunk kijavításukhoz, és mozgósítjuk a kommunistákat az előttünk álló gazdasági feladatok megoldására is. Ennek eredményeként erősödött termelőszövetkezetünk, de állandóan erősödik partszervezetünk is. Jelenleg termelőszövetkezetünk taglétszáma 186, ebből párttag és tagjelölt 68. A termelőszövetkezet legjobb dolgozóit vesszük fel párttagnak. Ebben az évben eddig 6 tagjelöltet vettünk fel. (Taps.)

Nálunk a kommunisták élen járnak a termelőmunkában. Elosztottuk őket a brigádokba, munkacsapatokba és ott állandó politikai munkájukkal, személyes példamutatásukkal mozgósítják az egész termelőszövetkezeti tagságot a munka jó elvégzésére. Pártszervezetünk komoly harcot folytatott azért, hogy a nőket bevonják a munkába. Eleinte ezen a téren is komoly problémáink voltak, de a kommunista asszonyok és az MNDSz-szervezet vezetői élen jártak a munkában. Így elértük azt, hogy ma már több mint 40 asszony rendszeresen kiveszi részét a termelőmunkából. (Nagy taps.) Az elmúlt esztendőben több mint 25 asszony haladta túl jóval a kétszáz munkaegységet — az én feleségemnek például 394 munkaegysége volt (Taps) —, és ebben a gazdasági évben már mind a 40 asszonynak 150-en felül van a munkaegysége.

A Központi Vezetőség júniusi határozata után, amikor a termelőszövetkezetekből több helyen megindult a kilépés — mivel nálunk ilyen probléma egyáltalán nem volt —, segítettünk más termelőszövetkezetekben visszaverni az ellenség bomlasztó munkáját. Védnökséget vállaltunk a közelünkben lévő „Petőfi” és „Rákóczi” termelőszövetkezet fölött. Amikor segítségükre siettünk és megnéztük a kilépések okát, láttuk: a legnagyobb hiba az, hogy ezekben a termelőszövetkezetekben nem volt pártszervezet. Első dolgunk az volt, hogy a jól dolgozó szövetkezeti tagokat felvettük a mi pártszervezetünkbe. Ma már mindkét termelőszövetkezetben megalakították a pártszervezetet (Nagy taps), és mindkét termelőszövetkezet gazdaságilag, szervezetileg és politikailag egyaránt erősödik.

A tavaszi munkálatokat termelőszövetkezetünkben határidő előtt végeztük el, kongresszusi vállalásunkat teljesítettük. A begyűjtésben sem vagyunk az utolsók között, mert a szarvas-

marha és a tojás beadásában egészéves kötelezettségünket teljesítettük, illetve túlteljesítettük. A sertés- és baromfibeadás kötelezettségét félévre, a tejét pedig minden hónapban száz százalékra teljesítjük. Ebben az évben is előreláthatólag jól zárunk, és felülmúljuk az egyénileg dolgozó parasztok jövedelmét, még a jól dolgozó középparasztokét is. (Taps.)

Eredményeink mellett természetesen még nálunk is vannak hiányosságok. Van még javítanivaló a közös vagyonhoz való viszony terén is. Alacsony még az állattenyésztés hozama. Vannak párttagjaink is, akik kételkednek az állattenyésztés jövedelmezőségében. Ezért most a pártszervezetünk előtt álló egyik legfontosabb feladat, hogy harcot folytassunk az állattenyésztés jelentőségének megmutatásáért, a tenyésztői kedv kiszélesítéséért és az állati termékek hozamának növeléséért.

A tagok közül még sokan nem értik meg az egyénileg dolgozó parasztokkal való viszony javításának fontosságát. Ezért tovább kell javítani e téren is a politikai felvilágosító munkát. Tovább kell javítani a pártszervezetünknek az agitációs és propagandamunkát, és még jobban kell harcolnunk azért, hogy pártszervezetünk teljes egészében betöltse termelés pártellenőrző szerepét.

Pártszervezetünknek éberem kell őrködnie az ellenség támadásaival szemben, mert ettől a mi szövetkezetünk sem mentes. Az ellenség a kilépések idején megpróbálta a mi tagságunkat is bomlasztani és arra rábírni, hogy lépjenek ki, amikor azt híresztelte termelőszövetkezetünk tagsága között, hogy a másik termelőszövetkezetből mindenki kilépett. Ezáltal is bizonytalanságot akart kelteni a mi tagságunk között.

A Központi Vezetőség beszámolója feladatul tűzte elénk, hogy a második ötéves tervben a mezőgazdaság is felzárkózzon szocialista iparunk mellé. Ennek eléréseért minden termelőszövetkezet pártszervezetének az a feladata, hogy példamutatással, a tömegkapcsolatok elmélyítésével haladjon a dolgozó nép jobb jövője felé a szocializmus útján. (Taps.)

STEFÁN LÁSZLÓ

veszprémmegyei DISz-titkár:

Veszprém megye ifjúsága igen nagy örömmel fogadta a párt és a kormány intézkedéseit, melyek a júniusi párthatározat és a kormányprogram alapján születtek meg.

Az elmúlt év júniusa óta megyénk ifjúsága közel huszonöt százalékkal többet költöhet ruházkodásra, ételmezésre, szórakozásra és kulturális célokra. Szórakozási és kulturális lehetőségei mindjobban kiszélesedtek, amire példa többek között az a tény, hogy megyénkben 178 kultúrotthon áll az ifjúság rendelkezésére, amelyből 6 tavaly június óta jött létre. Csupán falusi kulturális célokra ez évben körülbelül 4 millió forintot fordítunk. Megyénk falvaiban az ifjúság sportolási lehetőségének kiszélesítésére ez év folyamán 2 millió 200 ezer forintot biztosított kormányunk, ezen felül több száz sportfelszerelés került szétosztásra az egyes községek ifjúsága között. A nyár folyamán csupán úttörőgyerekekből 810, középiskolásokból és egyetemistákból 250 fiatal megy az ország különböző vidékeire, esetleg külföldre teljesen ingyen nyaralni.

Ifjúságunk jó munkával válaszolt a párt és a kormány határozatára. Az elsők között szeretném említeni e téren a Pápai Textilgyár fiataljait, akik közül 900-ból 868 fiatal tett a kongresszusra felajánlást, amit általában teljesítettek is. Itt az ifjúság erősen hozzájárult ahhoz, hogy az üzem negyedévi tervét túlteljesíthette, sőt jelenleg is túlteljesíti tervét. Ezért őrzik a DISz Központi Vezetősége vörös vándorzászlaját.

A decemberben megjelent párt- és kormányhatározat a mezőgazdasági termelés fejlesztéséről igen komoly feladatot rótt a Péti Nitrogénművekre, legjelentősebb műtrágyagyártó üzemünkre. A péti DISz-szervezet és ifjúság megértette ennek jelentőségét és ezt a munkaverseny eredményeivel igyekezett bebizonyítani. A műtrágyagyári részlegben egyetlen fiatal sem volt, aki 100 százalékon alul teljesítette volna normáját, de az erőtelep, gázgyár és a karbantartó műhelyek ifjúsági brigádjai is általában 120—150 százalék közötti teljesítményt értek el.

Mindezek mellett azonban meg kell állapítani, hogy nem tudtuk és nem tudjuk még minden időben mozgósítani az ifjúságot azoknak a feladatoknak a végrehajtására, melyeket a párt élénk tűz. Nem tudtuk és még ma sem tudjuk megyénk egész munkás-ifjúságát felzárkóztatni az élenjáró fiatalok mögé. Még mindig sok fiataljaink között a fegyelmezetlen, a selejtgyártó, a meddőt termelő, az önköltségcsökkentésért folytatott harcban hátul kullogó.

Különösen komoly hibák vannak nálunk a termelőszövetkezetek területén. Megyénk 144 tsz-éből mindössze 22-ben dolgozik DISz-szervezet. A meglévők is többségükben gyengék, nem nyújtanak megfelelő segítséget a tsz-ek gazdasági, politikai

és erkölcsi megszilárdításához. Ezért a felelősség elsősorban bennünket terhel, mert évek óta nem harcoltunk eléggé a párt és kormány határozatainak végrehajtásáért, nem mozgósítottuk parasztfjúságunkat a párt falusi politikájának végrehajtására.

Véleményünk szerint azonban saját felelősségünk hangsúlyozása mellett fel kell vetni a DISz Központi Vezetősége felelősségét is két szempontból. Először azért, mert a DISz Központi Vezetősége falusi politikájának kialakításában nem törődött kellőképpen a szövetkezeti gazdálkodás jövőjének megvilágításával a parasztfjúság sorai között, és így parasztfjúságunk nem látott perspektívát a szövetkezeti gazdálkodásban. Ezért oly kevés még ma is a fiatal a termelőszövetkezetekben. Másodszor azért, mert a DISz Központi Vezetősége nem ellenőrizte következetesen a párt, a kormány és saját határozatainak végrehajtását a falu szocialista építése területén, s ennek következtében lent, a gyakorlati életben nem is nyújtott megfelelő segítséget ezek végrehajtásában.

Népi demokráciánkban még mindig nem vált az egész társadalom feladatává az ifjúság szocialista szellemben való nevelése.

A Népművelési Minisztérium például éveken keresztül — egészen az elmúlt év végéig — elhanyagolta az ifjúságot érdeklő kulturális kiadványok, színdarabok nagy számban való kiadását, s ez év elejéig hagyta azt is, hogy a kultúrotthonok tekintélyes részéből kiszorítsák az ifjúságot. Ez évben — hála a pártnak — már történtek intézkedések ennek megváltoztatására.

Fel kell vetnünk egy olyan fontos társadalmi szerv felelősségét is, mint az Írószövetségé. Nem kis feladata az Írószövetségnek az ifjúság nevelése azáltal, hogy az ifjúság számára, az ifjúság szocialista nevelése érdekében írjanak. Az elmúlt év folyamán íróink már kezdtek foglalkozni azzal a gondolattal, hogy írjanak az ifjúságnak az ifjúságról. Többen becsülettel teljesítették is ígéretüket. Külön ki kell emelni Szabó Pált, aki úttörő volt e területen. „Hajdú Klári“ című könyvét az ifjúság nagy szeretettel fogadta. Komoly hiba azonban, hogy még mindig kevesen követik Szabó Pál példáját. Az ifjúsági irodalomban különösen keveset hallatnak magukról neves Kossuth- és Sztálin-díjas íróink.

Az a kérésünk a magyar írókhoz, írjanak többet és jobban a magyar ifjúságnak az ifjúságról, mert ez lehet a legjobb segítség, melyet szocialista szellemű nevelésükhöz adhatnak.

Mi, a DISz-ben dolgozó párttagok tudjuk, hogy mi vagyunk a párt előtt felelősek az ifjúság neveléséért. Mégis kérjük a párt-szervezeteket: soha ne feledjék azt, amit Rákosi elvtárs a Központi Vezetőség beszámolójában mondott a DISz-szel kapcsolatban: „A DISz, a dolgozó ifjúság e harcosszervezete a párt édes gyermeke, s minden módon kifejezésre kell juttatni, hogy a párt segíti, támogatja, gondját viseli, állandóan törődik vele“*.

(Taps.)

IFJ. BALOGH SÁNDOR

a hejőpapi gépállomás traktorosa, a Szocialista Munka Hőse:

Életem legboldogabb, felejtethetetlen hete ez. Először azért, mert a borsodmegyei kommunisták küldötté választottak s részt vehetek pártunk kongresszusán. Másodszor azért, mert ma délből Dobi elvtárs átadta a Szocialista Munka Hőse kitüntetést. (Nagy taps.) Forró szeretettel és hálával köszönöm meg pártunknak és kormányunknak. Ez a kitüntetés is arra kötelez, hogy továbbra is megtartsam az ország első traktorosa címet, és munkamódszeremet átadva, minél több traktorost neveljek.

A kongresszusi verseny során óragrafikont alkalmaztam, és a gépállomások traktorosai között országosan az első helyre kerültem. (Taps.) Öcsém a váltótársam. Szovjet U—3-as traktorral 910 normálholdat teljesítettünk. A magasabb terméshozam biztosítása érdekében a hejőpapi „Petőfi“ tsz-ben — külön erre a célra átszerelt vetőgéppel — 395 kat. holdat sűrűsorosan vetettünk. 630 kat. holdat fejtrágyáztunk, 42 kat. holdat négyzetesen vetettünk. Gépállomásunk nem dolgozik ugyan rosszul, de jobb eredményeket is elérhetne, ha a vezetőség helyesebben irányítaná.

Sok segítséget kaptunk a Vegyitermékek Gyárától, amely gépállomásunkat patronálja.

Itt, a kongresszus színe előtt versenyre hívom Tóth László traktoros elvtársat, a Szocialista Munka Hőst. Kérem, hogy ezt a kihívást ne utasítsa vissza, mint azt az élenjárók értekezletén egyszer már tette velem. (Derűltség, taps.) Versenypontjaim a következők: vállaljuk a felelősséget területünkön azért, hogy a kapások ne gazosodjanak el és többszöri kapálással biztosítunk holdanként 5 mázsás átlagos terméstöbbletet. Kalászosoknál —

* Rákosi Mátyás. Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. 89. old.

azokon a területeken, ahol mi vetettünk, ápoltunk és fogunk aratni — jóminőségű munkával biztosítjuk a kétmázsás termés-többletet. A karbantartást is jól végezzük el. Az én gépem 2 100 normálholdat teljesített, de új alkatrészt gyűrűn kívül még nem kapott. (*Taps.*) Vállalom, hogy a cséplésben gépemmel 60 vagont fogok teljesíteni. Várom, hogy ehhez szintén csatlakozzék Tóth elvtárs is. 20 százalék üzemanyagot takarítok meg, és ez év június 10-ig kétéves tervemet teljesítem. A verseny egész évre szól, és az lesz a győztes, akinek a termelőszövetkezetében nagyobb lesz a termésátlag. (*Nagy taps.*)

TÓTH LÁSZLÓ

traktoros, bácsmegyeri küldött, a Szocialista Munka Hőse:

Mi, magyar dolgozók sokat, nagyon sokat várunk pártunk III. kongresszusától, és biztosak vagyunk abban, hogy az még várakozásunkat is felülmúlja.

Rákosi elvtárs a beszámolóban foglalkozott a mezőgazdaság gépesítésével. Én és dolgozótársaim helyeseljük a gépesítés fokozását. De tekintsünk csak széjjel, hogy milyen gépekre is van szükségünk. Erőgépeknél például nem G—35-ösre, hanem T—20—22-esre, univerzális gépekre (*Felkiáltások: Úgy van!*), amelyekkel a növényápolást gépesíthetnénk. Cséplőgépeket ne kis-, hanem nagyteljesítményűeket gyártsanak, és ne szereljék fel az új cséplőgépeket mindenféle csövekkel, ventilátorokkal, a tisztító minden fajtájával, mert amikor munkába állítják, ezeket úgy szerelik le róluk, mint valami lomot és azután valóban lomokká is válnak: a gépállomás padlására kerülnek. A talajművelőgépekről szólva, sokkal gazdaságosabb lenne, ha a mosonmagyaróvári 330 jelű ekét gyártanák, amely gyönyörű munkát végez és gyönyörűen forgat. Az elosztásnál is vegyék figyelembe azt, hogy mire hol van szükség.

A fejlett munkamódszerek alkalmazásával és átadásával eddig nem nagyon foglalkozott a kongresszus, pedig merem állítani azt, hogy ha ezzel törődünk, milliókat takarítunk meg országunknak.

A kiváló szovjet munkamódszerek és az óragrafikon szám-talanszor minden várakozást felülmúlt. A tavaszi munkák idején a kapacitás teljes kihasználásával 30 nap alatt teljesítettem gépemmel egész évi tervemet. A 30 nap alatt 60 mázsa üzemanyagot takarítottam meg. Betetőzésül végig F-párlattal dolgoz-

tam, amelyre sok traktoros azt mondja, hogy nincs benne erő. A karcagiak láthatták azt, hogy hogyan működött a gépem, még én is sokszor azt hittem, hogy kiszalad alólam. De sajnos hamar elfogyott a munkám. Április 20-án befejeztem és azóta állok. Nem tudom, elvtársak, megértene-e engem, mit jelent a számomra az, hogy amikor az ország forr, pezseg, s a rádió, a sajtó tele van a munka lendületének híreivel, és ugyanakkor nekem, a mezőgazdaság élenjáró dolgozójának állnom kell. Sokszor nagyon elcsüggedtem. Nem tudom elképzelni például, hogy Pióker elvtárs, vagy más dolgozó, aki vállalatot tesz és nem biztosítanak neki munkát, hogyan érezné magát.

Itt, a kongresszus előtt köszönetet kell mondanom, hogy nekünk, traktoristáknak is megadták azt a tiszteletet, hogy minden évben egy napon, június második vasárnapján, az olajos traktoristákat is ünnepelje az egész ország. (Nagy taps.) Mi traktoristák ezt a megtiszteltetést továbbra is ki akarjuk érdemelni, és mindent elkövetünk, hogy a gazdag szovjet munkamódszereket minél szélesebb körben elterjesszük hazánkban, és harcolni fogunk, hogy a kongresszus határozatait végre tudjuk hajtani mezőgazdaságunkban.

Most Balogh elvtársnak szeretnék válaszolni.

Nagyon boldog vagyok, elvtársak, hogy ismét akad versenytársam. Innen a kongresszusról kérem a traktoros elvtársakat, hogy minél szélesebb körben terjesszék és alkalmazzák a gazdag szovjet munkamódszereket.

Balogh elvtárs versenykihívását elfogadom. Vállalom a 60 vagonos cséplési eredményt, és igyekszem, ha egy mód van rá, hogy visszakerüljek az első helyre. (Nagy taps.)

AZ ÁLLAMIGAZGATÁS ÉS A TANÁCSOK FELADATAI

NAGY IMRE ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE

Tisztelt Pártkongresszus! Kedves Elvtársak!

Pártunk II. kongresszusa óta eltelt több mint három esztendő tapasztalatai szükségessé tették, hogy pártunk legmagasabb fórumán napirendre tűzzük és megvitassuk államigazgatásunk és helyi tanácsaink legfontosabb kérdéseit. Lenin arra tanított bennünket, hogy „... minden forradalom legfőbb kérdése az államhatalom kérdése... A hatalom kérdését nem lehet sem megkerülni, sem elhalasztani, mert éppen ez az az alapvető kérdés, amely *mindent* meghatároz a forradalom fejlődésében...”* A felszabadult munkásosztály forradalmi pártjának állandó feladata, hogy a marxizmus-leninizmus tanításainak szellemében, az ország konkrét történelmi és társadalmi viszonyai között, elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt mélyrehatóan tanulmányozza az államhatalom és az államigazgatás kérdéseit.

Pártunk és munkásosztályunk nagy államépítő munkájában feladataink és felmerülő problémáink sikeres megoldásához nélkülözhetetlen azoknak a hatalmas és gazdag tapasztalatoknak, valamint elméleti és gyakorlati eredményeknek a hasznosítása is, amelyekkel a Szovjetunió gazdagította a nemzetközi forradalmi mozgalmat, és amelyekkel a kelet- és délkelet-európai népi demokratikus országok rendelkeznek az államépítés és igazgatás terén.

Indokoltá teszi a kérdés napirendretűzését és megvitatását az is, hogy a felszabadulás óta az országban végbement forradalmi átalakulás folyamán társadalmunk politikai szervezetének új formáját hoztuk létre, a népi demokráciát, a proletárdiktatúra válfaját, mint a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet államhatalmának formáját. Ezt az új, népi államszervezetet, en-

* Lenin Művei. 25. köt. Szikra 1952. 394. old.

nek feladatait, működését, szervezeti formáit és fejlődésének feltételeit pártunknak behatóan tanulmányoznia kell, leszűrve a felszabadulás óta eltelt közel tíz esztendő során a magyar munkásosztály államépítő munkájában szerzett értékes tapasztalatokat, hogy népi demokratikus államunk tevékenysége és szervezete összhangban legyen azzal a nagyszerű fejlődéssel, amely a szocializmus építése terén hazánk társadalmi, gazdasági és politikai viszonyait jellemzi.

Meg kell vizsgálnunk a kérdést azért is, mert az utóbbi időben az államhatalom gyakorlásában, az állami szervek működésében, valamint a helyi tanácsok munkájában komoly lazaságok és hiányosságok mutatkoztak, amelyek gyengítették a népi állam erejét, nehezítették az államigazgatást és zavarták a szocializmus építését. Ebben nem kis része volt annak, hogy államépítő munkánk bonyolult kérdéseinek megoldásánál gyakran elhanyagoltuk az elvi tisztázást, háttérbe szorult az elméleti megalapozás, ami megnehezítette a helyes megoldást. Ez is azt mutatja, hogy az állam hatalmi és igazgatási szervei számára a helyes irányelvek meghatározása, a kérdések elvi tisztázása, a marxista-leninista államelmélet széleskörű alkalmazása az államépítő gyakorlati munkában — pártunk halaszthatatlan feladata.

Pártunk Központi Vezetőségének múltévi június 28-i határozatai kedvező feltételeket teremtenek ahhoz, hogy a párt a kongresszus által meghatározott irányelvek és a kijelölt fő célkitűzések alapján, kiküszöbölve a hibákat, megszilárdítsa népi demokratikus államunkat, megjavítsa az államvezetést és a helyi tanácsok munkáját, tovább fejlessze társadalmi rendszerünk alapját, a munkás-paraszt szövetséget, és tovább erősítse a párt, a kormány és a nép egységét. A kérdés felvetése mutatja, hogy pártunk milyen rendkívüli jelentőséget tulajdonít helyi tanácsaink munkájának és tevékenységének, milyen gondoskodással övezi a dolgozó nép köréből a tanácsmunkába felemelt egyszerű emberek állami tevékenységét. Kongresszusunk a maga útmutatásaival és határozataival bonyolult, nehéz feladataikhoz, szilárd helytállásukhoz főképpen nekik kíván hathatós segítséget nyújtani.

A HELYI TANÁCSOK LÉTREHOZÁSA A MAGYAR NÉP
ÉLETÉNEK TÖRTÉNELMI JELENTŐSÉGŰ ESEMÉNYE

Tisztelt Elvtársak!

Közel tíz esztendővel ezelőtt a magyar nép évezredes meszszeségbe visszanyúló történelmének a nemzet életére sorsdöntő fordulathoz érkezett. A második világháborúban, a Szovjet Hadseregnek a fasizmus erői felett aratott világtörténelmi jelentőségű győzelme nyomán, a Hitler-fasizmus oldalán, annak utolsó csatlósaként elszenvedett katonai vereség következtében összeomlott a horthysta úri Magyarország, felszabadult a magyar nép. (*Nagy taps.*)

Az elmúlt tíz esztendő eseményei: egyrészt az országunk társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális életében végbement gyökeres változások, a szocializmus építése terén elért sikereink, a Szovjetunió és a körülötte tömörülő népi demokratikus országok nemzetközi súlyának nagyarányú növekedése, a Szovjetunió vezetésével az emberiség békéjéért világszerte folyó hatalmas küzdelem eredményei; másrészt az amerikai imperializmus háborús erőfeszítései és reakciós, népellenes ellenforradalmi erőket támogató politikája napnál fényesebben feltárta népünk előtt nagy történelmi jelentőségét annak, hogy hazánkat a Szovjetunió fegyveres erői szabadították fel. (*Nagy taps.*) Ez döntően meghatározta az ország egész jövő fejlődését. Ennek köszönhetjük, hogy visszanyertük az ország függetlenségét, a nemzet szuverenitását, hogy annak aláásására irányuló külső imperialista törekvések növekvő veszélyével szemben biztonságban munkálkodhattunk hazánk felvirágoztatásán, hogy Magyarország tíz esztendővel ezelőtt a népi demokratikus fejlődés útjára léphetett, és történelmileg alig mérhető rövid idő alatt ma már a szocializmus építésének szakaszában tart. Ennek köszönhetjük, hogy a demokratikus népi erők szétzúzták a belső reakciós fasiszta erőket, s ezzel az ország megmenekült a polgárháború súlyos megpróbáltatásaitól.

A felszabadított kelet- és délkelet európai országokban a dolgozó nép hatalomra jutása, a népi demokratikus állami és társadalmi rendszer megteremtése, a népi demokratikus országok közötti szoros, testvéri kapcsolatok és kölcsönös segítség is komoly biztosítéka volt és marad továbbra is népi államunk megszilárdulásának, országunk békés fejlődésének, a szocializmus építésének.

Ezek voltak azok a külső erők, amelyek rendkívül kedvező feltételeket biztosítottak annak a nagy történelmi fordulatnak, amely tíz esztendővel ezelőtt a demokrácia útján a szocializmus felé indította el az ország fejlődését. A tíz évvel ezelőtt megindult nagy átalakulás fényes bizonyítéka Lenin szavai igazságának: nem lehet a mai korszakban úgy előre haladni, hogy ne a szocializmus felé haladjunk, nem lehet forradalmi demokratikus átalakulást következetesen megvalósítani, hogy ezzel ne tennénk lépést a szocializmus felé.

Felszabadult munkásosztályunk a Magyar Kommunista Párt vezetésével a nemzet minden erejét — a demokratikus, antifasiszta, németellenes, hazafias erőket átfogó hatalmas egységbe, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörítette, amelynek zászlaja Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programja volt. Az új demokratikus rendszer megalapozásában történelmi határkö volt az 1944. december 21-én Debrecenben összeült Ideiglenes Nemzetgyűlés s az általa megválasztott ideiglenes kormány, amely azonnal hozzákezdett az ország gazdasági és politikai életének, valamint államberendezkedésének demokratikus alapon való átszervezéséhez, s ezzel Magyarország fejlődésének új történelmi korszakába lépett.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés érvényesítette a magyar nép önrendelkezési jogát, kinyilatkoztatta a nép szuverenitását, valamint a magyar állam önállóságát és függetlenségét, és ezzel legfontosabb feltételeit biztosította az ország gazdasági és politikai élete, valamint államrendje népi demokratikus alapon való átszervezésének. Döntő szerepe volt ebben annak, hogy az új, demokratikus Magyarország talpraállításának első lépéseitől a Magyar Kommunista Párt elhatározó szerepet játszott a néptömegek mozgósítása és az államhatalom szervezése terén. Az új népi hatalomra nagy feladatok hárultak: a volt uralkodó osztályok és a reakciós fasiszta erők elnyomása, a haladó antifasiszta nemzeti erők tömörítése, az új, demokratikus állam gazdasági alapjainak lerakása és megszilárdítása, valamint az ország függetlenségének és demokratikus államrendjének védelme a külső és belső ellenséggel szemben. Visszapillantva az elmúlt időkre megállapíthatjuk, hogy a magyar munkásosztály, a párt vezetésével, rendkívül bonyolult társadalmi és politikai viszonyok között, egyre éleződő, a hatalomért folyó mind elkeseredettebb osztályharcban — amely kezdetben a demokratikus földreform, majd az államosítások körül lángolt magasra, és ellenforradalmi összeesküvésekbe torkollott — képesnek bizonyult nagy törté-

nelmi küldetése teljesítésére, az ország és népe sorsának irányítására, a népi demokrácia kiharcolására és megvédésére.

A Horthy-rendszer államhatalmával szemben, amely a kizsákmányoló, vagyonos osztályok féktelen önkényuralma volt, a népre támaszkodó új államhatalom a maga széles demokratizmusával a dolgozó tömegek életében is sorsforduló volt. Az átalakulás a reakciós és a népi demokratikus erők szívós és szakadatlan küzdelmének eredménye volt, sikerekkel, megtorpanásokkal, néha átmeneti vereségekkel, de végeredményben a demokratikus népi erők ragyogó győzelmével. (*Taps.*)

Marx tanítása szerint a régi bürokratikus államgépezet — a burzsoá hadsereg, csendőrség, rendőrség, bíróság, az államhatalom és igazgatási szervei, a propagandagépezet stb. — szétrombolása minden valóban népi forradalom előfeltétele. A munkásosztály nem veheti egyszerűen birtokába a kész államgépezetet, hogy azt saját céljaira működésbe hozza. Lenin a hatalomra jutott munkásosztálynak az elnyomó és kizsákmányoló államgépezethez való viszonyáról azt írja, hogy szétzúzni ezt a gépezetet, összetörni ezt a gépezetet — ez az igazi érdeke a népnek, a nép többségének, a munkásoknak és a parasztok többségének, ez az előfeltétele a munkások és parasztok szövetségének, amely nélkül nem tartós a demokrácia és lehetetlen a szocialista átalakulás. Ugyanakkor azonban sem Marx, sem Lenin nem tekintették a burzsoá államgépezetről vallott nézeteiket változtathatatlanoknak. Lenin rámutatott arra, hogy bizonyos feltételek mellett, bizonyos konkrét viszonyok között a proletárhatalom rákényszerülhet arra, hogy letérjen a fennálló államgépezet forradalmi összezúzásának útjáról és áttérjen a fokozatos átalakulás útjára. Az erőviszonyok a felszabadulást követő 1945—1946-os években nálunk is azt tették szükségessé, hogy a régi államgépezet maradványait, a közigazgatást, a bíróságot — miután a horthysta hadsereget, a csendőrséget és a rendőrséget a Szovjet Hadsereg szétzúzta — fokozatosan alakítsuk át. Vajjon nem tévesztettünk-e utat, nem tértünk-e el a marxizmustól? Nem! Pártunk nagy ereje, elméleti felkészültsége és politikai képessége abban mutatkozott meg a legnagyobb mértékben, hogy az osztályharc rendkívül bonyolult körülményei között a marxizmus-leninizmust nem dogmatikusan, hanem a konkrét magyar viszonyokra alkotó módon alkalmazta, amikor felismerte, hogy az akkori hatalmi és erőviszonyok közepette a régi államgépezet maradványainak átalakítása szükséges és jogos lélekzétvételi szünetet jelent, mert nyilvánvalóvá vált, hogy nem volt elég

erőnk a régi államgépezet maradványainak forradalmi összezúzására.

Az 1945—1950. években a kommunista párt növekvő befolyásának, a tömegek alulróljövő nyomásának, a reakciós erők és pártok fokozatos felszámolásának eredményeképpen a helyi tanácsok megalakulásáig az államapparátust és a közigazgatást sorozatos reformokkal alakítottuk át. Így jutottunk el a helyi tanácsok létrehozásáig, amely hatalmas lépés volt a magyar munkásosztály államszervező munkája terén. A munkásosztály a helyi tanácsokon keresztül bevonta az államigazgatás munkájába a nép széles tömegeit, köztük a dolgozó parasztságot, éppen azokat, akiket a kizsákmányoló földesúri-burzsóá osztályok az ország egész megelőző történelme során az államélet minden területéről kirekesztettek, akiket a munkásosztállyal egyetemben a legegységesebb emberi és állampolgári jogaitól megfosztottak. Az egyszerű emberek milliói teljes joggal a régi közigazgatás helyi szerveiben látták legnagyobb ellenségüket.

A helyi tanácsok létrehozásával ezek a dolgozó tömegek bevonultak a hatalom sáncaiba és az államigazgatás tevékeny részeseivé, az országépítés irányítóivá váltak. Ez a változás történelmi jelentőségű az egész magyar nép, de főképpen munkásosztályunk és dolgozó parasztságunk életében.

A régi államgépezet maradványait a helyi tanácsok létrehozásával számolta fel teljesen és véglegesen a népi demokrácia. Ezzel dolgozó népünk életéből teljesen és örökre eltűnt emberi és állampolgári jogainak és szabadságának egyik legnagyobb akadálya: a nagybirtokos-burzsóá államgépezet. A helyi tanácsok létrehozása tehát nagy és győzelmes ütközet volt a multtal való végleges leszámolás és a dolgozó nép felszabadítása terén. (Taps.)

Az új néphatalom, amelynek fő államalkotó ereje kezdettől fogva a munkásosztály volt, a munkásság és a parasztság szövetségén nyugvó széles nemzeti egységre támaszkodva, győzelemre vitte a demokratikus átalakulást, biztosította a forradalom magasabb, szocialista szakaszába való átfejlődést, és ezzel szilárd alapot teremtett a szocializmus építésének hazánkban.

Elvtársak!

Az elmúlt több mint kilenc esztendő, a maga értékes tapasztalataival, az államépítés terén nagy iskola volt pártunk és munkásosztályunk számára. Különösen a helyi tanácsok megalakulásától eltelt több mint három év nyújtott sok tapasztalatot.

Ezekből most igyekszünk leszűrní azokat a tennivalókat, amelyek államhatalmi és igazgatási szerveink munkájának gyökeres megjavításához szükségesek.

Helyi tanácsaink létrejötteének és fennállásának pusztá ténye hatalmas sikere pártunk és munkásosztályunk államszervező munkájának, nagy lépés előre a népi állam kifejlesztésének útján.

Vannak hibák, hiányosságok, gyengeségek és nehézségek? Igen, vannak! Ennek ellenére helyi tanácsaink az állam új típusát testesítik meg és segítségükkel az államot a burzsoázia nélkül és a burzsoázia ellenére igazgatjuk. *(Taps.)* Helyi tanácsainknak vannak eredendő hibái, amelyeket életrekelésüktől súlyos különcként cipelnek magukkal egészen napjainkig. Vannak más hibák is, amelyek működésükből fakadnak, amelyeket a fejlődés, a viszonyok állandó változása idéz elő. Van sok olyan hiba is, amit a tanácsok hanyag munkája idéz elő. Mindez arra int bennünket, hogy helyi tanácsaink munkáját állandóan javítsuk, kiküszöböljük azt, ami rossz, nem félve a változtatástól és nem törődve az ellenség rágalmaival. Nagyszerű szavakkal mutatott rá erre Lenin, amikor a szovjetek munkájának megjavításáról szólva, a következőket mondta: „Nálunk ezen a téren még nagyon sok minden van, amit nem fejeztünk be. Megbocsáthatatlan volna, ha ezt nem látnók. Nemegyszer kell majd még javítgatnunk, újra csinálnunk, előlről kezdenünk. Minden lépésünket, amellyel emeljük, előbbre visszük a termelőerők és a kultúra fejlődését, szovjet rendszerünk javításának és átalakításának kell kísérnie... Sokat kell még átalakítanunk s ezen «megütközni» az ostobaság netovábbja volna (ha ugyan nem több, mint ostobaság)“.*

Tanácsszerveink eredményei láttán nem kell félnünk a hibák feltárásától. Hibátlanul, új helyzetben, új államot szervezni olyan osztályoknak, melyeket évszázadokon át elnyomtak, emberfeletti követelmény volna. A szocialista szervezés és államépítés munkájában, „az egyszerű munkások és parasztok tízmillióinak egész életük átförmálását szolgáló hallatlanul lelkiismeretes és odaadó munkájában — mondja Lenin —, minden ilyen hiba felér a kizsákmányoló kisebbségnek a dolgozók kijátszása és rászedése terén elért ezernyi megmilliónyi «hibamentes» sikerével. Mert hiszen a munkások és parasztok csak az ilyen hibák árán tanulják meg, hogyan kell építeni az új életet, hogyan

* Lenin Művei. 33. köt. 97. old.

kell meglenni a kapitalisták *n é l k ü l*, csak így törnek maguknak utat — ezernyi akadályon át — a győzelmes szocializmushoz”^{*}.

Helyi tanácsaink rendkívüli feladatokat oldottak meg, hatalmas teljesítményt nyújtottak gazdasági, politikai és kulturális téren a szocializmus építésében, melynek eredményeiben orosz-lánrészük volt. Tevékenységükön keresztül valósultak meg, ha hibákkal is, hol túlkapásokkal, hol lazaságokkal, azok az állami intézkedések, amelyek a szocialista iparosítással, a mezőgazdaság szocialista átszervezésével, a kulturális forradalom vívmányaival messzemenően előmozdították a szocializmus alapjainak lerakását.

Helyi tanácsaink történelmileg nem is mérhető három és fél esztendő alatt érték el ezeket az eredményeket. S ha figyelembe vesszük, hogy saját szervezetük kiépítése, belső ügyvitelük megszervezése, demokratikus működési elveik gyakorlati megvalósítása, felsőbb és alsóbb szerveikkel, valamint a dolgozók legszélesebb tömegeivel való kapcsolataik megteremtése közben, mindezzel egyidejűleg kellett a rájuk háruló hatalmi és igazgatási feladatokat ellátniuk — akkor tudjuk csak valójában értékelni tanácsaink hősie munkáját és igazán megbecsülni azokat az embereket, akik vezető helyen vagy egyszerűbb munkakörben népi államunk építésének fáradhatatlan, önfeláldozó úttörői voltak. (Taps.)

A NÉPI DEMOKRÁCIA FEJLŐDÉSÉNEK KÉT SZAKASZÁRÓL

Tisztelt Kongresszus!

Az államról szóló marxista-leninista elmélet az egyedül tudományos államelmélet, amely először tárta fel az állam valódi lényegét, keletkezését és fejlődésének törvényeit. Pártunk államépítő munkájának ez az elmélet képezi a tudományos alapját. A marxista államelmélet lényege a proletárdiktatúráról szóló tanítás. Lenin „Állam és forradalom” című művében utal arra, hogy a marxista államelmélet lényegét csak az sajátította el, aki megértette, hogy egy osztály diktatúrája nemcsak minden osztálytársadalom számára, nemcsak a burzsoáziát megdöntő proletariátus számára, hanem annak az egész történelmi korszaknak a számára is szükségszerű, amely a kapitalizmust elváltatja az

^{*} Lenin Művei, 28. köt. Szikra 1952. 60—61. old.

osztály nélküli társadalomtól, a kommunizmustól. Lenin hangsúlyozza, hogy bár a polgári államformák rendkívül változatosak, de feltétlenül mind burzsoá diktatúrák. A kapitalizmusból a kommunizmusba való átmenet szintén a politikai formák rendkívüli változatosságát mutatja, de a lényeg mindnyájukban elkerülhetetlenül egy lesz: a proletariátus diktatúrája. Marx nyomán, aki kimutatta, hogy az osztályharc szükségszerűen a proletariátus diktatúrájához vezet, teljes joggal állapította meg Lenin, hogy aki csak az osztályharcot ismeri el, az még nem marxista, az még megmaradhat a burzsoá politika keretein belül, hiszen az osztályharcról szóló tanítást, mint azt maga Marx nem egyszer hangsúlyozta, nem Marx, hanem már Marx előtt a burzsoázia alkotta meg, és az a burzsoázia számára elfogadható. Csak az a marxista, aki az osztályharc elismerését kiterjeszti a proletárdiktatúra elismeréséig. *(Taps.)* Lenin szavai szerint ezen a próbakövön kell kipróbálni a marxizmus valóságos megértését és elismerését. E sarkalatos elvi tétel feltétlen fenntartása mellett az átalakulás formáit, módszerét és eszközeit illetően Marx nem kötötte meg sem a maga, sem a szocialista forradalom vezetőinek kezét. Előre látta, hogy az átalakulás folyamán a helyzet gyakori és erős változásával az új problémák tömege merül föl. Ebből fakadt az a lenini útmutatás, hogy *azt a tudományt, melynek sarkköveit a proletárdiktatúráról szóló tanítással Marx lerakta, minden irányban tovább kell fejleszteni*, nehogy az élet túlhaladjon rajta. Marx elmélete — amint Lenin mondta — általános irányelveket ad, amelyeket Angliában másként kell alkalmazni, mint Franciaországban, Franciaországban másként, mint Németországban, Németországban megint másként, mint Oroszországban.

Marx és Engels voltak azok, akik felfedték és kimutatták az ideológiai és politikai felépítmény óriási jelentőségét a társadalom fejlődésében, s megállapították, hogy a politikai felépítménynek az állam a legfontosabb része, amely visszahat a gazdasági alapra olyan irányban, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet ne a kizsákmányolás formájának megváltoztatása, hanem a kizsákmányolás minden formájának megszüntetése alapján menjen végbe. Az átmenet időszakában tehát az államnak döntő szerepe van a gazdasági alap szocialista irányú fejlesztésében, amely viszont a felépítmény, elsősorban az állam kialakításának nélkülözhetetlen feltétele. Ennek gyakorlati megvalósítására, a szocializmus gazdasági alapjainak le-

ráadására a munkásosztály a fejlődés különböző szakaszain igyekszik felhasználni az új politikai hatalmat, az államot.

A szocializmus építésének kibontakozásával tehát hatalmas mértékben megnövekszik a felépítmény, főképpen a párt politikájának jelentősége.

Marx és Engels, koruk forradalmi tapasztalatait elemmezve, arra a következtetésre jutottak, hogy a kapitalizmus és a szocializmus között feltétlenül kell átmeneti korszaknak lenni és ennek a korszaknak állama csakis a proletariátus diktatúrája lehet, melynek folyamán a proletariátus átalakítja a társadalom gazdasági alapjait. Az ilyen átalakulás, amely a fennálló osztályok gazdasági alapjait változtatja meg, huzamosabb ideig tart, ahhoz egész korszak kell. Ennek az átmenetnek a formái, módszerei és útjai különfélék lehetnek, és mint ismeretes, különbözők is. „Minden nemzet eljut a szocializmushoz, ez elkerülhetetlen, de nem teljesen egyformán fognak eljutni, mindegyik sajátos vonást kölcsönöz majd a demokrácia ilyen vagy olyan formájának, a proletárdiktatúra ilyen vagy olyan válfajának, a társadalmi élet különféle területein végrehajtott szocialista átalakítások ilyen vagy olyan ütemének“* — mondotta Lenin.

Magyarországon a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet sajátos formája, a proletárdiktatúra válfaja: a népi demokrácia, amely a kelet- és délkelet-európai országokban — az egyes országok konkrét adottságaiból folyó bizonyos sajátosságokkal — ugyancsak az átmenet politikai rendszerét alkotja. Az átmenet politikai formái az egyes országok fejlettsége, konkrét helyzete és sajátosságai szerint rendkívül változatosak. „Mindaddig, míg a népek és országok között nemzeti és állami különbségek vannak... a világ kommunista munkásmozgalmának nemzetközi taktikai egysége... a kommunizmus *alapelveinek* (a Szovjethatalomnak és a proletariátus diktatúrájának) olyan érvényesítését követeli, amely ezeket az elveket a *részletekben helyesen módosítja*, azokat a nemzeti és nemzeti-állami különbségekhez hozzáalakítja, hozzáalkalmazza... az *egységes nemzetközi feladat konkrét megoldására*...“** — írja Lenin. Világos tehát, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet politikai formájának meghatározásánál a hangsúly nem a különbségeken, nem a sajátosságokon van, nem azon, ami eltérő, hanem azon, ami az egész nemzetközi forradalmi fejlődésben

* Lenin Művei. 23. köt. Szikra 1951. 66. old.

** Lenin Művei. 31. köt. Szikra 1951. 83. old.

egységes és közös — a proletárdiktatúrán. Ezen az egyedül helyes elvi alapon lehet a népi demokrácia kérdését felvetni, szerepét a munkásosztály államszervező munkájában meghatározni, és az egyes országokban mutakozó sajátosságait feltárni. A népi demokrácia fejlődésének nem mind a két szakaszán tölti be a proletárdiktatúra funkcióit, bár a forradalom fejlődésének első, demokratikus szakaszán is lényegében a hatalom politikai alapja a munkás-paraszt szövetség, fő ereje a munkásosztály, és vezetője a forradalmi marxista párt.

A népi demokrácia két szakaszának megfelelően változik osztálytartalma. A polgári demokratikus forradalom szakaszán a népi demokrácia, osztálytartalmát tekintve, alapjában a munkásság és a parasztság forradalmi demokratikus diktatúrája. A szocialista forradalom szakaszán a népi demokrácia, osztálytartalmát tekintve, proletárdiktatúra.

A népi demokrácia tehát egyaránt államrendszere a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet mindkét forradalmi szakaszának, mind a demokratikus, mind a szocialista forradalom szakaszán, ami sajátos jelleget kölcsönöz az első szakaszból a másodikba való átfejlődésnek.

Nálunk Magyarországon például az átmenetet nem fegyveres felkeléssel kellett végrehajtani, hanem a már megkezdett forradalmat kellett továbbfejleszteni, nem kellett a fennálló hatalmat megdönteni, a kapitalizmust és a burzsoáziát pedig nem egyetlen forradalmi lendülettel szüntettük meg alapjában, hanem fokozatosan, egymást követő sorozatos intézkedések útján.

A népi demokrácia fejlődésének két szakasza az adott konkrét történelmi helyzet alakulása folytán összefonódott, a feladatok egymásba folytak, úgyhogy a két szakaszt egymástól pontosan elhatárolni nem is lehet. Bizonyos tekintetben már az első szakaszban túlmentünk a burzsoá demokratikus forradalom keretein, és olyan feladatokat is megoldottunk, amelyekre a szocialista forradalom lett volna hivatott. Lehetővé tette ezt az, hogy a munkásosztály a forradalom kezdetétől részese volt a hatalomnak, a kommunista pártnak pedig elhatározó szerepe volt a kormányban.

A forradalom két szakasza között a határkövet a két munkáspárt egyesülése jelentette, amivel megvalósult a munkásosztály szervezeti és politikai egysége, ami lehetővé tette, hogy a munkásosztály kezébe vegye a hatalmat, megszilárdítsa a munkás-paraszt szövetséget és ezen belül saját vezetőszeropét.

Az elmúlt több mint kilenc esztendő tapasztalatai fényesen

igazolták a népi demokráciát, amely a második világháborút követő konkrét történelmi viszonyok között bebizonyította életrevalóságát, alkalmasságát a munkásosztály forradalmi feladatai, nagy céljai sikeres megvalósítására. *Létrejöttének és megszilárdulásának döntő előfeltétele — a Szovjetunió léte és ereje, az a ragyogó győzelem, amelyet a Szovjetunió a második világháborúban a fasiszta agresszorok és vazallusaik fölött aratott, az a nagyarányú, állandó és önzetlen erkölcsi, gazdasági és politikai segítség, amit számukra nyújt, továbbá a nemzetközi erőviszonyoknak a Szovjetunió és a szocialista tábor javára történt megváltozása. (Taps.)*

Ezek a kedvező körülmények tették lehetővé a felszabadított országok munkásosztályai és marxista pártjai számára — a mi számunkra is —, hogy a szovjet úttól eltérő, sajátos úton, a népi demokrácia útján, polgárháború nélkül, viszonylag békébben, nyugodtabban és kevesebb áldozattal haladjanak a szocializmus felé.

PÁRTUNK BEBIZONYÍTOTTA:

NEMCSAK HARCOLNI, DE KORMÁNYOZNI IS TUD

Tisztelt Elvtársak!

Népi demokratikus rendszerünk, egész társadalmi és állami életünk vezetőereje a párt. A ráháruló hatalmas feladatot a párt azért tudja sikerrel elvégezni, mert a munkásosztály élcsapata, és az osztályharc tüzeiben megedződve magában egyesíti mindazokat a nagy és értékes tapasztalatokat, amelyeket hosszú évtizedek folyamán a kapitalizmus megdöntéséért, a szocialista társadalom felépítéséért vívott áldozatos harcokban szerzett. Ismeretes, hogy az osztályharc legfejlettebb formája a politikai harc. Ebből viszont következik, hogy a munkásság osztályszerzetének legmagasabb formája a párt, amely vezeti a munkásosztályt, annak szervezeteit, valamint a társadalom egyéb tömegszervezeteinek sokoldalú tevékenységet, és azt a népi demokrácia nagyszerű célkitűzésének, a szocializmus építésének szolgálatába állítja.

A pártra, annak vezetésére az ország és népe jövőjéért, a szocializmus sorsáért rendkívül nagy felelősség hárul, aminek megfelelni csak úgy tud, ha a párt vezetése megbonthatatlan elvi egységen alapul, ami képessé teszi arra, hogy marxista előrelátással világos és helyes irányelveket adjon az állami és társa-

dalmi élet minden területén, gazdasági, politikai és kulturális téren egyaránt. A párt a munkásosztály élén, a hatalom meghódítása után az új munkás-paraszt államot mint az osztályharc hatékony eszközét messzemenően felhasználja a volt uralkodó osztályok és maradványaik teljes felszámolására. A párt alulról a tömegek erejével, felülről az állam hatalmi eszközeivel biztosítja a munkás-paraszt hatalom megszilárdulását és kifejlődését.

A párt sokoldalú tevékenységének nagyon fontos területe az a harc, amelyet a munkásosztálynak a burzsoá ideológiától és előítéletektől való megszabadításáért kell folytatni, amelyek a szocializmus építésének az emberek tudatában lévő legnagyobb akadályai. Ilyen harcot csak a munkásosztály marxista-leninista tudományos elmélettel felfegyverzett politikai pártja képes széles tömegméretekben folytatni, s az osztályharc ideológiai területein az ösztönösséget a tudatossággal felváltani. Az ellenséges befolyások elleni eszmei harcnak rendkívül nagy jelentősége van a párt államépítő munkájában. Ennek kell a dolgozó tömegek helyes viszonyát kialakítani saját államukhoz, és az állami tevékenységbe a dolgozók legszélesebb tömegeit, elsősorban a hatalom letéteményesét, a munkásosztályt bevonni, annak cselekvő részesévé tenni. Márpedig a munkásosztály tevékeny részvétele a hatalom gyakorlásában a népi demokratikus állam, a proletárdiktatúra alapkérdése.

Az új népi hatalomért folyó kemény harcoknak kezdettől fogva a kommunista párt állt az élén. Az összeomlás idején, az általános dermedtségben az egyetlen cselekvő erő, amely vállalta, hogy kivezeti az országot a nemzeti katasztrófából, a Magyar Kommunista Párt volt, amely a nép alkotóerejébe vetett bizalommal és hittel hirdette: lesz magyar újjászületés. (Nagy taps.)

A párt vezetésével jöttek létre az új népi hatalom első csirái, a nemzeti bizottságok, amelyek a nép kezdeményezésére alakultak meg. Körülöttük, jelentékeny feladatkörrel felruházva, a népi bizottságok sora működött. Dolgozó népünk tíz- és tízezeireit tömörítették a földigénylő bizottságok, a termelési bizottságok, az üzemi bizottságok, amelyek a nemzeti bizottságokkal karöltve, rövid idő alatt is történelmi jelentőségű feladatokat oldottak meg a népi demokratikus rendszer gazdasági és politikai alapjainak lerakása és megszilárdítása terén.

A párt keltette új életre és irányította a nemzeti egység széles tömegszervezetét, a fasizmus elleni elszánt harcok tüzeiben

kialakult Magyar Front örökösét — a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontot. Amikor a koalíción belül a reakciós jobboldali erők külső imperialista segítséggel a demokratikus népi erők leverésére szövetkeztek, pártunk hívta életre és vezette a demokratikus erők tömörülését — a Baloldali Blokkot —, amely nehéz és eredményes harcok után lépésről lépésre kiszorította az országgyűlésből és a kormányból is a reakciós tőkés osztályok képviselőit.

Az éleződő osztályharc közepette népi demokratikus államhatalmunk megszilárdítása azért járt sikerrel, mert pártunk a felszabadulás után kezébe vette a rendőrséget, az államvédelmi hatóságot, több fontos közigazgatási kulcspozíciót, gazdasági csúcsintézményt, vagyis azokat a döntő kulcsállásokat, amelyeknek segítségével meg lehetett akadályozni, vagy legalább is meg lehetett nehezíteni, hogy a reakciós jobboldali erők az államapparátust a népi demokrácia ellen használhassák fel.

A reakció elleni harcot, amelyben az államgépezetnek a munkásosztály kezében lévő egyes fontos kulcsszerveire támaszkodhattunk, a párt a néptömegek széleskörű mozgósításával kapcsolta össze a hatalmi viszonyoknak a munkásosztály javára való megváltoztatása érdekében. *Ezekben a harcokban pártunk bebizonyította dolgozó népünk előtt, hogy nemcsak harcolni, de kormányozni is tud.*

A demokratikus népi erők döntő győzelmének alapja az volt, hogy a legszélesebb néptömegek helyeselték a párt politikáját, magukénak tekintették és harcba mentek érte. *A párt és a néptömegek szoros kapcsolata volt és marad továbbra is pártunk sikereinek záloga. (Taps.)*

Pártunk sikereit öregbítették azok a nagyszerű eredmények, amelyeket a fordulat éve óta a szocializmus gazdasági alapjainak lerakása, az ország iparosítása, a mezőgazdaság szocialista átszervezése és az államszervezés terén elértünk. Ugyanakkor azonban pártunk Központi Vezetőségének multévi június 28-i határozata rámutat arra, hogy a párt általános politikájában elkövetett hibák — amelyekkel a Központi Vezetőségnek a kongresszus elé terjesztett jelentése részletesen foglalkozik — a párt államépítő munkája, az állami szervek irányítása, a párt és az állam viszonya terén is megmutatkoztak. Az utóbbi években a párt politikájában a munkásosztály és a széles néptömegek újból és újból való megnyeréséért nap mint nap folyó harc hátterbe szorult, s a politikai tömegmunka helyét mindinkább adminisztratív eszközök foglalták el. A párt- és állami szervek fel-

adatai sok esetben összefonódtak, aminek az lett az eredménye, hogy a párt nemcsak vezette, hanem gyakran helyettesítette is az állam hatalmi és igazgatási szerveit. Ez csökkentette az államhatalmi és igazgatási szervek önállóságát, tekintélyét és felelősségét, ugyanakkor megnehezítette az állami és tanácsai szerveknek a párt részéről való tényleges politikai vezetését. Azok a nehézségek, amelyekkel állami szerveink és helyi tanácsaink küszködnek, jórészt erre vezethetők vissza. A tapasztalat megmutatta, hogy a párt helyes politikai vezetését semmi sem pótolhatja. Az sem, ha a párt elvégzi az állami szervek feladatait, az sem, ha túlzottan gyámkodik felettük.

A helyes vezetés megvalósítása érdekében feltétlenül érvényt kell szerezni a Központi Vezetőség júniusi határozatának a párt és az állam kölcsönös viszonyában. Csakis ilyen módon biztosíthatjuk, hogy a párt az állami és tanácsszerveket ténylegesen vezethesse.

Helytelen a párt soraiban tapasztalható olyan nézet is, amely lebecsüli az állami szerveket és a helyi tanácsokat, amely azt hangoztatja, hogy a párt egymaga is meg tudja oldani a feladatokat, amivel aláássa az állami szervek annyira szükséges tekintélyét.

Éppen ezért a pártunk előtt álló egyik legnagyobb jelentőségű feladat népi demokratikus államunk hatalmi és igazgatási szervei erejének, szervezettségének, továbbá tömegbefolyásának és tekintélyének minden irányú növelése.

A PROLETÁRDIKTATŰRA: A MUNKÁS-PARASZT SZÖVETSÉGEN NYUGVÓ SZÉLESEBB OSZTÁLYSZÖVETSÉG

Elvtársak!

Népi demokratikus államunk alapja a munkás-paraszt szövetség. Népköztársaságunkban a társadalmi rendszer e két osztály együttműködésén nyugszik. Ennek az államalkotó szövetségnek a fő ereje, a hatalom birtokosa a munkásosztály, amely a szocializmus építése során számban lényegesen megerősödött, a nagyipar fejlődésével erősen koncentrálódott, a párt és a szakszervezetek nevelő munkájának eredményeképpen öntudata megnőtt.

A szövetség másik pillére a dolgozó parasztság, amelynek szociális viszonyaiban népi demokratikus rendszerünk agrárpoli-

tikája, valamint a mezőgazdaság szocialista átszervezése következtében lényeges változások mentek végbe.

A munkás-paraszt szövetség a népi demokráciának, mint a proletárdiktatúra válfajának, társadalmi és politikai alapját képezi, a proletárdiktatúra osztálytartalma azonban ennél sokkal szélesebb. Lenin rámutatott arra, hogy a szocializmus építése folyamán a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség szociális természete megváltozik, megszűnik az, ami azelőtt elválasztotta őket, és így ezek a szociális csoportok gazdasági, politikai és szellemi vonatkozásban közelebb kerülnek egymáshoz, ami már a munkás-paraszt szövetségnél szélesebb népi egység kialakulására mutat. A proletárdiktatúrát tehát nem lehet a munkás-paraszt szövetségre korlátozni. Lenin szerint: „A proletárdiktatúra sajátos formájú osztályszövetség a proletariátus, a dolgozók élcsapata és a dolgozók nagyszámú nemproletár rétege (kispolgárság, kistulajdonosok, parasztság, értelmiség stb.) vagy azok többsége között — szövetség a tőke ellen, szövetség a tőke teljes megdöntésére, a burzsoázia ellenállásának és restaurációs kísérleteinek teljes elnyomására, a szocializmus végleges megteremtésére és megszilárdítására“*.

A proletárdiktatúra a munkás-paraszt szövetségen nyugvó szélesebb osztályszövetség, melynek a szocializmus építésében közreműködő értelmiségi, kispolgári, nemproletár rétegek is tevékeny részesei. Aktív közreműködésük nélkül nem lehet a szocializmust felépíteni.

Ezeknek a nemproletár rétegeknek a proletárdiktatúra osztályszövetségébe való bevonása terén fontos szerep jut a népi demokratikus államnak, amely megmutatja ezeknek a rétegeknek, hogy előnyösebb számukra a proletárdiktatúra, mint a burzsoázia diktatúrája, és hogy harmadik út nincs és nem is lehetséges.

A népi demokrácia viszonyai között a népfront az a széles és átfogó tömegmozgalom, melynek gerince a munkás-paraszt szövetség, és amely átfogja a lakosság túlnyomó többségét.

A népfront a kifejezője a népi egységnek, az összes dolgozó osztályok és a munkásosztály szövetségének. Ennek a nagy népi egységnek szervezettségénél, harcedzettségénél, nagy tapasztalatainál és öntudatosságánál fogva, a forradalmi marxista párttal az élén, a munkásosztály a vezetőereje. A marxizmus

* Lenin Művei. 29. köt. 387. old.

rendkívül nagy súlyt helyez arra, hogy a munkásosztály a hatalom megszilárdítása után, amint annak reális lehetősége nyílik, megnyerje a maga számára a lakosság hatalmas kispolgári rétegeit, köztük a parasztság zömét. Lenin számtalanszor és különös erővel hangsúlyozta, hogy az ellenséget legyőzni csak az erők legnagyobb megfeszítésével és feltétlen a legalaposabb, a leggondosabb, a legóvatosabb, leghozzáértőbb felhasználásával lehet. Ki kell használnunk, mint mondotta, „minden, akár szikrányi lehetőséget is arra, hogy olyan szövetségeshez jussunk, amely mögött tömegek állanak, még ha csak ideiglenes, ingadozó, bizonytalan, megbízhatatlan és feltételes is ez a szövetséges. Aki ezt nem értette meg, az mákszemnyit sem értett meg a marxizmusból és általában napjaink tudományos szocializmusából”*.

A párt népfrontpolitikájával, a nemzeti egységet megteremtítő népfronttal, Lenin tanításai nyomán, a marxizmusnak ezt az alaptételét kell valóra váltani. A mi konkrét viszonyaink, az osztályharc adott feltételei között a munkás-paraszt szövetség-nél szélesebb és átfogóbb tömegbázis létrehozását nagyban elősegíti az, hogy *a forradalom fejlődésének sajátosságai következtében a diktatúra erőszakoldala kevésbbé domborodik ki, és már a szocialista átalakulás jelenlegi első szakaszán jobban előtérbe kerültek a gazdaságfejlesztés, a szociális és kulturális tevékenység békés feladatai, amelyekre az állam fő tevékenysége irányul.*

Az elmúlt esztendőк tapasztalatai bizonyítják, hogy ilyen széles alapokon nyugvó demokratikus népi egységnek, amely a munkás-paraszt szövetség körül a kispolgárság és az értelmiség széles rétegeit tömöríti, sem a párt, sem a tanács, sem más tömegszervezet nem lehet átfogó szerve. Ezt a szerepet csak a népfront vagy népfront-jellegű mozgalom képes betölteni. A Magyar Dolgozók Pártjának programnyilatkozata az első kongresszuson általában helyesen vett irányt a demokratikus erők szövetségének szorosabbra fűzésére, amikor megállapította, hogy a Magyar Dolgozók Pártja a demokratikus pártok eddigi többé-kevésbbé laza koalíciója helyett a népi egység politikai tömegszervének, az új függetlenségi frontnak megteremtéséért szállt síkra. A programnyilatkozat megállapítja, hogy a Függetlenségi Front a munkásság, parasztság, értelmiség, a dolgozó kisemberek, Magyarország minden haladó hazafias eleme szoros harci és építő szövetségének egységes tömegszerve. A cél-

* Lenin Művei. 31. köt. 60. old.

kitűzés azonban a gyakorlatban nem valósult meg. A népfront-politika háttérbe szorult és a Függetlenségi Front nem lett a demokratikus, hazafias erők egységes, tevékeny tömegmozgalma.

A Függetlenségi Front formális létezése, alkalmi akciókra korlátozott tevékenysége egyáltalán nem felelt meg annak a fontos hivatásnak, amit a legszélesebb népi egység megteremtésével, a proletárdiktatúra demokratikus alapjainak kiszélesítésével népi demokratikus rendszerünkben be kellett volna töltenie.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a népfront helyett sem a párt, sem a tanácsok vagy más tömegszervezetek nem tudták kellően átfogni és magukhoz vonzani a dolgozók legszélesebb tömegeit, a parasztság zömét, ami a tömegekkel való kapcsolatok meglazulására vezetett. Pedig a szocializmus építésének jelenlegi szakaszán, amely nagyobb tömegek mozgósítását és szélesebbkörű politikai aktivitását követeli, mint a forradalom megelőző szakasza, a népfront szerepe, jelentősége és feladata lényegesen megnőtt. Feladatait — a legszélesebb hazafias, demokratikus néptömegek tömörítését, nevelését és nagy, országos feladatokra való mozgósítását — más, átfogó tömegszervezet híján a pártnak kellett magára venni. Ez a feladat főképpen falusi pártszervezeteink politikai és szervezeti gyengesége miatt meghaladta a párt erőit, szervezettségét és befolyását. De a párt, mint élcsapat és a népi demokrácia vezetője, különben sem lehet szervezeti kerete és formája a népi egységnek, a munkásosztály és a legszélesebb néprétegek osztályszövetségének.

A kongresszus feladata, hogy levonja ebből a megfelelő politikai következtetést. A párt és a kormány ereje a tömegekkel való szoros kapcsolatában van. Ezt szem előtt tartva, *a népköztársaságunk alkotmányában lefektetett demokratikus elvek és a szocializmus építése platformján új Függetlenségi Népfrontot kell létrehozni*, melynek mint széles népi társadalmi és politikai mozgalomnak demokratikus elveken kell felépülnie. országos és helyi szervekkel, melyek formájának kialakításában tág teret kell engedni a tömegkezdeményezésnek és a hagyományos formák, gazdakörök, olvasóköri stb. felelevenítésének. Az új népfrontnak szélesebbnek és demokratikusabbnak kell lennie, mint a múltban volt. Ennek megvalósítása azt jelenti, hogy az új népfront ne politikai pártoknak vagy töredékeiknek legyen az egyesülése, hanem pártunk részvételével és vezetésével a dolgozók legszélesebb rétegeit felölelő tömegszervezeteké és népi bizottságoké, melyben helyet foglalnak

a szakszervezetek, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége, a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége, a tudományos, kulturális és szociális téren működő társadalmi szervezetek, az Országos Béketa-nács és bizottságai, a különböző népi bizottságok, termelési bi-zottságok, lakóbizottságok, az állami, társadalmi és egyházi élet vezető egyéniségei, az értelmiség képviselői és így tovább.

Pártunk Központi Vezetősége nevében javasolom, hogy a kongresszus bízza meg a megválasztandó Központi Vezetőséget, hogy a tömegszervezetek és népi bizottságok széleskörű bevoná-sával mihamarabb dolgozza ki az új népfront működési feltéte-leit, formáit, célkitűzéseit.

Pártunk népfrontpolitikájában szem előtt kell tartani, hogy — ha azt akarjuk, hogy az új népfront valóban a népi demokrá-cia legátfogóbb társadalmi és politikai szerve legyen — foko-zottabb és szélesebbkörű tevékenységet kell kifejtenie a közép-rétegek körében, a városi kispolgárságtömegeiben, értelmiségi és tisztviselői körökben, melyeknek komoly társadalmi súlyuk van és megnyerésük a népi demokrácia számára a nemzeti egy-ség megvalósítására irányuló törekvések sikerének fontos fel-tétele.

Az új népfrontnak nemcsak építő, de harcok mozgalomnak kell lennie, valóban frontot kell alkotnia népi demokratikus vívmányaink, szabadságunk, függetlenségünk és nemzeti szuvere-nitásunk védelmére, a belső és külső reakciós, imperialista ellenséges törekvések és aknamunka ellen, a béke védelmére, a háború ellen.

Az új népfront akkor lesz eme nagy célokért folyó küzdelem hadserege, ha mélyebb gyökereket ereszt a magyar nép tömegeibe. Gazdagítani kell az új népfront eszmei tartalmát. A függetlenség és szabadság eszméjét, sokszázados nemzeti ha-gyományainkat, melyeknek hatalmas tömegmozgató erejük van, egygyé kell kovácsolni a demokrácia és a szocializmus eszméjé-vel. A népfront társadalmi és politikai tömegmunkájában a ha-zafiságnak és a népek barátságának eszméjét nagyobb súllyal kell kiemelni. Szélesebben és bátrabban mint eddig, fel kell ele-veníteni az ellenállási mozgalom hősi cselekedeteit és a Függet-lenségi Front antifasiszta hagyományait is.

Népi demokratikus rendszerünk államhatalmi és igazgatási szervei annakidején a népfront jegyében jöttek létre, az or-szágyűlést és a helyi tanácsokat a Függetlenségi Népfront lis-táján választották meg, s a kormány is a népfront kormánya. *A népfront az a társadalmi és politikai alap, amelyen állami*

hatalmunk és kormányzatunk nyugszik. Ezt a szilárd és tartós társadalmi és politikai alapot az új népfront létrehozásával és a népfrontpolitika bátor kibontakoztatásával tovább kell erősíteni

Pártunk új politikája, az új szakasz célkitűzéseinek következetes megvalósítása, gazdaságpolitikánk átállítása a dolgozó nép szükségleteinek egyre jobb kielégítésére, népünk fokozódó bizalma és szeretete a párt és a kormány iránt, és most pártkongresszusunk határozatai minden feltételét megteremtik a népfrontpolitika sikeres kibontakozásának. Első szabad tavaszunk óta, az 1945-ös nagy földosztás óta nem volt olyan kedvező feltétele a párt, a kormány és a nép egységének, összeforrottságának, mint most. *(Taps.)* Ezen lankadatlanul kell munkálkodnunk továbbra is. Ennek érdekében a kongresszus hozzon olyan határozatot, hogy az új népfront tartson az ősszel országos seregszemlét, amely a Magyar Népköztársaság erejének, a párt, a kormány és a nép egységének, a hazafias, demokratikus és békeszerető erőknek hatalmas megnyilvánulása legyen. *(Lelkes taps.)*

ÚJ ÁLLAMHATALMUNK: A NÉP HATALMA

Tisztelt Pártkongresszus!

A döntő győzelmet, amelyet pártunk vezetésével a munkáosztály a teljes hatalom megszerzéséért folytatott harcban, nehéz, de sikeres küzdelemben kivívott, a nagy fordulatot, amelyet ezzel a győzelemmel a hatalom terén teremtett, népköztársaságunk alkotmánya rögzítette le, amikor alaptörvényünkbe iktatta, hogy: „A Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama. A Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé”. *(Taps.)* Alkotmányunk eme megállapításában benne van szocialista típusú államunk egész lényege és az a gyökeres különbség, amely a régi államrendszertől alapjában megkülönbözteti. A múltban az állam szerepe az volt, hogy a kizsákmányoló, elnyomó vagyonos osztályok érdekében — amelyek az ország lakosságának csak kis részét képezték — uralma alatt tartsa a dolgozó népet, a lakosság nagy többségét, és erőszakszerveivel megakadályozza, hogy az elnyomott és kizsákmányolt dolgozók lerázzák magukról elnyomóikat. Kapitalista országokban az állam ma is a kizsákmányoló uralkodó osztályok

* A Magyar Népköztársaság Alkotmánya. Szikra 1949, 36. old.

eszköze, ahol az állam hatalmi és erőszakszerveit, a hadsereget, rendőrséget, bíróságot, börtönt a dolgozó nép elnyomására és fékentartására, a kizsákmányolás biztosítására használják fel, és elnyomnak minden olyan törekvést, amely a dolgozók felszabadítására irányul. A burzsoá állam tehát a maroknyi kisebbség uralma a milliós többség felett, a kizsákmányolók uralma a dolgozók felett.

A burzsoázia államával szemben a dolgozó nép állama a proletárdiktatúra, amely a munkásosztály fegyvere a szocialista társadalom megteremtéséért vívott harcban. A proletárdiktatúra, melynek egyik válfaja a népi demokrácia, a dolgozó többség uralma a megdöntött kizsákmányoló kisebbség felett, és célja mindenfajta elnyomás és kizsákmányolás megszüntetése, a szocialista társadalom felépítése. Ilyen állam a mi népi demokratikus államunk, amely csakis a dolgozó tömegek tevékeny részvételével képes nagy, történelmi feladatát teljesíteni. *Népi demokratikus államunk a munkások és parasztok állama, valóságos néphatalom, amelyet a város és a falu dolgozói a saját maguk által választott és visszahívható küldötteken keresztül gyakorolnak.*

Burzsoá államban a választott testületek inkább reprezentatív szervek, míg nálunk, népi demokratikus államunkban a választott hatalmi szervek a dolgozók tevékeny és állandó közreműködését biztosítják az államhatalom gyakorlásában. Az államhatalom és igazgatás összes szervei a dolgozó néptől kapják megbízatásukat. Éppen ezért nincsenek nálunk szembenálló központi vagy helyi érdekek.

Államhatalmi szerveink választott népi jellege, a dolgozók széles tömegeinek tevékenységükbe való bevonása szilárd alapja a mi államunk demokratizmusának, amely csak ott lehetséges, ahol maga a nép gyakorolja a tényleges hatalmat.

A burzsoá állammal szemben, ahol a törvényhozó és végrehajtó hatalom kettőssége áll fenn, népi demokratikus államunkban az államhatalom és igazgatás egysége valósul meg a helyi tanácsokban, mégpedig úgy, hogy a végrehajtó igazgatási szerveket, a demokratikus centralizmus elve alapján, teljesen alárendelik a hatalmi, törvényhozó szerveknek, amelyek a dolgozó nép képviseleti szervei is és az államhatalom szervei is.

Népi demokratikus államrendszerünk hatalmas lehetőségeket teremtett népünk, munkásosztályunk és dolgozó parasztágunk képességeinek kifejtésére az állam építése, a közügyek in-

tézése, az ország vezetése terén. Felszabadultak azok az erők, amelyek népi demokratikus államunk sziklaszilárd alapját alkotják. Ez a magyarázata annak, hogy a régi népelnyomó állammal szemben, amely évszázadokon át alakult ki és erősödött meg, az alig három és félesztendő múlttal rendelkező zsenge tanács-szervezetünk egy új társadalom építésének nehéz és bonyolult feladatai közepette hűséggel és becsülettel, odaadással és eredményesen szolgálja népünk, hazánk felemelkedését, a szocializmust. (Taps.)

A régi világban, ahol az állami ügyek intézése kevesek, a vagyonosok kiváltsága volt, a dolgozókat azzal zárták el az állami ügyek intézésétől, hogy ahhoz egyszerű emberek nem értenek. Tanácsaink három és félesztendő működése elegendő volt ahhoz, hogy szertefoszlassa ezt a hazugságot, dolgozó népünk megalázását és becsmérleszt. Tanácsaink munkájában népünk egyszerű fiainak tíz- és százazrei vesznek részt. Hivatottságukról, rátermettségükről a legbeszédesebben azok a nagyszerű eredmények tanúskodnak, amelyeket új, szocialista társadalmunk építésének minden terén, a gazdasági, politikai, kulturális és nevelő munka terén elértek. Mielőtt bárki pálcát törne tanácsaink munkája fölé, mielőtt ítéletet mondana tanácsaink vezetőinek, tagjainak és munkatársainak tevékenysége fölött, erre kell gondolnia. Áldozatkész, fáradságot nem ismerő munkájukat, a szocializmus ügye melletti helytállásukat, eredményeikkel és hibáikkal együtt csak megbecsülni lehet. (Taps.)

Ezt a megbecsülést juttatja kifejezésre az is, hogy népköztársaságunk Elnöki Tanácsa, a kormány előterjesztésére, a mai napon a helyi tanácsok több mint kétszáz dolgozóját állami kitüntetésben részesíti népi demokratikus államunk megszilárdítása terén kifejtett odaadó, becsületes munkájukért. (Hosszan tartó taps.)

A MUNKÁSOSZTÁLY TEVÉKENY RÉSZVÉTELE A HATALOM GYAKORLÁSÁBAN — SZOCIALISTA FEJLŐDÉSÜNK DÖNTŐ KÉRDÉSE

Eltársak!

A szocialista forradalom győzelme megkövetelte az államhatalomnak, mint a munkásosztály egyik leghatékonyabb fegyverének megszilárdítását, biztosítania kellett az államgépezet szocialista jellegét, mert arról volt szó, hogy új módon szervezzük meg dolgozó népünk életének gazdasági alapjait, hiszen ez adja

meg az államnak a szocialista tartalmat. Az államépítés terén két lehetséges út állt előttünk: továbbfejleszteni, tökéletesíteni az akkor meglévő államgépezetet, amelyet a forradalom demokratikus szakaszán már bizonyos tekintetben átalakítottunk, és ilyen módon alkalmassá tenni a szocializmus építése terén a proletárdiktatúra funkcióinak ellátására. A másik lehetséges út: a meglévő államgépezet gyökeres megszüntetése és újtípusú, a helyi tanácsok szervezetén nyugvó államapparátus létrehozása volt. Pártunk, mint ismeretes, az utóbbi mellett döntött. A népköztársaságunk alkotmányán nyugvó 1950. évi tanács törvény alapján létrehoztuk a helyi tanácsokat, a népi demokratikus állam helyi hatalmi és igazgatási szerveit.

A helyi tanácsok létrehozásával olyan államszervezetet építettünk föl, amely megfelel a népi demokrácia követelményeinek, el tudja látni a proletárdiktatúra funkcióit.

A helyi tanácsok a demokratikus centralizmus elvei szerint működnek és területükön a dolgozó nép egységes államhatalmát képviselik. Munkájukban közvetlenül a lakosságra támaszkodnak, és mint a dolgozók széles tömegszervezetei mozgósítják a lakosságot a társadalmi, gazdasági és kulturális tevékenységben való fokozottabb részvételre.

Az új államgépezet, a helyi tanácsok szervezete létrehozásánál azonban nem kellő elvi alapossággal és körültekintéssel jártunk el. Nem vittük át a tanácsszervezetbe azokat a tapasztalatokat és módszereket, amiket a népi bizottságok a tömegek mozgósítása terén már kialakítottak. Ezzel megfosztottuk az új államgépezetet — elsősorban helyi tanácsainkat — a tömegek saját tapasztalataiban rejlő hatalmas erőforrástól, amit az állami munka terén a multban már megszereztek; nem következetesen alkalmaztuk a demokratikus centralizmus elvét, ami oda vezetett, hogy helyi tanácsaink, főképpen a gazdálkodás terén kevesebb önállósággal rendelkeztek, mint a volt önkormányzatok; nem eléggé körültekintően készítettük elő a helyi tanácsok szervezését és ellátását megfelelő felkészültségű vezető funkcionáriusokkal.

Bizonyos elferdülések, a tanácsok helyes működési elvétől való eltérések tevékenységük más területén is megmutatkoztak. Mint ismeretes, a szocialista államnak a kapitalista államtól eltérően fontos gazdasági funkciói vannak; döntően közre kell működnie a szocializmus gazdasági alapjainak lerakásában. Ugyanakkor azonban mint a legfontosabb politikai felépítménynek ha-

talmas egyéb társadalmi, politikai, kulturális és szociális feladatai is vannak. Ezek a feladatok azonban eléggé háttérbe szorultak helyi tanácsaink munkájában, amely egyoldalúan a gazdasági tevékenységre összpontosult. Ebből adódott, hogy lebecsültük a tanácsok tömegszervezeti jelentőségét, a munkás-paraszt szövetség és általában a dolgozó tömegek szerepét a politikai életben, főképpen a forradalom döntő kérdésében: a hatalom és az új államrendszer megszilárdításában. Nem értékeltük eléggé a tömegek politikai aktivitásának jelentőségét a szocializmus alapjai lerakásának sokoldalú munkájában.

Az államépítés terén politikánkat egyoldalú szemlélet jellemezte; gazdasági területen a tervek teljesítése terén komoly követelményeket támasztottunk, ugyanakkor a dolgozók, elsősorban a munkásosztály mindennapi gazdasági, kommunális és szociális problémáit elhanyagoltuk, ami a tömegektől való elforduláshoz vezetett és a tanácsok munkáját bürokratikus irányba terelte. Ez, valamint a tanácsok gyenge politikai és tömegnevelő munkája az állami tevékenység terén, abban mutatkozik meg a legsúlyosabban, hogy a munkásság, a hatalom birtokosa, a proletárdiktatúra vezetőereje a hatalom gyakorlásában, a helyi tanácsok konkrét munkájában nem fejt ki olyan aktív tevékenységet, ami hivatottságának, súlyának és felelősségének megfelel.

Számszerű képviselővel együtt kell járni a politikai és társadalmi aktivitásnak, elsősorban az államhatalmi szervekben. A tapasztalatok e tekintetben komoly lazaságokra vallanak, azt mutatják, hogy sok még a kívánnivaló. A hatalom kérdése forradalmunk döntő kérdése. A munkásosztály tevékeny részvétele a hatalom gyakorlásában egész szocialista fejlődésünk legdöntőbb kérdése.

Pártunk halaszthatatlan, életbevágó feladata, a proletárdiktatúra megszilárdításának elsőrendű feltétele a munkásosztály aktivizálása, mindenirányú tevékenységének fokozása az államhatalmi szervekben. Ahogyan tanácsaink gyengeségének fő okát a munkásság nem kellő aktivitásában kell keresni, a nehézségek és hibák kiküszöbölésének zálogát a munkásosztály tevékenységének fokozása jelenti.

Azoknak a nehézségeknek, amelyekkel helyi tanácsaink még ma is küszködnek, azoknak a hiányosságoknak és hibáknak, amelyek munkájukban egészen a legutóbbi időkgig megmutatkoznak, főképpen az elmondottakban kell keresni a gyökereit. Ezek a nehézségek, hibák és hiányosságok nagy mértékben fékeztek helyi

tanácsaink munkáját, és jelentős csorbát ejtettek népi demokratikus államunk tekintélyén is.

Pártunk új politikája, az új szakasz célkitűzései és pártkongresszusunk iránymutatása minden szükséges feltételét megteremtik az államhatalom és igazgatás megszilárdításának, a helyi tanácsok felélénkülésének, melynek kezdeti eredményei máris mutatkoznak.

Az új szakasz gazdaságpolitikája eredményeképpen növekszik a termelőszövetkezeti tagság, valamint a dolgozó parasztság, főképpen a középparasztság gazdasági és politikai tevékenysége, ami a párt és a helyi tanácsok részéről is olyan erőteljesebb politikai felvilágosító és nevelő munkát követel, amely alkalmas arra, hogy ezt a fokozódó aktivitást a népi demokrácia célkitűzéseinek megvalósítására, a szocializmus építésére irányítsa, hogy a parasztság, főképpen a középparasztság politikai ingadozását csökkentse és a termelőszövetkezeti tagsággal együtt fokozottabban bevonja a népi hatalom és igazgatás helyi szerveinek munkájába.

A középrétegek politikai aktivitása komoly lendületet adhat a helyi tanácsok sokoldalú tevékenységének. Ugyanakkor ez a körülmény feltétlenül szükségessé teszi a termelőszövetkezeti tagságnak és a kisparasztságnak, a falu proletár és félproletár rétegeinek a helyi tanácsokba való erőteljesebb bevonását és aktivizálását a társadalmi, gazdasági és politikai tevékenység minden fontosabb területén.

Helyi tanácsaink népi demokratikus rendszerünkben a legfontosabb helyet foglalják el. Mindennél fontosabb, hogy feladatukat jól be is töltsék. Pártunknak rendkívüli figyelmet és a legmetszebbmő gondoskodást kell tanúsítania irányukban. Ezért hoztuk ide a kongresszus színe elé mindazokat a problémákat, amelyeknek megvitatása és megoldása világos és határozott elméleti és gyakorlati irányelveket ad pártunk szervezeteinek és tagságának az államszervezés és a tanácsmunka területén.

TANÁCSAINK VÁLJANAK VALÓBAN HELYI HATALMI SZERVEKKÉ ÉS TÖMEGSZERVEZETEKKÉ

Elvtársak! Népi demokratikus államszervezetünkben a tanácsok kettős, államhatalmi és államigazgatási feladatokat látnak el. Az államhatalmi szervek vezetik, irányítják az állam és szervei működését, az államigazgatási szervek megvalósítják.

végrehajtják az államhatalmi szervek határozatait. A helyi tanácsok szervezete e kétirányú állami tevékenység egységét teremti meg. Az államhatalmi feladatokat a választott tagokból álló tanács van hivatva helyi vonatkozásban ellátni, melynek során a dolgozó tömegek széleskörű és tevékeny közreműködését kell biztosítani, ami világosan mutatja, hogy tanácsainknak, mint helyi államhatalmi szerveknek, széles tömegszervezeteknek is kell lenniük. Visszapillantva helyi tanácsaink több mint háromszázéves működésére, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy az elért nagy és komoly eredmények ellenére, e kettős feladatuknak nem mindig tudtak kellően megfelelni, nem váltak minden tekintetben népi államunk valóságos helyi hatalmi szerveivé és tömegszervezeteivé.

Szocialista típusú állam szervezésének alapelve, hogy a tanácsok mint államhatalmi szervek irányítását legfelsőbb fokon csak államhatalmi szerv, nálunk az országgyűlés, illetve az Elnöki Tanács láthatja el, mégpedig közvetlenül, olyan formában, hogy maga vitatja meg és adja ki a tanácsok legfelsőbb irányításával kapcsolatos határozatokat, és maga gondoskodik azok végrehajtásának ellenőrzéséről. Melyek azok a kérdések, amelyekkel az államhatalom gyakorlásával és a tömegmunkával kapcsolatban az országgyűlésnek, illetve az Elnöki Tanácsnak kellene foglalkozni? A tanácstagok választása és visszahívása, a tanácsok felosztatása, a tanácstagok munkája, ezen belül a tanácstagok beszámolóí és fogadóórái rendszeres megtartása, a tanácstagok területi beosztása, a tanácsülések szervezése, határozatait és azok végrehajtásának ellenőrzése, állandó bizottságok szervezése és működése, falugyűlések, kisgyűlések, a tanács tömegszervező és irányító tevékenysége, a tanácsok szabályrendeleteinek jóváhagyása, a tanácsok határozatainak felülvizsgálása, esetleg megváltoztatása vagy megsemmisítése: emellett feltétlenül foglalkozni kell a dolgozók panaszaival, azok intézésével.

Helyi tanácsaink államhatalmi feladatainak ellátását megnehezítette, hogy működésükben nem az országgyűlésnek vagy az Elnöki Tanácsnak voltak, sőt vannak még ma is alárendelve, annak ellenére, hogy alkotmányunk erre kifejezetten utal, hanem államigazgatási szerveknek, legfelsőbb fokon a Minisztertanácsnak. Amellett, hogy ezzel megsértettük a szocialista államszervezés egyik fontos elvét, amely a hatalmi szerveket helyezi az igazgatási szervek fölé és nem megfordítva, súlyos csorbát ejtettünk a tanácsoknak mint a hatalom szerveinek tekinté-

lyén, és ami a legsúlyosabb, rendkívül korlátoztuk a tanácsok hatalmi körét és jogát. Pedig a tanácsoknak a proletárdiktatúra rendszerében, a népi demokrácia viszonyai között is, a munkáosztály által ráruházott teljes hatalommal és tekintéllyel kell rendelkezniök, és annak gyakorlásához számukra minden szervezeti, politikai és egyéb feltételt biztosítani kell. *(Lelkes taps.)* Csak így szilárdul meg népi demokratikus államunk, így számoljuk fel tanácsaink gyengeségét.

Meg kell változtatnunk a helyi tanácsok felső irányításában eddig követett gyakorlatot, és ennek szervezeti és politikai következményeit egységes tanácsszervezetünkön következetesen keresztül kell vinnünk. Több esztendő tapasztalata megmutatta, hogy nem volt helyes a helyi tanácsok létesítésénél a felső irányítást a Minisztertanácsra bízni, amely ezt a hatáskörét három évvel ezelőtt a Belügyminisztériumra ruházta át. Elvileg ma sem nyugszik helyes alapon a tanácsok irányítása a Minisztertanács hatáskörében, amely csak átmeneti megoldás a kérdés végleges és elvileg helyes rendezéséig. Ezt célozza az a javaslatunk, hogy *a tanácsoknak, mint államhatalmi szerveknek és tömegszervezeteknek legfelsőbb irányítását az országgyűlésnek, illetve az Elnöki Tanácsnak kell ellátnia, hogy ilyen módon az Elnöki Tanács az államhatalomban betöltse alkotmányunkban is lerögzített szerepét.* *(Nagy taps.)*

Helyi tanácsaink államhatalmi működését ma is akadályozzák egyes minisztériumoknak, sőt magának a Minisztertanácsnak a szocialista állam működési elveit gyakran sértő intézkedései, amikor választott hatalmi szerveknek egyszerűen utasításokat adnak. A Földművelésügyi, a Pénzügy-, a Bel- és Külkereskedelmi, a Város- és Községgazdálkodási Minisztérium, de gyakran más minisztérium is hol a tanácsoknak, hol a végrehajtó bizottságoknak adnak szigorú utasításokat bizonyos feladatok végrehajtására. A példa ragadós, aminek az a következménye, hogy nemcsak a minisztériumok, hanem alárendelt szerveik is utasítgatják a tanácsokat és végrehajtó bizottságaikat. Jellemző erre a csongrádmegyei begyűjtési hivatal esete, amely május első hetében utasította a járási tanácsok végrehajtó bizottságainak elnökeit egyes begyűjtési feladatok végrehajtására, azaz a figyelmeztetéssel, hogy ha nem hajtják végre, a megyei begyűjtési hivatal a megyei tanács végrehajtó bizottsága és a megyei ügyészség felé megtorló lépéseket tesz. *(Derültség.)* Nyilvánvaló, hogy az ilyenfajta helytelen eljárásnak véget kell vetni. De módosítani kell majd azokat a jogszabályokat is, ame-

lyek szerint a Minisztertanács megsemmisítheti vagy megváltoztathatja a helyi államhatalmi szervek által hozott határozatokat. Ezt a jogot az Elnöki Tanácsnak kell átadni, annak kell majd gyakorolnia.

Helyi tanácsainkat a működésükben megnyilvánuló hiányosságok, rendellenességek és lazaságok is akadályozzák abban, hogy tevékeny szervei legyenek az államhatalom gyakorlásának. Helyi tanácsaink működésében, államhatalmi funkciójuk gyakorlásában döntő szerepet kell betölteni a tanácsülésnek. Az eddigi gyakorlat szerint azonban a tanácsülések többnyire reprezentatív és formális megnyilvánulások. A tanácstagoknak, az ülések nem kellő előkészítése miatt, sem módjuk, sem idejük nincs arra, hogy alaposan, elmélyülten elemezhesék a végrehajtó szervek munkáját. A tanácstagokat nemritkán munkahelyük vezetői is gátolják a tanácstagsággal járó funkcióik ellátásában, ami a tanácsmunka megengedhetetlen lebecsülésére vall. A tanácsülések sok helyen még ma sem kollektív megnyilvánulások, munkájukban sem a kollektív vezetés, sem a tanácstagok egyetemleges felelőssége nem jut kellően érvényre. A tanácsnak mint választott szervnek vagy tömegszervezetnek a problémái nemigen kerülnek napirendre. A dolgozókat közvetlen érintő kérdések, mint a kereskedelem, az oktatás kérdései vagy a szociális ügyek a tanácsüléseken háttérbe szorultak. Egyrészt ez, másrészt az ülések formális, tartalmatlan volta, csupán a lakosság kötelezettségeit tárgyaló napirendek okozzák, hogy a tanácsok tagsága nem eléggé aktív, nem veszi ki részét a tanács munkájából, amit a tanácsülések látogatottsága világosan mutat.

A hiányosságok főképpen a tanácsdemokrácia sorozatos megsértéséből fakadnak. Gyakran előfordul, hogy a végrehajtó bizottság indokolatlanul és törvényellenesen leváltja a megválasztott tanácstagok egy részét, néha nagy részét. A kecskeméti városi végrehajtó bizottság 101 megválasztott tanácstagból törvényellenesen 50-et kicserélt. Ez azt mutatja, hogy néha még a végrehajtó bizottság sem tekinti a tanácsot államhatalmi szervnek, és föléje helyezkedik. Erre vall az is, hogy a végrehajtó bizottságok számos helyen nem számolnak be a tanácsülésnek, aminek kirívó esete mutatkozott meg az elmúlt esztendőben Békés megyében.

A tanácstagok elköltözése, más területen történő elhelyezkedése esetén, a visszahívásnál vagy a kooptálásnál is gyakran megsértik a tanácsdemokráciát. Önkényesen jelölnek ki új ta-

nácstagokat, vagy régieket egyszerűen póttagnak minősítenek. Nem ritka eset, hogy a kijelölt tanácstagot hónapokig nem választják meg, vagypedig a végrehajtó bizottságnak olyan elnöke és titkára van, akit a tanács meg sem választott.

Az államhatalmi feladatok jó ellátása érdekében elsődleges feladat a tanácsülés jó megszervezése, előkészítése, a tanácstagok aktivitásának biztosítása, a kollektív vezetés, a kollektív munka és felelősség elvének alapján. Feltétlenül biztosítani kell a tanácsülésnek, mint a helyi hatalmi szerv legmagasabb megnyilvánulásának tekintélyét és felsőbbbségét a végrehajtó bizottsággal szemben, amelyet alája kell rendelni és biztosítani kell a tanácsülés határozatainak maradéktalan végrehajtását.

A tanácstagoknak, a tanácsüléseken való kollektív munkájuk mellett, egyéni feladataik is vannak, elsősorban a tanácsok és a tömegek közötti minél jobb és szorosabb kapcsolatok kifejlesztése érdekében. Ezt kellene szolgálniuk a rendszeresített beszámolóknak és fogadóóráknak. Azonban eddig sem a helyi tanácsok, sem maguk a tanácstagok, kevés kivételtől eltekintve — nem fordítottak erre kellő gondot. A beszámolók, amelyek pedig a lakosság legszélesebb érdeklődésére tarthatnának számot, nem rendszeresek, nem kötelezőek, sok esetben egyáltalán nincsenek. Számos helyen a tanácstagok bizonyos százalékát — máshol kiválogatva a képzettebbeket — „ütemezik“ be beszámoló tartására, szempontok, irányelvek megadása nélkül. Az ilyen beszámolókból nincs sok köszönet, nem keltik fel a lakosság érdeklődését, nem szolgálják a tanácsok és a dolgozók kapcsolatainak kifejlesztését, nem érvényesülhet a tanácsok felé a választók alulról jövő ellenőrzése és kezdeményezése. Előfordul persze az is, hogy a tanácstag azért nem tud beszámolni, mert mint tanácstag nem fejt ki tevékenységet. *S ha a nép küldöttei, a tanácstagok nem végeznek a dolgozók között felvilágosító, nevelő, társadalmi és politikai munkát, a tömegek önmaguktól nem kapcsolódnak be az államügyek helyi intézésébe.* Nagyobb gondot és figyelmet kell tehát fordítani a tanácstagok beszámolóira és fogadóóráira, több felelősséggel kell azokat az illetékes tanácsszerveknek, de maguknak a tanácstagoknak is szervezni, előkészíteni és lebonyolítani.

TANÁCSAINK ÉLTETŐ EREJE: A NÉPTÖMEGEK
RÉSZVÉTELE A TANÁCS MUNKÁJÁBAN

A helyi tanácsok éltető ereje — tömegkapcsolataik fejlesztése, amelynek igen fontos eszközei az állandó bizottságok. Ezen a téren is számos megoldatlan kérdés van. A legnagyobb hiányosság abban van, hogy az állandó bizottságoknak alig a fele működik tevékenyen. Ez indokolttá teszi annak újbóli megvizsgálását, hogy a tanácsszervezetben a különböző tagozatokon milyen állandó bizottságok működjenek. Az állandó bizottságok működésében mutatkozó hiányosságok jórészt abból erednek, hogy az állandó bizottságok létesítésével gyakran megsértették a tanácsdemokráciát, amely előírja, hogy az állandó bizottságok tagjait a tanácsstagok közül kell választani. Ennek ellenére gyakran előfordul, hogy az állandó bizottság tagja nem tanácsstag, vagy pedig nem választották, hanem a végrehajtó bizottság nevezte ki. Ilyen helyen az állandó bizottság az apparátus függvényévé válik, és a tömegek közötti munka rovására, a hivatali munkában működik közre, esetleg — mint erre példa van — kézbesítéssel foglalkozik. Ez elkerülhetetlenül az állandó bizottságnak mint választott szervnek az elbürokratizálódásához, vagy éppen lejárataához vezet. Így aztán nincs mit csodálkozni azon, ha az állandó bizottságok gyakran nem lépnek fel a lazaságok, a túlkapások vagy törvényteleniségek ellen, sőt maguk is részeseivé válnak azoknak. Meg kell szüntetni azt a helytelen és káros gyakorlatot is, hogy egyes minisztériumok úgy kezeljék az állandó bizottságokat, mint saját hivatali szervüket, és hatósági feladatokat bízzanak rájuk. Gondoskodni kell az állandó bizottságok rendszeres tájékoztatásáról. Nem szabad előfordulni annak, hogy állandó bizottságok vagy egyes tagjaik a szakterületükbe vágó fontos intézkedésekről, utasításokról ne tudjanak, így azok végrehajtásában tevékenyen ne tudjanak közreműködni. *A tanácsok megszilárdításának egyik legfontosabb feltétele az állandó bizottságok tevékenységének kifejlesztése.* Ennek során tanácsainknak érvényesíteni kell azt az elvet, hogy az állandó bizottság a helyi tanács választott szerve, annak megbízásából és segítségével végzi munkáját. Ugyanakkor rendezni kell az állandó bizottságok legfontosabb elvi és gyakorlati kérdéseit. Mint a legfelsőbb államhatalmi szervre, az Elnöki Tanácsra hárul a feladat, hogy erre vonatkozólag irányelveket dolgozzon ki, amelyek lehetővé teszik a kérdés népszerű, tájékoztató jellegű feldolgozását.

A helyi tanácsok tömegszervezeti tevékenységében nagy súllyal esik latba az, hogy milyen kapcsolataik vannak a nagy tömegszervezetekhez. A jó együttműködés szervezeti feltételei megvannak, amennyiben a tömegszervezetek — a szakszervezetek, a DISz, az MNDSz — helyi vezetői vagy képviselői általában tagjai a helyi tanács végrehajtó bizottságának, és megfordítva is, a helyi tanács, tagjain keresztül képviselve van a tömegszervezetek helyi vezetésében. Ennek ellenére az együttműködés sok kívánnivalót hagy maga után. A tömegszervezetek vezetői gyakran lebecsülik a tanácsban végzendő munkát, nem fejtenek ki aktív tevékenységet. A budapesti DISz-bizottság tiikára az utolsó másfél év alatt három esetben jelent meg a végrehajtó bizottság ülésén, amelynek pedig tagja.

A megfelelő együttműködést sok esetben maguk a tanácsok is nehezítik azzal, hogy nem politikai, nevelő és felvilágosító munkára veszik igénybe a tömegszervezetek tagjait, hanem adminisztratív feladatok végrehajtását kívánják tőlük. Sok tanács, nagyon helytelenül, az MNDSz-tagokat fizetési felhívások kézbesítésére, adóbehajtásnál vagy begyűjtésnél való közreműködésre használta fel. Budapesten az MNDSz-szervezetek már jelentősebb támogatást nyújtanak a kerületi tanácsoknak, főképpen a társadalmi ellenőrzés és a választott lakóbizottságok megsegítése terén.

A DISz-szervezetek általában jelentősebb tevékenységet nem fejtenek ki a tanácsok előtt álló helyi feladatok megoldásában, bár szórványosan itt is akadnak jó példák. A tanácsok és a DISz kapcsolatai azonban általában túl lazák, még a közös feladatok végrehajtásában sincs meg a megfelelő együttműködés.

A helyi tanácsok és a tömegszervezetek kapcsolatát tehát szilárdabb alapokra kell helyezni. Úgy a helyi tanácsok, mint a tömegszervezetek vezetőinek tudniuk kell, hogy csakis a tanácsok és a tömegszervezetek szoros együttműködése biztosítja az államhatalom gyakorlásának döntő feltételét: a legszélesebb dolgozó tömegeknek az állami ügyek intézésében való tevékeny részvételét.

A helyi tanácsok hatalmi és tömegszervezeti jellegének és feladatkörének kidomborításában rendkívül fontos szerepe van annak, hogy a tanácsok a nép által választott testületek, melyeknek választott tagjai visszahívhatók. A választás és visszahívás elvének nagy jelentősége van egyrészt a tanács és a dolgozó tömegek kapcsolata, másrészt a tanácstagoknak választóik

felé fennálló felelőssége szempontjából. Ez ott érvényesül a maga valójában, ahol a választás területi elv alapján történik. Ez ad lehetőséget a választók számára a tanácsstagok, s rajtuk keresztül a helyi tanács munkájának ellenőrzésére, ez növeli a tanácsstagoknak a választók bizalmából a tanácsban végzett munkájukért érzett felelősségét. *A mi választási rendszerünk ettől eltérő elvei miatt a választók és a tanácsstagok közötti kölcsönösség nem jut kellően érvényre.* A közvetlen választás hiánya miatt a dolgozók nem mindig tekinthetik a megválasztott tanácstagot saját küldöttüknek, ugyanakkor a küldöttek nem közvetlen területi választása akadálya a visszahívási jog gyakorlásának. A tanácsok megszilárdításának és demokratizmusuk kiszélesítésének érdekében *olyan választási rendszerre kell majd nekünk is rátérnünk a tanácsválasztásoknál, amely lehetővé teszi, hogy a tanácstagokat területi alapon, személy szerint válasszák, hogy választóikkal való kapcsolataikat erősítsék, a tanács munkájáért való felelősségüket fokozzák és visszahívásuk lehetősége hirtosítva legyen.* (Taps.)

A tanácsoknak mint helyi hatalmi szerveknek jó vagy rossz munkája a legfelsőbb államhatalmi szerv irányításától függ. Ezért azok az új feladatok, amelyek a tanácsok munkájával kapcsolatosan majd az országgyűlésre és az Elnöki Tanácsra hárulnak, ilyen irányú tevékenységük jó megszervezését, a törvényhozási munka színvonalának emelését teszik szükségessé. Ennek megfelelően fokozottabb tevékenységet kell megkövetelni az országgyűlési képviselőktől az államhatalom gyakorlásának, a törvények alkalmazásának és az államigazgatás munkájának ellenőrzése terén. Az országgyűlési képviselők választókerületükben nyújtsanak segítséget a tanácsok munkájának megjavításához. Vegyenek részt tanácsüléseken, ápolják az országgyűlés és a helyi tanácsok eleven kapcsolatát. Rendszerezíteni kell a képviselői beszámolókat, biztosítani kell részükre hatásaink legmesszebbmenő támogatását, javaslataik meghallgatását. Az országgyűlési képviselőknek törvényhozói hivatásuk gyakorlásával közmegebecsülést és tekintélyt kell dolgozó népünk széles tömegeiben maguknak kivívniok.

TANÁCSAINK ÁLLAMIGAZGATÁSI MUNKÁJÁRÓL

Elvtársak!

Helyi tanácsainknak az államhatalmi funkciók ellátása mellett a másik legfontosabb és legkiterjedtebb munkaterülete az államigazgatás. Helyi tanácsaink szervezetében az államigazgatás élén a végrehajtó bizottságok állnak. Ezek legfelsőbb irányítása a Minisztertanács kizárólagos feladata, mely ellenőrzést és felügyeletet gyakorol működésük felett. Elvileg nem helyes tehát az a gyakorlat és a tanácstörvénynek ama rendelkezése, hogy ezt a jogot a miniszterek is gyakorolhatják. Ezt nyilván módosítani kell. A végrehajtó bizottságok legfelsőbb irányítását jelenleg is a Minisztertanács látja el, a helyi tanácsok titkárságán keresztül. A helyes megoldás azonban nem ez, ezt a szükség hozta létre, mert adminisztratív hivatali szerv nem lehet a választott tanácsok végrehajtó bizottságainak legfelsőbb irányító szerve. Ezt a feladatát és hatáskörét a Minisztertanács nem ruházhatja át, aminek kifejezésre kell jutnia abban is, hogy a Minisztertanács ülésének kell foglalkozni a végrehajtó bizottságok legfontosabb kérdéseivel. A Minisztertanácsnak kell meghatározni a végrehajtó bizottságok és a szakigazgatási szervek kapcsolatának általános irányelveit, csak a Minisztertanács dönthet megyei végrehajtó bizottsági határozatok megváltoztatásában vagy megsemmisítésében, a Minisztertanács határozhatja meg a megyei végrehajtó bizottságok ügyrendjét és dönthet legfelsőbb fokon felelős megyei végrehajtó bizottsági funkcionáriusok fegyelmi ügyében stb. Csak a felsőbb irányításnak ez a formája biztosíthatja a végrehajtó bizottságoknak azt a súlyt és tekintélyt, amely a sokféle szakigazgatási szerv irányításához szükséges.

A végrehajtó bizottságok feletti felügyelet ellátása a Minisztertanács feladata, ezért a jelenleg működő tanácsi részlegből a Minisztertanács határozatainak és a végrehajtó bizottságok munkájának ellenőrzésére, segítésére megfelelő szervet kell létrehozni. Ez a szerv ugyanúgy, mint az Elnöki Tanács hivatala keretében működő szerv, jogállását tekintve nem lehet hatóság, ami azt jelenti, hogy érdemi döntéseket csakis a munkájukat irányító választott testületi szerv hozhat.

Államigazgatásunkban a tanácsok végrehajtó bizottságainak szerepe és feladatköre nincs világosan meghatározva. Jó munkájuknak három szerv egybehangolt szoros együttműködése az

alapja. Ez a három szerv: a tanács mint államhatalmi szerv, a végrehajtó bizottság mint államigazgatási szerv és az osztály vagy igazgatóság mint ágazati igazgatási szerv, melyeknek megvannak a maguk sajátos feladatai és rendeltetésük. Bizonyos zavaró körülmények azonban megnehezítik az együttműködést.

A végrehajtó bizottság tevékenységét a kollektív vezetés elvei alapján testületileg folytatja, amiből világosan következik, hogy a végrehajtó bizottság működéséért a végrehajtó bizottság tagjai egyetemlegesen, de egyénileg külön-külön is felelősek, mégpedig a kettős alárendeltség elvének megfelelően, úgy az őket megválasztó tanács, mint a felsőbb végrehajtó bizottság, illetőleg a Minisztertanács felé. A végrehajtó bizottság kettős alárendeltsége és felelőssége nem jelenti azt, hogy a miniszteri rendeleteket a végrehajtó bizottságok módosíthatják, vagy végrehajtásukat megtagadhatják, bár a miniszterek a végrehajtó bizottságokat nem utasíthatják. Ugyanakkor célszerűnek mutatkozik biztosítani, hogy a megyei végrehajtó bizottságok a miniszterekkel szemben felmerült egyes vitás ügyeket — a végrehajtás felfüggesztésének lehetősége nélkül — a Minisztertanács elé vihessenek döntésre.

A végrehajtó bizottság kollektív vezető szerepének kibontakoztatását gátolja az, hogy a végrehajtó bizottságon belül egyre növekedik a hivatali apparátusbeli függetlenített tagok száma, ugyanakkor háttérbe szorulnak a funkciót nem viselő végrehajtó bizottsági tagok, akik feladatokat nem kapnak és a végrehajtó bizottság munkájában passzív szerepet játszanak, legfeljebb az üléseken vesznek részt. Ilyen módon a tisztséget nem viselők nem érznek felelősséget a végrehajtó bizottság munkájáért, aminek az a következménye, hogy a hozott határozatokban döntően a funkcionáriusok nézetei jutnak kifejezésre, ami a dolgozóktól, azok érdekeitől való eltávolodás veszélyét rejti magában. Az úgynevezett „külső“, tehát funkcióval nem bíró tanácstagok szoros bevonása a végrehajtó bizottság munkájába a tömegkapcsolatok kifejlesztésének egyik hatékony módja, aminek megvalósítása elsősorban a végrehajtó bizottság elnökének és helyetteseinek feladata.

A helyi tanácsokon belül az államigazgatási feladatok ágazatokra tagozódnak. Ilyen területi ágazati szervek a tanácsapparátuson belül szervezett osztályok, igazgatóságok és csoportok. Az államigazgatás egyes ágazatait országosan a minisztériumok fogják össze és irányítják, s mint az ágazat legfelsőbb szervei, felelősek annak egész munkájért. A minisztériumok és a helyi

tanácsokon belüli szakigazgatásuk alatt álló osztályok, illetve igazgatóságok között nincs megfelelő összhang és kapcsolat. Sem a minisztérium, sem az osztály vagy igazgatóság felelőssége nem érvényesül kellően. *A tanácsszervezet egységének biztosítása érdekében rendezni kell a helyi tanácsok végrehajtó bizottsága osztályainak és igazgatóságainak hatáskörét, valamint a végrehajtó bizottsághoz és az illetékes minisztériumhoz való viszonyát.* A tanácsnak és a végrehajtó bizottságnak, amely az adott terület dolgozóinak közvetlen választott szerve, nem közömbös, hogy az igazgatás feladatait területükön miként való-sítják meg. Ezért a tanácsapparátus osztályai nemcsak a felsőbb ágazati szerveknek, a minisztériumoknak helyi szervei, hanem a végrehajtó bizottságnak is szakigazgatási szervei. Az osztály tehát kettős alárendeltségben áll. Egyfelől alá van rendelve a felsőbb ágazati szervnek, legfelsőbb fokon az illetékes minisztériumnak, másfelől a végrehajtó bizottságnak, illetve az államhatalom helyi szervének. Ez a kettős alárendeltség biztosítja egyrészt a dolgozók által választott helyi államhatalmi szervek irányításának érvényesülését, másrészt az országos jelentőségű feladatok megoldásához az államigazgatás központosítottságát. Ezért a szocialista típusú államigazgatásban a kettős alárendeltség minden olyan területen kötelező szervezési elv, ahol a helyi körülmények figyelembevétele különösképpen szükséges. Ezt az elvet nálunk is következetesen érvényesíteni kell. Meg kell szüntetni azt a helyzetet, hogy az osztályok a végrehajtó bizottság hivatali szerveiként működnek, és mint hivatali szervezet, bürokratikus egységet alkotnak. Nincs önállóságuk és külön felelősségük, jogaik és kötelességeik pedig egybeolvadnak a végrehajtó bizottság jogaival és kötelességeivel. Ennek kiküszöbölésére ki kell domborítani az osztályoknak mint önálló jogkörrel és felelősséggel bíró, kettős alárendeltségben működő, széles jogkörrel rendelkező hatóságoknak szerepét. Az osztályok igazgatási feladataikat a minisztérium és a végrehajtó bizottság utasításai alapján, azok felügyelete és ellenőrzése mellett látják el.

A tanácsok és az egész államigazgatás megszilárdítása érdekében meg kell valósítanunk, hogy az osztályok és igazgatóságok vezetői egyszemélyben felelős vezetői legyenek saját igazgatási ágazatuknak a tanács működési területén. Ők felelnek az államigazgatási feladatok megoldásáért, mind a miniszter, mind a végrehajtó bizottság felé.

A szocialista típusú államigazgatásban a kettős alárendeltség a demokratikus centralizmus elvének kifejezője. Ezt mutatja,

hogy az államigazgatás központi és helyi szervei az egységes államapparátus szerves tartozékai, hogy köztük semmiféle érdekellentét nincs és nem lehet, hogy különbség köztük csupán hatáskörük terjedelmében és az egymással szembeni alá-fölé rendeltségben van. Ez azt jelenti, hogy a végrehajtó bizottságnak az őt megválasztó tanács, valamint a felsőbb végrehajtó bizottság irányítása és ellenőrzése alapján kell dolgozni. Ezzel szemben a tanács törvény az egyes minisztériumoknak is jogot ad a végrehajtó bizottságok feletti felügyeletre és ellenőrzésre. A tanács törvény ezen rendelkezését módosítani kell.

A tanácsok megszilárdítása, a kettős alárendeltség elvének helyes alkalmazása érdekében fel kell számolni az olyan helytelen nézeteket, hogy: a) a tanácsapparátus egységes helyi hatóság, amelyben az ágazati államigazgatási szerveknek nincs önálló jogkörük; az ilyen nézet helytelen; b) hogy a helyi tanácsok akadályozzák az egyes szakigazgatási ágakban a minisztériumok végrehajtó tevékenységét, ezért a helyi tanácsok legfontosabb ágazati igazgatási szerveit ki kell venni a tanácsok szervezetéből. Az ilyenfajta helytelen nézeteket gyökeresen fel kell számolni. Ez feltétele a tanácsok megszilárdulásának, a szervezetében és működésében egységes államigazgatás kialakításának.

A szocialista típusú állam szervezeti alapelve a demokratikus centralizmus, melynek népi demokratikus államszervezetünkben is érvényt kell szerezni. Nálunk ez az elv a tanácsok gyakorlati munkájában nem került következetesen megvalósításra. Központi államapparátusunk túlcentralizált, ugyanakkor túlméretezett, s éppen ezért nehézkes és elbürokratizálódott. Az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem, az egészségügy, egész gazdasági életünk szervezete ugyanilyen, sőt szövevényesebb és még inkább túlcentralizált, túlméretezett és nehézkes, mint maga az államigazgatás. A kettő együtt rendkívüli súllyal nehezedik a helyi tanácsokra, gátolja kezdeményezésüket, tevékenységüket, megbénítja a dolgozó tömegek aktivitását.

Az államigazgatás és a helyi tanácsok munkájának az államépítés szocialista elvei alapján való átszervezése megköveteli a gazdasági szervezet átépítését, a hatalmi és igazgatási szervekkel való összhangját, a túlzott központosítás megszüntetését, az egész (állami és gazdasági) apparátus racionalizálását, egyszerűsítését és csökkentését.

Rendezni kell az államigazgatás egyéb szervei, a gazdasági szervek és a helyi tanácsok egymáshoz való viszonyát. A tanács törvény erre vonatkozó rendelkezései eddig nem kerültek meg-

valósításra. Az együttműködés nem nyugszik szilárd alapokon, sok a hatásköri túllépés és összeütközés. A központi államigazgatási és gazdasági szervek, minisztériumok, vállalatok, trösztök, igazgatóságok a feladatok özönét zúdítják a helyi tanácsokra, és azokat utasításaik továbbítására, végrehajtásuk megszervezésére szolgáló szerveiknek tekintik.

A helyi tanácsok megalakulásuk óta rendkívül sok új feladatot kaptak, de egyidejűleg mindinkább érvényesült a túlzott centralizmus. Így állt elő az a visszás helyzet, hogy bár a központi szakigazgatási szervek formailag sok feladatot adtak át a tanácsoknak, *a túlzott centralizáció következtében a helyi tanácsok önállósága nemcsak hogy nem nőtt, hanem jelentősen csökkent.* A legkisebb ügyek eldöntéséhez sincs meg a tanácsnak, a végrehajtó bizottságnak vagy az osztálynak a hatásköre. A helyzet oda fajult, hogy a tanácsok megalakulása előtt például Budapesten a kerületi előljáróságoknak nagyobb önállóságuk volt, mint jelenleg a tanácsoknak. Nem kis mértékben ez kedvetleníti el a tanácstagok egy részét, akik ugyanúgy mint a tanács végrehajtó bizottsága, kis kérdésekben sem igen tudnak eleget tenni választóik jogos kérésének. Ugyanakkor a szakminisztériumok segítsége nem elegendő. Gyakran előfordul, hogy a minisztériumok átnyúlnak a tanács feje felett és közvetlenül beavatkoznak a helyi tanács felügyelete alá tartozó vállalatok, intézmények munkájába. Ezt látva, a vállalatok ügyes-bajos dolgaik intézésével ugyancsak közvetlenül fordulnak a szakminisztériumokhoz. Megfelelő jogszabályokkal rendezni kell ezt a kérdést úgy, hogy a tanácsok kettős, államhatalmi és igazgatási funkciója maradéktalanul érvényesüljön, hogy a zavarokat és rendellenességeket mihamarabb kiküszöböljük államigazgatásunkból.

Ehhez elsősorban a Minisztertanácsnak és a minisztériumoknak kell a helyi tanácsok felé irányuló munkáját gyökeresen megjavítani. A Minisztertanács munkájában a múltban általában a gazdasági feladatok kerültek túlsúlyba, számos esetben egészen részletekbemenő határozatokat is hozott, ugyanakkor az államigazgatás működésével kapcsolatos átfogó jellegű kérdések megtárgyalására kevés esetben került sor, sőt az igazgatási vagy gazdasági szervek munkájával kapcsolatos minisztertanácsi határozatokban sem igen történt eddig megfelelő iránymutatás a megyei végrehajtó bizottságok hatáskörébe tartozó alapvető feladatok végrehajtására. A Minisztertanács munkájában az államigazgatás legfelsőbb irányítása terén a legnagyobb

hiányosság az, hogy nem vizsgálta meg rendszeresen és nem tűzte napirendre egy-egy megyei tanács végrehajtó bizottságának munkáját, és ezáltal határozataival nem adott iránymutatást a helyi tanácsok végrehajtó bizottságainak további munkájuk megjavításához.

A minisztériumok vezetői sem értékelték megfelelően a helyi tanácsok végrehajtó bizottságainak szerepét, nem vették kellően figyelembe azok önállóságát, gyakran átnyúltak a megyei tanács végrehajtó bizottságán, megsértették önállóságát. A minisztériumok és országos hatóságok részéről indokolatlan türelmetlenség mutatkozik a tanácsok végrehajtó bizottságainak munkájával szemben. Úgy érzik, hogy a tanácsapparatús hatáskörükön kívül áll és ezért igyekeznek szerveiket a tanácsból kivonni. Nem arra fektették eddig a fő súlyt, hogy a tanácsapparatust minél jobban erősítsék, fejlesszék, hanem inkább arra, hogy ha már az egész szakapparatust nem is tudják a tanács szervezetből kiemelni, legalább minél több ügykört vonjanak el a megyei tanács végrehajtó bizottságának hivatali szervezetétől. A Földművelésügyi Minisztérium és a Pénzügyminisztérium részéről nyilvánultak meg ilyenirányú törekvések. Főképpen ezzel magyarázható, hogy egyes minisztériumok ellenőrző és instruáló tevékenysége gyenge, hogy számban ugyan nagy, de nem kellő felkészültséggel rendelkező instruktor járja a helyi tanácsok végrehajtó bizottságainak szakosztályait. Így például az Oktatásügyi Minisztériumból 1954 április 12—18 között a somogy-megyei oktatási osztálynál 14 fő jelent meg, ugyanakkor, amikor a megyei instruktor is egy hetet a megyei oktatási osztályon töltött. A minisztériumok és az országos hatóságok nem érznek kellő felelősséget a tanács szakapparatusában dolgozó káderek kiválasztásáért, a szakosztályok működésének személyi biztosításáért. Így fordulhatott elő például az, hogy a budapesti városi tanács végrehajtó bizottságánál, tehát nem akárhol, hanem az ország kulturális életének központjában, a népművelési osztály-vezetői állás két éve nincs betöltve.

Az államigazgatás felsőbb irányításában mutatkozó súlyos hiányosságok kiküszöbölésének elsőrendű feltétele magának a Minisztertanács munkájának a megjavítása. Az, hogy a Minisztertanács lényegesen többet foglalkozzék az államigazgatás kérdéseivel, közvetlen kapcsolatot építsen ki a tanácsok megyei végrehajtó bizottságaival, a felügyelet és ellenőrzés, valamint a tényleges irányítás hatékonyabbá tétele céljából rendszeresen tárgyalja meg a megyei tanácsok végrehajtó bizottságának munká-

ját és határozataival irányelveket adjon a tanácsoknak államigazgatási feladataik ellátására általában. A minisztériumoknak pedig biztosítaniok kell, hogy a szakigazgatási területükre vonatkozó végrehajtóbizottsági határozatokat az alájuk tartozó szervek pontosan végrehajtsák.

Eltársak!

Államapparátusunk munkájának eredményessége döntően attól függ, hogy a feladatok közvetlen ellátását végző községi vagy városi szervek és az őket közvetlenül irányító tanácsszervek milyen erősek. Ezért rendkívül fontos, hogy a járási tanácsok felelős és feladataik ellátására képes, megfelelően tagolt szakigazgatási szervezettel rendelkezzenek.

A Szovjetunióban és a népi demokratikus országokban általában a járásoknál a megyéhez hasonlóan tagolt szervezet működik. Az ágazati feladatokat osztályok látják el az összes szakigazgatási ágak területén. Ez egyrészt biztosítja, hogy a járási végrehajtó bizottság megfelelően tagolt, szakfeladatok ellátására képes szervezettel rendelkezzen, másrészt biztosítja azt is, hogy a minisztériumok a megyei osztályokon keresztül a legalsóbb fokozatig irányítsák, ellenőrizhessék és kézben tarthassák a vezetésük alatt álló apparátust.

A mi járási igazgatási apparátusunk szervezeti felépítése nem felel meg ezeknek az elveknek. A járásoknál általában nem valamennyi ágazati feladatnak vannak osztályai. Ilyen csak a pénzügynek, a begyűjtésnek és a mezőgazdaságnak van. A többi feladatot előadók vagy csoportok végzik a járás végrehajtó bizottsága egyik elnökhelyettesének irányításával. A növekvő, sokasodó feladatok, a tapasztalatok, amelyek a járási és községi tanácsok gyengeségére mutatnak, megkövetelik, hogy a községi tanácsok megsegítése, munkájuk megkönnyítése érdekében megerősítsük a járási tanácsok végrehajtó bizottságait és apparátusukat, a túlságosan felduzzasztott megyei apparátus terhére. (Taps.) Arra kell törekednünk, hogy a járásokban minden ágazatnak legyen megfelelő szerve, amely ellátja a szakigazgatás feladatát.

A járási tanácsok szervezeti kérdéseinek megoldása mellett különösen fontos politikai megszilárdításuk. Ennek legfontosabb feltétele a járási pártbizottságok politikai irányító munkájának megjavítása, amit pártunk Központi Vezetősége a megyei pártbizottságok elsőrendű feladatául jelölt meg azzal, hogy politikailag fejlett, kulturált káderekkel kell megerősíteniök a járási pártbizottságokat. A járási tanácsok politikai megszilárdításának

legfontosabb feltétele a politikai irányítás megjavítása. Ez most a döntő feladat.

A tanácsmunkában már sok hibának lett a forrása az, hogy általános szervezeti vagy politikai irányelvek konkrét alkalmazásánál nem voltak figyelemmel a helyi adottságokra, gépiesen alkalmazták azokat. Pedig nemcsak vidékenként, hanem a tanácsszervezet különböző tagozataiban is, megyénél, járásnál, községnél vagy városnál figyelembe kell venni, hogy ugyanaz a probléma más és más módon jelentkezik, és megoldásuk módja sem azonos. Másképp jelentkezik ugyanaz a kérdés az irányító munkát végző megyei és járási tanácsszerveknél és megint másképp a lakosság ügyeit közvetlenül intéző községi vagy városi tanácsoknál.

Tisztelt Pártkongresszus!

Helyi tanácsainkra gazdasági, kulturális és nevelő munka terén már eddig is hatalmas feladatok hárultak, de a szocializmus építése terén az új szakaszban még nagyobb szabású feladatokat kell megoldaniok. *Helyi tanácsaink reájuk háruló feladataikat súlyos gazdasági gúzsbakötöttségük miatt eddig nem tudták elég jól megoldani.*

Most az a feladat áll előttünk, hogy kiküszöbölve tevékenységükből mindazt, ami munkájukat hátráltatja, képessé tegyük őket nagy feladataik megvalósítására. Ennek mindent megelőzően az a feltétele, hogy a tanácsok gazdasági és pénzügyi tevékenységének minden területén növeljük önállóságukat, és teremtsük meg ennek mind szervezeti, mind szakmai feltételeit. *(Taps.)* Ennek érdekében mihamarabb változtatni kell azon a mai helyzeten, hogy a megyénél is, a járásnál is lényegében a pénzügyi osztály gazdálkodik, azért, mert más szakterületeknek nincsen megfelelő szervük. Ennek megoldása azonban csak úgy jár sikerrel, ha a szélesebb önállóság nyújtotta lehetőségekkel a tanács és a végrehajtó bizottság, tehát maga a választott szerv él, és kézbeveszi a tanácsok szerteágazó gazdasági és pénzügyi tevékenységét, ha megfelelően gazdálkodik, ha fokozottabban ellenőrzi az ilyenirányú munkát, és szigorúan érvényt szerez a szocialista gazdálkodás egyik legfőbb elvének, az állam anyagi eszközeivel való takarékoságnak, ha meggátolja a költekezést, a pazarlást. Helyi tanácsaink gazdasági tevékenységét eddig rendkívül hátráltatta az, hogy költségvetési rendszerük merev, beruházási és egyéb terveik jórészen a minisztériumoktól függenek, a minisztériumok pedig a tanácsok beruházási és anyagkeretét gyakran önhatalmúlag változtatgatják.

A helyi tanácsok gazdálkodási és pénzügyi tevékenységét a költségvetés szabja meg. Ezért már a költségvetés összeállításánál kell tanácsaink számára olyan lehetőségeket adni, amelyekkel a működésükhöz, gazdálkodási tevékenységükhöz szükséges pénzügyi feltételek biztosíthatók. Ezek a lehetőségek ma még koránt sincsenek tanácsaink számára biztosítva. A tanácsok önálló pénzgazdálkodásának kialakítását hátráltatja mindenekelőtt és legfőképpen a túlzott centralizmus és a belőle származó merrev megkötöttség, amiből következik, hogy a költségvetés összeállításánál az alulróljövő kezdeményezés nem érvényesülhet megfelelően, háttérbe szorulnak a helyi érdekek, ami gátolja tanácsaink eredményes munkáját. Ugyanakkor a költségvetés rendkívül bonyolult. Elég megemlíteni, hogy a községi költségvetési előirányzat 28 címre oszlik, s egy címen belül további 23 rovaton történik a költségvetési hitelek előirányzása. A költségvetés 1954. évi összeállítására kiadott utasítás már feljogosította a tanácsokat arra, hogy indokolt esetben kereten felül is előirányozhatnak hiteleket. Ennek azonban nem minden esetben volt gyakorlati eredménye. Az 1954. évi költségvetések megállapításánál már valamivel nagyobb hatáskört kaptak a tanácsok, és ezzel lehetőség nyílt gazdálkodásuk önállóságának fokozására. Alapvetően azonban ezen a téren még komoly változás nem történt. A községeknél a megadott kereteknek csak mintegy 10 százalékát használhatják fel a lakosság kezdeményezésére, az állandó bizottságok és a tanácsülés elgondolásai, tehát a helyi szempontok érvényesítésére. Részben ezzel magyarázható, hogy a költségvetés tárgyalása az állandó bizottságok és a tanácsülés részéről sok helyen formális volt. Azonos a helyzet a költségvetés végrehajtásával kapcsolatban is. Az évközben felmerülő szükségletek kielégítését akadályozza a póthitel engedélyezésének bonyolult, bürokratikus intézése. Korábban a helyzet még rosszabb volt, mert az engedélyezés kizárólag a Pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozott. Ez annyiban enyhült, hogy 50 000 forint értékhatárig az elmúlt év végétől ez a jog a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökét illeti meg. Megnehezíti a községek költségvetési gazdálkodását azonban az, hogy a járási tanácsoknak egyáltalán nincs póthitel engedélyezési joguk. Így a községeknek a legkisebb összegű póthitel engedélyezéséért is a megyei tanácshoz kell fordulniok. Például, ha egy községi óvodában a norma szerint tervezett tisztogatószer nem elegendő, a póthitel elbírálása — még ha jelentéktelen, 100—200 forintos összegről van is szó — úgy történik, hogy az óvoda igényét előter-

jesztik a községi tanácshoz, innen elkerül a járási tanács pénzügyi osztályához, majd az továbbítja a megyei tanács pénzügyi osztályához, onnan a kérelem a Pénzügyminisztériumhoz kerül. ahol az igényt véglegesen elbírálják és esetleg nem hagyják jóvá. (*Derültség.*)

Sok, és hozzátehetjük, jogos panasz merült fel a lakosság részéről az adókönyvelés és nyilvántartás terén, amely most a járási székhelyen történik. A panaszok orvoslása érdekében a Pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a községekben az adóügyi megbízottak mindenütt adófizetési nyilvántartókönyveket vezessenek, tehát *minden falusi tanácsnál lesz adónyilvántartás, ami felöleli a lakosság adókvetési és adófizetési adatait.* (*Taps.*)

A helyi tanácsok helyzete nem könnyebb a vállalati gazdálkodás területén sem, aminek megfelelő irányításához a helyi tanácsoknak nincsenek biztosítva a lehetőségek. A helyi tanács közvetlen irányítása ezen a téren nem érvényesül megfelelően. Hogy a tanács mennyire nem gazdája a saját vállalatának, erre jellemző a következő: a XIV. kerületi Vegyesipari Javító Vállalatnál a főorvos a Munka Törvénykönyve alapján egyes dolgozóknak egészségügyi pótlék juttatását rendelte el. Ennek megvalósítása ma rendkívül bonyodalmas úton történik. A kerületi tanács, a tröszt, a fővárosi tanács ipari osztálya ellenőrzése és szignálása után felkerül a szakminisztériumhoz, és az hagyja jóvá. A bajok gyökere itt is a túlzott központosításban van, ami miatt a tanácsok és a dolgozók viszonya komoly csorbát szenved. A túlzott központosítás következménye az is, hogy a minisztériumok a helyi tanácsok megkérdezése nélkül adnak át vállalatokat, illetve vonnak vállalatokat saját felügyeletük alá. Rendszerint az elhanyagolt, veszteséges üzemeket adják át a tanácsoknak, míg a jól működőket közvetlenül a minisztérium irányítása alá helyezik. (*Derültség, taps.*) A helyi vállalatoknak ilyen módon való szervezése nem szolgálja és nem segíti elő a helyi tanácsok gazdálkodását.

Helyi tanácsaink létszámgazdálkodása sincs megfelelően szabályozva. Az Országos Létszám Bizottság a létszámot munkakörönként állapítja meg és nem bocsát létszámkeretet a tanácsok rendelkezésére. A végrehajtó bizottság elnökének nincs joga egyik munkakörből a másikba létszámot átcsoportosítani, még akkor sem, ha a feladatok ezt feltétlenül szükségessé teszik. Így áll elő az a tarthatatlan helyzet, hogy ha például Pécsen a baranyamegyei tanácsnál egy takarítónőt fel akarnak venni, ahhoz a Budapesten székelő Országos Létszám Bizottság engedélye

szükséges. *(Derültség, taps.)* Így a legjelentéktelenebb létszám-engedélyezések is heteket, sőt hónapokat vesznek igénybe.

A helyi tanácsok végrehajtó bizottságai az utóbbi években kétségtelenül érték el eredményeket vállalataik fejlesztése és tervszerű, gazdaságos működése terén. Az eredmények mellett azonban meg kell állapítani, hogy *a helyi tanácsok végrehajtó bizottságai nem foglalkoznak megfelelően a hatáskörükbe tartozó trösztök, vállalatok irányításával.* Ezen a téren csak a budapesti városi tanács végrehajtó bizottsága mutathat fel jelentősebb eredményeket.

A megyei és a vállalatokkal rendelkező városi tanácsok végrehajtó bizottságai általában csak a tervosztály vagy a pénzügyi osztály jelentéseinek megtárgyalásakor foglalkoznak vállalati problémákkal, a tervek teljesítése vagy a pénzügyi eredmények szempontjából. Ritkábban fordul elő, hogy a szakosztályok munkájának értékelésével együtt a vállalatok irányításának problémáit és egyéb általános helyi gazdaságpolitikai kérdéseket tárgyalnának meg.

A helyi tanácsok irányítása alá tartozó vállalatok szervezését is nagyfokú centralizálás jellemzi egészen a legutóbbi időig. Még az olyan vállalatoknál is lényeges centralizáció ment végbe, amelyek a helyi tanácsok megalakulása utáni időkben még az alsóbb, községi, városi vagy kerületi végrehajtó bizottságok irányítása alá tartoztak. Ezt tapasztaltuk főképpen a tanácsi kiskereskedelem, az élelmiszeripar és egyéb kommunális ágazatok területén. Helytelen az az irány is, amely a tanácsvállalatok egy részét fokozatosan a minisztériumok, illetve a minisztériumok közvetlen irányítása alatt álló trösztök hatáskörébe kívánja adni.

Annak érdekében, hogy a helyi tanácsok irányítása alá tartozó vállalatok munkája mindinkább tervszerűbb legyen, és hogy a tanácsok által kialakítandó helyi gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósítását szolgálja, a helyi vállalatok irányításának módszereit lényegesen meg kell változtatni. *Fel kell számolni a felesleges, túlzott centralizációt, általában a helyi, tehát a községi vagy városi tanácsok irányítása alá kell tartozniuk a területükön működő olyan vállalatoknak, amelyek a helyi lakosság szükségleteit elégítik ki. (Taps.)* Ehhez azonban szükséges, hogy a végrehajtó bizottságok, nem úgy mint eddig, hanem sokkal jobban foglalkozzanak a vállalatok irányításával, azok helyzetének, gazdaságos működésének problémáival. Ugyanakkor a szakirányítást végző minisztériumok biztosítsanak nagyobb önálló-

ságot és hatáskört a helyi tanácsok számára saját vállalataik irányításánál. Gondoskodni kell arról is, hogy a helyi tanácsoknak a terv keretein belül az eddiginél tágabb tervezési lehetőségeik legyenek.

A helyi tanács végrehajtó bizottságának egyik legfontosabb feladata, ha működési területének igazi gazdájává akar válni és szíven viseli a lakosság érdekeit, hogy fokozottabb figyelmet szenteljen a helyi tervezésnek, biztosítsa a tervek széles nyilvánosságát és mozgósítsa a dolgozókat a tervek végrehajtására. (Taps.)

Feltétlenül rendezni kell a nem tanácsí irányítás alatt álló vállalatoknak és trösztöknek a helyi tanácsokhoz való viszonyát. E tekintetben a helyi tanácsok hatásköre és jogai nincsenek megfelelő módon rendezve és jogszabályokban rögzítve. Általános szabályozás eddig csak az élelmiszeripari vállalatokkal kapcsolatban történt, de ez a szabályozás sem teljes. A vállalatok, trösztök és egyéb gazdasági középsszervek többnyire nem veszik tekintetbe a helyi tanácsoknak velük kapcsolatos jogait és sok esetben még a hatósági ellenőrzés során tett intézkedéseiket sem hajlandók végrehajtani. Az ilyen hibák megszüntetése és a tanácsoknak mint az államhatalom és az államigazgatás helyi szerveinek megszilárdítása érdekében *feltétlenül biztosítani kell, hogy a helyi tanácsnak legyen ellenőrzési és beszámoltatási joga azok felé a gazdasági és kulturális szervek felé, amelyek a tanács illetékességi területén a lakosság széles tömegeinek szükségleteit elégítik ki.* (Taps.) A helyi tanácsok végrehajtó bizottságát be kell vonni az egyes szervek fejlesztési terveinek kidolgozásába, amennyiben a fejlesztés jelentősebb kihatással van a tanács illetékességi területére. Egyidejűleg a minisztériumok biztosítsák, hogy gazdasági szerveik, a trösztök és vállalatok maradéktalanul végrehajtsák a helyi tanácsok rájuk vonatkozó határozatait.

Helyi tanácsaink csak abban az esetben válnak területük igazi gazdájává, ha gúzsakötöttségüket megszüntetve továbbfejlesztik önállóságukat a tervezés, a pénzgazdálkodás, a beruházás, az anyaggazdálkodás, a központi feladatok helyi feltételeinek megteremtése, valamint a lakosság gazdasági és kulturális igényeinek kielégítése terén.

Eredményes községpolitika ezeknek a feltételeknek megteremtése nélkül el sem képzelhető. Márpedig a jó községpolitika a lakossággal való szoros és közvetlen kapcsolat egyik legeredményesebb eszköze, a lakosság mozgósításának, a helyi tar-

talékok feltárásának és a köz érdekében való felhasználásának elengedhetetlen feltétele.

Ha megszüntetjük a tanácsok gazdálkodása terén ma fennálló túlzott központosítást, ha feloldjuk a gazdasági és pénzügyi kötöttségeket, amit az új szakasz hatalmas feladatai — amelyek elsősorban a lakosság életszínvonala emelésére, szükségletei fokozottabb kielégítésére irányulnak — feltétlenül megkövetelnek, tanácsaink és a dolgozók kapcsolata megerősödik, megnő a bizalom és az a segítség, amit a lakosság széles tömegei az állami ügyek intézésében való tevékeny részvételükkel a tanácsoknak nyújtanak. *A tanácsok önállóságának megteremtésével felszabadul a dolgozók kezdeményező és alkotóképessége, melynek nyomán fel fog virágozni a társadalmi, gazdasági és kulturális élet.* (Taps.)

A tanácsokban rejlő nagy erőforrásokra mutat, hogy még a jelenlegi megkötöttségek mellett is komoly sikereket érnek el a gazdálkodás különböző területein. Az 1954. évi helyiipari tervek jóváhagyási munkái során például a hajdú-biharmegyei tanács végrehajtó bizottsága az ipari osztály előterjesztése alapján megállapította, hogy a Könnyűipari Minisztérium által kiadott tervszámok nem felelnek meg a helyi adottságoknak és így nem szolgálják a helyi lakosság érdekeit. A végrehajtó bizottság a Könnyűipari Minisztériumhoz fordult, és az a helyszínen megejtett vizsgálat alapján, a végrehajtó bizottság javaslatait figyelembe véve módosította a megye helyiipari tervét.

Vagy a borsodmegyei tanács végrehajtó bizottsága az ipari és tervosztály felmérése alapján a helyi építőanyagipar termelésének elosztására megfelelő javaslatokat dolgozott ki és ennek nyomán gyakorlati intézkedéseket is tett. Az eredmény az volt, hogy lényegesen megjavult a helyi lakosság építőanyagellátása.

Tanácsaink hozzáértő, jó munkájára a példák végtelen sorát lehetne megemlíteni. Munkájukhoz egyik legnagyobb segítség gúzsbakötöttségük feloldása. A másik terület, ahol messzemenő segítséget kell nyújtani munkájukhoz, ez a bürokratizmus elleni harc.

Eltársak!

A bürokratizmus ellen, az államapparátus egyszerűbbé és olcsóbbá tétele, valamint a tömegekhez való közelebbvitele érdekében folytatott harc pártunk és állami vezetésünk különösen fontos feladata. Gazdasági, politikai és kulturális célkitűzéseink az államapparátussal szemben az eddiginél jóval nagyobb köve-

telményeket támasztanak, amelyek nem valósíthatók meg az államapparátus megjavítása, egyszerűbbé és olcsóbbá tétele nélkül, anélkül, hogy az államapparátus minden láncszeme pontosan oldja meg az előtte álló feladatokat, határozottan küzdje le a bürokratikus huzavonát, az itt-ott megnyilvánuló ellenállást. A bürokratizmus elleni harc nem újkeletű, de eredményt eddig vajmi keveset hozott az államapparátus megjavítása terén, amely továbbra is túlméretezett, drága és bürokratikus.

A bürokratizmus elterjedésében és növekedésében az okokat nem annyira a helyi tanácsoknál, mint inkább a felsőbb államigazgatási szervek munkájában kell keresni. *Túl sok a Minisztertanács által hozott határozatok száma, ami eleve megnehezíti az alapos előkészítést és elbírálást.* Ez vonja maga után azt, hogy sok esetben válik szükségessé korábbi határozatok módosítása. A határozatok nagy számából következik az is, hogy késedelmesen jelennek meg, a végrehajtásra kevés idő marad. Ugyanezek a hiányosságok fokozottabban jelentkeznek az egyes minisztériumok munkájában, amelyek az utasítások és rendeletek özönével árasztják el a helyi tanácsok végrehajtó szerveit. A Pénzügyminisztérium 1954. I. negyedében 387 utasítást adott ki. Ezen is túltett a Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium, amely a szolnokmegyei tanács kereskedelmi osztályára f. év I. negyedében 472 általános jellegű utasítást és körrendeletet adott. Ebben még nem szerepelnek azok a rendeletek és utasítások, amelyek a kereskedelmi értesítőben jelentek meg. *(Derűlség.)* Mindezt betetőzte a Földművelésügyi Minisztérium, amelytől ugyancsak Szolnok megyébe, a tanács mezőgazdasági osztályára, 1954 január 1-től május 5-ig 1328 ügyirat érkezett, ahonnan megközelítőleg ugyanannyi ügyiratot küldtek a járási osztályokra. *(Derűlség.)*

A minisztériumok az ügyiratok tömkelegében elmentendő utasításokat is adnak ki. számtalan olyan kérdést is szabályoznak, amire semmi szükség nincs, ugyanakkor kevés gondot fordítanak arra, hogy a rendeletek végrehajtásához megadják a szükséges útmutatást. A végrehajtási utasítások gyakran elkésve jelennek meg, gondatlanul vannak összeállítva, ami megnehezíti a végrehajtásukra hivatott szervek munkáját. De előfordul az is, hogy végrehajtási utasítás meg sem jelenik. Azzal, hogy ilyen esetben mitévő legyen a helyi tanács, az illetékes minisztérium vajmi keveset törődik. 1954 március 29-én megjelent a falusi kereskedelem munkájának megjavításáról és egyes szervezeti kérdésekről szóló MT határozat. Végrehajtása döntően a Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium feladata. Azonban a mai napig végre-

hajtási utasítást nem adott ki. Ezért a hiányosságok, amiket a határozattal ki kellett volna küszöbölni, változatlanul fennállnak. *Az az aktatömeg, amely a felsőbb igazgatási szervektől a tanácsapparátusra zúdul, a községi tanácsok munkáját valósággal megbénítja.* Az intézkedések zöme ott fut össze, ott kell minden határozatot, rendeletet, utasítást végrehajtani, holott tanácsszervezetünknek ez a leggyengébb láncszeme. Gyakran a megyei és járási tanácsszervek, azzal, hogy az ügyiratokat a címzett és az aláírás megváltoztatásával egyszerűen továbbítják az alsóbb tanácsszervek felé, növelik a községi tanácsok amúgy is komoly nehézségeit. Nincs mit csodálkozni azon, hogy az agyonterhelt tanácsoknak nincs lehetőségük a kapott utasítások feldolgozására, még kevésbé végrehajtásuk ellenőrzésére.

A bürokratizmus elleni harcban párt- és állami szerveink előtt a legfontosabb feladat a végrehajtás ellenőrzésének megjavítása, az ügyintézés egyszerűsítése, az igazgatás rendszerének összehangolása népgazdaságunk rendszerével és azokkal a követelményekkel, amelyeket a gazdasági fejlődés az államapparátussal szemben támaszt.

Az állam- és tanácsapparátus megjavítását, bürokratikus eltorzulásának kiküszöbölését elsősorban a végrehajtás ellenőrzésének helyes megszervezésével biztosítjuk. Ugyanis tanácsapparátusunk alapvető és legnagyobb hiányossága az, hogy a párt és a kormány határozatait rosszul és gyakran elferdítve hajtja végre. A párt és a kormány határozatainak végrehajtása felett gyakorolt rendszeres ellenőrzés nemcsak egyik legfontosabb eszköze a bürokratizmus és a huzavona ellen folyó harcnak, hanem egyike azoknak a fontos eszközöknek is, amelyek biztosítják tanácsszerveink munkájának helyes osztályvonalát. Lenin rendkívül nagy súlyt helyezett a végrehajtás ellenőrzésére, mondhatnánk, az állami munkában mindenek fölé helyezte. *„Ellenőrizni az embereket és ellenőrizni a tényleges végrehajtást — ez és újra ez, csakis ez most a munkánk, egész politikánk lényege”** — írta Lenin. Lenin útmutatásai végrehajtásának, annak, hogy a végrehajtás ellenőrzése a tanácsapparátus megjavításának hatékony módszerévé váljék, egyik legfontosabb feltétele *a széles munkástömegek bevonása a végrehajtás ellenőrzésébe és ily módon a munkások és parasztok új rétegeinek megtanítása az államigazgatásra.* A bürokratizmus ellen folytatott mindennemű „harc”, amely nem támaszkodik a munkásosztály aktivitására és öntevé-

* Lenin Művei 33. köt. 218. old.

kenységére, amely megkísérli azt, hogy a munkások és parasztok által gyakorolt ellenőrzést valamilyen apparátus tevékenységével helyettesítse, nem hozhat komoly eredményt az államapparátus valóságos megjavítása, bürokratikus kinövési megszüntetése tekintetében.

Az államapparátus megjavítása, a bürokratizmus leküzdése terén kiemelkedő szerep jut az apparátusban dolgozó kommunistáknak. Azok a kommunisták, akik nem tanulják meg az államigazgatás feladatait, akik felületesen dolgoznak, nem hatolnak be a rájuk bízott munka lényegébe, még ha vezető és irányító munkát végeznek is, valójában nem állnak a pártunk politikai irányvonalának megvalósításáért folyó harc élén, amelyben ma államunk megerősítése, államigazgatásunk megjavítása, bürokratizmusának leküzdése fontos helyet foglal el. Ezek a kommunisták a szocialista építés ügyének nem használnak, hanem ártanak. Pedig ezeket a feladatokat csak a kommunisták vezetésével lehet megoldani, olyanokkal, akik a rájuk bízott ügyek tényleges gazdái, akik értenek az emberek kiválasztásához és azok munkájának ellenőrzéséhez, akik képezik magukat a megfelelő termelési terület szerint, akik tehát tudnak dolgozni és felelnek munkájukért.

Helyi tanácsaink bürokratizmusának, túlterhelésének megakadályozására következetesen keresztül keli vinni azt az elvet, hogy utasítást csak az illetékes felsőbb szerv adhat. Helyi tanácsaink munkájának egyik legnagyobb akadálya az, hogy rendkívül sok és igen terjedelmes utasítást kapnak, jórészt gondatlan fogalmazásban. Jellemző erre, hogy a Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium, valamint a kereskedelmet irányító szervei 1953 folyamán mintegy 4 500 utasítást, megkeresést küldtek például a fejmegyei tanács végrehajtó bizottsága kereskedelmi osztályához. Ebből közvetlenül a Bel- és Külkereskedelmi Minisztérium által küldött utasítások, ügyiratok száma 2 855 volt. Ugyanakkor a végrehajtás módjára vajmi kevés útmutatást adtak az illetékes osztálynak. A bürokrácia másik formája az, hogy a minisztériumok és vállalati szervek túlzott követelményeket támasztanak a tanácsokkal szemben, amikor feleslegesen gyakori jelentéstételre kötelezik őket. Valóságos papírtenger keletkezik, amelybe belefut az eleven munka. *Döntő feladatunk most ezzel a papírtengerrel való harc, ez került most napirendre, amikor a bürokratizmus elleni és államigazgatásunk munkáját megjavító feladatainkat meghatározzuk.*

Egyszerűsíteni kell a tanácsok adminisztratív munkáját,

például a könyvelési eljárást, melynek bonyolultsága nagyon megnehezíti a községi gazdálkodást. Különösen nehezíti az adminisztrációt a községekben az, hogy valamennyi igazgatási ágazat összes címének minden rovatára nézve külön kiadási és bevételi lapot kell vezetni, amelyeknek száma általában 120—130 körül van. Meg kell szüntetni a maximalizmust a statisztikában, számvitelben és nyilvántartásban (*Taps.*) és így a felesleges adminisztráció kiküszöbölésével a mainál lényegesen olcsóbbá kell tenni az államapparátust. Helyes személyi kiválasztással emelni kell a helyi tanácsok apparátusának szakmai színvonalát, főképpen a főiskolákról és egyetemekről kikerülő fiatal értelmiségiek közül. Mindez messzemenőleg elősegíti a tanácsapparátus stabilizálását, a ma még súlyosan jelentkező fluktuáció megszüntetését is.

PÁRTSZERVEZETEINK FELADATA:

A TANÁCSOK MUNKÁJÁNAK IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE

Tisztelt Elvtársak!

Ahhoz, hogy a tanácsok működésében mutatkozó gyengeségeket és hiányosságokat kiküszöböljük és végrehajtsuk azokat a határozatokat, amelyeket a pártkongresszus a tanácsmunka megjavítására majd hozni fog — *gyökeresen meg kell változtatni a pártszervezetek munkáját a tanácsok irányítása és ellenőrzése terén egyaránt.* A pártszervezetek és a tanácsok közötti kapcsolatok nem kielégítő alakulásának egyik okát abban kell keresni, hogy pártbizottságaink jelentős része, sőt sok pártfunkcionárius sincsen tisztában az államhatalom és az államapparátus szerepével a szocializmus építése terén. Pártpropagandánk sem ismertette ezeket a kérdéseket a párttagok, főképpen a funkcionáriusok körében. Pedig *a tanácsok munkáját csak úgy tudjuk megjavítani, ha azok a funkcionáriusok, akik a járási vagy megyei pártszervezetek élén vagy felsőbb állami funkciókban a párt politikáját képviselik, ismerik a népi demokrácia államszervezetét, annak alapelvét és működésének szabályait.* Ez ma még nincs meg, de cél, amit feltétlenül el kell érünk.

Hátráltatta a helyi tanácsok fejlődését az is, hogy a megyei és járási pártbizottságok nem tekintették, sőt gyakran még ma sem tekintik a tanácsokat hatalmi szerveknek és tömegszervezeteknek. Nem is támasztottak a tanácsokkal szemben olyan kö-

vetelményeket, hogy mint államhatalmi szervek vagy mint átfogó tömegszervezetek működjenek. A tanácsokat nem nevelték önállóságra, s bennük nem is láttak egyebet adminisztratív gépezetnél, amit a párt egyes állami feladatok ellátására közvetlenül mozgósíthat.

A pártszervezetek a tanácsot és az apparátust is egy személyn keresztül, a végrehajtó bizottság elnökén keresztül irányították és irányítják. Ez a helytelen vezetési módszer és kapcsolat az új szervezeti szabályzat elfogadásával, amely a tanácsokon belül MDP-csoportokat javasol létrehozni, meg fog változni, és ezzel helyes, pártszerű alapokra helyeződik a tanácsok pártirányítása. *Az MDP-csoportok létesítésének nagy politikai jelentősége van a tanácsok egész jövőendő munkájára. Bátran mondhatjuk, hogy megszilárdulásuknak legnagyobb biztosítéka.* Elő fogja mozdítani a tanácsoknak mint hatalmi szervnek és tömegszervezetnek a kifejlődését, növeli a tanácsban dolgozó kommunisták aktivitását és felelősségét, serkentőleg hat az állandó bizottságok munkájára, erősíteni fogja a tanácsokban a bírálatot és önbírálatot.

Nehézségeket okoz az is, hogy a pártszervezetek általában lebecsülik a tanácsokban végzett munkát és nem nyújtanak elég politikai segítséget a tanácsoknak. Ehelyett inkább maguk látják el az állami feladatokat, a tanácsokat pedig félreállítják, *holott a pártszervek feladata nem a végrehajtás, hanem az irányítás és ellenőrzés.* A megyei, járási és kerületi pártbizottságoknak, valamint a községi pártszervezeteknek rendszeresebben és hatékonyabban kell ellenőrizniök elsősorban a tanácsok végrehajtó bizottságainak munkáját. Egyidejűleg a tanácsapparátusban működő pártszervezetek politikai munkáját is meg kell javítani, és a bürokratizmus elleni harcot feladatképpen eljük kell állítani.

Községi tanácsaink helyzetére komoly kihatással van az, hogy falusi pártszervezeteink nem erősödtek a feladatokhoz mérten, sőt helyenként egyenesen gyengültek. Ennek a veszélyét akkor értjük meg a maga igazi jelentőségében, ha tudjuk, hogy falusi pártszervezeteink lemaradásával egyidejűleg a falun éleződött az osztályharc.

Mivel magyarázható falusi pártszervezeteink lemaradása a feladatok mögött? Mindenekelőtt természetesen a falun folyó pártmunka gyengeségével. Falusi pártfunkcionáriusainkból gyakran hiányzik a szükséges önállóság és felkészültség. Nem a tömegek élén járnak, hanem elvesznek a tömegekben. Lenin

mutatott rá arra, hogy a kommunistáknak, ha vezető szerepüket be akarják tölteni, legalább egy fejjel ki kell emelkedniök a tömegekből, ami azt jelenti, hogy több tudással és tapasztalattal, szélesebb látókörrel kell rendelkezniök.

Falusi pártszervezeteink még mindig nem tudtak kialakítani maguk körül a dolgozó parasztságból olyan réteget, amely segítené a pártszervezetet feladatai megvalósításában, amely a pártszervezet és a falusi lakosság széles tömegei között szoros kapcsolatot teremtené. Márpedig a szocializmus építése a falun azon fordul meg, hogy tudunk-e az eddiginél nagyobb tömegekkel, az egész dolgozó parasztsággal együtt előrehaladni. Lenin arra tanít bennünket, hogy a párt ereje a párt és a pártönkíüliek milliós tömegei közötti eleven kapcsolat fenntartásában van.

Falusi pártszervezeteink gyengeségének és lemaradásának legfőbb oka a paraszttömegekkel való szoros kapcsolat hiánya. Ez mutatkozik meg a pártszervezetek és a helyi tanácsok viszonyában is. Gyenge falusi pártszervezetek mellett elkerülhetetlenül gyengék falusi tanácsaink is, ami komoly veszélyt rejt magában mezőgazdaságunk szocialista átszervezésére, dolgozó parasztságunknak a társas termelés útjára való átvezetésére. Ebből világosan következik, hogy *szocialista előrehaladásunk fontos láncszeme, amelyet meg kell ragadnunk — hogy az egész fronton biztosítsuk előnyomulásunk sikerét — falusi pártszervezeteink megszilárdítása, befolyásuk növelése, tömegbázisuk kiszélesítése.*

Valamennyi falusi feladatunk felett áll tehát pártunk vezetőszerepének biztosítása és megszilárdítása, ami csakis pártszervezeteinknek a legszélesebb pártönkíüli paraszttömegekkel teremtett szoros és tartós kapcsolata útján valósítható meg. Enélkül lehetetlen népi demokratikus államhatalmunk helyi szerveinek, a tanácsoknak a megszilárdítása is.

A helyi tanácsok gyengeségének és ingadozásának további oka a tanácsok kommunista tagjainak magatartásában van. Ez különösen a parancsolgatásban és a pártönkíüliek lebecsülésében nyilvánul meg. A kommunista tanuljon meg úgy bánni a pártönkíülivel — mondja Sztálin — mint egyenlő bának az egyenlővel, ne parancsolgasson, hanem éber figyelemmel hallgassa a pártönkíüliek hangját. Ne csak tanítsa a pártönkíülieket, hanem tanuljon is tőlük.

A kommunista tanácsstagok feladata a sokoldalú gazdasági tevékenység irányítása is. De ahhoz, hogy vezethessünk, tudnunk kell gazdálkodni. El kell sajátítani a gazdálkodási ismereteket.

Ez most a kommunisták feladata a falun. Pártunk Központi Vezetősége e tekintetben komoly feladatokat tűzött falusi pártfunkcionáriusaink elé. Gyorsan és jól el kell sajátítaniok a mezőgazdaság alapvető ismereteit. A falun dolgozó pártfunkcionáriusoknak egy-két év alatt vizsgát kell tenniök a mezőgazdasági szakismeretekből. Csak így lesznek képesek a helyi tanácsok gazdálkodási tevékenységét irányítani és ellenőrizni.

Helyi tanácsaink munkájának komoly gyengesége és tömegbefolyásuk akadály, hogy *a kommunista tanácsstagok sok helyen még nem mutatnak kellő példát, még nem mindig járnak az élen, nem lépnek fel kezdeményezően a helyi tanácsok szerteágazó tevékenységének terén úgy, ahogyan azt a feladatok megkövetelnék.*

A helyi tanácsok munkájában tapasztalható fogyatékoságok nem utolsósorban a kritika és önkritika gyengeségéből fakadnak, ami egyben a pártszervezetek politikai nevelő munkájának fogyatékoságára is mutat. A helyi tanácsok kommunista, vagy pártönkívüli tagjainak még nem vált mindennapi életszükségletükké, munkájuk szerves részévé a kritika és önkritika, és a tömegek részéről jövő bírálat gyakran süket fülekre talál náluk.

Helyi tanácsaink vezetői mindinkább megszokták, hogy a tömegek ellenőrzése és bírálata nélkül dolgozzanak, ami elkerülhetetlenül a tömegek szerepének lebecsüléséhez, a bírálatnak és önbírálatnak a helyi tanácsok munkájából való kiküszöböléséhez vezetett. Ezzel háttérbe szorult az alulróljövő kezdeményezés, a hibák, a bajok jelzése is. A helyi tanácsok vezetői között nem kevesen vannak, akik ritkán mennek a tömegek közé, mert bizony ott felvetik a kérdéseket, amiket aztán nem igen lehet válasz nélkül hagyni. De arra is rá kell mutatni, hogy helyi tanácsainkat elég gyakran igazságtalan bírálat éri. Egyes minisztériumok, főképpen a Begyűjtési és a Földművelésügyi Minisztérium részéről a végrehajtó bizottságokkal szemben gyakorolt bírálat nem ritkán elfogult ledorongolássá vált, ami nem segítette elő a helyes és igazságos bírálat szellemének kialakulását.

Bármilyen jó határozatokat hozunk is, ha mégolyan helyes intézkedéseket foganatosítunk is a helyi tanácsok és az államigazgatás kérdéseinek megoldására, önmagukban csak előfeltételt teremtik meg ennek. A problémák megoldása a kádereken múlik, azok döntenek el mindent. Kétségtelen, hogy a helyi tanácsok működésében tapasztalható hibákhoz és hiányosságokhoz

döntően hozzájárult az, hogy az 1950. évi tanácsválasztások eredményeképpen a helyi tanácsok és a végrehajtó bizottságok összetétele nem alakult megfelelően. Nem jól készült fel a párt és az állam a tanácsok irányítására, nem képezett ki idejében megfelelő és kellő számú tanácsvezetőket, főképpen a községi tanácsok részére. Sőt, ez a választások után is csak részben történt meg. Megnehezítette a tanácsok káderhelyzetét az is, hogy a tanácsapparátusban sok ellenséges elem húzódott meg és a tanácsok megtisztítása közben — helytelenül — sok becsületes dolgozót is megbélyegeztek és elbocsátottak, másokat a sokszor túlzott feladatok előtti megtorpanás miatt váltottak le, ami az apparátusban bizonytalanságot teremtett; ez a nagymértékű fluktuációban is kifejezésre jutott.

Tanácsaink káderpolitikája meglehetősen szűklátókörű, holott a helyi tanácsok tevékenysége rendkívül szerteágazó és sokrétű, fölöleli az élet majd minden területét. Az általános fejlődés, a szocializmus építése, a dolgozó tömegek növekvő igényei fokozottabb követelményeket támasztanak a tanácsok munkájával, főképpen azok vezetőivel szemben. Tanácsaink káderpolitikájára ez kettős feladatot hárít. Messzemenően, az eddiginél sokkal hathatósabban gondoskodni kell a tanácsban dolgozók politikai és szakmai képzéséről, általános műveltségük növeléséről, önállóságuk és vezetőkészségük fejlesztéséről. Ugyanakkor a tanácsszervek munkájába messzemenően be kell vonni az értelmiségieket, az egyetemekről és főiskolákból kikerülő fiatalságot, teret kell engedni képességük kifejtésének a maguk szakterületén. A vidéken, főképpen a falun lévő értelmiségi erők bevonása nélkül nemigen lehet a helyi tanácsok munkájának színvonalát emelni. A falun tevékenykedő értelmiségiek köre állandóan szélesedik. *Fontos feladatnak kell tekinteni, hogy azt a nagy és értékes erőt, amit a tanítók, agronómusok, orvosok, mérnökök és a falusi értelmiség más rétegei képviselnek, a helyi tanácsok munkáján keresztül népi demokratikus rendszerünk szolgálatába állítsuk.* Külön gondot kell fordítani a tanács vezetőinek politikai oktatására, ami elsősorban a párt feladata. Minél magasabb a párt- vagy az állami munka területén működő funkcionáriusok politikai képzettsége, marxista-leninista felkészültsége, annál jobbak és hatékonyabbak munkájuk eredményei, és megfordítva, minél alacsonyabb a képzettségük és felkészültségük, annál valószínűbbek a bajok és kudarcok a munkában. A tanácsszervezet megszilárdításának, munkája és ügyintézése megjavításának

rendkívül fontos része a tanácsapparátus dolgozóinak szakmai továbbképzése.

A tanácsakadémia, az öthónapos államigazgatási iskola és az iskolán kívüli kétéves szakmai továbbképzés keretében folyó káderképzésre fokozottabb gondot kell fordítani. A szakmai képzés mellett nagy súlyt kell helyezni a tanácsban dolgozók általános műveltségi színvonalának emelésére az állami oktatás keretében. Szakigazgatásuk területén a szakképzés fokozásával az illetékes minisztériumok részéről is hathatós segítséget kell nyújtani a tanácsok káderképzéséhez.

A tanácsok dolgozói lelkes, odaadó munkát végeznek, becsülettel és hűséggel szolgálják a nép államát. A legnagyobb dicséret és elismerés hangján lehet csak szólni nehéz és felelősségteljes munkájukról. *Ha megfelelő szakmai oktatással szakképzettségüket növeljük, politikai nevelő munkával helytállásukat megszilárdítjuk, minden feladatot jól megoldanak, amit a párt és a kormány elbűk állít.* Javul a munkához való viszony, jobb a munkafegyelem is. Az elmúlt negyedévben feleannyi fegyelmi vétséget követtek el, mint a múlt év azonos időszakában.

Arra kell törekedni, és ez minden funkcionáriusnak egyénilig is kötelessége, hogy ideológiailag képezzék magukat, hogy be tudjanak hatolni a párt határozatainak elvi kérdéseibe, hogy szabadon tájékozódni tudjanak az ország vezetésének, a szocializmus építésének alapvető kérdéseiben, hogy komolyabb hibák nélkül meg tudják oldani az államigazgatás fontos és a jelenlegi szakaszon elég bonyolult kérdéseit. A tanácsok élén felelősséggel csak úgy lehet ellátni a helyi feladatokat, ha megértik és magukévá teszik a kormány és a párt összpolitikáját, annak irányvonalát. Ha nem szűkítik le csak a tanácsok helyi feladataira, ha az országos politikai, gazdasági és társadalmi munka, tehát a közélet, az állami vezetés aktív tényezőivé válnak.

Több önbizalomra, tettvágyra, kezdeményezésre van szükség. A tanácsok vezetőinek, ha kommunisták, számot kell vetniök azzal is, hogy azon a helyen, ahová őket a nép bizalma, felsőbb állami vagy pártszervek állították, hogyan állják meg a helyüket, hogyan tesznek eleget rájuk bízott feladataiknak, hogyan hajtják végre a kormányrendeleteket, a törvényeket, a párthatározatokat. *A helyi tanácsok vezetőinek, elsősorban a megyei tanácsok végrehajtó bizottságai elnökeinek a legszorosabb és közvetlen kapcsolatokat kell teremteniök a néppel, és ezt biztosítaniok kell a helyi tanácsok egész szervezetében és munkájában felülről lefelé.*

Állandóan figyelemmel kell kísérniök, milyen visszhangra találnak a kormány intézkedései, amelyek a nép javát célozzák, hogyan fogadják azokat, milyen észrevételek hangzanak el, mit helyeselnek, mit kifogásolnak. Ne tévesszék össze az alulról jövő bírálatot, észrevételeket vagy figyelmeztetéseket ellenséges elemek rossz szándékú akadékoskodásával. Csak így tudják feladatukat megvalósítani, munkájukkal, intézkedéseikkel nap mint nap, újra és újra megnyerni a széles néprétegek bizalmát.

A három és fél esztendő, ami helyi tanácsaink mögött van, e tekintetben sem múlt el hiába. A régi káderek gazdag tapasztalatokat szereztek, mellettük újak nőttek ki, akik pártunk irányításával, jó felkészültséggel, szívvel-lélekkel szolgálják dolgozó népünket az állami munka területén.

TANÁCSAINK FELADATAI

Tisztelt Elvtársak!

Azok az új és nagyszerű feladatok, amelyek az új szakasz célkitűzéseiből fakadnak, legyenek azok gazdasági, igazgatási vagy szociális, kulturális feladatok, csaknem minden területen a helyi tanácsokon keresztül vagy azok közreműködésével valónak valóra.

A párthatározat és a kormányprogram célkitűzéseinek megvalósítása a tanácsok helyes vagy helytelen, jó vagy rossz munkáján múlik, azon, hogy a jó és helyes határozatok vajjon ugyanolyan jól és helyesen kerülnek-e kivitelre. *Helyi tanácsainknak, azok vezetőinek és dolgozóinak fő feladatuk az, hogy az előtűnt feladatokra kell összpontosítani, amelyek az előttünk álló időszakban pártunk politikájának homlokterében állnak: a lakosság életszínvonalának emelésére, anyagi és kulturális szükségleteinek fokozottabb kielégítésére, a mezőgazdasági termelés fellendítésére, a mezőgazdaság szocialista átszervezésére, az állami fegyelem és állampolgári kötelességteljesítés megszilárdítására és az osztályellenesség elleni fokozottabb harcra.*

A lakosság életszínvonalának emelése érdekében helyi tanácsainknak fő feladatuk a helyi ipar és a helyi erőforrások fokozottabb fejlesztésére és felhasználására kell fordítaniok. A lakosság közszükségleti cikkekkel való jobb ellátása érdekében a tanácsoknak nagyobb gondot kell fordítaniok a helyi szövetkezeti és magánkisipar s a kiskereskedelem munkájára, az áru-

ellátás megjavítására. Nagy figyelmet kell fordítani a javító és szolgáltató üzemek működtetésére, hogy minden tekintetben ki tudják elégíteni a lakosság igényeit. Szélesíteni kell a tanácsok községpolitikai tevékenységét, fejleszteni kell a közszolgáltatásokat, valamint a szociális és kulturális intézményeket, jobban fel kell karolni az egyéni kezdeményezést, bátrabban kibontakoztatni a tömegek aktivitását a községpolitika terén, az állandó bizottságok közreműködésével, a költségvetés alapján kitűzött tervfeladatok végrehajtására.

Pártunk Központi Vezetőségének múlt év október 31-i ülésén hozott határozata megállapította, hogy Magyarországon a szocializmus további építésének kulcskérdése, egész fejlődésünk és második ötéves tervünk döntő láncszeme a mezőgazdasági termelés fejlesztése. Olyan célkitűzés ez, amelyet megvalósítani csak pártunk és egész népünk egységes erőfeszítésével lehet. *A mezőgazdasági termelés fejlesztésére irányuló intézkedések végrehajtása, a határozatoknak helyi viszonyokra való alkalmazása — a megyei, járási és községi tanácsok feladata.*

Ehhez a tanácsok népművelési szerveinek is nagyarányú segítséget kell adniok a parasztság körében végzett felvilágosító munkával és a néptömegek mozgósításával. Helyi tanácsainknak messzemenően fel kell karolniok a dolgozók helyes kezdeményezését, javaslatait. Fel kell tárniok és fel is kell használniok az összes helyi lehetőségeket és erőforrásokat, fejleszteniök kell a munkaversenyt. A termelési bizottságok szervezésével és működésével a falu legjobb erőit a mezőgazdasági termelés fejlesztésének szolgálatába tudják állítani. E téren községi tanácsaink máris kiváló eredményeket értek el. Olyan tömegerőket mozgósítottak a párt- és kormányhatározat megvalósítására, amilyenre rég nem volt példa. Pártunk új politikája nagy lendületet és kedvet adott a munkának, ami tanácsaink számára széles lehetőségeket adott a helyi lakossággal, a dolgozó parasztsággal való szoros együttműködés és kölcsönös bizalom megteremtésére. A feladatok dandárja azonban még hátra van. *Helyi tanácsainknak a rendkívül kedvező helyzetet felhasználva, teljes lendülettel és lelkesedéssel kell a szerteágazó mezőgazdasági feladatokat végezni. Tanácsainknak, vezetőiknek és dolgozóiknak becsületbeli ügye legyen a mezőgazdasági termelés fejlesztése.*

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározat sikeres végrehajtása a tanácsok minden tagozatában, a megyei, járási és községi tanácsokban egyaránt megköveteli a

mezőgazdasági szakigazgatás és vezetés megerősítését szakképzett erők bevonásával vagy átcsoportosításával. Döntő a járási tanácsok ilyen irányú megerősítése, elsősorban a mezőgazdasági osztályok szakmai színvonalának emelése, a gépállomások munkájának megjavítása.

A mezőgazdasági termelés fejlesztése terén a tanácsok másik felelősségteljes feladata a mezőgazdaság megsegítésére vidékre irányított szakemberek: agronómusok, mérnökök, szakmunkások megbecsülése, munkafeltételeiknek biztosítása, megfelelő életkörülmények megteremtése, szociális és anyagi helyzetük megjavítása.

A mezőgazdasági termelés általános fejlesztése mellett *helyi tanácsainknak nagy figyelmet kell fordítaniok a mezőgazdaság szocialista átszervezésére. Termelőszövetkezeteink gazdasági és szervezeti megszilárdítása és fejlesztése a tanácsmunkában igen fontos feladat.*

Különösen a járási tanácsokra hárul fontos szerep a termelőszövetkezetek megsegítése, jövedelmezőségük növelése és a termelőszövetkezetek megvédelmezése terén az ellenség bomlasztó törekvéseivel szemben. Tudatosítani kell a szövetkezeti vagyoni védelmének szükségességét és a munkafegyelem megszilárdítását. A termelőszövetkezetek önállóságának szem előtt tartása mellett, a járási tanács végrehajtó bizottsága részéről fokozottabb és szakszerűbb segítséget kell adni a termelési, pénzügyi és költségvetési tervek elkészítésében és összehangolásában. A helyi tanács tagjainak állandó és eleven kapcsolatot kell tartaniok a termelőszövetkezetekkel, érezzék felelősségüket azok munkájáért. Különösen a gyengébb termelőszövetkezetekről való minden irányú gondoskodás, a velük való fokozottabb törődés legyen járási tanácsaink fontos feladata.

Államhatalmi és igazgatási szerveink működésének szilárd alapja a szocialista törvényesség, amely az állampolgári jogok biztosítása mellett az állami fegyelem és állampolgári kötelességteljesítés szigorú megkövetelésén alapul. A törvényesség és a jog mindig az uralkodó osztály akarata, és feladata a társadalmi rendszer védelme. A szocialista törvényesség a munkásosztály vezetése alatt a legszélesebb néptömegek akaratának kifejezése és a szocializmus építésének, a népi demokratikus rendszer védelmének igen hatékony eszköze. *A szocialista törvényességnek abban kell kifejezésre jutnia, hogy minden állami és társadalmi szerv, hivatalos személy és állampolgár feltétlenül és pontosan megtartja és megtartatja a népi demokratikus állam törvényeit*

és egyéb jogszabályait. Népi demokráciánkban ennek meg is vannak a biztosítékai. Az egyik: a dolgozó tömegek széleskörű részvétele az állami munkában, a hatalom gyakorlása és a közgazgatás terén egyaránt.

A másik biztosítéka az, hogy nálunk, és általában a népi demokratikus országokban, a törvények és egyéb jogszabályok nem a lakosságra kívülről rákényszerített szabályok, hanem a lakosság túlnyomó többségének akaratát fejezik ki és megfelelnek a dolgozók érdekeinek, hiszen a törvényhozó hatalmat is közvetlenül a nép gyakorolja központi és helyi szervei útján. Minden állami alkalmazottnak, de — főképpen a helyi tanácsok dolgozóinak ezt kell szem előtt tartani. Ez az a szilárd elvi alap, amely elejét veszi minden ingadozásnak a törvényesség kérdésében, és nem áll elő olyan helyzet, amikor helyi tanácsaink vezetői, mint gyakran mondják — nem tudják, mikor túlkapók és mikor opportunisták. Mintha legalább is csak lazaságokat vagy túlkapásokat lehetne a törvények végrehajtása során, elkövetni! Arra nem is gondolnak, hogy a törvényeket pontosan és jól is végre lehet hajtani! Helyi tanácsaink munkájában ezt kell mindenekelőtt figyelembe venni, annál is inkább, mert a szocialista törvényességnek ez fontos feltétele. A törvények pontos végrehajtása azonban szigorú állami fegyelmet követel. Ezen a téren komoly lazaságok tapasztalhatók a helyi tanácsok vezetőinek és alkalmazottainak munkájában. Laza állami fegyelem mellett nem érvényesülhet a szocialista törvényesség. Itt a bajok gyökere. *Amíg a tanácsi vezetők és alkalmazottak személyükben nem teljesítik törvényes kötelezettségeiket, addig másokkal sem tudják a törvényeket betartatni!* És ha az állampolgári kötelezettségek betartása terén komoly hiányosságok vannak, az főképpen ebben leli magyarázatát. Az állami fegyelem lazasága egész tanácsapparátusunk leggyengébb oldala. Szilárdan állhat-e a tanács a szocialista törvényesség alapján ott, ahol, mint a szabolcsmegyei Tiszabercel községben, az egész tanácsapparátus hátralékos?! Vagy a tiszafüredi járásban, ahol nyolc község közül az első negyedben öt községben maga a végrehajtó bizottság elnöke is hátralékos volt? Szolnok megyében sem mutatkozik meg a tanácstagok példamutatása a törvények betartása terén. A szolnoki járásban a végrehajtóbizottsági tagok közül 587 fő van beadásra kötelezve. Közülük eddig 259-en nem teljesítették az állammal szemben fennálló kötelezettségeiket. Lehet-e törvényesség ott, ahol ilyen laza az állami fegyelem? Nem lehet. Ott csak törvénytelenység lehet, akár lazaság, akár túlkapás for-

májában. Az eltévelyedéstől, a lazaságoktól és túlkapásoktól a szigorú állami fegyelem óvja meg helyi tanácsaink vezetőit és dolgozóit egyaránt. Másvalamiféle csodaszer nincs. *Ezért helyi tanácsaink és egyéb állami szerveink munkájában az előttünk álló legfontosabb feladat az állami fegyelem megszilárdítása. (Taps.) Az egész állami munkában ez az a döntő láncszem, amelyet megragadva tanácsaink munkájában is minden gyengeséget kiküszöbölhetünk, államhatalmunk tekintélyét növelhetjük.*

A helyi tanácsok elsőrendű feladata teljes mértékben, a jogok és kötelességek terén egyaránt érvényt szerezni a törvényeknek az állami, társadalmi és gazdasági élet minden területén. A tapasztalat azt mutatja, hogy helyi tanácsainknál a törvényesség tekintetében, a törvények alkalmazása és betartása terén komoly bizonytalanság uralkodik, főképpen az állampolgári kötelességteljesítés megkövetelése terén. A törvényességet egyoldalúan értelmezik, mégpedig úgy, hogy csak a törvényadta jogok biztosítására törekednek, míg a törvényes kötelezettségeket nem követelik meg, a törvények előírásait és a mulasztásért járó büntetést nem alkalmazzák, amit főképpen az adófizetés és a begyűjtés terén mutatkozó lemaradás mutat világosan. Helyi tanácsaink vezetőinek, felelős funkcionáriusainak és beosztottjainak egyaránt tudniuk kell, hogy *nemcsak a törvények alkalmazása során elkövetett túlkapás törvénysértés, hanem az állampolgári kötelességek teljesítésének elmulasztása is törvénysértés, ami ellen nem kisebb szigorral kell fellépni, mint a túlkapások ellen. (Taps.)* A bizonytalankodás után most már ideje helytállni a törvényesség védelmében, az államhatalom tekintélyének megszilárdításában.

Tudni kell, hogy a törvények betartásának megkövetelése nem gyengíti és nem rontja a tanács és a dolgozó tömegek viszonyát és kapcsolatait, hanem erősíti a tanácsokat, javítja a tanács és a nép viszonyát, növeli az állam tekintélyét. Gyenge, laza és bizonytalankodó állami szerveknek nincs tekintélyük a dolgozó tömegek előtt, ez tanácsszervezetünk aláadásának egyengeti az útját. Dolgozó népünk, a falun pedig dolgozó parasztságunk zömét nem a lazaság, hanem a törvények igazságos, de szigorú alkalmazása állítja helyi tanácsaink mellé. A nép igazságérzete ezt követeli a tanács vezetőitől és dolgozóitól. A tanácsba, annak igazságos és törvényes működésébe vetett bizalmat semmi sem rendítheti meg jobban, mint tanácsszerveinknek és dolgozóinknak a törvényteleniségek előtti meghátrá-

lása, ha szemet húnynak a kötelesség teljesítésének elmulasztása fölött.

A tanácsapparátusban az állami fegyelem megszilárdításának — ami előfeltétele a törvények igazságos, de szigorú alkalmazásának — egyik fontos követelménye, hogy a tanácsok vezetői és beosztottjai is, az érdekelt lakosság is jól ismerjék a törvényerejű rendeleteket, a Minisztertanács határozatait, a minisztériumok által szakterületükre kiadott jogszabályokat. Ennek érdekében széleskörű felvilágosító munkát kell folytatni a lakosság körében a dolgozókat érintő rendelkezések népszerű magyarázására. Kötelezővé kell tenni a tanácsok vezetői és alkalmazottai számára a tanácsok munkáját érintő jogszabályok és utasítások pontos ismeretét, beható tanulmányozás és feldolgozás útján. Rendszeresíteni kell a kisgyűléseken előszóban történő jogszabálymagyarázatot.

Helyi tanácsainknak a békés építőmunka lázában nem szabad egyetlen pillanatra sem megfélemlkezniük arról, hogy a proletárdiktatúra szervei, a munkásosztály fegyvere az osztályharcban a nép minden rendű-rangú ellenségével szemben. Állandóan szem előtt kell tartani azt, hogy: „Az állam elhalása nem az államhatalom gyengítésén keresztül fog bekövetkezni, hanem az állam maximális erősítésén keresztül, amire okvetlen szükség van ahhoz, hogy végkép felszámoljuk a halodó osztályok maradványait és megszervezzük védelmünket a kapitalista környezettel szemben...” — mondotta Sztálin. Lankadatlan, szívós harc az osztályellenesség ellen — helyi tanácsaink életbevágó feladata. A tanácsoknak, mint helyi hatalmi szerveknek, a demokratikus, hazafias népi erők élén éberrel kell állni népi demokratikus rendszerünk és annak vívmányai védelmében. Az osztályellenesség — a horthysta világ levitézlett urai, a régi népelnyomó rendszer lakásai, a kulák-kapitalista elemek még bomlasztanak, még ártnak. Velük szemben a tanácsoknak mint államhatalmi szerveknek a proletárdiktatúra erejét és szigorát kell szembeszögezni, a szocialista törvényességet, amely üldözi és elfojtja a nép ellenségeinek minden támadását és aknamunkáját. (Nagy taps.) Helyi tanácsaink mindenekfelett álló feladata: népi demokratikus rendszerünk védelmében szilárdan helytállni.

* Sztálin. A leninizmus kérdései. Szikra 1953. 485. old.

Tisztelt Elvtársak!

Helyi tanácsaink széles demokratizmusa jut abban kifejezésre, hogy titkos szavazással, közvetlenül maguk a dolgozók választják. A tanácsok és a választók kölcsönös viszonyának alapja az a bizalom, amellyel a nép a maga küldötteit a tanácsok választott szerveibe, a hatalom és igazgatás irányítására vezető helyre emelte. A tanácstagság nagy megtiszteltetése annak, akit arra a nép érdemesnek tart. Becsülettel rászolgálni a választók bizalmára — minden tanácstag első kötelessége. A helyi tanácsok tagjainak választása 1950 októberében volt. A megválasztott tagok alkotmányunkban lerögzített megbízatási ideje az idén októberben lejár. Tanácsainknak, vezetőinek és tagjainak tehát újra a nép elé kell majd állaniok és számot kell adniok munkájukról. Dolgozó népünk igazságos bírálata majd ítéletet mond munkájuk felett. A helyi tanácsok választása nagy esemény népünk életében, előkészítése hatalmas és sokoldalú felvilágosító és szervező, társadalmi és politikai munka, melynek elvégzése helyi tanácsaink legnagyobb feladata lesz az előttünk álló hónapokban. A tanácsválasztásokra a párt- és kormányhatározatok végrehajtásának, az állami fegyelem és állampolgári kötelességteljesítés megszilárdításának, a tanácsszervezet megerősítésének újabb eredményeivel kell felkészülni és a választásokat a népfront jegyében győzelemre vinni.

Helyi tanácsaink három és félesztendő működésük során, munkájuk megannyi hiányossága ellenére, hatalmas utat tettek meg az államépítés terén. *A kongresszus eredményeképpen most új fejezet nyílik tanácsszervezetünk fejlődésében, melynek első fontos állomása a tanácsválasztás lesz.* Megszabadulva a hibáktól és hiányosságoktól, tapasztalatokkal gazdagabban, minden eddiginél eredményesebben viszik előre tanácsaink az államügyek intézését. Az új szakasz új politikája nagyszerű feladatok elé állítja államigazgatásunkat, helyi tanácsainkat. Erőt ad tanácsainknak az, hogy mögöttük sorakozik fel dolgozó népünk, s hogy olyan szilárd társadalmi és politikai alapra épülnek, mint a munkás-paraszt szövetség, amely valóságos megújhódását éli át. *Pártunk előtt álló legnagyobb feladat a népi demokrácia állami szerveinek minden irányú megerősítése, a munkás-paraszt hatalom megszilárdítása. Ezen fordul meg pártunk egész politikája.*

Pártkongresszusunk határozatai megadják azokat az irányelveket, amelyeket következetesen meg kell valósítani a tanácsok munkájában. Ezen a téren rendkívüli feladatok várnak helyi ta-

nácsaink vezetőire és munkatársaira. Lelkesítse, buzdítsa őket az a tudat, hogy a helyi tanácsok munkájának megjavításával hatalmas lépést teszünk előre a szocializmus győzelme felé. *(Nagy taps.)*

Erős a mi néphatalmunk, mert harcokban megedzett, tapasztalt munkásosztály áll az élén, és a dolgozó nép kiapadhatatlan erejére támaszkodik. De államunk ereje mindenekfölött abban van, hogy forradalmi marxista-leninista párt vezet. *(Nagy taps.)* Ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy népi demokráciánk államhatalma, helyi tanácsaink minden tevékenysége hűséggel és tántoríthatatlanul mindig a haza, a nép és a szocializmus szent ügyét szolgálja. *(Hosszantartó, nagy taps.)*

HEGEDŰS ANDRÁS

a Politikai Bizottság tagja:

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS FELLENDÍTÉSE A MUNKÁSOSZTÁLY HATALMA MEGERŐSÍTÉSÉNEK, NÉPGAZDASÁGUNK FEJLESZTÉSÉNEK KULCSKÉRDÉSE

Tisztelt Pártkongresszus!

Azok a politikai célkitűzések, amelyeket a Központi Vezetőség beszámolója, Rákosi és Nagy elvtársak előadásai tártak a kongresszus elé, teljes egészükben megfelelnek a magyar nép érdekeinek. Alkalmasak arra, hogy végrehajtásukra, a munkásosztály vezetése alatt, a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetsége alapján igazi, nemzeti egység, kovácsolódjék ki.

Pártunk III. kongresszusa pártszervezeteink és párttagjaink figyelmét mindenekelőtt a falusi kérdésekre irányította, és ez így is van jól, mert népi demokráciánk alapkérdései: a népjólét emelése és a szocializmus alapjainak lerakása hazánkban most a falun dőlnek el.

Olyan feladatok állnak előttünk a mezőgazdaságban, amelyeknél bonyolultabbakat és nehezebbeket pártunk a fordulat éve óta még nem oldott meg.

De ezeket a feladatokat végre kell hajtánunk, mert ezt követeli munkásosztályunk, dolgozó népünk érdeke.

A népjólét növelése, amely pártunk alapvető célkitűzése, csak a mezőgazdasági termelés általános fellendítése útján oldható meg. Ezért ez az elkövetkező években pártunk, kormányunk és tanácsaink központi feladata. Nyugodtan mondhat-

juk, hogy a magyar mezőgazdaságot képessé lehet tenni és pártunk vezetésével képessé is tesszük dolgozóink növekvő szükségleteinek a jelenleginél sokkal nagyobb mértékű kielégítésére. (Taps.)

A magyar mezőgazdaság olyan kiaknázatlan lehetőségekkel rendelkezik, amelyeknek feltárása jelentősen emeli hazánk gazdagságát. Régente tejjel, mézzel folyó Kánaánnak nevezték országunkat, és az is volt, de csak a földesurak és a tőkések számára. Országunkra a felszabadulás előtt jobban illett egy másik jelző: az, hogy „Magyarország a hárommillió koldus országa”. Hazánk, hála a Szovjetuniónak, amely országunkat felszabadította és azóta is állandóan segíti, megszűnt a hárommillió koldus országa lenni. Dolgozó népünk életkörülményei összehasonlíthatatlanul jobbak, mint voltak a felszabadulás előtt. De a mai helyzettel még nem lehetünk megelégedve. *Célunk az, hogy országunkat a népjólét magas színvonala jellemezze.*

E célkitűzés megvalósításának jelentősége túlnő határainkon. Hozzájárulás ez ahhoz, hogy a kapitalista országok elnyomott dolgozóinak elismerése még nagyobbra nőjön a szocialista tábor, a béketábor országai és köztük szeretett hazánk iránt. (Taps.) E politika végrehajtása elősegíti, hogy a kapitalista országok dolgozói számára még nyilvánvalóbbakká legyenek azok az előnyök, amelyekkel a kapitalista elnyomás alól felszabadult országok rendelkeznek a kapitalista társadalommal szemben.

A mezőgazdasági termelés fejlesztése ugyanakkor hazánkban erősíti népi demokratikus államhatalmunk alapját, a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségét, szilárd gazdasági alapot teremt e szövetség megerősítéséhez.

Ezért a mezőgazdaság fellendítése nem szűken vett szakmai kérdés, ez a munkásosztály hatalma megerősítésének, egész népgazdaságunk fellendítésének kulcskérdése.

Pártunk Központi Vezetősége és kormányunk, felismerve a mezőgazdasági termelés fejlesztésének hatalmas politikai és gazdasági jelentőségét, az elmúlt év decemberében megvizsgálta, hogy milyen rendszabályok szükségesek a mezőgazdaság fellendítéséhez, és a szükséges intézkedésekre határozatot hozott.

Népi demokráciánkban megvan minden szükséges feltétele e határozat maradéktalan végrehajtásának. Ha a decemberi határozat végrehajtásában elmaradás van — mint ahogy jelenleg van —, akkor annak oka nem az, hogy nincs lehetőségünk a mezőgazdasági termelés gyors fejlesztésére, hanem

az, hogy lehetőségeinket nem használjuk ki megfelelő módon, hogy erőinket nem összpontosítjuk erre, az egész dolgozó népünk szempontjából sorsdöntő feladat megoldására.

Milyen feltételek kellene a mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez, és hogy lehet ezeket ténylegesen biztosítani? *Mezőgazdasági termelésünk fejlesztéséhez mindenekelőtt arra van szükség, hogy a dolgozó parasztság kedvvel és örömmel dolgozzék nagyobb termések eléréséért.*

Megvan-e nálunk ez a feltétel?

Tudjuk, hogy a múlt év júliusa előtt sok baj volt ezen a téren, főleg azért, mert egész politikánkban, de különösen gazdaságpolitikánkban komoly hibákat követtünk el. Azok az intézkedések azonban, amelyeket a Központi Vezetőség hozott e hibák kijavítására, máris megváltoztatták a helyzetet. A termelőszövetkezetek tagjai, az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok, az állami gazdaságok és a gépállomások dolgozói sokkal nagyobb kedvvel dolgoznak, mint bármikor ezelőtt. Ez évben a dolgozó parasztok a tavaszi munkákat gyorsabban és jobb minőségben végezték el és 900 000 holddal több földet trágyáztak, mint az elmúlt évben. Ebben a gazdasági évben szántóföldjeink 32 százalékat trágyáztuk meg istállótrágyával.

A jelenlegi gazdasági helyzet, az érvényben lévő begyűjtési és adózási rendszer s emellett a szabadpiaci értékesítés nagy lehetőségei olyan mértékben teszik érdekeltté dolgozó parasztságunkat a termelés fokozásában, amilyenre példa még nem volt. A kapitalizmusban egy-egy nagy termés — nem is beszélve a válság éveiről — valóságos katasztrófa volt a parasztság számára, ma pedig biztosítva van, hogy a parasztság akkor találja meg a legjobban számítását, ha a lehető legnagyobb termést éri el.

A magas termésátlagok és hozamok elérésére érdemes felhasználni minden új módszert, amelyet a tudomány és az élenjáró gyakorlat, mint bevált tapasztalatot fel tud mutatni.

A műtrágyázás például sohasem volt annyira kifizetődő, mint ma. Egy mázsa műtrágya hatására őszi búzából legkevesebb 1—1,5 mázsa terméstöbblet várható. Ez azt jelenti, hogy a műtrágya ára egy év alatt négyszeresen térül vissza. Érdemes a lehető legjobban megmunkálni szántóföldjeinket. Egy hold kukorica harmadszori kapálása kézzel 2,5 nap alatt végezhető el. Ennek hatása a tapasztalat szerint legkevesebb 2—3 mázsa kukorica. Egynapi munka eredménye tehát ebben az esetben egy mázsa kukorica terméstöbblet.

A termelési érdekelttség növelése jó feltételeket teremt a faluban az állampolgári fegyelem megjavítására, de ezeket a lehetőségeket eddig nem használtuk ki; erősödés helyett gyengült az állampolgári fegyelem. Ennek oka az, hogy a munkásparaszt szövetség általános megszilárdítása mellett, ebben a kérdésben a kulákbefolyás erősödött. A begyűjtésben kialakult helyzet is bizonyítja, hogy a pártnak ebben a szakaszban is szüntelenül kell harcolnia minden fontos kérdésben a kulákbefolyás visszaszorításáért.

A dolgozó parasztság megnőtt termelési kedve, a szilárd, állami fegyelemmel együtt egyik legfontosabb alapja az új szakasz feladatai végrehajtásának, a mezőgazdasági termelés általános fellendítésének.

MEG KELL SZÜNTETNÜNK A MEZŐGAZDASÁGI IGAZGATÁS BÜROKRATIKUS MÓDSZEREIT

A mezőgazdasági termelés fejlesztésének fontos feltétele emellett, hogy a mezőgazdaságot irányító állami szervek munkája megjavuljon.

A Központi Vezetőség és a Minisztertanács decemberi határozatának végrehajtása azért nem halad kielégítően, mert nem sikerült megfelelő változást elérnünk a Földművelésügyi Minisztériumban és a helyi tanácsok mezőgazdasági osztályain. Igazuk van mindazoknak a felszólaló elvtársaknak, akik ezeket a hiányosságokat bírálták. A Földművelésügyi Minisztérium nem irányítja még megfelelően a mezőgazdaság fejlesztéséért folyó sokoldalú, széleskörű munkát. Amint a Központi Vezetőség beszámolója is megállapítja: „A minisztérium vezetése még nem tartja eléggé a kezében az 1953 december 23-i párt- és kormányhatározat megvalósítását“*.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez pedig feltétlenül olyan állami irányításra van szükség, amely meg tudja szervezni a termelőerők fejlesztését, és amely képes érdemi segítséget adni a falu dolgozói számára a termésátlagok és hozamok növeléséhez.

Őszintén meg kell mondani, hogy a decemberi határozat végrehajtásában ezen a téren van a legtöbb hiba.

A Földművelésügyi Minisztérium, a megyei és a járási

* Rákosi Mátyás. Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. 47. old.

mezőgazdasági osztályok munkájából még nem sikerült kiküszöbölni a bürokratikus módszereket.

Amint a Központi Vezetőség beszámolója helyesen megállapította: „Földművelésügyi Minisztériumunk például túlméretezett szervezet, amelyet túlcentralizáltság és az ennek megfelelő bürokratikus ügyintézés jellemez”.*

Túl sok még a minisztériumban a bürokratikus intézkedés; valahogy úgy vagyunk, ha megszorítjuk az utasítások kiadását — mint ahogy megszorítottuk — megszorodik a körlevél, amikor szabályozzuk a körlevelek küldését, megnő az úgynevezett tájékoztatók száma. *(Derűtlenség.)* Mindegyik tulajdonképpen ezen vagy azon a néven mégis csak utasítás! Pedig népünk sohasem volt jó véleménynyel a sok rendeletről, amint mondani szokták: „sok törvény, sok örvény”.

Miért van az, hogy nem tudjuk gyorsabban megszüntetni a bürokratikus módszereket? Egyesek úgy gondolják, hogy a bürokráciát egy újabb rendelettel meg lehet szüntetni. Sajnos, nem megy ilyen könnyen a dolog.

A bürokrácia oka mélyebben gyökerezik, semhogy egy tollvonással fel lehetne számolni. Oka az, hogy *apparátusunk politikai és szakmai színvonala még nagyon alacsony*. Ezt a hiányt sok területen, többek között a mezőgazdasági igazgatás területén is létszámnöveléssel próbáltuk megszüntetni. Ez a lehető legrosszabb megoldásnak bizonyult.

Tanulnunk kell ebből. Apparátusunk létszámát, különösen a minisztériumban és a megyei szervezetben lényegesen csökkentenünk kell. *(Taps.)* Ilyen és hasonló intézkedésekkel eredményesen lehet küzdeni a bürokratikus módszerek ellen, de tudnunk kell azt is, hogy alapján felszámolni ezt a mētelyt csak az államigazgatás politikai és szakmai színvonalának fel-emelésével lehet. *Ezért a célért minden kommunistának kötelessége küzdeni, aki az államigazgatás területén dolgozik.*

A Földművelésügyi Minisztériumban és a mezőgazdasági szervezetben a bürokratizmus egyik legkárosabb következménye, hogy háttérbe szorult az új módszerek népszerűsítése. Teljesen igaza van Tóth László elvtársnak, a Szocialista Munka Hősének, aki hiányolta a munkamódszerek átadását.

Dolgozó parasztságunk, éppen azért, mert megnőtt a termelési kedve, sohasem tapasztalt nagy érdeklődéssel fordul a szakmai kérdések felé. Erre mutat, hogy az e kérdésekkel so-

* Ugyanott.

kat foglalkozó Szabad Föld példányszáma gyorsan növekszik, és ma már túlhaladta a 400 000-et. Ugyanezt bizonyítja a szakmai előadások iránti nagy érdeklődés is: akadémikusaink vidéki szakelőadásait, minden nagyobb szervezés nélkül is, egy-egy községben sokszáz dolgozó paraszt a legnagyobb érdeklődéssel hallgatja végig.

A mezőgazdasági igazgatásnak, a Földművelésügyi Minisztériumnak, a megyei és járási mezőgazdasági osztályoknak ma egyik legfontosabb feladata a megnőtt szakmai érdeklődés kielégítése. Az a feladatuk, hogy elterjesszék a mezőgazdasági termelés módszereit, a tudomány legújabb eredményeit, felhasználva erre minden kínálókozó lehetőséget.

A jelenlegi helyzetben az új módszerek elterjesztése a mezőgazdasági termelés fejlesztésében összehasonlíthatatlanul nagyobb jelentőségű, mint különböző szabályzatok és utasítások kiadása.

FOKOZOTTAN VEGYÜK FIGYELEMBE A HELYI ADOTTSÁGOKAT

A Földművelésügyi Minisztériumban, továbbá a megyei és járási szervekben is a bürokratikus módszerek egyik legkórosabb jelentkezési formája *a helyi adottságokat figyelembe nem vevő, sematikus, sablonos vezetés*, ami egyenesen következik a Földművelésügyi Minisztérium túlcentralizált szervezetéből.

A mezőgazdaságban úgyszólván semmi sem okozhat nagyobb kárt, mint a sematikus, sablonos irányítás. Nem lehet ugyanazt az agrotechnikai módszert vagy vetésforgót javasolni a bács-kiskunmegyei homokra, ami kitűnően megfelel — mondjuk — Szolnok megye szikes területén. Ilyen vagy ehhez hasonló különbség azonban nemcsak megyék, hanem járások, sőt a járásokon belül még egyes községek között is van.

A mélyszántás, ha megfelelő módon alkalmazzuk, jelentősen emeli a termésátlagokat. De az eredmény éppen az ellenkező, ha sablonosan, talajtól, időjárástól függetlenül végezzük. Ha ezt tesszük, úgy járunk, mint az orosházi „Dózsa” termelőszövetkezet. Ott az őszi búzavetés a tábla közepén gyenge, a forgóban viszont — ahol egyébként rossz szokott lenni — jó. E titok nyitja az, hogy a forgóban, bármennyire szerették volna is, nem ment mélyre az eke, és így jó magágyat tudtak készíteni, a táblában viszont az elmúlt őszi száraz időjárás ellenére, kötött talajon mélyen szántottak, és emiatt rendkívül rossz magágyat készítettek.

A mezőgazdasági termelés irányítása sokkalta inkább megköveteli a helyi körülmények figyelembevételét, mint az ipar vagy a közlekedés irányítása. Lenin ezt többször erőteljesen hangsúlyozta. Amint írta: „Ha a helyi különbségeket nem vesszük figyelembe mindezekben a kérdésekben, az bürokratikus centralizmust stb. jelentene, azt jelentené, hogy gátoljuk a helyi funkcionáriusokat a helyi különbségek figyelembevételében, holott ez az észszerű munka alapja”^{*}.

A helyi tanácsok szerepének megnövelése a mezőgazdaság irányításában azért is nagyon szükséges, mert megkönnyíti a sablonos vezetés elleni harcot, mert elősegíti, hogy a helyi körülményeket messzemenően érvényesíthessük.

Ahhoz, hogy a községi, a járási és a megyei tanácsok sablontól mentesen, a helyi körülmények figyelembevételével tudják vezetni a mezőgazdaságot, *szükséges a dolgozó parasztok és a szakemberek véleményének meghallgatása*. Ezt a legcélravezetőbben a termelési bizottságokban lehet megvalósítani. A termelési bizottságokban érdemes és szükséges minden, a mezőgazdaság fejlesztése szempontjából fontos kérdést megvitatni.

A helyi tanácsok tagjainak és vezetőinek, különösen a tanácsok elnökeinek sokkal jobban meg kell ismerniük területük mezőgazdasági kérdéseit, mint ahogy eddig tették. Tűrhetetlennek kell minősíteni azt a helyzetet, ami még ma is gyakori, hogy a megyei és járási tanácsok elnökei, de hozzátehetem, hogy a megyei és járási pártbizottságok párttitkárai is sokszor a legalapvetőbb mezőgazdasági kérdéseket sem ismerik. Nem tudják, mennyi a szántóterület megyéjükben vagy járásukban, milyenek a talajtípusok; mely növényfélések adják a legnagyobb hozamot. A helyi tanácsok elnökeinek és a végrehajtó bizottságok tagjainak nagyon gyorsan kell pótolniuk ezeket a mulasztásokat, mert különben nem lesznek képesek irányítani és vezetni területük mezőgazdaságát.

A Földművelésügyi Minisztériumban, a megyei és járási mezőgazdasági szervek munkájában sok még a hiba, de sokszáz kommunista munkás, dolgozó paraszt és a néphez hű értelmiségi dolgozik ezekben a szervezetekben, akik látják munkájuk fogyatékosságait, és a kongresszus által meghatározott úton ki is javítják azokat.

A mezőgazdasági termelés fellendítéséhez az előbbi feltéte-

^{*} Lenin Művei. 33. köt. 361. old.

lek mellett szükség van arra is, hogy rendelkezésünkre álljanak mindazok az anyagi erőforrások, amelyek nélkül fejlett mezőgazdaság megvalósíthatatlan.

Elő tudjuk-e ezeket teremteni?

Népi demokráciánk gazdasága, szocialista iparunk, közlekedésünk és kereskedelmünk, élvezve a Szovjetunió és a népi demokráciák állandó baráti támogatását, a mezőgazdasági termelés felemeléséhez minden szükséges anyagi feltételt biztosítani tud.

Fejlett szocialista iparunk és munkásosztályunk segítségével mezőgazdaságunkat el tudjuk látni nemcsak az alapvető talajmunkákhoz szükséges szántótraktorokkal, ekékkel, tárcsákkal, vetőgépekkel, hanem könnyű traktorokkal, kultivátorokkal, kombájnokkal, kukorica-, répa- és burgonyabetakarító gépekkel is, amelyek megkönnyítik a mezőgazdaságban a legnehezebb és legtöbb munkát igénylő feladatok elvégzését. A mezőgazdasági termelés gépesítése lehetővé teszi szántóföldjeink belterjesebb megművelését, és ezzel ugyanakkora területen lényegesen nagyobb hozamot tudunk elérni.

Iparunk azonban ma még nem elégíti ki megfelelően a mezőgazdaság igényeit, kevés mezőgazdasági gépet gyárt, sok a minőségileg nem megfelelő gyártmány, s ugyanakkor nagyon magas a mezőgazdasági gépek önköltsége is.

A hiba nem munkásosztályunkban van. Ipari munkásaink megértették a párt új politikáját. Erre mutat a gépállomások patronálására indított lelkes mozgalom, amely szinte napok alatt tizezreket mozgatott meg. *(Taps.)* Nem kétséges, hogy nagyszerű munkásosztályunk minden szükséges segítséget megad a falunak, ha erre lehetősége van.

Ahhoz azonban, hogy a munkásosztály segíteni akarása kibontakozhassék, *következetesen végre kell hajtani az iparban az átcsoportosítást*, amelyet megkezdtünk ugyan, de még nem vittünk véghez. Az iparból a legjobb mérnökök, technikusok és szakmunkások ezreit kell a mezőgazdasági gépgyártás területére irányítani. Nem szabad belenyugodnunk abba, hogy a mezőgazdasági gépek és alkatrészek gyártását üzemeink csak pótfeladatként kapják, ez szükségmegoldásnak elfogadható, de semmiképpen sem tekinthetjük véglegesnek. Egész gyárat kell átállítani mezőgazdasági gépek gyártására. *(Taps.)*

Az átcsoportosításról kongresszusunkon az eddigiek során kevés szó esett, pedig ez az egyik legfontosabb feltétele a mezőgazdaság fellendítésének.

Meg kell erősítenünk a Földművelésügyi Minisztérium gépésítési szervezetét is, mert ez a jelenlegi helyzetében nem tud megfelelő segítséget nyújtani az iparnak.

Nem kétséges az, hogy ha iparunk vezetői az átcsoportosítást következetesen végigviszik, akkor ipari munkásaink, üzemek a rájuk váró feladatnak megfelelnek, és biztosítják a mezőgazdasági termelés fejlesztésének anyagi feltételeit: gépeket, alkatrészeket, műtrágyát, növényvédő szereket stb.

TERMELŐSZÖVETKEZETEINK ÉS ÁLLAMI GAZDASÁGAINK MEGERŐSÍTÉSÉNEK FELADATAI

Mezőgazdaságunk fejlesztését tehát nem dekrétumokkal, nem hangzatos szólamokkal akarjuk biztosítani, hanem a dolgozó parasztság megnőtt termelési kedve alapján, megfelelő anyagi feltételek megteremtésével, továbbá a tudomány és a gyakorlat eredményeinek széleskörű elterjesztésével. Olyan alapvető feltételek ezek, amelyek rendelkezésünkre állanak, csak tudnunk kell felhasználni őket.

A mezőgazdasági termelés fejlesztésében messzemenően figyelembe kell venni a birtokmegosztást, azaz a falu osztályrétegződését. Mint ahogy ismeretes, mezőgazdaságunkban túlsúlyban a kis- és középparaszti gazdaságok vannak, kezükben van szántóterületünk több mint 50 százaléka, csak a két holdon felüli gazdaságokat számolva. Ebből világosan következik, hogy a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében is támogatnunk kell a kis- és középparaszti gazdaságok termelését, mert nem nyugodhatunk bele abba, hogy szántóterületünknek több mint felén ne növekedjenek a hozamok.

Ez a támogatás azonban nem jelenti a mezőgazdaság szocialista átszervezése ügyéről való lemondást. Az egyéni kis- és középparaszti gazdaságokban a termelés növekedésének lehetőségei erősen korlátozottak. Olyan korban élünk, amikor rohamléptekkel fejlődik a mezőgazdasági technika és tudomány; a traktor és kombájn korában a kisparcella összehasonlíthatatlanul nagyobb akadálya a termelés fejlődésének, mint volt — mondjuk — a századforduló idején, a gőzeke korszakában.

A szocialista mezőgazdasági nagyüzemekben a munka termelékenységének olyan fokú növelése válik lehetővé, amely a nagyüzemű gazdálkodást az egyén számára is, és az egész nép számára is szükségessé és rendkívül előnyössé teszi. Kézi műveléssel, azonos átlagtermést véve alapul, gabonatermésnél 1 napi

munkára 70 kg megtermelt gabona esik. A gépesített nagyüzemű mezőgazdaságban viszont 4 mázsa. A munka termelékenységése tehát hatszorosára növekedik. Még nagyobb az eltérés, ha a gépesítés eredményeit a legmunkaigényesebb növényekre vonatkoztatjuk.

Tehát, ha mezőgazdaságunkat igazán korszerűvé akarjuk tenni, ha túl akarjuk szárnyalni a legfejlettebb kapitalista országok mezőgazdaságát, mint ahogy akarjuk, akkor minden erőnkkel támogatnunk kell a nagyüzemű gazdálkodásnak a dolgozó parasztok által legelfogadhatóbb formáját, a termelőszövetkezeteket. (*Taps.*) Azt a hatalmas változást azonban, amelyet a termelőszövetkezet megjelenése jelent a mezőgazdaság termelési és gazdasági viszonyaiban, csak a kis- és középparasztokkal való megegyezés alapján lehet végrehajtani, mert különben a munkás-paraszt szövetségen, népi demokratikus államhatalmunk alapján esnék csorba.

Az a kis- és középparaszt, akinek termelését népi demokráciánk támogatja és segíti, csak akkor lép a szövetkezeti gazdálkodás útjára, ha meggyőződik arról, hogy az számára gazdaságilag előnyös. Ma már sokszáz olyan termelőszövetkezet van, amelynek eredményei kézzelfoghatóan bizonyítják a szocialista nagyüzemű termelés fölényét a parcellás gazdálkodással szemben. De ugyanakkor még többszáz olyan is akad, amely rendkívül rosszul gazdálkodik, és alkalmat ad a kulákoknak és más ellenséges elemeknek arra, hogy rossz példájukra hivatkozva távoltartsák a kis- és középparasztokat a szövetkezeti gazdálkodástól.

Úgy kell dolgozni, hogy a gyenge termelőszövetkezetek is fel tudjanak zárkózni a jók mellé.

A termelőszövetkezetek megszilárdítása szempontjából — ami ma falusi munkánk központi feladata — legfontosabb, hogy behozzuk azt a lemaradást, amely szövetkezeteinkben a kapásnövények termelésében és az állattenyésztés hozamaiban van.

Az állami gazdaságok is — amelyek már úgy ahogy megtanultak gabonát termelni — legerősebben a kapásnövényeknél maradtak le, termésátlagaik kukoricából és burgonyából egyenesen szegényletesek. Köztudomású, hogy a kukorica termelési költsége a paraszti gazdaságokban alacsonyabb, mint a gabonáé, de nem így van az állami gazdaságokban, ahol egy mázsa kenyérgabona önköltsége 112 forint, egy mázsa kukoricáé pedig átlagosan 206 forint.

Az állami gazdaságok egész tevékenységére károsan hat ki

ez a hiba, ami az egyik legfőbb oka a szinte állandósult takarmányhiánynak és a rendkívül magas deficitnek.

Ahhoz, hogy állami gazdaságaink a szocialista nagyüzemű gazdálkodás iskoláivá, fejlett nagyüzemű árutermelő gazdaságokká legyenek, meg kell szüntetniük a kapásnövények termelése terén mutatkozó szégyenletes lemaradást.

Miért van az, hogy termelőszövetkezeteinkben is és állami gazdaságainkban is a kalászosokhoz képest összehasonlíthatatlanul gyengébbek a kapásnövények átlagai?

A hiba gyökere abban van, hogy a kapásnövények termelését összehasonlíthatatlanul gyengébben gépesítettük, mint a kalászosokét.

Az elkövetkező években a mezőgazdaság gépesítésében olyan gyakorlatot kell folytatnunk, amely alkalmas ezeknek a hibáknak a kiküszöbölésére, azaz el kell látni a gépállomásokon keresztül a termelőszövetkezeteket könnyű traktorokkal, kultivátorokkal, répa-, kukorica- és burgonyabetakarító gépekkel. (Taps.) Ez azonban nem megy egyik napról a másikra, évek keltenek hozzá. Addig is, már ebben az évben is minden erőt összpontosítani kell arra, hogy termelőszövetkezeteinkben és állami gazdaságainkban a kapásnövények termelésében is kielégítő eredményt tudjunk elérni. Ahol nincs könnyű traktor és kultivátor, ott fel kell használni a lókapát és a tolókapát is. Amíg nincs négyzetes vetőgép, addig kézzel kell négyzetesen vetni. De mindenképpen biztosítani kell, hogy a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok termésátlaga kapásnövényekben is jóval túlhaladja az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztokét.

Termelőszövetkezeteink egyik legnagyobb feladata: fejlett, közös állattenyésztés létrehozása, ami nélkül szilárd, jövedelmező, nagyüzemű szövetkezeti gazdaság egyenesen elképzelhetetlen. Jelenleg termelőszövetkezeteink közös állatlétszáma nagyon alacsony, és hozamuk is rendkívül kevés, emiatt a termelőszövetkezetek a lehetőségeikhez képest kevés pénzjövedelemre tesznek szert. A termelőszövetkezetek közös állattenyésztésének fejlesztése érdekében mindenekelőtt azt kell biztosítani, hogy a szövetkezetek megfelelő takarmánnyal rendelkezzenek. Ehhez a kapásnövények termésátlagának növelése mellett az szükséges, hogy nagy gonddal takarítsák be a szálata-karmányokat, és ne engedjenek egyetlen mázsa szénát sem elpusztulni.

A termelőszövetkezetek gazdaságának fejlesztése nagy-

mértékben gépállomásainkon múlik. Népi demokratikus államunk rajtuk keresztül látja el a termelőszövetkezeteket a legkorszerűbb technikával. Gépállomásaink munkája dönti el, hogy ez a technika növeli-e, és ha igen, milyen mértékben növeli a termésátlagokat. Ahhoz, hogy a gépek a hozamok gyors növelését eredményezzék, gépállomásaink vezetőinek szakítaniuk kell azzal a szűk szemlélettel, amely szemellenzősen csak a normálholdak teljesítését nézi. Természetesen a normálhold is fontos, de ennél sokkal döntőbb a termésátlag. *(Taps.)* Ezért kell nagy örömmel üdvözölni Balogh elvtársnak, a Szocialista Munka Hősének versenykihívását *(Taps)*, aki azt javasolta, hogy Tóth elvtárssal meginduló versenyében *a hozzájuk tartozó termelőszövetkezetek termésátlagai és ne a normálholdak alapján döntsék el, hogy ki az első. (Taps.)*

Nagyra kell értékelni a traktorosok versenyének ezen új formáját. Ha traktoristáink ma már sokezerre rúgó serege ezen az alapon dolgozik, akkor a gépállomások betöltik történelmi feladatukat, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének igazi motorjaivá válnak. *(Taps.)*

Ha pedig a termelőszövetkezetek termésátlagai nemcsak gabonafélékben, hanem kapásokban is túlhaladják az egyéni parasztokét, és ezt a gépesítés segítségével kevesebb munkával érik el, ha nagyhozamú, közös állattenyésztéssel rendelkeznek, akkor biztosítva van, hogy a szövetkezeti tagok jövedelme meghaladja a középparasztokét. *Ezzel pedig megteremtjük a szocializmus teljes győzelmének legfontosabb gazdasági előfeltételét a falun.*

A gyakorlati tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ezen anyagi feltételek létrehozása mellett — bármilyen fontos is legyen az — van egy másik követelménye is a termelőszövetkezetek fejlődésének. Az egyénileg gazdálkodó dolgozó paraszt a termelőszövetkezetbe akkor lép be szívesen, ha ott olyan körülmények között dolgozhat, amelyek számára elfogadhatók.

A termelőszövetkezetek működésének van írott törvénye, ez a mintaalapszabályzat, amelyet a termelőszövetkezetek küldötteinek tanácskozása fogadott el. Vannak azonban termelőszövetkezeteink, ahol durván megsértik ezt az alapszabályt. Ahogy erre Losonczi elvtárs felhívta a figyelmet, újra gyakori eset az, hogy az alapszabályban megállapított mértéken túl növelik a háztáji gazdaságot a közös gazdaság rovására. Az ilyen szövetkezetekben nem bontakozhat ki a nagyüzemű szövet-

kezeti termelés fölénye, mert hiszen a fő figyelmet nem a nagyüzemű gazdálkodásra, hanem a háztáji gazdálkodásra fordítják. Seba — gondolják az ilyen termelészövetkezetben a hangadók — „megmarad az adózási, beadási és egyéb kedvezmény“. De ebben is tévednek. A megnövelt háztáji gazdaságra ugyanis ugyanúgy kell a beadási és adókötelezettséget megállapítani, mintha egyéni gazdaság lenne. (*Nagy taps.*)

A háztáji gazdaság megnövelése ma még nem vált nagyméretűvé, de ilyen kérdésekben „jobb félni, mint megijedni“. Könnyebb kijavítani a hibát addig, amíg nem nő nagyra.

Fel kell hívni a figyelmet egy másik idevágó kérdésre is: a szövetkezeti demokrácia betartására. Még az időlegesen, egyébként jó gazdasági eredményt elérő termelészövetkezetek sem gyakorolnak megfelelő vonzó hatást, ha ott a vezetők kiskirályoskodnak, ha nem hallgatnak a szövetkezeti tagságra, ha családi klikkek alakulnak ki, azaz, ha a munka nem a szövetkezeti demokrácia szellemében folyik.

Ezért *párt- és állami szerveinknek nagy gondot kell fordítaniuk arra, hogy termelészövetkezeteinkben a tagság a szövetkezet gazdájának érezze magát.* Mint szövetkezetellenes munkát kell elítélni az olyan eseteket, amikor a tagság megkérdése nélkül váltanak le elnököt vagy cserélnek ki igazgatósági tagokat. Nemcsak a szövetkezetek vezetőit és tagjait kell az alapszabály betartására nevelni, hanem sérthetetlennek kell hogy tekintsék az alapszabályt a párt- és állami szerveink vezetői is. Ne feledkezzenek meg arról, hogy a termelészövetkezetek mintaalapszabályzatát pártunk Központi Vezetősége és a Minisztertanács erősítette meg, ezért az rájuknézve éppúgy kötelező, mint a szövetkezetek tagságára és vezetőségére.

Tisztelt Pártkongresszus!

A falun lényegében két egységes, egymástól elválaszthatatlan feladatot kell megoldanunk: fel kell emelnünk a mezőgazdasági termelés színvonalát, és tovább kell fejlesztenünk — elsősorban a meglévő termelészövetkezetek megszilárdítása útján — a termelészövetkezeti mozgalmat.

Munkásosztályunk, egész dolgozó népünk alapvető érdeke az, hogy ezeket a feladatokat együtt, és ne egyiket a másik rovására oldjuk meg. Súlyos bünt követ el, aki a mezőgazdasági termelést úgy akarja fejleszteni, hogy lemond a mezőgazdaság szocialista átszervezéséről. Az ilyen munka eredménye nem több gabona, hús, zsir, zöldség és gyümölcs lenne, hanem ku-

darc. Hasonlóan sikertelen lenne és nem vezetne jó eredményre a termelőszövetkezetek fejlesztése sem, ha nem kötnénk össze a mezőgazdasági termelés fejlesztésével.

A mezőgazdasági termelés elhanyagolása nemcsak az élet-színvonal emelését akadályozná meg, hanem népi demokratikus államhatalmunk alapját, a munkásosztály és a dolgozó paraszt-ság szövetségét is gyengítené.

E két feladat egységét azért is kell hangsúlyoznunk, mert pártunk gyakorlatában gyakran előfordul az, hogy egységet alkotó feladatokat elválasztunk egymástól.

Amint a marxizmus-leninizmus tanítja — a középparaszt-ságot nem lehet megnyerni a kulákság elleni harc nélkül. Az elmúlt hónapokban mégis sokhelyütt beleestek ebbe a hibába. Hasonló volt a helyzet a termelőszövetkezetek és az egyéni parasztok kérdésében is. A múlt év júniusa előtt elhanyagoltuk az egyénileg dolgozó parasztokat, utána pedig — miután Központi Vezetőségünk ezt a hibát felvetette — sok pártszervünk nem törődött vagy keveset törődött a szövetkezeti gazdaságokkal. Tanuljuk meg végre népünktől, hogy fél igazság — nem igazság.

Ki kell küszöbölni ezt a végletekben való mozgást. *Olyan gyakorlatot kell követnünk, amely biztosítja, hogy pártunk politikáját ne csak részleteiben hajtsuk végre, hanem egészében. Ne engedjük pártunk politikájának elferdítését, harcoljunk annak következetes, minden ferdítés nélküli végrehajtásáért. Ne feledkezzünk meg arról, hogy az osztályellenség egyik módszere éppen politikánk elferdítése, egymástól elválaszthatatlan kérdések szétszakítása; és az a kommunista, aki ezt tűri, s maga is egyoldalúan, elferdítve hajtja végre a párt politikáját — akarva-akaratlanul az ellenség, a kulákság malmára hajtja a vizet.*

III. kongresszusunk nagyszerű bizonyítéka pártunk és politikánk egységének. Ez az egység tükröződjék vissza gyakorlati munkánkban is, és akkor nem marad el a győzelem.

A kongresszusunk által megszabott nagyszerű célkitűzések megvalósításának biztos záloga az, hogy a végrehajtásukért folyó harc élén népi, nemzeti egységünk megteremtésének kovácsa, harcokban edzett, egységes marxi-lenini párt áll, a mi pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

SEBES IMRE

a fejezmegyei pártbizottság első titkára:

Azokban a nagy eredményekben, melyeket megyénk az elmúlt évek során elért, benne van a helyi tanácsok munkája is. De az elért eredmények mellett megtalálhatók mindazok a hibák, melyekről Rákosi Mátyás és Nagy Imre elvtársak beszéltek.

A bürokratizmus elburjánzása azzal a veszéllyel jár, hogy tanácsszerveink elszakadnak a tömegektől és olyan szokásokat vesznek fel, amelyeket a dolgozók nemcsak hogy nem szeretnek, de határozottan vissza is utasítanak.

Egyes helyeken például a beérkezett panaszlevelekre nem megfelelő hangon válaszolnak. Az adonyi eljárás mezőgazdasági osztályához 30 levél közül 29 dolgozóktól érkezett, de a tanácsnál a 29 levél közül egyetlenegy sem találtak jogosnak. Válaszleveleik mind így kezdődnek: „Megállapítjuk, hogy magának nincs igaza.” Ez a jogos panaszok visszautasítását jelentette az adonyi járási tanács részéről.

A Központi Vezetőség júniusi és az azt követő októberi és decemberi határozatainak végrehajtásával súlyos csapást mérünk az ellenségre, és ez, érezve pusztulását, mind elkeseredettebb és kétségbeesettebb ellenállást fejt ki.

Pártbizottságaink és maga a megyei pártbizottság sem ismerte fel időben a kulákok aknamunkáját és ezért akadtak olyan tanácsszervek, rendőri és bírói szervek is, amelyek nem léptek fel megfelelő eréllyel a kulákok aknamunkájával szemben. Ezért szemtelenedhettek el a kulákok a megyében és nem egy helyen bizonytalanságot idéztek elő dolgozó parasztjainknál és termelőszövetkezeteinknél.

Igen komoly zavar mutatkozik tanácsainknál, de még párt-szervezeteinknél is abban a kérdésben, hogy ki a kulák, aki ellen a harcot folytatni kell. Elméletben tudják, hogy a kulák kulák marad listával vagy lista nélkül, mégis egyik-másik tanácsszervünk külön elméleteket gyárt és alkalmaz a gyakorlatban.

A tanácsok és nem egy helyen pártszervezeteink megalakuló politikájának következménye volt az, hogy hosszú hónapokig úgyszólván sehol sem alkalmazták a törvényeket azokkal szemben, akik nem teljesítették a beadást és az adófizetést. Ennek következménye volt, hogy a kulákok és a spekuláns-elemek szemtelenül meg is tagadták a beadás teljesítését és nem egy helyen nyíltan agitáltak a begyűjtés ellen. Amikor tanácsszerveink erősebb intézkedéseket foganatosítottak és több községben elszámoltatták a kulákokat, ennek hatása azonnal megmutatko-

zott. Egy hét alatt a megyében a napi begyűjtött mennyiség ser-
tésből négyszeresére emelkedett.

Feladatunknak tekintjük, hogy felszámoljuk a megyénkben megmutatkozó jobboldali opportunizmust, leleplezzük és elszi-
geteljük a kulákokat, mint népünk és hazánk ellenségeit. Hogy
tanácsaink a bürokratizmus és a jobboldali opportunizmus terén
ilyen komoly hibákat követhettek el, ahhoz hozzájárultak párt-
szervezeteink és maga a megyei pártbizottság is. Tanácsaink
csak akkor tudják teljesíteni feladataikat, ha a párt szüntelenül
örködik működésük felett és ha a párt segít megszervezni a dol-
gozó tömegek aktív részvételét a tanácsok munkájában.

Hiba az is, hogy a kommunista tanácsstagok egy része nem
tesz eleget tanácstagsággal járó kötelezettségének és a pártser-
vezetek vezetőségei sem kísérik figyelemmel, hogy a kommunis-
ták hogyan tesznek eleget a tanácsban kapott megbízatásuknak.
Csak ritkán hívják össze a kommunista tanácsstagokat feladataik
megvitatására.

Ha úgy dolgozunk, hogy a tanácsok helyes helyi politikát
folytassanak a lakosság érdekében és mindent megtegyenek,
hogy emeljék a lakosság szociális és kulturális színvonalát, ez
biztosítani fogja a lakosság érdeklődését is az állami munka
íránt, mert érezni fogják, hogy a tanács valóban az ő érdeküket
képviseli. Ezért pártszervezeteink egyik alapvető feladata, hogy
segítsék a tanácsokat tömegkapcsolataik kiszélesítésében.

A mi államapparátusunk dolgozói túlnyomó többségükben
becsületesen dolgoznak népünk érdekében és szem előtt tartják,
hogy a nép és az állam érdeke: egy és ugyanaz és tudják, hogy
csak pártunk helyes politikájának megvalósításával valósíthatók
meg azok a nagy feladatok, amelyek a falut a szocializmus felé
viszik. *(Nagy taps.)*

PONGRÁCZ KÁLMÁN

a budapesti városi tanács elnöke:

A tanácsok feladatai négy év alatt jelentősen megnöveked-
tek. A minisztériumok sok feladat intézését adták át és újak is
jelentkeztek a növekedő szükségletek kielégítése során. Ennek
eredményeként a Budapesti Városi Tanács irányítása alatt álló
vállalatok és intézmények dolgozóinak száma ma 165 000. Az ál-
taluk irányított gazdaság termelési teljesítménye és forgalmi te-
vékenysége 17 milliárd forint.

Az egészségügyi, oktatási és népművelési hálózat jórésze a főváros területén szintén a tanács irányításával működik. Tanácsaink munkája ma valóban különbözik a régi önkormányzat formájától és tartalmától. Nem tudunk azonban megfelelni a proletárdiktatúra gazdasági-szervező és kulturális-nevelő funkciói által előírt feladatoknak, mert nem rendelkezünk a végrehajtás előfeltételeivel. Ha megnézzük, hogy miben intézkedhetnek a tanácsok önállóan, mi a hatáskörük, azonnal szembeötlik, hogyan válnak a tanácsok az alkotmány és a tanácstörvény célkitűzéseivel szemben nehézkes, bürokráciára hajlamos szervekké.

Mi, akik a tanácsban dolgozunk, régebben látjuk és többször szóvá is tettük munkánk akadályait. A feladatok növekedése mellett a tanácsok hatáskörét nap mint nap megjelenő rendelkezések csökkentik. Az egyes minisztériumok mindjobban beavatkoznak a tanácsok és az irányításuk alatt álló trösztök, vállalatok, intézmények ügyeibe. A demokratikus centralizmus helyes arányait kell kialakítani ahhoz, hogy a központi és helyi szervek a dolgozók szükségleteit jobban kielégíthessék. A mi véleményünk az, hogy a centralizmus most túlzottan és aprólékosan érvényesül és ezzel a helyi erők aktivitása csökken. Az önállótlanág, különösen a tervezésben, a beruházásoknál, az anyagellátásban, a pénzügyeknél, a beralap- és létszámgazdálkodásban gátolja a tanácsok munkáját.

A fővárosi és a megyei tanácsok terve csak feladatokat tartalmaz, de a végrehajtáshoz szükséges eszközökről: anyagokról, bér- és létszámkeretekről a tanácsok tervében nem történik gondoskodás. A minisztériumok kapják meg az Országos Tervhivataltól a tervszámokat, anyagot stb. és osztják szét sokszor önkényesen a tanácsok egyes osztályai részére.

Hasonló a helyzet szervezeti téren is. A minisztériumok átnyúlnak a tanácsok felett és közvetlenül foglalkoznak a végrehajtó bizottságok felügyelete alá tartozó trösztök, irodák, vállalatok és intézmények munkájával. A túlzott centralizmus és a bürokrácia a beruházásoknál is olyan mértékben jelentkezik, hogy már a munkát akadályozza. A költségvetés és a pénzgazdálkodás terén is további decentralizációra van szükség. Sokkal kevesebb konkrét ügygel kellene a Pénzügyminisztériumnak foglalkoznia, ha a tanácsok gazdálkodását szabaddá és önállóbbá tennék. Ez elősegítené a tanácsok észszerűbb takarékoskodását is.

Sok nehézséget okoz a létszámgazdálkodás túlzott kötött-

sége is. A végrehajtó bizottságnak még annyi jogköre sincs, hogy rendkívül sürgős esetben egy kisegítő dolgozót munkába állítson. A létszámgigények elbírálásának merev és központosított rendszere nem felel meg az élet követelményeinek. Ha a helyi szervezeteknek e téren komolyabb szerepet, több önállóságot biztosítanának, a létszámgazdálkodás nem távolodna el az élettől, de létszámemelkedéshez sem vezetne.

A tanácsok csökkent hatáskörének és a minisztériumok minden üggyel való foglalkozásának következménye az a rendelet-, utasítás- és intézkedésözön, amelyen lassan a legjobb jogászok is képtelenek eligazodni. Vajjon, hogyan tud akkor eligazodni az egyszerű ember? Az egyes minisztériumok közlönyeiben nyomtatásban megjelenő és a tanácsokat érintő rendeletek terjedelme ma már eléri a heti 250—300 nyomtatott oldalt, nem is szólva az egyéb, nyomtatásban meg nem jelent számos intézkedésről, amely többszöröse ennek.

Az államigazgatásban kialakult túlzott centralizmus az egyik fő oka annak, hogy tanácsuléseink formálisak, hogy nem alakult ki, mert nem alakulhatott ki termékeny vita afölött: hol és mit fejlesszünk, építsünk, mit termeljünk és mire fordítsuk anyagi eszközeinket.

A tanácsuléseken tanácsstagjaink választóiknak sok kisebb-nagyobb panaszát és javaslatát tették szóvá. A végrehajtó bizottság azonban a felvetett kérdések nagy részét, főleg hatáskör hiánya miatt, nem tudja megoldani. Számos tanácstagot elkedvetlenít ez, csökkenti a kötelesség- és felelősségérzetét.

Mi is sok tekintetben hibásak vagyunk abban, hogy nem tudtuk biztosítani a tanács választott szerveinek jobb működését. A tanácsok megalakulása után hosszú ideig hagytuk, hogy a végrehajtó bizottság apparátusa a tanács fölé nőjön, s az állandó bizottságok ne feladatuknak megfelelő munkát végezzenek. Nem ismerjük még mindig eléggé vállalatunkat, intézményeinket, rendszertelenül hívjuk össze a kerületi elnököket, sokszor magunk is papírintézkedésekkel tesszük bürokratikussá a kerületi tanácsok munkáját.

Ugyanakkor, amikor felfelé harcolunk a feladatok ellátásához szükséges önállóságért, nem vagyunk ilyen következetesek a kerületi tanácsok önállóságának biztosításában. Nem fordítunk elég gondot a tanácsdemokrácia betartására. A tanácsstagok például jogosan kifogásolják, hogy miért nem a kerületi póttagokból hívjuk be az új tanácsstagokat. A kooptálást meg kell szüntetni, ugyanakkor a tanácsstagok visszahívásának a lehetőségét

biztosítani kell. Ez úgy valósítható meg — amint erről Nagy Imre elvtárs beszélt —, hogy a tanácstagokat személy szerint, választóköri szinten kell megválasztani. A tanács tag így tudni fogja, hogy kik a választói, a választók pedig tudhatják, hogy ki a küldöttjük. Beszámoltathatják, munkáját ellenőrizhetik — a tanácsok így kerülnek közel választóikhoz.

A budapesti pártválasztmány a kormányprogram megjelenése óta napirendre tűzte és megvitatta a tanácsok pártirányításának elvi kérdéseit és gyakorlati módszereit. Ma már a pártirányítás és a párthatározatok végrehajtása az apparátusban dolgozó kommunista vezetőkön keresztül történik. Kerületi pártszervezeteink is több gondot kezdenek fordítani a kommunista tanács tagok nevelésére, külön összehívják őket, mint ezt legutóbb a IX. és XIX. kerületi pártbizottság megtette. Ezek a körülmények a pártirányítás színvonalának javulását mutatják, de emellett még mindig tapasztalunk hiányosságokat.

A párt központi lapja, a *Szabad Nép* sok esetben a lakosság sérelmeit úgy veti fel, mintha a tanács a dolgozókkal szemben állana. Az ilyen cikkek alkalmasak a tanácsok lejáratására. Sajnos, a *Szabad Nép* legtöbbször helyes kritikáját is lerontja az a hang, ahogyan a tanács dolgozóiról ír. Mi várjuk a sajtó szigorú bírálatát és helyeseljük, ha az megfelel az igazságnak. Sok jó tapasztalatot szerzünk a bírálatokból, de nem szabad a bírálatok komolyságát a helytelen hang használatával és hangulatkelő beállítással veszélyeztetni.

A tanács munkafeltételeinek biztosításához a következő javaslatokkal kívánok hozzájárulni:

1. A tanácsokat gazdasági egységként kell kezelni. A költségvetési, anyag-, beruházási, bér- és létszámkereteket úgy kell megszabni, hogy azokkal önállóan gazdálkodhassanak és azokon belül átcsoportosításokat végezhesse.

2. Az állami bevételek tervének teljesítésében az eddiginél sokkal jobban kell a tanácsok érdekeltségét biztosítani. Lehetővé kell tenni, hogy az egyes feladatok végrehajtása során létrejövő megtakarításokkal a tanácsok szabadon rendelkezzenek.

3. Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy a kimondottan helyi jelentőségű ügyek sok fórumon menjenek keresztül. Ezekben az ügyekben a tanácsok véglegesen dönthessenek, a minisztériumok csak elvi irányítást adjanak.

4. A tanácsok önállóságának fokozása érdekében kevesebb rendeletet kell kiadni és azok kiadása előtt meg kell hallgatni a

helyi tapasztalatokkal rendelkező tanácsokat, hogy ne kelljen az érvényben lévő rendelkezéseket gyakran megváltoztatni.

Tisztában vagyunk feladataink fontosságával, a tanácsok súlyával, felelősségünkkel, amellyel választóinknak, Budapest népének tartozunk. Vállaljuk a növekvő feladatokat, és hiszem, hogy a kongresszus határozatai hatalmas erkölcsi alapot, önbizalmat és lendületet fognak adni a nagy feladatok végrehajtásához. *(Nagy taps.)*

RÓNAI SÁNDOR

a Központi Vezetőség tagja, az országgyűlés elnöke:

Népünk azt várja képviselőitől, hogy legyenek segítői és szószólói közérdekű ügyekben és jogos egyéni panaszai orvoslásában. Érezze a képviselő, hogy a nép bizalma küldte az országgyűlésbe, és ez a bizalom arra kötelezi, hogy fáradhatatlanul szolgálja a népet, tartson szoros kapcsolatot a dolgozó tömegekkel, ismerje meg a tömegek véleményét, bírálatát és kezdeményezését. Legyen választóinak állandó felvilágosítója, nevelője, segítse leleplezni a nép ellenségeit, éljen együtt a néppel és tanuljon tőle.

Pártunk Központi Vezetősége nagy segítséget nyújtott a képviselői munka ellátásához azzal a határozatával, melyben feladatukká tette a megyei pártbizottságoknak, hogy nyújtsanak fokozott mértékben segítséget a képviselői feladatok minél sikeresebb ellátásához. Megyei pártbizottságaink többségükben eleget is tettek a Központi Vezetőség határozatának, segítik a képviselőket munkájukban. Például Borsod megyében a pártbizottság rendszeresen összehívja megbeszélésre a képviselőket, részletesen tájékoztatja a megye gazdasági és politikai kérdéseiről. A képviselői beszámológyűléseket és fogadóórákat a megyei pártlap rendszeresen közli. A képviselők havonta beszámológyűléseket és fogadónapokat tartanak. Sok felvetődő ügyet intéznek el és az ügyek gyorsabb intézése érdekében a képviselők külön titkárt is állítottak be. Így mind szélesebb tömegkapcsolatot építenek ki, amely annak eredménye, hogy a választók által felvetett közérdekű ügyeket és jogos egyéni sérelmeket igyekeznek gyorsan elintézni.

Azok a képviselő elvtársak, akik feladataik jó ellátására törekednek, tapasztalják, hogy dolgozó népünk örömmel fogadja a képviselőket. Azon keresztül, hogy a képviselők felkeresik vá-

lasztóikat és rendszeresen beszámolnak munkájukról, dolgozó népünk érzi a gyökeres változást, hogy nemcsak választáskor — mint a multban —, hanem választások után is ott van közöttük a képviselő, tájékoztatja a világ eseményeiről, a békeharc sikereiről, segíti munkájukban, ügyes-bajos dolgaikban és jogos panaszaik orvoslásában egyaránt.

A képviselő elvtársak tapasztalata alapján is megállapítható, hogy dolgozó népünk helyesli pártunk politikáját, kormányunk programját és kész harcolni annak megvalósításáért.

A képviselő elvtársak jelentéseiből azonban az is kitűnik, hogy egyes helyi szerveinknél még túlteng a bürokrácia, a lélektelen munka, és ami ezzel együttjár, az adminisztratív intézkedések, a tömegek lebecsülése. Helyi tanácsaink arról is panaszkodnak viszont, hogy nem kapnak megfelelő támogatást a felsőbb szervektől, egyes esetekben a pártbizottságoktól sem. Felterjesztéseikre késve vagy egyáltalában nem kapnak választ felteszt szerveiktől. Nem ritka eset, hogy felsőbb szervek súlyosan megsértik önállóságukat, meghallgatásuk nélkül intézkednek. Ilyen eset történt például Mezőkövesden, ahol a gépállomás építkezéseihez a tanács megkérdezése és hozzájárulása nélkül fogtak hozzá és vesznek igénybe olyan 21 hold földet, amelybe az ősssel búzát és árpát vetettek. A helyi tanács persze örömmel fogadja a gépállomás fejlesztését, de ha a felsőbb szerv kellő időben tudomására hozta volna az új gépállomás építésére vonatkozó tervét, akkor az igénybeveendő területet ősssel nem vetették volna be, most nem származna belőle kár és az érdekelt tulajdonosoknak tudtak volna tartalékföldből csereföldet biztosítani. Ilyen esetek adódnak abból, ha a felsőbb szervek nem veszik figyelembe a helyi tanács véleményét, ha megsértik annak önállóságát.

Nagy elvtárs beszélt arról is, hogy a felső szervektől sok rendelkezést kapnak helyi tanácsaink, sok statisztikai adatot és jelentést kérnek, mellyel túlterhelik helyi tanácsainkat. A képviselő elvtársak jelentései is alátámasztják mindezt és hozzátesszik, hogy gyakori az ellentétes intézkedés, a kapkodás és előfordul, hogy a járástól egyik nap kiküldik a felsőbb szerv rendelkezéseit és a következő napokban ugyanazoknak a módosítását.

Néha túl terjengősek a végrehajtási utasítások és rendelkezések. Hogy csak egy ilyen esetre hivatkozzam: a *Mezőgazdasági Értesítő* május 4-i száma közli a Földművelésügyi Minisztérium utasítását a marhalevélről és annak kezeléséről. Ez az utasítás

tizenegy sűrűn nyomtatott oldalon közli a rendelkezést és hat oldalon az elkészítendő nyomtatványmintát tartalmazza.

Előfordul azonban olyan eset is, hogy a végrehajtási utasítást tartalmazó értesítő olyan időben jelenik meg, amikor a végrehajtási utasításban megszabott határidő már letelt.

Képviselő elvtársaink nem egy esetben találkoztak egyes szerveknél megnevezéssel, sőt olyan eset is előfordult, mint egyik baranyamegyei képviselő elvtársunk panaszolja, hogy a megyei tanácselnök elvtárs több alkalommal, másirányú elfoglaltságra való hivatkozással, nem fogadta a képviselőt. Vagy egyik veszprémmegyei képviselő elvtárs panaszolta, hogy egy panaszos ügyében Budapesten járt és április 6-án — mint mondja — nem engedték be a Közlekedésügyi Minisztérium Vasúti Főosztályára azzal az indokolással, hogy ott aznap nem fogadnak feleket.

Mindezeket a hibákat sürgősen ki kell küszöbölni. Megyei pártbizottságaink adjanak még nagyobb segítséget a képviselői feladatok ellátása érdekében, tájékoztassák az eddiginél rendszeresebben a megyei képviselőket a helyi politikai és gazdasági kérdésekről, hogy a képviselők a párt- és kormányhatározatok népszerűsítése, a tömegek mozgósítása érdekében minél eredményesebb munkát tudjanak végezni.

Külön ki akarom itt hangsúlyozni, hogy a mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozó párt- és kormányhatározatok végrehajtásánál különösen nagy segítséget kell nyújtanunk dolgozó paraszt képviselő elvtársainknak, akik között vannak termelőszövetkezeti elnökök és tagok, valamint dolgozó parasztasszonyok is.

Ezek a képviselők ott élnek és dolgoznak a mezőgazdaságban, tehát megfelelő segítség mellett eredményesen tudnak közreműködni a mezőgazdaság fejlesztése érdekében.

Bizonyára az országgyűlési képviselőkre is gondolt Rákosi elvtárs, amikor azt mondta: „*Olyan kommunistákra van szüksége a pártnak és az államnak, akiknek nemcsak a feje, hanem a szíve is a helyén van, akiknek helytállását a nehéz helyzetek csak szilárdabbá teszik, akik szívósan, engesztelhetetlenül és eredményesen harcolnak a bajok, hibák ellen*“*. (Nagy taps.)

* Rákosi Mátyás. Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. 82. old.

JUHÁSZ IMRÉNÉ

a szolnokmegyei tanács elnöke:

Az a tény, hogy a párt a tanácsok kérdését a legmagasabb pártfórum, a kongresszus napirendjére tűzte, nagyon megnövelte a tanácsvezetők és az apparátus dolgozóinak munkakedvét, önbizalmát. Most még jobban érezzük a párt segítséget és azt is, hogy a jövőben milyen komoly munka vár a tanácsokra.

A nagybirtokosok, kulákok által multban annyit sanyargatott kunsági parasztok elsősk között léptek a szövetkezeti gazdálkodás útjára. Négy nagy szövetkezeti városunk, a körülötte levő községekkel: Kunhegyessel, Kunmadarassal és Kunszentmártonnal több mint negyedmillió hold összefüggő területet tesz ki, amelyen nagyüzemű gazdálkodás folyik. Az őszi kilépések viharában termelőszövetkezeteink jól megállták a sarat. Négy szövetkezeti városunkban egyetlen szövetkezet sem bomlott fel.

Nagy Imre elvtárs referátumában a szövetkezetfejlesztést mint a tanácsok egyik fontos munkáját szabta meg. A mi szolnokmegyei tanácsaink azonban elbízták magukat. Elfeledkeztünk Rákosi elvtárs figyelmeztetéséről, hogy „népi demokráciánk változatlanul a szövetkezetekben látja a falu szocialista építésének útját”.

Míg azelőtt a végrehajtó bizottság keveset foglalkozott az egyénileg dolgozó parasztokkal, úgy október után a másik végletbe estünk. Inkább az egyéniek felé fordultunk és főleg a középparasztok felé, szövetkezeteinket pedig magukra hagytuk. Így azok egyedül birkóztak a kulákok támadásaival és egyes kilépett tagok sokszor indokolatlan követeléseivel szemben. A megyei tanács végrehajtó bizottsága és a helyi tanács pedig nem éltek államhatalmi jogukkal, nem érvényesítették a proletárdiktatúra hatalmát. A kulákok így elszemtelenedtek, sőt nem egyszer vissza is kapták a szövetkezetek által használt tanyát és szerszámot. Emiatt csoportjainknál bizonytalanság és áprilisban újabb kilépési hangulat ütötte fel fejét.

Ezt a hibánkat pártunk idejében felismerte és figyelmeztetett bennünket, és ennek nyomán *most már úgy érezzük, hogy sikerült a rendes kerékvágásba visszakerülni*. Az egyénileg dolgozó parasztok mellett most már többet törődünk a termelőszövetkezetekkel és nagyobb segítséget adunk, főleg a gyengébb szövetkezeteknek. Segítenek ebben megyénk üzemei, az üzemek dolgozói is, a patronáló-mozgalmon keresztül.

Kedves Elvtársak! Tanácskozásunk alatt a tárcák közül a

Földművelésügyi Minisztérium kapta a legtöbb bírálatot. Erre a kongresszusnak fel kell figyelnie, hiszen a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló határozat végrehajtásában nemcsak a tanácsokra, hanem a Földművelésügyi Minisztériumra is komoly munka vár. A Földművelésügyi Minisztériumtól szakkádert ezidáig még nem kaptunk, pedig elég sok ember dolgozik a minisztériumban és a hozzátartozó különböző főigazgatóságokban. Ugyanakkor a járásoknál 15—20 fő, a községeknél pedig csupán egy mezőgazdasági előadó van.

Mi egyetértünk Nagy Imre elvtársnak azzal a javaslatával, hogy a megyei tanács osztályai terhére erősítsük meg járásainkat, de Hegedüs András elvtárstól is kérjük, hogy *adják vissza a területünkre azokat az agrónómusokat, öntözési szakembereket, állattenyésztőket, akiket az elmúlt évek folyamán a minisztériumba felvittek, akkor mi is jól járunk és gondoljuk, hogy erre a Földművelésügyi Minisztérium nem fog ráfizetni.* (Taps.)

Azt is javasolom azonban, hogy az íróasztalok se maradjanak ott, mert azok mindig keresnek gazdát maguknak. (Taps, derűltség.)

Vigyáznunk kell arra, hogy szakítsunk a bürokratikus körlevelekkel való irányítással, a „villámellenőrzésekkel” s ehelyett a helyszínen igyekezzünk megoldani a problémákat. Ehhez viszont azt kérjük a Földművelésügyi Minisztériumtól, hogy csökkentse a mezőgazdasági osztályaink és gépállomásaink felé kiadott utasítások, körlevelek, rendeletek számát. Ne gyötörje gépállomásainkat 43 kérdésből álló különböző kimutatásokkal és kérjük, hogy a tervezést is tegyék észszerűbbé.

Tisztelt Kongresszus! Szolnok megye tanácsai nevében vádlalom, hogy a kongresszus által nyújtott segítséggel, pártunk további irányításával, gépállomásaink és szövetkezeteink dolgozóival, dolgozó parasztságunkkal együtt népünk jóléte emelése érdekében sikeresen végre fogjuk hajtani a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt- és kormányhatározatot. (Taps.)

JÁNOSI FERENC

a népművelési miniszter első helyettese:

Népünkben az elmúlt évek során hatalmas arányokban megnövekedett a kulturális érdeklődés, a több és jobb kultúra utáni vágy. A Népművelési Minisztériumban küldöttség küldöttségnek adja a kilincset. Jönnek Nógrádból, jönnek Veszprémből, az ország különböző tájairól, s elmondják, mennyi tég-

lát, mennyi fát, mennyi munkaerőt gyűjtöttek össze, csak hogy otthona legyen a kultúrának. Üzemi dolgozóink egyre élesebben vetik fel, hogy az egyes szaktárcák évek hosszú során át másra költötték a kulturális beruházásokra szánt összegeket s hogy ebben az évben is hasonló veszély fenyegeti ezeket a beruházásokat.

Egyre gazdagabb, egyre színvonalasabb a művészi csoportok tevékenysége, jelezve, hogy pártunk és kormányunk gazdaságpolitikája nyomán népünk igénye, kedve és lehetősége is mennyire megnőtt a kulturális munka felkarolására. A kultúrotthonokban működő szakkörök, köztük elsősorban a mezőgazdasági szakkörök, egyre népesebbekké, egyre elevenebbekké válnak. A Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat, amely a megyékben az értelmiség legjobbrait fogja össze, színvonalas előadásaival egyre nagyobb tömegek érdeklődését kelti fel. Zeneiskoláink falait szinte szétfeszítik az odaözönlő gyermekek, jeléül annak, hogy a művészeti, általában a humanista nevelés tekintetében hallatlanul megnőtt dolgozó népünk igénye. A mozik, színházak, a kulturális rendezvények látogatottsága állandóan nő. A falusi keskenyfilmes mozik látogatottsága tavaly áprilisban 1 millió körül volt, ez év áprilisában már 1.650 000 volt a nézők száma. Csákvár községben tavaly áprilisban 739-en mentek moziba, ez év áprilisában már 2 585-en. Könyvtárainkban 1953-ban 3 700 000-rel több könyvet kölcsönöztek az olvasók, mint a megelőző évben. Klasszikusaink műveivel együtt mai irodalmunk sok sikeres alkotása is ott szerepel az olvasók által leginkább keresett könyvek között. Az olvasók levelei elmondják, hogy új irodalmunk sikeres alkotásai hogyan szoktatták rá őket az irodalom, a kultúra ízére, hogyan szoktatták rá őket a rendszeres olvasásra. Elmondhatjuk, hogy régi irodalmunkkal együtt új irodalmunk értékes alkotásai is népünk mindennapi kenyerévé váltak. Köszönet érte azoknak, akik ezt a jóízű kenyeret népünk asztalára teszik. (*Taps.*)

Látva népünk egyre növekvő kulturális igényeit, bátran elmondhatjuk, hogy tanácsaink kapcsolatukat a tömegekkel erősíteni tudják, ha meghallják és segítik kielégíteni ezeket az igényeket, s eközben ezerféle alkalom nyílik közeljutni az emberhez, sokféle gondjához, bajához, mindennapi életéhez, megtudni, mit lát jónak és rossznak vezetésünkben, mit gondol arról, hogyan lehetne még jobb az életünk.

Persze, ehhez az is hozzátartozik, hogy tanácsaink vezetői, dolgozói maguk is szeressék a kultúrát és éljenek vele. Ha Far-

kas elvtárs egy alkalommal joggal vethette fel pártszerveze-
teinknek a tömegekkel való kapcsolatát, mérlegelve azt a kér-
dést, hogy vajjon a lakodalmakba meghívják-e a párttitkárt, s
ha meghívják, elmegy-e, úgy joggal fel lehet tenni a kérdést ta-
nácsaink vezetőinek, dolgozóinak a tömegekkel való kapcsolatát
illetően is: meghívják-e őket a kulturális rendezvényekre, s ha
meghívják, elmennek-e?

Ami a pártszervezetek munkáját illeti, ezen a téren meg
kell állapítani, hogy amennyire rendkívül nagy segítséget jelen-
tenek a Központi Vezetőségnek az ideológiai munkával foglal-
kozó határozatai — mert akinek van füle, az ezekből a határo-
zatokból ki tudja venni a kulturális munka összes területeire vo-
natkozó fontos útmutatásokat — úgyannyira súlyos mulasztás,
hogy a Központi Vezetőség agitációs és propagandaosztálya ép-
pen az elmúlt hónapokban, amikor pedig az ideológiai területen
is igen erős mozgás volt és a helyes nézetekkel együtt sok hely-
telen, jobboldali nézet is felmerült, egyáltalán nem adott rend-
szeres segítséget a minisztériumnak sem, de a megyei párt-
bizottságoknak sem. Ez a magyarázata annak, hogy a megyei,
járási és községi tanácsok pártirányításából úgyszólván teljesen
hiányzik a kulturális munkával való foglalkozás, hogy párt-
bizottságaink legtöbbször csak bizonyos kultúragitációs kérdé-
sekben beszélnek a népművelési osztályokkal. Ennek viszont
megvan az a hátránya, hogy amikor mi a jó kultúragitáció szük-
ségességének az ismételt hangsúlyozása mellett népművelési
szerveinket egyre inkább szeretnénk ránevelni a közvetett ne-
velőmunka, a kultúrpropaganda jó végzésére, pártbizottságaink
egyoldalúan ismét csak a közvetlen kultúragitációs feladatok
felé szorítják őket. Teljesen lehetetlen az a helyzet, hogy a me-
gyei pártbizottságok kultúrfelelősei a megyei népművelési osz-
tályvezetőktől kénytelenek megkérdezni, hogy a kulturális
munka területén melyek a soronkövetkező feladatok.

Az helyes, hogy a kulturális munka állami szervei elsajá-
títják a nagyobb önállóságot, hozzászoknak saját véleményük
kialakításához, bátrabban kezdeményeznek, de az elvileg meg-
engedhetetlen, hogy pártunk kulturális útmutatásai ne érvénye-
süljenek a megyékben a pártbizottságokon keresztül, hogy párt-
szervezeteink lényegében magukra hagyják sokszor nehezen el-
dönthető elvi kérdésekben a népművelés munkásait.

Ami a sajtót illeti, a megyei lapok egyike-másika egyre több
érdeklődést tanúsít a kulturális munka iránt, ugyanezt azonban
nem lehet elmondani a *Szabad Nép*-ről. Amikor például a *Szab-*

bad Nép a pedagógusok feladatairól írt, még véletlenül sem említette meg, hogy a pedagógusok iskolánkívüli munkájának oroszlánrészét a népművelés kell hogy kitöltse, mint ahogy a pedagógusok egyre növekvő tábora valóban lelkes, áldozatkész munkása is ennek az ügynek, derékhada a kultúrforradalom továbbfejlesztéséért vívott harcnak. Erről a helyről is kérjük a *Szabad Nép* határozottabb, hathatósabb, rendszeresebb támogatását.

Pártunk, kongresszusunk útmutatása nyomán tanácsaink minden bizonnyal jól meg fogják majd oldani a mezőgazdaságunkra váró feladatokat, meg fogják oldani a kulturális, nevelési kérdéseket is, ha a Népművelési Minisztérium kommunistái, dolgozói teljes odaadással fogják segíteni a tanácsokat ebben a munkában. (*Taps.*)

A KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA

ELŐADÓ KISS KÁROLY ELVTÁRS

I.

Tisztelt Kongresszus, tisztelt Elvtársak!

Pártszervezeteink a III. kongresszus határozatait, Központi Vezetőségünk és népköztársaságunk kormányának határozatait csak akkor tudják eredményesen megvalósítani, ha meg nem szűnő éberséggel őrködnek pártunk egysége, a párttagok és tagjelöltek politikai magatartása, erkölcsi tisztasága és párthűsége felett, ha pártszervezeteink, minden egyes kommunista kíméletlen harcot vív a pártszerűtlen, fegyelmezetlen, pártellenes tevékenység és a korrupció minden fajtája ellen. Ha féltő gonddal vigyázunk arra, hogy a dolgozó nép érdekeit és erkölcsi felfogását sértő elemek, a nép ellenségei ne furakodhassanak be pártunkba. Ha kíméletlen szigorral járunk el valamennyi pártszervezetünkben a fegyelem, az egység megbontói ellen, a párt politikájának elferdítői ellen. Azok ellen, akik nem hajtják végre a Központi Vezetőség és kormányunk határozatait, akik megsértik a törvényességet, mindazok ellen, akik elfojtják a bírálatot, nem fordítanak gondot a dolgozók javaslataira, bejelentéseire.

Az előttünk álló feladatok megvalósításában komoly szerep jut minden egyes pártszervezetünknek, pártunk minden tagjának. Ezért igen fontos a párton belül a politikai nevelőmunka erősítése, hogy pártunk tagjai politikailag képzettek, öntudatosak, munkájukban és magatartásukban élenjárók legyenek.

A Központi Ellenőrző Bizottság munkájában is észrevehető, hogy a Központi Vezetőség 1953 júniusi, októberi és decemberi határozatait óta megnőtt a pártszervezetek, a kommunisták aktivitása. Megnövekedett a dolgozók alulról jövő kezdeményezése, bírálataikban bátrabbak lettek és sok értékes bejelentést tesznek

a Központi Ellenőrző Bizottságnak, különböző párt- és kormány-szerveknek. A Központi Vezetőség júniusi, októberi és decemberi határozata a Központi Ellenőrző Bizottság munkájának is friss erőt és tartalmat adott. Ez idő óta a Központi Ellenőrző Bizottság újabb tapasztalatokat szerzett, és ezzel javította a maga, a megyei pártbizottságok és a pártszervezetek fegyelmi bizottságainak munkáját.

II.

A Központi Ellenőrző Bizottság a II. kongresszus óta eltelt időben igyekezett a párt Szervezési Szabályzatában lefektetett feladatának eleget tenni. Ez idő óta 2 187 párttag ügyében folytatott vizsgálatot. A vizsgálatot követő tárgyalásokon 1 128 esetben hozott kizárási határozatot. A Központi Ellenőrző Bizottság 454 esetben változtatta meg az alsóbb pártszervek fegyelmi határozatait. Az esetek kisebb részében súlyosbította, nagyobb részében azonban enyhítenie kellett a határozatokat, mert azokat nem a mindenre kiterjedő gondos vizsgálat alapján hozták meg.

A Központi Ellenőrző Bizottság által adott és a fellebbezések során megerősített pártbüntetések több mint 30 százaléka olyan eset volt, melyekben a pártbüntetéseket fegyelmezetlen, pártszerűtlen magatartás, a bírálat elfojtása és az éberség terén elkövetett mulasztások tették indokolttá. A fegyelmi eljárások során az esetek 6 százalékaiban a kizárási határozatot az érdekeltek osztályidegen volta tette szükségessé. Örvendetesen csökkent azoknak az eseteknek a száma, amelyekben pártbüntetéseket anyagi természetű visszaélések miatt kellett kiszabni.

Pártszervezeteink tagságának összetétele egészséges, erős, a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait magába foglaló tagság. De közöttük még mindig akadnak olyanok, akik megfelelnek a kommunista párttagsággal járó kötelezettségekről, arról, hogy a pártfegyelem nemcsak a párt-határozatok elfogadását jelenti, hanem a határozatok megvalósításában való tevékeny közreműködést is.

Pártszervezeteink életében a párterkölcse igen fontos tényező. E téren is van javulás, de a követelmények is nőttek. Bár csökkenő számban, de ismételten kellett felelősségre vonni párttagokat a kommunista erkölccsel össze nem egyeztethető magatartásuk miatt.

A kommunista erkölcs fogalmát párttagjaink gyakran igen szűk értelemben fogják fel és azt az egyéni magatartásukra, a másik nemhez való viszonyuk kérdéseire akarják korlátozni. Ez így, elvtársak, helytelen. A kommunista erkölcs jelenti az önzetlen harcot pártunk célkitűzéseiert, jelenti a tevékeny részvételt építőmunkánkban. Párttagjaink erkölcsi magatartásának fokmérője a párthoz, a munkához, a szocialista tulajdonhoz való viszonyuk. A párttag erkölcsi magatartásának ezen alapjait itt-ott bizony még megsértik. Nem egy helyen látjuk, hogy párt- és állami funkcionáriusok a népvagyonnal gondatlanul és könnyelműen bánnak. Évről évre emelkedik az olyan ügyek száma, melyekben a Központi Ellenőrző Bizottságnak kell vizsgálatot folytatnia, de különösen emelkedett a Központi Vezetőség 1953 júniusi határozata óta, amióta egyrészt a kommunisták bátor bírálataikkal több hibát tártak fel, másrészt nem nyugszanak bele, ha igazságtalanul éri őket sérelem. Június óta a kommunisták és pártonkívüliek jobban vigyáznak az állam, a népvagyonára. Egyre többen lépnek fel a pazarlás, a szervezetlenség, a selejt, a hanyag munka ellen. Ilyen vonatkozású ügyekkel is gyakran fordulnak a Központi Ellenőrző Bizottsághoz.

A Központi Ellenőrző Bizottság számos, pártunkba befurakodott ellenséges elemet zárt ki a pártból. Sok esetben vont felelősségre párt- és állami funkcionáriusokat a párt politikájának eltorzítása miatt. A dolgozók éberségének segítségével számos esetben lepleztünk le kártevőket, a népvagyonának dézsmálóit, tervcsalókat és a párt szervezeteibe befurakodott egyéb rossz elemeket.

A Központi Ellenőrző Bizottság eljárta olyan párttagokkal szemben, akik személyes bosszúból üldöztek vagy minden ok nélkül zárattak ki tagokat a pártszervezetekből.

Többször foglalkozott olyan bejelentések vizsgálatával, amelyekben pártunk politikájának eltorzításáról, hivatali hatalommal való visszaélésekről volt szó. Voltak esetek, amikor a Központi Ellenőrző Bizottságnak a törvényességet megsértőkkel szemben, a pártbüntetéseken kívül a bírósági eljárást is meg kellett indíttatnia.

Sok esetben rehabilitált a Központi Ellenőrző Bizottság olyan párttagokat, akiket alaptalanul vagy felületes vizsgálat következtében, sokszor koholt vádak alapján zártak ki a pártból. Főleg falusi pártszervezetekben volt gyakori a személyes ellentétből adódó vagy minden ok nélkül való kizárás.

A Központi Ellenőrző Bizottság figyelemmel kísérte és ellenőrizte több esetben a pártból indokolatlanul kizárt, vagy egyéb sérelmet szenvedett párttagok erkölcsi és anyagi rehabilitációját. E munka folyamán a Központi Ellenőrző Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy pártszervezeteink és párttagjaink ma már bátrabban lépnek fel a Szervezeti Szabályzat ellen vétőkkel szemben.

A Központi Ellenőrző Bizottság figyelemmel kísérte és ellenőrizte azoknak a párttagoknak a munkáját, akiket korábban kisebb-nagyobb mulasztásokért, hibákért felelősségre kellett vonni és pártbüntetésben kellett részesíteni. Az ellenőrzés során több esetben megállapította, hogy ezek a kommunisták elkövetett hibáikat többéves munkájukkal kijavították, mulasztásaikat jóvátették. Pártfegyelmi büntetésben való részesítésük nevelő hatású volt, megszívlelték a kapott bírálatot, figyelmeztetést. Több olyan párttagnak, akik huzamos idő óta végzett munkájukkal erre magukat érdemessé tették, pártbüntetését a Központi Ellenőrző Bizottság törölte.

Vizsgálataink során láttuk, hogy pártszervezeteinkben a kommunista helytállás és példamutató magatartás terén komoly fejlődés van. Mind ritkábban történik meg, hogy a kommunisták egymás hibáit elnézik. Több az őszinte önkritika és bátrabban bírálnak felfelé. Az egyszerű párttagoktól a felső vezető funkcionáriusokig elvtársaink őrzik és védik a pártszervezetek tisztaságát, harcolnak a minden kommunista számára kötelező éberség fokozásáért.

Párttagjaink, sőt nem ritka esetben pártonkívüli dolgozók is felhívják a Központi Ellenőrző Bizottság figyelmét olyan jelenségekre, amelyeknek gondos megvizsgálása súlyos hibákról vagy törvényteleniségekről rántja le a leplet.

A pártválasztmányokból választott fegyelmi bizottságok is komoly fejlődést mutatnak. Az elmúlt három év tapasztalata azt bizonyítja, hogy ahol a megyei pártbizottságok megadták a kellő támogatást a fegyelmi bizottságoknak, ott a fegyelmi bizottságok jelentős segítséget nyújtottak a pártszervezetek megtisztításáért, a pártba nem való elemek kiszorításáért, és a párttagok munkában elkövetett hibáikon való neveléséért folytatott harcban.

Meg kell mindjárt mondanom, hogy ezen a téren még sok a kívánni való. A megyei fegyelmi bizottságok munkája lassú, a vizsgálatok nem elég alaposak, sokszor szem elől tévesztik a

legfontosabb alapelvet, az egyéni elbírálást. Megfelelnek a Központi Vezetőség pártépítésre vonatkozó fontos határozatairól.

A vizsgálatokban, a párttagok ügyeinek intézésében az utóbbi időben jó munkát végzett a budapesti pártbizottság fegyelmi bizottsága. A budapesti kerületek fegyelmi bizottságaira azonban még sok a panasz. Voltak ügyek, melyeket éveken át húztak és nem fejeztek be. Rosszul szervezik meg a munkájukat. A még meglévő hiányosságok ellenére a II. kongresszus óta azonban itt is van fejlődés. A kerületi pártbizottságok eredményes munkájához a kerületi választmányokból választott pártfegyelmi bizottságok vizsgálatai is hozzájárultak. Jelentős eredményeik vannak a budapesti kerületi pártszervezetekbe befurakodott, párttól idegen elemek eltávolításában.

Egyes esetekben a fegyelmi bizottságok megvédték azokat a párttagokat, akik ellen bírálataikért hajsza indult. A fegyelmi bizottságok javaslatai — melyeket a pártbizottságok ülései elé terjesztenek — többségükben megfelelőek. Egyes esetekben azonban nem veszik figyelembe a hibák mellett a huzamos ideig végzett jó munkát és nem vizsgálják meg eléggé az elkövetett hibák körülményeit.

A megyei és városi fegyelmi bizottságok munkájában is még sok a sablonosság, az általánosítás. Nem néznek és vizsgálják meg minden ügyet kellő gondossággal, nem vizsgálják meg egyénileg az eléjük kerülő párttagok eseteit, hanem gyakran egyformán mérnek és válogatás nélkül — az elkövetett hibák súlyának megfelelő értékelése nélkül — a legsúlyosabb ítéleteket hozzák.

Azt tapasztaltuk, hogy egyes pártbizottságok, bányák és nagyüzemek pártszervezetei sok időt és energiát pazarolnak véletlen kis hibák, kis vétkek vizsgálatára. Olyan esetekre, melyek nem ártanak a pártszervezeti életnek, melyek nem tanúszkodnak elkövetőik romlottságáról, a pártból való kizárást alkalmazzák. Pedig megfelelő felvilágosító munkával, idejében törtenként figyelmeztetéssel helyes útra lehetett volna terelni a különben pártot szerető, becsületesen dolgozó munkásokat.

Szűcs József elvtárs bőrmunkás, a Pécsi Bőrgyár, majd a Táncsics Bőrgyár igazgatója volt. Munkáját jól végezte és a dolgozók szerették. Amikor kemény kézzel nyúlt hozzá a Táncsics Bőrgyár zilált belső ügyeinek rendezéséhez, ellentétbe ke-

rült az üzem rosszul dolgozó párttitkárával. A IV. kerületi pártbizottság és a Könnyűipari Minisztérium személyzeti osztálya ahelyett, hogy Szűcsöt megvédte volna, helyt adott különböző rágalmaknak és felszabadulás előtti üzemi tevékenysége eltorzított beállításának.

Nem sokat kellett volna tenniök, hogy megállapítsák az igazságot, de ezt a keveset sem tették meg. Szűcs Józsefet kizárták a pártból és elbocsátották állásából. Ezt a bűnösen felületes, igazságtalan határozatot később a Központi Ellenőrző Bizottság semmisítette meg.

Emellett figyelmen kívül hagynak eseteket, ahol a párt határozatait és a kormányhatározatokat durván megsértik, nem lépnek fel pártfunkcionáriusok ellen, akik törvényszegést követnek el — akiket pedig kemény büntetésben kellene részesíteni.

Varga Lajos pártonkívüli középparaszt a Központi Vezetőség titkárságához fordult panasszal, hogy a méhteleki községi és a csengeri járási tanács nem orvosolja jogos sérelmeit.

Varga Lajos panaszát a szabolcsmegyei tanács vizsgálta meg. A vizsgálat bebizonyította, hogy a bejelentő több sérelme jogos: vele több esetben igazságtalanul jártak el, és hogy a községi tanács végrehajtó bizottságának titkára közömbösen kezeli a parasztok ügyét. A megyei tanács utasította a járási tanács elnökét Varga Lajos panaszának orvoslására és arra, hogy állapítsa meg a végrehajtó bizottság titkárának, Juhász Gyulának felelősségét. Ezt az utasítást a járási tanács elnöke nem hajtotta végre. Ellenkezőleg, újabb jegyzőkönyv felvételét rendelte el a bejelentővel szemben. Rá akarták bírni ezt a parasztembert egy hamis jegyzőkönyv aláírására. A községi végrehajtóbizottsági titkár minden áron kuláknak akarta minősíteni, s ezért a Varga-család multszázadbeli vagyona és földmennyisége után kutattak.

A jogos panaszt csak a Központi Ellenőrző Bizottság szigorú fegyelmi büntetése után orvosolták.

A megyei és városi fegyelmi bizottságok az eddig elért kétségtelenül jelentős fejlődésük mellett még sok esetben figyelmen kívül hagyják, hogy minden egyes párttaghoz, aki valamilyen vétséget követett el, úgy kell közeledni, ügyét úgy kell megvizsgálni, hogy számításba vegyünk a hiba elkövetésének minden körülményét és feltételét.

III.

Tisztelt Elvtársak!

A Központi Ellenőrző Bizottságnak a II. kongresszus óta végzett munkájában vannak hiányosságok is. A nagyszámú ügyek vizsgálata folyamán követtünk el hibákat. Előfordult, hogy a Központi Ellenőrző Bizottság az eléje kerülő ügyet politikailag nem elemezte eléggé és liberális határozattal zárta le. Olyan esetek is előfordultak munkánkban, amikor a párttag elkövetett hibáinak vizsgálatánál egyoldalúan csak a hibákat néztük és nem vettük figyelembe, hogy voltak eredményei is. Ilyen alapon a hibákhoz mérten túl szigorú határozatot hoztunk, holott enyhébb ítélet az adott esetben nevelőbb hatású lett volna.

Egyes ügyek vizsgálata a Központi Ellenőrző Bizottságnál is hosszúra nyúlt. A megvizsgált és megtárgyalt ügyekből levont tanulságokat, például pártunk parasztpolitikájának megsértését, a bírálat elfojtását nem mindig jeleztük elég súllyal a Központi Vezetőség vezető szervei felé.

1952-ben, de különösen az 1953. év első felében a Központi Ellenőrző Bizottság vizsgálatai egyre gyakrabban mutatták, hogy pártszervezeteinkben — a megyei bizottságoktól a pártalapszervezetekig — sok esetben megsértik a pártdemokráciát, nem tisztelik a párttagok jogait, vagy figyelmen kívül hagyják a párttagság véleményét. Számos esetben kellett leváltani és megbüntetni járási pártbizottságok tagjait, mert önkényeskedtek; községi pártszervezetek vezetőit, mert intézkedéseikben figyelembe se vették a község dolgozóinak véleményét, és így csorbították a pártszervezetek tekintélyét. Hogy ilyen esetekben rendet teremtsünk és helyreállítsuk a pártszervezetek tekintélyét, szigorú határozatokat kellett hozni egészen a pártból való kizárásig.

Többször kellett a Központi Ellenőrző Bizottságnak közbe lépnie, amikor a népköztársaságunk alkotmányában biztosított munkához való jogot helytelenül, a párthoz való tartozással, a párttagsággal kötötték össze. Olyan esetekben, amikor vállalati igazgatóink vagy a személyzeti osztályok vezetői kis, nem vezető munkakörből is el akartak bocsátani dolgozókat azért, mert valamilyen hibáért a pártból kizárták őket.

A Központi Ellenőrző Bizottság az eléje kerülő esetekben kijavította az alsóbb pártszervekben elkövetett hibákat. Néhány kivételtől eltekintve azonban nem ment tovább és nem vonta felelősségre az ilyen hibák elkövetőit.

A Központi Ellenőrző Bizottság és a pártválasztmányok mellett tevékenykedő fegyelmi bizottságok között rendszeres kapcsolat van. A bizottságok a Központi Ellenőrző Bizottság tanácsait és tapasztalatait munkájukban szívesen veszik és felhasználják.

A Központi Ellenőrző Bizottság munkájában arra törekedett, hogy felkutassa és személyre, funkcióra való tekintet nélkül felelősségre vonja mindazokat a párttagokat, akik a párt Szervezeti Szabályzatát valamilyen formában *megsértették*. Vizsgálatai nyomán levont tanulságok, tapasztalatok alapján *nevelte és segítette* a pártszervezeteket abban, hogy védjék és őrizzék a párt tisztaságát, fokozzák ütőképességét.

A Központi Ellenőrző Bizottság vizsgálatai azt is megmutatják, hogy a vezetők még sokhelyütt nem foglalkoznak megfelelően kádereikkel. Elvtársaink kevesebb hibát követnének el munkájuk közben, ha ezen a téren a javulás gyorsabb lenne. Pártszervezeteinkben, a pártbizottságoknál, de az állami hivatalokban is azt tapasztaljuk, hogy sok vezető csak akkor foglalkozik munkatársaival, ha azok már valami hibát követtek el. Mennyivel jobb lenne, ha a vezetők munkatársaikat rendszeresen meghallgatnák, ha nehézségeikben folyamatosan támogatnák őket. Az ilyen vezetők elfelejtik, hogy nemcsak a munkakört kell a káderek részére kijelölni és megfelelő fizetési kategóriába besorolni őket, hanem ezenkívül igen fontos — az anyagiaknál is értékesebb — a bíráló, a tanító, a nevelő emberi szó.

A párt- és kormányhatározatok megvalósítása a pártszervezetek vezetőségeit és kádereit nehéz feladatok elé állítja.

Könnyebben és bátrabban végeznék munkájukat, kezdeményezőbbek lennének az akadályok elhárításában, ha többször kapnának dicsérő szót vagy elvtársi bírálatot. Különösen a minisztériumok és a vállalatok személyzeti osztályai ellen jött a Központi Ellenőrző Bizottsághoz sok ilyen értelmű panasz. Elsősorban ők hivatottak arra, hogy a kádereket megismerjék, problémáikkal foglalkozzanak, eredményeikre, nehézségeikre felhívják a fölötteseik figyelmét. Sajnos a személyzeti osztályok egy része még nem így fogja fel hivatását. Feladatukat, a dolgozók megismerését, a velük való személyes kapcsolat megteremtését, nehézségeikben való segítségnyújtást összetévesztik — ahogy Rákosi elvtárs beszámolójában is rámutatott — a dolgozók papírjaival való foglalkozással, s különböző kérdőívek kitöltetésével. Ritkán vagy egyáltalán nem beszélgetnek az embe-

rekkel, vagy ha magukhoz is hivatják őket, a beszélgetés csak futólagos és nem igazi elvtársi meghallgatás.

Igy történik meg, hogy megjutalmazásra, kitüntetésre nem mindig az arra érdemeseket terjesztik elő. Előfordul, hogy maga a megjutalmazott csodálkozik legjobban, hogy vajjon miért is érte őt ez a kitüntetés?

Megtörtént, hogy a megjutalmazott néhány nap múlva felmondólevelet kapott, melyben felmondása okául elégtelen munkáját jelölték meg. (*Mozgás.*)

Elvtársak! A kádereknek nagy szükségük van a jó munkáért elismerő, dicsérő, a hibákért bíráló és korholó elvtársi szóra. Ez neveli, erősíti őket, ez ad erőt a nehézségek leküzdéséhez.

Párt- és kormányhatározataink mutatják az utat a szocializmus építéséhez, dolgozó népünk egyre szépülő életéhez. De a szocializmus építésének sok nehéz szakaszán ezek a helyes határozatok csak a kommunista káderek példamutatóan lelkes munkájával, átmeneti nehézségek vállalásával valósulnak meg. Ahol a párttitkárok, a vezetők jól foglalkoznak a káderekkel, ahol gyakran beszélgetnek velük és széles körben ismertetik eredményeiket, őszintén rámutatnak hibáikra, ahol feltárják, elemzik a nehézségek okát, ott ebből munkatársaik erőt merítenek. Erőt az akadályok merész leküzdéséhez, bátorságot a feladatok megoldására. Ilyen úton gyorsabban nevelődnek felelősségteljes, nagy feladatokra alkalmas káderek.

A tanulságok arra intenek minden párttitkárt, állami vagy üzemi vezetőt, foglalkozzanak kevesebbet a papírokkal és sokkal többet az élő emberekkel. (*Taps.*)

Tisztelt Elvtársak!

Pártunk 1953 júniusi és októberi határozatai után sok üzemből, de főleg vidéki, falusi pártszervezetektől a Központi Ellenőrző Bizottság segítségét kérték olyan ügyekben, amelyekről előzőleg azt hitték, hogy nem szabad bírálni. A vizsgálatok arra mutattak, hogy több helyen durván megsértették pártunk parasztpolitikáját.

Járási pártbizottságok és falusi pártszervezetek számos esetben eltorzították a párthatározatokat. Számos kizárási határozatot kellett felülvizsgálni és megsemmisíteni, mert pártunk Szervezeti Szabályzatának megsértésével hozták. Különösen sok meggondolatlan pártbüntetést róttak ki becsületes, pártunk politikáját támogató kis- és középparasztokra. A Központi Ellenőrző Bizottságnak az 1953 június óta eléje kerülő falusi dolgozó

paraszt párttagok fellebbezései alapján az ügyek 70 százalékában kellett az alsóbb pártszervek helytelen határozatait megváltoztatni.

Járási pártbizottsági tagokat és községi pártszervezeti titkárokat kellett szigorú pártfegyelmi büntetésben részesíteni pártunk Szervezeti Szabályzatának megsértése miatt.

A Központi Vezetőség júniusi és októberi határozatai után pártszervezeteinkben erősödött a bírálat és az önbírálat. Bátran fellépnek a párt politikájának megsértői vagy eltorzítói ellen. Ez már maga is komoly javulást jelent. De a pártszervezetek közép- és alsókádereinek önkritikája kissé gyengébb. Nem szívesen néznek szembe saját elkövetett hibáikkal és lassan teszik jóvá azokat. A dolgozók leveleinek és bejelentéseinek gondos vizsgálata sokoldalúan mutatja, hogy mennyire akadályozza a párthatározatok végrehajtását az elkövetett hibákhoz való ragaszkodás. A párt- és kormányhatározatok előtt, népünk jobb és szebb életét biztosító intézkedések útjában mint akadályok és göröngyök állanak egyes párt- vagy tanácsfunkcionáriusok hibái. Ahol az önbírálat gyenge ahhoz, hogy a hibákat saját erejükből felszámolják, és a felsőbb szervek intézkedése is kevés, ott az akadályok továbbra is megmaradnak és útját állják a határozatok eredményes megvalósításának.

A Központi Vezetőség júniusi határozata óta új jelenség, hogy több pártszervezetünk területén, ahol a júniusi határozat előtt pontosan végrehajtották a párt- és kormányhatározatokat, sőt még túl is mentek rajtuk és többet követeltek, mint amit a törvény előírt, újabban sokkal jobb körülmények között passzívak, vagy egyenesen visszahúzódnak a határozatok megvalósításától. Ahelyett, hogy a reakciós vagy kulákelemek törvénytöréseivel szemben keményen fellépnének, azt tétlenül nézik, vagy egyes esetekben — például vágási engedélyek kiadásánál — még törvényellenes engedményeket is tesznek részükre.

Ilyen eseteket találtunk Tizsaszentimrén, Rákóczi falván, ahol a pártszervezet elnézi, hogy szegre akasszák a falusi osztályharcot. Ezekkel a jelenségekkel szemben az eddiginél sokkal keményebben kell fellépni.

Ezek az esetek komolyan mutatják, hogy ahol a pártszervezetek nem töltik be politikai vezető szerepüket, ott az osztályellenség zavartalanul végezheti kártevő munkáját.

A Központi Ellenőrző Bizottság vizsgálatai azt mutatják, hogy a dolgozók bejelentéseiben feltárt hiányosságok nagyobb

részét helyi erőkkal, központi intézkedés nélkül is rendbe lehet hozni. Ez elé olyanok gördítenek akadályokat, akik maguk is felelősek a hibák elkövetéséért. Így a somogymegyei barcsi járásban a falusi párttagoknak indokolatlan kizárása és a járási tanács által elkövetett törvénysértések helyrehozása azért ment nehezen — bár a megyei pártbizottság igen határozottan lépett fel az igazságtalanságokkal szemben —, mert egyes járási párt- és tanácsfunkcionáriusok azt hitték, ha jóváteszik elkövetett hibáikat, tekintélyük csökken. Ilyen helytelen nézettel szemben a Központi Ellenőrző Bizottságnak gyakran kellett fellépnie. A tekintély igen fontos, elvtársak, de ezt a tekintélyt a pártszervezetek vezetői, a pártfunkcionáriusok jó munkájukkal, s ne elkövetett hibáik takargatásával szerezzék meg!

IV.

Tisztelt Elvtársak!

A Központi Ellenőrző Bizottságnak számos esetben kellett eljárást indítania, mert párttagjaink nem voltak elég éberek. Vizsgálataink azonban azt mutatják, hogy az ellenség elleni harcban pártszervezeteinkben vannak eredmények. E téren kádereink sokat fejlődtek. Pártszervezeteink munkája az éberség terén is javult. A kártékony, romboló vagy kimondottan ellenséges tevékenységet sok esetben egyes pártfunkcionáriusaink ismerték fel és leplezték le.

Hosszan lehetne sorolni olyan eseteket, amikor a kártevő, ellenséges tevékenységre egyszerű párttagok vagy pártonkívüli dolgozók bejelentései hívják fel a figyelmet. A dolgozók levelei, bejelentései e téren is felbecsülhetetlen segítséget nyújtanak a szocializmus építése folyamán az ellenség elleni harcban.

Az országnak szüksége van jól képzett elhárító szervekre, melyek védik országunkat és pártunkat az ellenséges behatolással szemben. Az elhárító szervek ébersége fontos támasza a dolgozók pártjának és államának. Mindez nagyon szükséges, de sohasem pótolja a kommunisták százezreinek éles szemét, osztályharcos éberségét, figyelő- és ítélőképességét.

A kommunisták és pártonkívüliek bejelentéseinek tízezrei, melyeket pártunk központjának, a Központi Ellenőrző Bizottságnak, a kommunista sajtónak vagy az Állami Ellenőrző Központnak küldenek, mutatják, hogy a régi polgári felfogás helyébe, a „nem a te dolgod“, „ne törődj vele“, a „mi közöd hozzá“,

a „csak a magad ügyével törődj“ helyébe széleskörűen „a párt a mi pártunk“, „az ország ügye a mi ügyünk“ lépett. A párt- és kormányhatározatok megsértése, rossz üzemi tervezés, vagy a tervek be nem tartása, anyagpocsékolás, rossz munka nem magánügy ma már, hanem az egész párttagság, az összes dolgozók ügye.

Végül, elvtársak, beszélnem kell még arról, hogy a beszámolási időben hogyan javult a párttagoktól és pártönkívüliektől érkező bejelentésekkel, levelekkel és panaszokkal való foglalkozás a pártbizottságoknál.

A központi és a helyi pártszervek a párttagoktól és pártönkívüli dolgozóktól a legkülönbözőbb kérdésekben — és pedig nemcsak személyi vagy párt, hanem gazdasági, politikai jellegű kérdésekben — hozzájuk érkező levelekkel, bejelentésekkel és panaszokkal az utóbbi időben jóval nagyobb figyelemmel foglalkoznak.

Számos pártbizottságnál azonban, különösen a járási pártbizottságoknál hanyagul intézik a dolgozók leveleit és bejelentéseit. Nagy késedelemmel vizsgálják meg azokat, nem fordítanak rájuk kellő figyelmet, többeket válasz nélkül hagynak.

Fel akarom hívni a figyelmet az olyan bejelentésekre és levelekre is, amelyeknek egyik része a vizsgálat során beigazolódik, a másik része nem. Ahelyett, hogy a figyelmet a levélben feltárt hibák megszüntetésére összpontosítanák, gyakran abba kapaszkodnak bele, hogy a levél egyes állításai nem bizonyultak helytállónak. Ilyenkor nem támogatják a bejelentőt abban, amiben igaza van, nem magyarázzák meg neki, hogy mi-
ber, tévedett, sőt néha igazságtalanul járnak el vele szemben: alaptalan vádaskodást vetnek a szemére, egyes esetekben még büntetéssel is sújtják.

Ilyen helytelen eljárások ellen számos esetben kellett a Központi Ellenőrző Bizottságnak szigorúan fellépnie. A vizsgálatok azt mutatják, hogy nem minden pártbizottság tekintette kötelességének védelmébe venni azokat, akik a párt segítségére vannak a fogyatékok feltárásában.

Meg kell említenem, hogy a sok becsületes bejelentő mellett vannak rágalmazók is. Még mindig előfordul, hogy becsületes, jól dolgozó, harcos párttagjainkat, párt- és állami funkcionáriusokat egyesek különböző rágalmakkal, hamis vádakkal akarnak lejáratni. Az ilyen emberek célja: hazugságaikkal zavart kelteni és egyes elvtársakat tönkretenni.

Beszélnem kell ezekről az emberekről, mert ők a bírálat leple alatt valótlan vádakat eszelnek ki, nem a való tényekről írnak, hanem mindenféle hazugságokról, zagyva pletykákról és alaptalan vádaskodásokról. Ezek a rágalmazók nyilván úgy gondolják, hogy rágalmaik olyanok, mint a korom, ha le is mossák a becsületes emberről, valami csak ragad rajta.

Például a munkások 1945-ben az egyik nyomdából kidobtak egy nyilas munkavezetőt. Ez a fasiszta bitang évekig üldözte a dolgozók soraiból kiemelt kádereket hazug rágalmakkal. Rendszerint azt írta, hogy az illető munkás nyilas volt, fűszerezve egyéb hazugságokkal. Minden ilyen rágalmazó levelet három helyre küldött meg: a pártközpontba, a minisztérium személyzeti osztályára, ahol az illető káder dolgozott, és az államvédelmi hatóságnak. A mi megvizsgált esetünkben, ahol ezt a bitangot lelepleztük, ezt a hazugságokon alapuló bejelentést egyik helyen sem vizsgálták meg, hanem azt ténynek fogadták el, és megindították az eljárást a rendes, becsületes dolgozó ellen. Mind-egyik helyen a másik fórumra hivatkoztak, a személyzeti osztály a pártközpontra, hogy onnét is ezt a véleményt kapta — a pártközpont a rendőrhatóságra, ahol szintén ott feküdt a bejelentő hazugsága, hogy ott is úgy tudják, hogy ez a káder fasiszta volt. Ezzel a rágalmazóval személyesen is megismerkedtünk, mert átadtuk a bíróságnak, ahol elnyerte méltó büntetését. (*Taps.*)

Még csak nem is tagadta, hogy sorozatosan hazugságokat írt. „Én haragszom magukra — mondotta —, és eddig még senki sem kérdezte meg tőlem, hogy az igazat írom-e?” (*Derűlség.*)

Elvtársak! Semmiféle vélemény vagy információ nem mentesítheti a pártfunkcionáriust, a hivatalvezetőt vagy a személyzeti osztály vezetőjét attól, hogy ő magának is legyen véleménye, hogy ő a maga részéről is megvizsgálja a bejelentéseket. És ha az ő véleménye, az ő vizsgálata mást mutat ki, mint a neki küldözgetett papír, hát harcoljon keményen a maga igazáért! Ilyen — fentemlített — esetek csak ott történnek, ahol papírszagú a munka, ahol nem vizsgálják meg a bejelentéseket, ahol az embert nem nézik, munkatársait meg sem kérdezik, hanem a hazug papírok alapján döntenek a sorsa felett. Ilyen esetek történnek, ahol ellenőrzés nélkül a káderjellemzésekbe írják be az ilyen hazugságokat, és így a rágalmazó koholt vádjaiból szigorúan titkos dokumentum lesz, amit most már páncélszekrényben őriznek. Minden rágalmazó titkos álma, hogy kitalált hazugsága valamilyen hatóság levélpapírjára kerüljön, s mint

ilyen, a hatóság tekintélyével alátámasztva meginduljon a halhatatlanság útján, és elkísérje a megrágalmazott kádert egész életén át. Meg kell mondanom, hogy jó néhány rágalmazónak sikerült ez az álom, és hazugságait, rágalmaikat a személyzeti osztályvezetők és munkatársaik berakták dossziéjukba, mint szigorúan titkos anyagot. Az ilyen rossz papírmunka nyomán sok rendes, becsületes embert ért meg nem érdemelt sérelem.

A Központi Ellenőrző Bizottság vizsgálata 53 esetben állapította meg, hogy hazug rágalmakkal vádoltak egyes párt- és állami vezető funkcionáriusokat. Sajnálattal kell megállapítani, hogy több helyen, anélkül, hogy megvizsgálták volna, hitelt adtak a rágalmaknak, és érdemtelenül részesítettek hátrányban rendes elvtársakat.

Például Wilhelm Béláné, a Duclos Bányagépgyár munkásnője több éven át küldöztette különböző hivatalokhoz és a sajtóhoz a gyár igazgatója elleni bejelentéseit. A bejelentések zömükben rágalmazó és a becsületsértést is magukban foglaló írások voltak. Háttérükben az állt, hogy a gyár igazgatója nem volt hajlandó Wilhelm Bélánét az általa kívánt helyre előléptetni, mert nem tartotta arra alkalmasnak.

Wilhelm Bélánét számos helyen hallgatták meg. Tömegével írt bejelentéseit sok helyen hónapokon át vizsgálták, s a gyár igazgatóját becsmérő kijelentéseiért egyes helyeken még meg is dícsérték. De azt nem nézték meg, hogy mögötte egy kispolgári tehetségtelen törtető egyéni ellenszenve áll.

Wilheimné egész nap gyűjtögette a Duclos-gyárban az adatokat — szinte ez volt a munkája. És ha látott vagy hallott valamit, amit az első munkavezető félóra alatt rendbehozhatott volna, megírta az ország 10 különböző hivatalának.

Az ilyen emberek nagy károkat okoznak, mert egyrészt büntetlenül rágalmaznak rendes, köztisztületben álló vezetőket, másrészt a központi szerveket zaklatják olyan ügyekben, amiben egy műhelyrészlegvezető azonnal és eredményesen intézkedhet.

Az ilyen rágalmazók nemcsak azoknak ártanak, akiket rágalmazásaik céltáblájául választottak, ártalmasak azért is, mert pártszervezeteink figyelmét elvonják a ténylegesen meglévő fogyatékok feltárásától és kiküszöbölésétől.

Tisztelt Elvtársak!

A pártunk előtt álló feladatok sikeres megoldása sok erőt és energiát követel. Az eredmények nem maguktól jönnek, azo-

kat szívós harcban kell kivivnunk, legyőzve az utunkon tornyosuló akadályokat és nehézségeket, az ellenség minden bomlasztó kísérletét.

A Központi Ellenőrző Bizottság munkájának politikai színvonalát is tovább kell javítani. Gyorsabban és szigorúbban kell fellépni azok ellen, akik eltérnek a párt- és kormányhatározatokban elfogadott irányvonaltól, mindazok ellen, akik vétének a pártélet legfőbb törvénye, a Szervezeti Szabályzat ellen.

Kérem a tisztelt pártkongresszust, hogy a Központi Ellenőrző Bizottság munkájáról tett beszámolómat fogadja el. (Nagy taps.)

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA SZERVEZETI SZABÁLYZATÁNAK MÓDOSÍTÁSA

ACS LAJOS ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE

Tisztelt Kongresszus! Kedves Elvtársak!

A Központi Vezetőségnek a pártkongresszus elé terjesztett beszámolója gondosan, behatóan elemezte azt a nagy változást, hatalmas fejlődést, amely az ország, a nép, a párt életében a felszabadulás s a legutóbbi kongresszus óta bekövetkezett.

E változás, fejlődés az ország társadalmi életében, a pártban, a párt munkájában, munkastílusában indokoltá teszi, hogy a pártkongresszus lényeges módosításokat hajtson végre pártunk Szervezeti Szabályzatában.

A PÁRT MEGHATÁROZÁSARÓL

A módosított Szervezeti Szabályzat pártunk új meghatározását adja: „*A Magyar Dolgozók Pártja a munkásosztály, a dolgozó nép pártja. Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit: a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait. A párt önkéntes harci szövetség; tevékenységét Marx—Engels Lenin—Sztálin tanítása vezérli.*” (Szervezeti Szabályzat. 1. pont.)

Pártunk meghatározásának elvi jelentőségű módosítását indokoltá tette a társadalmunk életében bekövetkezett hatalmas változás: az utóbbi években szilárdra kovácsolódott a párt vezetése alatt a munkásosztály egysége. Napról napra erősödik államunk alapja: a munkásság s a dolgozó parasztság megbonthatatlan szövetsége. Ma már sziklaszilárd alapokon nyugszik tehát hazánkban a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály hatalma. Ezért joggal állíthatjuk, hogy a társadalmunk

életében bekövetkezett gyökeres változások eredményeként kifejlődőben van népünk erkölcsi-politikai egysége, közelebb került egymáshoz a munkásosztály, a dolgozó parasztság s az értelmiség. Ezt kifejezi pártunk módosított Szervezeti Szabályzata is.

A Szervezeti Szabályzatban a párt meghatározásáról szóló rész félreérthetetlenül világossá teszi, hogy a szocializmusért folytatott nagy harcot a munkásosztály vezeti, hogy a nemzet vezető osztálya a munkásosztály, melynek érdekei egybeesnek az egész nép, az egész nemzet érdekeivel. Ennek megfelelően a párt mindenekelőtt a munkásosztály pártja. Ezt fejezi ki a párt meghatározásának azon része, amely a következőképpen hangzik: „*A Magyar Dolgozók Pártja a munkásosztály, a dolgozó nép pártja.*”

A felszabadulás előtti évtizedek s a felszabadulás óta eltelt idő az egész nép számára kézzelfoghatóan igazolta, hogy a párt vezetése alatt a munkásosztály szállt sikra legkövetkezetesebben a magyar nép érdekeiért. A munkásosztály hősi harcokban szerezte meg az egész nép, az egész nemzet bizalmát; népünk ma elismert vezetőjének tekinti a magyar munkásosztályt s pártját, a Magyar Dolgozók Pártját. (*Taps.*)

Fejlődött, változott az elmúlt években a dolgozó parasztság is. Dolgozó parasztságunkban kifejlődött az odaadás, a ragaszkodás a párt iránt. A dolgozó parasztság felismerte, hogy egyetlen párt harcolt következetesen érdekeiért: a kommunisták pártja, a Magyar Dolgozók Pártja. A dolgozó parasztság elfordult azoktól a pártoktól, amelyek évtizedeken át visszaéltek bizalmával, félrevezették őt. Pártunk helyes politikája napról napra fokozza a dolgozó parasztság bizalmát a párt iránt. A dolgozó parasztság hisz pártunknak, elfogadja vezetését. Ez vitathatatlan történelmi tény!

Ezért indokolt, hogy a párt meghatározásában kifejezésre jusson a szoros, megbonthatatlan barátság a két nagy dolgozó osztály, a munkásosztály és a dolgozó parasztság között, a közeledés a két nagy osztály között, a dolgozó parasztság közeledése a szocializmushoz.

Az értelmiség életében is nagy változások következtek be. A régi értelmiség fejlődött, s jórésze átalakult, megismerte és egyre inkább magáévá teszi a szocialista eszméket. A régi értelmiség képviselői közül sok kommunistává vált az utóbbi években. Ezt a fejlődést semmiesetre sem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezenkívül az értelmiség körében egyre nagyobb szerephez jut az új

értelmiség, a munkások, parasztok, értelmiségiek fiaiból lett új értelmiségi generáció, amelyet már a párt nevelt, az új iskola nevelt. Az életben a régi és az új értelmiség egyre jobban összeforr. Ez új jelenség társadalmunk életében. A Szervezeti Szabályzatban a párt meghatározásakor ezt az új jelenséget figyelembe kell venni.

A párt meghatározása mindezt figyelembe veszi; kimondja, hogy a párt *„Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit: a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait.”*

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy hazánk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet útján van, hogy a szocializmus alapjait hazánkban még nem raktuk le. Hazánkban még megvan a kulákság, a falusi burzsoázia. Jóllehet a városban a kizsákmányolás lényegében megszűnt, a volt kizsákmányolók befolyása még nem szűnt meg teljesen a társadalom egyes rétegeire. Ebből következik, hogy pártunknak, államunknak, dolgozó népünknek szakadatlan, éles osztályharcot kell vívnia mind a meglévő kizsákmányolás, mind pedig a kizsákmányolók maradványai és befolyásuk ellen falun és városban egyaránt.

A párt meghatározásakor tekintetbe kellett venni azt is, hogy pártunk a fordulat éve előtt szélesre tárta kapuit, hogy pártunkban még nem minden párttag vált teljesen kommunisztává, hogy a kommunista nevelés terén a párt tagjai körében még óriási feladataink vannak. Nem lett volna tehát helyes, ha a társadalmunk életében bekövetkezett változásokat figyelembe nem véve változatlanul meghagytuk volna a párt régi meghatározását; indokoltta vált a pártnak fentebb idézett új meghatározása.

A párt meghatározása azt az új elemet is magában foglalja, hogy a párt önkéntes harci szövetség. A párt a dolgozó nép vezére, a munkásosztály, a dolgozó nép harci szövetsége, élcsapata: szervezi, vezeti, irányítja az egész nép küzdelmét a szocializmus felépítéséért. Magába tömöríti, felveszi soraiba a munkásosztály, a dolgozó nép legjobb, legharcosabb, legáldozatkészebb elemeit. Felismerve a párt történelmi szerepét, a dolgozók legjobbjai önként lépnek a pártba, a nép legfontosabb harci szervezetébe. Ezzel kifejezik azt a kívánságukat, hogy az élcsapat tagjaiként kívánnak harcolni, küzdeni a népért; e harcot önként, szabad elhatározásukból vállalják. A szocializmus kivívásáért folytatott eredményes harc érdekében a párttagok önként,

szabad elhatározásukból alávetik magukat a párt vasfegyelmének, a párt törvényeinek, a Szervezeti Szabályzat előírásainak. A párt erejének, fegyelmének, harckészségének éppen az az alapja, hogy a párttagok önként, öntudatosan, a saját akaratukból, elhatározásukból lépnek a pártba, harcolnak a párt céljaiért, vállalják a párt fegyelmét, a hűséget a párt, a nép ügyéhez.

A párt irányelveinek, a Szervezeti Szabályzat előírásainak érvényesítéséért, a szocializmus teljes győzelmének biztosításáért vívott küzdelem — mindez harci szövetségbe tömöríti pártunk tagjait. A szocializmus felépítésének közös célja, az e célért folytatott harcban kikovácsolódott közös, egységes akarat és a kommunista öntudaton felépülő vasfegyelem olyan szövetséggé fejleszti a pártot, amely alkalmassá teszi, hogy valóban *a munkásosztály, egész dolgozó népünk élcsapata és a társadalom vezető és irányító ereje legyen.* (Taps.)

A párt meghatározása leszögezi, hogy a pártot Marx—Engels—Lenin—Sztálin tanítása vezérli. Ez az ideológiai, politikai, szervezeti egység alapja, az egyöntetű cselekvés biztosítója. A párt egységéről szóló részek lényegében változatlanul, a régi Szervezeti Szabályzat szövegezése szerint megmaradtak az új Szervezeti Szabályzatban. Változás annyiban történt, hogy a párttagok kötelességei között a párt egysége fölötti őrködést az új Szervezeti Szabályzat az első helyre teszi, ezzel is kihangsúlyozva e kérdés nagy fontosságát. A párt ideológiai, politikai, szervezeti egységének mérhetetlen nagy a jelentősége: ez az alapja a munkásosztály, a dolgozó nép minden győzelmének, feltétele a szocializmus sikeres felépítésének: ez a biztosítója annak, hogy a párt, a munkásosztály, a dolgozó nép minden erejét azonos célra összpontosítja, hogy a párt minden szervezeti egységesen cselekszik.

A párt egységének helyes politikánk elvi alapjain kell sziklaszilárdan nyugodnia. Nem kétséges, hogy a pártkongresszus pártunk eszmei-politikai, szervezeti egységét, összeforrottságát, a pártvezetés egységét és összeforrottságát, minden sikerünk forrását megacélozza, még keményebbre kovácsolja.

A KOLLEKTÍV VEZETÉSRŐL ÉS A PÁRTDEMOKRÁCIA KITERJESZTÉSÉRŐL. A PÁRTTAGOK JOGAINAK FOKOZOTTABB VÉDELME

A Szervezeti Szabályzat egyik legfontosabb új vonása, hogy leszögezi: „... a párt valamennyi vezető szervének munkájában érvényesülnie kell a pártvezetés legfőbb lenini elvének, a kollektív vezetésnek; küzdeni kell a marxista-leninista párttól idegen személyi kultusz ellen.” (Szervezeti Szabályzat. 11/b pont.)

Ismeretes, hogy a pártban — lényegében minden fokon — az utolsó években háttérbe szorult a kollektív vezetés. A párt politikájában 1951—1952-ben elkövetett hibák egyik fő forrása a kollektív vezetés hiánya és a személyi vezetés előtérbe kerülése volt. E hibát a Központi Vezetőség 1953 júniusi ülése bátor önbírálattal az egész párt, az egész ország elé tárta azért, hogy a pártot mozgósítsa e helytelen vezetési gyakorlat kiküszöbölésére, a kollektív vezetés helyes elvének megvalósítására. A kollektív vezetés alkalmazásáért folytatott következetes harcban eltelt hónapok fényesen igazolják a lenini tanítás helyességét. A párt életében a kollektív vezetés elvének érvényesítése már eddig is jelentős változásokat hozott; a választott vezetőségek tagjai mind a Központi Vezetőségben, mind az alsóbb pártbizottságokban, mind a helyi szervekben egyre inkább felelősséget éreznek a kollektív vezető szervek munkájáért, határozataiért; egyre inkább kollektívan alakítják ki a párt politikáját.

A kollektív vezetés lényege mindenekelőtt az, hogy a párt politikáját — két kongresszus között — a párt Központi Vezetősége kollektívan dolgozza ki: e feladatot csak a Központi Vezetőség láthatja el, mivel a párt Központi Vezetőségében egyesül pártunk bölcsesége, nagy múltja, sokévtizedes tapasztalata. Ezért növekszik napról napra a párt Központi Vezetőségének tekintélye az egész párt s az egész magyar dolgozó nép előtt! (Taps.)

A Szervezeti Szabályzat új előírása szerint a budapesti, a megyei, a járási pártbizottság — két pártértekezlet között — területe pártszervezeteinek vezető szerve. A pártbizottság a gyakorlati munka vezetésére kislétszámú párt-végrehajtóbizottságot választ. A Szervezeti Szabályzat eddig a megye, a járás stb. pártszervezeteinek vezető szervét „pártválasztmányoknak” nevezte, s a módosított Szervezeti Szabályzatban „párt-végrehajtóbizottságnak” megjelölt szervet nevezte „pártbizottságnak”. A hiba nem elsősorban az elnevezésben volt; a hiba abban volt, hogy a pártválasztmány gyakran hónapokig nem ült össze, a terület

fontos politikai kérdéseit nem vitatta meg, a munkára általában határozatokat nem hozott. Ezért a gyakorlatban, a valóságban a régi pártbizottság — amely a pártválasztmány által választott szűkebb testület volt — látta el a terület pártszervezeteinek vezetését. Ezen gyökeresen változtatni kell! Ennek elősegítésére a Szervezeti Szabályzat az eddig pártválasztmánynak nevezett kollektív vezető testületet nevezi pártbizottságnak.

A pártbizottságnak és egyszersmind az alapszervezetek taggyűléseinek — az utóbbiak a helyi pártszervezetek kollektív vezető szervei — azonban nem lehet feladatuk a pártmunka operatív vezetése. Tekintve, hogy pártunk a kollektív vezetésben kellő gyakorlattal még nem rendelkezik, ilyen törekvések megfigyelhetők pártunkban. Például egyes helyeken túl sűrűn üléseznek a pártbizottságok. A rövid tapasztalat is azt bizonyítja, hogy ez nem segíti elő a kollektív vezetés kialakítását. A túl gyakori ülésezés azzal jár, hogy a pártbizottság elvesz az operatív munka részleteiben, megszűnik a terület felelős vezető politikai szerve lenni. A pártbizottság a lényeges, fontos kérdésekben határoz, az operatív munkát a párt-végrehajtóbizottság, s a többi megfelelő szerv végzi.

A módosított Szervezeti Szabályzat úgy intézkedik, hogy a legfontosabb pártbizottságoknak három titkára legyen a jövőben. Mi a titkárok szerepe? A titkárok a vezető pártszervek határozatai alapján az apparátust felelősen vezetik; erre nagy szükség van, mert ha a titkárok nem vezetik határozottan az apparátust, akkor az apparátusban bizonytalanság lép fel, mint ennek az elmúlt hónapban többször — s nem egy helyen — tanúi voltunk.

A vezető pártszervek mellett létrehozott apparátusnak rendkívül nagy a fontossága. A vezető pártszervek mellett létesített apparátusban dolgozni nagy megtiszteltetés. Az apparátus dolgozói küzdenek a vezető pártszervek utasításai alapján a határozatok végrehajtásának megszervezéséért, ellenőrzik a határozatok végrehajtását; az alsóbb választott pártszervekben észrevételeiknek, tanácsaiknak igen nagy a súlya. A kollektív vezetés megvalósítása, a választott pártszervek vezetése azt jelenti, hogy az apparátus dolgozóinak nem szabad felújítaniok azt a káros gyakorlatot — mely a múltban tapasztalható volt —, hogy a vezető pártszervek utasításai nélkül, a saját maguk által kialakított vélemény alapján dolgoztak vagy rendelkeztek az alsóbb szervekben. Azonban nem szabad újabb, káros gyakorlatot sem bevezetni, nevezetesen azt, hogy az apparátus dol-

gozói csak szemlélik az eseményeket, elhúzódnak az operatív munkától, nem küzdenek a felfedett hibák ellen s elnézik a fogyatékokokat. Az apparátusnak harcos szervezetnek kell lennie, amely a vezető pártszervek határozatai alapján, a titkárok vezetésével határozottan, energikusan, bátran küzd a határozatok végrehajtásáért.

Külön rá kell mutatni arra is, hogy a kollektív vezetés megvalósítása szükségessé teszi, hogy az alapszervezetekben az egész párttagságot bevonják a legfontosabb helyi kérdések megvitatásába és eldöntésébe.

A Szervezeti Szabályzat leszögezi, hogy a kollektív vezetés összeférhetetlen a marxizmus-leninizmustól idegen személyi kultusszal. A személyi kultusz a történelem idealista — nem materialista — szemléletéből táplálkozik. Az idealista történelemszemlélet — mint például a narodnyikok ismert elmélete — a történelmet a nagy emberek cselekedeteinek eredményeként fogja fel: nem ismeri el, hogy a történelmet a néptömegek, az osztályok harca alakítja. A marxizmus nem tagadja a személyiség szerepét a történelmi események alakításában; a személyiség annyiban játszik szerepet, amennyiben helyesen fejezi ki osztálya érdekeit, illetve a történelmi fejlődés irányát. A személyi kultusz, a személyiség szerepének helytelen eltúlzása kárt okoz; azzal jár, hogy a pártban csökken a dolgozó osztályok, a nép történelemformáló szerepének megértése, az objektív társadalmi erők felismerése és felhasználása. Ez hibákra vezet a párt politikájában. A személyi vezetés pedig azzal jár, hogy csökken a választott szervek szerepe, háttérbe szorul a vezető kollektíva bölcsesége, tudása, tapasztalata; ez egyoldalú döntésekhez vezethet.

A kollektív vezetés érvényesítése, a személyi kultusz elleni fellépés növelte a párt vezető szerveinek jelentőségét; lehetővé tette, hogy a párt kijavítsa a hibákat, kidolgozza helyes politikáját; fokozta a párttagság, a dolgozó osztályok, a nép öntudatát, alkotóerejét.

A módosított Szervezeti Szabályzat a párt alkotmányába iktatja a Központi Vezetőség szerveiben a kollektív vezetés fokozottabb megvalósítása érdekében 1953 júniusában végrehajtott szervezeti változtatásokat. Régi, 1953 június előtti formájában, megszűnt a Titkárság s megszűnt a Központi Vezetőség Szervező Bizottsága. A Politikai Bizottság irányítja és vezeti a pártot a Központi Vezetőség ülései között. A Központi Vezetőség Titkársága — melynek tagjai a Központi Vezetőség titkárai —

biztosítja és ellenőrzi a vezető pártszervek határozatainak végrehajtását s elosztja a hatáskörébe tartozó kádereket.

A Központi Ellenőrző Bizottságot eddig a pártkongresszus választotta. Figyelembe véve a KEB funkcióit, helyesebb, ha a jövőben a Központi Vezetőség választja meg a Központi Ellenőrző Bizottságot.

A párt központi szerveiben az ügyvitel helyességének és gyorsaságának ellenőrzése, a KV apparátusa munkarendjének s a KV pénztárának és a párt központi vállalatainak (Szikra Könyvkiadó, Szabadság Lapkiadó stb.) ellenőrzése szükségessé tette, hogy a pártkongresszus e célra megválassza a Központi Revíziós Bizottságot.

Kedves Elvtársak!

A párt demokratikus szervezet, a párt gazdája — mint Lenin tanítja — a párttagság. A Szervezeti Szabályzat előírásainak szigorú megtartása a legfőbb biztosítéka annak, hogy e helyes lenini elv megvalósuljon az életben, megvalósuljon a pártban. A párt éltető eleme a demokrácia. A párt a demokratizmus nélkül elveszti harcos, öntevékeny jellegét, vonzó erejét; demokrácia nélkül a párt szervezetei elnéptelenednek, életük szürkévé, sekélyessé válik, csökken politikai munkájuk. A demokrácia friss, éltető levegője erőt, energiát, magabiztosságot ad a pártnak, növeli a párttagok öntudatát, harci kedvét, gazdaggá, elevenné teszi a pártszervezetek életét, s vonzóvá teszi a pártot a nép legjobbjai, sőt az egész nép előtt. A pártdemokrácia a friss, pezsgő pártélet forrása!

A pártdemokrácia erőteljesebb érvényesítése új életre keltette pártunk számos szervezetét, új lendületet, új erőt adott szervezeteink munkájának. Új, bátor, őszinte hang jellemzi egyre inkább pártszervezeteinkben a kommunista összejöveteleket, a vezetőségi üléseket, a taggyűléseket, a pártértekezleteket. Rövid hónapok alatt szemmel láthatóan nőttek, izmosodtak pártszervezeteink, javult politikai munkájuk. A párttagok ezrei váltak harcosabb, lelkesebb, odaadóbb kommunistákká, a nép ügyének jobb harcosaivá azért, mert a pártdemokrácia fejlesztése és kiterjesztése lehetővé tette számukra, hogy nyíltan, bátran beszéljenek, megtegyék észrevételeiket, javasolataikat, bíráljanak, küzdjenek a hibákkal, fogyatékoságokkal szemben.

A módosított Szervezeti Szabályzat kiterjeszti a pártdemokráciát.

A demokrácia egyik leglényegesebb eleme a választás. A pártban a vezető szerveket a párttagok választják közvetlenül,

vagy a felsőbb szervekbe küldötteik útján. A párttag a választás révén maga dönt arról, hogy kit kíván vezetőnek megválasztani. A Szervezeti Szabályzat egyik leglényegesebb módosítása az, amely kimondja: a választások az alapszervezetekben is titkosak legyenek. Nagy lépés ez a pártdemokrácia kiterjesztésében. A párttagság örömmel és lelkesedéssel fogadta a Szervezeti Szabályzat eme módosítását. Már az eddigi tapasztalatok is azt bizonyítják, hogy a titkos választás nagy mértékben növelte a párttagság felelősségérzetét. A választás és az ezt megelőző jelölések demokratikus légköre elősegítette egészséges, bizalomteljes kapcsolatok kiépítését a párttagság s a vezetőségi tagok között.

A Szervezeti Szabályzat azon rendelkezése is védelmezi a választás demokratizmusát, amely előírja, hogy a vezető pártszervekbe behívni (kooptálni) csak a választott tagok 15 százalékát szabad. Ez az intézkedés korlátozza a vezető pártszervek behívási jogát. Erre szükség volt azért, mert a múltban — különösen a járási pártválasztmányokba — igen nagy számban hívtak be tagokat, s ez sértette a tagság demokratikus jogait.

A pártdemokráciát a bírálat, az önbírálat, az alulról jövő bírálat megvalósításán kell mindenekelőtt mérni. A pártdemokrácia egyik leglényegesebb előfeltétele a pártszerű vita. Ez az alapja a pártban a kérdések helyes eldöntésének, a helyes politika kialakításának, az egész pártmunkának. Igaz, mindenki tudja, tapasztalja, látja, hogy a pártszerű vita, a bátor bírálat, a becsületes önbírálat kezd megvalósulni a pártban. Kár volna azonban azt hinni, hogy ezen a téren már minden rendben van.

Még nem valósult meg teljesen a Szervezeti Szabályzat szigorú előírása: „A párttag kötelessége, hogy . . . fejlessze a bírálatot, az önbírálatot, illetve az alulról jövő bírálatot, ne titkolja el és személyekre való tekintet nélkül tárja fel a párt előtt a munkában észlelt hibákat, rendellenességeket . . .” (Szervezeti Szabályzat. 3/g pont.) Az elmúlt évek s az elmúlt hónapok tapasztalatai azt mutatják, hogy a bírálatot s az önbírálatot nem lehet egy intézkedéssel egyszersmindenkorra „bevezetni”. Megvalósításért szakadatlanul harcolni, küzdeni kell. Különösen sokat kell még küzdeni azért, hogy minden párttag megértse, hogy a hibák feltárása, a pártszerű bírálat — személyekre való tekintet nélkül — kötelessége! Még a vezető pártszervekben (megyei pártbizottságokban stb.) is nem egyszer tapasztaljuk, hogy a kommunisták nem tették teljesen magukévá a Szervezeti Szabályzat tervezetének ezen új, végtelenül fontos előírását. Egyesek kényelmet-

lennek találják a bírálatot, az önbírálatot, az alulról jövő bírálatot; akadnak olyanok, akiknek nincs bátorságuk elmondani véleményüket, elhallgatják meggyőződésüket. Bizony erre még számtalan példát találunk; a Szervezeti Szabályzat ezen előírása még nem járta át ízig-vérig a vezető szervezetben sem a kommunistákat. Pedig nem kétséges, hogy ez egyike a legfontosabb kommunista kötelességeknek.

Az utóbbi időben egyes kommunista vezetők — attól tartva, hogy olyanok hírébe kerülnek, akik ledorongolják munkatársait, az embereket — elmulasztják a helyes, pártszerű bírálatot is. Ez veszélyes jelenség. A vezető éles, elvszerű, segítő, érvekre épített bírálata nélkülözhetetlen a pártmunkában.

Akad más hiba is. Egyesek nyakra-főre, komoly meggondolás nélkül, mindent és mindenkit bírálnak, és bírálatuk nélküli a tárgyilagosságot, sőt nem egyszer az igazságot. Az effajta bírálatra semmi szüksége sincs a pártnak.

Különösen rosszul állunk az önkritikával. Kétségtelen, hogy a bírálatnak ez a legnehezebb fajtája, de nélküle nem lehet meg a párt. S tapasztalni, hogy egyesek húzódoznak az önbírálattól, önbírálatuk gyakran nem őszinte, formális. Nem mutatják, de ha önkritikát várnak tőlük, megsértődnek. Nyíltan rá kell világítani, hogy az ilyen párttagok s az ilyen vezetők a pártnak kárt okoznak, nem képesek elég bátran saját személyüket a párt érdekei alá rendelni. Az ilyen párttagokat s az ilyen vezetőket azoknak a kommunista kollektíváknak, amelyeknek tagjai, segíteniök kell e hibák leküzdésében, bátran feltárva e fogyatékoságot, mely megronthatja a vezető kollektívák egységét, fegyelmét, harcképességét.

Nem áll még jól pártunkban az alulról jövő bírálat támogatása sem; az alulról jövő bírálat csak akkor bontakozik ki, ha lehetőséget adnak rá, ha elősegítik, ha igényt tartanak rá. Letöri és elkedvetleníti a bírálót az is, ha a vezető formálisan elfogadja a bírálatot, de nem tesz intézkedéseket a felfedett hibák kiküszöbölésére.

A legszigorúbban el kell ítélni azt a vezetőt, aki üldözi a bírálatot. Sajnos, ezzel is találkozni a pártban. A leggyakrabban úgynevezett „finom“ eszközökkel háritják el a bírálatot: figyelmeztetik a bírálót, éreztetik vele, hogy jobb lenne, ha hallgatna, felfelé buktatják, áthelyezik stb. Egyes esetekben azonban nem riadnak vissza a bírálat durva elfojtásától sem. E jelenséget nem szabad megtűrni a pártban.

Minden kommunistának szem előtt kell tartania, hogy a párt, a nép, a haza érdeke parancsolja, hogy a Szervezeti Szabályzat előírásának megfelelően megvalósuljon a pártszerű, tárgyalagos bírálat, önbírálat s az alulról jövő bírálat a pártban, a párt minden szervében és szervezetében.

A Szervezeti Szabályzat úgy rendelkezik, hogy: „*Budapestben, a megyékben, a járásokban, a kerületekben, a városokban, az üzemekben, a hivatalokban, az intézményekben s a falvakban...*“ (Szervezeti Szabályzat. 14. pont.) rendszeresen meg kell tartani a pártaktíva-értekezleteket.

A pártaktíva-értekezletek pártunkban mindezideig nem hozták meg. Sokhelyütt nem is értik a jelentőségét. Mi tehát a pártaktíva-értekezlet, mire szolgál, kik a résztvevői? A pártaktíva-értekezlet célja a párthatározatokból folyó helyi feladatok érdembeni megvitatása, valamint a mozgósítás e feladatok megoldására. Célszerű rendszeresen egybehívni olyan alkalmakkor, amikor a pártszervezetben fontos határozat végrehajtásához fognak hozzá, vagy a pártszervezet életében súlyos bajok merülnek fel, a pártmunka valamely területe igen elhanyagolt stb. A pártaktíva-értekezlet résztvevői a megyei, a járási, a városi stb. pártszervezet legfontosabb vezető állásban lévő kommunistái, s a termelőmunkában, a párt- és társadalmi munkában kitűnt kommunisták. A pártaktíva-értekezlet összetétele többé-kevésbé állandó. A pártaktíva-értekezlet lehetővé teszi, hogy a pártbizottság a legfontosabb kérdéseket részletesen, behatóan megvitassa a pártszervezetek legfeljebb kommunistaival, kikérje véleményüket, észrevételeiket, s ennek alapján szélesebb aktíva közreműködésével, sokoldalúan, körültekintően dolgozza ki a határozatok végrehajtására szolgáló intézkedéseket. A pártaktíva-értekezlet egyúttal neveli is a pártszervezet kommunistáit; felébreszti felelősségérzetüket, felhívja figyelmüket a pártszervezet legfontosabb, legégetőbb kérdéseire s mozgósítja őket ezek megoldására.

A pártaktíva-értekezlet tehát tanácskozó szerv, melyen a választott pártszervek határozatainak végrehajtását vitatják meg, s ezek végrehajtására mozgósítják a pártaktíva-értekezlet résztvevőit.

A párttag minden jogának tiszteletbentartása a pártdemokrácia egyik legfőbb feltétele. A párttagok jogait helyesen rögzítette a régi Szervezeti Szabályzat. Az erre vonatkozó előírások bevaltak. Nem szükséges tehát a tagok jogai című ponton lényeges

módosításokat végrehajtani. Szükséges azonban, hogy a tagok jogairól szóló pontot minden kommunista valóban megtartsa.

A tagok jogainak védelmére egy igen lényeges kérdésben kell a Szervezeti Szabályzatot kiegészíteni: jobban védeni kell a párttagot a páriból való kizárás ellen. A párttag számára a pártból való kizárás a legsúlyosabb büntetés; a pártból való kizárás a párttag számára lehetetlenné teszi, hogy részt vegyen a párt életében, munkájában, magát pártagnak vallhassa.

Az elmúlt két évben a pártból többtízezer embert zártak ki a tagkönyvcseré során. Ezeknek a kizárásoknak a zöme helyes volt, megvitatta őket a párttagság; a vita során mindenkinek megadták a lehetőséget a védekezésre, s a taggyűlés döntött a kizárás kérdésében. Ellenséges, kétes, megbízhatatlan vagy teljesen passzív embereket távolítottak el a pártból. Sajnos azonban nem egy hiba, jogtalanság is történt a kizárások során, s a jogtalanul kizárt, eltávolított párttagok közül a derék, becsületese emberek nem törődtek bele ebbe a helyzetbe, fellebbeztek abban a reményben, hogy sérelmük orvoslást talál. Ez az esetek többségében be is következett. Részben azonban a fellebbezések kivizsgálása s az érdembeli döntés nem egy esetben hónapokig, sőt évekig elhúzódott. Ezen kíván változtatni a Szervezeti Szabályzat azon előírása, mely kimondja, hogy a felsőbb pártszervek a pártból kizártak fellebbezését két hónapon belül kötelesek eldönteni. A párttag számára a párttagság szent dolog. A pártból való jogtalan kizárás megengedhetetlen; ezért volt szükséges, hogy a Szervezeti Szabályzat bevezesse a fenti rendelkezést, melyet következetesen meg kell tartani a jövőben.

A múltban gyakran előfordult, hogy a párttagsági könyvet egy-egy kommunistától a pártvezetőség a kizárás után azonnal elvette. Olykor-olykor ez helyettesítette a jogszerű kizárást. E pártszerűtlen eljárásról változtat a Szervezeti Szabályzat új előírása, mely szerint a párttag tagsági könyvét csak akkor lehet elvenni, ha kizárását a felsőbb pártszerv már jóváhagyta. Ezen időpontig a párttag jogosult részt venni a taggyűlésen és más pártösszejevetelen is.

A Szervezeti Szabályzat új pártbüntetést vezet be: a szigorú megrovást végső figyelmeztetéssel. Ennek is az a célja, hogy védje a párttagot a pártból való megokolatlan kizárás ellen. A párttagot csak a legsúlyosabb esetben szabad a pártból kizárni. Az új pártbüntetés bevezetése arra szolgál, hogy súlyos esetekben e büntetéssel sújtsák a párttagot, hacsak az elkövetett hiba vagy bűn miatt nem vált valóban méltatlanná a párttagságra.

A Szervezeti Szabályzat előírása szerint: „A Központi Ellenőrző Bizottságnak Budapesten és a megyékben a helyi pártszervektől független meghatalmazottai vannak.” (Szervezeti Szabályzat. 21. pont.) Ezek a meghatalmazottak elsősorban azért szükségesek, hogy védelmezzék a párttagot a helyi szervek esetleges önkényével és túlkapásával szemben.

A párttag védelmét jelenti a Szervezeti Szabályzat azon előírása is, amely felhatalmazza a párttagot arra, hogy részt vegyen azon ügyek tárgyalásában, amelyeknek során a pártban az ő személyéről, magatartásáról döntenek.

A PÁRTTAGOK KÖTELESSÉGEINEK KITERJESZTÉSE ÉS FOKOZÁSA. A PÁRTFEGYELEM MEGSZILÁRDÍTÁSA

A párt szervezeti felépítésének vezérelvéhez, a demokratikus centralizmushoz híven, a módosított Szervezeti Szabályzat tervezete nemcsak a pártdemokráciát terjeszti ki, hanem *nagy mértékben kiterjeszti a párttagok kötelességeit és kiemeli a pártfegyelem nagy jelentőségét.*

A szocializmus építése a párt, a munkásosztály, az egész dolgozó nép hatalmas erőfeszítését kívánja meg. A szocializmus sikeres építése lehetetlen a pártkötelességek szigorú megtartása, a legszigorúbb párt- és állami fegyelem nélkül. A Központi Vezetőség 1953 júniusi határozataiból ez is világosan következik.

Nem hűnyhatunk szemet afölött, hogy a pártkötelességek kiterjesztésének jelentőségét kevésbé értette meg a párttagság egy része, mint a pártdemokrácia kiterjesztését, hogy a pártkötelességek kiterjesztésének és a pártfegyelem megszilárdításának nagy fontosságát egyesek nem látják elég világosan. Sőt, egyesek arra gondolnak, hogy a pártdemokrácia kiterjesztése, kiszélesítése, megvalósítása egyet jelent a pártkötelességek csökkenésével, a pártfegyelem meglazításával. Ez nem kommunista felfogás, a kommunista szervezeti elvek félreértéséből, meg nem értéséből ered. E felfogás ellentmond a módosított Szervezeti Szabályzat tervezetének, amely mind tartalomban, mind terjedelemben lényegesen kiterjeszti, megnöveli a párttagok kötelességeit, s teljes egészében megtartja, sőt kiegészíti a pártfegyelemről szóló részeket, amelyek helyesnek, hasznosnak bizonyultak, beváltak.

A kommunista párttagokra háruló kötelességek kiterjesztését mindenekelőtt az indokolja, hogy az elmúlt években növeke-

dett a párttagság műveltsége, párttapasztalata, politikai érettsége, elvi szilárdsága.

A Szervezeti Szabályzat a párttagok kötelességei között az első helyre teszi — mint már erről szó volt — azt, hogy a párttag örködjék a párt ideológiai és szervezeti egysége felett. A Szervezeti Szabályzat ezt megköveteli a legegyszerűbb párttagtól ugyanúgy, mint a Központi Vezetőség bármely tagjától. A Szervezeti Szabályzat ezen előírását bátran és joggal nevezhetjük a Szervezeti Szabályzat legfőbb előírásának. Ezért szent kötelessége minden párttagnak, hogy védje, óvja a párt egységét, tartsa ezt mindenekelőttvalónak! (*Lelkes taps.*)

Szó volt már arról is, hogy a Szervezeti Szabályzat a bírálatot, az önbírálatot a párttagoknak — kötelességükké teszi.

A Szervezeti Szabályzat előírja azt is, hogy a párt határozatainak végrehajtásáért küzdeniük, harcolniuk kell a párttagoknak. A párthatározatok a nép ügyét szolgálják. A párthatározatok végrehajtásának elhanyagolása miatt tehát a nép ügye szenved; éppen ezért tűrhetetlen a közömbös, közönyös, hanyag magatartás a párt határozatai iránt. Igaz, hogy gyakran több határozat születik a kelletténél, igaz, hogy ki kell küszöbölni a felesleges rendelkezéseket, határozatokat. Mindez emelni fogja a párthatározatok tekintélyét is. Az is igaz azonban, hogy a helyes, jó határozatok végrehajtását sem tekinti mindig minden párttag szívügyének. Tapasztalható egyes szervezetekben, hogy egyik vagy másik párthatározatot nem becsülik meg eléggé, keveset tesznek végrehajtása érdekében. A párthatározatok végrehajtásában a hanyagságot nem szabad megtűrni; harcolni kell minden párthatározat végrehajtásáért!

Többen megkérdezték, hogy a módosított Szervezeti Szabályzat tervezete miért őrizte meg lényegében változatlanul a régi Szervezeti Szabályzatban meglévő hosszú fejezetet a pártfegyelemről. Egyesek úgy gondolják, hogy ez túlságosan megszigorítja a Szervezeti Szabályzatot. Pártunk jelenlegi viszonyait figyelembe véve, feltétlenül szükséges a régi Szervezeti Szabályzat valamennyi lényeges előírását megőrizni a pártfegyelemről. Helyes leszögezni a Szervezeti Szabályzatban, hogy pártunkban vasfegyelmre van szükség, melynek a párttagok öntudatából kell táplálkoznia. A párttagság vasfegyelméért síkra kell szállni, küzdeni kell érte.

Szükséges felvenni a Szervezeti Szabályzatba a kötelességek közé azt, hogy a fegyelem minden kommunistára, tisztségétől függetlenül, egyaránt kötelező, mert tapasztalható volt,

hogy egyesek érdemeikre való hivatkozással néha kivonták magukat a pártfegyelem alól.

Emlékeztetni kell a párt minden szervét és szervezetét, a párt minden tagját a *centralizmus* elvére: *a megválasztott vezető szervek utasításait az alsóbb szervek kötelesek végrehajtani*. E nélkül a párt nem teljesítheti hivatását, nem töltheti be vezető szerepét, nem képes vezetni a munkásosztályt, a dolgozó nép harcát és szervezeteit. Az utóbbi hónapok tapasztalatai azt bizonyítják, hogy pártunkban egyesek időnként megfélemlenek erről: könnyelműen kezelik a felsőbb utasításokat, akadnak, akik a határozat meghozatala után sem tekintik befejezettnek a vitát, vagy éppen arra gondolnak, hogy a pártdemokrácia kiterjesztésével csökken a felsőbb szervek jelentősége. Ez a magatartás túrhetetlen, veszélyes a pártra! Ezért élesen, keményen fel kell lépni ellene: a felsőbb szerveknek meg kell követelniök határozataik következetes végrehajtását; gondoskodniuk kell arról, hogy a vezető szervek utasításait gyorsan, pontosan végrehajtsák a párt szervezetei, a párt tagjai. A centralizmus elvének érvényesítését, a vasfegyelmet a párt nem nélkülözheti a szocializmusért vívott harcában.

A Szervezeti Szabályzat új pontként iktatta be a párttagok kötelességei közé azt, hogy a pártagnak *őszintének* kell lennie a párttal szemben, nem szabad elkendőznie, elferdítenie az igazságot. Ezenkívül, mint igen lényeges pontot, a kötelességek közé beiktatja a Szervezeti Szabályzat azt, hogy minden egyes párttag kötelessége a *káderek kiválasztásában*, előléptetésében, leváltásában megtartani a pártszerű előírásokat, a pártutasításokat. Ez azt jelenti, hogy küzdeni kell a káderek kiválasztásában megmutatkozó mindenféle elvtelenség ellen.

A párttagok kötelességei között gyakran visszatér az a formula, hogy bizonyos kötelességek megszegése és elmulasztása *összeférhetetlen a párttagsággal*. Ez nem jelenti azt, hogy mindazokat, akik valamely pártkötelességüket megszegik, haladéktalanul el kell távolítani a pártból. E megállapításnak mély, elvi jelentőségű tartalma van a párttagok nevelését illetően. E formula mindenekelőtt azt jelenti, hogy meg kell sokszorozni a párttagok körében a nevelőmunkát, szenvedélyesen, megalkuvás nélkül és állandóan küzdeni kell azért, hogy minden párttag törekedjék arra, hogy folytonosan és állandóan eleget tegyen a kommunista párttag kötelességeinek. Egyúttal azonban e formula azt is jelenti, hogy aki súlyosan megszegi pártkötelességeit,

aki érzéketlen a nevelőmunkával szemben, annak nem lehet helye pártunk soraiban!

Ebben a szellemben fogant a Szervezeti Szabályzat azon új előírása is, amely szerint *a pártkötelességeit elmulasztó párttagot pártbüntetésként tagjelöltté lehet vizsgáztatni*. A tagjelölt ügyét egy éven belül taggyűlésen el kell dönteni. ha méltó rá, fel kell venni a párttagok közé, ha nem, ki kell zárni őt a pártból. Egyes esetekben a tagjelöltségi időt egy évvel meg lehet hosszabbítani. Ehhez hasonló rendelkezés eddig is volt Szervezeti Szabályzatunkban. Tekintve, hogy a régi Szervezeti Szabályzat a vizsgáztatásról úgy rendelkezett, hogy az nem pártbüntetés — a valóságban pedig mindenki pártbüntetésnek érezte — nem alkalmazták az elmúlt években. Az új Szervezeti Szabályzat helyesen határozza meg a vizsgáztatás helyét, szerepét a párttagok nevelésében. E fontos nevelő s egyben büntető rendelkezéssel a pártszervezeteknek a jövőben élniük kell.

A PÁRTBIZOTTSÁGOK ÉS A PÁRTSZERVEZETEK FELADATAINAK PONTOSABB MEGHATÁROZÁSA

A pártbizottságok feladatairól a Szervezeti Szabályzat eddig a következőket tartalmazta: „... a megye (járás, város) pártszervezeteinek felső szerve a ... Pártértekezlet ... Két ... Pártértekezlet között a ... Választmány a ... pártszervezetek vezető szerve ...”*

Bebizonyosodott, hogy ez a meghatározás elégtelen.

Pártbizottságaink és pártszervezeteink évek óta küzdenek azzal, hogy kialakítsák helyes munkastílusukat: ebben a küzdelemben némi eredményt mutathatnak fel. Különösen a Központi Vezetőség 1953 júniusi ülése óta vizsgálódva tanulmányozzák munkastílusukat, s küzdenek azért, hogy mindenben megfeleljenek feladataiknak. Ez azonban nem mindig sikerül. A nemrégiben lezajlott vezetőségválasztó kampány, a beszámolók s a széleskörű vita — melyben több mint kétszázezer párttag vett részt — élénken megmutatta, hogy a pártbizottságok s a pártszervezetek munkastílusa jónéhány helyen alapjában rossz, s számos helyen nem kielégítő. A dolog lényege abban áll, hogy a pártbizottságok s a pártszervezetek hajlamosak arra, hogy eltérve

* A Magyar Dolgozók Pártja Szervezeti Szabályzata. Szikra 1951. 11. old.

elsőrendű feladataiktól és rendeltetésüktől, irányító politikai tevékenység helyett saját belső ügyeik felé forduljanak. Nem kis számban van olyan szervezet, amely teljesen elmerül a pártbizalmiak, a népnevelők kiválogatása, a szemináriumok megszervezése, a felvonulások és a dekorációk előkészítése, különböző pártügyek, értekezletek megszervezése és lebonyolítása érdekében folytatott „pártmunkában“.

Mivel jár ez? Azzal, hogy a pártmunka elszürkül, elsekélyesedik, kimerül az úgynevezett „szervezésben“, elvész a munka igazi tartalma, igazi célja; kiesik a pártszervezet látóköréből a népgazdasági terv, a termelés, a dolgozó ember, a dolgozó ember szükséglete, gondja, a kommunista felvilágosító és nevelőmunka.

A pártéletet elevenné, tartalmassá, vonzóvá csak az teheti, ha a pártvezetőség mindenekelőtt azzal foglalkozik, ami a párttagokat, a dolgozókat elsősorban érdekli: tehát a munka, a termelés, a megélhetés gondjaival, a dolgozó emberek problémáival, a népgazdasági tervvel, a párttagok, a dolgozók nevelésével, a dolgozók szociális, kulturális problémáival. Ha a pártszervezet, a pártbizottság ettől elszakad, a pártmunka elszintelenedik; ez az elszakadás lealacsonyítja a pártszervezetet s megfosztja politikai irányító szerepétől: a pártgyűlések, pártértekezletek, pártbizalmiülések tartalmatlanná és érdektelenné válnak, mert ezeken egyszerűen nincs mit megbeszélni, legalább is nincs olyan, ami a párttagokat, a dolgozókat igazán foglalkoztatja. Ez azzal jár, hogy a pártszervezet sekélyesen végzi a politikai munkát s elhanyagolja a gazdasági és az állami szervek pártellenőrzését: a pártmunka öncélúvá, bürokratikussá válik. E betegséget ma már nem egy életerős pártszervezetünk legyűrte, de még mindig elég szélesen fellelhető a pártban.

Ezért feltétlenül szükséges, hogy a Szervezeti Szabályzat világosan leszögezze, hogy a pártbizottság: „Széleskörű politikai tömegmunkával, az állami és gazdasági szervek helyes ellenőrzésével és segítségével biztosítja a népgazdasági tervek teljesítését népünk fokozódó jóléte érdekében. Állandóan gondoskodik arról, hogy az arra illetékes szervek a dolgozó nép törvényes jogait érvényesítsék és minden lehetőséget felhasználjanak arra, hogy a nép anyagi, szociális, kulturális igényeit megfelelően ki-elégítsék.“ (Szervezeti Szabályzat. 25/b pont.)

A Szervezeti Szabályzat — a mult tapasztalataiból kiindulva — kötelezi a pártbizottságokat arra is, hogy biztosítsák

a pártdemokráciát, megszervezzék a párttagok nevelését, foglal-kozzanak területük kádereivel stb.

A Szervezeti Szabályzat pontosabban meghatározza és ki-egészíti az alapszervezetek feladatait is. Ezek a kiegészítések arra irányulnak, hogy az alapszervezetek előtt is világossá tegyék azokat a feladatokat, amelyekről a pártbizottságok feladatainak meghatározásakor szó volt.

A Szervezeti Szabályzat egyik új előírása feljogosítja a bel-kereskedelmi vállalatok pártszervezeteit arra, hogy ellenőrizzék a vállalatok igazgatóinak tevékenységét.

A Szervezeti Szabályzatból világosan kitűnik, hogy a párt-bizottságoknak, pártszervezeteknek arra kell összpontosítaniuk figyelmüket, hogy munkájuk tartalmát a termelés, a dolgozó nép anyagi és kulturális igényeinek kielégítése, a párttagok s a nép nevelése alkossák. Gyökeresen szakítaniuk kell tehát a pártbizott-ságoknak s az alapszervezetek vezetőinek a bürokratikus mun-kamódszerrel, az irodában való üldögéléssel, a határozatok gyár-tásával, az öncélú, érdektelen, a dolgozók igényeitől elszakadt pártmunkával.

A Szervezeti Szabályzat előírja, hogy a budapesti, a megyei és a budapesti kerületi pártbizottságok mellett revíziós bizottsá-gokat kell létesíteni. E revíziós bizottságoknak, a pénzkezelés el-lenőrzése mellett, fő feladatuk, hogy őrkdjenek a pártbizottsá-gok apparátusában az ügykezelés gyorsasága felett, küzdjenek az ügykezelés bürokratizmusa ellen, harcoljanak a papiros-munka, az aktatologatás, a dolgozók leveleivel való nemtörődöm magatartás ellen.

A módosított Szervezeti Szabályzat figyelembe veszi azt, hogy az elkövetkezendő években a népgazdaság fejlődésének kulcskérdése a mezőgazdaság fellendítése. A járási pártbizott-ságok jelentőségét, szerepét ezért kell külön pontban beiktatni a Szervezeti Szabályzatba. A járási pártbizottságok a mező-gazdaság fellendítéséért folytatott harcban a legdöntőbb helyen állnak. „A járási pártbizottság a falusi pártszervezetek irányítá-sának alapvető szerve.” (Szervezeti Szabályzat. 26/c pont.) En-nek megfelelően pártunk Központi Vezetősége gondoskodik ar-ról, hogy a járási pártbizottságokat megfelelően megerősítse. Ezt célozza városi, kultúrált, művelt káderek átcsoportosítása a fa-lura. A járási pártszervezetek megerősítése azzal kell hogy jár-jon, hogy a falun megerősödik a politikai munka, a pártszerve-zet, s a párt és a tanács helyi szervei körül a falusi pártonkívüli paraszttaktíva.

A Központi Vezetőség júniusi határozata fő célul azt tűzte ki, hogy a párt megjavítsa, megsokszorozza kapcsolatait a dolgozó tömegekkel. Ennek fő feltétele politikánk helyes végrehajtása. A párt politikájának megmagyarázása, helyes végrehajtása nem utolsó sorban a dolgozók nagy tömegszervezetein is múlik. A dolgozók tömegszervezetei, melyeket a párt az ott dolgozó kommunisták révén irányít, közvetítik a párt politikáját az ifjúsági szövetségbe, a szakszervezetekbe, a demokratikus nőszövetségbe stb. tömörült dolgozókhoz s az ezen szervek befolyása alatt álló rétegekhez. Sajnos, nem minden pártbizottság és párt-szervezet értette meg a dolgozók nagy tömegszervezeteinek jelentőségét. Sokhelyütt még ma is túrhetetlenül elhanyagolják mind a szakszervezetet, mind az ifjúsági szervezetet, mind a nők szervezetét, s a többi tömegszervezetet és tömegmozgalmat.

A tömegszervezetekben folyó gyenge munka többek között arra is visszavezethető, hogy az e szervezetben tisztséget betöltő kommunisták nem hajtják végre megfelelően a párt utasításait. Ezért a Szervezeti Szabályzat úgy intézkedik, hogy a tömegszervezetek tanácskozásán (például kongresszusán) és választott szerveiben meg kell alakítani az MDP-csoportot, amely az illetékes pártbizottság és pártszervezet irányítása alatt áll.

Mi az MDP-csoport feladata?

Az MDP-csoport feladata abban áll, hogy biztosítsa a kommunisták egységes fellépését, a párt helyes politikájának megvalósítását a tömegszervezetekben. Az MDP-csoport segítségével kell a helyi pártszervezetnek, pártszervnek irányítania a tömegszervezet munkáját. Az MDP-csoportnak biztosítania kell, hogy a kommunisták becsületesen ellássák a tömegszervezetben a rájuk bízott feladatot.

A Szervezeti Szabályzat figyelembe veszi azt, hogy a Dolgozó Ifjúság Szövetsége létrehozása óta megerősödött, s mind alkalmasabbá válik az ifjúság helyes nevelésére, mozgósítására. Ezért a Szervezeti Szabályzat feladatává teszi a Dolgozó Ifjúság Szövetsége minden szervezetének, hogy küzdjön *„a párt-határozatok végrehajtásáért a szocializmus építésének minden területén.”* (Szervezeti Szabályzat. 40. pont.) A Dolgozó Ifjúság Szövetségének minden tagja — de különösen a Dolgozó Ifjúság Szövetségében dolgozó kommunisták — részére a Szervezeti Szabályzatnak e tétele nagy megtiszteltetés és egyúttal nagy kötelezettség. Válgják alkalmassá a Dolgozó Ifjúság Szövetségének Központi Vezetősége és minden szervezete e kötelezettség teljesítésére!

A Szervezeti Szabályzat figyelembe veszi, hogy az ifjúság különösen fogékony az új iránt, s türelmetlen a fogyatékosságokkal s a hibákkal szemben; ezért külön feljogosítja a DISz valamennyi szervezetét arra, hogy a párt megfelelő szervei elé terjesszék mindazon javaslataikat, amelyek az élet különböző területein megmutatkozó hibák és fogyatékosságok kiküszöbölésére irányulnak. Azon kell lenniük a Dolgozó Ifjúság Szövetsége szervezeteinek, hogy valóban éljenek a párt Szervezeti Szabályzatában biztosított eme jogukkal. Erre mindenképpen szükség is van. A párt nem nélkülözheti az ifjúság lendületét, lelkesedését, áldozatkészségét és odaadását az új életünkben előforduló hibák és fogyatékosságok kiküszöböléséért vívott harcban. Az ifjúság nagy tettereje, szenvedélyessége, munkabírása hatalmas emelője lehet a fogyatékosságok ellen vívott küzdelemnek; e harcok sikere nem utolsó sorban a Dolgozó Ifjúság Szövetségének Központi Vezetőségén és szervezetein múlik.

A Szervezeti Szabályzat teljesen megőrzi a régi Szervezeti Szabályzatban foglalt azon helyes megállapítást, hogy a DISz munkáját közvetlenül a párt irányítja, *valamennyi DISz-szervezet munkáját a megfelelő helyi pártszerv s pártszervezet közvetlenül is irányítja*. Őszintén meg kell azonban mondani, hogy a Szervezeti Szabályzat ezen előírásának a megvalósításával még nem dicsekedhetünk. A DISz igazán eredményes munkája pedig nem képzelhető el másként, mint a Szervezeti Szabályzat ezen előírásának következetes megvalósításával.

A SZERVEZETI SZABÁLYZAT TERVEZETÉNEK VITÁJÁRÓL

Pártunk központi lapja, a *Szabad Nép* — több mint két hónappal ezelőtt — közzétette megtárgyalás és hozzászólás céljából a Magyar Dolgozók Pártja módosított Szervezeti Szabályzatának tervezetét, melyet a párttagság nagy örömmel és lelkesedéssel fogadott. A tervezet megvitatása elősegítette azt, hogy az életben elkezdődjék a Szervezeti Szabályzatban rögzített új, helyes elvek megvalósítása. A Szervezeti Szabályzat tervezete nagy hatással volt már eddig is a pártéletre; elősegítette a párt-demokrácia kiterjesztését, a pártfegyelem megszilárdításáért az elmúlt két-három hónapban folytatott kemény harcot, a pártbizottságok s a pártszervezetek munkájában, munkastílusában fellelhető hibák, bürokratikus vonások elleni küzdelmet. Erről meggyőzően tanúskodnak a *Szabad Nép* s a többi pártlap szerkesztőségébe érkezett levelek, és a vezetőségek újjáavasztásá-

nak utolsó szakaszában lefolyt pártértekezletek. Nem túlzás azt állítani, hogy a módosított Szervezeti Szabályzat tervezetének közzététele nyomán máris megindult a harc a Szervezeti Szabályzat régi és új előírásainak fokozottabb megvalósításáért.

A Szervezeti Szabályzat tervezete feletti vita igazolta, hogy a párttagok elméleti felkészültsége nőtt, s nagy mértékben gyarapodott tapasztalatuk a pártmunkában; igen sok értékes észrevétel, javaslat, módosítás, szövegkiigazítás érkezett a pártlapok szerkesztőseibe. A pártlapok azok egy részét — elsősorban azokat, amelyek a legnagyobb érdeklődésre tarthattak számot — közzétették abban az esetben is, ha a szerkesztőség a levélben javasoltakkal nem értett egyet. Ezzel biztosították a párttagok szabad vitáját a pártsajtó hasábjain; a vitában minden fontos vélemény napvilágot láthatott.

A módosított Szervezeti Szabályzat tervezetéhez beérkezett javaslatok megvizsgálására kiküldött kongresszusi bizottság úgy véli, hogy a párttagok javaslatai közül célszerű egyeseket feltétlenül figyelembe venni és beiktatni a Szervezeti Szabályzat szövegébe, illetve a szöveget e javaslatok szellemében kiigazítani.

Többen javasolták, hogy a párttagok kötelességeiről szóló fejezetet egészítsük ki. E javaslatok közül az alábbiak elfogadhatóknak látszanak:

A hozzászólók egy része javasolta, hogy a párttagok kötelességei között emlékezzék meg a Szervezeti Szabályzat arról is, hogy a párttag *magánélete* is legyen példás, feddhetetlen. Tekintve, hogy a hozzászólók ezt igen fontosnak tartották, s figyelembe véve azt, hogy a párttag magánélete, párt- és társadalmi munkája, s a termelésben tanúsított magatartása nem választható el egymástól, hanem kölcsönösen hat egymásra, hogy a dolgozók csak a példás családi életet, magánéletet élőket becsülik meg — ezt a javaslatot helyes elfogadni.

Nagyobb számban javasolták a párttagok, hogy a szocialista, társadalmi tulajdon védelmének fontosságát erőteljesebben domborítsa ki a Szervezeti Szabályzat. Ennek érdekében javasolták, hogy az alapszervezetek feladatai között erről is emlékezzék meg.

A pártsajtó hasábjain is napvilágot látott több olyan javaslat, amely azt célozta, hogy a pártvezetőségek újjáválasztását ne évenként, hanem két évenként tartsuk meg. A bizottság figyelmesen tanulmányozta ezt a javaslatot. A nemrégiben lefolyt vezetőségválasztó kampány tapasztalatai meggyőzően tanúsítják e

javaslat helyességét. A pártvezetőségek újjáválasztása komoly, nagy eredmények mellett nem kis hibával párosult; túlságosan lekötötte a pártszervezetek erejét, csaknem minden figyelmüket az úgynevezett belső pártkérdésekre összpontosította, s elég jelentékeny mértékben elfordította őket a politikai munkától, a termelőmunkától, s más nagyjelentőségű feladatoktól. Éppen ezért a bizottság ezt a javaslatot is elfogadhatónak tartja.

Hasonló indokolással elfogadható az a javaslat is, amely azt célozza, hogy a pártbizottságok ne havonként, vagy másfélhavonként tartsák meg üléseiket, hanem kéthavonként.

A hozzászólók egy része helyes szövegkiigazításokat javasol, amelyeket azért érdemes figyelembe venni, mert bizonyos fokig elvi jelentőségűek. Javasolják, hogy ne csak a Központi Vezetőség tagjaira és az alapszervezetek vezetőségeinek tagjaira mondja ki a Szervezeti Szabályzat, hogy egyenjogúak, hanem a pártbizottságok tagjaira is.

Néhányan javasolják, hogy a párttagok kötelességei között a „sajátítsa el a marxizmus-leninizmus tanításait” helyett *„sajátítsa el a marxizmus-leninizmus alapjait”* kifejezés álljon; ez utóbbi valóban helyesebben határozza meg a párttagok eme kötelességét s ezért célszerű elfogadni.

Javasolják, hogy *„A párt szervezetei a fegyveres erőknél és a vasútnál”* című fejezetet pontosabban fogalmazzuk meg. Ezt és még néhány ehhez hasonló javaslatot helyes elfogadni, mert ezek a javaslatok világosabbá teszik a Szervezeti Szabályzatot.

A bizottság figyelembe vette a magyarosságra és a nyelv-helyességre vonatkozó javaslatokat is. Vannak azonban olyan javaslatok is, amelyeket nem helyes elfogadni, vagy amelyeknek elfogadása nem célszerű, vagy nem indokolt.

A pártsajtó is közzétette azokat a javaslatokat, amelyek arra irányultak, hogy a tagdíjfizetés mai rendszere helyett a százalékos kulcsot állapítsuk meg. A százalékos rendszernek kétségtelenül vannak előnyei: jobban érvényre juttatja a progresszívitás elvét. Mivel azonban ez a párttagok jelentékeny részénél mindenképpen a tagdíj felemelésével járna, célszerűbb megtartani a mai tagdíjfizetési rendszert.

Nem fogadhatók el azok a javaslatok sem, amelyek további szigorításokat kívánnak végrehajtani a Szervezeti Szabályzatban. E javaslatok egyúttal felhívják a figyelmet arra is, hogy a párt tagjai körében még fellelhetők a szektás nézetek maradványai, melyek minden bizonnyal károsan hatnak ki az egyes szervezetek életére.

Még egy igen fontos javaslat ügyében foglalt állást a bizottság. Többen javasolták, hogy pártunk változtassa meg nevét. Az erre vonatkozó javaslatokat többízben hozta a pártsajtó is. Javasolták, hogy a párt a Magyar Kommunista Párt nevet vegye fel. Ez a javaslat már pártunk II. kongresszusán is felmerült. Erről a kérdésről — a bizottság véleménye szerint — ma is ugyanazt lehet mondani, amit pártunk Központi Vezetősége a II. kongresszuson mondott: „A Központi Vezetőség nem tartja célszerűnek e javaslat elfogadását, mert úgy véli, hogy a párt jelenlegi neve megfelelő, s mert azok a körülmények, amelyek az egyesülési kongresszus idején amellet szoltak, hogy pártunkat a Magyar Dolgozók Pártjának nevezzük, jelenleg is fennállanak. Ezenkívül ismeretes, hogy az egyesülési kongresszus kimondotta, hogy a Magyar Dolgozók Pártját a marxizmus-leninizmus tanítása vezérli, s hogy pártunk lényegét, tartalmát tekintve kommunista párt... az egyesülési kongresszus óta eltelt idő alatt pártunk egész munkájával kézzelfoghatóan bebizonyította, hogy ez valóságban is így van. Ezért nem javasoljuk pártunk nevének megváltoztatását“*.

A javaslatok, hozzászólások, észrevételek közül igen sok a folyó pártmunkára vonatkozik. Ezek természetesen nem iktathatók be pártunk Szervezeti Szabályzatába. A Központi Vezetőségnek, a pártbizottságoknak és a helyi pártszervezeteknek azonban fel kell figyelniük ezekre az észrevételekre, javaslatokra, kívánságokra, sőt nem egyszer követelésekre.

A hozzászólók nagyobb számban felvetik azt, hogy a párt védelmezze jobban a bírálókat, azokat, akik a hiányosságokat felvetik, akik éberek s építő kritikát gyakorolnak. Követelik, hogy a vezetők valóban mindenütt teremtsék meg azt a légkört, amelyben a dolgozók bátran bírálhatnak. Követelik, hogy büntessék meg azokat, akik a bírálatot elfojtják, visszautasítják.

Sokan javasolják, hogy a párt szervezetei s a felsőbb pártszervek hathatósabban védelmezzék a párttag jogait, ne tűrjék meg, hogy a párttagot jogtalanul kizárják a pártból: alkalmazzanak megtorlást azokkal szemben, akik megsértik a párttag jogait.

Néhányan javasolták, hogy a párt lépjen fel a rágalmozékkal szemben. Több olyan javaslat van, amely azt kéri, hogy a párttagot, aki más párttagot alaptalanul meghurcol, megrágal-

* A Magyar Dolgozók Pártja II. kongresszusának jegyzőkönyve. Szikra 1951. 499—500. old.

maz, szigorúan büntessék meg. Egyesek kérik, hogy az úgynevezett „intrikusokat“ zárják ki a pártból.

Többen foglalkoznak a kollektív vezetéssel s a személyi kultusz kérdésével. Javasolják, hogy az alsóbb szervezetekben is keményebben lépjenek fel az egyes alsóbb vezetők körül még ma is meglévő személyi kultusszal szemben. Néhány levélíró helyesen kifejti véleményét a személyi kultusz elleni fellépés során elkövetett hibákról.

Többen foglalkoznak a kádermunkáról hozott új előírásokkal, s általában a következőket vetik fel:

minden vezető hallgassa meg s vegye figyelembe beosztottjai véleményét;

ne helyezték át azokat a beosztottakat, akik bírálni merészelnek, vagy felvetik a munka fogyatékosságait;

a képesség és tehetség legyen az irányadó a káderek kiválasztásakor, ne pedig a sógorság, rokonság, ismeretség;

ne elsősorban a rokonok alapján ítéljük meg az embereket, hanem mindenekelőtt az egyén párthűségét, szakmai tudását vegyük figyelembe;

legyen bátorságuk a vezetőknek az egyes káderekkel szemben elkövetett sérelmeket és jogtalanságokat helyrehozni.

Többen azt kérik — egyesek követelik —, hogy a különböző beadványokra és levelekre mind a Központi Vezetőség, mind az alsóbb szervezetek bizonyos határidőn belül feltétlenül adjanak választ.

Egyesek javasolják, hogy a tömegekkel való szorosabb kapcsolat kiépítésére gyűléseket, kisgyűléseket, tömeggyűléseket nagyobb számban rendezzünk. Kérik azonban, hogy a szürke, rossz, érdektelen értekezletek tömegének a párt határozottan vessen véget, mivel ezek a dolgozók szabadidejét feleslegesen veszik igénybe.

Többen erősen kifogásolják azt, hogy a különböző párt- és állami funkcionáriusok „ígérgetnek“. Szerintük nemcsak saját hitelüket, hanem a párt hitelét is rontják ezek. Kérik, hogy ennek a párt vessen véget.

A párttagságtól a módosított Szervezeti Szabályzat tervezetéhez beérkezett több ezer javaslatot, észrevételt feltétlenül szem előtt kell tartania a pártnak további munkájában; ezt a párttagság elvárja a párt minden vezetőszervétől, a párt minden szervezetétől!

Mint látható, mind a Szervezeti Szabályzatra, mind a folyó pártmunkára vonatkozó javaslatok kifejezésre juttatják a párt-

tagok egyetértését a Központi Vezetőség júniusi határozataival s a Szervezeti Szabályzat tervezetének minden fontosabb módosításával. Ez is alátámasztja, hogy a párttagság helyesli azokat az intézkedéseket, melyeket a Központi Vezetőség 1953 júniusában a párt életére vonatkozóan hozott.

Kedves Elvtársak!

A módosított Szervezeti Szabályzat a pártról szóló lenini tanításokra épül; Lenin dolgozta ki a pártélet szabályait, melyeket Sztálin továbbfejlesztett. Szervezeti Szabályzatunk érvényre juttatja a Szovjetunió Kommunista Pártja Szervezeti Szabályzatának szellemét; figyelembe veszi azonban azokat a különbségeket, melyek hazánk és a Szovjetunió viszonyai között fennállnak. Szervezeti Szabályzatunk előírásainak megvalósítása keményebbre kovácsolja pártunk egységét, fegyelmezettebbé teszi pártunkat, lehetővé teszi, hogy elmélyüljenek a bizalomteljes kapcsolatok a párt és a munkásosztály, a párt és dolgozó nép között! *Szervezeti Szabályzatunk előírásainak betartása hasonlatosabbá teszi pártunkat nagy példaképéhez, a Szovjetunió Kommunista Pártjához! (Nagy taps.)*

Ez mindenképpen szükséges is ahhoz, hogy a párt megfelelően nagy feladatainak.

A pártnak új politikája, a pártkongresszus határozatai végrehajtásáért a közeli hónapokban és években hatalmas harcot kell folytatnia, sokoldalú politikai szervező és nevelőmunkát kell végeznie. A magyar nép életszínvonalának következetes emeléséért, a szocializmus alapjainak lerakásáért a harcot pártunk vezeti, irányítja. Ma, miként a múltban és a jövőben is, a párt egysége, bátor harca, példamutatása, irányító munkája az alapja a magyar nép további sikereinek. Új, helyes politikánk megvalósítása a párton múlik, mivel a párt vezeti a munkásosztály, a dolgozó nép harcát.

Ezért a pártnak erősnek, egységesnek kell lennie; erőssé, egységessé a pártot a párt helyes politikája és a Szervezeti Szabályzat minden előírásának a betartása teszi.

A Szervezeti Szabályzat a párt alkotmánya, törvény minden párttag számára. *(Nagy taps.)* Válgék valóban azzá, válgék élő valósággá! Válgék pártunk a mainál is egységesebb, harcosabb, demokratikusabb, fegyelmezettebb szervezetté, hogy teljesen méltóvá legyen nagy hivatásához: vezesse diadalra, mint a magyar munkásosztály, a magyar nép vezére, a szocializmus ügyét hazánkban! *(Hosszantartó, nagy taps.)*

FÜLÖP PÉTER

a II. kerületi pártbizottság első titkára:

Helyesnek tartom a II. kongresszuson elfogadott szervezeti szabályzat azon pontjainak kihagyását, melyek az egyszemélyi vezetésre lehetőséget adtak. Helyesen tükrözi a szervezeti szabályzat a kollektív vezetés elveit a 18. pontban, mely biztosítja a Központi Vezetőség tagjainak egyenjogúságát és tájékozottságát.

A szervezeti szabályzat 26-os és 27-es pontja határozza meg a megyei, járási, budapesti és kerületi pártszervek felépítését. E pontok is biztosítják a kollektív vezetés elvének tiszteletbentartását. Pártunkban e tekintetben június óta jelentős fejlődés van, sok helyen azonban még sok a formális vonás a kollektív vezetésben. Különösen a pártválasztmányok vezető szerepének biztosításával maradtunk el. A II. kerületi pártválasztmány igyekezett e helyzeten változtatni és biztosítani politikai vezető- és ellenőrző szerepét a kerületben. Az újjáválasztás után nem a kerületi pártbizottság, hanem a kerületi pártválasztmány készített munkatervet és a feladatok végrehajtásával bízta meg a pártbizottságot. Ezzel megszüntettük azt az állapotot, hogy a pártválasztmány csak bírál, esetleg segít az alsóbb pártszerv munkatervének végrehajtásában és olyan helyzetet teremtünk, hogy a pártválasztmány mint testület felelős saját munkaterve végrehajtásáért.

A júniusi határozat megállapította, hogy a pártban gyengült a kritika, több esetben elfojtották a bírálatot, de különösen gyakori volt az alulróljövő bírálat elutasítása. Az új szervezeti szabályzat 2. szakaszának g) pontja kimondja: „a párttag kötelessége, hogy fejlessze a bírálatot, önbírálatot és az alulróljövő bírálatot, ne titkolja el és személyekre való tekintet nélkül tárja fel a párt előtt a munkában észlelt hibákat, rendellenességeket“. Majd tovább: „a bírálat elfojtása összeférhetetlen a párthoz való tartozással“.

A szervezeti szabályzat e pontját valamennyi pártszervezetünkben nagy örömmel és meglelégedéssel olvasták.

A II. kerületi pártbizottság nagyon sokat tanult azokból a bírálatokból, amelyeket a taggyűléseken és pártértekezleteken kapott. A kritika megerősödését, fejlődését igazolja kongresszusunk is. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy felszabadulásunk óta eddig minden kongresszuson jelen lehettem, de a Központi Vezetőség irányában elhangzott bírálatot csak ezen a

kongresszuson hallottam. Véleményem szerint e kritikai szellem megteremtéséhez nagy mértékben járult hozzá a párt Központi Vezetősége, elsősorban következetes júniusi önbírálatával. Van azonban még tennivalónk e téren. Amilyen szabadon hangzott el e kongresszuson bírálat felfelé és lefelé egyaránt, éppoly kevéssé hallottunk következetes önbírálatot. Úgy gondolom, e tényre fel kell figyelnie, mert pártunk Központi Vezetőségének, és a Politikai Bizottság tagjainak példamutatónak kell lenniök e téren is.

Részletkérdést szeretnék felvetni az előterjesztett határozati javaslattal kapcsolatban, amelyben módosítást javaslok. A 39. pont, „A párt szervezetei a fegyveres erőknél és vasútnál” című fejezet meghatározza, hogy a különféle funkcionáriusoknak párttagsági ideje hány év legyen. Véleményem szerint nem okvetlenül fontos, hogy e meghatározás a szervezeti szabályzatban szerepeljen. A szervezeti szabályzat nem határozza meg egyetlenegy más pártfunkcionáriusnak sem a párttagsági idejét és úgy gondolom, ez is elintézhető a Központi Vezetőségnek egy külön határozatával anélkül, hogy a szervezeti szabályzatban szerepelne.

A kongresszuson elhangzott referátumok népünk és pártunk további nagyarányú fejlődésének perspektíváját tárták fel. Ragyogó színekben bontakozott ki előttünk népünk jövője, a széles alapon nyugvó nemzeti egység talaján. E nemzeti egység megteremtése a nemzet vezetőerejének, a munkásosztálynak a feladata, amelyet élcsapata, a párt irányít. A kongresszus által elfogadott politikai feladatok és az előterjesztett szervezeti szabályzat-tervezet szilárd egységben vannak. A párt helyes politikai vonalát tehát jó szervezeti rendszer támasztja alá, ezért minden lehetőség adva van, hogy a kongresszus határozatait megvalósítsuk. (Taps.)

VÁLASZ A SZERVEZETI SZABÁLYZAT VITÁJÁBAN ELHANGZOTT FELSZÓLALÁSOKRA

ACS LAJOS

Tisztelt Kongresszus! Kedves Elvtársak!

A módosított Szervezeti Szabályzat tervezetéhez beérkező javaslatok megvizsgálására kiküldött bizottság a szünetben ülést tartott. Ezen az ülésen megvitatta Dénes elvtárs javaslatát, amely

szerint a budapesti és a megyei pártbizottságok ne kéthavonként, hanem háromhavonként tartsák meg üléseiket. A bizottság a javaslattal egyetért és javasolja, hogy a pártkongresszus a javaslatot fogadja el.

Dénes elvtárs javasolta, hogy a járási pártbizottságok ne havonként, hanem kéthavonként tartsák üléseiket. A bizottság tervezetében, amelyet korábban, nyomtatásban a küldötteknek megadott, ez a javaslat már szerepel.

Fülöp elvtárs, Kerek elvtárs és Hortobágyi elvtárs a bizottságnak előre beadták javaslataikat és a bizottság ezeket is megvitatta. A bizottság javasolja, hogy fogadjuk el Fülöp elvtárs javaslatát, amely szerint „A párt szervezetei a fegyveres erőknél és a vasútnál” című fejezetből a következő mondatot hagyjuk ki a Szervezeti Szabályzat szövegéből: „A fegyvernemi politikai csoportfőnököknek, politikai osztályvezetőknek, a hadtestek politikai osztályvezetőinek, valamint a vasút politikai osztályok vezetőinek legalább ötéves, a hadosztályok és dandárok politikai osztályvezetőinek legalább hároméves párttagsággal kell rendelkezniük.” Oka az, hogy másutt, más pártbizottságok titkárainál ilyen rendelkezés a Szervezeti Szabályzatban nincs és ez valóban megbontja a Szervezeti Szabályzat egységét.

A bizottság javasolja, hogy a kongresszus Kerek elvtárs javaslatait is fogadja el, azaz a tagdíj 1501 forint fizetéstől 1800 forintig 20 forint, 1801—2100-ig 30 forint, 2101—2500 forintig 45 forint legyen.

Javasolja a bizottság, hogy Hortobágyi elvtárs javaslatát is fogadjuk el, azaz a 4/b pont így hangozzék: „pártszerű bírálatot gyakoroljon a pártszervezet taggyűlésein és értekezletein a párt tagjainak és szerveinek ténykedése fölött”. A bizottság javasolja, hogy Hortobágyi elvtárs utolsó javaslatát, amely szerint az összehívott taggyűléseket ne évenként, hanem félévenként tartsák, a kongresszus ne fogadja el.

A NAPIREND 5. PONTJA

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA KÖZPONTI VEZETŐSÉGE ÉS A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG TAGJAINAK NÉVSORA

A KÖZPONTI VEZETŐSÉG TAGJAI:

<i>Andics Erzsébet</i>	<i>Gerő Ernő</i>	<i>ifj. Nyers Rezső</i>
<i>Antal János</i>	<i>Harustyák József</i>	<i>Olt Károly</i>
<i>Apró Antal</i>	<i>Házi Árpád</i>	<i>Piros László</i>
<i>Ács Ernő</i>	<i>Hegedüs András</i>	<i>Pongrácz Kálmán</i>
<i>Ács Lajos</i>	<i>Herczeg Ferenc</i>	<i>Ratkó Anna</i>
<i>Badari László</i>	<i>Hébelt Ede</i>	<i>Rákosi Mátyás</i>
<i>Bata István</i>	<i>Hidas István</i>	<i>Révai József</i>
<i>Benke Valéria</i>	<i>Horváth Márton</i>	<i>Rónai Sándor</i>
<i>Berei Andor</i>	<i>Juhász Imréné</i>	<i>Schumett János</i>
<i>Biró Zoltán</i>	<i>Kiss Árpád</i>	<i>Suhajda József</i>
<i>Boldoczki János</i>	<i>Kiss Károly</i>	<i>Szabó Ferenc</i>
<i>Boros Gergely</i>	<i>Kovács István</i>	<i>Szabó István</i>
<i>Czottner Sándor</i>	<i>Köböl József</i>	<i>Szabó János</i>
<i>Csergő János</i>	<i>Matolcsi János</i>	<i>Szakali József</i>
<i>Dávid Ferenc</i>	<i>Mekis József</i>	<i>Szalai Béla</i>
<i>Dögei Imre</i>	<i>Molnár Erik</i>	<i>Szántó Zoltán</i>
<i>Egri Gyula</i>	<i>Molnár Imre</i>	<i>Szobek András</i>
<i>Erdey-Grúz Tibor</i>	<i>Nagy Imre</i>	<i>Tausz János</i>
<i>Farkas László</i>	<i>Nagy Józsefné</i>	<i>Vass Istvánné</i>
<i>Farkas Mihály</i>	<i>Nagy Kálmán</i>	<i>Vas Zoltán</i>
<i>Földvári Rudolf</i>	<i>Nagy Mária</i>	<i>Vágvolgyi Tibor</i>
<i>Friss István</i>	<i>Nógrádi Sándor</i>	<i>Vég Béla</i>
<i>Galló Ernő</i>	<i>Non György</i>	<i>Vida Gyula</i>
<i>Gáspár Sándor</i>		<i>Zsöfinyecz Mihály</i>

A KÖZPONTI VEZETŐSÉG PÓTTAGJAI:

<i>Bebrits Lajos</i>	<i>Kaszapovics András</i>	<i>Nezvál Ferenc</i>
<i>Betlen Oszkár</i>	<i>Kádas István</i>	<i>Somogyi Antal</i>
<i>Csikesz Józsefné</i>	<i>Kónya Albert</i>	<i>Szabó Gergely</i>
<i>Czett József</i>	<i>Kossa István</i>	<i>Tóth Lajos</i>
<i>Fehér Lajos</i>	<i>Losonczy Pál</i>	<i>Vajdai Lajosné</i>
<i>Gábri Mihály</i>	<i>Matusek Tivadar</i>	<i>Valkó Márton</i>
	<i>Molnár Ernő</i>	

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG TAGJAI:

<i>Baranyai János</i>	<i>Komócsin Zoltán</i>	<i>Réti László</i>
<i>Bogdán István</i>	<i>Kristóf István</i>	<i>Sebes István</i>
<i>Győre József</i>	<i>Kruzslák Béla</i>	<i>Szabó László</i>
<i>Keleti Ferenc</i>	<i>Papp Imre</i>	<i>Szűcs Lajos</i>
	<i>Pogácsás Antal</i>	

A TESTVÉRPÁRTOKNAK A KONGRESSZUSON FELSZÓLALT KÜLDÖTTEI

- A *Kínai Kommunista Párt* nevében Huan Cen, a párt küldötte,
a *Francia Kommunista Párt* nevében Etienne Fajon, a Politikai
Bizottság tagja,
a *Lengyel Egyesült Munkáspárt* nevében Franciszek Mazur, a
Politikai Iroda tagja,
a *Csehszlovák Kommunista Párt* nevében Julius Ďuriš, a párt
elnökségének tagja,
az *Olasz Kommunista Párt* nevében Li Causi Girolamo, a Poli-
tikai Bizottság tagja,
a *Román Munkáspárt* nevében Constantin Pîrvulescu, a Politikai
Bizottság tagja,
a *Bolgár Kommunista Párt* nevében Borisz Taszkov, a Központi
Bizottság titkára,
az *Osztrák Kommunista Párt* nevében Josef Lauscher, a Politikai
Iroda tagja,
a *Német Szocialista Egységpárt* nevében Erich Mückenberger, a
Politikai Iroda póttagja,
a *Német Kommunista Párt* nevében Oscar Neumann, a párt
titkárságának tagja,
a *Mongol Forradalmi Néppárt* nevében Dasijn Adilbis, a Köz-
ponti Bizottság tagja,
az *Albán Munkapárt* nevében Bedri Spahiu, a Központi Bizott-
ság tagja,
az *Angol Kommunista Párt* nevében Robert Stewart, a Végrehaj-
tó Bizottság tagja,
a *Finn Kommunista Párt* nevében Martti Malmberg, a Politikai
Bizottság tagja,
a *Spanyol Kommunista Párt* nevében Enrique Lister, a Politikai
Bizottság tagja,
a *Tuniszi Kommunista Párt* nevében Abdallah El Madjeri, a
párt titkárságának tagja,

az *Iráni Néppárt* nevében Ehszan Tabari, a Politikai Bizottság tagja,
 a *Dán Kommunista Párt* nevében Aksel Larsen, a párt elnöke,
 a *Görög Kommunista Párt* nevében Sztathasz Lefterisz, a Politikai Bizottság póttagja,
 a *Belga Kommunista Párt* nevében Georges Glineur, a Politikai Bizottság tagja,
 a *Trieszti Szabad Terület Kommunista Pártja* nevében Pacco Giordano, a Központi Bizottság tagja,
 a *Chilei Kommunista Párt* nevében a párt küldötte,
 az *Argentínai Kommunista Párt* nevében Aleira de la Péna, a Politikai Bizottság tagja,
 a *Svéd Kommunista Párt* nevében Lars Gunnar Öhman, a Politikai Bizottság tagja,
 a *Holland Kommunista Párt* nevében Jacob Brandenburg, a Politikai Bizottság tagja,
 az *Izraeli Kommunista Párt* nevében Jaacov Silber, a Központi Bizottság tagja,
 a *Svájci Munkapárt* nevében Emil Arnold, a Politikai Bizottság tagja,
 az *Ausztráliai Kommunista Párt* nevében John Bronwelly Miles, a Politikai Bizottság tagja,
 a *Norvég Kommunista Párt* nevében Dalland Randulf Leonhard, a Központi Vezetőség titkára

üdvözölte a kongresszust.

A TESTVÉRPÁRTOK ÜDVÖZLŐ TÁVIRATAI

Vietnam Munkapártja Központi Bizottsága,
Korea Munkapártja Központi Bizottsága,
Japán Kommunista Pártja Központi Bizottsága,
Luxemburg Kommunista Pártja főtitkára
 táviratban üdvözölte a kongresszust.

RAKOSI MÁTYÁS

Tisztelt Pártkongresszus! Kedves Elvtársak!

A Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusa befejezte munkáját. Megvonta az elmúlt esztendő eredményeinek és hibáinak mérlegét: felvázolta a sikereket, melyeket a szocializmus építése terén, a dolgozó nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának emelésében és nemzetünk fokozódó egységének erősítésében elértünk. A kongresszus megállapította, hogy pártunk jó munkájának eredményeképpen elmélyült népünk hazafisága, magasabbrendű nemzetünk egysége, erős az ország, szilárdan megalapozott függetlensége. Szilárdabb lett a népi hatalom alapja, szorosabb a párt és a munkásosztály viszonya, erősödött a munkás-paraszt szövetség.

A kongresszus e jelentős eredmények mellett, őszintén és nyíltan feltárta és bírálta a hibákat, melyeket az elmúlt évek folyamán pártpolitikánkban, gazdaságpolitikánkban — különösen az iparosítás túlzott ütemű fejlesztésével — elkövettünk, kidolgozta a hibák kijavításának módjait és megszabta a pártunk és népi demokráciánk előtt álló feladatokat.

E feladatok között az első: dolgozó népünk anyagi jólétének és kulturális színvonalának további szakadatlan, következetes növelése. Ennek a növelésnek legfontosabb tényezője a mezőgazdaság fejlesztése. Erre kell a párt és kormány erőit összpontosítani.

A kongresszus meghatározta a második ötéves terv irányelveit és célul azt tűzte ki, hogy a második ötéves terv folyamán a népgazdaság egészében, tehát a mezőgazdaságban is, rakjuk le a szocializmus alapjait. *(Viharos taps.)*

A kongresszus feltárta az államigazgatás és a helyi tanácsok munkáinak eredményeit és hibáit, s kidolgozta a rendszabá-

lyokat, melyek végrehajtása megerősíti a népi demokrácia államhatalmát, szilárdabbá teszi a munkás-paraszt szövetséget.

A kongresszus új szervezeti szabályzatot fogadott el, mely pártunk fejlődésének megfelelően, fokozottabb követelményeket állít szervezeteink és tagságunk elé. A kongresszus ráirányította a figyelmet arra, hogy fokoznunk kell az ifjúsággal való törődést, ennek megfelelően jobban kell támogatnunk a Dolgozó Ifjúság Szövetségét, hogy több teret kell biztosítanunk a szocializmus építésében, a népi demokrácia minden területén a dolgozó nőknek.

Végül — célkitűzéseinknek megfelelően — a kongresszus aláhúzta, hogy pártunknak a legközelebbi esztendőekben a falusi pártmunka megjavítására a legnagyobb súlyt kell helyeznie.

A pártkongresszus határozata végrehajtásának döntő előfeltétele pártmunkánk általános megjavítása, biztosítása annak, hogy a vezetés a párt minden szervében kollektív legyen, hogy mindenütt érvényesüljön a kritika és önkritika és a pártdemokrácia szelleme. Ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy a párt és a munkásosztály viszonya, a munkás-paraszt szövetség még bensőségesebb, összeforrottabb, szilárdabb lesz. Napról napra jobban el kell mélyíteni pártunk befolyását a dolgozó tömegek közt, szilárdabbá kell minden módon tenni a párt, a kormány, a nép kapcsolatait. Pártunk minden tagja, de különösen kongresszusi küldötteink, küzdjenek azért, hogy rajtuk keresztül célkitűzéseink a dolgozó milliók közös ügyévé váljanak.

A kongresszus minden megnyilvánulása azt mutatta, hogy pártunk és dolgozó népünk egységesen és összekovácsoltan támogatja a szocializmus további építésére vonatkozó terveinket. Megmutatta ezt nemcsak a kongresszusi küldöttek magatartása és hozzászólása, de a szocialista munkaversenynek az a növekvő lendülete, mely egyre fokozódott, amint pártkongresszusunk célkitűzéseiről a dolgozó nép értesült.

A tanácskozásainkkal párhuzamosan folyó és egyre erőteljesebben kibontakozó munkaverseny nemcsak arról tanuskodott, hogy az egész ország, az egész dolgozó nép feszült figyelemmel kísérte munkánkat, de alkotó megnyilvánulása annak a helyeslésnek, mely az üzemekben, bányákban, gépállomásokon, a falvakban és a munka minden frontján új vállalatokra, új termelési sikerekre lelkesített. Ezek a megnyilvánulások mutatják, hogy dolgozó népünk magáénak vállalja és helyesli célkitűzéseinket, és azonnal öntevékenyen hozzálát sikeres megvalósításukhoz. *(Viharos taps.)*

A kongresszus menete nemcsak azt igazolta, hogy egységesen mögöttünk áll és helyeslően támogat bennünket a magyar dolgozó nép. Az elvtársak hallották 30 ország kommunista és munkáspártja küldötteinek felszólalását, köztük a hazánkat felszabadító hatalmas Szovjetunió dicső Kommunista Pártja képviselőjét (*Viharos taps, a küldöttek felállva, percekön át ütemesen tapsolnak*), Vorosilov elvtársat (*Ismét mindenki feláll, szűnni nem akaró viharos taps, hurrá-kiáltások*), akit a magyar nép régen szívébe zárt. (*Nagy taps.*) A nagy kínai nép kommunista pártjának (*Nagy taps*), az imperialisták ellen oly hősieen harcoló koreai, vietnami dolgozóknak, a szocializmust oly sikeresen építő népi demokratikus országoknak küldötteit. (*Nagy taps.*)

Az öt világrész minden tájáról elküldték kongresszusunkra képviselőiket a testvérpártok, nemcsak azért, hogy szolidaritásukról biztosítsanak bennünket, hogy közöljék, mennyire örülnek sikereinknek és további eredményeket kívánnanak jövőnk munkánkhoz, hanem, hogy aláhúzzák szocialista építkezésünk nemzetközi jelentőségét is.

A testvérpártok képviselői meggyőződhetek róla, hogy dolgozó népünk tudatában van annak, hogy hazánk szocialista építése elválaszthatatlanul összefügg nemcsak azzal a felbecsülhetetlen állandó segítséggel, melyben a Szovjetunió felszabadulásunk első napja óta országunkat részesíti, nemcsak a népi demokráciák kölcsönös együttműködésével, de az egész világ dolgozóinak helyeslő, bátorító támogatásával is. (*Taps.*) Meggyőződhetek róla, hogy dolgozó népünkben elevenen él a proletár-nemzetköziség harcos szelleme, hogy mindannyian tudjuk: szocialista építésünk ügye elválaszthatatlan az egész haladó emberiség ügyétől. (*Taps.*) Minden magyar dolgozó tudja azt is, hogy a magyar népi demokrácia, a szocialista építés minden sikere egyben hozzájárul a béke megvédéséhez. A testvérpártok küldöttei rövid ittartózkodásuk alatt száz formában meggyőződhetek arról, hogy a magyar nép egységesen, szilárdan és elszántan áll őrt a béke frontjának rábizott szakaszán! (*Nagy taps.*)

Nekünk alá kell húznunk, hogy a mi számunkra milyen új erőforrást jelentett, amit annyi formában hallottunk e kongresszuson, hogy szerte a világon, ahol az imperialista háborús gyujtogatók ellen és a dolgozók felszabadításáért folyik a harc, mindenütt lelkes örömmel figyelik a mi szocialista építőmunkánk eredményeit, hogy sikereinkből bátorítást merítettek min-

denült a népszabadság katonái. Tudatosítanunk kell építőmunkánk nemzetközi jelentőségét, azt, hogy eredményeink és hibáink egyaránt kihatnak a békéért, a népek szabadságáért folyó harcra, mely a földkerekségen folyik. Ez a tudat, ez a felismerés emelje felelősségérzetünket és serkentsen bennünket újabb erőfeszítésekre, új sikerekre.

A mi kongresszusunkkal egyidőben tartotta üléseit Berlinben a Béke-Világtanács és kidolgozta a béke megvédésének újabb feladatait. A kongresszus nevében kijelenthetem, hogy a magyar dolgozó népre mindig bizton támaszkodhatnak ott, ahol a béke nagy ügyének megvédéséről van szó. *(Nagy taps.)*

Kongresszusunkkal egyidőben folynak Genfben a tanácskozások, ahol a Szovjetunió képviselőivel az élen a kínai, a koreai és vietnami nép küldöttei küzdenek a béke helyreállításáért, a népek közti normális, jó viszony megteremtéséért. A magyar dolgozók, mint szerte a világon a békét követelő egyszerű emberek százmilliói, e nagy békemunkához tiszta szívükből kívánnak teljes sikert. *(Taps.)*

Elvtársak!

Kongresszusunk munkája kijelölte azt az utat, melyen pártunk, dolgozó népünk a legközelebbi években a szocializmus építésén továbbhalad. A feladatok nem könnyűek, megvalósításuk sok áldozatot, sok erőfeszítést követel. De minden előfeltétele és biztosítéka megvan annak, hogy harcokban edzett pártunk áldozatos munkája összes célkitűzéseinket valóra váltja. *(Nagy taps.)* Az első és döntő: pártunk megdönthetetlen elvi, politikai egysége és szilárdsága, pártunk és dolgozó népünk összeforrottsága. *(Nagy taps.)* Ez volt sikereink titka, ez minden jövődő győzelmünk alapja! *(Taps.)* Erőt az egység ad, ezért ápoljuk és őrizzük pártunk szilárd egységét, mint a szemünk világát! *(Taps.)* Helyes célkitűzéseink az egész nép vágyait és kívánságait fejezik ki, és mint sajátját, nagyszerű teremőerejével egységesen támogatja őket a párt és a munkásosztály által vezetett dolgozó népünk.

Végül sikereink biztos záloga, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is erőteljesen támogatja szocialista építésünk munkáját felszabadítónk, a testvéri Szovjetunió és segítenek megvalósításában a baráti népi demokráciák. *(Nagy taps.)*

Elvtársak!

Pártunk III. kongresszusának munkájában megnyilvánult lendület, bizalom és egység új erő forrása számunkra. A kon-

gresszussal kapcsolatban száz formában mutatkozott meg, hogy pártunkat osztatlan szeretettel övezi az egész magyar dolgozó nép, hogy célkitűzéseinket helyesli és magáénak vallja a munkás, a paraszt, az értelmiségi, hazánk minden dolgozó fia. A mi feladatunk most, hogy e helyes célkitűzéseket erőnk minden megfeszítésével gyorsan és maradéktalanul megvalósítsuk, egész dolgozó népünk üdvére és felvirágoztatására! Az út szabad, a cél világos! Rajtunk a sor, hogy amit elhatároztunk, tettekre is váltsuk. *(Viharos taps.)*

Éljen a mi szeretett hősi, harcedzett, egységes pártunk, népünk vezetője, a Magyar Dolgozók Pártja! *(Hosszantartó, viharos taps. Percekig zúg a kiáltás: Éljen a párt!)*

Éljen nagy példaképünk, az egész haladó emberiség zászlóvivője, a Szovjetunió Kommunista Pártja! *(Háromszoros hurrá. A kongresszus résztvevői felállva, viharosan tapsolnak.)*

A proletárnemzetköziség, Marx—Engels—Lenin—Sztálin zászlaja alatt előre új sikerek, új győzelmek felé! *(Hosszantartó, viharos taps.)*

Eltársak! A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusának tanácskozásait berekesztem. Javaslom, énekeljük el az Internacionálét. *(A küldöttek eléneklik az Internacionálét. Utána hosszantartó, viharos taps. Háromszoros hurrá. Percekig zúg a kiáltás: „Éljen a párt!”)*

FÜGGELÉK

AZ MDP III. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATAI

A NAPIREND 1. PONTJÁHOZ

A Magyar Dolgozók Pártjának III. kongresszusa meghallgatta és megvitatta a Központi Vezetőségnek Rákosi Mátyás elvtárs, a Központi Vezetőség első titkára által tartott beszámolóját a Központi Vezetőség tevékenységéről és a párt előtt álló feladatokról. A kongresszus a következő határozatot hozta:

„A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusa jóváhagyja a Központi Vezetőség politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét. A Központi Vezetőség beszámolójában meghatározott politikai, gazdasági és pártépítési feladatokat a Magyar Dolgozók Pártja egész további tevékenységét meghatározó irányelvnek kell tekinteni.”

A NAPIREND 2. PONTJÁHOZ

A kongresszus „Az államigazgatás és a tanácsok feladatai” című napirendi ponttal kapcsolatban egyhangúlag a következő határozatot fogadta el:

„A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusa jóváhagyja Nagy Imre elvtárs beszámolóját »Az államigazgatás és a tanácsok feladatai«-ról, és az abban megjelölt feladatokat a párt tevékenységében irányelvnek tekinti.”

A NAPIREND 3. PONTJÁHOZ

A kongresszus a Központi Ellenőrző Bizottság beszámolóját tudomásul vette és egyhangúlag a következő határozatot hozta:

„A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusa jóváhagyja Kiss Károly elvtársnak, a Központi Ellenőrző Bizottság elnökének a Központi Ellenőrző Bizottság tevékenységéről szóló beszámolóját.”

A NAPIREND 4. PONTJÁHOZ

A 4. napirendi ponttal kapcsolatban a kongresszus egyhangúlag a következő határozatot hozta:

„A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusa meghallgatta és megvitatta Ács Lajos elvtársnak, a Központi Vezetőség titkáranak beszámolóját a Szervezeti Szabályzat módosításáról, valamint a Szervezeti Szabályzat módosított tervezetét. A kongresszus jóváhagyja Ács Lajos elvtárs beszámolóját, ugyancsak jóváhagyja a Szervezeti Szabályzatot, a kongresszus által kiküldött bizottság módosító javaslataival együtt. A kongresszus által ilyen módon jóváhagyott Szervezeti Szabályzat a Magyar Dolgozók Pártjának érvényes Szervezeti Szabályzata.“

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJÁNAK SZERVEZETI SZABÁLYZATA

I.

A párt neve

1. A párt neve: Magyar Dolgozók Pártja (MDP).

A Magyar Dolgozók Pártja a munkásosztály, a dolgozó nép pártja. Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit: a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait. A párt önkéntes harci szövetség; tevékenységét Marx—Engels—Lenin—Sztálin tanítása vezérli.

A Magyar Dolgozók Pártja híven őrzi a magyar munkásosztály forradalmi hagyományait, folytatója a magyar nép dicső szabadságharcainak, örököse és továbbfejlesztője a magyar történelem haladó eszméinek.

A Magyar Dolgozók Pártja megteremtette a munkásosztály egységét s a munkások és a dolgozó parasztok testvéri szövetségét. A párt vezetésével a magyar nép a hazánkat felszabadító hatalmas Szovjetunió segítségére támaszkodva megdöntötte a kizsákmányolók uralmát és megteremtette Magyarországon a népi demokratikus rendszert. A párt — a szocialista hazafiság és a proletárnemzetköziség szellemében — a Szovjetunió népei és a világ dolgozói iránti barátságra neveli a munkásosztályt és a magyar népet, és minden eszközzel erősíti a haza védelmét.

A Magyar Dolgozók Pártjának legfőbb feladata a szocialista társadalom felépítése, a dolgozó nép anyagi és kulturális színvonalának állandó emelése. A párt végső célja a kommunista társadalom felépítése.

II.

A párttagok. Kötelességeik és jogaik

2. A párt tagja lehet az, aki magáévá teszi a párt célkitűzéseit, politikai irányvonalát és Szervezeti Szabályzatát, részt vesz a párt valamely alapszervezetének munkájában, aláveti magát

a pártfegyelemnek, végrehajtja a párt határozatait, s rendszeresen fizeti a tagsági díjat. A párt tagja csak az lehet, aki a 18. életévét betöltötte.

3. A párttag kötelessége, hogy:

- a) őrkdjék a párt ideológiai és szervezeti egysége felett, amely a párt erejének és nagyságának legfőbb feltétele, védje a pártot minden ellenséggel szemben;
- b) fegyelmezetten hajtsa végre a pártszervek, a pártszervezet határozatait, harcoljon ezek megvalósításáért;
- c) betartsa a párt- és állami fegyelmet, amely egyformán kötelező minden párttagra. A pártban nem lehet kétféle fegyelem, a pártnak egy a fegyelme, egy a törvénye valamennyi párttag számára, függetlenül érdekeitől és tisztségétől. A párt- és állami fegyelem megszegése kárt okoz a pártnak, s ezért összeférhetetlen a párthoz való tartozással;
- d) élenjárjon a termelésben, példát mutasson a munkafegyelemben és az állampolgári kötelességek teljesítésében, s legyen feddhetetlen a magánéletében. Védje és szilárdítsa a szocialista tulajdont, őrkdjék a népi demokratikus állam törvényei, rendje és fegyelme fölött. Harcoljon minden erejével a párt, a dolgozó nép, a haza ügyéért, a Magyar Népköztársaság felvirágoztatásáért;
- e) erősítse állandóan a tömegekhez fűződő kapcsolatait, mert pártunk ereje és legyőzhetetlensége a dolgozó néphez fűződő eleven és elszakíthatatlan kapcsolatában van. Szakadatlanul küzdjön a dolgozók jogos igényeinek és szükségleteinek kielégítéséért, világosítsa fel a pártonkívüli dolgozókat a párt politikájáról és határozatairól, legyen tanácsadójuk és vezetőjük;
- f) fejlessze szakadatlanul politikai és szakmai tudását, emelje műveltségét, sajátítsa el a marxizmus-leninizmus alapjait;
- g) fejlessze a bírálatot, az önbírálatot, illetve az alulról jövő bírálatot, ne titkolja el és személyekre való tekintet nélkül tárja fel a párt előtt a munkában észlelt hibákat, rendellenességeket; ne legyen közömbös a hibákkal szemben, küzdjön megszüntetésükért, harcoljon a munkában a látszatsikerre való törekvés, az

önteltség és az önelégültség ellen. A bírálat elfojtása összeférhetetlen a párthoz való tartozással;

h) legyen a párt iránt őszinte és becsületes, ne titkolja és ne ferdítse el az igazságot. A párt iránti őszinteség hiánya, a párt megtévesztése összeférhetetlen a párthoz való tartozással;

i) politikailag legyen éber, őrizze meg a párt- és államtitkot. A párt- és államtitok kifecsegeése összeférhetetlen a párthoz való tartozással;

j) bármely helyen, ahová a párt állította, következetesen hajtsa végre a pártnak a káderek helyes — politikai és szakmai képzettségük szerinti — kiválasztására vonatkozó utasításait. Ezeknek az utasításoknak a megszegése, a kádereknek baráti kapcsolatok és rokoni kötelek alapján történő kiválasztása összeférhetetlen a párthoz való tartozással.

4 A párttag joga, hogy:

a) részt vegyen a párt politikai és szervezeti kérdéseinek megvitatásában és a határozatok meghozatalában;

b) pártszerű bírálatot gyakoroljon a pártszervezet taggyűlésein és értekezletein a párt tagjainak és szerveinek ténykedése fölött;

c) részt vegyen a párt vezető szerveinek megválasztásában, mint választó és választható;

d) személyesen részt vegyen minden ügy megtárgyalásában, amikor a pártban az ő tevékenységéről vagy magatartásáról döntenek;

e) kérdéssel, beadvánnyal forduljon a felsőbb pártszervekhez, egészen a Központi Vezetőségig és a pártkongresszusig.

III.

A tagjelöltek. Kötelességeik és jogaik

5. A tagjelöltségnek az a rendeltetése, hogy a tagjelölt megismerkedjék a párt célkitűzéseivel, politikájával, Szervezeti Szabályzatával, s hogy a párt meggyőződjék a jelöltnek a párt és a népi demokrácia iránti hűségéről.

6. A tagjelöltek kötelességei és jogai azonosak a tagok kötelességeivel és jogaival, de a tagjelöltek csak tanácskozási joggal vesznek részt a pártszervezet taggyűlésein és értekezletein, és nem választhatók be a párt vezető szerveibe.

IV.

A párttagok és tagjelöltek felvétele. A párttagság és tagjelöltség megszűnése. A párttagok és tagjelöltek átigazolása

7. Párttagot csakis egyénenként lehet felvenni a pártba. Új párttagot általában csakis a tagjelöltek közül lehet felvenni, ha a tagjelölt a jelöltség ideje alatt munkájával, magatartásával méltónak bizonyult arra, hogy a párt tagja legyen.

A jelöltnek a pártba tagként való felvételét alapszervezetének vezetőségétől írásban kell kérnie. Kérelméhez mellékelnie kell két olyan párttag írásbeli ajánlását, aki legalább egy éve tagja a pártnak, s őt közös tevékenység alapján legalább hat hónapja ismeri. Az ajánló felelős a párt előtt ajánlásáért.

DISZ-tagok felvételekor az egyik ajánlást az illetékes járási, városi, kerületi, illetve üzemi DISZ-bizottság ajánlása helyettesítheti.

Új párttagok felvételéről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére a taggyűlés határoz, s ezt a határozatot a járási, a városi, a kerületi, illetve a Központi Vezetőség által erre felhatalmazott üzemi pártbizottság hagyja jóvá. Kivételesen indokolt esetben a Központi Vezetőség jóváhagyásával az alapszervezet jelöltség nélkül, vagy a hathónapos jelöltségi idő eltelte előtt is felvehet tagokat a pártba.

A felvett párttag párttagsági ideje attól a naptól kezdődik, amikor az alapszervezet taggyűlése a párttagok közé felvette.

8. Tagjelöltet csakis egyénenként lehet felvenni a pártba. A tagjelöltnek jelentkező köteles belépési nyilatkozatot kitölteni, s ehhez két olyan párttag írásbeli ajánlását mellékelni, aki legalább egy éve tagja a pártnak, s őt közös tevékenység alapján legalább hat hónapja ismeri. Az ajánló felelős a párt előtt ajánlásáért.

A pártszervezetnek segítenie kell a tagjelöltet, hogy felkészüljön a pártba való felvételre. A tagjelöltségi idő kezdetétől számított hat hónap elteltével a tagjelölt felvételéről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére a taggyűlés határozhat; a tagjelöltségi idő kezdetétől számított egy év elteltével a pártszervezet köteles taggyűlésen dönteni a tagjelölt tagfelvételi kérelméről. Ha a tagjelölt a párttagságra saját hibáján kívül még alkalmatlan, akkor lehetőséget kell neki adni arra, hogy még egy évig tagjelölt lehessen. Olyan esetekben viszont, amikor a tagjelöltségi idő alatt kitűnt, hogy a tagjelölt nem méltó arra,

hogy párttag legyen, az alapszervezet határozatot hoz a tagjelöltek közül való kizárására; a kizárást a felsőbb pártszerv hagyja jóvá.

DISZ-tagok felvételekor az egyik ajánlást az illetékes járási, városi, kerületi, illetve üzemi DISZ-bizottság ajánlása helyettesítheti.

A taggyűlés határozatát a tagjelöltek felvételéről a járási, a városi, a kerületi, illetve a Központi Vezetőség által erre felhatalmazott üzemi pártbizottság hagyja jóvá.

9. Az a párttag vagy tagjelölt, aki három hónapig indokolatlanul nem fizet tagsági díjat, s ez idő eltelte után felszólítás ellenére sem teljesíti ezt a kötelességét, megszűnik a párt tagja, illetve tagjelöltje lenni; a párttagság, illetve a tagjelöltség megszűnéséről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére az alapszervezet taggyűlése dönt, de a döntést jóváhagyás végett az illetékes felsőbb pártbizottság elé kell terjeszteni.

10. Azt a párttagot vagy tagjelöltet, aki munkahelyet változtat, át kell igazolni az új munkahelyén vagy lakóhelyén működő pártszervezetbe. Az átigazolás a Központi Vezetőség által megállapított szabályok szerint történik.

V.

A párt szervezeti felépítése

11. A Magyar Dolgozók Pártja a demokratikus centralizmus elvén épül fel:

- a) a párt valamennyi vezető szervét demokratikusan, taggyűlésen, pártértekezleten, pártkongresszuson titkosan választják;
- b) a párt valamennyi vezető szervének munkájában érvényesülnie kell a pártvezetés legfőbb lenini elvének, a kollektív vezetésnek; küzdeni kell a marxista-leninista párttól idegen személyi kultusz ellen;
- c) a vezető szervek kötelesek a pártszervezetek előtt rendszeresen beszámolni tevékenységükről;
- d) a pártszervezetek és a pártvezetőségek demokratikusan megvitatják a párt politikáját és feladatait;
- e) véleményeltérés esetén a kisebbség köteles alávetni magát a többség határozatának; a határozatot minden párttag és tagjelölt köteles végrehajtani;

- f) az alsóbb pártszervek, pártszervezetek, valamint a párttagok és a tagjelöltek akkor is kötelesek végrehajtani a pártkongresszus és a vezető szervek határozatait, ha ezekkel a határozatokkal nem értenek egyet;
- g) minden pártszervezet önállóan dönthet helyi kérdésekben, de ezek a döntések nem állhatnak ellentétben a párt irányelveivel, politikájával és a felsőbb szervek határozataival.

12. A párt területi, üzemi elv szerint épül fel. A pártnak a területen, illetve üzemben csak egy vezető szerve lehet. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási stb. pártbizottság a területén lévő valamennyi alsóbb pártbizottság és alapszervezet felettes szerve.

13. A taggyűlés pártvezetőséget, a pártértekezlet pártbizottságot, a kongresszus Központi Vezetőséget választ.

14. Budapesten, a megyékben, a járásokban, a kerületekben, a városokban, az üzemekben, a hivatalokban, az intézményekben s a falvakban a legfontosabb párt- és kormányhatározatok, valamint az ezekből adódó helyi feladatok érdemleges megvitatására rendszeresen egybe kell hívni a pártaktíva-értekezletet.

VI.

A pártkongresszus

15. A Magyar Dolgozók Pártjának legfelsőbb szerve a pártkongresszus, amelyet a Központi Vezetőség három évenként hív egybe. A Központi Vezetőség saját kezdeményezésére rendkívüli pártkongresszust hívhat egybe. A párttagok egyharmadának kívánságára a Központi Vezetőség köteles rendkívüli pártkongresszust összehívni. A pártkongresszus összehívásának időpontját és napirendjét legalább másfél hónappal a kongresszus előtt nyilvánosságra kell hozni. A rendes, valamint a rendkívüli pártkongresszus küldötteit a párttagság pártértekezleteken demokratikusan választja meg a pártszervezetek tag- és tagjelöltlétszámának arányában. A Központi Vezetőség állapítja meg a tagság létszámának megfelelően, hogy az egyes pártszervezeteket hány szavazati jogú és hány tanácskozási jogú küldött képviselheti a kongresszuson.

16. A pártkongresszus:

- a) megvitatja és elbírálja a Központi Vezetőség és a Központi Revíziós Bizottság beszámolóját, jóváhagyja, illetve módosítja a párt programját és Szervezeti Szabályzatát, kidolgozza a párt politikai, taktikai és szervezeti irányvonalát;
- b) meghatározza a Központi Vezetőség és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak és póttagjainak számát, s megválasztja ezeket a szerveket.

VII.

A párt Központi Vezetősége

17. A Központi Vezetőség irányítja a pártot két pártkongresszus közötti időszakban, képviseli a pártot a többi pártok, szervezetek és állami intézmények előtt.

A Központi Vezetőség tagjai egyenjogúak. A Központi Vezetőség tagjainak minden fontos kérdésben tájékoztatást kell kapniuk. A Központi Vezetőség általában három havonként ülészik, s a pártkongresszusnak felelős. A Központi Vezetőség póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a Központi Vezetőség ülésein.

18. A Központi Vezetőség saját tagjai közül

- a) megválasztja a Politikai Bizottságot, mely a Központi Vezetőség teljes ülései közötti időszakban irányítja és vezeti a pártot;
- b) megválasztja a Titkárságot, melynek tagjai a Központi Vezetőség titkárai. A Titkárság feladata, hogy biztosítsa és ellenőrizze a vezető pártszervek határozatainak végrehajtását, valamint elossza a hatáskörébe tartozó kádereket;
- c) megválasztja a Központi Vezetőség első titkárát.

19. A Központi Vezetőség kijelöli a párt központi lapja szerkesztőbizottságának felelős vezetőjét.

20. A Központi Vezetőségnek — kivételes esetekben — joga van a két pártkongresszus közötti időszakban tagokat behívni (kooptálni) a Központi Vezetőségbe. A behívott (kooptált) tagok száma azonban nem haladhatja meg a választott tagok 15 százalékát.

21. A párt Központi Vezetősége Központi Ellenőrző Bizottságot választ. A Központi Ellenőrző Bizottság a Központi Vezetőségnek felelős.

A Központi Ellenőrző Bizottság feladata, hogy:

- a) örködjék a párttagok és a tagjelöltek politikai magatartása, erkölcsi tisztasága és párhúsége felett;
- b) kíméletlen harcot folytasson a pártszerűtlen, fegyelmezetlen, pártellenes, frakciós tevékenység és a korrupció minden fajtája ellen;
- c) örködjék azon, hogy a dolgozó nép érdekeit és erkölcsi felfogását sértő elemek s a nép ellenségei ne furakodhassanak be a pártba.

A Központi Ellenőrző Bizottságnak Budapesten és a megyékben a helyi pártszervektől független meghatalmazottai vannak.

22. A Központi Ellenőrző Bizottság párttagok és tagjelöltek ellen vizsgálatot indíthat, s velük szemben a Szervezeti Szabályzatban meghatározott büntetéseket alkalmazhatja.

23. A Központi Vezetőség a szocialista építés fontos területein a pártmunka megerősítése érdekében politikai osztályokat szervezhet, pártszervezőket küldhet ki. A politikai osztályok és a pártszervezők a Központi Vezetőség utasítása szerint működnek.

VIII.

A Központi Revíziós Bizottság

24. A Központi Revíziós Bizottság ellenőrzi

- a) a párt központi szerveiben az ügyvitel helyességét és gyorsaságát, valamint a Központi Vezetőség apparátusának munkarendjét, továbbá
- b) a párt Központi Vezetőségének pénztárát és a párt központi vállalatait.

IX.

A párt budapesti, megyei, járási, városi, kerületi, üzemi, hivatali, intézményi, községi szervei

25. A budapesti és a megyei pártszervezetek felsőbb szerve a budapesti, illetve a megyei pártértekezlet, melyet a budapesti, illetve a megyei pártbizottság két évenként egyszer összehív.

A pártértekezlet megvitatja és elbírálja a budapesti, illetőleg a megyei pártbizottság és a revíziós bizottság beszámolóját, megválasztja a budapesti, illetve a megyei pártbizottság tagjait és póttagjait és a revíziós bizottságot. A pártbizottság tagjai egyenjogúak. A pártbizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a pártbizottság ülésein.

- a) A budapesti és valamennyi megyei pártbizottság a mindennapi gyakorlati munka vezetésére, a párt-szervezetek összefogására és irányítására a pártbizottság tagjai közül 9—11 tagú párt-vegrehajtobizottságot választ; megválasztja a pártbizottság első titkárát, másodtitkárát és titkárát. A titkárok tagjai a párt-vegrehajtobizottságnak. A budapesti és a megyei pártbizottságok titkárait a Központi Vezetőség erősíti meg tisztségükben.
- b) A budapesti és a megyei pártbizottság két pártértekezlet között területe pártszervezeteinek vezető szerve. Irányítja a hozzá tartozó terület pártszervezeteinek munkáját, megszervezi és ellenőrzi a párthatározatok pontos végrehajtását. Széleskörű politikai tömegmunkával, az állami és gazdasági szervek helyes ellenőrzésével és segítségével biztosítja a népgazdasági tervek teljesítését népünk fokozódó jóléte érdekében. Állandóan gondoskodik arról, hogy az arra illetékes szervek a dolgozó nép törvényes jogait érvényesítsék és minden lehetőséget felhasználjanak arra, hogy a nép anyagi, szociális, kulturális igényeit megfelelően kielégítsék. Biztosítja a pártdemokrácia érvényesülését, elősegíti a bírálat és az önbírálat, illetve az alulról jövő bírálat kifejlődését; a kommunistákat a hibák elleni engesztelhetetlen harc szellemében neveli. Irányítja a párttagok, a tagjelöltek és a pártonkívüliek körében a marxizmus-leninizmus tanulmányozását, a dolgozók kommunista szellemben való nevelését, a helyi pártsajtót. A tanács, valamint más társadalmi szervek tevékenységét az e helyeken működő MDP-csoportok útján irányítja. Rendszeresen foglalkozik a terület kádereivel, elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit.

A budapesti és a megyei pártbizottság legalább három havonként ülést tart.

- c) A budapesti, illetve a megyei revíziós bizottság ellenőrzi az illetékes pártbizottság apparátusában az ügyvitel helyességét és gyorsaságát, a pártbizottság apparátusának munkarendjét és pénzkezelését.

26. A járás, a város, a budapesti kerület stb. pártszervezeteinek felsőbb szerve a pártértekezlet, amelyet az illető terület pártbizottsága legalább ket évenként egyszer összehív.

A pártértekezlet megvitatja és elbírálja a járási, a városi, a budapesti kerületi pártbizottság beszámolóját; megválasztja a járási, a városi, a budapesti kerületi pártbizottság tagjait és póttagjait. A pártbizottság tagjai egyenjogúak. A pártbizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a pártbizottság ülésein. A járási, a városi és a budapesti kerületek pártértekezlete megvitatja és elbírálja a revíziós bizottság beszámolóját, megválasztja a járási, a városi, a budapesti kerületi revíziós bizottságot.

A budapesti kerületek és a járások, valamint a Központi Vezetőség által kijelölt városok pártértekezlete küldötteket választ a budapesti, illetve a megyei pártértekezletre.

- a) A járások, a Központi Vezetőség által kijelölt városok, a budapesti kerületek pártbizottságai a mindennapi gyakorlati munka vezetésére, a járási, a városi, a budapesti kerületi pártalapszervezetek összefogására és irányítására 7—11 tagú párt-végrehajtóbizottságot választanak a pártbizottság tagjai közül; megválasztják a pártbizottság első titkárát, másodtitkárát és titkárát; a titkárok tagjai a párt-végrehajtóbizottságnak. Az első titkárt a Központi Vezetőség erősíti meg tisztségében.

- b) A járási, a városi, a budapesti kerületi pártbizottság két pártértekezlet között a területén lévő pártszervezetek vezető szerve. Irányítja a hozzá tartozó terület pártszervezeteinek munkáját, megszervezi és ellenőrzi a párthatározatok pontos végrehajtását. Széleskörű politikai tömegmunkával, az állami és gazdasági szervek helyes ellenőrzésével és segítségével biztosítja a népgazdasági tervek teljesítését népünk fokozódó jóléte érdekében. Állandóan gondoskodik arról, hogy az arra illetékes szervek a dolgozó nép törvényes jogait érvényesítsék, s minden lehetőséget felhasználjanak arra, hogy a nép anyagi, szo-

ciális, kulturális igényeit megfelelően kielégítsék. Biztosítja a pártdemokrácia érvényesülését, elősegíti a bírálat és az önbírálat, illetve az alulról jövő bírálat kifejlődését; a kommunistákat a hibák elleni engesztelhetetlen harc szellemében neveli. Irányítja a párttagok és a tagjelöltek körében a marxizmus-leninizmus tanulmányozását, a dolgozók kommunista szellemben való nevelését, a helyi pártsajtót. A területén lévő tanács, valamint más társadalmi szervek tevékenységét az e helyeken működő MDP-csoportok útján irányítja. Rendszeresen foglalkozik a terület kádereivel, elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit.

- c) A járási pártbizottság a falusi pártszervezetek irányításának alapvető szerve. Megfelelő politikai munkával biztosítani kell a gépállomások, a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok megszilárdulását. Állandóan fejlesztenie kell a gépállomások, a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok dolgozói, valamint az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok közötti politikai munkát. Gondoskodnia kell a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségének állandó erősítéséről, és a falusi pártszervezetek munkájának megjavításán keresztül a mezőgazdasági termelés állandó emeléséről.
- d) A járási, a városi és a budapesti kerületi revíziós bizottság ellenőrzi az illetékes pártbizottság apparátusában az ügyvitel helyességét és gyorsaságát, a pártbizottság apparátusának munkarendjét, a pénz kezelését.

27. Abban a városi kerületben, községben, üzemben, hivatalban, intézményben stb., melyben a párttagok és tagjelöltek száma meghaladja a 300-at, két évenként pártértekezletet hívnak egybe, s megválasztják a pártbizottság tagjait és póttagjait. A pártbizottság tagjai egyenjogúak. A pártbizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a pártbizottság ülésein. A pártbizottság saját tagjai közül 5—7 tagú párt-végrehajtó bizottságot választ.

Kivételes esetekben a Központi Vezetőség engedélyével olyan helyeken is lehet pártértekezletet összehívni, illetve párt-

bizottságot választani, ahol a párttagok és tagjelöltek száma nem éri el a 300-at.

A Központi Vezetőség állapítja meg, hogy a városi kerületek, a községek, az üzemek, a hivatalok, az intézmények stb. pártbizottságai közül melyek választanak saját tagjaikból első titkárt, másodtitkárt és titkárt. A többi pártbizottság saját tagjai közül titkárt választ.

A Központi Vezetőség által kijelölt üzemek, hivatalok stb. pártbizottságának első titkárát (titkárát) a Központi Vezetőség erősíti meg tisztségében. A minisztériumokban lévő pártbizottság első titkárát (titkárát) a Központi Vezetőség hagyja jóvá.

28. A járási, a városi, a kerületi, az üzemi, a községi, a hivatali stb. pártbizottság legalább két havonként ülést tart.

29. A pártbizottságok jogosultak, hogy két pártértekezlet közötti időszakban a pártbizottságba tagokat behívjanak (kooptáljanak). A behívott (kooptált) tagok száma azonban nem haladhatja meg a választott tagok 15 százalékát.

30. A pártbizottságokat végső fokon a Központi Vezetőség erősíti meg. A Központi Vezetőségnek joga van arra, hogy megokolt esetben egyes pártbizottságok, vagy egyes pártbizottsági tagok megválasztását semmisnek nyilvánítsa. Rendkívüli körülmények között a Központi Vezetőség ideiglenes pártbizottságot jelölhet ki.

X.

A párt alapszervezete

31. A párt alapszervezeteken épül fel. Az alapszervezet a párt legkisebb önálló szervezeti egysége. Az alapszervezetek lehetnek: üzemi (üzemrészi, műhelyi), körzeti, falusi, termelőszövetkezeti, tanyai, hivatali, intézményi stb. pártszervezetek, illetve a fegyveres erőknél működő pártszervezetek. Alapszervezet létesítéséhez legalább három párttag szükséges. Az alapszervezet megalakulását felsőbb pártszervnek kell jóváhagynia. Azokban a vállalatokban, termelőszövetkezetekben, gépállomásokon, állami gazdaságokban, intézményekben, amelyekben háromnál kevesebb párttag van, a járási, a városi, a budapesti kerületi, illetve az üzemi stb. pártbizottság tagjelöltszempontokat szervezhet, ha e helyeken a párttagok és tagjelöltek száma együttesen eléri a hármat, illetve legalább három tagjelölt van.

Az alapszervezet felsőbb szerve a taggyűlés, amelyet legalább havonta egyszer összehívnak.

32. Az alapszervezet feladata, hogy:

- a) végrehajtsa a felsőbb pártszervek határozatait, a helyi viszonyokra alkalmazza, hirdesse és népszerűsítse a párt politikáját, emelje a párttagság politikai színvonalát, rendszeresen terjessze a pártirodalmat, a párt-sajtót, beszedje a tagsági díjat;
- b) politikai felvilágosító munkával mozgósítsa a dolgozókat az üzemben, a gépállomáson, az állami gazdaságban, a termelőmunka minden területén, segítse a terv teljesítését, a termelékenység fokozását, az önköltség csökkentését, a minőség javítását, a munkafegyelem megszilárdítását, a munkaverseny és az élenjáró dolgozók mozgalmainak fejlesztését. Falun politikai felvilágosító munkával mozgósítsa a termelőszövetkezetek tagjait és az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztokat a mezőgazdasági termelés növelésére, a terméshozam állandó emelésére;
- c) szüntelenül gondoskodik a városi és a falusi dolgozók életkörülményeinek, kulturális viszonyainak javításáról;
- d) állandóan erősítse a párt sorait a dolgozó nép legjobbjaival;
- e) szervezze és irányítsa a párttagok és a tagjelöltek politikai oktatását, és ellenőrizze, hogyan sajátítják el a párttagok és a tagjelöltek a marxizmus-leninizmus alapismereteit;
- f) a dolgozók mozgósításával harcoljon a nemtörődomség, a pazarlás ellen, érvényesítse a takarékoság elvét, segítse elő az üzemekre, a termelőszövetkezetekre, a gépállomásokra, az állami gazdaságokra, a hivatalokra és az intézményekre háruló feladatok megoldását, következetesen harcoljon a szocialista tulajdon védelméért és megszilárdításáért;
- g) a bírálat és az önbírálat, illetve az alulról jövő bírálat fejlesztésével, a hibák elleni engesztelhetetlen harc szellemében nevelje a párttagokat és a tagjelölteket.

33. A termelő üzemek, köztük az állami gazdaságok, a gépállomások, a termelőszövetkezetek pártszervezeteinek, valamint a fogyasztókat közvetlenül ellátó belkereskedelmi vállalatok és

árudák pártszervezeteinek jogában áll ellenőrizni az üzem, a gazdaság, illetve a vállalat igazgatójának, vezetőségének tevékenységét.

A hivatali és az intézményi pártszervezetek nem ellenőrizhetik a hivatal, az intézmény vezetőjét és vezetőségét, mivel ezeknek sajátos feladataik vannak; azonban a munkában tapasztalt hibákról szóló észrevételeiket és a munka megjavítását elősegítő javaslataikat kötelesek a hivatal, az intézmény vezetői elé, szükség esetén felsőbb pártszervek elé terjeszteni. A hivatal és az intézmény vezetőjét és vezetőségét a megfelelő magasabb pártszervek ellenőrzik.

34. Azokban az üzemekben, hivatalokban és intézményekben, ahol 300-nál kevesebb párttag van, de legalább három alapszervezet működik, összevont párttaggyűlésen 5—11 tagú pártvezetőséget választanak. A pártvezetőség köteles évenként legalább egyszer beszámolni az összevont párttaggyűlésnek.

A alapszervezet a folyó munka intézésére két évenként vezetőséget választ.

35. Két párttaggyűlés között az alapszervezet munkáját a vezetőség irányítja. A vezetőség tagjai egyenjogúak. A vezetőség munkamegosztással dolgozik, egyes tagjai felelősséggel irányítják a pártmunka rájuk bízott területeit.

36. Azokban a pártszervezetekben, amelyeknek taglétszáma nem haladja meg a tizet, a pártvezetőség feladatait a taggyűlés által megválasztott titkár látja el.

37. Az alapszervezet vezetőségét a felsőbb pártszerv erősíti meg tisztségében.

38. A párt által kitűzött feladatok végrehajtásának elősegítésére, a politikai felvilágosító munka megjavítására, a párttagok megismerése és nevelése, továbbá a pártmunkába való fokozottabb bevonása érdekében az alapszervezetekben pártcsoportok létesülnek. A pártcsoportok munkáját a megválasztott partbizalmiak irányítják.

XI.

A párt szervezetei a fegyveres erőknél és a vasútnál

39. A Magyar Néphadseregben a pártpolitikai munkát a Magyar Néphadsereg Politikai Főcsoportfőnöksége, a Belügyminisztérium fegyveres alakulatainál a Határőrseg és Belső Kar-

hatalom Politikai Csoportfőnöksége, a vasútnál pedig a Vasút Politikai Főosztály irányítja. A Magyar Néphadsereg Politikai Főcsoportfőnöksége, a Határőrség és Belső Karhatalom Politikai Csoportfőnöksége, valamint a Vasút Politikai Főosztály a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége osztályainak szerepét töltik be. A Magyar Néphadseregben és a vasútnál a pártszervezetek a Központi Vezetőség külön utasításai alapján működnek. E politikai szervek kötelesek szoros kapcsolatot fenntartani a területi pártbizottságokkal oly módon, hogy ezeknek a politikai szervezeteknek a vezetői részt vesznek a területi pártbizottságok munkájában, a pártbizottságok pedig rendszeresen meghallgatják e politikai szervek vezetőinek tájékoztatóját a katonai egységeknél, illetve a vasútnál folyó politikai munkáról.

XII.

A párt és a Dolgozó Ifjúság Szövetsége

40. A DISZ az MDP ifjúsági tömegszervezete, a párt segítője a szocializmus építésének, az ifjúság nevelésének minden területén. A DISZ munkáját a párt irányítja. A DISZ-bizottságok és szervezetek munkáját a megfelelő pártbizottságok, illetve helyi szervezetek irányítják és segítik.

A DISZ szervezeteinek harcolniuk kell a párthatározatok végrehajtásáért a szocializmus építésének minden területén.

A DISZ szervezeteinek joguk van arra, hogy az illetékes pártszervek elé terjesszenek s velük megvitassanak minden olyan javaslatot, amelynek célja az üzemek, a termelőszövetkezetek, az állami gazdaságok, az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok, a hivatalok, az intézmények stb. munkájában előforduló hibák kiküszöbölése.

XIII.

MDP-csoportok a pártonkívüli szervezetekben

41. Az országgyűlésben, a tanácsokban és egyéb tömegszervezetek tanácskozásain és választott szerveiben működő párttagok e szervezetekben MDP-csoportot alakítanak. Az MDP-csoport 3—9 tagú vezetőségét a megfelelő felsőbb pártszerv erősíti meg; ez a vezetőség a fölöttes helyi pártszervnek, illetve a Központi Vezetőségnek van alárendelve, s utasításait köteles végrehajtani.

Az országgyűlésben, a kormányban, az államigazgatásban, más állami szervezetekben és a pártonkívüli tömegszervezetekben dolgozó párttagok kötelesek a párt politikájának megfelelően tevékenykedni. E párttagok a Központi Vezetőségnek, illetve a megfelelő területi pártszervnek vannak alárendelve. A párt tagjait az erre illetékes pártszervek visszahívhatják az említett testületekből.

XIV.

A pártfegyelem

42. A Magyar Dolgozók Pártja csak akkor teljesítheti feladatát, ha a párt maga a fegyelmezettség és a szervezettség megtestesülése. A pártban vasfegyelem van, melynek minden egyes párttag és pártszervezet köteles magát alávetni. A vasfegyelem a pártban nem zárja ki, hanem feltételezi az alárendelés tudatosságát és önkéntességét, mert csak a tudatos fegyelem lehet igazi vasfegyelem. A fegyelem a pártban az akarat egységével, a párt valamennyi tagjának teljes és feltétlen cselekvési egységével valósítható meg. A Magyar Dolgozók Pártja csakis a megalkuvó és fegyelmezetlen elemek ellen vívott engesztelhetetlen harc útján őrizheti meg egységét és szilárdságát.

43. A pártban nincsen helye semmiféle külön csoportosulásnak vagy frakciónak, mert a csoportosulások és frakciók aláássák a párt egységét és harckészségét. Aki a pártban belül frakciót szervez, vagy ilyenben részt vesz, azt mint ellenséget a pártból el kell távolítani.

44. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási és a városi pártbizottság, továbbá a Központi Vezetőség által erre felhatalmazott nagyüzemek pártbizottsága fegyelmi bizottságot választ tagjai közül. A fegyelmi bizottság megvizsgálja a fegyelmi ügyeket, s ezekben az ügyekben javaslatot tesz a pártbizottságnak.

45. A fegyelmet és a párt erkölcsi felfogását sértő, vagy a párt politikai irányvonalával szembehelyezkedő tag vagy tagjelölt ellen a pártszervezet, a helyi és a felettes pártszerv, valamint a Központi Ellenőrző Bizottság az általa folytatott vizsgálat eredményeként pártbüntetést szabhat ki és érvényesíthet.

A kiszabott pártbüntetés az eset súlyosságának megfelelően: dorgálás, megrovás, szigorú megrovás, szigorú megrovás végső figyelmeztetéssel, a pártból való kizárás. Az alapszervezet

vezetősége a fegyelmi határozatot döntés céljából köteles a taggyűlés elé terjeszteni.

46. Azt a párttagot, aki nem teljesíti vagy elhanyagolja a párt iránti kötelességeit, pártbüntetésként egy évig terjedő időre tagjelöltté lehet visszaminősíteni. A visszaminősítésről az alapszervezet vezetőségének javaslata alapján a taggyűlés határoz, s ezt a határozatot a járási, a városi, a kerületi, illetve a Központi Vezetőség által erre felhatalmazott üzemi pártbizottság hagyja jóvá.

A visszaminősített párttagot a megállapított határidő elteltével — ha ez idő alatt munkájával, magatartásával arra méltónak bizonyul — előző párttagsága idejének elismerésével fel lehet venni a párttagok sorába.

47. Az alapszervezetek nem mondhatnak ki kizárási vagy fegyelmi határozatot olyan párttag ügyében, aki a Központi Vezetőségnek, vagy valamely pártbizottságnak tagja. A Központi Vezetőség tagjának fegyelmi vagy kizárási ügyében a Központi Vezetőség dönt. Valamely pártbizottság tagjának fegyelmi vagy kizárási ügyében az illetékes pártbizottság vagy a pártbizottság fölöttes szerve dönt.

48. A kizárási határozatot jóváhagyás végett minden esetben a budapesti kerületi, a járási, illetve a Központi Vezetőség által erre felhatalmazott üzemi pártbizottság elé kell terjeszteni. Az illetékes pártbizottság döntéséig az alapszervezetek által kizárt párttagnak jogában áll tagsági könyvét megtartani és az alapszervezet taggyűlésén részt venni. A kiszabott pártbüntetés ellen a felsőbb szervekhez, egészen a pártkongresszusig lehet fellebbezni. A pártbüntetés mindaddig érvényben marad, amíg a felsőbb szerv meg nem változtatja.

49. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási stb. pártbizottság két hónapon belül köteles felülvizsgálni a kizárásról szóló határozatot, valamint a kizárt párttag fellebbezését.

50. Kizárásról vagy egyéb fegyelmi büntetésről szóló határozatot a felsőbb pártszerv vagy a Központi Ellenőrző Bizottság jóváhagyása nélkül nem szabad nyilvánosságra hozni.

51. A Központi Vezetőség eljárást indíthat, rendszabályokat foganatosíthat bármely párttag ellen, aki a párt érdekeit vagy a párt fegyelmét megsérti.

A Központi Vezetőség feloszlathat olyan pártszervezetet, amely a párt célkitűzéseivel, irányvonalával vagy Szervezeti Szabályzatával ellentétes működést fejt ki.

XV.

A párt anyagi eszközei

52. A párt és szervezetei a szükséges anyagi eszközöket a párttagsági díjból, valamint a pártvállalatok jövedelméből biztosítják.

53. A párttagok és a tagjelöltek az alábbiak szerint fizetik tagsági díjukat:

	600 Ft keresetig havonta	2 Ft-ot
601 Ft-tól 1200 „ „ „	3 „	
1201 Ft-tól 1500 „ „ „	10 „	
1501 Ft-tól 1800 „ „ „	20 „	
1801 Ft-tól 2100 „ „ „	30 „	
2101 Ft-tól 2500 „ „ „	45 „	
2501 Ft-tól 3000 „ „ „	60 „	
3001 Ft-tól 4000 „ „ „	90 „	
4001 Ft-tól feljebb havonta	120 „	

54 Munkaképtelenek és nemkereső családtagok tagsági díja 1 forint. Földmunkások és dolgozó parasztok tagsági díja 2 forint. A párt új tagjelöltjei tagjelöltigazolványuk átvételekor belépési díjként 2 forintot fizetnek.

*

A Magyar Dolgozók Pártjának Szervezeti Szabályzata a a párt alkotmánya, törvény minden párttag és pártszervezet számára.

A KONGRESSZUS ELNÖKSÉGÉNEK KÖZLEMÉNYE A KONGRESSZUSI VERSENY EREDMÉNYÉRŐL

A kongresszust megelőzően széles munkaverseny bontakozott ki az egész országban, amelyben az üzemek, vállalatok ezrei vettek részt az iparban, a közlekedésben, a mezőgazdaságban, népgazdaságunk minden területén. Figyelembe véve a kibontakozott szocialista munkaverseny nagy arányait és azt, hogy számos olyan vállalat volt, amely érdemesnek mutatkozott a kongresszusi zászlóra és elismerésre, a kongresszus elnöksége úgy határozott, hogy a zászlók számát háromról ötre emeli fel, és ezenkívül több üzemnek és vállalatnak elismerő oklevelet ad.

Az elnökség a zászlók és oklevelek odaítélésénél figyelembe vette a minisztériumok kollégiumainak és a megfelelő szakszervezetek elnökségének együttes javaslatát. Az elnökség abból indult ki, hogy a javasolt üzemek, bányák, állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, gép- és traktorállomások a pártunk III. kongresszusának tiszteletére indított szocialista munkaversenyben milyen eredményeket értek el nemcsak a mennyiségi tervek teljesítésénél, hanem a minőségi mutatóknál is. Figyelembe vette az első negyedéves terv teljesítését, az első negyedévben keletkezett lemaradás behozását és ennek mértékét, az április hónapban és május első két dekádjában elért eredményeket.

A zászlókkal és oklevelekkel kitüntetett üzemek legfontosabb termelői mutatóikat — s amennyiben volt —, exporttervüket, termelékenységi és önköltségcsökkentési tervüket, valamint kooperációs kötelességeiket teljesítették, illetve túlteljesítették. Ugyancsak jelentős eredményeket értek el ezek az üzemek, vállalatok, illetve termelőszövetkezetek a szociális, kulturális és egészségvédelmi beruházások teljesítése terén is. Ennek alapján a Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusának elnöksége a Központi Vezetőség zászlait az alábbi üzemeknek ítéli oda:

a Tatabányai Szénbányászati Tröszt (Komárom megye);
 a Diósgyőri Gépgyár (Borsod megye);
 a Magyar Gyapjúmosó- és Finomposztógyár (Budapest);
 a Miskolci Vasúti Csomópont (Borsod megye);
 a végegyházi „Szabadság” termelőszövetkezet (Békés megye).

Figyelembe véve a kongresszusi versenyben elért kiváló teljesítményeket, III. kongresszusunk elnöksége dicsérő oklevéllel tünteti ki a következő üzemeket, gépállomásokat, illetve termelőszövetkezeteket:

a barcsi „Vörös Csillag” termelőszövetkezet (Somogy megye);
 a Ganz Vagon- és Gépgyár (Budapest);
 a Kőbányai Sör- és Malátagyár (Budapest);
 a püspökladányi gépállomás (Hajdú megye);
 az Ózdi Kohászati Üzemek (Borsod megye);
 az örménykúti állami gazdaság (Békés megye);
 a Petőfi Szénbánya Vállalat (Heves megye);
 a Telefongyár (Budapest);
 a Hajdúsági Gyógyszergyár (Hajdú megye);
 a Wilhelm Pieck Vagon- és Gépgyár (Győr-Sopron megye);
 az Eternit Művek, Nyergesujfalu (Komárom megye);
 a XI. sz. Autóközlekedési Vállalat (Budapest);
 a Székesfehérvári Vadásztölténygyár (Fejér megye);
 a 23/4. Építőipari Vállalat (Borsod megye);
 a Gamma Optikai Művek (Budapest);
 az Óbudai Szeszgyár (Budapest);
 az Almásfüzitői Olajfinomító Vállalat (Komárom megye);
 a türkevei gépállomás (Szolnok megye);
 a Budapesti Marhavágóhid (Budapest);
 a Salgótarjáni Erőmű (Nógrád megye);
 az Angyalföldi Bútorgyár (Budapest);
 a Betonútépítő Vállalat (Budapest);
 a Tisza Cipőgyár (Szolnok megye);
 a Posta Központi Táviróhivatal (Budapest);
 a Győr-Sopronmegyei Nyomdavállalat.

A kongresszus elnöksége nevében kívánunk valamennyi ki-tüntetett vállalat dolgozóinak és velük együtt az egész munkás-osztálynak és dolgozó parasztságnak sok sikert és további ered-ményeket a munkához.

A KÖZPONTI VEZETŐSÉG ÉS A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG ELSŐ ÜLÉSE

A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusán megválasztott Központi Vezetőség megtartotta első ülését, amelyen egyhangúlag a következő határozatokat hozta:

A Politikai Bizottság kilenc tagból és két póttagból álljon.

A Politikai Bizottság tagjai: Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Gerő Ernő, Farkas Mihály, Hegedüs András, Apró Antal, Hidas István, Acs Lajos, Szalai Béla elvtársak; póttagjai: Bata István és Mekis József elvtársak.

A Központi Vezetőség öt tagból álló Titkárságot választott.

A Központi Vezetőség Titkárságának tagjai: Rákosi Mátyás, Farkas Mihály, Acs Lajos, Vég Béla és Matolcsi János elvtársak.

A Központi Vezetőség megválasztotta a Központi Vezetőség első titkárát, Rákosi Mátyás elvtársat.

A Központi Vezetőség megválasztotta a Központi Ellenőrző Bizottságot, melynek tagjai: Alapi Gyula, Asztalos Géza, Acs Ferenc, Daczó József, Dögei Imre, Hajdú József, Házi Árpád, Kiss Károly, Konok Ferenc, Maróti Károly, Nezvál Ferenc elvtársak; póttagjai: Bernát Lászlóné és Péteri István elvtársak.

A Központi Ellenőrző Bizottság elnöke: Kiss Károly elvtárs.

*

A Magyar Dolgozók Pártja III. kongresszusán megválasztott Központi Revíziós Bizottság megtartotta első ülését. A Központi Revíziós Bizottság elnökéül Kristóf István elvtársat választotta meg.

TARTALOM

Bevezető	— — — — —	5
Nagy Imre elvtárs megnyitó beszéde	— — — — —	7
A kongresszus napirendje	— — — — —	11

A NAPIREND 1. PONTJA

Az MDP Központi Vezetőségének beszámolója és az MDP feladatai. Rákosi Mátyás elvtárs előadói beszéde	—	13
K. J. Vorosilov elvtárs: A népeink közötti barátság a proletárnemzetköziség, az őszinte, kölcsönös segíteniakárás és a közös gazdasági fellendülés elvén alapszik	—	104
Kiss Árpád elvtárs felszólalása	— — — — —	113
Török László elvtárs felszólalása	— — — — —	116
Farkas Mihály elvtárs: Biztosítsuk a tömegek alkotóerejének és kezdeményezésének kibontakozását a szocializmus építésének minden területén	— — — — —	117
Bata István elvtárs: A mi hadseregünk fő ereje az igaz ügy iránti hitben és népünk támogatásában van	— — — — —	130
Nagy Kálmán elvtárs felszólalása	— — — — —	137
Olt Károly elvtárs felszólalása	— — — — —	140
Csató László elvtárs felszólalása	— — — — —	142
Losonczi Pál elvtárs felszólalása	— — — — —	144
Németi József elvtárs felszólalása	— — — — —	146
Hidas István elvtárs: A nehézipar fő feladatai a szocializmus építésének új szakaszában	— — — — —	148
Gerő Ernő elvtárs: Magasabb termelékenységgel, alacsonyabb önköltséggel a népjóléért	— — — — —	159
Kristóf István elvtárs felszólalása	— — — — —	179
Vass Istánné elvtársnő felszólalása	— — — — —	184
Komócsin Mihály elvtárs felszólalása	— — — — —	185

<i>Horváth Márton</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	188
<i>Földes László</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	191
<i>Nagy István</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	193
<i>Andics Erzsébet</i> elvtársnő felszólalása	—	—	—	—	—	195
<i>Pióker Ignác</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	198
<i>Szabó Ferenc</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	200
<i>Fekete Bertalan</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	202
<i>Stefán László</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	204
<i>ifj. Balogh Sándor</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	207
<i>Tóth László</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	208

A NAPIREND 2. PONTJA

Az államigazgatás és a tanácsok feladatai. <i>Nagy Imre</i> elvtárs előadói beszéde	—	—	—	—	—	—	210
<i>Hegedüs András</i> elvtárs: A mezőgazdasági termelés fellen- dítése a munkásosztály hatalma megerősítésének, nép- gazdaságunk fejlesztésének kulcskérdése	—	—	—	—	—	—	271
<i>Sebes Imre</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	—	285
<i>Pongrácz Kálmán</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	—	286
<i>Rónai Sándor</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	—	290
<i>Juhász Imréné</i> elvtársnő felszólalása	—	—	—	—	—	—	293
<i>Jánosi Ferenc</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	—	294

A NAPIREND 3. PONTJA

A Központi Ellenőrző Bizottság beszámolója. Előadó: <i>Kiss Károly</i> elvtárs	—	—	—	—	—	—	298
--	---	---	---	---	---	---	-----

A NAPIREND 4. PONTJA

Az MDP Szervezeti Szabályzatának módosítása. <i>Ács Lajos</i> elvtárs előadói beszéde	—	—	—	—	—	—	313
<i>Fülöp Péter</i> elvtárs felszólalása	—	—	—	—	—	—	338
<i>Ács Lajos</i> elvtárs: Válasz a Szervezeti Szabályzat vitájában elhangzott felszólalásokra	—	—	—	—	—	—	339

A NAPIREND 5. PONTJA

Az MDP Központi Vezetősége és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak névsora	— — — — —	341
<i>A testvérpártoknak a kongresszuson felszólalt küldöttei</i>	—	343
<i>A testvérpártok üdvözlő táviratai</i>	— — — — —	344

ZÁRSZÓ

Rákosi Mátyás elvtárs zárszava	— — — — —	345
--------------------------------	-----------	-----

FÜGGELEK

Az MDP III. kongresszusának határozatai	— — — —	350
Az MDP Szervezeti Szabályzata	— — — —	352
A kongresszus elnökségének közleménye a kongresszusi verseny eredményéről	— — — — —	370
A Központi Vezetőség és a Központi Revíziós Bizottság első ülése	— — — — —	372

Megjelent 1954. VII. 8-án, 50.000 példányban. Tartalmaz 23,7 szerkesztői ívet.

Terjedelme 25³/₄ (A/5) ív

2-542653 Athenaeum (F. v. Soproni Béla)